

GOD BÎZAD

AMERICAN BIBLE SOCIETY
NEW YORK

1917

[Navaho, 12mo.]

GOD BÎZAD DIYÎ'NI

bits'ando la' bido'nî'li

	PAGE
Hode'žiž.....	3
C'ižnînâh, wolta'i 20, 3-17.....	106
Sin 1, 23, 32, 51, 139.....	108
Hoyaň'go Haidzi'hi, wolta'i 2.....	113
Aizé'ah, wolta'i 52, 13-53, 12, ado 55.....	115
Jonah.....	118
Matthew, wolta'i 6, 9-13.....	123
Mark.....	124
Luke, wolta'i 1, 2, 14:28-35, 15, ado 16.....	169
Jan.....	181
Dalâdi A'dadzai, wolta'i 1 ado 2.....	235
Romgi Kêdahat'ini, wolta'i 1-8.....	241
Ahodonî'li Bé'hozî'ni, wolta'i 20, 21, ado 22.....	257

NAVAHO ALPHABET

Dineh bïzad beh-eli'ni

		DINEH	ENGLISH
a	as	in what.....likan'	= sweet
ā	"	father.....tā	= three
à	"	(see Note).....nanihiye'lā	= I have chosen you
b	"	bell.....bes	= knife
c	ch	church.....ciz	= firewood
d	"dodah	= no
e	"	met.....keh	= mocassin
ē	"	" (prolonged) ..ē	= garment
è	"	they.....nilé'di	= away off
f	"	foreign words only	
g	"	go.....gah	= rabbit
ḡ	"hogān	= dwelling
h	"	house.....holon	= to have or possess
h̄	"haih	= winter
i	"	machine.....liñ	= horse
í	"	" (prolonged).hadzī	= he spake
î	"	it.....lit	= smoke
j	"	judge.....jēh	= pitch, gum
k	"	king.....kin	= house
k̄	"ñitsiskes	= I am thinking
k'	"k'ai"	= willow
l	"	lamp.....lañ'añ	= assent
l̄	"lo	= fish
m	"	man.....ma'in	= coyote
n	"	not.....Noda'i	= Ute
ñ	"nadāñ	= corn
ñ̄	"	initial (see Note)	
o	"	boat.....lo'kā	= reed
ō	"	pole.....lo	= fish
p		only qualifies b in certain words	
q	"	foreign words only	
r	"	" " "	
s	"	sin.....sin	song

	DÍNEH	ENGLISH
s as	in sugar.....síh	= I, me, my, mine
s "	"bēatōis	= whip
t "	" top.....tseh	= rock
t "	"tē'li	= burro
t "	"t'aat'eh	= all
u "	" fury.....t'oahayu'i	= much, many
v	" foreign words only	
w "	" wood.....wo'yahdi	= below, down
x	" foreign words only	
y "	" you.....yō	= beads
z "	" zone.....azat'i'i	= bridle
ž "	" azure.....šíže'e	= my father

a'	glottal stop as in.....la'	= { one, some, another used also with e' i' o' n'
c'	interruption "c'ah	= hat
dl	"dloñ	= prairie dog
dz	"dził	= mountain
hw	"hwih sīlin'	= satisfied
tl	"ditlē	= wet
tl'	"tl'oh	= hay, grass
ts	"tseh	= rock
ts'	"ts'in	= bone
ai	"nağai'	= that one
aõ	"daölyeh	= their name
éi	"séih	= sand
Rising inflection.....	sínín	= my nostrils
Falling inflection.....	sínìn	= my face
Accent.....	Hak'go	= Come

NOTE—à occurs only three times, the syllable of which it forms a part is sounded in the throat with the lips open. ñ is used as the initial letter in such words as nit'en, nidiñ, etc.; in all such words the i is almost silent. ñ when used in such words as ayoayo'ñih indicates a sound which is made in the throat and nasal passages.

MOZES BÎ NALTSOS AŁTSEH'ÎGI
HODE'ŻIŻ
YOLYEH'ÎGI

WOLTA'I 1.

1 Hodęyādan God ya'dilhıl̄
in'dah nahasdzań a'yilah.

2 Ado nahasdzań do al'yah
yēngi at'ę' dah siliń', ado
t'ado bikā silāhi dah; bikāgi
t'aat'ę'-niń'cahałhèł. Ado
God bi Niłc'ih Diyin'i toh bī-
kāgo nahale'.

3 Ado God, Adindin' le',
di'nid; t'a a'ko adindin si-
liń'.

4 Ado God adindin'igi yī-
nełin'go eī ya'at'eh; ado
God eī adindin'igi cahałhèł
yıl alts'a-yi'nil.

5 Ado God adindin'igi eī
Jinh yidi'nid, cahałhèł'igi eī
Tl'ę yidi'nid. Ako i'iāni in'-
dah abin'i eī t'aa'lah ts'ide
altseh' la' ajińh azlin'.

6 ¶ Ado God anādo'nid, Toh
bita'gi haz'anh' wole', ako
toh t'a ałc'ijih dolęł.

7 Ado haz'an'igi eī God
a'yilah, ado haz'an'igi biyādi
toh'igi, ado haz'an'igi bikāgi
toh'igi eī di'igi alts'a-yi'nil;
eī t'a akot'eh siliń'.

8 Ado God eī haz'an'igi
Yah yidi'nid. Ako i'iāni in'-

dah abin'i bīgo naki jinh
azlin'.

9 ¶ Ado God anādo'nid,
Yah biyādi toh'igi eī t'a-
laħ'ajin' alian naho'gye, ado
nī' yıłtsē'i'igi yıt'in le': ako eī
t'a akot'eh siliń'.

10 Ado God nī' yıłtsē'i'igi eī
Nahaszań yidi'nid; ado toh
alian-nahezgo'igi eī To'-niń-
tel yidi'nid: ako eī God yī-
nełin'go, ya'at'eh.

11 Ado God anādo'nid, Na-
haszań bits'ańdo tl'oh in'-
dah c'il bilastsı dahanon'igi,
ado tsin' t'a ał'an adat'ę'li,
binest'ań' dahanon'igi, eī bi-
nest'ań' biyı'di bilastsı dahanon'igi
nahasdzań bikāgi hā-
hinot'inł le': eī t'a akot'eh
siliń'.

12 Ako nahasdzań tl'oh in'-
dah c'il ał'an adat'ę'li, bi-
lastsı dahanon'igi, ado tsin'
t'a ał'an adat'ę'li, binest'ań'
dahanon'igi, eī binest'ań' bi-
yı'di bilastsı dahanon'igi ha-
yinilt'anh: ako eī God yī-
nełin'go, ya'at'eh.

13 Ado i'iāni in'dah abin'i
bīgo īagi jinh azlin'.

14 ¶ Ado God anādo'nid, Ya'diħħiħ biyī'di da'dindin' le', ako ēi ji'ni in'dah tl'ē'i alts'a-né'nīl dolēl; ēi'di beh-ého'zini at'ē dolēl, ēi'di bik'ehgo nīna'hahħāħ dolēl, ado nīna'ha'sinh dolēl, ado nīyiķāħ dolel, in'dah ahéhwidāħ dolēl.

15 Ado ya'diħħiħ biyī'den da'dindin' le', ako nahasdzañ bikāgi adindin' do: ēi t'a akot'eh siliñ'.

16 Ado God, beh-adindīni naki'go ayoat'ē'go a'yilah; alāhgo beh-adindin'igi ēi jin'go beh-boholnih do, ado a'oh'go beh-adindin'igi ēi tl'ēgo beh-boholnih do: ado soñ' aldo' a'yilah.

17 Ado God ya'diħħiħ biyī'di niyiznīl nahasdzañ bikāgi beh adindin' dolēlgo biniyeh.

18 Ado ēi jin'i beh-boholnih dolēlgo biniyeh, tl'ē'i aldo', ado adindin'igi cahaħħeł yīl alts'a-né'nīl dolēl: ako ēi God yineħiñ'go, ya'at'eh.

19 Ado i'iāni in'dah abin'i bīlgo din'i jiñh azlin'.

20 ¶ Ado God anādo'nid, Tayi' nīdaldé'hi dahanan'igi t'oahayui wole', ado nīdat'a'i ēi nahasdzañ bikāgi wo'dah-di naldéh' dolēl.

21 Ado God tayi' nīdaldé'hi ayoadaniħi'li a'yilah, tayi' nīdaldé'hi t'oahayui t'a al-añ adat'ē'li a'yilah, ado

nīdat'a'i āġi al-añ adat'ē'li āyilah: ako ēi God yineħiñ'go, ya'at'eh.

22 Ado God ēi yik'i sodolzin'go anih, Nihiya'ži nīdahodlēl le', ado k'eaħna'lī-not'iñl le', ado to'-nītēl bīha'dadoħbīn, ado nīdat'a'i nahasdzañ bikāgi k'eaħna'lī-not'iñl le'.

23 Ado i'iāni in'dah abin'i bīlgo aśdla' ajinh azlin'.

24 ¶ Ado God anādo'nid, Nahasdzañ bikāgi dahanāni al-añ adat'ē'li daho'le', nīdal-dlōsi, ado nahasdzañ bikā nīdaldé'hi, ado lèyī' nīdaldé'hi in'dah al-añ adat'ē'li: ēi t'a akot'eh siliñ'.

25 Ado God ēi lèyī' nīdaldé'hi al-añ adat'ē'li in'dah nīdal-dlōsīgi al-añ adat'ē'li, in'dah nīħokā nīdaldé'hi al-añ adat'ē'li a'yilah: ako God yineħiñ'go, ya'at'eh.

26 Ado God anādo'nid, K'adt dinex a'dadilnił t'a nīhi nałt'ē'go, ado adanilnīn'igi at'ē'go: ako to'-nītēl bīyī'di lōħiġi, ado nīdat'a'i wo'dahdi nīdal-dlōsīgi, ado nahasdzañ t'aat'ē-nīt'ēn, in'dah nīħokā nīdaldé'hi, ēi di'igī t'aalħso beh-bi'daholnih' dolēl.

27 Ako God, dinex t'a bih nałt'ē'go a'yilah, t'a God bīż-nolningo a'holah; bikañ in'dah ba'ādi a'yilah.

28 Ado God yik'i sodolziñd

ako God hac'iñ' hadzigo anih, Niha'ałcini na'holdeł dolęł, ado k'eañ-nidoł'zis dolęł, ado nahasdzań t'aat'è bıkägi ha'dadobbin, ado nahasdzań bık'eh-dadidohdlęł: ado ło ło'-nitęł yi naldéhi, ado nıdat'a'i wo'dahdi nıdaldeh'igi, ado nahasdzań bıkägi t'aaltso dahanago nıda-ha'nahigi e'i'di beh-nıhidaholnih' dolęł.

29 Ado God anado'nid, Jo'akon, nanise' bilastsı daholon'igi al'an adat'èli nıhadı-nıaňh, ado tsin al'an adat'eli, binest'ań' biyi'di bilastsı daholon'igi aldo' e'i nıhi c'i-yań' dolęł.

30 Ado nahasdzań bıkägi nıdaldełosi t'aaltso, ado nıdat'a'i wo'dahdi nıdaldeh'igi t'aaltso, ado lęyı' nıdalde'hi t'aaltso, in'dah dahanani t'aaltso, e'i'di c'il daditlę'i bı c'i-yań' dolęł: e'i t'a akot'eh' silin'.

31 Ako God, a'yıläigi t'aaltso yineł'in'go, e'i jo'akon, t'ai'yisi ya'at'eh laňh'; ako i'i-anı in'dah abın'i bılgó hastań jiñh azlin'.

WOLTA'I 2.

1 Kot'ę'go ya'dılıhił in'dah nahasdzań ado t'aaltso biyi'di daho'lön'igi al'tso al'yah.

2 Ado tsosts'it jiñh azlin'go God bı nānıs ałtso a'yılah, e'i'baňh tsosts'it jiñh az-

lin'go biyi', ha nānıs t'aaltso aji'läigi bits'ando hajolyiñ.

3 Ado tsosts'it jiñh'igi e'i God yik'i sodolzińd ado at-s'e-iniaňh, halah, e'i bijiendań God bı nānıs ałtso a'yı'lago e'i yits'ando hanalyiñ, e'i-baňh.

4 ¶ Kot'ę'go ya'dılıhił in'dah nahasdzań hazliń, t'a e'i bijiendań Jiho'vah God nahasdzań in'dah ya'dılıhił yıl a'yilah.

5 Ado k'elye' t'aaltso t'ahdo k'idilye'dań, ado c'il dadani t'ahdo hadani'se'dań: Jiho'vah God nahasdzań bıkägi t'ahdo nahaltin'go ilęh'dań e'i'baňh, in'dah dıneh da'ak'eh yent'in' dolę'l-igi e'i at'din dań.

6 Nıdih nahasdzań bıts'ando a'hi dähdadildoh' ado lęz t'aat'è-nit'en' beh nastlę.

7 Ako Jiho'vah God lęz bıts'ando dıneh a'yilah ado hanin' go'ne' beh-na'didzi'hi beh-inani yeh i'yol, ako dıneh hwi yiziń'i beh-hınanı hazlin'.

8 Ado Jiho'vah God da'ak'eh ha'a'ahjigoh I'den biyi'gi k'ızdilah, ado a'kwi dıneh aji'läigi nižniłtińh.

9 Ado Jiho'vah God nı'den tsin al'an adat'eli hainil't'aňh, tsin ya'at'ehgo danil'ińi, in'dah tsin ya'at'ehgo baňh dadani; da'ak'eh ałni'gi inah'-tsin aldo, ado tsin,

ya'at'éhi in'dah bañhigiat'-éi' beh bē'hodozin'li aldo'.

10 Ado I'dendeñ tōh da'ak'-ehgi beh nīna'haltloh; ado din'go alts'a-dazlinh' siliñ'.

11 Atseh'igi Pai'san wosye', éi kē'yah Ha'vīlah hol-yeh'igi t'aat'eh bī naz'līnh, akwe'e o'lah holon:

12 Éi kē'yah biyī' o'lāhīgi ya'at'eh: t'a akwe'e tseh bī-de'liam in'dah a'nix yolyeh'-igi holon.

13 Ado t'a akēgoigi éi Gai'han wosye', éi kē'yah Kuš holyeh'igi t'aat'eh bī naz'līnh.

14 Ado tōh taigi éi Hī'dikel wosye', éi Así'ria bi'gahgo ha'a'āh bīc'in'jīn' c'ini'līnh. Ado tōh din'igi éi Ufré'tiz wosye'.

15 Ako Jīho'vah God, dīneh'igi da'ak'eh I'dendi hoł nī'āzgo a'kwe'e nīho'nīltiñh', a'kwe'e nījīlniñ ado bāaho-jilyañ dolēlgo bīniyeh.

16 Ako Jīho'vah God éi dīneh adoni'li beh ba'nīhožnī'-aṅgo ajinīh, Tsin'igi t'aaltsobinest' an' t'a nī nī'zīngō ni-yāñ doleł:

17 Nidih tsin, ya'at'éhi in'-dah bañhigiat'-éi' beh bē'hodozin'li, éi t'ē'yah do bañh adiyiñl' dah: hālah, bañh iniyāñ bijin'jīn' éi t'aani da-di'tsał, éi'bañh.

18 ¶ Ado Jīho'vah God anā-do'nid, Dīneh t'asa'ha nağā-

go éi do ya'at'eh dah, hakā-anal'wo' dolē'li ha' adeşlił.

19 Ado Jiho'vah God kēž bits'añdeñ nīhokā nīdalde'hi a'yilah, ado nīdat'a'i aldo' a'yilah; ado dīneh'igi bajiž-ēżgo ha'a'at'eh go yī'zī' a'deido-lił dzīni'zin'go: ado dahanah' nīna'nēl'ānjiñ' t'a yeh yīyī'zīhīgi t'a éi dabī'zī'.

20 Ado E'dam éi t'aaltsoda'lin'igi yī'zī' ya a'dayilah, nīdat'a'i aldo', nīhokā nīdalde'hi aldo' yī'zī' ya a'dayilah; nīdih E'dam hakā-anal'wo' dolē'li éi t'ahdo so'-it'ēh' dah.

21 Ado Jīho'vah God éi E'-dam yiilhāz, ako ajiłhāz, ado hatsań la' hayiłañgo hatsiñ' yēñi' al'c'iñ, anāyidlah.

22 Ako Jīho'vah God éi E'-dam bitsań hayiłañ yēñi' éi asdza'ní a'yilah, ado E'dam bīc'in' hoł jīnī'āz.

23 Ako E'dam adi'nid, K'adt di sits'inigi bits'añdo ts'in, ado sitsiñ' bits'añdo atsiñ' at'eh, ako Asdza'ní yolyē' do, hālah, Dīneh bits'añdo a'hodilyah, éi'bañh.

24 Éi'bañh dīneh, haže'e in-dah hamah do', bits'añ hīzdiğāhgo hwē asdzań t'ē-yah bīl jīnā do, ako éi t'aala'i atsiñ' jī'lēh'.

25 Ado t'ajī'lah t'a-ats'e-at'din, dīneh in'dah bē asdza n bīlgo, ako do bayaz-nī'zin dah nīt'en.

WOLTA'I 3.

1 Ako i'dan tl'iš t'eyah agāgo nītse'akosi at'eh, nihokā nīdaldé'hi Jiho'vah God a'ylahigi t'aaltso bīlāhgo; ako asdza'nī ayidi'nid, Da' tāšāni God anihidi'nid, Da'ak'ehgi tsin'igi t'aaltso t'ado bañh o'sa'ni nīhiłnih?

2 Ado asdza'nī anih tl'iš yic'in', Da'ak'ehgi tsin'igi bīnest'an' yidañh' biniyeh nīhadet'anh':

3 Ako God a'nihiłnih, Da'ak'eh alni'gi tsin bīnest'an' do do'sinl' dah, do nīdih bīdidoçil' dah, akoh'dzago dinohnel' sa'sin.

4 Ado tl'iš hadzi'go anih asdza'nī yic'in', Do t'aani dinohnel' dah.

5 Hálah, God bīl bēho'zīn di woyań bījiñh' nīhińa an adonił ado God nahono'lin do, ya'at'ē'hi in'dah bañhigiat'ei' eī nīhił bēho'zīn dolèł, eī'bañh.

6 Ado asdza'nī yiyiłtsaingo tsin'igi c'iyan ya'at'eh in'dah t'ai'yisi hoł ya'at'ē'go bik'iż na'gal ado beh hojyań dolèł, ako eī bīnest'an' niždiāingo jiyān, ado ha hastin ałdo' bažniāingo yiyi'yān.

7 Ado t'ají'lah hanā an a'dzago do-haždit'ē'go naji-äsigi hoł bē'hozind, ado tsinfig bit'an ahí'daždiłkadtgol tl'a'-kał a'jilah.

8 Ado Jiho'vah God jin'go

dé'yolgo da'ak'ehgi yiga'go dzidizts'ań, ako E'dam hwē asdzań bīl Jiho'vah God bīts'ań naz'dest'in da'ak'ehgi tsin'igi bītahgi.

9 ¶ Ado Jiho'vah God eī E'dam yic'in' adi'nid, Hādiśań nīh?

10 Ado aždi'nid, Da'ak'ehgi nīzih disets'aingo na'sisdzid, hálah, do hadinist'e' dah, eī'bañh na'dešt'in'.

11 Ado adi'nid, Hāi'sań t'a kinci'i nīlnih, da' tsin'is bañh iniyān, do bañh adiyinl' dah, nīdišnih yēńi'?

12 Ado dineh aždi'nid, Asdza'nī šeniltiń'go bīl naś'äsigi eī sa'nīltsođ ako yiyān.

13 Ado Jiho'vah God eī asdza'nī ayidi'nid, Ha'at'i banisi'niyah? Ako asdza'nī adi'nid, Tl'iš aśińi'go yiyān.

14 Ado Jiho'vah God eī tl'iš ayidi'nid, Di banisi'niyah'igi bīnina nīdalldösi bīlāhgo ado nihokā nīdaldé'hi bīlāhgo an'didolnił, nibidt beh nanińa do, lèz t'eyah nīldel'go hīnīnāgo niyołkał dolèł.

15 Ado nih in'dah asdza'nī eī bīl ahijindlāgo adeślił, na', ałcini in'dah eī ba'ałcini yił daahijodlał dolèł; ako eī nītsits'in yiłjiz' do, ado nī t'eyah hake'tal nīłjiz' dolèł.

16 Ado asdza'nī do'ayidi'nid, Ni t'eyah i'niltsańhgo t'ai'yisi nīc'in' nahwi'nāgo adeślił; ac'in-nahwi'nah bī-

yí'jín' níhhičił' do; ado ní hastin t'eyah bídini'lín' do, ado éi bo'honiłnih' doléł.

17 Ado E'dam do' ayidi'nid, Né asdzań anin'igi yiniłts' ańgo, tsin do bańh adiyińł dah, nídeśnín' éni', bańh i'niyán éi'bańh nih ninina ní' do-ya'aśón-dah siliń'; níc'in' nahwi'nágo ní nánis éi bits'ańdo iyáńgo niyokkał-do ní' iníldińd'jín'.

18 Tsin dadéni'ni in'dah c'il dadéni'ni aldo' níc'in' hadí-not'ińł, da'ak'ehgo c'il t'eyah niyán doléł.

19 Éi binina ní ūasil na'-hodlélgo in'dah iyán do, lé-yí'jín' nasinidliń'jín'; léz bits'ańdo an'dilyah: éi'bańh léz nílinh ako léz nídidlél.

20 Ado E'dam éi hwé asdzań bí'zi' Iv baajilah, hálah, ts'ide t'aaltso bimah dzízliń, éi'bańh.

21 Ado Jiho'vah God éi E'dam in'dah bě asdzań aldo' aka'gi ē ba ajilah, ado beh haždilah.

22 ¶ Ado Jiho'vah God adi-nid, Jo'akon, díneh t'a níhél-t'e siliń', ya'at'é'hi in'dah bańhigiat'éi' éi bíł bě'hozińd: ako k'adt yanits'ońdgo inah-tsin'igi binest'ań' né'didoalgo yiyi'yáńgo hol'ágo híná doléł do'ösliń'.

23 Éi' binina Jiho'vah God da'ak'eh, I'den bits'ańdo c'i-honił'a', léz bits'ańdo a'ho-

dilyáigi ho nánis do bini-ye.

24 Ako díneh c'iżníniłcán; ado da'ak'eh I'den ha'a'āh bíc'in'go diyin aa'dahalyáni in'dah diltlis bits'a'-hodina'i t'aaltsogo néyołt'èł, tsin-beh-ináni bíc'in' atin yaa'dahalyáńgo biniyeh.

WOLTÁ'I 4.

1 Ado E'dam, bě asdzań Iv bíł bě'hozin, ako Iv iznil-tsáńd ado Kén jíscíńh', ako adi'nid, Jiho'vah bits'ańdo díneh sé hazlin'.

2 Ado nabik'ijín' bits'i'li È'-bel jíscíńh', ako È'-bel éi dibe yaahalyáni siliń', nídih Kén t'eyah da'ak'ehgi naln'i-si siliń'.

3 Ado baholziż'go Kén ní-deń danest'áni Jiho'vah bíc'in' na'hiždołnih biniyeh jí-níjá.

4 Ado Èbel aldo' dibe al-tseh deścín'igi indah bik'ah t'a bíł jí'níjá, Ako Jiho'vah éi Èbel bíł yí'lińd, nayis-niń'igi aldo'.

5 Nídih Kén nayisnín'igi éi do bíł yí'lińd dah, ako Kén t'ai'yisi do-bíł-hožoń'-dah siliń', ado hanin al'c'in' desdoh'.

6 Ado Jiho'vah éi Kén ayidi'nid, Ha'at'é'gośan' do-nił-hožoń'-dah? ado ha'at'é'gośan nínin al'c'in' desdoh'?

7 Da' ya'atéh'go in'dzagós

do šil ní'lín' dah do? Ado do
ya'at'eh'go in'dza dahgo,
bañhigiat'è bik'eh náhanin'-
hi éi ní c'éidañ'gi sítih',
ako éi ní'dinilin' do; ado
beh-níholnih' doléł.

8 Ado Kén hatsí'li É'bel
bíl al'c'in' yajíl'ti'; ado ako'-
dzago da'ak'eh biyi'gi Kén,
bitsí'li É'bel yic'in' na'didzā-
go yiyishiih'.

9 ¶ Ado Jiho'vah éi Kén
ayidi'nid, Háiñ'sań' É'bel
nítsí'li? ako aždi'nid, Do šil
bého'zin dah, da' sítisí'li
yáahalyani níshíh'?

10 Ado adi'nid, Ha'sań' yin-
t'ińd? nitsí'li bì díl bízh ní'
bits'añdeñ síc'in' anih'.

11 Ado k'adt ní' éi bízé ań
aho'lah ní'lak'edeñ nitsí'li bì
díl yídodlin' biniyeh, ako ní'
éi ni jo'la doléł.

12 Da'ak'ehgi nanílníšgo éi
kodo do lédoł'te' go na'nił-
t'ań' dah do; ní' bikágo na-
nicé' do, in'dah t'aa'lajin'
naniná doléł.

13 Ado Kén anih Jiho'vah
yic'in', Di atísiní'láigi t'ai'yí-
si do bineš'án dah.

14 Jo'akon, k'adt ní' bínin
bits'añjín' aśinini'yod, ado
nínin bits'ań nešt'inl do,
ako ado naniśce' do, ado
ní' bikájin' t'aa'lajin' na'sa
do, t'a sít'i-niyáhigi sít
di-yolliéł'.

15 Ado Jiho'vah ahodi'nid,
Éi' bínina t'a Kén yiyishin'-

igi tsots'itdi tina'hwiždo'-
nih, ako Jiho'vah éi Kén bi-
k'i adzizoh, ako díneh la' dah
hak'i-niyágo do hodiyołhéł'
dah biniyeh.

16 ¶ Ado Kén éi Jiho'vah
ho'lo'ni bits'añdo c'ízniyah,
ako la' ké'yah Nad holyeh'-
ígi ké'hojít'ińh, ha'a'ah bi-
c'in'go I'dendo.

17 Ado Kén bé asdzań bíl
bé'hozín ako i'niltsańd ado
I'nak yiścińh', ako kin-hal-
ágo a'jilah, haye' bí'zí'igi
I'nak beh ji'zí'.

18 Ado I'nak ba yiżci'ni éi
Ai'rad yolyeh'; ado Ai'rad
ba yiżci'ni éi Mehu'jiel; ado
Mehu'jiel ba yiżci'ni éi Me-
thu'ziel, in'dah Methu'ziel
ba yiżci'ni éi Lé'mek.

19 Ado Lé'mek naki' ba'-
akéi a'yilah, ako la' É'dah
yolyeh', nánała'igi éi Zil'lah
yolyeh'.

20 Ado É'dah yiści'ni éi
Jé'bel, éi níp'bal yiyí' ké'da-
hat'in'igi in'dah bì bégashi
daholo'ni dabíže'e dzizlin'.

21 Ado hatsí'li éi Ju'bal
yolyeh', tsín-adit'ah in'dah
bì dilnih' daholon'igi éi da-
biže'e dzizlin'.

22 Ado Zil'lah yiści'ni éi
Tu'bal-Kén, ado éi bës-kíci'i
in'dah bës-dotl'i'zi dah bì
ts'añdo ha'at'i hi-dah adéił-
in'igi éi bì' nažníltin: ado
Tu'bal-Kén bidéži éi Né'-
amah yolyeh'.

23 Ado Lé'mek ha'akéi bîc'iñ' hadzodzi'go ajinih:

É'dah ado Zil'lah sîzad
yî'nołts'añ;

Lé'mek ba'akéi no'lín'igi
haśne'igi yî'nołts'añ;

Dineh la' sîjizgišgo eî'-
bañh ho diyeshèl';

În'dah tsîlken' la' a'da-
sîzdesnih'go eî'bañh ho
diyeshèl'.

24 Is'jañh la' dah Kén bîni-
na tsosts'itdi tihwiždo-
nih'go, jo'akon,

Lé'mek eî t'aani bînina
tsosts'it-din do'ba'añ
tsosts'itdi tina'hwiždo-
nih'.

25 ¶ Ado E'dam eî bê as-
dzañ yéna'ho'siñd; ako ha-
yaž jišciñ'go eî Seth beh jî'-
zî', ako ajinih, God sîyaž la'
sa né'niltîñh', È'bel sîzin nê-
gi bîniyeh, hâlah, eî Kén
hwishiñ, eî'bañh.

26 Ado Seth ałdo' haye' ha'
yîzciñh eî I'nas beh jî'zî'.
Ado in'dah dîneh Jiho'vah
dajoži'go bic'iñ' sodazdilzin'-
go hodidešzîž.

WOLTA'I 5.

1 Di dî'igi E'dam ba'ałcîni
nâs da'ahilcîh'igi beh bîk'ë-
aścîñh; God, dîneh a'yilah
bijin'dań, God t'a bînolnîn'-
go a'yilah.

2 Bîkańiñ in'dah ba'adi
yîlgo a'yilah ado yîk'i so-
dolzin, ako a'hadilya bijin'-

dań E'dam ha'zî' hah a'dayi-
lah.

3 Ado E'dam jinâgo nez-
na'din do'ba'añ tâ'din ho
na'hai ako haye' ha' yîzciñh,
t'a honolnîn'go, in'dah t'a
hwêlt'ë'go, ako eî Seth beh
jî'zî'.

4 Ado E'dam biyołkâli Seth
ba' yîzciñ do'bik'ijîn' tsé-
bi'di nezna'din bî na'hai,
ako eî biyî' dabîye' in'dah
dabitsî' ba' nîhezciñh'.

5 Ado E'dam bidiskań bî-
jîn'do nahast'ë'i'di nezna'din
do'ba'añ tâ'din bî na'hai ako
dadziztsańh.

6 ¶ Ado Seth nezna'din
do'ba'añ aśdla' bî na'haigo
I'nas ba' yîzciñh'.

7 Ado Seth jinâgo tsébi'di
nezna'din do'ba'añ tsosts'it
bî na'hai I'nas ba' yîzciñ do'-
bik'ijîn', ado eî biyî' dabîye'
in'dah bitsî'dah ba' nîhez-
ciñh'.

8 Ado Seth bidiskańdo na-
hast'ë'i'di nezna'din do'ba'añ
nakits'adah bî na'hai ako
dadziztsańh.

9 ¶ Ado I'nas nahast'ë'i'din
bî na'haigo Ké'nan ba' yîz-
ciñh.

10 Ado I'nas tsébi'di nez-
na'din do'ba'añ aśdla' adah bî
na'hai Ké'nan ba' yîzciñ
do'bik'ijîn' ako eî biyî' dabî-
ye' in'dah bitsî'dah ba' nî-
hezciñh.

11 Ado bidiskańdo nahast'-

éi'di nezna'din do'ba'añ aś-dla' bì na'hai ako dadzitsaňh'.

12 ¶ Ado Ké'nan tsosts'it-din bì na'haigo Maha'lilil ba' yížcính'.

13 Ado Ké'nan tsébi'di nezna'din do'ba'añ dizdin bì na'hai Maha'lilil ba'yížciń do'bik'iјin', ako éi biyi' dabiy'e' in'dah bítsci'dah ba' níhežcính'.

14 Ado Ké'nan bidiskaň'do nahast'éi'di nezna'din do'ba'añ nezná bì na'hai ako dadzitsaňh'.

15 ¶ Ado Maha'lilil hastaň'-din do'ba'añ aśdla' bì na'hai go Jé'red ba' yížcính'.

16 Ado Maha'lilil tsébi'di nezna'din do'ba'añ ta'din bì na'hai Jé'red ba' yížciń do'bik'iјin', ako éi biyi' dabiy'e' in'dah bítsci'dah ba' níhežcính'.

17 Ado Maha'lilil bidiskaň'-do tsébi'di nezna'din do'ba'añ nahast'éi'din do'ba'añ aśdla' bì na'hai ako dadzitsaňh'.

18 ¶ Ado Jé'red nezna'din do'ba'añ hastaň'din do'ba'añ naki' bì na'haigo I'nak ba' yížcính'.

19 Ado Jé'red tsébi'di nezna'din bì na'hai I'nak ba' yížciń do'bik'iјin', ako éi biyi' dabiy'e' in'dah bítsci'dah ba' nehežcính'.

20 Ado Jé'red bidiskaň'do

nahast'éi'di nezna'din do'ba'añ hastaň'din do'ba'añ naki' bì na'haigo ako dadzitsaňh'.

21 ¶ Ado I'nak hastaň'din do'ba'añ aśdla' bì na'haigo Methu'sila ba' yížcính'.

22 Ado I'nak éi God bił joas' Methu'sila ba' yížciń do'bik'iјin' tadi nezna'din na'hai, ako éi biyi' dabiy'e' in'dah bítsci'dah ba' níhežcính'.

23 Ado I'nak bidiskaň'do tadi nezna'din do'ba'añ hastaň'din do'ba'añ aśdla' bì na'hai.

24 Ado I'nak t'a God bił joas'jìn' ajit'din, God na'ho-diłtinh', éi'baňh.

25 ¶ Ado Methu'sila nezna'din do'ba'añ tsébi'din do'ba'añ tsosts'it bì na'haigo Lé'mek ba' yížcính'.

26 Ado Methu'sila tsosts'it-di nezna'din do'ba'añ tsébi'-din do'ba'añ naki' bì na'hai Lé'mek ba' yížciń do'bik'iјin', ado éi biyi' dabiy'e' in'dah bítsci'dah ba' níhežcính'.

27 Ado Methu'sila bidiskaň'do nahast'éi'di nezna'din do'ba'añ hastaň'din do'ba'añ nahast'éi' bì na'haigo, ako dadzitsaňh'.

28 ¶ Ado Lé'mek nezna'din do'ba'añ tsébi'din do'ba'añ naki' bì na'haigo biye' ba' yížcính'.

29 Ako No'ah beh ji'ži' ako

aždi'nid, Di t'a ēi hanīhi-i'dolnih' nīdēl'nīsgo, nīhī'la' beh nīdēl'nīsgo, Jīho'vah bīk'ehgo nī' do-ya'ašon'-dah siliń', ēi'baňh.

30 Ado Lé'mek ašdla di nezna'din do'ba'ań nahas-t'ēi'din do'ba'ań ašdla' bīna'hai No'ah ba' yīzcīn' do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah bitsí'dah ba nehežcīnh'.

31 Ado Lé'mek bidiskań'do tsosts'itdi nezna'din do'ba'ań tsosts'itdin do'ba'ań tsosts'it bī na'haigo ako dadzitsańh'.

32 ¶ Ado No'ah ašdla di nezna'din bī na'hai, ako Šem ado Hem in'dah Jé'fet ēi'di No'ah ba' nīhežcīnh'.

WOLTA'I 6.

1 Ado ako'dzago nahasdzań bikāgi dīneh t'oahayui siliń'go ako dabitsi' bandahažcīnh'.

2 Ado God dabiye' dīneh dabitsi' dayiltsāńgo bīl danīzo'ni, ako t'a hoh daznī'zini' hwē asdzań a'dajilah.

3 Ado Jīho'vah adi'nid, Ši Niłc'ih Diyí'ni do t'aa'lańin' dīneh na'yokańh dah do: ēi aldo' atsīń' jī'linh', ēi'baňh; akot'ē nīdih hwidiskań'do nezna'din do'ba'ań nadin hwē dohāh.

4 Īdań yołkał yēni' biyi' yē'itso dīne'e nahasdzań bī-

kāgi hazliń'; ado bīk'ijin' aldo' God dabiye' dīneh dabitsi' yīl aħadahaskai'go ba'ałcīni dahazliń'go, di di'igi al-k'idań dīneh ts'ide ayoadat'ē dajī'linh', dīneh daa'lānjin'i-gi danī'linh'.

5 ¶ Ado God ēi dīneh nahasdzań bikāgi baňhīgi adajonil'go in'dah hajēih biyi'di beh nītsi'dadzīkesīgi t'aaltso t'aa'lańin' baňhīgi adat'ē'go yiyltsańh'.

6 Ado ēi Jīho'vah baňh-bī-nī' dīneh nahasdzań bikāgi a'ji'lāgi, in'dah hajēih biyi'di baňh-ho'ni'.

7 Ado Jīho'vah adi'nid, Dīneh aślāigi t'aaltso nahasdzań bikāgi a'deśdińl, dīneh dah, nīdalldōśi dah, nīhokā nīda'na'i dah, in'dah nīdat'a'i dah a'daślāigi baňh-si'ni', ēi'baňh.

8 Nīdih No'ah t'eyah Jīho'vah beh-ajoba'i bīl bē'hozīnd.

9 ¶ Di di'igi No'ah ba'ałcīni nās dahlilcih'igi: No'ah ēi dīneh a'at'e'-baňh-at'dini in'dah t'ai'yisi ya'at'ēh'go hīnāni; ako No'ah ēi God yīl naās.

10 Ado No'ah biye' ta ba' yīzcīnh'; Šem ado Hem in'dah Jé'fet.

11 Ado Nahasdzań ēi God bīnał yī'coń' ado t'aat'ē-nīt'en adi'lāh beh bī hadē'bind.

12 Ado God ēi nahasdzań

yineł'in'go, jo'akon, yi'coñ' lañh'; hálah, bitsin' daholo'ni nína'nél'ānjin' nahasdzañ bïkägi bañhigiat'e'go dades-dë, eí'bañh.

13 ¶ Ado God eí No'ah ayi-di'nid, Bitsin' daholon'igi ní-na'nél'ānjin' śinał k'adt nín-t'i' dolèl: hálah, eí'di nahasdzañ ašohodlih' bï ha'daž-del'bind, eí'bañh; ako k'adt nahasdzañ t'a bił a'dešdiñl.

14 Go'fer tsin eí' beh tsin-naél adi'lil, tsin-naél eí biyí-di dahogan'go adi'lil; biyí-deñ in'dah bikä'deñ eí jéh beh di'jah.

15 Ado di bïk'ehgo adi'lil, nasé din'di nezna'din do'ba'-an asdla'dindi ades'ez do; nani'go t'eyah tsosts'itdin do'ba'an asdla di ades'ez do, in'dah de'go eí diz'din do'-ba'an asdla di ades'ez dolèl.

16 In'dah tse'soni' la' t'aaltso go t'ałah'adi ades'ez do ałni'go adi'lil; tsin-naél bï dädilkał bôsk'iz ałni'deñ adi'lil; ayaigi ado aña'gi ado ade'giigi biyí' dahogan'go adi'lil.

17 Ado jo'akon, Ših, t'a sîh sîk'ehgo tóh naho'dołkah, nahasdzañ bïkägi bitsin' daholo'ni nídadidzi'hi nína'nél'ānjin' yah biyägi a'dešdiñl, eí' biniyeh; ako nahasdzañ bïkägi ts'ide t'aaltso dadí'nonéł.

18 Nidih nih t'eyah ts'ide

bïdzil'go nił alhadidest'ał, ako nih tsin-naél bih dinał, nih, né asdzañ do', daniye'-igi do', daniye' bïdaasdzan'-igi aldo' eí bił yah adi'käh.

19 Ado bitsin' daholon'igi dahinäni ał'an adat'e'li naki' ní'lago tsin-naél bih hidi'nił, ako bâaholyango bił hînînä do, bïkañ'in in'dah ba'adi dolèl.

20 Ado nídat'a'i ał'an adat'e'li, ado nídalldösi ał'an adat'e'li, in'dah nihokä nída'na'i ał'an adat'e'li; di di'-igi naki' ní'lago na hidoäś, ako dahinägo iní'sin dolèl.

21 C'iyän' dadäni t'aaltso a'la-adi'lil, ado yah ahidí'yèł, ako eí nî c'iyän' dolèl, ado dabî c'iyän' dolèl.

22 Kot'è'go No'ah a'dzidza, God t'a ahodi'nidigi bïk'ehgo eí t'aaltso aji't'ind.

WOLTA'I 7.

1 Ado Jihovah eí No'ah ayi-di'nid, Nih ado nigan'do t'aanołtso hak'go, k'adt tsin-naél biyí' go'ne' yah ohkäh; nih t'eyah dineh ke'dahat'-in'igi bifahgi a'at'e'-nañhat'dingo né'hasin.

2 Nidaldlösi dadäni tsosts'-it ní'jago bih hidi'nił, bïkañ'in in'dah ba'adi do': nídalldösi do-dadänigi eí naki' ní'lago bih hidi'nił, bïkañ'in in'dah ba'adi do'.

3 Nídat'a'i aldo' tsosts'it

ní'jágo bih hídi'níł, bikań'in in'dah ba'ádi do', nahasdzań bikägi t'aat'é-nít'en dahináni dahilcih' dolélgó yísdá-díñíł.

4 Ako tsosts'it yískan'go sízad k'ehgo ahodí'nołtińł, diz'din jiñh ado diz'din tl'ë; ako t'aaltso dahanáni as'lä-igi nahasdzań bikägi a'des-díñł.

5 Ado No'ah t'eyah t'a Jí-ho'vah ahodi'nidigo bik'ehgo aji't'ind.

6 ¶ Ako No'ah hastándi nezna'din bí na'haigo i'dań nahasdzań bikägi toh-na-hwes'kai.

7 Ado No'ah in'dah biye'-keh in'dah hwé asdzań, in'-dah biye'keh bidaasdzan'igi, éi t'aadzil'tso tsín-naeł biyi' go'ne' yah ajokai, hálah, toh deg adi'nes'āndgo binina.

8 Nídaldlösi dadánigi ado nídaldlösi do-dadánigi, in'-dah nídat'a'i do', ado nihoká nida'na'i t'aaltso bits'ando.

9 Di di'igi No'ah yic'in' tsín-naeł biyi' go'ne' yah aheskai, naki' ní'lago, bikań'in in'dah ba'ádi bíł, God t'a adi'nidigi at'é'go No'ah a'dzah.

10 Ado ako'dza tsosts'it yískan' do'bik'ijin' nahasdzań bikägi toh ho'deskai.

11 Ako No'ah hastándi nezna'din bí na'haigo, ado naki' nídziid biyi', tsosts'i-

ts'adah'igi yołkał'go ts'ide éi bijin'dań nahasdzań biyi'-deń toh hadazna', ado yah an a'dalyah.

12 Ado diz'din jiñh in'dah diz'din tl'ë nahasdzań bikägi nahołtańh.

13 ¶ Ts'ide t'a éi bijin'h' No'ah, ado Šem, ado Hem in'dah Jéfet, No'ah biye'keh, ado No'ah bé asdzań, ado haye'keh bidaasdzan' taigi tsín-naeł bih jokai.

14 T'aadziltsó in'dah nídal-dlösi al'ań adat'é'li, in'dah aliń daníli'ni al'ań adat'é'li, in'dah nihoká nida'na'i al'ań adat'é'li, in'dah nídat'a'i al'ań adat'é'li.

15 Ado tsín-naeł biyi' go'ne' No'ah bic'in' bitsin' daho-lo'ni nína'nél'ānjin' dahinan'-igi nídadidzi'hi, naki' ní'lago yâh aheskai.

16 Ado yah aheskai'igi éi bitsin' daho-lo'ni al'ań adat'é'li t'aaltso, bikań'in in'dah ba'ádi bíł yah aheskai, God ahodi'nidigi at'é'go: ako Jí-ho'vah ha da'diniłkâl.

17 Ako diz'din jiñh toh deganol'ānlgo; ado toh t'oahayui siliń', tsín-naeł dahdiēl, nahasdzań bikâdo dahdiēl.

18 Ako toh éi nahasdzań yik'eh-desdliń', ado t'a bilaħgo nánaśliń', ado tsín-naeł toh bikägi dahnaeł.

19 Ako toh nahasdzań yik'eh-desdliń', ado ağa nol'ānd,

ado dzil aga daz'ah yeni' toh
bik'i-dadilkon' yah t'aat'e
biyagi.

20 Ado nadin naki'di ades'-
ez do alniñ b'ilahgo de'go
toh nes'an, ado dzil altso
toh bik'i-dadilkon'.

21 Ako nahasdzañ bikagi
nidaha'nani, bitsin' daholo'ni
t'aaltso daneznah'; nidat'a'i
dah, a'lin danili'ni dah, nida-
dalldosi dah, nihokā nida-
na'i dah, ado dineh aldo'
ts'ide t'aaltso.

22 T'aaltso binindeñ yeh
nidadidzih'go dahināni t'aalt-
so ni' bikagi daneznah'.

23 Ado ni' bikagi dahināni
t'aaltso as'dind; dineh, ado
nidalldosi dah, nida'na'i dah,
nidat'a'i dah, ei'di nahasdzañ
bits'ando nahwez'dind: ako
No'ah t'eyah yidzih; ado
tsin-nael biyi' go'ne' nahaz-
tan'igi aldo'.

24 Ako toh ei nahasdzañ
t'a yik'eh-didliñ'go nezna'-
din do'ba'an astdla'din yis-
kañh.

WOLTA'I 8.

1 Ako in'dah God ei No'ah
yenal'ni, in'dah dahina'ni
t'aaltso, in'dah a'lin danili'ni
t'aaltso tsin-nael biyi'di bil
dahoji'lo'ni: ako God nahas-
dzañ bikagi ni'yolgo a'yilah,
ako toh a'hodilze.

2 Ado nahasdzañ biyi'deñ
toh ha'dazna' yeni' in'dah

yah biyi'deñ yeni' al'c'in'-
a'dalyah, ado wo'dahdeñ na-
hałtin yeni' a'hodilze.

3 Ado toh nahasdzañ bikagi
yeni' altso yo'ahezgo',
nezna'din do'ba'an astdla'din
yiskañ'go toh t'a alc'indi
nasdliñ'.

4 Ako tsosts'it ni'dezitgo
ado tsosts'its'adah yiskañ
bijinh' tsin-nael ni' nina'-
niel, dzil Arrarat bikagi.

5 Ako toh t'a ya na'nol'anl-
go nezna ni'dezit: nezna ni'-
dezitgo ado la' ajiñh biyi'
dzil bila'tahi dat'inh siliñ'.

6 ¶ Ako'dzago diz'din yis-
kañ'go No'ah ei tsin-nael bi
tse'son' a'jila yeni' an a'jilah.

7 Ado gagi c'iznil'a', ako
taat'e-nit'en nana'tah dolel-
go ni' nal'tseijin'.

8 Ado hasbi'di aldo' c'inaz-
nil'a' ni' bikagi toh alc'indi
dats'i nasdliñ beh hoł be'-
hodozin'go biniyeh.

9 Nidih hasbi'di t'ado jino-
dahi dahgo, ako No'ah yic'-
in' anat'a' tsin-nael biyi'jin';
nahasdzañ bikago taat'e-
nit'en toh, ei'bañh; ako tsin-
nael biyi'deñ c'izdelni'go
yah anjiltinh.

10 Ado tsosts'it naneskañ-
go in'dah tsin-nael biyi'do
hasbi'di c'inaznil'a';

11 Ako in'dah i'i'ango has-
bi'di, a'liv bit'añ k'elgazgo
bize si'lago hoł yah' anat'a';
a'kohgo No'ah bil be'hoziñd

ní' bıkägi tōh alc'indl̄i nasdlin' lanh'.

12 Ado tsosts'it nânëskañh tsin-nael̄ t'a yiyyi' sidâgo ako in'dah hasbi'di c'inâzni'l'a', eî t'ado anat'a' dah.

13 ¶ Eî ako'dzago hastândi nezna'din do'ba'an t'aala'i na'hai ado altsed nîdizi'di biyi' in'dah nîdizi'di beh la' ajiñh' azliñ'i biyi' ní' bıkägi tōh ana'sogiz; ako No'ah tsin-nael̄ bıkâdenigi an a'jilah, ado jidéin ako jo'akon, ní' altso bıkä na'holtsëi lanh'.

14 Ado naki nî'dezit biyi', nadin tsosts'it yiskañ bijiñh' ní' nal'tséi.

15 Ako God hadzi No'ah yiç'in' ako anih,

16 Tsin-nael̄ biyi'deñ c'inohkäh, nih in'dah né asdzan, in'dah niye'keh, in'dah bi daasdzan eî' bił.

17 Ts'ide t'aałtso dahinâni c'idziznîl, t'aałtso bitsin' dahoł'ni, ado nîdat'a'i, in'dah a'lin danili'ni dah, t'aałtso nihokâ nîda'na'igi dah; ako nás dahilcih' doleł ní' bıkägo, in'dah binest'añ' daholoñ' do, ado k'eañ-ní'dadolzis nahasdzan bıkägo.

18 Ako No'ah in'dah bê asdzan, in'dah biye'keh, in'dah biye'keh bi daasdzan'igi dah bił c'ijikai.

19 Nîdalldösi t'aałtso, ado nîda'na'i t'aałtso, ado nîdat'a'i t'aałtso, nahasdzan bıkä-

gi nîdaha'nâ'igi al'añ adat'-e'li t'aałtso tsin-nael̄ biyi'deñ c'êleskai.

20 ¶ Ako No'ah bık'i-nâ-inin'hi a'jilah, Jîho'vah bîc'iñ', ado a'lin danili'ni dadâni la', ado nîdat'a'i dadâni la' eî dilit'go nâhani bık'i-nâ inin'hi bikâdo nâyisnîn.

21 Ako Jîho'vah lîka'ni yîscân: ako Jîho'vah hajéih bîyi'di aždi'nid, Dineh binina nahasdzan do nadëşcoñl dah; hâlah, dineh, alc'i'ni, jiliñ'dań hajéih do-ya'ašon'dah, eî'bañh; do nîdih, dahinâni anâdeśdiñl dah asdzâigi giat'e'go.

22 Ado nahasdzan t'a holon'go bıkägi k'êlyeh banâhwidâh, in'dah danest'âni andal'iñh', ado hak'az, in'dah ha'do; šîñh in'dah haih; jiñh in'dah tl'e; eî'di do nînt'i' dah dolęł.

WOLTA'I 9.

1 Ado God eî yîk'i sodolzin'go, ako No'ah in'dah biye'keh do' yiç'in' hadzi'go anih, Nasgo niha'ałcini na-hodlęł do, ado k'eañna'dolzis' do, in'dah nahasdzan t'a-at'e bıkägi hadohbîn.

2 Ado nahasdzan bıkägi nîdalldösi t'aałtso, ado nîdat'a'i t'aałtso, eî'di nîhë'daldzit do, in'dah nîlik'ë bîldahoye' do; ako nahasdzan bıkä nîdalde'hi t'aałtso, ado tayi'

níhaldé'hi t'aaltso éi'di beh-níhidaholnih' dolèl.

3 Dahinágo níhaldé'hi t'aaltso éi níhi c'iyan' do; nanise' dadáni níhadi'nian yéngi at'égo níhadi'nianh.

4 Nidih díl, atsiñ' yeh hínáni éi do da'san dah dolèl.

5 Ado níhi díl beh dahinohnáni t'aani níha na'dideš-dlél', níhaldlösi t'aaltso bits'aando na'didešdlél', dineh nídih, bíl hajijé nídih beh jináni ha na'didešdlél'.

6 T'a-hai'-dah dineh bí díl dzidestl'id'go éi aldo' dineh bits'aando ha díl dotl'il; hálah, God t'a binolnín'go a'yilah, éi'bah.

7 Ado níhi níha'alcini ní'dahodlél le', ako k'eařna'dožis le', in'dah nahasdzań bıkägi bíläh náhdlél' dolèl.

8 ¶ Ako God hadzí No'ah yic'in' in'dah dabiyé' bílgo ako anih,

9 Ado ših, jo'akon, dzil lë aha'dét'ah níhił adešlił, níhikeden níhada'alcini aldo' bíl:

10 Ado hínani nína'nél'áñjín', nídat'a'i dah, a'lin danili'ni dah, in'dah níhoká níhaldé'hi dah t'aaltso, tsin-nael biyi'den c'ěheskai'igi t'aaltso, in'dah nahasdzań bıkä níhaldé'hi t'aaltso.

11 Ako t'ai'yisi bídzil'go aha'dét'ah níhił adešlił: bitsin' daholo'ni t'aaltso éi do

toh beh anádoldińl dah, ado do nídih nahasdzań bıkägi toh nahonádołkäh dah.

12 Ado God adi'nid, Di'di hol'ago beh-ého'zin do, di dí'igi beh níhił aħadadiništ'aň, ado dahinani nína'nélanjín' aldo' bíl dahininan'igi, t'aa'lađiń' dahilcih' dolèl.

13 Ado ših, nats'i'lít k'os biyi'di dase'lah, beh adiniáni at'é do, ako di di'igi ših in'dah nahasdzań do' bíl níhiťa'gi beh-ého'zin dolèl.

14 Ako is'jaňh kot'é'do éi'di nahasdzań bıkägi k'os anašiňh'go, biyi'di nats'i'lít neltséh' dolèl.

15 Ado nanihonian'igi bě-naš'ni do níhiťa'gi, ših in'dah ní do' níhiťa'gi, in'dah dahináni t'aaltso bitsin' daholo'ni aldo'; ako do toh na'nihinadołkäh dah; bitsin' daholo'ni éi do anádoldińl dah.

16 Ado k'os biyi'di nats'i'lít holon' do; ako naniš'inh'go God yeh-nihoniáni do-nint'i'i nahasdzań bıkägi dahináni t'aaltso in'dah bitsin' daholo'ni bíl, éi' běnaš'ni dolèl.

17 Ado God éi No'ah anaido'nid, Di'di beh-ého'zin do, nahasdzań bıkägi bitsin' daholo'ni t'aaltso bíl, in'dah ših do' níhiťa'gi běhaz'ani as'läigi.

18 ¶ Ako No'ah dabiyé' tsin-nael biyi'den c'ěkai yé-
17

ní' éi Šem, ado Hem in'dah Jé'fet; ado Hem éi Ké'nan bíze'e jilinh'.

19 Di'di ſtago No'ah dabiyé' danilinh'; di'di hats'ando nahasdzaň bikágo t'aat'é-nít'en dinéh k'eadédežiz.

20 ¶ Ado No'ah k'édidilé'hi dzizlin', ako c'il-naatl'oí k'íz-dilah.

21 Ako c'il-naatl'oí-bí-ťo jodlan'go éi tsí'hodi'sá laňh'; ako ho níp'bal biyi' go'ne' ha é t'agéd dziztinh'.

22 Ado Hem éi Ké'nan bíze'e jilinh, éi haže'e bì ē t'agéd sitin'go dziltsanh, ako tl'odi hak'iso bìl hojolne'.

23 Ado Šem in'dah Jé'fet ha beldlă'di hawosgi dasibal'go t'aanjin' yah ajiāž, ako haže'e bi-ě-t'agéd-sitinh yēni' bik'ídziſti, ako bits'anjin' haningo haže'e bi-ě-tagéd-sitinh'igi t'ado dziltsan' dah.

24 Ako tsí'deya yēni' bìl e'nahosdziňd, ako haye' ake-deňigí ahoľind'igi bìl bēho-zin.

25 Ako aždi'nid,

Ké'nan do ajílin' dah do, hak'iso bina'nil bì nalte' jiliń' dolèł.

26 Ado anaž'do'nid,

Ayoat'ě éi Šem bì Jiho-vah God, ado ha'ní'di Ké'nan ha nalte' do.

27 Ayoat'ě idoli'li éi Jé'fet, ako Šem bì níp'bal biyi' k'hojít'in' do,

Ako Ké'nan éi ha nalte' dolèł.

28 ¶ Ako No'ah ſoh-nahwes'kai do'bik'ijin' ſadi nezna'din do'ba'an aſsla'din bì na'hai.

29 Ako No'ah bidiskaň'do nahast'éi'di nezna'din bì na'hai ako daztsaňh'.

WOLTA'I 10.

1 Ako di'di dabiyé', Šem ado Hem in'dah Jé'fet, éi'di bits'ando nás oci'li; ako ſoh-nahwes'kai do'bik'ijin' biye'keh ba'ndahažcinh.

2 ¶ Jé'fet biye'keh éi Go'mer, ado Mé'gag, ado Medé'ai, ado Jé'van, ado Mi'šek, in'dah Tai'ras.

3 Ado Go'mer biye'keh t'ě'-yah Aške'naz, ado Rifath, in'dah Togar'mah.

4 Ado Jé'van biye'keh t'ě'-yah Ilai'sah, ado Tar'sis, ado Kit'tim, in'dah Doda'ním.

5 Ei'di kot'ě'go al'aň dadi-ne'e bina'ie'li bikági k'ěyah al'fadzisdo, t'a dajílin'go; ado hazad bik'eh, in'dah t'a ahídalt'ě'igí alk'ehgo.

6 ¶ Ado Hem biye'keh éi'di Kuš, ado Mizrém, ado Fut, in'dah Ké'nan.

7 Ado Kuš biye'keh t'ěyah Ši'bah, ado Ha'vîlah, ado Sab'tah, ado Ré'mah in'dah Sabti'kah; ado Ré'mah biye'keh éi di', Ši'bah in'dah Di'dan.

8 Ado Kuš ba' yízci'ni éi Ním'rad, éi'di nahasdzañ bi-kägi dineh ayoat'éi' didezlin'.

9 Éi'di Jihovah binał ayoat'éh nalžé'hi dzizliń'; éi'-bahñ Ním'rad nahalín Jihovah binał ayoat'é nalžé'hi jílinh', daha'nih.

10 Ako ts'ide atseh beh holní'hi éi Bé'bel, ado I'rek, ado Ak'kad in'dah Kal'neh, éi'di kék'yah Šai'nar holyeh'-igi biyi'di.

11 Éi kék'yahdo Aš'sur hol-ye'jin' ajiyágo kin-hal'ágó a'jilah, Ní'níveh holyeh'igi, ado Ri'hoboth kin-hal'ágó anajidlah, ado Ké'lah.

12 Ado Ri'sen, éi Ní'níveh ado Ké'lah biña'gi sinil', éi ayoat'é kin-hal'ah.

13 Ado Mízrem ba' yízci'ni éi Lu'dim, ado A'namim, ado Le'habim, ado Naf'tuhim,

14 Ado Pathru'sim, in'dah Caslu'hím, (ado Filis'tin dine'e c'íznínah,) in'dah Kaf-to'rím.

15 ¶ In'dah Ké'nan ts'ide atseh ba' yízci'ni éi Sai'don, in'dah Heth;

16 Ado Ji'bus dine'e, ado E'mor dine'e, ado Gir'gas dine'e,

17 Ado Hi'va dine'e, ado Ar'ka dine'e, ado Sin dine'e,

18 Ado Ar'va dine'e, ado Ze'mar dine'e, in'dah Hé'-math dine'e: kot'é'go di'di

t'aaltso Ké'nan ba' nehežciñh', ado ko'dzago do'bik'-ijin' Ké'nan dine'e yéni' éi ał'an dahideznäh.

19 Ako Ké'nan dine'e bì na'hasdzo nídanés'ānjin' éi Sai'dan in'dah Ge'rar bik'-ānhgo Gé'zadi, ado Sa'dam-di, ado Gama'rahdi, ado Ad'mahdi, ado Zibo'amdi, in'dah Lé'sadi.

20 Di'di t'aaltso Hem ba'ałci'ni danílinh'; ba'ałci'ni bił dahlizd'its'a'igi bił dahdaż-dildē, ako kot'é'go bì kék'yah dahazlin'; ado kot'é'go ał'an dadine'e dahazlin'.

21 ¶ Ako Šem éi bits'ando I'ber dine'e dahodzizlin', éi'di Jé'fet alānjin' níli'ni bits'i'li ałdo' ba'ałci'ni ba' níhežciñh'.

22 Šem ba'ałci'ni éi di', I'lem, ado Aš'sur, ado Arpax'-ad, ado Lud, in'dah E'ram.

23 Ado E'ram ba'ałci'ni éi di', Uz, ado Hul, ado Gi'ther, in'dah Meš.

24 Ado Arpax'ad ba' yízci'ni éi Sé'lah, ado Sé'lah ba' yízci'ni éi I'bır.

25 Ako I'ber naki' biye' ba' yízciñh'; la' Pi'leg yolyeh'; t'ah níjigah yéñ'dań nahasdzañ ałc'a'-dahasdzoh'; ado bits'i'li éi Jok'tan yolyeh'.

26 Ako Jok'tan ba' níhežci'ni éi Almo'dad, ado Ši'lah, ado Hézarmé'veth, ado Ji'reh,

27 Ado Hado'ram, ado U'zal,
ado Dik'lah,

28 Ado O'bal, ado Abi'meel,
ado Si'bah,

29 Ado O'fir, ado Ha'vilah,
in'dah Jo'bab; di'di t'aaltso
Jok'tan biye'keh dan'i'linh'.

30 Ako Mi'sah holyé'do in'-
dah Si'fer holyé'jin' ke'da-
hat'inh, Si'fer ei' dził at'eh
ha'a'ah bic'in'go.

31 Di'di t'aaltso Šem biye'-
keh ba'ndahažciñh', dabizad
in'dah dabì ke'dayah, in'dah
dabì dîne'e bik'ehgo.

32 ¶ Di'di ei' No'ah biye'-
keh ba'da'ałci'ni nās dahil-
ci'hi adat'eh, bi' dîne'e bik'-
ehgo hane': ḫoh-nahwes'kai
do'bik'ijin' di'di t'aadził'tso
a'lān dadine'e a'dahodilyah
nahaszań bikägi.

WOLTA'I 11.

1 Ako nahaszań bikägi
t'aat'è-nit'en' t'ała'i sad, in'-
dah ts'ide t'ała'i beh ahèł-
t'è'go ya'dajili'.

2 Ado ako'dzago ha'a'ah bic'-
in'go jonèł, ke'yah Šai'nar
holyé'gi ho-nit'el bik'iżnīnāh,
ako a'kwi ke'dahojít'inh'.

3 Ado a'dahizdo'nid, Hak'-
go šin, bis a'dadilnił, t'ai'yisi
hažo'ogo dadiltl'is, ako tse
doleł yēngi joh, bis dah; ako
haſtl'is al'yai ei' dodah, ako
joh, haſtl'is t'a b'i ni a'la'jin'
dije'go hałiniyen'si dah b'il
dadziztl'in.

4 Ado anādaždo'nid, Hak'-
go šin, kin-hal'ago a'dadil-
nił, ado kin de'go ayoat'è ni-
nez'go a'dadilnił, bilatah ei'
ya'dilhił biniāgo; ado nihi'zi'
ayoat'è'go a'dadilnił, ako na-
haszań bikägi do t'aat'è-
nit'en' di'ditah dah.

5 Ako Jiho'vah ha'dayah'
dineh ba'ałci'ni kin-hal'ago
in'dah kin de'go ayoat'è ni-
nez'go a'dayiläigi jidî'noł-
inł' biniyeh.

6 Ado Jiho'vah adi'nid, Jo'-
akon, dineh ei' t'ała'i dan'i-
linh', ado t'a ahèłt'è'go ya'-
dajili', di di'igi yandikai ako
ha'at'i'hi-dah do yits'anjìn'
a'didalnā dah do.

7 Hak'go šin, bitahjìn' ha'-
dadikāh ako bizar ałta ni'-
dadidził, ako do daahidits'a'
dah dolèł.

8 Ako Jiho'vah ḫahonōskād
nahaszań bikägi t'aat'è-
nit'en' ako kin-hal'ago a'dajili'-
leh yēni' t'ado a'dajila dah.

9 Ako Bé'bel hosye', hálāh,
a'kwi Jiho'vah, hazad ał'ań-
at'è'go a'yilah ei'baňh; ado
Jiho'vah nahaszań bikägo
t'aat'è-nit'en' ḫahonōskād.

10 ¶ Di di'igi Šem ba'ałci'ni
dahilcih'igi; Šem nezna'din
bi' na'haigo Arpax'ad yolyeh
ba' yiżcīn', ḫoh-nahwes'kai-
do naki na'haigo.

11 Ado Arpax'ad ba' yiż-
cīn do'bik'ijin' Šem aśdla'di
nezna'din bi' na'hai, ei' biyi'

dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

12 ¶ Ado Arpax'ad ta'din do'ba'añ ašdla' b̄i na'haigo Si'lah ba' yižc̄inh'.

13 Ako Arpax'ad h̄ina'go din'di nezna'din do'ba'añ ta b̄i na'hai Si'lah ba' yižc̄in do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

14 ¶ Ado Ši'lah ta'din b̄i na'haigo I'b̄ir ba' yižc̄inh':

15 Ako Ši'lah h̄ināgo din'di nezna'din do'ba'añ ta b̄i na'hai I'b̄ir ba' yižc̄in do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

16 ¶ Ado I'b̄ir ta'din do'ba'añ diñ b̄i na'haigo Pi'leg ba' yižc̄inh':

17 Ako I'b̄ir h̄ināgo diñ'di nezna'din do'ba'añ ta'din b̄i na'hai Pi'leg ba' yižc̄in do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

18 ¶ Ado Pi'leg ta'din b̄i na'haigo Ri'u ba' yižc̄inh':

19 Ako Pi'leg h̄ināgo naki'di nezna'din do'ba'añ nahast'ēi b̄i na'hai Ri'u ba' yižc̄in do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

20 ¶ Ako Ri'u ta'din do'ba'añ naki' b̄i na'haigo Si'rug ba' yižc̄inh':

21 Ako Ri'u h̄ināgo naki'di nezna'din do'ba'añ tsosts'it

b̄i na'hai Si'rug ba' yižc̄in do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

22 ¶ Ado Si'rug ta'din b̄i na'haigo Né'hor ba' yižc̄inh':

23 Ado Si'rug h̄ināgo naki'di nezna'din b̄i na'hai Né'hor ba' yižc̄in do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

24 ¶ Ado Né'hor nadin do'ba'añ nahast'ēi b̄i na'haigo Ti'rah ba' yižc̄inh':

25 Ado Né'hor h̄ināgo nezna'din do'ba'añ nahast'ēits'-ādah b̄i na'hai Ti'rah ba' yižc̄in do'bik'ijin', ako ēi biyi' dabiye' in'dah b̄itsi'dah ba' nihezc̄inh'.

26 ¶ Ado Ti'rah h̄ināgo tsosts'itdin b̄i na'haigo É'bram ado Né'hor, in'dah Hé'ran ba' nihezc̄inh'.

27 ¶ Ako di di'igi Ti'rah ba'ałci'ni dahilci'hi at'eh : Ti'rah ba' yižci'ni ēi É'bram ado Né'hor, in'dah Hé'ran; ado Hé'ran ba' yižci'ni ēi Lat.

28 Ako Hé'ran ēi haže'e Ti'rah t'a bitseh' dadziztsanh, t'a hoh ha kē'yahdi, Ur holyeh'igi, ako ēi Kal'di dine'e b̄i kē'yahgi.

29 Ado É'bram in'dah Né'hor t'ají'lah hwé asdzan hazlin': É'bram b̄e asdzan ēi Se'rai yolyeh; in'dah Né'-

hor bē asdzañ ēi Mil'kah yolyeh, ēi biže'e Hé'ran yolyeh, t'a ēi Is'kah yolyeh'igi biže'e nít'en ałdo'.

30 Nidih Se'rai do ałci' dah, ako ba'ałci'ni at'din.

31 Ako Ti'rah ēi haye' É-bram in'dah hana'li Lat, Hé'rano biye', ado haža'ad Se'rai, haye' É-bram bē asdzañ, ēi'di hoł dašdikai, Ur holyeh'ido, Kaldi díne'e bì ke'yahdo, ke'yah Ké'nan holyeh'ijin' dašdikai; ako Hé'rangi jinínago a'kwi ke'dahojít'inh'.

32 Ako Ti'rah bidiskan'do naki'di nezna'din do'ba'an aśdla' bì na'hai: ako Ti'rah Hé'rangi dadziztsańh.

WOLTA'I 12.

1 Ako Jiho'vah ēi, É-bram ayidi'nd yēni', Ni ke'yahdo, in'dah ník'ēi bits'ańdo, in'dah níže'e bik'ēi ēi t'aaltso bits'ań jin' dahdinah, akwe'e ke'yah nídidesni'li bīc'in'.

2 Ado la' díne'e ayoat'ēi' an'deślik; ado ník'ijiśdli do, in'dah ní'zí' ayoat'ē'go a'deślik; ado níh ak'ijidlí dolèl.

3 Ado, K'e, dano'nín'igi ēi'di Ših ałdo', K'e, wośni' do, ado ník'ē-dinísh'igi ēi Ših ałdo' bik'ē-dinísh' do; ado níts'ańdo nahasdzań bikägi ał'ań dadine'e t'aaltso bik'i-dahojidlí dolèl.

4 Ako É-bram dašdiyah t'a

Jiho'vah hac'in' hadzi yēni' bīk'ehgo, in'dah Lat ēi hoł iāz; ako É'bram ēi tsosts'it-din do'ba'an aśdla' bì na'hai-go Hé'rando dahdiyah.

5 Ado É'bram in'dah hwē asdzañ Se'rai, in'dah hatsi'li biye' Lat, in'dah Hé'rando dajit'in'igi, in'dah ha nā'níl t'aaltso bił, ke'yah Ké'nan holyé'go dašdinah; ako ke'yah Ké'nan holyé'di jinínah.

6 Ako É'bram ke'yah bi-tahgo jinínah, Sai'kem hol-yeh'igo c'iżnínah, ado ce'c'il sikad, Mo'reh holyeh'igo, ado i'dan Ké'nan díne'e ēi ke'yahgi ke'dahat'inh'.

7 Ako Jiho'vah ei É'bram yic'in' niyāgo adi'nid, Na'ałci'ni nás not'in'go ēi di ke'yah badides'äl. Ako a'kwi bikādo-ná'inin'hi a'jilah, ha niyāhigi, Jiho'vah bīc'in'.

8 Ako ado dašdinah Be'thel holyé'do ha'a'ah bīc'in'go dzil'igi ba jinínah, a'kwi ēi ha níp'bal nížnínil, ē'eähjíin'-go kin-sinil'igi ēi Be'thel holyeh, ha'a'ahjíin'go kin-sinil'igi ēi É'ai holyeh: ado a'kwi bikādo-ná'inin'hi Jiho'vah bīc'in' anājidlah, ado Jiho'vah bī'zí' bīc'in' sozdol-zin.

9 Ako É'bram nājí'nah wo'żon şadiyah bīc'in'go.

10 ¶ Ako ke'yahgi hodicin hazlin'; ako É'bram ke'yah I'jipt holyé'go jinínah, a'kwi

hani'zāhjīn' dah kē'hojit'in dolēl'go biniyeh; kē'yahgi t'aat'ē-nit'en hodi'ciñd ēi' binina.

11 Ako ako'dzago k'adēni I'jiptgi jinēh'go hwē asdzañ Se'rai abiždi'nid, Šił bēho-zingo k'adt, jo'akon, nih, asdzañi ayoianolnīn'go nil'i'ni ni'līnh.

12 Ako ēi' bīnina ko'hodo-nił, I'jipt dīne'e daniłtsāńgo, Di hwē asdzañ laňh' dadido-nił', ako ših t'ē'yah dašidiyoł-hēl' niđih nih t'ē'yah niđandidołtēl.

13 Ako na'noškānh, Hadēži nišlīnh', dīni' dolēl, ako ni'niłt'ah śadajoba' do, in'dah ni'niłt'ah śiyi'-sizi'ni hi-nā do.

14 Ako ako'dzago È'bram ēi I'jiptgi jinīnāgo I'jipt dīne'e hwē asdzañ' dayiłtsāńgo t'ai'yisi bił jīžo'ni.

15 Ako Fero bikēdeñ niđant'ahigi dahołtsāńgo, Fero, Asdzañi nižo'ni le', dani'go yıldahol'ne'; ako asdzañi yēnī' Fero bī kīn go'ne' hoł yah' akai.

16 Ako honiłt'ah È'bram bik'ihojidlīh', ako dībe hwē holon in'dah bēgaśi dah, ado te'li bikañ'in' dah, ado dīne nā'nil dah, in'dah asdzañi nā'nil dah, ado te'li ba'adi dah, in'dah liñ-bigañ-daask'-itigi dah, di'di jit'inh'.

17 Ako Jiho'vah ēi nałniñh

bidzi'li Fero yeh atiyilah, in'dah dabik'ei'igi aldo', hālah, Se'rai ēi È'bram bē asdzan'igi bīnina.

18 Ako Fero azdi'nid, È'bram bic'in Hak'go, biždi-nidgo haniyah, Di'sań' hasinila? Ha'at'ē'gośań' t'ado siłhwinilne' dah, di'di ni asdzañ at'ē le'?

19 Ha'at'ē'gośań', Si dēži at'ē dīni'go, bīnina sē asdzañ da' aśla do niłt'en? k'adt ni asdzañ bił dahdiāšgo no-wehjīn' yo'aninēh.

20 Ako Fero ho dīne'e beh abiždi'nidgo: ako È'bram in'dah hwē asdzañ, in'dah jit'in'igi bił yo'-adahoznes-kād.

WOLTA'I 13.

1 Ako È'bram, kē'yah, I'jipt holyeh'ido c'iżnīnah, hoh in'dah hwē asdzañ, in'dah Lat aldo', ado t'aałtso bił dašdinah, kē'yah Śadiāh holyeh'-igo.

2 Ako È'bram ēi t'ai'yisi ajit'inh', bēgaśi beh, ado bēś-łigai' dah, in'dah o'lah dah.

3 Ado jonēł, kē'yah Śadiāh holyeh'igi bīts'ańdo, Be'thel holye'jīn', atseh ho nīp'bal sinil yēngi, Be'thel holyeh'-igi ado È'ai holyeh'igi bīta'-gi.

4 Atseh bikādo-nā'inīn'hi a'jila yēngi; ado a'kwi È'-

bram sozdolzìn Jiho'vah jo-ži'go bic'in'.

5 Ako Lat ałdo' É'bram bìl níjikai'igi, bì dibe holon' ado biliń dah, in'dah bì níp'bal dah.

6 Ako ké'yah éi do ho'gah dah, t'a'la' ké'dahojít'in'go, t'oahayu'i dajit'inh' éi' bini-na; do t'a'la' ké'dahojít'in'le' at'é' dah.

7 Ako É'bram ba'nda'nílkádi ado Lat ba'nda'nílkádi ałdo' ahinádijah; ado Ké'nan dine'e in'dah Pi'rez dine'e éi ké'yahígi yiyí' ké'dahat'inh' nit'en.

8 Ako É'bram éi Lat ayid'i'nid, T'ado ahinádiltli'i dolèł, ado niha nída'nílkádi ałdo' t'ado ahinádadiltli'i dolèł, ako na'noškánh, t'a'la' dani-dlinh', éi' beh at'eh.

9 Joh, ké'yah adahwis'ago ní' nił'inh', sits'a-nínéh, t'a nih ní ní'zinjih dahdinéh, na'noškánh, nišnájih dahdininágo, sih ništ'ajih dahdideśnél; nih ništ'ajih dahdininágo, sih nišnájih dahdi-deśnél.

10 Ako Lat aji'galgo Jor'-dan ho-nítélgı' t'aat'è toh holongo dziltsańh, Jiho'vah t'ahdo Sa'dam in'dah Gamar'rah il'dińd dah yeńdań, Jiho'vah bì da'ak'eh nahalin, ké'yah I'jípt nahalin, Zo'ar holyeh'igi bic'in' joǵa'li git'at'é'go.

11 Ako Lat ho-nítélgı' Jor'-dan bic'in'go a'dazdét'ańh': ado Lat ha'a'ahjín' daśdinań; ako ako'dzago ałts'až-níñah.

12 Ado É'bram éi ké'yah Ké'nan holyeh'igi ké'hojít'inh', Lat éi ho-nítélgı' kin-hal'ahígi ké'hojít'inh', ado Sa'dam bic'in'go ho níp'bal nižnínil.

13 Nidih Sa'dam dine'e t'é'-yah Jiho'vah binal banhígi adajit'eh, in'dah t'ai'yisi banhígi adani'li dají'lính'.

14 ¶ Ako Jiho'vah éi É'-bram ayidi'nid, Lat hats'an dahdiná do'bik'ijin', Kodo dí'gał na'hokóns'jhgo diniin', in'dah šadiāhjhgo, in'dah ha'a'ahjhgo, in'dah e'e'ahjhgo:

15 Ké'yah t'aat'è yiniin'igi éi nadides'äl, na'ałci'ni hol'ágó nás dahilci'hi ałdo' dabih doléł.

16 Ako na'ałci'ni nás dahilci'hi ní' bileż nahalingo adeślił, ako dinéh hai'-dah ní' bileż yiyil'ta'go, ako ałdo' na'ałci'ni nás dahilci'hi yi-doltah.

17 Dahdináh, ako ké'yah nasé'go ha'dináh, ado nani'-go ałdo' ha'dináh, di ké'yah na'dides'äl, éi'banh.

18 Ako ałdo É'bram ho níp'bal niždinil'go daśdinań ho-nítélgı' Mam'ri holyeh'igi ké'hojít'inh', ce'c'il holon'igi

biyi'; ako a'kwi Jihō'vah bīc'in' bikādo-nā'inin'hi anājidlah.

WOLTA'I 14.

1 Ado ako'dzago t'aadził'-tso t'ah dajinā yeñdañ, Am'rīfel ēi Šai'nar dîne'e bînanta'i, ado E'riok ēi Ellē'sar dîne'e binant'a'i, ado Cederlē'omer ēi I'lam bînanta'i, in'dah Tai'dal ēi Go'yim dîne'e binant'a'i.

2 Di'di bîł ałk'ijijē; Bi'rah ēi Sa'dam bînanta'i, ado Bir'sah ēi Gamar'rah bînanta'i, ado Šai'nab ēi Ad'mah bînanta'i, ado Šimi'bîr ēi Zi-bo'im bînanta'i, in'dah Bi'lah bînanta'i, ēi k'adt Zo'ar holyeh.

3 Di'di t'aaltso Sid'dim ho-nitēlgı ahidziznāh ado ałc'o-dadzistni', ako a'kwi k'adt A'sinh Be'ek'idt holyeh'.

4 Nakits'adah na'haijin' Cederlē'omer bîk'eh dahojil'in'go niholziž; ako ɻats'adah na'hai ēi' biyi' do bîk'eh dahojil'in' dah dzizlin'.

5 Ado dints'adah na'haigo ako Cederlē'omer in'dah la'ananta'i dajil'i ni bîł dażnibā, ako Ri'fēm dîne'e, As'teroth-Karne'im holye'gi, ado Zu'zim dîne'e Hem holye'gi, in'dah I'mim dîne'e Sé'veh-Kí'riathēm holye'gi, ēi t'aaltso yîk'eh-dadesdliń.

6 Ado Hor dîne'e bî dził Si'er yolyeh'igi ēi bañh yîk'eh-nâdadesdliń', El-Pé'rangiń', ēi'di k'eyah bî do-nadar'igi bibañh'gi.

7 Ado nat'ān' En-Miś'patjiń' (a'kwi Ké'deš aldo' holyeh,) nâdażni'bâgo A'milek dîne'e bî k'eyah yîk'eh-nâdadesdliń', ado A'mor dîne'e, Ha'zazon-Té'mar holyeh k'edahojit'i'ni yîk'eh-nâdadesdliń'.

8 Ado Sa'dam bînanta'i, ado Gamar'rah bînanta'i, ado Ad'mah bînanta'i, ado Sibo'im bînanta'i, in'dah Bi'lah (ēi Zo'ar aldo' holyeh) bînanta'i, di'di t'aadził'tso hac'in' ni'dadibā, ako Sid'dim ho-nitēlgı ałk'ijijē.

9 Cederlē'omer, I'lam bînanta'i, ado Go'yim bînanta'i Tai'dal, ado Šai'nar dîne'e bînanta'i Am'rīfel, in'dah Ellē'sar bînanta'i E'riok, di'di t'aaltso bîłgo; ɻahdeñ bînanta'i diñ, in'dah ɻahdeñ bînanta'i aśdla'go bîł ałk'ijijē.

10 Ako Sid'dim ho-nitēlgı lęjın-dijé'igi beh nahodits'oń' t'oahayui, ako Sa'dam dîne'e bînanta'i, in'dah Gamar'rah dîne'e bînanta'i dażnec'h'go a'kwi naazni'de; ni'dahasdzi'igi ēi dzilgo yo'ahiežjē.

11 Ako Sa'dam in'dah Gamar'rah dajit'in' yēn'i, ado

dahac'iyan' yēni' ałtso dēis-nah ako ana'nah.

12 Ako É'bram bītsi'li yēni' biye' Lat ēi ałdo' Sa-damgi kē'hojít'in nít'en, hoh ado jit'in'igi t'a yil' dahas-nāh.

13 ¶ Ako la' yisda'-jiyāgo, É'bram, Hi'bru dineh jilin'-igi ba jil'wodtgo ado bīl ho-jolne'; ēi Mam're holyeh'igi, bī ce'c'il nazkādigi kē'hojít'in'go, ēi A'mor dine'e jilinħ, Es'kal bī'nai, ado Èner bī'nai, di'di kojilt'eh'igi ēi É'bram dahac'o'ni a'jilah.

14 Ako É'bram hatsi'li yēni' biye' bī'disnāgo jī'nīgo ha na'nīl dez'la yēdaho'sin-īgi, haġan'gi danēyañh'igi, ēi'di tādi nezna'din do'ba'an tsēbits'ādah yilt'ē'go c'iż-niēż, ako Dan holyeh'idi bīż-nīlnāh.

15 Ako tl'ego ha na'nīl'igi ałts'anjin' ałts'ajinah', ako bīk'iżnibāgo bīl alk'ijijé; ako bīk'eh-dazdesdliñ'; in-dah la' Ho'bah holyeh'igi a'dazneskād, ēi Damas'kus-do nişt'l'a'jigo.

16 Ako nalye'hi t'aałtso nī'dadzisgiñ', ado hatsi'li yēni' biye' Lat ałdo', bī nalye'-hi do', ado asdza'nī do', in-dah dineh do'.

17 ¶ Cederlē'omer nat'āni yil' nakai yēni' yiyi'gānhdeñ nijodał'go do'bik'ijin', Sa-dam binant'a'i hadah niyah,

Šé'veh ho'-nítēlgī, ēi nat'āni bī ho'-nítēl holyeh.

18 Ako Sé'lem binant'a'i, Melki'zidek bāh in'dah c'il-naatl'oī-bi-ṭo yil' dē'inlah; ako ēi God alāhgo ayoat'ēi' yic'in' nā'iħniñ'hi jīlinħ'.

19 Ado yik'i sodolzīn'go adi'nid, God a'lāhgo ayoat'ēi', ya'diħħiħ in'dah nahasdzañ bī nīlinīgi É'bram bīk'i so-dil'zin.

20 Ako God a'lāhgo ayoat'-ēi' beh baha'ni' do, nē ena'i nī'lak'ē yi'nilgo bañh. Ako yisnan'igi la' haini'nil.

21 Ado Sa'dam binant'a'i É'bram ayidi'nid, Yisnah'igi šaninił' in'dah nalye'hi ēi t'a nī dolēl.

22 Ako É'bram ēi Sa'dam binant'a'i ayidi'nid, Jīho'vah God alāhgo ayoat'ēi' ya'diħħiħ in'dah nahasdzañ bī nīlin'igi bic'in' de'go dahdidiś-ni'.

23 Beh-na'alka'di in'dah ke'-tl'ol' ado ha'at'i dah nih'-īgi do nits'añ nī'došlēl at'ē' dah, hálah, É'bram ajit'in'go a'hošlah, dīdi'nił, ēi'bañh.

24 Tsilkei dayiyan'igi t'ē-yah, ado dineh sił naskai'igi dēisnah'igi do', È'ner in'dah Es'kal, in'dah Mam're; ēi dabī'ni t'a bih nī'dayilah'.

WOLTA'I 15.

1 Di'di bīk'ijin' Jīho'vah bīzad É'bram bīl a'dza, ako

anih, T'ado nílhoye'i É'bram: Ših, ní nage' ništinh', in'dah sih t'ai'yisi alāhgo naahalyāni ništinh.

2 Ako É'bram aždi'nid, Bo'honišni'hi Jiho'vah ha'-at'i'sań' šadileł? sí ní nił'in'-go ša'ałci'ni at'din, ako di Elii'zer Damas'kusdo'igi eí sağan' t'aat'e bi' dolé'li at'eh.

3 Ado É'bram adi'nid, Jo'akon, ałci'ni t'ado séní'níl dah: ado jo'akon, sağan'gi yiżcīn'igi eí sè-holo'ni bi' doléł.

4 Ado jo'akon, Jiho'vah bizarad ha nānadza'go anādi'níh, Di'di do bi' dah do; la' niyī-do hadoga'hi eí bi' doléł.

5 Ado hoł c'ina'ažgo ahałníh, Ya'dilħił biyi' de'go k'adt diniin' ado son' yiniłta' biniñil'āngó yiniłta'dań:ako t'é'go na'ałci'ni nás dahilcih'-go ako'né'lán doléł.

6 Ako Jiho'vah jodlańh'; ako bañhigiat'é-hańh-at'din-go hac'in' yiyil'ta'.

7 Ako ahodi'nid, Ših, Jiho'vah aśt'inh, Ur.ei Kal'di díne'e bì kék'yahdeń c'iniħiniež, di kék'yahigi na'dideś'ał'go ní' doléł biniyeh.

8 Ado aždi'nid, Bo'honišni'hi Jiho'vah, ha'at'e'goşań' di si dolé'li sìl bēho'zín do?

9 Ako ana'hodo'nid, Bēgaśi ba'adi ta bina'haiiġi, in'dah tl'izi ba'adi ta bina'haiiġi do', dé'nasts'ā ta bina'haiiġi do',

hasbi'di do', hasbi'di-lgai bì ya'ži do' şandidi'níł.

10 Ado di di'igi t'aaltso hażnięż, ako ałni'den alts'a-yiżgiż ado alts'ańjiń' niyiz-níl; tsí'diigi t'é'yah t'ado alts'a-yiżgiz' dah.

11 Ako nídat'a'i atsiń' síníl'-jín' anā'jāhgo, É'bram yo'ané'niłka'.

12 ¶ Ako jo'honaai k'adeń iġāhgo É'bram t'ai'yisi ho-dilgāż; ako t'o baha'dzitgo hak'i cahołħiél'.

13 Ako É'bram ahożdi'nid, K'adt nił bēho'zín eí na'ałci'ni nás dahilcih'igi do é'da-ho'singi, kék'yah do dabih'igi biyi'di díneh bandajilniś' do; ado din'di nezna'din na'hai-jín' t'a daha'zákāh ba'ndajilniś' doléł.

14 Ako eí díne'e bì na'nil dajjilinh' doléłligi eí ſih ban-dešt'inł: ado bik'ijin' t'ai'yisi dajit'in'go c'ihiżdonéł'.

15 Ako hożoń'go danīta yēnī' bíc'in' dinal, ako ya'-at'eh'go hasinħiħgo lēh ní'didoltel.

16 Nídh din'di sanaogań'-go kwe'e nina'ħidokah: hálah, A'mor díne'e bì bañhigiat'é t'ahdo hadebińħdań, eí'bańh.

17 Ado ako'dzago jo'honaai iyāgo ako cahołħiél, ado jo'akon, kon'bì-lít ado honoyéł diltli'i atsiń' alts'ańjiń' síníl'-igi bīta' go'ne' ēldoh'.

18 T'a éi bíjindań Jiho'vah aña'níhot'ah É'bram yił a'yilah, ako anih, Na'ałcini nás daħilcih'igi di kék'yah badí-niāñh, I'jipt tóh-nílin'do U-fré'tiz tóh-nílin'jín'.

19 Ké'ni dine'e, ado Ke'níz dine'e. Ado Kad'mon dine'e,

20 Ado Heth dine'e, ado Pe'riz dine'e, ado Ri'feim dine'e,

21 Ado A'mor dine'e, ado Ké'nan dine'e, ado Gir'gaś dine'e in'dah Ji'bas dine'e, di t'aaltso dabí kék'yah.

WOLTA'I 16.

1 Ako É'bram bë asdzań Se'rai do ałci' dah: ako I'-jiptdeń asdzańi ho nala'i éi Hé'gar yolyeh'.

2 Ako Serai éi É'bram ayidi'nid, Jo'akon, Jiho'vah do aści'go aśo'sin: na'noškańh, sì nala'i bił na'níás do, ako dats'i sa'ałcini hodolél. Ako É'bram éi Serai bıزاد k'eh-go a'dzidzah.

3 Ado É'bram éi Ké'nan kék'yah biyí' kék'hojít'in'go nezná na'hai, ado bık'ijín' É'bram bë asdzań Serai bì nala'i Hé'gar, I'jipt díneh, ha hastin É'bram bažníltińh bë asdzań dogo.

4 Ako Hé'gar bažniyah, ako Hé'gar i'niltsáñd: ado iżniltsáñd'go ha' ażdél'iń'go ako ho nant'a'i do hoł nílin' dah.

5 Ado Serai éi É'bram ayidi'nid, Šic'iń' nahwi'nan'igi ba'nínadi'tlıs: sì nala'i na'níltińh; ako i'niltsáñdgo ha adél'iń' ako do bił nišliń' dah se'lin: Jiho'vah éi níhiتا'gi böhaz'ani ya'n'dot'ińl.

6 Nidih É'bram éi Serai ayidi'nid, Jo'akon, ní nala'i ni'lak'egi holon; t'a nih ní ní'zinigi ahodi'líl. Ako Serai ałihał'in'go bits'ań yo'ajolwodt.

7 ¶ Ako Jiho'vah bì diyin-nala'i halgai donaadah'igi, tóh-ha'lin'igih hak'i-niyah, Šurgo ałin bi'gahgi.

8 Ako ahodi'nid, Serai bì nala'i Hé'gar hădeńšan na-nínah, ado hagošan dé'yah ní ní'zin? ako ażdi'nid, Serai śinanta'i bits'ań yo'is-wodt.

9 Ako Jiho'vah bì diyin nala'i ahodi'nid, Nínant'a'i biciń' nídidah, bì nala'i nán-dléh;

10 Ako Jiho'vah bì diyin-nala'i ahodi'nid, Na'ałcini nás daħilci'hi t'oahayui adešlił, do jołta' ané'lań' dah dolél.

11 Ado Jiho'vah bì diyin-nala'i ahodi'nid, Jo'akon, yiniltsańh' ako aški diłcił, ako Ís'mél beh yidi'ził; hálah, nic'iń' nahwi'nan'igi éi Jiho'vah bił běho'zin, éi'bańh.

12 Ado teli ałcingo nağai' nahalingo yiťagā do; díneh

t'aaltso beh ena'i do, ado dīnēh t'aaltso yeh ena'i nīlin' do; ako hak'iso bītahgo kē-hojit'in' dolēl.

13 Ako Jiho'vah hac'in' hadzi yēni', God o'i'ni bīzdi-nid, hālah, aždi'nid, Da' ſo'i-nigis̄ ſih aldo' kwe'e bīc'in' deš'in'?

14 Ei'bañh ḍoh ha'lín' yēni' ei' Bir-lahé'ai-roi wosye'; ako ei' Ké'deš ado Bi'red bī-ta'gi.

15 ¶ Ado É'bram biye', Hé'gar ha' yiſciñh ; ako É'bram biye' Hé'gar yiſciñ' yēni' bi'ži' Ís'mél yeh yi'ži'.

16 Ako É'bram ei' tsébi'din do'ba'an hastān bī na'haigo, Hé'gar, Ís'mél, É'bram ya'yīzcīn yēndañ.

WOLTA'I 17.

1 Ako É'bram nahast'ei'din do'ba'an nahast'ei bī na'hai-go Jiho'vah niyah É'bram yič'in' ado adi'nid, God-T'aaltso-Yinél'āni ei' nīšliñh'; ſi-nał naninah ado le'dol't'e' go ant'eh.

2 Ado Ših alhadēt'ah nīl adešlił, ako t'ai'yisi t'oahonohyu'igo k'eañdolžiš.

3 Ako É'bram nījīn' tsī'ya jī'neſjol: ado God hac'in' yałti' ako anih,

4 Joh, Ših t'eyah alhadēt'ah nī' nīl aś'lah, ako t'oahayui ał'an dadine'e bīže'e nīlin' dolēl.

5 Ado aldo' É'bram ei' do na'inilyé' dah do, ako É'braham yinilyé' do; hālah, t'oahayui ał'an dadine'e bīže'e a'nīšlah, ei' beh at'eh.

6 Ako na'ałcini nās dahilcih'igi t'oahayuigo adešlił, ado nīts'ando ał'an dadine'e adešlił, ado nīdant'a'i nīts'ando hodolēl.

7 Ado t'ai'yisi bīdzilgo ał-hadēt'ah adešlił, Ših, nī do' nīhiتا'gi, ado nik'ijin' na'ałcini nās dahilcih'igi aldo' bīł, ałhadēt'ah hol'ago i't'i' do, nīh, nī God nīšliñh' do, ado nik'ijin' na'ałcini nās dahilcih'igi aldo'.

8 Ado kē'yah, de'eyo'ni nīliñ'go biyi' kē'hot'in'igi na'-dideš'ał, Ké'nan kē'yah t'a-at'è-nīt'ēn, ado nik'ijin' na'ałcini nās dahilcih'igi hol'ago dabī do, ado bī God nīšliñh' dolēl.

9 ¶ Ako God ei' É'braham ayidi'nid, Di'bañh na'nīhonī-āni bīk'ehgo naninah, nīh ado nik'ijin' na'ałcini nās dahilci'hi.

10 Di'di Ših beh na'nīhonī-āni ei' nīhiتا'gi as'łai at'eh, ako nīh bāaholyan' do, ado nik'ijin' na'ałcini nās dahilcih'igi; nīhiتا'gi aśikeh t'a-altañ bañh nī'dahinołgiš dolēl.

11 Nīhi akai'gi bañh ałah nī'dahinołgiš dolēl; ako nī-ha'nīhonian'igi ei' beh bēho'-

zin do, níhiča'gi, Ših in'dah
nih do'.

12 Ako níhičahgi hodíčciň'-
do tsébi yískan'go baňh na'-
hinilgiš do, díneh t'aaltso
bada'ałcini nás dahilcih'go,
akot'edo níhičan biyi' yíž-
cín'igi do', nána ado de'eyo'-
ni do níhi'nílcin'igi, bëso
bik'eh níhiči'niliği aldo'.

13 Nağan biyi' yížcín'igi
ado ní bëso bik'eh níhi ní'-
niliği aldo', di'di t'ai'yisi
baňh ní'dahinołgiš do: ako
níha'níhonian'igi níhitsuń'
biyi'di eí hol'ago níhonianı
at'ě dolèl.

14 Ado díneh biye' la' do-
haňh-na'hineşgiž'igi, hakai'-
gi do-haňh-na'hineşgiž'igi,
eí díneh bì díne'e bits'ando
dazdotsał; beh-a'níhonian'-
igi k'ižniniž, eí' bìnina.

15 ¶ Ako God eí É'braham
ayidi'nid, Joh, Serai né as-
dzań do Serai beh na'hwidi'-
jił dah, ako k'adt ha'zí' eí
Sarah dolèl.

16 Hak'ijišdli' do ado niye'
na'idołcił: aou, t'aani ha-
k'ijišdli' do ado ał'an da-
dine'e bimah jidolèl; díneh
bindant'a'i hats'ando hodo-
lél.

17 Ako É'braham ji'neşjol-
go anjidlöh, ado t'a hayi'idi
aždi'nid, Da' nezna'din ho
na'haigös awë ha'docił? Da'
Sarahiš eí nahast'eí'din bì
na'haigo adołcił?

18 Ado É'braham eí God
ayidi'nid, Íš'mél eí nínał hinä
lánah ní'sin.

19 Ako God adi'nid, T'aani
Sarah né asdzań eí niye'
na'idołcił; ado eí Ai'zik beh
yidi'ził: ako eí bídził'go ba'-
níhodes'ał, eí'di hol'ago ha'-
níhonianı at'ě do, ado hak'i-
jiń' ha'ałcini nás dahilci'hi
aldo'.

20 Ado Íš'mél t'eyah ba'
nídise'ts'ań; Jo'akon, hak'i
sodeszin', ado nás dahilcihgo
adeslıł, ado eí bits'ando k'ě-
andołziś; t'a ake'ego nídan-
t'a'igi nakits'adahgo ba' do-
cił, ado ayoat'eí' díne'e a'ho-
deştił.

21 Nídih Ai'zik t'eyah bìł
aha'níhodes'tał, eí kodo la'
na'haigo Sarah na'idołcił.

22 ¶ Ako ał'c'in' yajıl'tı'
yēni' aždzi'sind, ado God de'-
go dah'n'didzah É'braham
bits'ań.

23 Ako God ahodi'nidgo t'a
eí bìjih É'braham aji'tiń;
haye' Íš'mél níz'diļtińh, ado
t'aaltso hağan biyi' nída-
hażcín'igi, ado ha bëso bik'e
nízni'niliği, ado t'aaltso É'-
braham bì díne'e; di t'aaltso
dabikai'gi baňh ní'dahineş-
giž.

24 Ako i'dań É'braham na-
hast'eí'din do'ba'ań nahast'eí
bì na'haigo hakai'gi haňh
na'hineşgiž.

25 Ako haye' Íš'mél t'eyah

tats'ādah bì na'haigo hakai'-gi hañh na'hinešgìž.

26 T'a éi bijiñdañ É'braham hañh na'hinešgìž, ado haye' Íš'mél ałdo'.

27 Ado bì díneh t'aaltsó, hağan biyí' ní'dahačcín'igi dah, ado ḥahdeñ bëso bik'e nídziznil'igi, éi'di t'aaltsó hołbañh ní'dahinešgìž.

WOLTA'I 18.

1 Ako Jiho'vah ha niyah Mamri ho'-nífélgi, ce'c'il biyági, jiñ'go, ts'ide honigai'-go, ho níp'bal bì c'eañtingi dzízdañgo.

2 Ado daśdi'gal, nít'eñ, jo'akon, díneh ḥago hwi'gahgi na'zinñh: ado dziltsan'go níp'bal bì c'eañtido daśdilwodt, ako bidaš-niyágo ní'jiñ' ya a'dzidzah.

3 Ado aždi'nid, Bo'holiñsi'hi, níl nišliñ'go, na'noškañh, t'ado níhi nal'a'i bits'añ da-dohkáhi:

4 Toh la' dokał dats'i níhike beh ḥadadohgìs biniyeh, na'noškañh, ado di ce'c'il biyági hâdałyinñh'.

5 Ado c'yan la' níha ní'dideškał, danihijéih beh bïdzil'do; a'kohgo in'dah dahnädi-dohkah: di' biniyeh ní nal'a'i ba nohkai. Lan'an, t'a adi-nih'igo ant'inñh dahodi'nid.

6 Ado É'braham ho níp'bal biyí' go'ne' Sarah bic'in' yah ajolwodt ako abiždi'nid, T'a

hah'go ak'an ḥadi hanakähgo tåonih' ado naniskadi an-leh.

7 Ado É'braham ha bëgaşı nakaigo jílwodt, ako bëgaşı yâz ya'at'ehgo dit'o'diigí nažníltiñh ako éi tsilkeñh yéníltiñh; ado t'ahhágó néis'ah.

8 Ado apbe'nísk'inñh ado apbe' ado bëgaşı yaž nadzis-ah yéní' bic'in' nídzizkañh, ado bi'gahgi dzíziñ'go tsin biyági da'jinyän.

9 ¶ Ako adahodi'nid, Ha-jin'sań Sarah né asdzan? ako aždi'nid, Joh, níp'bal biyí' go'ne'.

10 Ako anädo'nid, Ba'holižigo t'aani na na'dešdał; jo'akon, né asdzan a'kohgo aški yidołcił'. Ako éi Sarah hane'jiñ', níp'bal bì c'eañtideñ yidizts'ań.

11 Ako É'braham in'dah Sarah t'ají'lah t'a hažo'o ho-nítiñh, ako Sarah éi asdzan'ni nídadlèh'igi do níjidlèh' dah dzízlin'.

12 Ei'bañh Sarah t'a hayi'-idi bajodlöh ako ajinñh, Da'sih hasistih do'bik'ijin' sîl na'honé'ni do, şa hastin, sî mant'a'i aldo' hastihgo?

13 Ako Jiho'vah éi É'braham ayidi'nid, Ha'at'isaań Sarah yeidlöh ado ajinñh, Da' t'aani hasistihgöś awë së hodolèł?

14 Da' ha'at'i-dahîs Jiho'-

vah c'è ił'inħ? Akwe'e ní-holžiżgo na na'dešdał ako Sarah biąż hodolęł.

15 Ako Sarah, Do yišdlöh dah, jidi'nid, ako nažnīl'in; Hálah, nídzil'dzít, eí'baňh. Ako adi'nid, Dodah, t'aani yí'dlöh.

16 ¶ Ako díneh nídiże'go Sa'dam yic'in'go dadein': ako É'braham t'a ayí'diji' bìł níjí'i'kai.

17 Ako Jiho'vah adi'nid, da' bandisdzāigis É'braham bìts'añ ní'dides'inł?

18 Joh, É'braham t'aani ayoat'ei ado t'ai'yisi bìdzi'li díne'e dolęł, ado nahasdzañ bikägi aľan dadine'e t'aaltso haňh bìł dahożon' dolęł.

19 Hwé'hasin ba'ałcini yí-notińł do, ado hak'ijin' haġan biyi' kē'dahat'indoh'igi t'aaltso, ado Jiho'vah yik'ehgo dadokäh, ado k'ehez'dongo bandajit'in' do; a'kohgo Jiho'vah yéidinian yēni' É'braham ya' idolił.

20 Ado Jiho'vah adi'nid, Sa'dam in'dah Gamar'rah biceah' t'ai'yisi dits'a', ado t'ai'yisi baňhigi adajit'ē eí'baňh,

21 K'adt akwi'ya de'sał in'dah di'nes'inł, t'a dats'i cah disets'añ'igi at'ē'go adat'inđ; doda'go t'eyah ako eí šił bę'hodozinł.

22 ¶ Ako díneh hats'anjin' naz'yizgo Sa'dam yic'in'go

iāż; ako É'braham t'eyah Jiho'vah t'ahdi nídiħ yic'in' sızinh';

23 Ako É'braham aha'nijin' hac'in' niniyāgo adi'nid, Da' a'at'e'-baňh-a'dadinigis baňhigi adat'eh'igi t'a bìł adi'l'dińł?

24 Di kín-hal'ahigi biyi'gi aśdla'din díneh a'at'e'-baňh-a'dadın'igi holondańsań', t'a dats'i bìł adi'l'dińł, ado aśdla'din díneh a'at'e'-baňh-a'dadın'igi dats'i bìnina do adi'l'dińł dah?

25 A'at'e'-baňh-a'dadın'igi baňhigi adat'eh'igi bìł adi'l'dińł dodah, do akonéh at'ē dah; ado a'at'e'-baňh-a'dadın'igi baňhigi adat'eh'igi t'a bìł ahél't'ē'go a'bididolnił dodah, do akonéh at'ē dah, Nahasdzañ bikägi t'aat'ē'ni't'en a'nahwiāhi da' dos k'ehez'doń a'donił dah?

26 Ado Jiho'vah adi'nid, Sa'dam kín-hal'ahigi biyi'gi aśdla'dingo a'at'e'-baňh-a'dadın'igi bìk'i-niyāgo kín-hal'ahigi do a'dešdińł dah eí dabinina.

27 Ako É'braham hac'in' hadzigo ahodi'nid, Jo'akon, k'adt t'a ših si'nik'ehgo Bo'honišni'hi bie'in' hahasdzı, a'žaňh lęż in'dah lęs-c'i t'eyah niślin nídiħ.

28 Aśdla'din a'at'e'-baňh-a'dadın'igi dolę'l'jin', aśdla' at'dingośań': Da' aśdla' at'din-

gōš kin-hal'āhigi t'aat'ē adiľ-dinł? Ako aždi'nid, Diz'din do'ba'an ašdla' bik'i-niyāgo laňh' do kin-hal'āhigi a'deš-dinł danih.

29 Ado hac'in' hadzigo anāhodo'nid, Diz'din bik'i-niyāgošań? Ako ahodi'nid, Diz'-dingo bīnina do a'dešdinł dah.

30 Ako anābīždo'nid, T'ašon'di, ho'ní'di Bo'holni'hi t'ado do bił haldı'ni, ako hanadesdzih: Ta'din bik'i-niyāgošań? Ako anāhodo'nid, Ta'din bik'i-niyāgo do ős-dinħ at'ē dah.

31 Ako aždi'nid, Jo'akon, k'adt t'a ših sī'nik'ehgo Bo'holni'hi bīc'in hahasdzī: nadin'go bik'i-niyāgošań? Ako anādo'nid, Nadin'go bīnina do ős-dinħ at'ē dah.

32 Ado anaždo'nid, T'ašon'-di ho'ní'di Bo'holni'hi t'ado do bił haldı'ni ako t'ałah'adi hanadesdzih: akwe'e neznāgo bik'i-niyāgošań: ako anādo'nid, Neznāgo bīnina do ős-dinħ at'ē dah.

33 Ado E'braham ałsto' bił ahił nahodzisne'go Jiho'vah dahn'didzah: ado E'braham bağan'di dahn'didzah.

WOLTA'I 19.

1 Ado i'i'āngō diyin-nal'a'i Sa'damgi ní'āž; ako Sa'dam bī na'astl'in bi c'eaťingi Lat dzidzah: ado Lat yiyiltsań

ado nādi'na'go yidah-niyah, ako ní'jìn' hanin beh ya a'-dzidzah.

2 Ado aždi'nid, Jo'akon, Bo'honišni'hi, na'nihoškań, níhi nal'a'i bağan go'ne yah oh'āś nihičē ūadohgīs, ado t'a a'kwi níhidołkał, ako yışkango t'ai'yisi abındań ní'didoht'as, ako in'dah dahnā-didoht'as. Ako t'ała' anih, Dodah, tl'e bi'gah kiň-ťahgo nēt'aś dolę.

3 Ako t'ai'yisi na'dzoskan-go in'dah hağan go'ne' hac'in' yah iāz; ako adadzi'sińd in'dah bāh di'k'oňs-t'a-at'-din-alya'igi ba ajilah, ako yi-yi'yan.

4 Nidih t'ahdo jintęšgo Sa'-dam kin-ťahdeń dineh hastihigi in'dah a'nid-nida-kai'igi aldo' t'aałtso da'nile'iśideń kín bīnagi a'la-siliń:

5 Ako Lat, Hak'go, dęyidi'nid ado a'dahałnih, Hādisań dineh k'adt hi'linjiń'go nā-naăzigi, níhiceń' c'inięs ako bē'dahodilziń bīniyeh.

6 Ako Lat c'eaťinjiń' yic'in' c'iniyāgo akedeń da'di'nile'kalgo,

7 Ako aždi'nid, Sık'iso, ní'danihoškań, t'ado akot'ē'go bañhigi a'dahní'li.

8 K'adt Jo'akon, naki' sitsi' t'ahdo dineh yé'ho'sińd dah; na'nihoškań, sī'ní níhiceń' c'ideś'iś, ado t'a níhi dano-sin'igi a'dađołił: ako di dī-

neh'igi éi t'ado a'dadoli'li dah; hálah, šagan go'ne' yah iāz, éi' beh at'eh.

9 Ako adadi'nid, T'añdi sín'ižih, ado adahido'nid, Didineh t'o konagan'dijin' kēhat'in biniyeh niyah yēni' a'nahwiāhi i'dilyah: a'dahwilneh nít'en yēni' k'adt bilahgo a'dandilnił. Ado dinéh éi Lat yic'in' dahdijé, ako dādilkal yik'ijin' daħašjíž, ako k'asdań dādilkal k'i-dezti'.

10 A'kohgo dinéh naki c'i-dělñi'go Lat a'c'in' kín go'ne' yah iyil'hán, ado da'di-níkal.

11 Ako dinéh kín c'eaťingi jil'ah yēni', a'nid-níidakai'igi in'dah hadastihigi aldo' hanā a'deisdiñ; ako dādilkal c'eh yiká a'dat'ind.

12 ¶ Ako dinéh yēni' éi Lat ayidi'nid, Da' la'is kwe'e ník'ëi holon? nadáni in'dah níye'keh dah, ado nitsi'keh dah, in'dah t'a né holon'igi di kin-hal'ahigi biyi'gi, di haz'an'ido no'wehjìn' ałtso ko'nileh:

13 Di haz'an'igi a'dildiñl, hálah, dahacah ayoat'é'go dits'a' Jiho'vah t'a binin'-jin', éi'baňh Jiho'vah níhinił'a, a'dildiñl biniyeh.

14 Ako Lat c'ižniyágo hatsi' beh hādáni bic'in' hadzo-dzi' ako aždi'nid, Ni'doht'aś, di haz'an'igi bits'anoh'as, Ji-

ho'vah di kín-hal'ahigi i'dol-diñl. Ako hādánih t'o ajinih ho'nih.

15 Ado hayiľkaň'go diyin-nal'a'i Lat ya'ní'az ako ahaňnih, Tsinił'go na'didah, né asdzan' ado nitsi' naki'igi bił nahiintan'igi dahdiés; dodadán baňhigi adani'li biłah a'nihiidoldiñl.

16 Ako na'ahozdilzid'go dinéh yēni' ha'la' yiyiltsod ado hwé asdzan' do', hatsi' naki'igi aldo'; Jiho'vah hajoba'go, éi'baňh: ado kín-hal'ágó bina'astl'inígi binikádi c'iho-niēž.

17 Ado ako'dzago c'iho-niēž-go ahodi'nid, Yísda'-nilyéđ beh-hinináni bah, t'ado nat'ān ní'din'in'i, halgai'gi nídiñ t'ado na'ahodilzi'di, nílah dzil' bil'yéđ, dodadán éi nídi'yolyéđ.

18 Ako Lat éi abizdi'nid, Yátsi'k'e Bo'honišni'hi.

19 Jo'akon, ní nala'i bajin-naba', ní ajoba'i ayoat'é'go śic'in' in'ilago yisdah' sinilt-tinh; ako dzil' do bo'sah at'é dah, śic'in' baňhigi a'hodo-niłgo dadestsäl sa'sin.

20 Jo'akon, di kín-sinil'igi bic'in' naždolyéđ'igi at'eh, ahan'di, ado aholts'isi: śi'ní' akon dišyéđ, (da' dōs ałts'isi dah?) a'kohgo śi sizi'ni híná doléł.

21 Ako ahodi'nid, Jo'akon, t'a śi dinin'igo aldo' adeśnił,

di kîn-sinil'igi bâ na'sinikañ yêni' do a'deśdiñl dah.

22 Dohodi'na akon dil'yed, t'ahdo anilyedgo ha'at'ihi-dah do bandosdza' at'e' dah. Éi'bañh kin-sinil'igi Zo'ar hosye'.

23 ¶ Nahasdzañ bikadeñ t'inhdigo jo'honaai dahdiyägo Lat éi Zoardi jil'wodt.

24 A'kohgo Jihovah tse'kon lits'o'go in'dah kon' do' Sa'dam in'dah Gamar'rah yik'ijiñ' niki'nîłtañh, ya'dil-hil biyi'deñ, Jihovah bits'ando.

25 Ado kîn-naznil yêni' ado halgai yêni' ado kîn-nazni'li biyi' kë'dahojít'inh yêni', ado a'kwi nanise' dane'seh yêni' t'aat'eh is'diñd.

26 Ako hwé asdzañ hakeden na'tañ nîdet'in lañh', t'a a'ko ajiñ' a'sinh tse'go dzizlin'.

27 Ako É'braham t'ai'yisi abindañ naždi'na'go, Jihovah bil dzizin' nît'en yeñ'jiñ' jiniyah:

28 Ado Sa'dam in'dah Gamar'rah ado halgai kë'yah-jin' jidein', a'kohgo jo'akon, kë'yah yêni' t'aat'è bits'ando lit t'oahayui hahitiñh.

29 ¶ Ako'dzago God hal-gai'gi kin-hadas'ah yêni' is-diñd, ako God yenal'ni'i éi É'braham ado Lat yisda-hodoltinh', kîn-naznil kë'ho-jit'in yeñ'gi t'aat'è is'diñd.

30 ¶ Ako Lat Zo'ardo hajinah, hatsi'keh naki'igi bil, dzil bañh kë'dahojít'inh; Zo'argi kë'hojít'inh nît'en bëdzisdzidgo: ako tse-ya-go'ne' kë'hojít'inh, hoh in'dah hatsi' naki'igi bil.

31 Ako atseh yižcín'igi akeden ni'lín'igi ayidi'nid, Nihiže'e éi hastih, dîneh adat'in'-igi giat'è'go nihadoyéh'igi nahasdzañ bikagi tala'i nîdih at'din.

32 Ako nihiže'e c'il-naatl'oi-bi-to bï'diyildlin', ado bil dî-nitish' ako nihiže'e bits'ando aholci'li do a'dodiñl dah.

33 Ako t'a éi bi tl'è bize'e c'il-naatl'oi-bi-to yiyyiyil'dlañ: ado atseh yižcín'igi bize'e yil' yah iyago yil' nežtež; ako hwi'gah nežtingo ado na'di'na'go t'ado hoł bë'hoziñd dah.

34 Ako'dzago éi biska'ni alanjin' ni'lín'igi akedenig'i ayidi'nid, Soh, tl'edañ šiže'e bil nežtež, ako di tl'è c'il-naatl'oi-bi-to na'hodiyildlin'; ako yah adinalgo bil dini'tis, nihiže'e bits'ando hadolcił biniyeh.

35 Ako t'a éi bitl'è bize'e c'il-naatl'oi-bi-to na'yiyil'dlañ: ado akedenig'i naždi'na'go yil' nežtež, ako hwi'gah nežtingo ado nadi'na'go t'ado hoł bë'hoziñd dah.

36 Ako'dzago Lat bitsi'keh ta'la', haže'e ba' izniltsañd.

37 Ako atseh naġāhīgi ēi hayaž jiścīnh', ado bī'zī' Mo'ab ba' ajilah: ēi t'a ēi Mo'ab dīne'e di'jīn' jīn' daħan-īgi dabīže'e.

38 Ako akēdeñ nī'līn'īgi al- do hayaž jiścīnh', ado bī'zī', Ben-Am'mai ba' ajilah: ēi t'a ēi Am'man ba'ałcīni di'jīn' jīn' daħanan'īgi dabīže'e.

WOLTA'I 20.

1 Ako É'braham ādo sa- daāh bīc'in'jīn'go jīnīnāh, ako Ké'des in'dah Šur bītā- gi kē'hojit'iñh, ado Gi'rargi t'o konagān'dījīn' na'jī'nāh.

2 Ado É'braham hwē as- dzañ Sa'rah, Šidēži at'eh, bīzdi'nid: ado Abī'melek, Gi'rar bīnānt'a'i anīl'a'go né'diłtiñh.

3 Nīdih Abī'milek tl'ēgo God, bīl'-leh baniyah ako abidi'nid, Jo'akon, dīneħ daz- tsan'īgi nahonī'līn, hālah, di asdzañi nīdiniłtin'īgi bañh; ēi dīneħ la' bē asdzañ at'eh, ēi'bañh.

4 Nīdih Abī'melek t'ahdo hodēlcī' dah: ako ażdi'nid, Bo'holni'hi, da' a'at'e'-bañh- a'dadi'ni dīne'eś la' aldo' nī- dił'tsīl?

5 Da' dōs śidēži at'eh śiżdi'- nid dah? ado t'a hoh nī'dih, Śi'nai at'eh jidi'nid: do śiż bēho'zingo ado do yişnih'go lañh' aṣt'i'ni.

6 Ako God bīl'-yeh ahodi'-

nid, T'aani śiż bēho'zin lañh', do nīl bēho'zingo in'tiñd; ado Ših aldo' bañhīgi śic'in' adi'nilīgi nīts'an nanis'in'go, ēi'bañh t'ado hodī'nilni' dah.

7 Ēi'bañh k'adt dīneħ bē asdzañ ba na'nīltéh; ahodo- ni'li-yahalne'e at'eh, ako na' sodidolziñl, ado hīnīna' do: do ba nēniłtiñ'go ēi k'adt nīl bē'hodoziñl t'aani dadi'- tsał, nīh ado t'aanołtso dī- nohnēl.

8 ¶ Di' bīnīna Abī'melek t'ai'yīsi abīndāñ nīzdi'na' ako ha'ndal'a'i t'aałtso hak'- go bīzdi'nidgo di t'aałtso beh bīl hojolne', ako dīneħ t'ai'yīsi nī'dasdžid.

9 Ado Abī'melek ēi É'braham hak'go yīdi'nidgo ayi- di'nid, Hāsañ' nīħi'niħiñd? ado hāsañ nīšlägo bañhīgi- at'è ayoat'ēh'īgi bih nīħi'ni- nil, ado sī dīne'e aldo' bīk'- jīn'? Asindlaigī ēi do adinił' dah nīt'ēn.

10 Ado Abī'melek ēi É'braham ayidi'nid, Ha'at'i'sañ yī- niłtsañ'go di'di banisi'niyāh?

11 Ado É'braham ażdi'nid, God bīk'ehgo dayikāhīgi kwe'e at'din śa'sīn, ado sē asdzañ yīnīna daśidyoħħel' śa'sīn nī'sīngō lañh' bīnīna.

12 Ako nīdih lañh' t'a śidēži at'eh, śiż-e'e bītsī' jī'līnh, ako śimah ēi do bīc'e'e at'è dah; ako sē asdzañ dzizliñ'.

13 Ado ako'dzago God, Ni-

že'e bağan bih haninah, sîl-ni'go, ako ahodi'nid, T'a dit'-as'igo, Sî'nai at'eh, sîdîni' do, di beh şaji'naba'.

14 Ado Abî'melek dîbe in'dah bêgaşı, ado dîneh nîdal-a'i in'dah asdza'nî nîdal'a'i, di t'aaltso É'braham yé'nînîl, ado Sarah hwé asdzañ aaldo ha né'inîltînh.

15 Ado Abî'melek adi'nid, Jo'akon, si ké'yah t'a nî nîzinigoh kë'hot'in' do.

16 Ado Abî'melek adi'nid, Jo'akon, nî'nai t'ała'i dimil bëso bâni'nil: ako hoh nîc'aňh naşa'i jî'lin' do, bîl na-nakai'igi in'dah dîneh t'aaltso dabîna bits'ando: kot'e'-go dîneh t'aaltso dabînał hah k'ehez'doňd.

17 Ako É'braham sodolziñd God yic'in', ako God éi Abî'melek na'idi'sah, hwé asdzañ do', asdza'nî ha'ndal'a'i do'; ado ha'ałcini nîdahwizliń.

18 Hâlah, Jiho'vah éi asdzan'igi t'aaltso Abî'melek bağan yiyî holon'igi dabîsc'it al'c'in' a'yilah nît'en' É'braham bê asdzañ Sarah bînina.

WOLTA'I 21.

1 Ako Jiho'vah t'a adi'nid yeñgi Sarah yaniyah, ado Jiho'vah t'a hadzî yeñgi at'-ego Sarah ya a'yilah.

2 Ako Sarah i'niltsâñd ado É'braham biye' ya' yiçcînh,

hadzistihgo in'dah, t'a God hac'in' hadzî yeñgi nîholžiž'-go.

3 Ado É'braham biye' éi Sarah ba' yişcîn'igi Ai'zîk beh ji'zî'.

4 Ako É'braham haye' Ai'zîk tsébi biskań'go baňh na'hîneşgîz, God t'a adinił haňnih yeñgi at'ego.

5 Ako É'braham éi nezna'din bî na'haigo biye' Ai'zîk ba' yiçcînh'.

6 Ako Sarah adi'nid, God yişdlöh'go a'silah, ado t'aaltso dadizts'añ'igi sîl dâdlöh dolêl.

7 Ado anaždo'nid, Hai'sań Sarah ałcî'ni yi'ilt'o' do, É'braham yîdîdonił nît'en? Jo'akon, hastihgo in'dah ba'ašełcînh.

8 ¶ Ado awê dîne'saňh ado idit'öd: ako t'a Ai'zîk idit'öd bîjînh É'braham ayoat'é'go ada'i siñd.

9 Ako Sarah éi I'jipt dîne'e asdza'nî Hé'gar biyaż, É'braham ba' jişcîn'igi yéidlöhgo diziłsaňh'.

10 Di'baňh É'braham abiždi'nid, Di'di nalteh asdza'nî biyaż t'a' bîl c'înîniłcêh: di nalteh asdza'nî biyaż'igi, şih şiyaż Ai'zîk do yîł boholni'hi ni'lin' dah dolêl.

11 Di'di bînina É'braham t'ai'yisi biye' baňhbî'ni.

12 Ado God éi É'braham ayidi'nid, Aški in'dah nalteh

asdza'nî bînina t'ado yînił ant'é'hi ; Sarah aniñih'igi t'aaltso yîsiniłts'ań, Ai'zik ba'ałcini éi nî' na'alecini yol-yé' do, éi'bańh.

13 Ado asdza'nî naltehîgi ałdo' biyaż dîne'e adeşlił, hâlah, éi niye' at'eh, éi'bańh.

14 Ako É'braham t'ai'yisi abin'igo naždi'na', ako bâh ado foşjeh tōh beh nîzdi-nîlgo Hé'gar bînêzdé'nîl ado aški bîł yo'ajił'a', ako daş-diáz ké'yah do-bi-naadah'igo, éi Birsi'bah holyeh.

15 Ako tōh foşjehbih as'-diñgô aški yêni' c'il nîtsa-le'i biyagi nîzniłtînh.

16 Ado daşdiyah adilt'oh bi'gah anni'zahgi dzînesdah: aški do sînał dadotsał' dah jîni'go, éi'bańh, bits'ah hwi-niāndi dzîzdâgo yé'go jîcâh.

17 Ako God éi aški yîca'go yîdizts'ań; ado God bî diyin-nal'a'i ya'diñhił biyi'deň Hé'gar yiyi'zi'go ayidi'nid, Hé'gar, hâsań yîndzah? t'ado nîlhoye'e; God éi aški sîtiñ-do yîca'go yîdizts'ań.

18 Nîdidâhgo aški nî'la' beh na'nîłtêh: hâlah, la' al'ań dîne'e ayoat'è a'hodeşlił, éi'bańh.

19 Ado God éi hanâ ań a'yilah, ako tōh hahasnîlgo dziłtsań: ado aköń jîniyâgo tōh foşjeh haždê'lbińd, ado aški tōh bažníkań'go yodlań.

20 Ako God éi aški yâahal-

yâih; ado dî'ne'sanh, ado kâ' yah do-bi-naadah'igi kâ'hat'înh, ado k'a yeh adilt'o-hi sîlin'.

21 Ado Pé'ran holyé'gi, éi kâ' yah do-bi-naadah'igi kâ'hat'înh: ako hamah I'jipt kâ'yahdeň hwê asdzaił do-lê'lîgi hah yîł nat'âż.

22 ¶ Ado ako'dza yeñdań Abî'melek ado bî salâgo bî nant'a'i Fi'kal éi É'braham yic'in' hahasdzî, ako anîh, Ha'at'ihi-dah banâdîdâhgo t'aaltsgo God nîł holoń.

23 Di'bańh k'adt God bînał sîc'in' handzih', ako t'ado sîna'hołdoń'si, sîye' ałdo' dodah, sîna'li ałdo' dodah: na-jošba'go anîś'in'igi at'é'go nîh ałdo' sîc'in' t'a akont'é'-do, ado kâ' yah ninî'nan'igi ałdo bîc'in' akont'é' dolêł.

24 Ado É'braham adi'nid, God bînał a'dé hadesdzî.

25 Ado É'braham tōh ha-hasnîl'igi bînina Abî'melek yî'desteh, hâlah, Abî'melek bî na'nîl haşa'dedest'ańh, éi'binina.

26 Ado Abî'melek adi'nid, Do sîł bêho'zîn dah, hai sîn at'inîh: ado do sîł hwinîlne' dah, ado do yişnih' dah, ako di'jiñh in'dah.

27 Ado É'braham dîbe in'-dah bêgaşı dah Abî'melek yé'nînil; ado t'ajı'la aha'nî-hojit'ańh.

28 Ako É'braham dîbe-yaži

daba'ādigi tsosts'itgo t'asah-di yīts'a-yinī'nīl.

29 Ado Abī'melek ēi É'braham ayidi'nid, Ha'at'i'saň biniyeh di dibe-ya'ži daba'ādigi ats'a'inī'nīl?

30 Ako aždi'nid, Di dibe-ya'ži tsosts'it daba'ādigi ší'lak'edo nī'didí'nīl, ēi di ūtō ha-ha'nilgo beh ſic'in' bēho'zin dolēt.

31 Di bīnina akwe'e Birsi'-bah hosye'; hālah, akwe'e t'ají'lah God bīnał al'c'in' hadzisdzī.

32 Ako akot'é'go Birsi'bagi ahaždēt'aňh: a'kohgo Abī'melek in'dah ho salāgo bī-nant'a'i Fī'kal, Filis'tin dīne'e bī kē'yahgo dahnaz'dit'āž.

33 Ado É'braham ēi Birsi'-bahgi tsīn k'iždilah, ado akwe'e Jīho'vah ēi hol'ago God bī'zī' jozi'go sozdolziñd.

34 Ako É'braham ēi Filis'-tin dīne'e bī kē'yahgi t'o-atsēd kē'hojīt'in'go laň'i yis-kaňh.

WOLTA'I 22.

1 Ado ako'dza do'bik'ijin' God ēi É'braham yī'neztaňgo ayidi'nid, É'braham, ako aždi'nid, Jo'akon, kwe'e na'sah.

2 Ako ahodi'nid, T'aala'i nī-ye'igi, Ai'zik, ayooini'nīn'igi bīl dahdiāš, kē'yah Morai'-ahgo bīl da'āš; adi isjaňh, di'dził bikāgi nīdidešnił, akwe'e jidilitgo nāhodiyił'nih.

3 Ado É'braham t'ai'yisi abīn'igo naž'di'na' ado ha-ťeli bik'i'-dahadziznīl ado cīz ahiždiłkal beh adi'litgo-nādī'yonih biniyeh, ado hwē ſikeh naki'go adi'ji'nīl, ado haye' Ai'zik, ako dašdikai, God, dohkah hałne' yeingo.

4 Ado dašdikaido naki yis-kaň'go É'braham nās aji'-galgo ako dzideskai'jīn' nī-zago dziłtsaňh.

5 Ako É'braham beh aſikeh ayidi'nid, T'a kwe'e ūtē bī'-ſołkeh; ſiħ in'dah ſiye' bīl nīlahjī deš'aś, adi sodidilziñl in'dah nīha nī'dit'āš.

6 Ado É'braham ēi cīz beh adi'litgo nādī'yonih'igi haye' Ai'zik bik'i'-dahadziznīl; ado koń' in'dah bēś bīl dašdi'jā, ado t'ají'la akōń jīnī'āž.

7 Ado Ai'zik ēi haže'e É'braham bic'in' hadzodzīgo abīždi'nid, Šiže'e, ado aždi'nid, Kōni yī'sał ſiye'. Ado aždi'nid, Jo'akon, kōni cīz koń' bīl: a'košan' dibe-yaži di'litgo-nāhidonih'igi ēi hādi?

8 Ado É'braham adi'nid, Šiye', God laňh' dibe-yaži di'litgo nāhidonih'igi t'a bih adané'didolteł: ado t'ají'lah t'a'la' jīnī'āž.

9 ¶ Ado God, kwe'e hodī'nid yeŋgi jīnī'āž; ado akwe'e É'braham bīka-nāiniňhi dzīz-tl'in, ado bīkāgi cīz nīžnī'nīl, ado haye' Ai'zik be'dziz-tl'oňh, ado bīkā-nāiniňhi cīz

bikā nîžnîltiñ'go ciž bił dziz-tl'in.

10 Ako É'braham bîye' yî-nîlhîñ'go bës nediañgo yic-iñ' yîl k'idezcít.

11 A'kohgo Jiho'vah bî diyin-nal'a'i ya'dilhîl bîyi'-deñ ho'zi'go ahalnih, É'braham, É'braham, ako aždi'nid, Kwe'e na'sah.

12 Ado adi'nid, T'ado aški bik'i'-dahdilnîhi, do nîdih hâda diliñ' dah: k'adt šit bê-hozin' God bohonîlnih' lañh', niye', t'ała'i niye'igi nîdih do sañh niiñ' dah lañh', eí'di bañh.

13 Ado É'braham aji'galgo jidéin', a'kohgo hanîjîñ'go dënasts'â bîdë yeh tsin yañh dahidiyâ lañh': ado É'braham dënasts'â né'idiltiñh, ako haye' bî tsask'eh yeñgi dilitgo nâdzisniñ.

14 Ako É'braham akwe'e Jiho'vah-Jai'reh beh hoji'zí': di'igi at'ego di'jinjin' t'ahdi nîdih adanih, Jiho'vah bîdził bagângi yîdoltséł.

15 Ako Jiho'vah bî diyin-nal'a'i ya'dilhîl bîyi'deñ É'braham yiyi'zí', di bîl naki'di azlin.

16 Ado adinid, T'a ših t'eyah anal adišnih', di Jiho'vah anih, Di banisi'niyah'-igi binina niye', t'ała'i niye'-igi nîdih do sañh niiñ' dah lañh.

17 Di'bañh nâsgo t'a nîk'i

sodeszingo nîk'i sodideszinl, ado k'eañna'dilzîšgo ašli'li eí na'ałcini k'eañyilzîšgo ades-hîl, ya'dilhîl bîyi'di son'igi nahalingo ado to'-nîtél bîbañggi sei'igi nahalingo; ado na'ałcini nás dahilcih'igi bîdaana'i bî c'eatin beh-bidaholnih' doléł.

18 Ado na'ałcini nás dahilcih'igi beh ał'ań dadine'e na-hasdzań bikâgi t'aaltso bik'-idahojîdli' do; hâlah, adiś-nîn'igi bik'eh-honiłiñh' eí beh at'eh.

19 Ako É'braham hwê şikeh bîc'in' dahniż'dit'až, ado t'a'la' Birsi'bahgo daśdikai; ako É'braham eí Birsi'bahgi k'hojît'iñh.

20 ¶ Ado di'di ko'dza do'bik'ijin' É'braham bîl ho'ne', Joh, Mil'kah aldo' nî'nai Né'har ya' nî'izciñ lañh, hodo'nid.

21 Huz atseh ha' yižciñh, ado bîtsi'li Buz, ado Ke'muel yiže'e nî'li'ni eí E'ram,

22 Ado Ci'sed, ado Hé'zo, ado Pil'daś, ado Jid'laf, ado Bethu'el.

23 Ado Bethu'el bayižci'ni eí Ribe'kah: di'di tsébi'go Mil'kah niyižciñh, Né'har bah É'braham bîtsi'li.

24 Ado la' nâ asdza'nî Ru'mah yolyeh, eí Ti'bah, ado Géham, ado Thé'haś, ado Mé'akah, di diñ'go aldo' ha' niyižciñh.

WOLTA'I 23.

1 Ako Sarah éi nezna'din do'ba'an nadin-tsots'it bì na'hai: kwi na'hai Sarah hi-nágo.

2 A'kohgo Sarah daztsańh, Kí'riath-arbahgi, t'a akwe'e Hí'bran holyeh, Ké'nan ké-yah biyí'gi: ako É'braham yinił jiniyágo Sarah ba ji-cah.

3 Ado É'braham éi bańh da'aztsań'go yits'ańdo na-didzah, ako Heth ba'ałcini yic'in' hahasdzigo adi'nid,

4 De'eyoni niślinh ado t'o-atséd níhińah ké'haśt'inh: lèh-hodi'niłgi şahodi'noh'ah: şańh daztsan'igi niōhjín' adeślił biniyeh.

5 Ako Heth ba'ałcini É'braham yic'in' hadasdzi'go a'da-hańih,

6 Bidahonilni'hi nihi di-ts'inh: ayoat'é nat'ani nihi-tahgi ní'lính: nihé lèh-hodi'nił'igi t'a ní ní'zinigi na'ho-diàh, nańh daztsan'igi bih dil'téł; nihi do la'dah nihi lèh-hodi'nił'igi nits'ań kwi doli'li dah, nańh daztsan'igi bih niłteh.

7 Ako É'braham nazdidzágo éi ké'yahgi díne'e Heth ba'ałcini bic'in' ya a'dzi-dzah.

8 Ado bił al'c'in' yadajilfi'-go ajinih, Níhił t'a a'dako'go şańh daztsan'igi nioh'jin' adeślił, ako dasi'nolts'ań ado

Zo'har biye' I'fran sha a'dabi-dohnih'.

9 Makpi'lah holyé'gi tse'-ya bih'igi, bi ké'yah nihonél-an'igiig; t'a bańh-iłiń bi'-gahgo sé'didoał, ako éi sìh nihińahgi yo'ahodeślił biniyeh.

10 Ako I'fran ké'hat'in nít'en Heth ba'ałcini bińahgi: ado I'fran, Heth díneh É'braham ayidinid, Heth ba'ałcini bi kín-hal'ahigi bi c'eańin go'ne' yah aheskai'-igi nídiń t'aaltso dabinał, ako ajinih,

11 Bo'honiśni'hi, dodah, sì dits'inh: ké'yah t'o na'dides'ał, ado tse'-yā biyí'giig t'o na'dides'ał; sì díne'e ba'ałcini dabinał na'dides'ał: ako nańh daztsan'igi yo'anlèh.

12 Ado É'braham ya a'dzi-dzah ké'yah bıkā ké'daha-t'in'igi bic'in'.

13 Ado hadzī I'fran yic'in', ké'yah bıkā ké'dahat'in'igi t'aaltso dabinał, ako ajinih: T'o sa'hodidial' nídiń na'noškańh, şiniłts'ań, di ké'yah bık'eh bëso nadeśnił; ado sits'ańdo nadinił' ako in'dah akwe'e şańh daztsan'igi yo'adeślił.

14 Ado I'fran hadzī É'braham yic'in' ako anih,

15 Bo'honiśni'hi şiniłts'ań: ké'yahigi din'di nezna'din bëso bańh-iłińh'; di'sań ha-at'i' dolęł nihińahgi, sìh in'dah

ní' do'? éi/baňh naňh daztsan'igi yo'anlêh.

16 Ado É'braham yídizts'ań I'fran hadzi'igi, ako É'braham bës-ligai I'fran yah'dahidiyilo', éi Heth ba'alcini dabinał beh hadzodzí yëñi, din'di nezna'din bëso, idań dabëso yëñi'.

17 ¶ Ado I'fran bì kë'yah Makpi'lahgi, Mamri bíc'in-gi, kë'yahigi ado biyi'gi tse-yägi, ado tsin' t'aaltso kë'yah biyi' go'ne' holon'igi, in'dah bibaňhgoigi aldo'.

18 Heth ba'alcini, ado kinhal'ähigi bì c'eaťin go'ne' yah aheskai'igi t'aaltso dabinał É'braham badët'an'igi, t'aani bì doléłgo.

19 Ado bik'ijin' É'braham hwé asdzan Sarah tse'-ya yengi yo'ajilah: ako éi Makpi'lah kë'yah go'ne', Mam'ri bíc'in'gi: t'a éi Hi'bran hollyeh, kë'yah Ké'nan biyi'.

20 Ado éi kë'yah in'dah tse'-ya biyi'igi Heth ba'alcini É'braham t'aani yadédezanh, beh biholnih' doléłgo, lëh hodí'ní'igi doléł biniyeh.

WOLTA'I 24.

1 Ado É'braham lań'i bì na'hai, ako t'a hažo'o hastih, ako Jiho'vah t'aaltsoni É'braham yeh yik'ijidlih'.

2 Ado É'braham hağan'gi ha' nal'a'i alañjii'igi in'dah hwé holo'ni yäahalyan'igi

abízdi'nid, Na'noškaňh sì tsosk'it biyä adilnih':

3 Ako Jiho'vah, God ya'dilhíl in'dah nahasdzań bih'igi binał t'ai'yisi ša'dí'naăh, Ké'nan dîne'e bítah kë'haast'in-igi bitsi'keh do la' šiye' bah nídidil'tél dah;

4 Nídih sì kë'yahgo, in'dah šik'ei bíc'in' dinał, adi in'dah šiye' Ai'zik bë asdzan dolé-ligi bah nídidil'tél.

5 Ako ha' nal'a'i ahodi'nid, Asdza'ní do šikë bí'nidańšan' di kë'yah bíc'in': ako yiniyah yengo niye' bìl na-dešt'as?

6 Ako É'braham ahodi'nid, T'akah aköñ šiye' bìl doäs.

7 Jiho'vah, God ya'dilhíl biyi'deňigi, éi šiže'e bağandén c'isíníl'a', in'dah šik'ei bì kë'yahdeň, ado éi šic'in' hadzi, ado anał şahodí'naňh ani'go, Na'alcini nás dahilcih'go di kë'yah badideş'ak, t'a éi bì diyin-nal'a'i nilaňjin' yidoł'ak, ado šiye' bë asdzan dolé'ligi aden' bìl nádi't'aś.

8 Ako asdza'ní do níkë bì-ni dah nídih do-nihodit'i'go c'ídinał: t'a ako nídih šiye' t'eyah do aköñ bìl nádi't'aś dah.

9 Ako a'nala'i éi É'braham, honant'a'i bì tsosk'it biyä až'dolni ado God binał di'di beh a'danihoždét'anh.

10 ¶ Ado a'nala'i honant'a'i

bí bičaň-ask'idi neznágo beh dašdiyah; honant'a'i bí nal-ye'i t'aaltso beh-hoholnih éi'-baňh: in'dah ašt'e'-iždilyágo ado Mesopoté'miahgo dašdiyah, Né'har bí kin-hal'ahigo.

11 Ado éi kin-hal'ahidi bí-baňhgi ūhahadlēh lé'igi i'i'-ango jiniyah, akwe'e ha ǵan-ask'idi nítsídadesgo'go a'jilah, ts'ide akoh'go asdza'ní toh hadayiléh biniyeh nída-káh;

12 Ako aždi'nid, Jiho'vah ní'líni, šinant'a'i É'braham bí God na'noškaňh di' jin'h síká anilyéd, ado É'braham sí nant'a'i ba jinibah.

13 Jo'akon, di ūhahadlēh bí'gahgi se'zin'h; in'dah díneh dabitsí'keh kin-ťahdeň toh hadéikáh:

14 Ado bí'ni' ako'néh, éi c'ikeňh abídidešníl, Ní ūšjéh naniňh ako adešdliníl, na'noškaňh; ako adidonił, idlaňh ado in'dah ní ǵan-ask'idi aldo dadodliníl', ako isjaňh éi' doléł, ní nala'i Ai'-zik bah nídiniltin'igi, ako éi beh sí nant'a'i bají'naba'go síl bé'hodoziňl.

15 Ado ako'dza t'ahdo ni-yajíltéhgo, jo'akon, É'braham bitsí'lí Né'har bě as-dzaň Mil'kah biyaž Bethu'el

ba' yízci'ni Rebe'kah éi ūšjéh bíwos dasiango c'iniyah.

16 Ako c'ikeňh éi kaň'-at'-dini jiliňh, t'ai'yisi jízo'ni

hodi'nil'iň'-go, ado díneh t'ahdo hoł bé'hoziňd dah: ako ūhahadlēh go'ya iyágo ūšjéh toh yi hél a'yilah, ado hanadzah:

17 Ado a'nal'a'i hadáh yil'-wodtgo ahodi'nid, Na'noškaňh toh ałc'indigo ní ūšjéh biyi'den yišdlaňh.

18 Ako aždi'nid, Si nant'a'i idlaňh: ado tsińlgo ha ūšjéh ha'lak'ejin' ya a'jilah, ako hazn'i'zid.

19 Ako ajodlaň do'bik'ijin' ahodi'nid, Ní ǵan-ask'iti aldo' bah toh hahidešlöh' altso daodlaňjin'.

20 Ado tsińlgo liń yi-daa-dlaň biyi'jin' toh yajiaňh, ado ūhahadlēhjin' dahnaź-dilwodt ako ha ǵan-ask'iti t'aaltso bah toh hadzizlo'.

21 Ako díneh t'o a'dil nítsi'dzíkesgo do yajílti' dah, Jiho'vah dats'i, biniyeh niya yení' yi'i'lah dzin'zíngó.

22 Ado ako'dzago ǵan-ask'iti altso daodlaň, ako díneh yení' o'la jaǵanaáhi in'dah o'la latsi'ni naki'go hah hayi'nil;

23 Ado aždi'nid, Na'noškaňh síl hól'ne', hai'sań' bitsí' nílin'h? Da' niže'e ba-ǵan'is biyi' nída'nijahgi t'a haz'an'h?

24 Ado c'ikeňh adi'nid, Bethu'el bitsí' nišlin'h, Mil'kah biyaž, Né'har ba'yíscin'igi.

25 Ako éi anado'nid, Tl'oh-

nadān bīkaz' in'dah līn bī c'iyan' t'a nīhi nēl'an̄h, ado dī'nohjahgi t'a haz'an̄h'.

26 Ako dīneh hatsi-ts'in beh ya a'dzidzago Jīho'vah bīc'in' na'hodzī'sah.

27 Ado aždi'nid, É'braham sī nant'a'i bī Jīho'vah God beh baha'nih' do, eī sī nant'a'i beh ajoba'i ado bī t'a-anīni t'ado yeh yayoznah' dah: hont'i'go yī'sał'go Jīho'vah sīlanjīn niyah, sī nant'a'i bīk'iso bağanjiń'.

28 ¶ Ado c'ikeyh dahdil-wodtgo dī'di bīmah bīk'ei yeh yīl nahasne'.

29 Ako Rebe'kah bī'nai la' holon̄ eī Lé'ban yolyeh: ado Lé'ban dīneh yēnī' tohahad-léhjīn' c'ijilwodt.

30 Ado ako'dzago jağana-ahi in'dah latsińi hadēzī bīlatsinjīn' dziłtsanh, ado hadēzī Rebe'kah bizad dzi-dizts'aingo, dīneh ko'sılınh nī'go, kot'e'go dīneh bažniyah; ado jo'akon, gāñ-ask'iti yi'gahgi sīzīnh tohahad-léhgi.

31 Ako adi'nid, Yah anīnah, nīh, Jīho'vah nīl hożon'go a'nī'lahīgi; Ha'at'i'sań' bīnyeh tl'odi sīnizińh? Kīn aṣt'e-hoślah in'dah gāñ-ask'iti bah aṣt'e-hoślah.

32 Ado dīneh yēnī' kīn go-ne' yah iyah: ado ha gāñ-ask'iti yik'i na'iznīl, ado tl'oh bīkaz' in'dah līn bī c'iyan'

bīl gāñ-ask'iti bājişjol, ado tōh, beh hakē tasdogi'sī, in'-dah dīneh bīl nījīkai'igi da-bikē ałdo';

33 Ako hayā nī'ikańh aždo-yiń bīnyeh, nīdih aždi'nid, Do ade' sīnīl' dah, bīnyeh nī'yāhīgi bahweśne'go in'dah. Hak'gōn, hol'nī', hoždi'nid.

34 Ado aždi'nid, É'braham bī nal'a'i nīslīnh.

35 Ado Jīho'vah eī sī nant'a'i ayoat'ē'go bīl hożon'go a'yilah; ako ayoat'ē' sīlīń': ado dībe nažjē'igi bē'nīnīl, ado bēgaśi dah, bēs-līgai dah, o'la dah, dīneh na'nīl dah, asdza'nī na'nīl dah, gāñ-ask'iti dah in'dah teli.

36 Ako sī nant'a'i bē asdzan̄ Sarah hastīhgo, sī nant'a'i biye' ya' yīscīnh: ako t'a beh holon'igi t'aaltso yēidi-nīańh.

37 Sī nant'a'i eī God bīnał haşıyıl'dzi ako anīh, Kē'nan dīne'e kē'yah biyi' kē'haşt-in'igi dabitsi'keh sīye' bē asdzan̄ dolę'l'igi do la' bah nī-didil'tēl dah:

38 Sīze'e bīk'ei bī dīne'e bī-tahgo dīnał, aden̄ sīye' bē asdzan̄ dolę'l'igi bīl nīdī't'aś.

39 Ado sī nant'a'i abidi'nid, Asdza'nī do sīkē bī'nidań-śań'?

40 Ako aṣidi'nid, Jīho'vah, bīnał na'sāhīgi bī diyīn-nal-a'i nīl yidoł'āł, eī nīka-adol-wol; ako sīye' bē asdzan̄

dolé'l'igi níididiłtél, šize'e
bik'ei bì díne'e bítaħdeñ:

41 Ako do nihodit'i'go c'ídí-
nał, šik'ei bítaħgo c'eh nísi-
niyāgo; ado do īa' nadestin'-
go, ako in'dah do nihodit'i'
go c'ídinal;

42 Ako dijindañ tħaha-
dléhgi niyah, ado adeñih,
É'braham sì nant'a'i bì Jí-
ho'vah God ní'lí'ni, biniyeh
yi'sal'igi beh šika-anilyēd
ako bini' akonéh:

43 Jo'akon tħahadlēh bi'-
għah se'zinh; ako bì'ní' akon-
néh, kañ'-at'dini tħoh haido-
loħ yiniyeh c'idoġałgo, ako
a'bidi dešnił, Na'noškañ tħoh
alc'indigo ní tħosjéh bixi'den
sa'nizid;

44 Ado c'ikeñh a'sididonił,
Í'dlañh in'dah ní gañ-ask'iti
al-dō' bah tħoh hahideşloħ :
ako eī isjañh asdza'ní dolēl,
Jiho'vah, sì nant'a'i biye' ya'
nēdiłtin'igi.

45 Ako t'ahdo šiyi'di a'dił
niyanistēhgo, Rebe'kah tħos-
jéh hawosgi dasaango c'iz-
niyah; ado tħahadlēh go'-
yah ajiyah tħoh haji'lo': ako
a'hodeñih, Na'noškañ sa'-
nizid.

46 Ado tsińgo ha tħosjéh
hawosdo níjiañh in'dah, ní
gañ-ask'iti al-dō' dadodliñ
siżdi'nid : ako esdlan, ado
gañ-ask'iti al-dō' bah tħoh
ha-dizlo'.

47 Ado nahodiškitgo a'ho-

deñih, ḥai'sań bitsi' ní-
linh? Ako aždi'nid, Né'har
biye' Bethu'el bitsi' niślinh,
eī Né'har bē asdzań Mil'-
kah ba' yiścīn'igi : ako ja-
għanaħi hajā bañh nini-
tañh, ado latsi'ni hala'tsin
ní'ninil.

48 Ado ya as'dzago Jiho'-
vah bīc'in' nahose'sā, ado
É'braham sì nant'a'i bì Jí-
ho'vah God bīc'in' baahéh'-
nī'sin, eī ya'at'eh'go sīlānjiń'
niyah, sì nant'a'i bitsili bitsi'
bīc'in' haye' bah'.

49 Ako k'adt t'aani sì nan-
t'a'i bił, k'eh, daħidohni' do-
go, beh sił dahoł'ne'; in'dah
doda'go al-dō', beh sił dahoł-
ne'; a'kohgo hajin' sìñ dah-
dide'sał, niśnajin' dats'i, niś-
tl'ajin' dats'i.

50 ¶ A'kohgo Lé'ban in'dah
Bethu'el bił hac'in' hadzi'go
ahodi'nid, Di'di Jiho'vah bi-
ts'añdeñ at'eh: ako nicon'go
in'dah ya'at'eh'go dah do
nic'in ha'daodzih at'ē dah.

51 Jo'akon, kōn Rebe'kah,
hoł niki'niàś, ako ni nant'a'i
biye' bē asdzań jidolēl, Jiho'-
vah t'a hadzi'igi at'ē'go.

52 Ako ako'dzago É'bra-
ham bi nal'a'i ha'zad yidizts'-
ango, níjīn' ya a'dzago Ji-
ho'vah yiċ'in' naħa'sā.

53 Ado a'nal'a'i bēs-ħigai
nalyéhi ado o'lah nalyéhi,
ado ē dah hayini'go Rebe'-
kah yē'ninił: ako ha'nai

in'dah hamah aldo' nalyé'hi
dai'lin'igi yayiznil.

54 Ado dajiyáñ, díneh bíl
níjikai'igi aldo' in'dah t'a
akwi jínežjé, ado abini-
go naž'dijé ako aždi'nid, Si
nant'a'i bíc'in' níki'sínol'ah.

55 Ako c'ikeñh éi bí'nai in'-
dah bimah do' adi'nid, Bí'ní'
c'ikeñh atséđ t'a-dokwi es-
ka'níjín' bíl nahá'taňh nez-
na yískanjín' dah, éi bík'ijín'
in'dah akón jídogał.

56 Ako adabíždi'nid, T'ado
nídašinohíni, Jího'vah síka-
alwodt, éi'baňh; níkišinoł'ah
ako sì nant'a'i bíc'in' nídeš-
dał.

57 Ako adadi'nid, C'ikeñh,
hak'go, dabididi'nił ako nída-
idil'kił.

58 Ado Rebe'kah, hak'go
déyidi'nid, ako adéyidi'nid,
Di díneh dats'i bíl níkidi'aś?
Ako aždi'nid, De'sał laňh'.

59 Ado hadéži Rebe'kah
dahdaždi'a' ado asdzá'ní
Rebe'kah bine'san'igi, in'dah
É'braham bí nal'a'i, díneh
aldo'.

60 Ado Rebe'kah bah' so-
dazdolzingo adabíždi'nid, Ni-
hidéži ní'linh, t'ohayuidi
mil bimah di'lél, ado na'ał-
cini nás dahilch'igi dabijo-
łahigi bí c'eaťingi beh-bí-
daholnih' dolél.

61 ¶ Ado Rebe'kah aśt'é-
adilyágo c'ikeñh la' bílgó
gań-ask'iti da'hodiyinħ, dí-

neh yéní' bíké: ako a'nal'a'i
éi Rebe'kah nedíltiñ'go níki-
ní'áz.

62 Ado Ai'zik éi Lahé'ai-
roi tóhahadléhdeň jíniyah;
sadaah biyajín'go kéhojít-
inħ nit'en, éi'baňh.

63 Ako Ai'zik i'i'āngó da'-
ak'ehjín' c'ízniyah sozdídol-
ziñl biniyeh: ako ádo aji'-
gal, nit'en jo'akon, gań-ask'-
iti yéní' na'kahgo dziltsaňh.

64 Ako Rebe'kah aldo' aji'-
gal, nit'en Ai'zik dziltsaňh,
ako gań-ask'iti bík'i-hadaji-
yah.

65 Ako t'a i'daň a'nal'a'i
abíždi'nid, Níle'sań' hái dí-
neh śin at'inħ da'ak'ehdeň
níhidahjín' yiħgal'igi? ako
a'nal'a'i adi'nid, Si nant'a'i
at'inħ: a'kohgo c'ikeñh yéní'
ak'idzisti'.

66 Ado a'nal'a'i nahodis'a'-
goh aji't'indí éi Ai'zik t'aal-
tso beh bíl hojolne'.

67 Ado Ai'zik éi c'ikeñh
yéní' yił dahdiāż, bimah yé-
ní' Sarah bí níp'bal biyí'
go'ne' hoł yah iāz, ako bē
asdzań dzizliń; ado ayoayo'-
níh: ako Ai'zik haöl'níh nas-
dliń bimah daztsań do'bík'i-
jín'.

WOLTA'I 25.

1 Ado É'braham bē asdzań
nahasdliń', ako éi Kitu'rah
yolyeh'.

2 Ado Zim'ran, ado Jok'-

šan, ado Mi'dan, ado Mi'-dian, ado Î's'bak in'dah Šu'-ah, di'di É'braham ba' nijs-cin̄h.

3 Ado Jok'šan ba' yîzci' ni-ei Ši'bah in'dah Di'dan. Ado Di'dan biye'keh ei Aßsu'-rim, ado Letu'sim in'dah Léum'mim.

4 Ado Mi'dian biye'keh ei I'fah, ado I'fer, ado Hé'nak, ado Abi'dah, in'dah Eldé'ah, di'di t'aaltso Ketu'rah ba'-alcini.

5 Ako É'braham beh holon yēni' t'aaltso Ai'zik baždi-niañh.

6 Ado É'braham la' bì nā-daasdza'nigi yēni' dabiyāž ei É'braham ya'iznil, ado haye' Ai'zik bîts'añjîn' adzis'a' t'ah jināgo, ha'a'ah biyajîn' kē-yahgo.

7 Ako É'braham bidiskañ-do hināgo nezna'din do'ba'-an tsosts'itdin do'ba'an aś-dla' bì na'hai.

8 A'kohgo É'braham niłc'ih hwi sizi'ni yēni' hwi häl-wodt ako dadziztsaňh, di-neh ya'at'eh'go yé'go hastihi, ado lañ'i bì na'hai; ako in'dah hak'ei yēni' ahikāhgo ajiyah.

9 Ako haye' Ai'zik in'dah Î's'mèl yo'aho'lah, Makpi'lah, tse'-ya go'ne', I'fran biye' Zo'har, Heth dine'e bì kē-yahgi, ako ei Mam'ri bi'-gahgi;

[Navaho] 4

10 Heth ba'ałcini bì kē-yahgi É'braham nayisni yēni': a'kwi hwé asdzaň Sarah yēni' yo'abidilyah, in'dah t'a akwe'e É'braham yēni' yo'abidilyah.

11 Ado ako'dza É'braham daztsaň do'bik'ijiń' God ei haye' Ai'zik yik'i sodolzín ado yāahalyanh; ako Ai'zik Lahé'ai-roi ḫohaha'dlēh bi-gahgi kē'hojít'inh.

12 ¶ Ado di k'adt É'braham biye' Î's'mèl ba'ałcini nās dahilcih'igi at'eh, ei Sarah bì nalte' Hé'gar, I'jipt dine'e É'braham ya' yîzciñh.

13 Ako Î's'mèl biye'keh ko'-daolyeh t'a nās dahilcih'igi bik'ehgo : ts'ide atseh' yîzciñ'igi ei Nibé'jath; ado Ki'-dar, ado Ad'bil in'dah Mib'-sam,

14 Ado Miš'mah, ado Du'-mah in'dah Mas'sah,

15 Ado Hé'daň, ado Ti'mah, ado Ji'tur, ado Né'fiš in'dah Ke'dimah:

16 Di'di, Î's'mèl biye'keh, ado di dabî'zi' bì kin-naznîl'-igi bik'ehgo, ado tseh beh dabikîn'igi bik'ehgo; na-kits'adahgo t'aaké'ego nat'-ani dabî dine'e bik'ehgo.

17 Ako Î's'mèl hināgo nez-na'din do'ba'an ḫa'dintso-ts'it bì na'hai, ako niłc'ih hwi sizi'ni yēni' hwi hälwodtgo dadziztsaňh; ado hak'ei yēni' ahikāhgo ajiyah.

18 Ado Ha'vilaħdo in'dah Ŝurjîn' kēdahojít'inh, éi I'-jípt bi'gahgi, Assíriago hont'i'igi bi'gahgi: ako hak'-iso t'aaltso binał dadzist-sańh.

19 ¶ Ado di t'eyah É'bra-ham biye' Ai'zik ba'ałcini nás dahiłeih'igi at'eh: É'bra-ham ba' yízei'ni éi Ai'zik:

20 Ako Ai'zik diz'din bì na'haigo Rebe'kah bé as-dzań a'yilah, Bethu'el bitsi' Pédan-À'ramdo, Sí'ria dine'e Lé'ban bideži, Sí'ria dine'e.

21 Ado Ai'zik hwè asdzań do-ałci'-dah bínina Jího'vah na'dzoskan: ako Jího'vah hodizts'ango hwè asdzań Rebe'kah i'niltsańd.

22 Ako ha'ałcini hatsáńdi na'ahe'gíl; ako ażdi'nid, Di dats'i t'aani, akośań ha'at'-é'go anist'eh? Ako daśdi-yago Jího'vah nayiżdeł'kídł.

23 Ako Jího'vah ahodi'nid, Naki ał'ań dine'e bì níltsańh,

Ado naki dine'e ał'ań at'eh níts'ańdo hodolél; Ako ła' dine'e éi aláhgo bídžil do;

In'dah alānjîn' ní'lín'igi t'eyah akedeń ní'lí'ni yík'ehhoł'iń' dolél.

24 Ado ażdołci'li bénikāń-go jo'akon, nakiściń hwiś-cídł biyi' lańh'.

25 Ako atseh yiżcín'igi ły-ci'go in'dah t'aat'e ditl'ōgo,

aka'gi ē nahalín, ako éi I'saw beh dahojí'zí'.

26 Ado hakedeń hatsí'li hananätliż, ako éi I'saw yiķe'-ṭal yo'ťańgo hâtliż; ako éi Jé'kab dzosye': ako Ai'zik hastan'din bì na'haigo Rebe'kah di'di yíscinħ.

27 Ado ašíkeh dí'ne'sańh: ako I'saw ayoat'é'go nalzé-hi dzizlin; in'dah halgai'gi naġai' díneh jilińh; in'dah Jé'kab éi díneh t'o níp'bal bi hagan'gi dzizlin.

28 Ado Ai'zik t'eyah I'saw ayoayo'niħ, bì bínħ bitsin' jiyan'go, éi'bańh: nídiħ Rebe'kah t'eyah Jé'kab ayo-ayo'niħ.

29 Ado Jé'kab atō jiħbèz'-go I'saw halgaideń ha niyah, ako t'ai'yisi dicin siliń-lańh':

30 Ado I'saw éi Jé'kab ayidi'nid, Na'noškańh t'a-niħe lici'igi sa'níltsođ, t'ai'yisi dicin si'nílhiń: éi bínina ha'zi' I'dam siliń.

31 Ako Jé'kab adi'nid atsé yiżcín'igi beh-boholni'hi di'jińh na nahaşníh.

32 Ado I'saw adi'nid, Jo'akon dadeṣtałjîn' ba'holžiż: atsé yiżcín'igi beh-boholni'hi éi'sań ha'at'i bitsańdo sè hodolél?

33 Ako Jé'kab adi'nid, God binał di'jińh śic'in' handzih'; ako God binał bíc'in' hadzo-džigo atsé yiżcín'igi beh-bo-

holni'hi Jé'kab bic'in' nídzis-ní'.

34 A'kohgo Jé'kab bāh, nao'li-bi-čo bił I'saw bažní-kaň; ako aji'yan in'dah ajodlaň, ado naždi'na'go ana'dzodzah kot'e'go I'saw atsé yižcín'igi beh-boholni'hi do bił ní'lin'go yo'idiaňh.

WOLTA'I 26.

1 Ado éi ké'yahgi hodi'ciňd, É'braham hínádan atseh hodi'ciňd yéní' éi nabik'ijin' ako Ai'zik dašdiyah Abí'melek bic'in', Filistin díne'e bínant'a'i, Ge'rarjin'.

2 Ako Jiho'vah ha niyágo ahodi'nid, Do I'jípt go'yah dinal' dah; ké'yah beh níl hodešnih'igi éi biyi' ké'hot'in' doléł.

3 Di kéyahigi biyi' ké'hot'in', ako níl naš'ás do, ado nik'i sodidesziňl, ado nih in'dah na'alcini nás dahilcih'igi di'di ké'dayah t'aaltso níhi-tadides'ał, ako É'braham nízé'e t'a beh ba'nihonian' yéní' a'dešlił:

4 Ako na'alcini nás dahilcih'igi k'éanyilzis'go adešlił, ya'dithił biyi'gi soń'igi nahalin'go, ado na'alcini nás dahilcih'igi di ké'dayah t'aaltso badides'ał; in'dah na'alcini nás dahilcih'igi beh nahas-dzaň bikagi al'ań dadine'e t'aaltso bik'ida hojídli' doleł.

5 Hálah, É'braham sızad

yí'hołnih nít'eň, ado badiní-an'igi yanayah, ado sì nahat'a' běhosel'an'igi yanayah, éi'baňh.

6 Ako Ai'zik éi Ge'rargi kék'hojít'inh.

7 Ado akwe'e díneh kék'dahat'in'igi hwé asdzaň yí'nahodeł'kidt, ako aždi'nid, Šideži jí'lính: Sé asdzaň at'eh jídidonił'igi bik'ë hoł hoyégo bínina; díneh akwe'e kék'dahat'in'igi Rebe'kah bínina dašidiyołhél' sa'sin dziní'zingo, hálah, jízo'nigo hodí'nil'inh éi' beh at'eh.

8 Ado ako'dza, akwe'e kék'hojít'in'go ní'zad níholziž'go, Abí'melek, Filistin díne'e bínant'a'i tse'son' yinakäh déin, nít'en Ai'zik in'dah hwé asdzaň Rebe'kah bił naahiji'níl'go hołtsaňh.

9 Ado Abí'melek éi Ai'zik, Hak'go, yídi'nidgo anih, Jo'akon, t'aani né asdzaň laňh', ako ha'at'egoşań', Sì děži jí-lính, dinih? Ako Ai'zik aždi'nid, Honina dadestsäl sa'sin ní'singo éi' binina.

10 Ado Abí'melek adi'nid, Di'san' hánihí'níl'ind? díneh la'dah né asdzaň néidiłtiñ'go, baňhigiat'ë yih níhi'níl doléł nít'en.

11 Ado Abí'melek bî díne'e hažo'ogo ayidi'nid, Di díneh in'dah bê asdzaň dah t'a bîzdełcít'igi éi t'aani hodi'yolyel.

12 ¶ Ako Ai'zík éi ké'yah-
igi yíkā k'idilah, ako t'a éi
bigai' nezna'dindi ana'né-
lańgo ha bílāh nasdliń': ado
Jiho'vah hak'ijídlih.

13 Ado dineh yēnī' ayoat'eh
in'dah nās not'inłgo in'dah
t'a nās anıł'go ayoat'é siliń'.

14 Bi dibe nažjé'igi ado bì
bēgaśi holon, in'dah bì na'níl
t'oahayui: éi'bańh Filistín
dine'e hak'édadeznih.

15 Di'bańh ſohaha'dlēh
É'braham, haže'e yēnī' híná-
dań bì na'níl ha'dayiznīl yē-
nī', éi Filistín dine'e lèz yeh
hats'ań hadahodesbìn.

16 Ado Abi'melek éi Ai'-
zík ayidi'nid, Nihiits'a'ninéh:
nihi'lähgo a'nohdzil sini'lin,
éi'bańh.

17 Ado Ai zík dahdināh,
ako Ge'rar ho'-nińtelgi ho
níp'bal niń'nińil ado a'kwi
ké'hojít'inh.

18 ¶ Ako Ai'zík ſoh haná-
yisníl, É'braham haže'e yēnī'
hínadań ha'dahasníl yēnī',
ako éi Filistín dine'e háda-
hodesbind, É'braham daz-
tsań do'bik'ijin': ado haže'e
yēnī' ſohaha'dlēh yo'zh yē-
nī' t'a éi beh ni'dajo'ji'.

19 Ako Ai'zík bì na'níl ho'-
nińtelgi ſoh ha'lin'go yík'i-
daazgēd.

20 Ado Ge'rardo nida'nił-
kädi, Ai'zík binda'niłkädi bíl
ſoh bań dahidzédi'go, ako
adanih, Toh éi nihih', ako

tohaha'dlēh yēnī' I'sek beh
hoji'ži'; hálah, bań dahid-
zédi', éi'bańh.

21 Ado toh la' hanādadzis-
níl: ado éi Sitnah beh ho-
ji'ži'.

22 Ako ađo dahnāždi'nah
ado ſoh la' hanādadzisníl; éi
indí'dah t'ado bań dahidzé-
di' dah: ako Riho'both beh
hoji'ži'; ako aždi'nid, K'adt
Jiho'vah haz'an'go niha a'yil-
lah, ako kē'yah bikägi k'eań-
di'niń'ln.

23 ¶ Ako ađo Birsi'bahgo
náji'náh.

24 Ako t'a éi bitl'è Jiho'vah
ha niyágo adi'nid, Niž'e
É'braham bì God aśt'inh,
t'ado niłhoyé'i, nił naś'as éi'-
bańh, ado nik'ijisđli' do in'-
dah na'ałcini nās dahilcih'go
adeslił, É'braham sì nal'a'i
yēnī' bì'niń'ah.

25 Ado akwe'e bikādo-ná'-
iniń'hi a'jilah, ako Jiho'vah
bì'ži' bice'in' sozdolzin, ado
akwe'e ho níp'bal niżnínil :
ado Ai'zík bì na'níl ſoh haná-
dayizníl.

26 ¶ A'kohgo Abi'melek ha
niyah Ge'rardeń in'dah bik'is
do' la' Ahuz'zath, ado bì sa-
lago bì nant'a'i Fí'kal do'.

27 Ado Ai'zík éi yic'in'
adi'nid, Ha'at'i'san' biniyeh
śinohkai, sán, daśijijo'läh,
ado nihiits'ando yo'adaśinoł-
cän?

28 Ako adaždi'nid, T'aani

Jiho'vah nił naāšgo ha'dan-dēl'in': ako a'dadi'nid, Bi'nî God bīnāl sādigi nīhiča' nī-dolts'ił, nīhi in'dah nīh, di'bīl nīhiča'gi, ado hāšan' yīt'eh ahanda'hodit'ał;

29 Ako do dāda nīhidilił dah, t'ado nī dādēlcit'iğig iğat'e'go, ado nīhi ya'at'eh'igi giat'ego t'eyah a'danil'iñh', ado k'e danidzīngō yo'adani-sil'a': ako k'adt Jiho'vah bīk'ijidli'hi siniliñ.

30 Ako ba' adadzi'sindgo daiñ'yañ in'dah daodlāñ.

31 Ado abinigo naždi'je in'-dah God bīnāl ał'c'in' hada-dzisdzī: ako Ai'zik bits'ańdo hožon'go dahna'hodiłkai.

32 Ako ako'dza t'a eī bijiñh Ai'zik bī na'nīl yīkaigo ḫoh hadayiznił'igi yeh hoł dahol-ne' ako adahodi'nid, ḫoh bīk'i'dasigēd.

33 Ado akwe'e Ši'bah yeh ho'zī': eī'bañh eī kin-hal-ahigi di'jiingo Birši'bah hol-yeh.

34 ¶ Ako I'saw diz'din bi-na'haigo Heth dīne'e Bi'rah bitsi' Ju'dith hwē asdzań a'jilah, ado Baśi'math, I'lan bitsi', Heth dīne'e.

35 Ako di'di Ai'zik in'dah Rebe'kah do bīl ya'at'eh dah.

WOLTA'I 27.

1 Ado ako'dzago Ai'zik hadzistihgo ado hanā as'-

diñdgo do ajoin' dah dzizliñ, ako haye' alańjiń' nīlin'igi I'saw, Hak'go, bīzdi'nidgo eī abiždi'nid, Siye'; ako ahodi'nid, Joh, kōn se'zin'h.

2 Ako aždi'nid, Jo'akon, k'adt hasistih, a'kohgo dadestsəł eī do šił bēho'zin dah:

3 Eī'bañh k'adt na'noś-kanh, nī dēnī' ado nī k'ayel' in'dah nē iſtiń bīl dahdijāh, in'dah halgai'go dināhgo, aden biñh bitsiń' ſaňh nīni'-yēh;

4 Ako atsiń' šił ya'at'eh'igi giat'ego ſa adilił, ado ſādikal'ako de'sińl; ako ſi ſizi'ni nīk'i sodidolzińl t'ahdo das-tsāhdań.

5 ¶ Ako Ai'zik eī biye' I'saw yīc'in' yał'ti'go Rebe'kah hodizts'ań. Ado I'saw halgaigo biñh ha'alżē, aden niždoyel' biniyeh.

6 Ako Rebe'kah bīyaż Jē-kab yīc'in' hadzīgo ayidi'nid, Jo'akon, niže'e nīnai yīc'in' yał'ti'go disets'ań ako ko'nih,

7 Biñh bitsiń' ſaňh nīdiyel' in'dah ya'at'ehgo atsiń' ſa adilił ako ade'sińl, ado Jiho'vah bīnāl nīk'i sodideszińl t'ahdo das-tsāhdań.

8 Eī'bañh ſiyaż k'adt t'a adeśnī'igi adinīl.

9 Na'nīlkāgo dinah ako aden tl'izi yaži ya'at'eh'igi naki'go nīdi'jih; ako niže'e

atsin' t'a bìl ya'at'eh'igi giat'è'go ba' adešlił:

10 In'dah niže'e badikal'go yidoyiñł, ado ník'i sodidolziñł t'ahdo datsähdań.

11 Ako Jé'kab éi bimah Rebe'kah ayidi'nid, Joh, sî-nai éi dineh ditl'oe at'eh, ako sîh t'éyah dodah:

12 Siže'e bîdîslék'go bìl bê-ho'zingo sîk'i-didolnih' sa'sin; ako t'a sîh a'c'in'-nahwi'nah a'k'i-deşdoh, ak'i-hojidlih éi' dodah.

13 Ako hamah éi ahodi'nid, Nic'in' na'hodiyonał'igi sî-go sîk'i-doldoh šiyaż: t'o sizad bohwinîmih ako nilahdeň sa naníjâh.

14 Ado ajiyâgo adeň hamah ba nažnjâ: ako atsin' haže'e bìl ya'at'eh'igi giat'è'-go hamah a'yilah.

15 Ado Rebe'kah wo'ne'den hayaż alanjin' nîlin'igi, I'saw bî é ya'ateh yêni' hayaż akedeň nîlin'igi Jé'kab beh haždilah.

16 Ado tl'izi yaži bîkai'gi yêni' bî'la' bîkâden bîk'idzisti', ado bîzè-nağân dîlkon go'na do':

17 Ado atsin' ya'at'eh'igi ašt'è-jilah yêni' in'dah bâh bîlgo hayaż Jé'kab bî'lak'ê jikânh.

18 ¶ Ado haže'e bažniyâgo aždi'nid, Siže'e: ako adi'nid, Kôn se'dah; Hai'sań' ant'inh šiye'?

19 Ado Jékab bîže'e yic'in' adi'nid, I'saw ašt'inh, atseh nayižcîn'igi; ašidi'ninid yêni' t'a akôń as'dzah: nî'didâh ako sîndâgo sî biñh bitsin' niyañh' na'noškañh, ako ni sîzi'ni sîk'i sodidolziñł.

20 Ako Ai'zik haye' abiždi'nid, Ha'at'è'goşań' t'ahhâgo bîk'i-niyah šiye'? ako aždi'nid, Jiho'vah ni God sîka-elwodtgo lañh'.

21 Ako Ai'zik éi Jé'kab ayidi'nid, Na'noškañh sî-gahgi nînînâh ako ník'i dadišeñih', t'a dats'i ani šiye' I'saw ant'inh, dodah dats'i.

22 Ako Jé'kab haže'e Ai'zik bi'gah nižniyâgo hak'i-dadesnî ako adi'nid, Bizad éi Jé'kab bîzad, nîdih bî'la' éi I'saw bî'la' at'eh.

23 Ako t'ado bêždîntań dah, hâlah, bî'la' ditl'oh éi' bînina, bî'nai I'saw bî'la' na-halingo: ako bîk'i sozdolzîn.

24 Ado aždi'nid, Da' t'âsâni šiye' I'saw ant'inh? ako adi'nid, Si la éi ašt'ini.

25 Ado aždi'nid, Si'gah nî-nîkâh ako šiye' bî biñh bitsin' de'şinł, ako sî sîzi'ni nîk'i sodidolziñł. Ako hwi'gah nî'nîkan'go ajiyâń; in'dah c'il-naatl'oi-bî-to alđo hainikângó jodlân.

26 Ado haže'e Ai'zik aho-di'nid, Hak'go šiye' si'gah nînînâgo sîza'-nit'âh.

27 Ako bi'gah nižniyâgo

bizaž-not'aňh: ado ha ē halci'nigi yišcān ado hak'i so-dolzingo anih,

Jo'akon, sīye' da'ak'eh
halcīn'igi giat'é'go hal-cīn,

Jiho'vah yik'ijidlih yēni':
28 Éibaňh God Ya'dilhīl bī-yī'den dahfō na'ididoał,

Ado nahasdzaň bikāgi da-nesk'ahīgi,

Ado laň'i nadān dah,
in'dah c'il-naatl'oi-bī-ťo
dah:

29 Ako bī'nī' dīneh na'ndal'a'
Ado aľan dadīne'e nīc'in'
ya a'ndat'iňh le':

Nik'iso nī'dahoňi'do,
Ado nīmah ba'aľcīni nīc'-
in' ya a'ndat'iňh do:

Ado ac'in'-nahwi'nah nik'-
i-doldoh dajinī'gi, t'a
daho'go hak'i-deídol-
doh,

Ado nik'idajidlih'igi éi
bik'idahojídli' dolěl.

30 ¶ Ado ako'dzago Ai'zik
aľtso Jé'kab bik'i sozdolziň-
go, ado Jé'kab haže'e Ai'zik
t'o bits'aň c'edzidzähago ha'-
nai I'saw nalžehdeň nadzah.

31 Ako hoh aľdo' atsīn' ya'-
at'ěh'igi haže'e ba a'jilah
ado bāžníkaňh in'dah haže'e
abiždi'nid, Ni'didah sīže'e,
niye' bī biňh bitsiň' niyaňh,
ako nīy'i sīz'i ni šik'i sodidol-
ziňh.

32 Ako haže'e Ai'zik aho-
di'nid, Hai'saň' ant'iňh? Ako

aždi'nid, Niye' atsē na' yiž-
cīn'igi, I'saw aſt'inh.

33 Ako Ai'zik t'ai'yīsi haťah
hoditlit'go aždi'nid, Hai'?
Hajisan' bīnh bitsiň' sēni-
kāňgo yiyan yēni' t'ahdo
nandah yendaň, ado bik'i so-
deszīn? ako eī t'aani bīk'i-
hojidli' dolěl.

34 A'kohgo I'saw haže'e
bīzad dzidizts'aango, ako t'ai'-
yīsi yē'go bahō'nigo haji'cah
ado haže'e abiždi'nid, Sīze'e
nīli'ni ſih aľdo' ſik'i sodil'-
zīn.

35 Ado adi'nid, Nītsili ſi'-
dezlo'go beh nik'ihojidlih
dolěl yēni' nīgāidet'aňh.

36 Ado anaždo'nid, Da' dōs
t'a a'kogo Jé'kab jolyé' dah?
Jo'akon, k'adt naki'di ſi
tsask'eh ſīgahojit'aňh: at-
sē'daň atseh yižci'ni beh-bo-
holni'hi ſīgaždēt'aňh; ado
jo'akon, k'adt nāna beh ak'i-
hojidli'hi ſīganaž'dēt'aňh;
ado aždi'nid, Da' beh ak'iho-
jidli'iš t'ado la' ſa aňs'i nī-
sind dah?

37 Ako Ai'zik anado'nidgo
I'saw ayidi'nid, Jo'akon nīh
bik'ehoniň'i ni aš'lah, ado bī-
k'iso t'aaltso bī na'nīl dolělgo
badiniaňh; ado nadān in'dah
c'il-naatl'oi-bī-ťo bīl badin-
niaňh: ako k'adtšaň' ha'at'i
na' bandešaň ſiye'?

38 Ako I'saw haže'e anā-
biždo'nid, Da' t'ašla'i nī beh
ak'ihojídli'hi nīt'en ſiže'e?

T'ašońdi šiže'e ših aldo' šik'i sodil'zin. Ako Î'saw yé'go haji'cah.

39 Ako haže'e Ai'zík hac'iń hanānadzígo ahodi'nid,

Jo'akon, nahasdzań bıkā dahožon'igi

Ado wo'dahdeń dahťo holon'igi biyi' kě'hot'iń dolęł;

40 Ni diltliś beh híninā do, ado nitsi'li bohwinińnih' do;

În'dah ako'doniłgo is'jańh nat'ani boholni'hi sinińlin'go,

Beh boholni'hi yēńi' do bohwinińnih' dah dí'lęł.

41 ¶ Ado I'saw t'ai'yisi Jé'-kab bık'ězdinih, hálah, haže'e beh ak'hojídli yēńi' yeh yik'i sodolzin'go éi'bańh: ako I'saw t'a biyi'idi anih, Šiže'e badajica'jín' aha'ní hadzih, ako Jé'kab sitsi'li hodiyes-héł.

42 Ako Rebe'kah hayaż alanjín' ni'lin'igi bizad beh hoł ho'nego, hayaż akedeń ni'lin'igi bika'ijił'a'go, Hak'-go, biždi'nid, ako abiždi'nid, Jo'akon, ni'nai I'saw kot'ě'go nantse'kesgo at'ě lańh', ni diyeshéł ni'zingo yeh haol'ni lańh'.

43 Éi' binina k'adt šiyaż si-zad bohwinińnih, ašt'ě-adil-néhgo Hé'rango si'nai Lé'-ban bíc'iń' dil'yěd;

44 Ako ádi dokwi'-dah bił

nidołkał, ni'nai bana'hojońd-jin';

45 Ni'nai níč'in' bana'hojońdgo in'dah, ado ińt'ińd yēńi' yayoznah'go in'dah níka adeś'ał' ako aden ni'didalał: Ha'at'é'gos t'aano'lah t'aala' ajińh biyi' sits'ań a'dohdiń?

46 ¶ Ako Rebe'kah éi Ai'zík ayidi'nid, Heth díne'e bitsi'keh binina hínisnā yēńi' do bí'nisdzil dah se'lin: ako Jé'kab k'adt Heth bitsi'keh la' di kě'yahigi biyi'gi bě asdzan a'yı'lagośań' sę inähigi ha'at'i ya'at'eh śiń dolęł?

WOLTA'I 28.

1 Ado in'dah Ai'zík hadzigo Jé'kab, Hak'go, yidi'nid, ako yik'i sodolzin, ado hažo'ogo beh bił hojolne'go abiždi'nid, Ké'nan díne'e bitsi'keh do la'né asdzan adiliń dah.

2 Ašt'ě-adilněh'go Pé'dan-Ar'amgo dinah, nimah biže'e Bethu'el bańgan'go; ádi Lé'-ban nimah bí'nai bitsi'keh la' né asdzan adiliń.

3 Ako God T'aaltso-Yinél-a'ni ník'ijídli' do, ado nás nit'inłgo an'doliń, ado k'eań-wolzis'go a'níhidoliń, ako dinneh t'oahayui a'níhidoliń;

4 Ado E'braham beh bık'ihojídlih yēńi' na'ididoał, níh in'dah na'ałcini nás dahilci'higi bił; ado de'eyo'ni biftahdi kě'yah biyi' naninäh-

igi ēi God, É'braham yéidi-niān yēni' beh-niholnih' doléł.

5 Ako Ai'zík biye' Jé'kab dahidił'a': ako Pèdan-Aramgo, Lé'ban bíc'in' ajiyah, Bethu'el biye' Si'ria dine'e, Jé'kab ado I'saw bimah Rebe'kah bí'nai.

6 ¶ Ako I'saw yiyiltsáñgo ēi Ai'zík, Jé'kab yík'i sodolzíngo Pèdan-Aramgo ayił'a', ado bē asdzań né'didołtél biniyeh; ado bik'i sozdolzin-go hažo'ogo ayidi'nid, Ké-nan dine'e bítssi'keh do la'né asdzań adili' dah;

7 Ako Jé'kab biže'e in'dah bimah do' yíl yík'ehoł'in'go Pèdan-Aramgo iyah;

8 Ado I'saw hoł bē'hozin haže'e Ké'nan dine'e bítssi'keh do bił ya'at'eh'go,

9 A'kohgo I'saw dašdiyágo Îs'mél bažniyah, ako ādo bē asdzań la' niné'diltiňh, Ma'-halath, Îs'mél bítssi', É'braham biye' Nibé'jath bideži'.

10 ¶ Ako Jé'kab Birsi'bado dašdiyah, Hé'ran bíc'in'go ajiyah.

11 Ado t'a la' haz'an'igi hwiskanah, hálah, i'i'anh, ēi' binina; ado akwe'e tseh'igi la' naždiáñgo ha tsíal a'jilah, ado dzineztin'go ajilház.

12 Ako kot'é'go nídzizyél, jo'akon, nahasdzań bikádo haz'ei' ya'dilhił biniáh: ado jo'akon, God bì diyin-nídal-

a'i de'go in'dah adeń yágó yíka alna'hakáhi.

13 Ado jo'akon, bilähdeń ēi Jiho'vah siziń'go ako adi'nid, Jiho'vah, niže'e É'braham bi God ašt'iňh, ado Ai'zík bi God: ako ké'yah biká sín-tin'igi na'dides'äl, ado na'ałcini nás dahlcih'igi do'.

14 Ado nahasdzań bikági lèz'igi giat'ë'go na'ałcini nás dahlidolcił', é'a'ahjin', ado ha'a'ahjin', ado na'hokońs-jin', ado šadaahjin' k'eañdil-žiś: ako nih in'dah na'ałcini nás dahlcih'igi nihoká díne'e t'aaltso beh bik'idaħo-jidli' doléł.

15 Ado jo'akon, níl honiš-lonh in'dah t'a dinah'ago naahašyaňh, ado di keyer'igih níl niná'dešt'as, ado do nits'ań dahdide'šał' dah, beh níc'in' hasdzí yēni' t'a akoś-lago in'dah.

16 Ako Jé'kab ts'edzidzítgo aždi'nid, T'aani kwe'e Jiho'vah holon lé'i, ēi do sìł bē'ho'zin dah laňh'.

17 Ako nídzildzítgo aždi'nid, Kwe'e ayoahot'ë laňh, di do la'dahgo, God t'eyah bağan laňh', ako ya'dilhił bì c'eatı̄ngi at'ë laňh'.

18 ¶ Ako Jé'kab t'ai'yisi abin'igo naždi'na'go tseh ha tsial a'jilah yēni' naždiaňh ado lèh dizi'tsih, in'dah bila'-taħgi tlah bik'i yadzidzid.

19 Ado akwe'e Be'thel beh

hoji'ži': bītsē'daň t'eyah ēi kín-hal'āhigi Luz holyè nít'ēn.

20 Ako Jé'kab t'a hoh a'daníhozdét'aň'go azdi'nid, God šíl naăsdaň, ado na'sago sāahalyaňdāň in'dah ado bāh ſa'iłtsodgo ado ē ak'eneş-yeh'igi,

21 Ado sîze'e bağandi hožon'go baninădeśdał: ako Jihovah sî God nîlin' doleł:

22 Ado tseh iägo ašlāig'i ēi God bağan' do: ado t'aaltso şendlāhigi la' na nideśdlét.

WOLTA'I 29.

1 Ado Jé'kab dahnadidzägo ha'a'ah bîyâdi dîneh bî kék'yahdi jiniyah.

2 Ado jídéiň, nít'ēn jo'akon, halgai'gi tohaha'dléhgo bi'gahgi dibe ſijë ēi tohaha'dléh'igi dibe daadlań laňh, ako tohaha'dléh ēi tseh ayoaniltso bida'dinianh.

3 Akwe'e dibe t'aaltso alian dêniłka'go tohaha'dléh, tseh bida'dinian yēnî' ēi nahgo a'ndéilmâsgo dibe daadlań laňh, ado tseh t'a saań négînina'hat'ah laňh.

4 Ako Jé'kab adabîzdi'nid, Hadeňsań' a'daht'inh sîk'iso? Ako adadi'nid, Hé-randen adet'inh.

5 Ako anâdabîzdo'nid, Da'nîhi'is Né'har bîna'li Lé'ban bê'dahono'sin? ako adadi'nid, Bé'dahonil'zin laňh.

6 Ado anaždo'nid, Da' ya'at'eh'goš kék'hat'inh? ako adahodi'nid, Ya'at'eh'go lah kék'hat'i ni: jo'akon, adeň bîtsi' Rêcel a'nołkał.

7 Ako azdi'nid, A'ko la'tahdi nî'za az'aňh' do nîdih dibe alian dadî'nołkalgo t'ahdo ba'holziš dah, nihi, dibe daodlâng'o in'dah nîlâhgo bînî' da' ałcož.

8 Ako adadi'nid, Dodah, t'aaltso alian nîda'nilka'go in'dah tohaha'dléh tseh bîda'dinian'igi nah'go a'ndéilmâsgo ako in'dah dibe nîda'adliňh.

9 Ako t'ahdi ałc'in' ya'dajilti'go Ré'cel, bîze'e bîlin' yîninił'kad, ēi yâahalyaňgo.

10 Ado ako'dza Jé'kab hamah bî'nai Lé'ban bîtsi' ado hamah bî'nai Lé'ban biliń, in'dah Ré'cel dziltsango bi'gahgi nîzniyah, ako Jé'kab tohaha'dléhgi tseh yēnî' nah'go adzilmâz, ako hamah bî'nai Lé'ban biliń da'odlân.

11 Ado Jé'kab yi'cago Ré'cel yîza'-not'aňh.

12 Ako Jé'kab hahojolne' Ré'cel bîc'in, Niże'e ēi śida'i at'eh, jîni'go, Rebe'kah bîyaż nîślinh: ako ađo daśdilwodtgo haže'e bîł hojolne'.

13 ¶ Ado ako'dza Lé'ban, bîdeži bîyaż, Jé'kab at'iňh jînigo, ado hadah jîlwodt, ado hazé již'cîdtgo ha'zaž-not'aňh, ado hağan'go hoł

n̄ijit'āz; Ako di'di t'aaltso Lé'ban beh bił hojolne'.

14 Ako Lé'ban ahodi'nid, Sits'is in'dah s̄itsiñ' n̄i'lin lañh' t'aani. Ako t'a akwe'e bił dzizkēgo la' n̄i'dezit.

15 Ado Lé'ban ēi Jé'kab ayidi'nid, Da' tōs s̄ida' n̄i'lin'igi dah b̄inina t'a ni'k'eh ſa' nanilniš do? Šił h̄ol'ne', dokwi'sań' bik'e' nanilniš?

16 Ado Lé'ban bitsi' naki holoń: alañjìn' n̄i'lin'igi ēi Li'ah yolyeh', akedeñigí ēi Ré'cel yolyeh.

17 Li'ah ēi hanā do bidzil' dah, n̄idih Ré'cel ēi t'ai'yisi ayoianolnín, ado t'aaltso yił ya'at'eh.

18 Ako Jé'kab t'ai'yisi Ré'cel ayoiayo'nhih ako adi'nid, Nitsi' Ré'cel a'nid nağāhigi tsosts'it na'haijin' b̄idénah na' n̄idešniš.

19 Ado Lé'ban adi'nid, Nahodeštēligi ēi ya'at'eh, dineh n̄āna'la' ēi dodah: ſił s̄i'nikeh.

20 Ado Jé'kab n̄ijil'a'go tsosts'it na'hai Ré'cel bik'eh; ako t'adokwi hwiskan̄ nahalin hoł siliñ, hálah, ayoiajo'ni'go, ēi'bañh.

21 ¶ Ako Jé'kab ēi Lé'ban ayidi'nid, Sé asdzan̄ s̄anilteh, k'adt bi'gah ni'níkañh, ako bic'in' dahdide'sał.

22 Ado Lé'ban dineh akwe'e k̄edahat'in'igi a'la-a'yilago a'dai'siñd.

23 Ako'dzago hiłijiñ'go b̄itsi' Li'ah yił h̄ā'n̄i'āz; ado bił yah ajiyah.

24 Ado Lé'ban hatsi' Li'ah, Zil'pah ha' nal'a'i bažniłtiñh, asdzan̄ ba' nal'a'i do biniyeh.

25 Ado ako'dza jo'akon, abinigo n̄it'en Li'ah at'in lañh: ako Lé'ban abiždi'nid, Di'sań' hāśi'n̄i'ind? Da'dōs Ré'cel bik'e naś'a' dah n̄it'en? Ha'at'é'gośań' ako s̄idi'nilo'?

26 Ako Lé'ban adi'nid, Nihi k̄e'yah biyi'go do ako'dat'in' dah, a'nid nağāhigi do atseh dineh bayilteh dah, ako atsé yiżcīn'igi ēi atseh.

27 Ša' nanil'a'go tsosts'it n̄inādohahgo in'dah hwi'gah adi'leł, ako in'dah na n̄i'dahodilteł.

28 Ako Jé'kab t'a ako'dza hwi'gah nāasliń': ako hatsi' Ré'cel aldo' banāžniłtiñh.

29 Ado Lé'ban ba' nal'a'i Bil'hah hatsi' Ré'cel bažniłtiñh, asdzan̄ ba' nal'a'i do biniyeh.

30 Ado Ré'cel bił yah anādzodzah, ado Ré'cel ayoiajo'ni'ih Li'ah bi'lähgo, ado tsosts'it ho n̄inana'hai n̄ijil'a'go.

31 ¶ Ako ado Jiho'vah yiyltsańh Li'ah bijijodlaigi ako Jiho'vah joltsańgo a'holah: ako Ré'cel do ałci' dah.

32 Ako Li'ah iz'niltsańd ako aški jiściñh, ako ēi aški

Ru'ben beh ji'ži': ado aždi'-nid, T'aani Jiho'vah baňši'ni yen'i yineľ'in'go eí'baňh k'adt ſa hastin ayoaso'ni' doléł.

33 Ado anāzniltsaňdgo aški nājišcīnh ako anaždī'nīh, Ši jijodlāgo eí Jiho'vah yídizts'aň, eí' bínina di aški ſa nānē'níltinh: ako eí aški Si'mian beh ji'ži'.

34 Ado anāzniltsaňdgo aški nājišcīnh ako aždi'nid, K'adt laňh' in'dah ſa hastin bíl hinišnā do nīh; hálah ťadi haye' hašeľcīnh eí'baňh; ako di'baňh aški Li'vai beh ji'ži'.

35 Ado anāzniltsaňdgo aški nājišcīnh ako anaždo'nid, K'adt Jiho'vah bahašnih' do: di bínina aški Ju'dah beh ji'ži'; ado do nájilci' dah.

WOLTA'I 30.

1 Ako ado Jé'kab do ba'ajílcí'go Ré'cel, ha'di bidaž-nolnih', ako Jé'kab abiždi'nid, Ałcini la' ſaninił, doda'-go eí dadestsał.

2 Ako Jé'kab haho'cińd Ré'cel bíc'in' ako aždi'nid, Da' ſi'is God sizin'igi se'-zính, eí nišc'it bineſt'an', t'an ayo'sin?

3 Ako Ré'cel adi'nid, Jo'-akon, Bilhah sì nał'a'i bíl yah aninah, ako adołci'go honił't'a ſa'ałcini hodoléł.

4 Ado Bilhah ha' nał'a'i

hažníltinh hwé asdzaň do-léłgo: ako Jé'kab hoł yah iyah.

5 Ako Bilhah i'niltsaňd ako aški Jé'kab ya' yišcīnh.

6 Ado Ré'cel adi'nid, God řantsezkezgo ſa'nihoniah, ado sì dizts'ańgo ſiayaž ſeníltinh: di' bínina aški Dan beh ji'ži'.

7 Ado Ré'cel bì nał'a'i Bilhah anā'niltsaňdgo aški Jé'kab ba nājišcīnh.

8 Ado Ré'cel adi'nid, Ayo-at'e nałintah ſa'di bíl aš'-lago bik'ehdeśdliń: ako aški Naf'talai beh ji'ži'.

9 ¶ Ako Li'ah do najilci'go ha'izdél'in', ako Zil'pah ha' nał'a'i Jé'kab bě asdzaň do-léłgo bažníltinh.

10 Ado Li'ah ba' nał'a'i Zil'pah aški Jé'kab ya' yišcīnh.

11 Ako Li'ah adi'nid, T'o-ahayui hahakäh, eí'baňh aški Ged beh ji'ži'.

12 Ako Li'ah ba' nał'a'i Zil'pah, aški, Jé'kab ba nājišcīnh.

13 Ado Li'ah adi'nid, Bił-hožo'ni nišlīnh, díneh dabitsí', Bik'ihojidli, dašídidońił: ako aški A'śer beh ji'ži'.

14 ¶ Ado Ru'ben tl'oh-na-dāń a'dalne'gi nénílkāńgo halgai'go iyah, ako c'il-bi-c'in'-ni'icich' yik'i-niyágó bi-mah Li'ah yic'in' né'njá. A'kohgo Ré'cel eí Li'ah ayi-

dí'nid, Na'noškañh niyaž c'il nénjāgi ḥa' sānjāh.

15 Ako Li'ah ahodi'nid, Da' alts'isigōs at'eh ši hastin sits'añ nidi'niłtin'igi? Da' ši-yaž bì c'il'is dahnādidi'jih? Ako Ré'cel adi'nid, K'adt ditl'é nił díz'notiš, niyaž bì c'il eī sānjāh.

16 Ado i'i'āngó Jé'kab da'-ak'ehdeñ nadal'go, Li'ah dahdiyāgo hadah niyah ako adi'nid, T'aani šiyaž bì c'il bik'eh šił yah adi'nał. Ako t'a eī bitl'é hoł jinežtēż.

17 Ako Li'ah aždi'nid yēni' God yidzts'aango, ako iz'niltsañd ado aški Jé'kab ba nājīscin̄h, eī bił aśdla'di.

18 Ado Li'ah adi'nid, Ši nal-a'i ša hastin baniltin'go biniña God di sēniltin̄h: ako aški Îs'seker beh ji'zi'.

19 Ado Li'ah ina'niltsañdgo aški Jé'kab ba nājīscin̄h, eī bił hashańdi.

20 Ado Li'ah adi'nid, God ayoat'eh ša a'yilah, ako k'adt ši hastin šił sike do, has-tań biye' ba' šełcīnh, eī'-bańh: ako aški Ze'bulan beh ji'zi'.

21 Ado bik'ijin̄ hac'e'e jīscin̄h, ako eī at'ed Dai'nah beh ji'zi'.

22 Ako God eī Ré'cel yē-nal'ni, ako ađo God ho'dizts'aango hwēsc'it añ a'yilah.

23 Ako Ré'cel iz'niltsañdgo aški jīscin̄h ado aždi'nid,

Do-ił-nišliń'-dah yēni' God sits'añ niné'di'lāh:

24 Ako aški Jo'zef beh ji'-ži'go aždi'nid, Jiho'vah šiyaž la' ša né'dołtēł.

25 ¶ Ako ako'dzago Ré'cel hayaž Jo'zef jīscin'go, ako Jé'kab eī Lé'ban ayidi'nid, Nikišinił'ah kē'hašt'in nit'en yēn'go, in'dah ši kē'yahgo nī'deśdał.

26 Saakéi in'dah ša'ałcini šaninił', bídéna na naś'a', nīt'en, ado ši'ni dahdidişnéh: na nasis'a'igi nił bē'hozind, eī'bańh.

27 Ako Lé'ban eī ahodi'nid, Nińa bił ya'anist'ē'dań t'a kwe'e sindah na'noškañh: nīnit'ah Jiho'vah šik'ijidlih'-igi šił bē'hozind.

28 Ado anādo'nid, Dokwi'-gośań' bik'e nanilniś aко na'dideś'ał.

29 Ako abiždi'nid, Na naś'a' nīt'enigi, ado nī'lin bāahaś-yań nīt'enigi nī' nił bēho'-zin.

30 T'ahdo na nī'sah yeńdań nīlin ałc'in'di yē nīt'en, ako k'adt t'oahayui siliń'; na ni-yādo Jiho'vah nīk'idzosndlid: hāh'gośań' ša'ałcini dabih dolę'igi bantses'kes dolę'?

31 Ako adi'nid, Ha'at'i'sań' nadeśleł? ako Jé'kab adi'nid, Do ha'at'i'hi-dah ša dileł' dah: ko'sińlāgo nī'lin na' nīnāniśkād do, in'dah bāahaśyań dolę'.

32 Di'jiñh niliñ bítah de'sał, ako aden dastl'inigi ado dalkiž'igi ats'a'dešnił, ado dibe bítahdeñ dalci'igi t'aaltso, ado dalkiž'igi ado dastl'inigi tl'izi bítahdeñ : éi'di bik'eh na' naš'a' dolèł.

33 Ba'holzižgo yiniyágo, si neheleh'igi éi' beh sa'at'e' at'dini níł bě'hodoziń : t'aaltso do-dastl'inigi, ado do-dalkiž'igi tl'izi bítahdeñ, in'dah dibe bítahdeñ do-dalci'igi yi'doltaħgo, éi la'dah siliñ bítahgo isjañh éi nis'inh dolèł.

34 Ado Lé'ban adi'nid, Jo'akon, t'a nizad bék'ehgo ako'donił.

35 Ako t'a éi bijiñh ats'ažní'níł, tl'izi-kań'danodonz'igi, ado dalkiž'igi, ado tl'izi dalkiž'igi in'dah dastl'inigi dabā'adigi t'aaltso, ado dah dalgai'igi t'aaltso, ado dibe bítahdeñ dalci'igi, ako éi hayekh yaa'dahalyań doléłgo bāžníníł.

36 Ado tagi jiñh odał bi'gahdi Jé'kab bił ałts'a-již'az, ako Lé'ban biliń Jé'kab ba'yaahalyań.

37 ¶ Ado Jé'kab tsin daditłé'igi tago ał'an adat'éi' nedinił'go nida'i'dežgiś', likiž'go a'yilah.

38 Ako tsin nidaždežgiśgo likiž'go a'jila yēni' dibe yidaadlan'igi éi biyi'gi a'dadzitsih : ako daadlań'go

déyineł'in'go a'da'di' noltsań biniyeh.

39 Ako dibe in'dah tl'izi do'tsin yēni' déyineł'in'go a'da'niltsań, biya'ži danodonz'ado dastl'in in'dah dalkiž'go nidaysińcinh.

40 Ako Jé'kab dibe-yaži ats'einí'nil in'dah dibe nida-nilkadigi, danodonz'igi yik'ijin'go dabınin'go a'yilah, ado t'aaltso Lé'ban biliń bítah dalci'igi aldo'; ako t'asah'di biliń néníłkad, t'ado Lé'ban biliń yitah yininił' dah.

41 Ado ako'dza a'lin alähgo dabidzil'igi a'da'niltsańgo Jé'kab tsin yēni' dibe yi-dadlan'igi yi ni'niníł, tsin yēni' bi'gahgi a'da'di' noltsań biniyeh.

42 Ako dibe do-dabidzil'igi éi do tsin ya' niyinił dah; ako do-dabidzil'igi éi Lé'ban bih, dabidzil'igi t'eyah Jé'kab bih.

43 Ako Jé'kab biliń t'oahayui siliń, ado asdza'ní na'níł, ado díne na'níł dah, ado gań-ask'iti dah in'dah teli dah.

WOLTA'I 31.

1 Ako Lé'ban biye'keh ya'dałti'go dzidizts'ań, Jé'kab nihize'e bih yēni' t'aaltso yi'ga'idet'ań lańh; ako nihize'e bih nit'en yēni' yeh ayoat'e siliń.

2 Ado Jé'kab éi Lé'ban bî-

nìn yíneł'in'go, jo'akon, do bitsé'dań hac'iń' at'eh yēngi at'é dah.

3 Ako Jího'vah éi Jé'kab ayidi'nid, Daníta yēní' bì kék'yahgo nídidah, in'dah nik'ei bítahgo; ako nił honišloń' doléł.

4 Ako Jé'kab halgai'gi na'-nilkaddo, Ré'cel in'dah Li'ah do' yíł, Hak'go yiłni'go yíka iił'a'

5 Ado ayidi'nid, K'adt šíł běho'zín níhiže'e bìnìn do bitsé'dań sic'iń' at'eh yēngi at'é dah, nídih šiže'e bì God šíł holon.

6 Ado níhił běho'zín t'a sídzil'igi beh níhiže'e ba' naś'a' nit'en.

7 Ado níhiže'e ší na'azlo', in'dah bahoniśnéh'igi neznádi altah anāyidlah; ako nídih God sic'anh siziń'go t'ado dāda siji'lā dah.

8 Dastl'inigi nih neheléh'do jídi'nidgo; a'lin t'aaltso das-tl'ingo déideścińh: danodoń'igi nih neheléh' do, jí-di'nidgo; a'lin t'aaltso danodoń'go na'daideścińh.

9 Akot'é'go God níhiže'e biliń nediniń'go şé'ninil.

10 Adoako'dza akwe'e na'-holzis yéndań a'lin ada'niltsańdgo, jo'akon dénasts'a danodoń'igi ado dastl'inigi ado aha'nigo dastl'inigi, éi t'eyah nida'niyödgo banéyé'-yél.

11 Ado God bì diyingo-nal-a'i bił'-yeh sic'iń' hadzi ako aśidi'nid, Jé'kab: ado adi'nid, Kwe'e honišlońh.

12 Ado adi'nid, Dahdigał'-go nílè dé'nasts'a danodoń'igi ado dastl'inigi ado aha'nigo dastl'inigi nida'niyödgo ní' níl'ińh: hálah, Lé'ban anil'in'igi t'aaltso yiłsańh, éi'bańh.

13 Ših, God aśt'ińh, Be'thel-do, tseh intsi'go tlah bik'i yé'nizid yēngi, ado sic'iń' a'danihodińt'anlı yēngi: ako k'adt aśt'é-adilnöh'go di kék'yahdo hänineńh, in'dah nik'ei bì kék'yahgo nídidah.

14 Ado Ré'cel in'dah Li'ah do' hac'iń' hananadzıgo ahod'ińid, Da' níhiže'e bağan'-diis t'a ha'at'i'hi-dah níhił doléł'igi t'ah yidzih?

15 Da' dōś de'eyo'nigo níhił ol'ta' dah? Sāń na'níhidzisni', ado níhi běso altso bık'ijoyah.

16 Níhiže'e yít'ińh yēní' God nedilágó éi níhi at'eh, in'dah níha'alcini do': ako k'adt God t'a a'niłni'nigo aninéh.

17 ¶ Ako Jé'kab aśt'é-azdil-yágó haye'keh in'dah haake'i' gai-ask'iti bika hadziznīl.

18 Ado halin t'aaltso daś-diniłkād, ado ha nalyé'i hwé hazlin'igi t'aaltso, Pédan-A'-ramgi hwé hazlin'igi, ako haže'e Ai'zik bíc'in', Ké'nan

dine'e bì kē'yahgo jidoga'l biniyeh.

19 Ado Lé'ban biliñ taidi-dogišgo iyah, in'dah Ré'cel haže'e bì dînešciñ dzîneziñ'.

20 Ako Lé'ban Si'ria dîneh t'ado yini'hi ado t'ado yeh yił holne'e Jé'kab yo-anot'iñ'.

21 Ako ašt'è-aždilyägo ha-at'i-dah hwé holon'igi bił daśdi'nicān; ado tòh ha'na nîznînägo, dził Gí'liad bîc'iñ' nikiz'ninäh.

22 ¶ Ado ta yîskaňgo in'-dah Lé'ban bił ho'ne', eī Jé'kab yo'inäh, hodo'nid.

23 Ado hak'iso adi'ji'nîl'go bike jonel'go, tsosts'it dâhwiskaň ako dził Gí'liaddi bîzniłnäh.

24 Ako Lé'ban eī Si'ria dîneh tl'ego God bił'-yeh bani-yägo abidi'nid, T'akâh dadant'i ni dah, ya'at'eh'go dah in'dah nîcon'go dah Jé'kab bîc'iñ' haodzih.

25 Ako Lé'ban eī Jé'kab bîzniłnäh. Ako Jé'kab dził'-igi bi nîp'bal nîdeiznîl.

26 Ado Lé'ban eī Jé'kab ayidi'nid, Hâsań' yînt'iñd'go t'ado sîł hwinilne'e yo'ininâ laňh', ado sîtsi'keh yîsnah', diltlis bîc'iñ' dahitiñl' nahalingo bił ininâ laňh.

27 Ha'at'è-goşań' t'ado yînt'iñi yo'ininâ laňh'; ado t'ado sîł hwinilne' dah? ako sîn ado dîlnih al'ań adat'el'igi

adani'go in'dah nîhił daho-żoń'go sîts'ań dahdonâ dolęt' nîteń,

28 Ako t'ado sîtsi'keh ado sîtsokeh bizadaneśt'a'ni? Kot'e'go do i'liń'go in't'ind.

29 Dâda nîdešli'igi bî-neś-ânh nîdih tl'edań nîze'e bi God sîc'iñ' hadzigo aśidi'nid, T'akâh dadant'i ni dah, Jé'kab ya'at'eh'go, doda'i nîcon'go bîc'iñ' haodzih.

30 Ado k'adt nîki'deśnél' siže'e bağan'go t'eyah nî nî-zin nîdih ha'at'išań' bîniyeh si dinëšciñ nîn'iñ'?

31 Ako Jé'kab hananadzigo Lé'ban ayidi'nid, Nas'dzitgo laňh', hâlah, adi'nid: nîtsi'keh ye do' sîga'di'nîl yîşh'h nîsingo.

32 Hai' sîn nî dînešciñ nîl-ťe'go bik'i-niya sîn, eī bî'ni do hînâ dah do: nîhik'e'i bînał sê holon'igi bîtaħgi ha-at'ihi-dah nîh'igi bînîlkâgo nîdileh. Ré'cel anez'iñ'igi do bił bêho'zin dah, eī'baňh.

33 ¶ Ado Lé'ban dahdiyah Jé'kab bi nîp'bal biyi' go'ne' yah' ajiyah, ado Li'ah bi nîp'bal biyi' go'ne' aldo', in'dah asdza'nî naki' nal'a'igi bi nîp'bal biyi' go'ne' aldo'; ako t'ado bik'ižniyâ dah. Ado Li'ah bi nîp'bal biyi' do c'edzidzâgo Ré'cel bi nîp'bal biyi' go'ne' yah' ajiyah.

34 Ako Ré'cel dînešciñ yê-nî' nê'idiltiń'go ǵań-ask'iti

bîyél bîyâ go'ne' aji'nilgo bîk'i' dzizdâ lañh. Ako Lé'-ban níp'bal bîyi' t'aat'eh c'êh najiž'c'ïdt ako t'ado bîk'iž'-nc'ïdt dah.

35 Ako haže'e abiždi'nid, Do ní'došnëh at'e dah'igi t'ado bîk'e ní'ni saa'ni, bo'-honîšni'hi; hâlah, asdza'nî nídadlêh'igi se'liñ, éi'bañh. Ako na'jižc'ïdt nídih t'ado bîk'ižnc'ïdt dah.

36 ¶ Ako Jé'kab do bił hal-din'go Lé'ban yic'a hoš'kèd: ako Jé'kab hadzí Lé'ban yic'in' ako anih, Hâsañ' yisdza, in'dah ha'at'i'sań' beh ša'at'e holon'go binina šikë na'hi-dâh?

37 Ako k'adt sì nalyé t'aal-tso bî našine'ïdt, ako ha'at'i'sań' nağan bîyi'deň nî nal-yé'hi ní'dînlâh? Kwe'e ní-nilé ako šik'ei in'dah nî nik'-ei t'aa'nidlâh nîhiتا'gi yan'-dado't'inł.

38 Di nadin na'hai t'a nîł naş'asgo; nî dibe daba'adigi in'dah tl'izi daba'adigi dabî-ya'zi do bitsaňh ha'dahaz'el' dah, in'dah nî dé'nasts'â do la' yişgâł dah.

39 Dabidot'al'igi éi do na-ha'ja dah; éi bîk'e nîna'nîş-dlâh; jin'go nest'in'igi in'dah tl'ego nest'in'igi éi' beh ša nant'iñh.

40 Kot'é'go aništ'e nít'eñ, jin'go ha'do' bîk'ë tihośni nít'eñ, in'dah tl'ego t'eyah

[Navaho] 5

shoh bîk'eh; ako di c'êh bañ iishâš leh.

41 Kot'é'go nağan'gi nadin sì na'hai; nîtsi' naki'go bîk'-eh na' nas'a'go diñts'âdah na'hai, in'dah nî'lin bîk'e hastâñ na'hai: ado aldo' neznâdi na'honişnëh'igi al'ané'indlah.

42 Ako şize'e bî God in'dah E'braham bî God, indah Ai'-zîk yîł nî'lin'igi do sîl naâs dahgo ako t'aani t'agèd aśi-niña' do nít'en. Ako God ayoahot'e'jin' yîstlişgo sil-tsâñh, ako sì nânîs binina tl'edań nîdesteh.

43 ¶ Ako Lé'ban hadzí Jé'-kab yic'in' ako adi'nid, Di atsi'keh'igi éi sîtsi'keh at'eh, in'dah di alc'i'niigi éi sa'alcini a'dat'eh, in'dah di lin'-igi sîlin' a'dat'eh, in'dah yin-iin'igi t'aaltso si at'eh: ako k'adt di sîtsi'keh dâ'sań' deshił, in'dah 'ba'ałcini nîdayiş-cinigi?

44 Ei'bañh k'adt hak'go, aha'-nihodit'ał, shih in'dah nih do': ako éi nîhiتا'gi beh-ého'zini doléł.

45 Ako Jé'kab tseh la' nê-diango yéidî'nîşin.

46 Ako Jé'kab bîk'iso ayî-di'nid, Tseh a'la-a'dałéh; ako tseh yenî' nî'dayizlâgo yâ'-dayitsih: ako yana'ago yî-kâgi dai'yan.

47 Ako Lé'ban yî'zi' Ji'-garséhadu'tha yeh ho'zi':

nídih Jé'kab éi Galid yeh ho'ži'.

48 Ado Lé'ban adi'nid, Di yanaāhígi, di'jiñh níhič'a'gi beh-ého'zín do, éi' bînina Galid hosye'.

49 În'dah Miz'pah ałdo' jidi'nid, hálah, Jîho'vah níhič'a'gi yáahalyán do, hajin' dah alts'an nèt'as'go, éi' bânh.

50 Sitsi' dâda yini'lâgo, ado asdza'ní la' nîna'dîn'i'nîl'go sitsi' bilâhjîn', ako dîneh nîhè at'dîn, jo'akon, God éi sîh in'dah nîh do' níhič'a'gi bîl bêho'zín.

51 Ako Lé'ban éi Jé'kab ayidi'nid, Jo'akon, di yanaāhígi, in'dah jo'akon, di tseh iâhígi, éi sîh níhič'a'go is'lah;

52 Di yanaāhígi beh-ého'zíni do, ako di tseh iâhígi ałdo', di yanaāhígi do bítis nîc'in' nî de'sal' dah, in'dah nîh ałdo' di yanaāhígi in'dah di tseh iâhígi do bítis šic'in' nî dinał dah, baňhigi ahî-dilnił bîniyeh.

53 È'braham bî God in'dah Né'har bî God, dabîže'e bî God éi níhič'a'gi yandot'inł. Ako Jé'kab, bîže'e Ai'zik yik'e-hoł'in'go bî God bînał hadzodzi.

54 Ako Jé'kab dził bigândi nâ'dzisniñ'go hak'iso, Hak'go dabîždi'nid ado bîl da'ji'yân: in'dah t'a dził bigândi da-hwiskańh.

55 Ako abînigo Lé'ban aśt'-é-aż'dilyâgo haye'keh in'dah hatsi'keh bîza'-daznest'ań'-go, ado bîk'i sozdolzin: ako Lé'ban hagan'go a'ndzodzah.

WOLTA'I 32.

1 Ado Jé'kab jogal'go dah-naz'didzâgo, God bî diyin-nîdal'a'i hadah yî'kai.

2 Ako Jé'kab yiyltsań'go adi'nid, Di God bî diyin-nîdal'a'i a'dat'iñh lańh: ako akwe'e haz'an'igi Mêhané'im yeh ho'ži'.

3 ¶ Ako ađo Jé'kab allâñjîn' hane'-nîdêahi a'dzis'a' I'saw ha'nai bîc'in', Si'er kék'yah-jîn', kék'yah I'dam holyé'di.

4 Ako adabîždi'nidgo hadzodzi, Kot'ego bo'honišni'-hi I'saw bîc'in' hadi'dzih; Ni nal'a'i Jé'kab ko'nîh, Lé'ban bîl naśnë nît'eń, in'dah akwe'e sedâgo, k'adt in'dah:

5 Ako bêgasî ado teli ado dibe, ado dîneh na'nîl in'dah asdza'ní na'nîl dah şé holon: ako bo'honišni'hi bîl hodonih'go i'il'a', ya'at'eh'go dah şantsi'nîkes do bîniyeh.

6 Ado hane'-nîdêahi na't'âń Jé'kab ba na'kaigo adanîh, Nî'nai I'saw ba nikai', ako bîh ałdo' aden dîneh din'di nezna'dingo yîl nîdah'jîn' deskai.

7 A'kohgo Jé'kab ayoat'ę'-go nîdzisdzid ado ha'nî' lańh

siliñ'; ako dineh bîl joné'l yéní' ado dibe ado bēgaši in'dah gañ-daask'itigi, naki'-go alts'a'-dadziznil;

8 Ako aždi'nid, I'saw t'a'la'-hago naneh néstsé'd'go ako la' naneh yídzhí'gi éi yo'-adoné'l.

9 Ako Jé'kab adi'nid, Šíta É'braham bî God ní'lí'ni, in-dah šíze'e Ai'zik bî God ní-lí'ni, Jiho'vah, Ní kë'yahgo nídidah, ník'éi bic'in', ako ya'at'é'go nantsískes do, ší-di'nini'digi:

10 Beh-ajoba'i t'aaltso in'-dah t'aani'ni t'aaltso ní na'-níl bêhoní'sín'igi, ko'níšai ní-dih do bic'in' a'dahošdli' dah. Hálah, sí gís t'eyah beh di Jor'dan tse'na níniyah; ako k'adt yist'in'igi naki'go dah-yiné'l siliñ'.

11 Na'noškañh yísdah'-ší'-téh, sí'nai bî'la' bits'ando, I'saw bî'la' bits'ando: šadoga'go dašídiyołhél', in'dah daamah ado ałc'i'ni aldo', éi'-bañh bínas'dzít.

12 Ako adi'ninid ní', T'a-ani ník'ijísdli' do, in'dah na'-ałcini nás dahilcih'igi to'-ní-téł bibaňhgí sei'igi giat'é'go, do wol'fa' ané'lan' dah doléł.

13 ¶ Ako t'a éi bitl'é akwe'e hwiskañh, ado t'a akōn aha'-nígoigi bî'nai I'saw ya' né'i-dinil.

14 Tl'izi daba'adigi naki'di nezna'dingo, ado tl'izi-kañ'

nadin'go, ado dibe daba'adigi naki'di nezna'dingo, in'-dah dénasts'a nadin'go.

15 Gañ-daask'itigi tsa'i ta'-din, éi dabiyá'zi t'a bîl, bē-gaši daba'adigi diz'dingo, in'dah do'lah nezna, ado teli tsa'i nadin'go, in'dah dabiyá'zi nezna'go.

16 Ako bî na'níl yí'lak'è yizníl', ako bî na'níl t'a da'-níł'an dahnázjágo; ako bî na'níl ayidi'nid, Šílánjin' tse'nah níhohneh', níhiتا' nahaz'ango dané'l kad.

17 Ako aláñjin'igi abízdi'-nid, Šinai I'saw nídañ niyágo ado nandidił'kidtgo, Häi'-śan' bî ní'líñh? in'dah Hágosan' díniyah? in'dah di ní'-gahigisan' häi' böh? nídañ,

18 A'kohgo adidi'nił, Ní nal'a'i Jé'kab böh; Yihołni'hi I'saw yéidoníł'go, ako jo'a-kon, böh aldo' níhikedeñ yí-gal'.

19 Akot'é'go naakedeñigi aldo' ayidi'nid, in'dah nábi-kedeñigi, ado t'aaltso aké da'néłkädigi adayidi'nid, I'saw bik'i'-nohkai'go kot'égo bic'in' hada'hidohdzih.

20 Ado aldo' hanádadohd-zih, Jo'akon, ní nal'a'i Jé'kab níhikedeñ yígal', ako anih, Hânišléh'igi sílánjin' yíkähígi beh hoł ho'żon jídoléł, ako bikedeñ in'dah hanin' néidestséł'; bîl dats'i níšlin' doléł.

21 A'kohgo ado'ni'l'igi ha-lanjin' danel'kad : ako hoh ei onel'igi t'a akwe'e bił jinejzé.

22 ¶ Ado t'a ei bitl'é niz'di-na'go hwé asdzañ t'a'la' daš-diež, in'dah asdzañ a'nal'a'i t'aa'la', in'dah haye'keh lats'-adahigi aldo', ado Jékab ha-nan'detin go'na ha'na nijikai.

23 Ako dahidiēzgo bi'nibik'ehgo tòh tse'na a'dahineskad, ado yit'in'igi t'aałtso tse'na a'yilah.

24 Ako Jékab t'a adi tasa'hadi yida'; ako akwe'e hayilkānjin' dîneh bił na'ahiz'neztan.

25 Ako dîneh yen'i do hak'-ehdo'dle at'e'go bił bêho-zingo hak'ai' holdzis'igi yi'delcít: ako Jékab hak'ai hawodt, bił na'ahiz'neztango.

26 Ado aždi'nid, Ši'dicít, hayilkaīn ei'bañh. Ako ahodi'nid, Do nîdōscit at'e' dah, šik'i sodi'nîlzingo in'dah.

27 Ako ei ahodi'nid, Hašan' yinilyeh? ako aždi'nid, Jékab lañh'.

28 Ako ahałnih, Jékab do nânénilyé dah do, nîdih Íz-rel yinilyé' do: nat'ani t'a ake'egoigí nahalingo God bîc'in' nîdzil, in'dah dîneh do', ako bik'eh-didlinh.

29 Ako Jékab nahodel'-kîdtgo adi'nid, Ni'zi' beh sîl

hol'ne', nânoškañh. Ako adi'nid, Ha'at'i'san' biniyeh si'zi' bi' naidił'kîdt? Ako akwe'e hak'i sodolziñd.

30 Ako Jékab akwe'e haz-a'nigi Penai'el hodi'nid, God t'a bih biniñjin' yiłtsaňh nîdih sé inah t'a yîdzih, ei'bañh.

31 Ako Penu'el biłtis jiyägo jo'honaa'i hayah', ako hak'ai beh adiz'neshodt.

32 Di' bînina Íz'rel ba'ałcini di'jiingo ak'ai holdzis'igi ats'it ahan nîldoh' igi do dêiyan' dah: hâlah, Jékab bîk'ai holdzis'igi ats'it biżdél-cit'go ahan nîldoh, ei'bañh.

WOLTA'I 33.

1 Ado Jékab daśdigal'go jidéin', nît'en jo'akon, I'saw adeń dîneh din'di nezna'-dingo yîl yiné'. Ako ałcini yen'i ałts'a-ji'nilgo Li'ah la' yé'nînil, in'dah Ré'cel la' yé'nînil, in'dah asdza'nî naki' a'nal'a'i yen'i aldo' la' yé'nînil.

2 Ako a'nal'a'i in'dah ba'-da'ałcini alańjin' ni'nînil, in'dah Li'ah ado ba'ałcini nabikë go'ne', ado Ré'cel in'dah Jo'zef ei ts'ide akedeń ni'nînil.

3 Ado bî'gah c'iżniyägo ha'nai bażniyajin' tsosts'itdi nîjîn' bîc'in' ya a'dzidzah.

4 Ako I'saw dahdilwadtgo hadah niyah ado bîzéjîz'cit,

ako bizaž-not'aňh : ado t'a-
ají'lah ji'cah.

5 Ado dašdigal'go asdza'ní
in'dah ačci'ni dziłsań'go až-
di'nid, Éi'sań' hai a'dat'inh
bił yikāhigi? Ako aždi'nid,
Ačcini ní nal'a'i God joba'e
bé'ininil'igi a'dat'inh.

6 A'kohgo asdza'ní nídal'a'i
ba'ačcini yił aha'nijin' hac'in'
nikai'go ya a'dadzah.

7 Ado Li'ah aldo' ba'ačcini
yił aha'nijin' hac'in' nikai'go
ya a'dadzah : ado bık'ijin'
Jo'zef in'dah Rē'cel aldo'
aha'nijin' hac'in' níní'ázgo
ya a'dzah.

8 Ako adi'nid, Ha'at'i'sań'
biniyeh éi t'oahayui sítäh
daħineskad? Ado aždi'nid,
Di'di beh bo'honišni'hi ya'-
at'eh'go šantse'kes dolęt biniyeh.

9 Ako I'saw adi'nid, Še' holon'igi t'a ako'digo ní'sin si-
tsili; éi di'igi bi'ni t'a ní' le'.

10 Ako Jé'kab aždi'nid, Do-
dah, na'noškaňh, k'adt ya'-
at'eh šantsi'níkesgo nik'i'ni-
yah, sí'lak'edo nānlähigi bì'-
ni ní do: nínin yiltsań in'-
dah God bìnìn yiltsań sìl-
nahalın biniyeh, in'dah sì-
c'in' nił ho'zoń.

11 Na'noškaňh, sì beh-ak'-
ihojidli'go nadéťanh'igi; há-
lah, God šik'idzosdliď éi' bì-
nina, in'dah še' holon'igo t'a
ako'digo ní'sin, éi'baňh. Ado
bēhožnilťego in'dah dziniziń.

12 Ako adi'nid, Tiń' ní'da-
didi'nél ako sìh níhilänjìn' yí'šał' dolęt.

13 Ako éi abiždi'nid, Bo'ho-
nišni'hi bił běho'zin di ačcini
dadit'o'di, in'dah a'liń dabiy-
a'ži daholoń'go bił yiśnél:
ako t'a'la' aji'nigo tsińlgo bił
di'neskädgo t'aat'e daninéh.

14 Na'noškaňh bo'honišni'-
hi, bí'ni ní nal'a'i bìlanjìn' ní'ninah: ako siliń in'dah
s'ačcini t'a bık'eh'igo hažo'-
ogo yiś'is do, bo'honišni'hi
ba niyajin', Si'erdı.

15 Ako I'saw adi'nid, Ši'ni
sìl nakai'igi la' nił ninišnił.
Ako aždi'nid, Ha'at'i'sań' bì-
niyeh? t'ado biniye'hi dah,
nih t'o ant'eh, bì'ni bo'honiš-
ni'hi ya'at'eh'go šantse'kes.

16 Ako in'dah I'saw t'a éi
bijin' dahnädi'nah Si'ergo.

17 Ako Jé'kab nāna'nāh
Suk'kothjìn', ako akwe'e bì
kin a'yilah, in'dah biliń ba-
ğan ya' a'yilah : éi' bìnina
akwe'e Suk'koth hosye'.

18 ¶ Ado Jé'kab dahnädi'-
nágo Še'kem kin-hal'ähigi
hožoń'go níninah, ké'yah
Ké'nan biyí'gi Pé'dań-A'-
ramdeń na'nél'go; ako kin-
hal'ähigi bi'gahgi bì níp'bal
nininil.

19 Ako ké'yah la' nídzisnī
ha níp'bal nízninil yēngi,
Hé'mar ba'ačcini, Še'kem bì-
že'e ba'ndzisnī, nezna'din
bēso baňh-azlin.

20 Ako akwe'e bîkâ-nâ'-injñ'hi a'yilah, ako El-elo'hi-Íz'rel yîd'i'nid.

WOLTĀ'I 34.

1 Ado Li'ah bîc'e'e Dai'nah, Jé'kab ba' jišcîn nêh kék'yahgo atsî'keh yîtahgo iyah.

2 Ako Hi'vah dîne'e Hé-mar, kék'yah bînânt'a'i bîye' Še' kem, t'a aké'ego nat'âni hołtsaňh ado nahodiłtiń'go hoł nežtëz, ako hoł'coń'.

3 Ako hayi'di Jé'kab bitsî'Dai'nah do biždocit at'é' dah, ako c'ikeňh ayoajo'ni'go hažo'o-go k'ezndzin'go bîc'in' yajîl'ti'.

4 Ako Še'kem biže'e Hé-mar yic'in' hadzîgo adi'nid, Di c'ikeňh sa na'dilteh sé asdzaň doléł.

5 Ado Jé'kab éi dîneh hatsu' Da'inah yiyi'l'coń'go jí-ni: ako bîye'keh éi halgaidi haliń nîdeiniłkâd: ako Jé'kab do yént'in' dah, nînâhaskaigo in'dah.

6 Ado Še'kem biže'e Hé-mar dahdiyâgo Jé'kab yic'in' iyah yididoł'kiłgo.

7 Ado Jé'kab bîye'keh da'y'nîgo halgaideń nînâhaskai: ako dîneh yańhdabî'ni ado t'ai'yîsi do bił dahaldin' dah, Íz'rel dîne'e biłahgi bańhîgi a'dzidzah, Jé'kab bitsî' bił jînežtëz lańh': akot'é do a'donîł dah nît'en.

8 Ako Hé'mar idéł'kîdtgo

adi'nid, Šiye' Še'kem bîyî'di nîtsî' t'ai'yîsi yeh yî'dînílińh': na'nihoškaňh bânołtëh bë asdzaň doléł.

9 Nîhitahgi ho'nî' nî'daoh-heh', nîhîtsî' nîhadahohnîł', ako nîhi aldo' nîhîtsî' nî'dahido'lah.

10 Ako nîhił kék'dahoht'in' do, ado kék'yah bîkâ t'a nîhi dano'sîngó kék'dahoht'in' do, in'dah nî'daiyołnih' do, ado kék'yah la' beh-nîhi-daholnih' doléł.

11 Ado Še'kem éi haže'e in'dah halakéi ayidi'nid, Ya'at'êhgo šantsi'dakesgo ado t'a a'daśidohnîn'igi nîha deślél.

12 T'a a'daśidohnid'go a'žaňh t'oahayuigo nîdih t'a akoh'go nîha deśnîł, ako di t'eyah c'ikeňh śadadołtëłgo sé asdzaň doléł.

13 Ako Jé'kab dabîye' éi Še'kem in'dah biže'e Hé'mar yidadileh'go adéyîdi'nid, dabidéži' Dai'nah jił'coń'go bînina.

14 Ado adayidi'nid, Di do a'daolnêh at'é' dah, do-bańhna'hînesgîz'igi nîhidéži do bâdałtëł at'é' dah: éi beh do da'nidlin'go a'dadidilnił'.

15 Nîdih di t'eyah bînina, nîhi adanit'êh'igi adanoht'ë'go in'dah: dîneh dano'lin'igi t'aanol'tso nîhańh nî'dahînesgîz'go;

16 A'kohgo in'dah danihi-

tsi'keh niha dahidi'nił, ado nihi aldo' danihitsi'keh ni'dahididlah', ako nihił ke'dahwit'in'go t'ała'i dine'e dadidlęł.

17 Nidih ako aih-nahiniłgiś danihi di'nin'igi do danozingo, ako nihitsi' bił yo'ahidi'nél.

18 ¶ Ako dabizadigi ei Hé'mar bił ya'at'eh, in'dah Hé'mar biiye' Še'kem aldo'.

19 Ako tsilkeñh yēni' t'a'ko bił ya'at'eh, Jé'kab bıtsi't'ai'yisi bił ya'at'ehgo ei' binina; ado haže'e ba'ałcini biftahgi t'a hoh t'eyah dineh k'ehez'don naǵai' jı'linh.

20 Ako Hé'mar in'dah haye' Še'kem biłgo dabı kın-hal'ahigi c'eatingi nižniaż, ako bi kın-hal'ahigi dineh yił yandast'indgo aždi'nid,

21 Di dineh ya'adat'eh; ei' binina bini ke'yah biyi' ke'dahat'inh, in'dah biyi'gi ni'daiłnih; jo'akon, ke'yah t'a bi'lah nél'anh; nihi'ni dabitsi'keh ni'dahididlahgo, nihe asdzan dadolęł, in'dah nihi do' nihitsi'keh badahi'nił dolęł.

22 Di t'eyah binina nihił ke'dahat'in' do, ako t'ała'i dine'e dadidlęł, dineh danidlini t'aaniłtso nihańh ni'dahinešgiż'go, bih adat'eh'igi at'é'go.

23 Da' bi bęgaśi in'dah dēit'in'igi, in'dah dabilin t'aalt-

so, da' dōs danihi' dah do? Hā'isań' ako'dadi'nił ako nihił ke'dahat'in' dolęł.

24 Ako Hé'mar in'dah biiye' Še'kem di kın-hal'ahigi bi c'eatingi alna'adat'in'igi t'aaltso dabidits'a'; in'dah dineh t'aaltso banh ni'dahinešgiż, di kın-hal'ahigi bi c'eaatingi alna'adat'in'igi t'aaltso.

25 Ako'dzado ta yiskāingo t'ah hā da'nezgai'go Si'mian in'dah Li'vai, Jé'kab biye'keh, Dai'nah bi'nai, t'a al'ań bi diltliś' dahiditańgo t'a na'nít'in neh' kın-hal'ahidi ni'azgo dineh yēni' t'aaltso nęstsęd.

26 Ado Hé'mar in'dah biiye' Še'kem diltliś beh dayi'gāń, ako Še'kem bağan'do Dai'nah yił c'ınakai.

27 Ako naztsęd yēni' Jé'kab biye'keh yeikai'go, kın-hal'ahigi bi nalye'i yēni' deisnāh, dabidęzi' dajil'coń'go ei' binina.

28 Ako dabı dibe yēni', ado dabı bęgaśi, ado dabı teli, in'dah kın-hal'ahigi biyi' holon yēni', ado halgaig dahanon yēni' ni'deyizlā.

29 In'dah bi bęso yēni' t'aaltso, ado bada'ałcini yēni' t'aaltso, ado bidaasdza'ni yēni', na'nil biniyeh dahdēidięż, in'dah kın biyi' holon yēni' t'aaltso.

30 Ako Jé'kab adi'nid Si-

mian in'dah Li'vai yic'in', Šik'ijin' hołciñ'go bînina kë'-yah bî kë'dahat'in'igi t'ai'yîsi daśidzozłā, Ké'nan dine'e in'dah Pi'rez dine'e bîtahgi: ako t'a doko'nilt'é'hi, ako bîh t'eyah nîhic'in' a'la ahido-dli'go ní'danîhidoltšíl; ako sîh in'dah ša'ałcîni bîł a'di-dinł.

31 Ako adadi'nid, Da' nîhi-dëži kin-yâ-sizi'ni nahalingo a'jiläigis ya'at'eh?

WOLTA'I 35.

1 Ado God éi Jé'kab ayidi'nid, Ašt'ë-adilnëhgo Be'thel-go dinëh, ako ādi kénâhot'-iñh: ako akwe'e God bic'in' bikâ-nâ'inin'hi adilił, nî'nai I'saw bits'ań yo'inilwodtgo naniyah hańdań.

2 A'kohgo Je'kab, ba'ałcîni in'dah yîł nakai'igi t'aaltsø ayidi'nid, Dineścin dagod nîhitahgi holon'igi yo'ada-hołtl'id ado cîn nîhańh a'dadîngó a'dadoñe', in'dah da-nîhi é la' bih nî'dakai.

3 Ako tîn' ašt'ë-adadidil-nî'go Be'thel go'deg di'nëł, ako ādi God bic'in' bikâ-nâ-inin'hi adeślił, sańhdahoa'-dan sic'in' hadzi yêni' in'dah t'a dî'sâhigo šâahalyâni.

4 Ako dineścin dagod nî-dajijâh yêni' t'aaltsø Jé'kab badadzizníl, in'dah jaǵana-ahi hajâ bigadaz'ah yêni'; ako éi Jé'kab ce'c'il biyâgi

noñh yîżcînh', éi Še'kem bi'-gahgi.

5 Ado dahnâdaždi'nâh: ako éi dahanâgo kin-hadas'âhigi (God) biłdahoyé'go a'yilah, ako Jé'kab biye'keh t'ado yi-cîn' dadezbâ dah.

6 Ako Jé'kab éi Luzdi jîni-yah, éi Ké'nan kë'yah biyi' (t'a éi Be'thel holyeh) hoh in'dah dinëh bîł nîjîkai'igi t'aaltsø.

7 Ako akwe'e bikâ-nâ'inin'-hi a'jilah, ako éi haz'an'igi El-Bethel yeh ho'zî', hâlah, God akwe'e bîk'i-ho'liñd'go éi'bańh, ha'nai bits'ań yo'ajolwodt yeńdań.

8 Ako De'borah, éi Rebe'-kah bîne'sańh' yêni' daztsańh, ako Be'thel biya'igi ce'c'il biyâgi lêh bîdoltińh: ako akwe'e Al'len-bakuth hosye'.

9 ¶ Ako Jé'kab éi Pêdan-a'ramdeń c'ina'nâgo God bîk'i-na'ho'liñd ado bîk'i so-dolzîn.

10 Ako God ahodi'nid, Jé'kab éi nî'zî': Jé'kab do nânénilyé' dah do, nîdih Íz'rel yînilyé' do, ado Íz'rel yeh ho'zî'.

11 Ako God ahodi'nid, God-T'aaltsø-Yînél'ani nîślińh : nâs dahinołcih in'dah k'eań-dołziś; la' dinë'e in'dah lań'i ał'ań dadinë'e nits'ańdo hodolęł, in'dah nits'ańdo nîda-t'âni c'ihidokâh.

12 Ako kē'yah É'braham in'dah Ai'zik badinian yēnī' éi nadideš'āl, in'dah nik'iijn' na'alcini nās da'hilcih'igi al'-do' badideš'āl.

13 Ako God hac'in' yałti' yeñdo de'go hats'an dahnā-didzah.

14 Ado Jé'kab tseh ayi'tsih God bic'in' yałti' yeñgi ako na'hanī yidlān'igi bik'i yadzizid', in'dah tlāh bik'i yadzizid'.

15 Ako haz'an'igi, God bīc'in' yałti' yeñgi, Jé'kab éi Be'thel yeh ho'zi'.

16 ¶ Ado Be'thelo dahnā-dadi'nah ako I'frath t'a ayidi hadzih'go Ré'cel awē bī-di'na'go t'ai'yisi bic'in' nahwīsnā.

17 Ado ako'dzago t'ai'yisi bic'in' nahwi'nāgo asdza'nī acih'-yaahalyāni ahodi'nid, T'ado nił hoye'e la' niyaž hazlin'.

18 ¶ Ado ako'dzago beh ji-nāni yēnī' hwi halyēdgo yi'-zih Beno'nai beh hoji'zi': ako biže'e éi Ben'jamīn bīdi'nid.

19 Ako Ré'cel daztsańh I'-frathgo ařinigi bī'gahgi lēh bidoltińh, t'a akwe'e Beth-līhem holyeh.

20 Ako Jé'kab jiścā bikāgi tseh yēidini'sin: éi Ré'cel bī jiścā bī tseh-yadī'nilžin at'eh di'jīngō.

21 Ado Îz'rel nāna'nāh ako

I'der, kīn nīne'zi bilāhdi ho nīp'bal nīžnīnīl.

22 Ako ako'dza Îz'rel éi kē'yah biyī'gi kē'hat'in' yeñdań, Ru'ben dahdiyāgo Bil'hah haže'e baaké' la' bīl jī-nežtēż, ako éi Îz'rel yiyi'nī. A'kohgo k'adt Jé'kab biye'keh nakits'adah.

23 Li'ah biyāzkeh, Jé'kab atse' ba' yīzci'ni éi Ru'ben ado Si'mian ado Li'vai ado Ju'dah ado Îs'sakar in'dah Ze'bulan;

24 Ré'cel biyāzkeh éi Jo'zef in'dah Ben'jamīn;

25 Ado Ré'cel bī nal'a'i Bil'hah biyāzkeh éi Dan in'dah Naf'talai.

26 Ado Li'ah bī nal'a'i Zil'-pah biyāzkeh éi Ged in'dah A'śer: di'di Jé'kab biye'keh a'dat'eh, Pēdan-a'ramgi bā'nīhežcīnh.

27 Ako Jé'kab ei biže'e Ai'zik yaniyah Mam'ridi, Ar'-bah kīn-hal'ahīdi, t'a akwe'e Hi'bran holyeh', É'braham in'dah Ai'zik t'o atsēd kē'hat'in' nīt'en' yeñ'gi.

28 ¶ Ako Ai'zik bidiskan'-do nezna'din do'ba'an tsēbi'din bī na'hai.

29 Ako Ai'zik ho nīlč'ih hwi sīzīn yēnī' hwi hālwodtgo dadziztsańh', ako hak'ēi yēnī' ahikāhgo ajiyah, lān h̄wiskan'go hadzistih: ako haye' I'saw in'dah Jé'kab lēhołtīnh.

WOLTĀ'I 36.

1 Ako di'di I'saw ba'ałci'i nās dahlilcih'igi a'dat'eh (t'a éi I'dam at'eh.)

2 I'saw éi Ké'nan dine'e bitsi'keh baakéi' a'yilah : Heth dine'e I'lan éi bitsi' É'dah, in'dah Oholibé'mah, Énah bic'e'e, t'a éi Zi'bian bitsi' Hi'vi dine'e.

3 In'dah Ís'mél bitsi' Ba'simath, éi Nibé'ath bideži'.

4 Ako É'dah yiści'i ni éi E'lifaz, I'saw bah, in'dah Ba'simath yiści'i ni éi Ru'el;

5 In'dah Oholibé'mah niyiści'i ni éi Ji'uš ado Jé'lam ado Ko'rah : di'di I'saw biye'keh a'dat'eh, Ké'nan kék'yah biyi' ba' nehezcin̄h.

6 Ado I'saw baakéi' in'dah biye'keh, in'dah bitsi'keh, in'dah bíl nijikai'igi t'aaltsa Ké'nan kék'yah biyi'di hwé hazlii'igi ; ako hatsi'li Jé'kab bits'an nānałá' kék'yahgo daśdināh.

7 Jit'inígi t'oahayuigo bini-na, t'a'la' kék'hojit'in' doléł yéní' do bohonédzańdah ; ado kék'yah bí de'eyo'ni da-jilin'igi ha'liiń do bí'gah dah éi binina.

8 Ako I'saw dzil Si'erdi kék'hat'inh ; I'saw t'a éi I'dam at'eh.

9 ¶ Di'di I'saw ba'ałcini nās dahlilcih'igi, I'dam dine'e bék'e, dzil Si'erdiigí:

10 Ako I'saw biye'keh ko'-

daolyeh nít'eń, E'lifaz, éi I'saw bē asdzań É'dah biyáz, Ru'el éi I'saw bē asdzań Ba'simath biyáz.

11 Ado E'lifaz biye'keh éi Tí'man ado O'mer ado Zi'foh ado Gé'tam ado Ki'naz.

12 Ako Tim'nah éi I'saw biye' E'lifaz baakéi' la' jilin̄h ; ako A'malek éi E'lifaz ba' yižcín̄h : di'di É'dah biyázkeh, I'saw bē asdzań.

13 Ako di'di Ru'el biye'keh, Né'hath ado Zi'rah ado Sam'mah in'dah Miz'zah : di'di Ba'simath biyázkeh, I'saw bē asdzań.

14 Ako di'di Oholibé'mah biyázkeh, Énah bic'e'e, Zi'bian bitsi' I'saw bē asdzań : Ji'uš ado Jé'lam ado Ko'rah, di'di I'saw ba'nijišcín̄h.

15 ¶ Di'di I'saw biye'keh nídat'ani: I'saw atse ba' yižcín'igi ei E'lifaz biye'keh : nat'ani Tí'man ado Omer ado Zi'foh ado Ki'naz,

16 Ado Ko'rah ado Gé'tam in'dah A'malek: di'di nídat'ani E'lifaz bits'ańdo hazliiń, kék'yah I'damdi, di'di É'dah biyázkeh a'dat'eh.

17 In'dah di'di Ru'el biye'keh, I'saw biye': nat'ani Né'hath ado Zi'rah ado Sam'mah ado Miz'zah: di'di nídat'ani Ru'el bits'ańdo hazliiń, kék'yah I'damdi; di'di Ba'simath biyázkeh I'saw bē asdzań.

18 In'dah éi Oholibé'mah biyāzkeh, I'saw bē asdzañ : nat'āni Ji'uš ado Jé'lam in'-dah Ko'rah : di'di n̄idat'āni Oholibé'mah bits'añdo hazliñ, É'nah bīc'e'e, I'saw bē asdzañ.

19 I'saw t'a éi I'dam, di'di biye'keh a'dat'inñ in'dah bindat'āni.

20 ¶ Di'di Si'er éi Hor dīne'e biye'keh, kē'yah yiy'i'gi kē-dahat'in'igi : Lo'tan ado Šo-bal ado Zí'bian in'dah É'nah,

21 Ado Di'son ado I'zer in'-dah Di'san : di'di n̄idat'āni Hor dīne'e bits'añdo hazliñ, Si'er ba'ałci'ni, kē'yah · I-damdi.

22 In'dah Lo'tan ba'ałci'ni éi Ho'rai in'dah Hi'man ; ado Lo'tan bílah' éi Tim'nah.

23 In'dah di'di éi Šo'bel ba'ałci'ni: Al'ven ado Mané-hath ado I'bel ado Ši'fu in'-dah O'nam.

24 In'dah Zí'bian éi di'di ba'ałci'ni, Ai'ah in'dah É'nah ; di É'nah halgai do-naadah'igo bīze'e Zí'bian bītelí nēníłkad'go fo'-sedoh ha'lin'go yik'iniyah yēni' at'-inh.

25 In'dah É'nah éi di'di ba'ałci'ni, Di'son in'dah Oholibé'mah, É'nah bitsi'.

26 In'dah Di'son éi di'di ba'ałci'ni, Hem'dan ado Eš'-ban, ado Íth'ran in'dah Ci'-ran.

27 In'dah I'zer ba'ałci'ni éi di'di, Bil'han ado Zé'avan in'dah É'kan.

28 In'dah Dī'san ba'ałci'ni éi di, Uz in'dah É'ran.

29 Di'di n̄idat'āni Hor dīne'e bits'añdo hazliñ': nat'āni Lo'tan ado Šo'bal, ado Zí'bian, ado É'nah,

30 Ado Di'son, ado I'zer, ado Di'san : di'di n̄idat'āni Hor dīne'e bits'añdo hazliñ', bindant'a'i dabītahgi, Si'er kē'yahgi.

31 ¶ Ako di'di nat'āni n̄idant'ah n̄it'en, t'ahdo Íz'rel ba'ałci'ni bīnant'a'i haléh yeñdañ.

32 In'dah Bi'or biye' Bi'lah éi I'damgi nant'ah n̄it'en ; in'dah bī kīn-hal'a n̄it'en'igi éi Dinhé'bah holyeh'.

33 Ako Bi'lah daztsań'go Zi'rah biye' Jo'bab, Boz'rah-deń dzizin nēgi nīnānt'ah n̄it'en.

34 Ako Jo'bab daztsań'go Hu'sam, Ti'man dīne'e bīkē'yahdo dzizin nēgi nīnānt'ah n̄it'en.

35 Ako Hu'sam daztsań'go Bi'dad biye' Hé'dad, Mo'ab halgai'gi Mi'dian dīne'e nētsed yēni', dzizin nēgi nīnānt'ah n̄it'en: ako bī kin-hal'a n̄it'en'igi éi É'vith hol-yeh'.

36 Ako Hé'dad daztsań'go Mazri'kahdo Sam'lah dzizin nēgi nīnānt'ah n̄it'en.

37 Ako Sam'lah daztsań'go Rihō'both, tōh-ní'líni bi'gahdo, Sé'el, dzizin nēgi nínānt'ah nít'en.

38 Ako Sé'el daztsań'go Ak'bor biye' Bélhé'nan dzizin nēgi nínānt'ah nít'en.

39 Ako Ak'bor biye' Bélhé'nan daztsań'go Hé'dar dzizin nēgi nínānt'ah nít'en: ako bì kínhal'a nít'enígi éi Pé'yu holyeh'; in'dah bē as-dzań Mehe'tabel yolyè nít'en, Mè'tred bì c'e'e, Me'zihab bitsi'.

40 ¶ Ako nídat'ani I'saw bits'ańdo hazlin'i éi di'di dabí'zí' nít'en, dabi'dine'e bik'ehgo, in'dah dabí'ké'yah bik'ehgo, in'dah dabí'zí' bik'ehgo: éi nat'ani Tim'nah, ado Al'vah, ado Jí'theth,

41 Ado Oholibé'mah, ado I'lah, ado Pi'non,

42 Ado Ki'naz, ado Ti'man, ado Mib'sah,

43 Ado Mag'dil, ado Ai'-ram: di'di nat'ani danílin nít'en, I'damgi ké'dahat'in-go, in'dah ké'yah beh bida-holnih'go dabik'ehgo. Di I'saw at'iñh, I'dam dine'e bize'e.

WOLTA'I 37.

1 Ako Jé'kab ké'yah biyí' kék'hojít'inígi éi Ké'nan, t'a éi biyí' haže'e de'eyo'ni nílin'go kék'hat'in nít'en.

2 Di'di Jé'kab ba'ałcini nás

dahilcih'igi ba hane'. Jo'zef tsosts'its'adah bì na'haigo bì'naikeh yíl nída'nílkád, ako haže'e baakéi Bil'hah in'dah Zil'pah biyažkeh, aški jílin'go bìl taždikáh: ako báñhigi adajit'in'go Jo'zef éi bize'e yeh yíl halne'.

3 Ako Iz'rel la' ha'ałciniigi bilahgo Jo'zef t'eyah ayo'ajo'níh, hálah, hadzistíhgo ha'yízcíh éi' bínina: ako é ałań adat'el'go beh likiž'go ba' ajilah.

4 Ako ha'naikeh haže'e ha'naikeh t'aaltso bilahgo aho'ni'go bìl bē'dahozin'go, ako dahodzoslá, ado do ya'-at'ehgo hac'in' hadaödzih at'é' dah.

5 ¶ Ako Jo'zef nídzizyél'go ha'naikeh beh bìl hojol'ne': ako t'a yo'wehigo nádaħoħozoslá.

6 Ako abiždi'nid, Ni'daní-hoškań dai'sołts'ań, beh né-sé'yéligi beh nihił hodes-nih:

7 Éi'di jo'akon, da'ak'ehdeń tl'oh-nadáń bida'it'l'o'go, jo'akon, sì bëset'l'on yéni' nídi-zägo iah; ako jo'akon, nihi bida'sot'l'on yéni' binago ní-heskai'go sì bëset'l'on yéni' yic'in' ya a'dadzá.

8 Ako ha'naikeh adahodi'-nid, Da' t'ásáni nihi nant'a do? Ado da' t'ásáni nihi a'dihwinilnih' do? Ado ako nídzizyél'igi in'dah ha'zadigi

bīnīna t'a yo'wehigo nāda-hodzoslā.

9 Ako ḥahgo nīnādzizyēl'go ha'naikeh beh bīl nāhojol-ne'go hadzodzī, Jo'akon, ḥa'nīnāneisē'yēl; ado jo'akon, jo'honaai in'dah tl'ēhonaai, in'dah soñ' lats'ādahgo šic'in' ya a'dadzā.

10 Ako haže'e in'dah ha'naikeh beh bīl hojolne', ako haže'e hodesfēhgo ahodi'nid, Ha'at'i'sań' bīl śin' bēna'ini-yēl? Da' sī'is ado nīmah in'dah nī'naikeh, da' tāśāni nīc'in' nī'jīn' ya a'ndēt'īnh' dolēl?

11 Ako di bīnīna ha'naikeh dahodzoslā; nīdīh haže'e t'eyah t'o yantse'kes.

12 ¶ Ako ha'naikeh ha že'e biliń Še'kemgo a'dēnes-kād;

13 Ako Îz'rel ēi Jo'zef ayid'i'nid, Da' dōs nī'naikeh Še'kemdi nīda'nīlkād dah? Hak'go, ako bīc'in' nīdes'āł. Ako adi'nid, Kwe'e se'zīnh.

14 Ako abiždi'nid, Akon dīnal nī'naikeh dī'nił'inł, ya'-at'ē'go dats'i nakai, in'dah dibeh; ado aden hane' şan-di'āł. A'kohgo Hi'bran ho-nītēldo dahoždił'a'go Še'kemdi jīniyah.

15 Ako dinēh lē'i hak'i-nīyāgo jo'akon, halgaigi c'eh nažintah: ako ahodi'nidgo anih, Ha'at'i'sań' hanțah?

16 Ado aždi'nid, Ši'naikeh

hanıştah, na'noškaňh ūl hōl-ne' hādi nīda'nīlkād?

17 Ako dinēh yēn'i adi'nid, Kodo lańh dahdadınāńi'; ako Do'thango dī'nēl danigo dise'ts'ań. Ado Jo'zef ha'naikeh bīkē dahnaz'didzāgo Do'thandi bīk'iz-niyah.

18 ¶ Ako t'ah nī'zadeń daholtsań'go, in'dah t'ahdo bajigāhgo, dahodiyilyēl', dani-go ho dahodez'anń.

19 Ako adaħido'nid, Jo'akon, aden nayiyē'li yigał'.

20 Ako hak'go, k'adt dahodiyilyēl'go aāń go'ya a'dahodiyilgāńl', ako naldlōsi bańhigi adat'ēh'igi ḥa' holgal lańh', dadidi'nil: ado nīdzizyēl yēn'i nīhił bē'dahodozińh ha'at'i nīdodlēl.

21 Ako Ru'ben yīdızts'ańgo hac'ańh iyāgo adi'nid, Do dadiyilyēl' dah.

22 Ako Ru'ben adayidi'nid, Do bī dił dadołtl'ił dah; t'o aāń go'ya a'daholhan, kē'-yah do-naadah'idi, ako do a'dadidolnił' dah: dabī'lak'-ēdo yīsda'-deştēl in'dah bī-że'e dah yanīna'dodał dzini'-zingo.

23 Ako ako'dzago Jo'zef ha'naikeh bažniyāgo, Jo'zef ha ē ał'āń adat'ē'go beh likiż yēn'i hādeidiltsoz.

24 Ako nīdahodilčin'go aāń go'ya a'dahwishan, aāń go'ya to at'dingo.

25 ¶ Ako dī'nezbīingo a'da'-

niyān : ako hadadzizgáł'go daždēin', nít'en jo'akon, Ís'-mél díne'e Gí'liadden yinéł, biliń biğan-daask'itigi yeh likan-dahalcí'ni, ado azē, in'-dah jéh (bic'in' do adiłdzit'-igi dah) dayi'ye I'jiptgo.

26 Ako Judah éi bik'iso ayidi'nid, Niħitsi'li dasel-yañ'go in'dah bì dił ní'dah-del'in'goşań' ha'at'i niħe dahodoléł?

27 Hak'go yē, tñi' Ís'mél díne'e bic'in' ní'dahodiyil-nih', ako t'ado hādah dadil-nił' dah; niħitsi'li ji'linh éi'-bañh, in'dah niħitsin' at'eh. Ako bik'iso bił t'a a'dakoh.

28 Ako Mi'dian díne'e nalye'hi nayiħni'hi hwi'gahgo deznágo Jo'zef aānden hadadzizlo', ako Ís'mél díne'e bic'in' Jo'zef nahodiznigo bēso nadin hañh-azlin'. Ako Jo'zef I'jiptdi bił na'i'nāh.

29 ¶ Ako Ru'ben aāndi nídzidzah ako jo'akon, Jo'zef yēni' aān go'ne' at'din; ako ha ē yēni' ak'indzisdōń.

30 Ado hak'iso ba nadzidzágó ayidi'nid, Aški yēni, at'din, ako sī'sań' hājì deśał?

31 Ako tl'izi'-yaži dayishin'-go Jo'zef bì ē yēni' tl'izi' bi dił yē'deistsoz;

32 Ako ē ał'an adat'él'go beh likiž' yēni' bize'e yadëstsoz'go adanih, Di'di ní'dah-diltsoz: k'adt nîł bē'hozín'

nîye' bì ē yēni' dats'i at'eh, doda dats'i?

33 Ako bił bē'hozingo adi-nid, Joh, sīye' bì ē yēni' at'eh; naldlösi bañhigiat'éh'igi bol'gal sa'sin; t'aani Jo'zef yēni' níbidisdōń lañh'.

34 Ako Jé'kab bì ē yēni' ak'iniyiisdonz'go tl'oh-yišbiż hatl'ajin' bik'idzizt'i, ako haye' bañho'nigo lañ'i yiskaňh.

35 Ado haye'keh t'aaltso in'dah hatsi'keh t'aaltso hādahaskai hadahoilni' do bi-niyeħ; ako hadabijołnih'igi doyini'zingo adi'nid, Sīye' banši'ni ako bikē lè'yì' go'ya de'şał; akot'ē'go haže'e ha yì'caħ.

36 Ako Mi'dian díne'e I'jiptdi ní'dahwisni', Fero bì salago bì nant'a'i Pa'tifar bic'in'.

WOLTA'I 38.

1 Ado ako'dzago i'dań Judah, bik'iso yits'ań dahdiyágo, Adul'lam díne'e la' yaniyah, Hai'rah yolyé lè'i.

2 Ako Judah akwe'e Šu'ah, Ké'nan díneh lè'i bitsi' yiyltsańh; ako neidiłtiń'go yił yah' iyah.

3 Ako i'niltsāńdgo aški yiścīnh; ako éi Er beh ji'ži'.

4 Ado anā'niltsāńdgo aški nānēiścīnh, ako éi O'nan beh ji'ži'.

5 Ado anā'niltsāńdgo aški nānēiścīnh, ako éi Ši'lah beh

ji'ži': ako Ce'zibgi ba' ajis-cinh.

6 Ako Judah atse ba' yiž-cin'igi Té'mar yolyé lè'i bē asdzañ dolelgo ya né'diłtinh.

7 Ako Judah atse ba' yiž-cin'igi eí Er yolyeh'igi Jiho-vah yinał bahnigiat'eh, ako Jiho-vah bishiñ.

8 Ako Judah eí O'nan ayid'i'nid, Ní'nai bē asdzañ yē-ní' bił yah aninágo ba'iyéh, ako ní'nai yēnî' ba'ałcini hodoleł.

9 Ako O'nan ałcini do ho-dah doléligi hoł běho'zingo, ako ako'dzago ha'nai yēnî' bē asdzañ bił jižtēżgo t'a a'hodzajin' siliń t'a akojineh'go ajit'inħ, ha'nai yēnî' ałcini ba' aždolił'igi do dzin'iżin dahgo bīnina.

10 Ako ajit'iñd'igi Jiho-vah do bił ya'at'eh' dahgo bīnina ałdo' nāhwishin̄.

11 A'kohgo Judah biza'ad Té'mar ayidi'nid, Bi'ni ní hastin at'dingo niże'e bağan'di sindah, şiyę' Si'lah dineh siliń'jìn'; eí siiń hoh' dats'i ałdo' dazdotsał, ha'nai-keh giat'ę'go dzin'iżingo. Ako Té'mar haže'e bağan'di kę'hojit'inħ.

12 ¶ Ako nás holžiś'go Šuah bitsi', Judah bē asdzañ daztsań; ako Judah haosni'go Tim'nahdi, biliń taidigę's'go iyah, bih in'dah bik'is Hai'-rah, Adul'lam dineh.

13 Ako Té'mar bił ho'ne'go abi'do'nid, Jo'akon, biza'ad níli'ni Tim'nahgo biliń taididogis' go dēiyah.

14 Ako a-hastin-datsahgo-e'igi yēnî' haždi'nil'go anin'bik'inaltihiġi hanin' bik'i-dzisti', in'dah ē nāna'la' bih jiyah, ako Tim'nahgo ałin bahnigti tl'odi dzinesdah; Si'lah néyān'go t'ahdo ha' yiltéhgo join'go bīnina ajit'inh.

15 Ako Judah hołtsań'go aljil'ni at'inh ho'nih; hálah, hanin' bik'eesti'go, eí'banh.

16 Ado ałin biğahgi dzidāgo hažniyāgo ako aždi'nid, Tiń', na'noškańh níl yah adešał: haža'ad at'ę'go do hoł běho'zindahgo aždi'nid. Ako Té'mar adi'nid, Ha'at'išań' sa adileł'go bik'eh sīl yah adinal.

17 Ado aždi'nid, Na'nil k'adt aden tl'izi yaži nedołtēł. Ako Té'mar adi'nid, Ha'at'ihi-dah şanile eí sayiltin'jìn'?

18 Ako aždi'nid, Ha'at'išań' nadešlēł? Ako adi'nid, Ni yostsah', ado ní latsi'ni in'dah ní giś eí ní'lak'ę sitan'igi. Ako eí haininil, t'a ako hoł yah iyah, ako ba' iż'niltsań.

19 Ado niždi'na'go dahniz-didzah, ado haždija, ado ahastin-datsahgo-e'igi bih ní'dzodzah.

20 Ako Judah tl'iži ya'ži ha'altiñh, hac'oni Adul'lam díneh ha'ayil'tinh, ha' ni'do-niñgo; nit'en t'ado bik'iž-niyā dah.

21 A'kohgo díneh akwe'e kē'dahat'in'igi naiždił'kidt, Häjin'sań' ałjil'ni İnē'imdi, atin bañhgí sida yēní? Ako adadi'nid, Kwe'e ałjil'ni do nağā dah.

22 Ako Judah bandzidzago aždi'nid, C'eh hanētań, ado díneh akwe'e kē'dahat'in'igi ałdo', Kwe'e ałjil'ni do nağā dah, danih.

23 Ado Judah adi'nid, Ho-ni' t'a hoh bajigāh ako do baya'danidzin dah do: jo'akon di tl'iži ya'ži c'eh nisiniñtiñh, ako t'ado bik'i-niyā dah.

24 ¶ Akoako'dza do'bik'ijin' ta ni'dezeitgo Judah beh bił ho'ne', Té'mar niza'ad ałjil'ni siliń yēní; ado jo'akon, ajił beh iz'niltsań. Ako Judah adi'nid, Aden bił c'inohkāh ako aždido-k'anł.

25 Ako bił c'ijikaigo biza'ad jii'li'ni bic'in' ijił'a'go ajinih, Díneh ba i'nistsańdigi di eibih: ado aždi'nid, Na'nośkań, ni' nił'ińh di yostsah in'dah latsi'ni in'dah gis'hai'sań' bih?

26 Ako Judah ei ho'go hołbehō'zingo aždi'nid, Biḥ si-gahago ba'at'e' at'din; Siye'

Ši'lah t'ado baniltiń dah ei'baňh. Ako t'ado hoł bénahosdzin'dah.

27 Adoako'dzago awē hodolę́l ba'holziżgo, jo'akon, naki' hwiśc'idt biyi'di lańh'.

28 Adoako'dzago awē hwe'nahgo la' bī'la' yē'hadolcít: ako asdzan acih-yāahalyāni ha'latsín go'na tl'oł kici'igi yeh ye'eztl'ońh, Diatsé hātliz, ni'go.

29 Adoako'dzago t'ań an'dolcítgo, jo'akon, bī'nai hātliz: ako aždi'nid, Ha'at'e'go-sań' hāintliż? Di indzāigi nik'ijin' dolę́l: ei' bīnina Ferrez dzosye'.

30 Adobik'ijin' ei hatsi'li hātliz, ako tl'oł kici'igi bī'lat-sin nazt'i' yēní: ado ei Zara'ra yosye'.

WOLTA'I 39.

1 Ako Jo'zef ei I'jiptdi bił il'de: ado Pa'tifar, Fero bi salago bi nant'a'i Is'mel díne'e bī'lak'edo nahwisni, ei a'kwi hoł yi'kai.

2 Ako Jihovah ei Jo'zef yāahalyānh, ado do hac'in' nahwi'nā dah; ado bīnānt'a'i I'jipt díneh bağan go'ne' nağā nit'en.

3 Ako Jihovah hoł naăšgo ha nant'a'i yiyiltsań, ado at'in'igi t'aaltszo ya'at'eh'go a'yolił.

4 Ako Jo'zef bił ya'ajit'eh'go banjil'a' nit'en: ado ba-

ğan bāahojīlyāñgo a'holah, in'dah yit'in'igi t'aaltso ha-lak'è yi'nil.

5 Ado ako'dzago bağan in'-dah yit'in'igi t'aaltso bāahojīlyāñgo, ado Jo'zef binilt'ah Jiho'vah eî I'jipt dîneh bağan bik'ihojidlih; bağan go'ne' holon'igi in'dah bî da'ak'-ehgi holon'igi t'aaltso Jiho'-vah yeh ak'ijidli'hi bañh holon.

6 Ako yit'in'igi t'aaltso halak'è yi'nil; ako yit'inigi la'i nîdih do yantse'kes dah, bâh yiyan'igi t'èyah. Ado Jo'zef dîneh bi'yisi jiliñh in'dah ayo'ažnolnîn.

7 ¶ Ako di'di ako'dadza do'bik'ijin' Jo'zef, hanant'a'i bê asdzañ hada'nosne'; ado ahodi'nid, Sił nîtës.

8 Ako do iz'nizin dah, ako ha nant'a'i bê asdzañ abiž-di'nid, Jo'akon, si nant'a'i yit'inigi kin go'ne' bâahaş-yan'igi do yantse'kes dah, ado yit'inigi ts'ide t'aaltso si'lak'è yi'nil;

9 Di kin biyi' do la' si'lâha-go at'e' dah, in'dah t'ado şanh i'i ni dah, ako nih t'èyah, hâlah, bê asdzañ nî-lînh, eî'bañh : ha'at'e'goşań' ako di ayoat'eh bañhîgi adeş-nîl, ado God bic'in' bañhîgi adeşnil?

10 Ado ako'dzago t'aakwi jiñh Jo'zef bic'in' hadzidzih, nîdih do hwists'an dah, hwi-

ğahgo dinotêlgo ado bîl dziz-kê dolêlgo.

11 I'daň ako'dzago Jo'zef kin go'ne' yah ajiyah, ha nânîş banždogal'go biniyeh, ako eî kindo dîneh do la'ako'ne' nağâ dah.

12 Ako sił nîtës hañi'go, ako ha e yi'sił, ado ha e yêni' bî hajolwodt ado t'a adi dah-yoltsos'go tl'ogo c'ijilwodt.

13 Ado ako'dzago bî e yêni' ha'lak'è sîltsoz'go dziłtsaňh ado tl'ogo c'élwodtgó,

14 T'a a'ko ha kindo dîneh bic'in' jidil'gâzgo bic'in' hadzodzî, ako ajinîh, Jo'akon, danoñîh' Hi'bru dîneh yîl nat'âž, t'o adile' biniyeh, sił dî'notiš biniyeh sił yah iyâgo; ako yê'go ha'deşgâž:

15 Ado ako'dzago hadeş-gâzgo yîdizts'ango bî e yêni' si'gahgi nayi'âhgo dahdil-wodt ado c'élwodt.

16 Ako ha e yêni' bi'gahgo ni'nîltsoz, ha nant'a'i na-dza'jîn'.

17 Ado kot'e'go yic'in' hadzigo anîh, Hi'bru dîneh nal-tehîgi kwe'e bîl nînt'âži gi sił yah iyah na adilêh' biniyeh:

18 Ado ako'dzago yê'go hadeşgâzgo bî e yêni' si'gahgi nayi'âhgo c'élwodt.

19 ¶ Ado ako'dzago ha nant'a'i, bê asdzañ bic'in' hadzigo anîn'igi, Ni nalteh ako'silah ; di yîdizts'ango

yik'ē t'ai'yisi do bīl hozoñ' dah.

20 Ako Jo'zef bī nant'a'i dahbidilōz ado awal'ya go'-ne' yah ahołt'e', akwe'e nat'āni yah-ayinil'igi dahdahaztl'oñh: ako akwe'e awal'ya dzizdah.

21 Ako nīdih Jiho'vah t'ē-yah Jo'zef yāahalyañh, ado hac'in' joba'; ado awal'ya yāahalyan'igi bīl jīlin'go a'yilah.

22 Ako awal'ya yāahalyāni awal'ya nažjē'igi t'aaltso Jo'zef yi'lak'ē yi'nīl; ado akwe'e adat'inigi t'aaltso eī bīzad k'ehgo adanił.

23 Awal'ya yāahalyāni beh boholnih'igi la'i nīdih do yantse'kes dah; Jiho'vah bāahalyañh eī'bañh, ado eī anil'igi Jiho'vah ya'at'ēh'go a'yolił.

WOLTA'I 40.

1 Ado ako'dza do'bik'ijin', I'jipt bī nat'āni ba'n'jikāhigi, in'dah bī bāh il'i ni ha nant'a'i bahojil'ciñdgo, I'jipt bī nat'āni.

2 Ako Fero do bīl ho'zoñ' dah di naki'go bic'in, nīda-akāhigi bī nant'a'i in'dah bāh adēl'in'igi bī nant'a'i bic'in'.

3 Ado yah ayi'nil, salāgo bī nant'a'i bağangi, awal'ya go'ne, a'kwi Jo'zef sīdah.

4 Ako salāgo bī nant'a'i,

Jo'zef, Hažo'ogo bāaholyañh, bīzdi'nid, ako yāahalyañ nīt'en; ado t'a hodi'na'jin' awal'ya go'ne dzizkē nīt'en.

5 Ado t'ají'la nīdziziyel, t'ala'i tl'ē biyī, t'a ał'an nīdziziyel, t'a ał'an akot'ē' dolēligi giat'ē'go nīdziziyel, I'jipt bī nat'āni bana'akāhigi in'dah bī bāh il'i ni awal'ya dzizkeig.

6 Ado Jo'zef abinigo hoł yah iyāgo honełin', nīt'en, joakon, yinił dzizkeh.

7 Ako Fero bī nal'a'i eī ha nant'a'i bağan go'ne' bīl awal'ya jižjē'igi nabīzdił-kitgo abiždi'nid, Ha'at'i'sań bañh-nihińi di'jińh?

8 Ado ahodi'nid, Nēisigel' nīdih t'ado nīhił e'ho'siń'i dah. Ako Jo'zef ahodi'nid, Da' il'é'ho'sińh'igis do God beh-boholnih' dah? na'nīhośkańh, beh sił hoł'nī'.

9 ¶ Ako nīdaakāhigi bī nant'a'i nīdziziyel'igi Jo'zef beh bīl hojol'ne'go aždi'nid, Nēsēl'go jo'akon, c'il-naatl'oi sīdāhgo la' holon;

10 Ado sīkādigi bīts'añdo tago bits'a'niāh: ado bīla'ta' dahanezdēgo bīla'ta yigai' nahalin' sīlin'; ado bañh hazlin'go c'il-naatl'oi nest'ān go hazlin'.

11 Ado Fero bī beh-adla'ni dāhyiś'äl, ado c'il-naatl'oi bañh nī'dinilgo Fero beh-adla'ni biyī'jiń' bītō. bañhse'-

ni, ado beh-adla'ni Fero bī-lak'ē kānh'.

12 Ako Jo'zef ahodi'nid, Ko'donił lañh, Ta bits'a'nī-ahīgi eī ta yidołkał lañh:

13 Ta yiskaŋgo Fero c'ēnidołt'ēl lañh, ado nī tsask'eh yēñjii' anādidał: ado Fero bī beh-adla'ni bī'lak'ē naniāh do, bana'ikāhgo ant'iñ yēñgi at'ē'go.

14 Ako ya'at'ēh'go na'asdza'igi beh šantsi'nikes do, ado šic'in' jiniba'do na'noškañh, ado Fero ša bił hodil-nih, ako di kin biyi'do c'ē-deśdał:

15 Ako t'aani Hi'bru dine'e bī kē'yahdeñ sī dinest'in': ado kwe'e do bañhīgi aṣt'in' dah nīdih awalya go'ne' ada-sist'e.

16 ¶ Ako bāh adēl'ini bī nant'a'i hane' tsi'k'ē at'ē'go dzidizts'ango Jo'zef abîzdi-nid, Ših aldo' naisé'yēlgo jo'akon, ts'izis ḥagai'igi tago s̄itsi-t'āgi dasinil:

17 Ado ts'izis akāgi dasaan'igi biyi' c'iyān sít'ēh'igi t'aaltso ał'añ adat'ē'go, eī Fero bah: ako ts'izis sitsit'āgi dasikan yēñi' tsi'di dayi'yan.

18 Ako Jo'zef hadzīgo aho-di'nid, Di ako'donił lañh': ts'izis ḥaig'i eī ta yidołkał:

19 Ta yiskaŋgo Fero c'ēnidołt'ēl, ado tsin sikad yañh dah-nī'didoloh'; ado ts'i'di nitsin' dēidolgał' lañh'.

20 Ako ako'dzago ādo ta yiskaŋgo eī Fero bidizcīñh yēñi' bijinh'igi nina'holzīz'-go, ba'ndal'a'i t'aaltso ya a'dai'sind: ako nīdaakāhīgi bī nant'a'i in'dah bāh adēl'i-ni bī nant'a'i awalyaden c'i-nē'nil, ha'ndal'a'i bītahjīn'.

21 Ako nīdaakāhīgi bī nant'a'i bī tsask'eh ha né'idini-anh': ado bī beh-adla'ni yī-lak'ē nēiāh:

22 Ako bāh adēl'ini bī nant'a'i eī dāhyidiyilo', Jo'zef hoł holne' yēñgi at'ē'go.

23 Ako nīdih nīdaakāhīgi bī nant'a'i t'ado Jo'zef yē-nal'ni dah, ako hadziyoznāh.

WOLTA'I 41.

1 Ako'dzado ts'ide naki na'haigo Fero nīdzizyēl, ako jo'akon, tōh-nī'līn'igi bibāñhgi dzī'zin̄h.

2 Ado jo'akon, tōh-nī'līn'igi biyi'deñ bēgaśi tsosts'itgo haskai', danīzon'igi in'dah danesk'āhīgi; ako dah-na'-haltso lē'igi da'ałcoż.

3 Ado jo'akon, nā aldo' bēgaśi tsosts'itgo tōh-nī'līn'igi biyi'deñ bikedeñ hanānas-kai, dancōngi in'dah dabits'inīgi; ado tōh-nī'līn'igi bibāñhgi la' bēgaśi yēñi' bi'-gahgo na'zin̄h.

4 Ako dancōngi in'dah dabits'inīgi, eī danīzon'igi in'dah danesk'āhīgi yēñi' dayol-del. T'a ako Fero ts'edzi'dzit.

5 Ado nājilhāz, ado akēdeñ nīnādzizyél'go jo'akon, nadān bīkaz' t'aala'igo tsosts'it bīdiāgo, nītsāgo ado ya'at'-éh'go hani'saňh'.

6 Ado jo'akon, bikēdeñ tsosts'it bīdiāgo, adałts'oz'igi in'dah ha'a'ahdeñ ni'yoligi beh niľna'go hani'saňh'.

7 Ako tsosts'itgo adałts'-ozi bīdadiāhigi eí tsosts'itgo dantsāzigi in'dah ya'at'-éh'igi a'dayisna'. Ako Fero ts'é-nadzi'dzit, ado jo'akon, bīl at'e laňh'.

8 Ako ako'dzago abi'nigo niľ'ih hwi sizi'ni bī'ni' yi-lānd; ako I'jiptgi daniłts'-aňdeñ dest'in yanakai'igi t'aaltso, in'dah dineh alāhgo dahwiyān'igi t'aaltso yika i'il'a': ado Fero nīdzizyél yēni' beh bīl hojolne'; ako la'dah nīdih do bīl bēho'zīn-gō binina Fero t'ado yił da-holne' dah.

9 ¶ Ako nīdaakāhigi bī nant'a'i Fero bīc'in' hadzodzīgo abijinīh, Baňhigi as-dza yēni' di'jinbinaš'nih:

10 Fero bandal'a'i bīc'in' dobīlho'zoń'-dahgo yah aśil'-t'e', sa'lago bī nant'a'i bağan go'ne', Ših in'dah bāh adèl'i-ni bī nant'a'i aldo':

11 Ako t'a la' atl'e bīyi' t'aani'dlah neisigél', Ših in'-dah hoh aldo'; t'aani'dlah akot'e' dolé'ligi giat'e'go néi-sigél.

12 Īdań dineh lé'i bīl na-hataňh nīt'en, Hi'bru dineh jiliń laňh', salāgo bī nant'a'i bī nalte'; ako beh bīl hwil'-nī'go néisigél'igi t'a bēhozí'-nigo yeh nīhił holne', t'aani'-dlah néisigél'igi bīk'ehgo t'a bēhozí'nigo nīhił holne'.

13 Ado ako'dzago t'a nīhił holne' yēngi a'hodza; Ših ſi tsask'eh ſa nī'diniaňh, ado hoh t'éyah dahodidlo'.

14 ¶ T'a ako Fero i'il'a' Jo'-zef bikāh, ako t'ah-hāgo awal'yahdeñ hoł c'idaskai: ako ha da'gā ji'sé'go ado ha ē la' beh hanāždidzah, ako Fero bīl yah ajiyah.

15 Ado Fero eí Jo'zef ayi-di'nid, Nēsé'yēl nīdih ił-é'-hosin'hi la' nīdih at'din: ako nīh t'éyah bīl nīl bēho'zīngō disé'ts'an.

16 Ako Jo'zef ei Fero ayi-di'nid, Ših do sits'aňdeñ dah: God t'éyah Fero ho-żoń'go yeh yił hodolníh.

17 Ado Fero eí Jo'zef ayi-di'nid, Nēsé'l'go jo'akon, tōh-nī'līn'igi bibānhgi se'zīn laňh':

18 Ado jo'akon, tōh-nī'līn'igi bīyi'den bēgaši tsosts'itgo danesk'āhigi in'dah dani-żon'igi hahaskai; ado haltsogi da'ałcoż:

19 Ado jo'akon, bēgaši tsosts'itgo bikēdeñ hanānas-kai, t'o badahojoba'igo in'-dah dabits'ini, I'jiptgi t'aat'-

é-nit'ēn t'ahdo akot'ēgo nī-cōngi yistsēh'igi dah:

20 Ako dabits'inigi in'dah nīcōngi tsosts'itgo atseh dānesk'ah yēnī dayoldēl:

21 Ako ałtso dayoldēl nīdih do da dayoldēl danolnīn dah: t'a a'ko nīdih c'osdā-dān a'dat'eh yēngi a'dat'eh. Ako ts'ēnisdzit.

22 Ado nēsēl'go nānēltsańh, ako jo'akon, nadāń bikaz' t'ała'igo tsosts'it bidiāgo hanisańh, dantsāz in'dah ya'-adat'eh:

23 Ado jo'akon, tsosts'it bī-diāh danińna'go in'dah adalts'ozīgo in'dah ha'a'āhdeńi'yoligi dabi'zēzgo bikēden hanāni'sańh.

24 Ado adalts'ozi bīdadiāhīgi tsosts'itgo ya'adat'eh yēnī a'dēsna': ako dest'in yanakai'igi beh bił hweś'ne'; ako la' nīdih do bił bēho-zingo t'ado yeh sił dāhol'ne' dah.

25 ¶ Ako Jo'zef éi Fero ayidi'nid, Fero nēyizyēl'igi éi t'ała'i at'eh: ako éi God k'aden ahodonil'igi Fero yi-c'in' a'yilah.

26 Bēgaśi tsosts'it ya'adat'eh'igi éi tsosts'it nī'dohah lańh; in'dah tsosts'it ya'at'eh bīdadiāhīgi éi tsosts'it nī'dohah lańh': nēsiniyēl'igi éi t'ała'i at'eh.

27 Ado bēgaśi tsosts'itgo dabits'inigi in'dah dancōngi

bikēden hanāhaskai'igi éi tsosts'it nī'dohah at'eh lańh'; ado ałdo tsosts'itgo bańh at'-dingo bīdadiāhīgi, in'dah ha'a'āhdeńi'yol dabi'zēzgo éi hodicin'go tsosts'it nī'dohah lańh'.

28 Di'di Fero beh bīc'in' hasdzī: God k'aden ahodonil'igi Fero yic'in' a'yilah.

29 Jo'akon, tsosts'it nī'dohah biyi' ayoat'eh nīda'nt'ińh' dolēl, I'jiptgi kē'yah t'aat'ēnit'ēn biyi'.

30 Ado bīk'ijin' in'dah hodicin'go tsosts'it nī'dohah; nīda'nest'ańh yēnī ałtso bādēzdiyonāh, I'jipt kē'yah biyi'; ako hodicin'igi éi kē'yah yik'eh-didodlēl;

31 Ako kē'yah biyi' nīda'nest'ańh yēnī do bēho'zin dah do, bīk'ijin' hodicin' dolēl'igi bīnina; t'ai'yisi hodicin' hodolēl éi'bańh.

32 Ako di bīnina Fero na-kī'di nīdzizyēl'; éi God bī'ni bīk'ehgo t'ai'yisi t'aani, ako t'a hań'hań idolił lańh'.

33 Ako k'adt bī'nī'di Fero, dīneh bīdzilgo nītsē'kesi in'dah hwīyan'igi ha'idez'in', ako I'jipt kē'yahigi nat'āni idolił.

34 Bī'ni Fero ko'donił, ado kē'yah bīndant'a'i a'dēidolił, ado tsosts'it ayoat'ē'go nīda'nt'ińh'go nī'dohah biyi', I'jipt kē'yah t'aat'ē biyi'den hēł a'dēidolił.

35 Ako ya'at'eh n̄idohah'igi b̄iyi' b̄i'nidi c̄iyan t̄aałtsōna aha'ndéidiyoyéł, ako Fero beh boholnih'go nadan aṣt-ē-n̄i'dahiždoyéł, c̄iyan biniyeh, ado b̄i'ni yāadahalyań doléł.

36 Ako c̄iyan'igi k̄'yah bah aṣt-ē-dolnił, I'jipt k̄'yah b̄iyi'gi hodicin'go tsosts'it n̄idohah'igi biniyeh; ako k̄'yah b̄iyi' do dīcīn dabidoğāń dah.

37 ¶ Ako Fero in'dah b̄i dīne'e t̄aałtsō bił ya' adat'eh.

38 Ado Fero ha dīne'e ababidzi'nid, Da' dīneh kot'eh'-igis t̄a'la' n̄i'dadidiltēł, dīneh éi'di God bi Niłc'ih b̄iyi' holo'ni at'eh?

39 Ako Fero éi Jo'zef ayid'i'nid, Di'di God nic'in' a'yilah, éi'banh t̄ado la' n̄elt'ēgo bidzilgo nitse'kesi dah, in'dah honiyan'igi at'ē dah.

40 Sağan b̄i nant'a'i n̄ilin' do, in'dah n̄izad k̄'ehgo s̄i dīne'e t̄aałtsō yik'eh-dahołin' do: ako s̄ih t̄eyah nilahgo nat'āni niślin' dolèł.

41 Ako Fero éi Jo'zef ayid'i'nid, Jo'akon, nat'āni a'nisiłah, I'jiptgi k̄'yah t̄aat'ē-n̄it'en.

42 Ado Fero b̄i yostsah yēn̄i' ha'la' baždiāingo, Jo'zef b̄i'la' banh n̄izniah', in'dah ē danijo'ni dalgai'igi yeh ha'idilah, in'dah o'lah daholza'go yōigi hazé né'st'i';

43 Ado t̄a akē'e go'ne' nat'āni b̄i tsinabānsigi hoł n̄idzit'igo a'holah, ado hatsi'jiń, Ya a'ndaht'iinh, dani'go dadiliwoś: ako Ijiptgi k̄'yah t̄aat'ē-n̄it'en b̄i nant'a'i a'hodilyah.

44 Ako Fero éi Jo'zef ayid'i'nid, S̄ih Fero aṣt'inh, ako dīneh do la'dah ha'la' in'dah hakē dah do ha'at'ihi dah beh banizdogal' dah, I'jiptgi k̄'yah t̄aat'ē-n̄it'en, n̄i' n̄izad k̄'ehgo t̄eyah.

45 Ako Fero yi'zih Jo'zef b̄ih dolé'li éi Nahasdzań-bi-kā-Yı̄sda'ini'li yeh yi'zı'; ako Asināth, Patifi'rah, An'gi nā'ilniń'hi bitsi' hainiłtińh hwē asdzań do biniyeh. Ako Jo'zef dahdiyāgo I'jipt k̄'yah t̄aat'ē-n̄it'en ta'diyah.

46 ¶ Ako Jo'zef ta'din b̄i na'haigo i'dan Fero, I'jipt b̄i nat'āni yaniyah. Ako Jo'zef c̄inadzāgo Fero bits'ańdo, ako I'jiptgi k̄'yah t̄aat'ē-n̄it'en ta'diyah.

47 Ado tsosts'it na'haiigi b̄iyi' ayoat'ē n̄ida'nest'an'igi nahasdzań b̄ika t'oahayui n̄ida'nest'ańh.

48 Ado tsosts'it na'haiigi b̄iyi' I'jipt k̄'yahgi c̄iyan t̄aat'ē aha'-n̄idziziyin', ado k̄in-hadas'a go'ne' c̄iyan n̄idaziziyin': k̄in-hadas'ahigi b̄ināgi da'da'ak'ehdeń c̄iyan yah a'deyiziyin'.

49 Ako Jo'zef séi'igi anē-

lāngō nadān aħa'-niyiziyinh, t'oahayui, c'ēh yoħta'; do beh joħta ane'lan dah, ēi'bañh.

50 Ado t'ahdo hodicin'go bayiħħagħo Jo'zef ašikeh na-kī ba' yīzcīnh, ēi Asināth, Patifi'rah, Angi nā'iħniñ hi bītsi' ha' yīzcīnh.

51 Ako Jo'zef atsé yīzcīn'-iġi Manas'seh beh ji'ži': ako ażdi'nid, Hālah, śic'in' nahwi'na yēni' t'aaltso, in'dah siže'e ba'ałcini t'aaltso God yaşıyosnah, ēi'bañh.

52 Ako akēdeñiġi ēi I'frem beh ji'ži': kēyah bīyī' śic'in' nahwi'na nit'enīgi śik'ihojidliħ, ēi'di bañh.

53 Ako I'jipt kē'yah bīyī' tsosts'it na'haigo lañi nida-nest'an'igi bi'għah azliñ.

54 Hodicingo tsosts'it nido-hħāħiġi ba'holziż, Jo'zef t'a adi'nid yēngi at'ego: ako kē-dayah t'aaltsogo hodicin' da-hazlin'; ako nīdih I'jipt kē'yahgi t'ēyah t'aat'ē-nit'ēn c'iyān holon.

55 Ako I'jipt kē'yahgi t'aat'-ē-nit'ēn dīcīn bīk'e tidahojo-nih'go dīneh, Fero, bāh bī-dajokēd; ako Fero ēi I'jipt dīne'e t'aaltso ayidi'nid, Jo'zef bic'in' dahidohkāh; t'a a'nīħiñn'igo a'daħt'iñh.

56 Ako nahasdzañ t'a-niħ-tel-nit'ēn bikā dahodicin' hazlin': ako Jo'zef, kīn, nadān dabiyī'gi aṣt'ē-dalyah yēni' t'aaltso an a'yilah, ado

I'jipt dīne'e bā ni'dayisni; ako I'jipt kē'yahgi t'o-atsē-at'din hodicin hazlin'.

57 Ako t'aaltso kē'dayah-deñ I'jiptjin' Jo'zef bic'in' alnadakāh nadān ni'dajjinh biniyeh; kē'dayah t'aaltsogo t'ai'yisi dahodi'ciñ, ēi'bañh.

WOLTA'I 42.

1 A'kohgo Jē'kab ēi I'jiptdi nadān holon'go yiyyī'nigo hayekh abiżdi'nid, Ha'at'e-goşań' t'o daħinoħiñh?

2 Ado ażdi'nid, Jo'akon, I'jiptdi nadān holon'go disse'stañ: akōn dohkāh ako adeñ nīħ'an'dadiyoħnih' ako daħini'nādo, do dīni'nēl dah.

3 Ako Jo'zef bī'naikeh neznallt'ē go I'jiptgo nadān ni'-daħiżdoħnih biniyeh ji'kai.

4 Ako Jo'zef bītsi'li Ben'jamīn ēi Jē'kab t'ado bī'naikeh yitħah yides'a' dah; dāda nādo'niħ ša'sin jini'go, ēi'bañh.

5 Ako Îz'rel bīye'keh aħħad nadān ni'daħiżdoħnih' biniyeh ji'kai: Kē'nan kē'yahdi hodicin'go, ēi'bañh.

6 Ako Jo'zef kē'yah bī nan-ta'i jīlinh', ako kē'yahdo dīne'e t'aaltso hānda'iħnih': ako Jo'zef bī'naikeh yi'kai, ako nījīn' dahanin'go bic'in' ya a'dadzidzah.

7 Ako Jo'zef ha'naikeh dziļtsaħħ ado t'aaltso bē-hodzī'sin, nīdih bic'in' do

a'déhodzil'zin dah, ado do hoł hožon'go bíc'in' hadzodzí, Haden'san' nohkai' biždi'nid. Ako adadi'nid, Ké'nan ké-yahdeñ c'iyañ ní'dahidil'ní biniyeh.

8 Ako Jo'zef ha'naikeh bé-hodzí'sin, nídih bih' t'éyah do hwédaho'sin dah.

9 Ado Jo'zef bandzizyél yé-ní' bějolnigo abiždi'nid, Nalci'i danołiñh'; ké'yah do bañh holon'igo danołiñh' biniyeh nohkai.

10 Ako a'dahodi'nid, Dodah bidahonilni'hi, t'o c'iyañ ní'dahidil'ní biniyeh ní na'níl yí'kai.

11 Nihi dinéh t'ała'i biye'keh danidliñh'; ado dinéh ba'at'e' a'dadi'ní danidliñh', ní na'níl do nalcí'i danílin'dah.

12 Ako anabíždo'nid, Dodah, ké'yah do bañh holon'igo danołiñh' biniyeh nohkai.

13 Ado anádado'nid, Ní na'níl nakits'ádah alk'is daniliñh', Ké'nandi dinéh t'ała'iígi biye'keh; ado jo'akon, ts'ide nihiķedeñigi eí di'jiñh nihiže'e yił sikeh', ado la't'éyah at'din.

14 Ako Jo'zef abiždi'nid, T'a a'níhidesnín'igi, eí t'aani, nalcí'i danołiñh:

15 Di giat'e'go beh běho'-zín do: Fero hinan'igi at'e'-go, t'aani kodo do nikí'doh-

kah dah, níhitsu'li kwe'e ni-yágó in'dah.

16 Ła' akón na'hidoł'ah, níhitsu'li bił ní'doht'as ako níhi awal'ya šo'jé' dolèł, ako níhizad beh běho'zín do, t'aani'ni níhiyi' holon beh běhodoziñł: doda'go eí Fero hinan'igi at'e'go t'aani nalcí'i danołiñh'.

17 Ako t'aadził'tso ta dawiskan'jín' yah aho'nil.

18 ¶ Ado ta yiskań'go Jo'zef ahodi'nid, Ko'dadohnił ako daħinohná do; God bék'eh honiś'iñh', eí'bañh:

19 Nihi dinéh t'aani'igi danołiñ'go, bi'ní níhiķ'iso la'awalya šo'jé nit'eñ go'ne' dahastl'ongo sitin' do: nihi t'éyah nadan' nikí'dahidohéł' níha'da'alcini díçin dan'lín'igi bah:

20 Ado níhitsu'li akedeñigi aden bił şadokhák; ako dañihizadigi t'aani'go sił běhodoziñł, ako in'dah do dí-nohnéł dah, ako ako'dadzidzah.

21 Ako a'daħiżdo'nid, T'aani níhitsu'li bíc'in' bañhígí a'dédza, t'ai'yisi biłhoyé'go tihonih'go deiltsañh, i'dan na'níhokañh nídih do dai-silts'añ dah nit'eñ; eí'di bañh di níhić'in' nahwi'nah.

22 Ado Ruben hanānadzígo ako adi'nid, Da' t'as do níhić'in' hasdzígo a'níhidesní dah, Aški t'ado bic'in' bañhí-

gi a'daht'i'ni; ako n̄idih do dasidohts'a' dah? éi'di bañh jo'akon, b̄i d̄il'igi binina bañhigí a'nihidilyah.

23 Ako Jo'zef hodits'a'go do hoł bēdaho'zin dah; adits'a'i la' haña yal̄ti'go éi'bañh.

24 Ako bits'anjín' n̄ijiyágo ji'cah ado banādzidzah, ako bic'in' hanādzodzīgo Si'mian bitahdeñ c'iznilōzgo t'a dabinał bēdzizzl'oñh.

25 A'kohgo Jo'zef adi'nid, Bidaazis nadān b̄i hadadołbin, ado dinéh t'a daał'ań beh daazis bi bēso b̄i n̄i'dahidohnił' ado b̄ist'è yikin na-kāhdo'igi ba' adidołił: ako a'ko'dají'lāh.

26 ¶ Ako b̄i teli nadān yil yik'i n̄i'daazähl'oñgo dahn'dikai.

27 Ado n̄idakai'igi-ba'-kingi la' hwē azis daždiāh, ha teli bajijāhgo, n̄it'en ha bēso dziłtsańh, jo'akon, hwē azis biyi' sinił lańh'.

28 Ako hak'iso abiždi'nid, Si bēso ša na'n̄i lańh, ado jo'akon, s̄e azis biyi' sinił: ako bik'e biłdahoyé'go b̄itah dahoditlit'go a'dahido'nid, Di'sań' ha'at'è'go God n̄ihic'in' a'dzah?

29 Ako Ké'nan kē'yahgi dahanže'e banjikai'go ahodol-iñd'igi beh bił dahojol'ne'go adajinih,

30 Dineh kē'yah bi nant'a'i le'i do bił hožoñ'go n̄ihic'in'

hahasdzi ado nalc'i danołiñh, nihiđi'nid.

31 Ako a'dabidi'nid, Dineh ya'at'è'hi danidliñh; do nalc'i danidliñ' dah;

32 Ak'iso nakits'adah nilt'eh, t'ała'i nihiže'e; la' éi at'din, ako ts'ide akēdeñigi éi di'jin̄h Ké'nan kē'yahdi biže'e yil sikeh'.

33 Ako éi dinéh kē'yah bi nant'a'i anihidi'nid, Di beh dinéh ya'at'è'hi danołiñ'go beh sił bēho'zin do; b̄i'ni n̄ihik'iso la' sa'ałk'eh sidā do, ado nihada'ałcini dicin daniel'igi bic'in' nadān n̄iki-dahidohel'go n̄iki'dohkāh:

34 Ako nihits'i'li akēdeñigi adeñ bił şadohkāh; ako do nalc'i danołiñ'go sił bēho'zin do, ako dinéh ya'at'è'hi danołiñh': a'ko'dzago n̄ihik'-is niha n̄i'deştel' ado kē'yah biyi' n̄i'da'iyołnih' dolęł.

35 ¶ Ado a'ko'dzago hwē daazis da'dzizgat'go jo'akon, dinéh t'ałaiz n̄it'in'igo dahanbēso bik'i'dadesdiz'go hwē daazis biyi' nastsoz lańh': ado hoh dahanže'e bił bēso nastsoz dadziłtsańgo n̄i'dadzisdzid.

36 Ado dahanže'e Jé'kab a'dahodi'nid, Sih ša'ałcini sığ'a'dahiso'nil; Jo'zef éi at'din, in'dah Si'mian aldo' at'din, ako k'adt Ben'jamin bił dahnādidołkāh: di'di t'aałtso sığ'ijin' at'eh.

37 Ado Ru'ben éi bíze'e yic'in' hadzigo azdi'nid, Do bíl náništ'ázgo sîye' naki'igi di'gânł: sî'lak'e níltéhgo ako bíl nándešt'ás.

38 Ako adi'nid, Sîye' do ako'ya bíl dohkâh dah: bínnai daztsaňh, ako t'asa'hi nağah éi'baňh: aköñ bíl disohkai'go dâda yîdzâgo a'kohgo sîtsi lîgai'go ado yînih sishin'go lêh' dasidołtêł.

WOLTA'I 43.

1 Ako kë'yahgi t'ai'yîsi hodicin'.

2 Ado ako'dzago I'jîptdeň nadâň nídadziziyînh yêni' t'aaltso dajiyán'go dahaze'e anâhodo'nid, Nadohkâhgo c'iyan nînâdahołnih'.

3 Ako Judah hac'in' hadzigo anîh, Dineh'igi t'ai'yîsi bîdzil'go nîhic'in' hadzigo a'nîhidî'nid, Sînîn do nâdadî'noł'inl dah, nîhitsu'li bíl nohkai'go t'eyah.

4 Nîhitsu'li nîhitah dîníl'a'-go t'eyah ako'ya dikâh in'dah c'iyan na'ndahidil'ni:

5 Ako éi do dîníl'a'go do aköñ dikâh dah: dîneh'igi anîhidî'nid, Sînîn do nâdadî'noł'inl dah, nîhitsu'li bíl nohkai'go t'eyah.

6 Ako Iz'rel adi'nid, Ha'-at'é'gośan' do şadajinohba'go şâ nîsohkai'go dîneh'-igi, nîhitsu'li holon dabido-nid?

7 Ako adahodi'nid, Nîhi in'dah nîhik'éi yi' nanihidel'kitgo anîh, Da' nîhiže'eis t'ah hînah? da' nîhitsu'liiš holon? ako t'a a'nîhiłnîn'igo bîk'ehgo bíl dahwil'ne'. Nîhitsu'li bíl nanohkâh nîhidi-donił'go, Da' éiś t'aani nîhił bê'dahozin nit'en?

8 Ako Judah éi bîze'e Îz'-rel ayîdi'nid, Aški bíl sîdîł'ah ako dahdidikah; ako dahini'nâ do, in'dah do dî'nî'nêl dah, nîhi in'dah nîh, in'dah nîhada'ałcîni adałts'isigi al-do'.

9 Sîh nah' baahaşyâń do; ako bí naśididil'kił: do bíl na náništ'ázgo, in'dah do nîc'in' bíl nînî'ázgo a'kohgo hol'ago sîk'ihat'ah dolêł.

10 Do nî'da'ahodilzid'go t'aani k'adt naki'di na'nikai dolêł nit'en.

11 Ako haže'e Îzrel a'dahodi'nid, T'aani akot'é t'eya'-go ako'dahnih; kë'yah biyi' ya'at'é nîdant'ihî'igi bînest'ań nîhiyél bíl da'dohéh', ado éi dîneh'igi t'ani'k'eh ba' da-dolêł, c'oh-bî-jeh ałc'indigo, in'dah tsesnah'-bi-tl'iz do' ałc'indigo, in'dah jeh-likanhalec'ingi, in'dah jeh-do-bic'-in'-adiłdzit'igi, in'dah neśc'i ałan adat'é'li:

12 Ado bëso naki'di akona'-nëlt'ego dayi'nohjâh; in'dah bëso nîhi daazis biyi' sînil'go na'nohkai yêni' aldo' nîda-

dohjāh; do t'a akonēh'go a'daht'in' dah ša'sin.

13 Nihits'i'li ałdo' bìl dohkāh, aṣt'ē-a'dadołne'go dīneh'igi bic'in' nādohkāh:

14 Ako God-Taałtso-Yinél-a'ni dīneh'igi nīhajoba'go idolił, ako nīhik'iso la'igi in'-dah Ben'jamīn nīha nē'do'nīł. Ako šīh ša'alcīni yo'aḥišnił'go eī yo'aḥišnił.

15 Ako dīneh eī yadēidi-yonił'igi dahdēidijā, ado bē-so naki'di akona'danēlt'ē'go dahdaždijā. Ben'jamīn ałdo': ako dašdikai'go I'jipt go'ya jī'kaigo Jo'zef bic'in' nādadzidziñ.

16 ¶ Ako Ben'jamīn ałah yiyiłtsań'go Jo'zef bì kīn ya-ahalyāni ayidī'nid, Di dīneh šī kīn go'ne' yah aniēś, ado ha'at'ihi-dah siłhé'go aṣt'ēndlēh, hálah, di dīneh eī ał-ni'iań'go šīl da'doyińł, eī'bańh.

17 Ado dīneh eī Jo'zef t'a ahałnīn'igi a'dzidzah, ako dīneh eī Jo'zef bì kīn go'ne' dīneh yah ayi'ēż.

18 Ako dīneh eī nī'dadzis-dzid, Jo'zef bì kīn go'ne' yah ahodot'ēżgo eī'bańh; ako adadi'nid, Atsé'dań bēso nīhē' azis dabiyi' nazníl yēńi' bīni-na lańh' ko'ne' yah anihi'ēż; nīhi k'īdidoałgo bīniyeh, ako nīhił nī'dadodil'go bì na'nīl a'nīhidoliłgo, in'dah nīhi teli ałdo'.

19 Ako Jo'zef bì kīn yā-ahalyan'igi yic'in' nikai'go, c'eałtingi yic'in' ya'dalți' nīt'en.

20 Ako adaždi'nid, Šoh, nīhi nant'a'i, nīhi atsé'dań c'iyan nī'dahidil'nī bīniyeh nikai nīt'en.

21 Ado aко'dzago nī'dakai'-iğ-i-ba'-kīngi nikai'go, īdań nīhē daazis ań a'dēlyāgo jo'akon, dīneh t'aadziłtso t'a ał'ań dabibēso bì daazis bī nazníl lańh', nīhi bēso t'aat'e, ako eī nāndanijā.

22 Ado c'iyan nī'dahidil'nī bīniyeh bēso la' nādanijā: ako hai' šīn nīhi bēso nīhē daazis yih dayizníl eī do nīhił bēdaho'zin dah.

23 Ako adi'nid, Nīhił daho-żońgo, t'ado nīdałdzi'ti: nīhi God in'dah nīhiż'e bì God eī bēso nīhists'ań nēnił'in'go nīhē daazis yih yiyi'nil: šīh nīhi bēso naśjāh nīt'en. Ako hac'in' Šimian c'ěiniłt'e'.

24 Ako dīneh'igi eī dīneh Jo'zef bì kīn go'ne' yah ayi'ēżgo ḥoh yadezkāń, ako hakē tādadzizgiz; ado dabī teli ya'ńjā.

25 Ako ałnī'niāńgo Jo'zef nadzāgo t'a nī'k'eh badalīż-donil'igi aṣt'ē-dajilah: a'kwi daždoyińł'go dazdzits'ańgo eī'bańh.

26 ¶ Ado Jo'zef nadzāgo t'a nī'k'eh badalīż-donil'igi kīn go'ne' bìl yah adajiżjā,

ado ní'jín' bíc'in' ya a'dadzi-dzah.

27 Ako, Hāsań' danoht'eh jíni'go nídaíždeł'kit ado aždi'nid, Da' níhiže'eis ya'at'eh, hastin badahołne' yéní', da'tāhiś kínah?

28 Ako anádabiždo'nid, Níhiže'e ní nal'a'i t'a ya'at'eh'-go kínah. Ako bíc'in' ya anádadzidzah.

29 Ado biładzizgáł'go hatsí'li Ben'jamín dziłtsań', hama býaż, ado aždi'nid, Da'di'is níhítsí'li akédeñigi éi badahołne' yéní'? Ado aždi'nid, God najoba' le' šiye'.

30 Ako Jo'zef tśinł dzizliń'; hatsí'li t'ai'yisi bí'dindzizliń'-go éi'bańh: hā'i dah deścāh dziní'zingo jínteh go'ne' yah ajiyah ako akwe'e ji'cah.

31 Ako haníń łađzizgiz'go aden c'ědzídzah, ado a'di na'hodzisdó'go, C'iyán ní'dahokkáh, jídi'nid.

32 Ako t'asah'di handaazkań', hoh aldo' t'asah'di, I'jipt díne'e bìł dajiyá'ni aldo' t'asah'di: I'jipt díne'e éi Hibru díne'e do yíł daayáń dah éi' binina; hálah, éi'di I'jipt díne'e do bìł ya'adaśon dah.

33 Ako hadähgi dahdi'nes-bingo atsé yízcín'igi ho'díz-cín'igi bék'ehgo, ako ts'ide akédeñigi aldo' ho'dízcín'igi bék'ehgo: ako díneh t'o al'-c'in' bìł adahayu'i.

34 Ako c'iyáń hats'añdeñ bíc'in' adahazkań': ako Ben'jamín éi asdla'di la'igí-igi ana'nél'té'go c'iyáń bail-tsöd. Ako daodlán, ado hoł bìł daho'żoń nít'eń.

WOLTA'I 44.

1 Ado bì kin yāahalyáni yíc'in' hadzigo adi'nid, Díneh'igi bì daazis c'iyáń bì hadadołbin, nídeiyéh'igi nél'té'go, in'dah t'aaltso dabí bëso bì daazis bì na'hidi-níł.

2 Ado şe beh-adla'ni, bëshligai beh-adlan'igi éi akédeñ nílin'igi beh azis bih diał, in'dah bì bëso aldo'. Ako Jo'zef bizad k'ehgo hac'in' hadzí yeńgi at'é'go a'dzidzah.

3 Ako hos'in'd'go t'a a'ko díneh'igi nikí'dahodéł'a' in'dah dabí feli bìł.

4 Ako kin-hal'adeñ c'ijí-kai'go, t'a alha'nigo jokähgo Jo'zef ha kin yāahalyáni abiždi'nid, Nilah díneh'igi béké dináh, ako bini'ságó a'bídidi'nił, Ha'at'é'gośań' ya'at'eh'gi a'níhiślägo bańhigí a'daśołin'?

5 Da' di'is do bohoníšni'hi yeh-adlan'igi at'é dah, ado dest'in' yeh bìł bëho'zinigi? ako ko'dadzäigí beh bańhigí a'dahdzah.

6 Ako bizn'i'ságó di'di sad t'aaltso yeh yíc'in' hadzí.

7 Ako adahodi'nid, Ha'at'-é'gošań' bidahonilni'hi di sad yeh hadzi? Ni na'níl t'ai-yisi do ako'donéh at'é' dah:

8 Jo'akon, bëso nihé azis bïnídadi'nil'igi Ké'nan kë'yah-deñ ní'danijá nít'en: a'ko-šań' ha'at'é'go bohwiniłni'hi bağan biyi'deñ bëś-ligai, o'lah dah dadí'nit'inł?

9 T'a-hai'-dah ní nal'a'i néi-ähigi bï'nidi bidiyolyèl', ado níhi aldo' bidahonilni'hi bïna'níl dadidlèl.

10 Ako adi'nid, K'adt níhi-zädigi t'a akot'é' do, éi néi-ähigi sì nalte' do, ako níhi t'eyah do níhik'ihat'ah dah doléł.

11 T'a ako tsinłgo t'aadziłtso ho daazis ha'dadéiyiz-yiňh' ní'jìn' ado t'aadziłtso ho daazis da'dazdéz'ah.

12 Ako hazneztaango atse naǵähigi bëhode'žiž in'dah akédenigi béniholziż: ako beh-adláni yéni' Ben'jamin beh azis bï saań lańh.

13 A'kohgo daha é ní'dadzi'zöñz, ado t'aadziłtso dahan telí biyèl bańh a'ndajidlago, kín-hal'ahago na't'an níji'-kai.

14 ¶ Ado Judah hak'iso bïł, Jo'zef bağan'di níjikai; ako t'ah t'a akwe'e naǵa lańh': ado bíc'in' ní'jìn' ya a'dadidzah.

15 Ako Jo'zef éi adahodi'nid, Di'sań' dādot'ińd'? Da'-

dōś níhił bëdaho'zin dah dinéh shiń giat'eh'igi dest'in bïł bëho'zingo?

16 Ako Judah adi'nid, Ha'at'i'sań' bohoniśni'hi dabidi-di'nił? Ha'at'i'sań' beh dadidzih? Ha'at'é'gošań' do níhik'ídidoał dah? God ní na'níl bańhigi a'dadzäigí bïł bëhozind lańh'. Jo'akon, níhi bohoniśni'hi bï na'níl dasidliń, níhi in'dah hoh aldo', éi beh-adla'ni bítś'ań hanat'an'igi.

17 Ako adi'nid, T'ai'yisi do ośne at'é' dah: ako dinéh beh-adla'ni bítś'ań hanat'an'igi éi sì nalte' jí'lín' do; ako níhi t'eyah níhiže'e bíc'in' níhił dahożoń'go ní'dohkäh.

18 ¶ A'kohgo Judah hwi'-gahgi níniyágó adi'nid, Bohoniśni'hi na'nośkańh, bï'ni ní nalte' t'ałah'ago níce'in' hadzih, ado t'ado ní nalte', bíc'in' na'haciń'i: Fero t'a bïł ańhińłt'é éi'bańh.

19 Bohoniśni'hi bï na'níl nabiżdił'kitgo ajinih, Da' níhiže'eis holon, da' níhitsi'liiś holon?

20 Ako Bohoniśni'hi ababidi'nid, Níhiže'e holon, hastin hastih, in'dah sań aški alts'isi yé; ado bï'nai éi daztsańh, ako éi bimah bítś'ańdeñ t'a éi t'eyah yidzih, ako biže'e ayoabo'ńih.

21 Ako ní na'níl, bïł şanoh-

kāh ako dí'nes'iñl', bidi'ní-nid:

22 Ako bohonišni'hi a'dabidi'nid, Aški éi bize'e yits'añ-do do hajin-dah nañgā dah: bize'e yits'añ dahdiyā'go bize'e dadotsał.

23 Ako ní na'níl bic'in'hainidzigo adinih, Do nihi-tsí'li bił na'nohkaigo, do sínin nádadi'noñiñl dah.

24 Ako ako'dzago nihiže'e ní nal'a'i ba nikai'go, bohonišnihi bizad beh bił dhwil'ne'.

25 Ado nihiže'e anā'níhido-nid, Niñilah nádohkāh, c'i-yañ alc'indigo niña ní'dahoñ-nih.

26 Ako a'dadi'nid, Do ako'ya dokāh at'é' dah: níhitsí'li akedeñ nílin'igi bił dékai'go t'eyah: ako éi dineh'igi binin do'nádadí'nil'iñl dah, níhitsí'li akedeñigi bił nikai'-go in'dah.

27 Ako ní nal'a'i nihiže'e a'nihidi'nid, Niñil bédahozín, sé asdzañ ašikeh naki'sa' yižcính.

28 Ako la' sits'añ yo'iyah, ako adi'nid, T'aani níbí'dis-dlad lañh', ado t'ado néltsañ dah:

29 Ado didi aldo' bił dahná-dadokai'go, ado dāda yi-dzägo, sitsi ligai'go yinił lèh daśidołtél.

30 Ako di'bañh ní nal'a'i siže'e ba na'nesdzägo, aški do

bił na'nikai'go; t'a bih hinan'igi at'é'go, ayoayo' ní'go binina;

31 Ako'doniłgo aški do bił na'nikaigo dziltsango dадotsał; ako ní na'níl ní nal'a'i nihiže'e bitsi ligai'go yinił lèh déidołtél.

32 Ni nalte' éi aški bize'e ba' bāahašyañh, ado abidi-nid, Do bił na na'níst'ázgo hol'ágó siže'e bits'añdeñ šik'-éhat'ah dolèł.

33 Èi'bañh k'adt na'noš-kañh, bì'ni ní nalte' aški bì tsask'ehgi kwi sidā do, bohonišni'hi bì nalteh nišlin'go; ado bì'ni aški bì'naikeh yili na'käh.

34 Ha'at'é'goşań' aški t'agēd siže'e bic'in' nideśdał? Akot'é'dań siže'e bañhbí'ni-go yidesstséł sa'sin.

WOLTA'I 45.

1 A'kohgo Jo'zef nazin'igi binał nídiñ do a'di-na'hoji-yol'doh a'dzidzago yé'go hadzodzigo aždi'nid, T'aanołtso c'inohjeh ako bi'gahgi nazin nit'eniñgi la'i nídiñ at'dingo Jo'zef bık'iso yic'in' adé'hosind.

2 Ako hodits'a'go ji'cah: ako I'jipt dínee' in'dah Fero ba'ałcini dadizts'añ.

3 Ako Jo'zef bık'iso ayidi-nid, Sih, Jo'zef aśt'inh; da'siže'eis t'ah hinah? Ako hak'iso do hac'in' ha'dodzí

a'dadzā dah; hak'ē bīldaho-yē'go ēi'bañh.

4 Ako Jo'zef bīk'iso ayidi-nid, Na'nihoškañh, sī'gahgi nī'nohkāh. Ako hac'in' nījī-kai. Ado adi'nid, Sih, Jo'zef ašt'iñh, nihiik'is ēi I'jiptjiñ' nīdahisoññi nīt'enigi.

5 Ako k'adt t'ado bañhdanî-hī'niñi in'dah t'ado a'c'in' do nihił dahožo'ni kwe'e nī'dasisiyoññi'igi bañh: nihiitsé-dan God šinil'a' dañinah'igi yisda'hidesñił biniyeh.

6 Di naki na'hai hodicingo kē'yah bīkāgi, ado asdla' nīnādohah yidzih, ēi biyī' do nī'dahoñjıldlad' dah do, in'dah do dajiyiż dah doleł.

7 Ako God nihiitsé'dań ši-nīl'a', nahasdzań bīkāgi nī-ha'ałcini la'dah naldéh' dolełgo, yisda'-hil'fēh ayoat'ē-hi beh yisda'-nihidesñił biniyeh, ako dañinohnā doleł.

8 Ako do nihi kwe'e dasi-noł'a' dah, God at'iñh: ako Fero biže'e nahalin'go, in'dah bi'dine'e bi' nant'a'i niś-łinh, in'dah I'jipt kē'yah t'a-at'ē-nīt'en nat'ani niślin'go a'silah.

9 Tsińłgo siže'e bīc'in' nī-dohkāhgo a'dabididohnił, Ni-ye' Jo'zef kodi'nid, God, I'jipt t'aat'ē-nīt'en boholni'hi a'si-lah, adeñ şadinał, t'ado na'ahodilzi'di:

10 Ado Go'sen kē'yahgi kē'hot'in do, ado aha'ni sī'gah-

gi kē'hot'in do, nih in'dah na'ałcini, in'dah na'ałcini ba'da'ałcini, in'dah nī dibe, in'dah ni bēgaşı, in'dah nē holon'igi t'aaltso:

11 Ako niña na'astso'do, t'a hodicingo aśdla' nīnādohah ēi'bañh; ako nih in'dah na'ałcini in'dah nē holon'igi t'aaltso do niñadahojoba'i doleł dah.

12 Ado jo'akon, niñinā beh dadowiñ, in'dah sīst'i li Ben'jamin bīnā beh yoñh', sīh siže beh nihiic'in' hahasdzih.

13 Ako siže'e I'jiptgi ayo-anist'ēh'igi in'dah daołtsan'-igi t'aaltso beh bil dahodoł-nih; ado tsińłgo kwe'e siže'e bił nī'dohkāh.

14 A'kohgo hatsi'li Ben'jamin bīzē jīżcītgo jī'cah; Ben'jamin ałdo' t'a akot'ego jī'cah.

15 İndi'dah ha'naikeh t'aaltso bīzaż-not'añh, ado bīzē dajiz'cītgo dajı'cah: ado bīk'ijin' hak'iso hac'in' ya'dal'ti' nīt'en.

16 ¶ Ado Fero bī kīn go'ne' ba hane'igi déidizts'ań, Jo'zef bīk'iso ba yī'kai ha'ni-go: ako Fero in'dah bīndala'i bań bił daho'żon.

17 Ako Fero ēi Jo'zef ayidi'nid, Nik'iso abīdidi'nił, Ko'dadohnił; nihiiliñ biyēł bił bīk'i nī'daohtl'oh, ado dahdokāhgo Kē'nan kē'yahgo nī'dohkāh,

18 Ako níhiže'e in'dah ní-hada'ałcini adeñ bił ša dohnèł: ado I'jiptgi kē'yah ya'-ahot'eh'igi níhadides'ał, ado kē'yah biyi' dalkan'igi in'-dah danesk'ahigi dahsań dolèł.

19 K'adt a'níhidesnín'igi a'dahneh; I'jipt kē'yahdo tsinabańs dadołbańs, níha'-ałcini in'dah níhi daasdza'ní biniyeh, ado níhiže'e bił adeñ dohnèł'.

20 Ado ałdo' daht'in'igi t'ado ha'at'i' lañh' danohsi'-ni: I'jipt kē'yahgi ya'adat'-eh'igi t'aaltso danihi, eí'-bañh.

21 ¶ Ako Îz'rel bîye'kehako'dadzidzah: ako Fero adi'nidigi at'è'go Jo'zef tsinabańs hayiznil, ado hast'e'bikin ní'jokah dolèłigi ha'a'yilah.

22 Ado t'aadziltso t'a ał'ań beh hadaždit'eh'igi hałtaizní; nídih Ben'jamín eí tadi nezna'din bës-ligai in'dah è aś-dla'di beh hadit'è'go yé'-nínil.

23 Ado bîze'e di yic'in' a'yilah; Teli nezná I'jiptdo ya'-adat'-eh'igi bił bik'i-ndaastl'-ongo, in'dah teli daba'adigi neznágo, nadan in'dah bäh, in'dah bist'e' yił bik'i-na'astl'onh, bîze'e adeñ yikin dogal biniyeh.

24 Ako hak'iso níkiz'níł'a'-go níké'ikai: ako bíc'in' ha-

dzodzigo abiždi'nid, Na'kähgo t'ado sad al'c'in' ní'dahoähi.

25 Ado I'jipt kē'yahdo ní-kéjí'kaigo, Ké'nan kē'yahdi haže'e banjí'kai.

26 Ado bił dahojolne'go adajinih, Jo'zef t'ah hínā lañh', ako I'jipt kē'yah t'a-at'-è-nít'en bi nant'a'i ní'lính. Ako do jodlań'go bik'è hoł hoye.

27 Ako Jo'zef bizadigi beh abizdi'nid yeŋgi at'è'go yeh yił daholne': ado tsinabańs eí hoł ní'dobańs biniyeh, Jo'zef hac'in' a'yila yení' dziłtsań'go, dabiže'e Jé'kab biyi'sizi'ni bił na'hojońd:

28 Ako Îz'rel adi'nid, T'a ako'di, šiye' Jo'zef t'ah hínā lañh', t'ahdo dastsähdań bíc'in' de'sał'go na'idestseł.

WOLTA'I 46.

1 Ado Îz'rel beh holon'igi t'aaltso yił dahdinah, ado Birsi'bahgi nínínah, ado bîze'e Ai'zík bi God yic'in' náisniń.

2 Ako tl'ego God hadzi Jé'kab yic'in', bił'-yeh yic'in' hadzigo adi'nid, Jé'kab, Jé'kab, ako aždi'nid, Kwe'e lañh' ših.

3 Ako adi'nid, Ših, God aśt'inh, niže'e bi God: I'jipt-jin' yiné'l'igi t'ado bik'è níł hoye'i, akwe'e la' ayoat'è ał'ań díne'e a'ndešlił.

4 I'jiptgo nił deśnél': ado adeń ha'nihideš'is : ado Jo'-zef ni'nik'ègi dahdídolnih.

5 Ado Jé'kab Birsi'bahdo daśdinägo, Îz'rel biye'keh dabiže'e Jé'kab, in'dah ba-da'ałcini in'dah bì daasdzañh tsinabañs yił dénił-bañs, éi Fero hoł ni'dobañs biniyeh hac'in' a'yilah yēni'.

6 Ado dabiliñ in'dah déit-inigi, Ké'nan kē'yahdi hwé dahazlin'igi yił dahdinäh, ado I'jiptgi jinínah, Jé'kab in'dah ba'ałcini t'aaltso bił:

7 Biye'keh in'dah bitsi'keh in'dah bina'likeh, in'dah ba-ałc'i'ni t'aaltso I'jiptdi yił ni-näh.

8 ¶ Ado di'di Îz'rel ba'ałc'i'ni dabí'zi', éi I'jiptgi níninan'igi, Jé'kab in'dah biye'keh : Ru'ben éi atseh' Jé'kab ba'yízcín'igi.

9 Ado Ru'ben biye'keh éi Ha'nok, ado Pal'lu, ado Hez'-ran, in'dah Kar'mai.

10 Ado Si'mian biye'keh éi Je'muel, ado Jé'min, ado O'-had, ado Jé'kin, ado Zo'har, in'dah Sal éi Ké'nan dine'e asdza'nî biyáz.

11 Ado Li'vei biye'keh éi Ger'san, ado Ko'hath, in'dah Mere'rai.

12 Ado Judah biye'keh éi Er, ado O'nan, ado Si'lah, ado Fe'rez, in'dah Za'ra: ni-dih Er in'dah O'nan Ké-nandi neznáh, Ado Fe'rez

bìye'keh, éi Hez'ran in'dah Ha'mil.

13 Ado Îs'seker biye'keh éi To'lah, ado Pu'vah, ado Job, in'dah Šim'ron.

14 Ado Ze'bulan biye'keh éi Si'red, ado I'lan, in'dah Jah'-lil.

15 Di'di Li'ah biyázkeh Pé-dan-E'ramdi Jé'kab ya' ni-yiścín'igi, bitsi' Dai'nah bił: di t'aaltso biye'keh, in'dah bitsi'keh ta'din-ña jilt'eh.

16 Ado Ged biye'keh éi Zi'-fian, ado Heg'gi, ado Su'ni, ado Ez'ban, ado E'ri, ado Ero'di, in'dah Ere'li.

17 Ado E'ser biye'keh éi Ím'nah, ado Îs'vah, ado Îs'vi, ado Beri'ah, in'dah dabilañh Si'rah : ado Biri'ah biye'keh éi Hi'ber, in'dah Mal'kil.

18 Di'di Zil'pah biyázkeh éi Lé'ban, bitsi' Li'ah yéniltin'-igi, ako di'di hastañádah Jé-kab ya' ni yízcính.

19 Jé'kab bē asdzañ Rē'cel biyázkeh éi Jo'zef in'dah Ben'jamín.

20 Ado I'jipt kē'yahdi Jo'zef ba yízci'ni Manas'seh in'dah I'frem, éi Asenath', Patifí'-rah, An'gi na'iłnìn'hi bitsi' ba' yízcính.

21 Ado Ben'jamín biye'keh éi Bil'hah, ado Be'cer, ado Aś'bel, ado Ge'rah, ado Né'amán, ado E'hi, ado Roś ado Mup'pim, ado Hup'pim, in'dah Ard.

22 Dí'di Ré'cel býázhkéh Jé'kab ya' niyízcín'igi : t'aaltsogo dints'ádah jilt'eh.

23 Ado Dan biye' éi Hu'sím.

24 Ado Naf'telai biye'keh éi Jah'zil, ado Guni, ado Ji'-zer, in'dah Šil'lem.

25 Di'di Bil'hah biyažkeh, éi Lé'ban, bítisi' Ré'cel yéníltin'igi, di'di Jé'kab ya' niyízcín'ih; t'aaltsogo tsosts'ít jilt'eh.

26 T'aaltszo Jé'kab éi I'jiptgi yíl nínan'igi bítis'ando da-hazlin'igi, Jé'kab dabížá'ad t'a bílgó, hastan'din do'ba'añ hastanh;

27 Ado Jo'zef biye'keh I'jiptgi ba' nihezcín'igi éi na-kíh': ako Jé'kab ba'ałcí'ni t'aaltszo I'jiptgi nínan'igi éi tsosts'itdin.

28 ¶ Ako alānjin' Judah ajił'a 'Jo'zef bíc'in', Go'sengo hodois' biniyeh; ado Go'şen ké'yahdi jinínah.

29 Ako Jo'zef ha tsin'-nabañs aśt'é-ji'lago Go'sendi haže'e Íz'rel bidaš-doga'go dašdiyah', ako bažníyágo bízé dzíz'nigo jícago t'a ní-zago hodí'na'.

30 Ako Íz'rel éi Jo'zef ayidinid, K'adt sí'ni dastsáh, há-lah, níniñ néltsaňh t'ah líni-ná laňh'.

31 Ako Jo'zef hak'iso in'dah haže'e ba'ałcí'ni t'aaltszo abiždi'nid, Fero bíc'in' de'sał, ado bíl hodeš'nigo a'bidišeňil',

Sík'iso in'dah síze'e ba'ałcí'ni t'aaltszo Ké'nan ké'yahdi ké'-dahat'in nít'enígi šanínah;

32 Ado nída'nílkádi daní-líñh, dabiliñ' yáa'dahalyań'go yí'danesdin ; ado dabí dibe in'dah dabí bégashi, in'dah déit'in'igi t'aaltszo yíl nínah.

33 Ako ako'donił, Fero, Hak'go, nihiididonił, ado Ha'-at'i'san' níhi nídanis? nihiididonił'.

34 Ałcí'ni danidlín'do ní nídal'a'i dabiliñ' nídeinílkád, k'adt nídih, níhiže'e ałdo' t'a akot'é nít'en, da'bididohnił': ako Go'şen ké'yahdi ké'da-hoht'in' dogo biniyeh ; joh, nída'nílkádi t'aaltszo I'jiptdine'e bíl danicon'i éi'banh.

WOLT'A'I 47.

1 Ako Jo'zef dašdiyágo Ferro abiždi'nid, Siže'e in'dah sík'iso, in'dah dabiliñ', in'dah déit'in'igi t'aaltszo Ké'nan ké'yahden níniñah; ado jo'akon, Go'şen ké'yahgi níniñah.

2 Ado hak'iso bílahdo aś-dla'go bíl dašdikai'go Fero bíc'in' bíl níjikai.

3 Ako Fero éi hak'iso adé-yídi'nid, Ha'at'i'san' níhi nídanis? ako Fero a'dabiždi'nid, ní nídal'a'i nída'nílkádi daní-líñh', níhi in'dah daní-hiže'e ałdo'.

4 Ado Fero adabiždi'nid, Ké'yah býi' t'o-atsed ké'-

hwit'in' dogo biniyeh nînî-nâh; Ké'nan kéyahgi t'ai'-yîsi hodicin'go c'il at'din nî-hiliñ' bah: ako di'bañh nî-danikañh, bî'ni nî nîdal'a'i Go'sen ké'yah bî kë'dahat'in' dolèl.

5 Ako Fero hâdzigo anîh Jo'zef yîc'in', Nîze'e in'dah nik'iso nânînah:

6 Joh, I'jipt kë'yahîgi beh-nîholnih', bî'nigi kë'yah agâ-go biyîs'igi biyî' nîze'e in'dah nik'iso kë'dahat'in' do; bini-di Go'sen kë'yah biyî' kë'dahat'înh: ado biłahgi dîneh ła' dahwîyan'igi bêhonî'sîndañ, eî siliñ' bînant'a'i sha adidi'lîl.

7 Ako Jo'zef, eî biże'e Jé-kab, Fero yîc'in' yah iāz: ado Jé'kab sodolzîn Fero yîk'ih.

8 Ako Fero eî Jé'kab ayîdinid, Dokwi'sań' nî na'hai?

9 Ako Jé'kab hâdzigo Fero ayîdinid, Sîniłkândeń t'a naś-né'go nezna'din do'ba'an ła-din si na'hai: sîniłkan'igi t'adokwi in'dah sîc'in' na-hwi'nâ nît'en, daśiže'e nida-né'go dêniłkan' nît'enîgi do ako'danèlt'é' dah.

10 Ado Jé'kab sodolzîn Fero yîk'ih, ado Fero yîts'ań-deń c'inadzah'.

11 Ako Jo'zef haże'e in'dah hak'iso I'jipt kë'yahgi, kë'yah badazdez'ańh', kë'yah agâ-go biyîs'igi, kë'yah Ra-

mi'siz holyeh'idi, Fero adi'-nidigi at'é'go.

12 Ako Jo'zef haże'e in'dah hak'iso, in'dah haże'e ba'ałci'ni t'aaltso, ba'ałci'ni a'danèlt'é' igi bik'ehgo c'iyan beh bâahojilyań nît'en.

13 ¶ Ado kë'yah t'aat'é-nît'en biyî' c'iyan a'dasdiń; t'ai'yîsi hodicin'go eî'bañh, ako I'jipt kë'yahgi, in'dah Ké'nan kë'yahgi bik'ê t'ai'yîsi bîldahoye.

14 Ako Jo'zef eî I'jipt kë'yahgi, in'dah Ké'nan kë'yahgi bëso t'aat'é a'la a'yilah, nadâń beh nîdadzisni' yêńi', ako Fero bî kin go'ne' Jo'zef bëso yah' ajizjâ.

15 Ako I'jipt kë'yahgi, in'dah Ké'nan kë'yahgi bëso a'dasdińgo, I'jipt dîne'e Jo'zef yahaskai'go a'dabiżdi-nid, C'iyan nîhiitanînh': ha'-at'i'sań' biniyeh t'a nînał dî-nî'néł? Hâlah, nihi bëso a'dasdiń eî' beh at'eh.

16 Ako Jo'zef adinid, Nihi bëso a'dasdińgo nîhiliñ' sa-dahohnił', ado nîhiliñ' bîdènah' niha' diyestsol'.

17 Ako Jo'zef dahalin' bâ-dadziznîl': ako Jo'zef łań in'dah dibe, in'dah bëgaśi, in'dah łań bîdènah' c'iyan ha'-daistsod: ako eî biğai' dahalin' yêńi' al'tso bîdènah' ha'-daistsod.

18 Ako eî nînana'haigo, ba-nâdziskai'go a'dabiżdi'nid,

Bî'dahonilni'hi do bîts'añ nî-danil'in' dah do, nîhi bëso t'aaltso nî'dahalni'; bî'dahonilni'hi nîhiliñ' t'aaltso bîh sîliñ'; bîdahonilni'hi yoin'go t'ado yîdzi'hi dah, danihits'is in'dah nîhi kë'yah t'eyah.

19 Ha'at'i'sañ' biniyeh t'a nînał nîhi in'dah nîhi këyah a'dadidiñ: c'iyan bîdénah nîhi in'dah nîhi kë'dayah Fero bî na'nîl dadidléł: ado k'êlyéh' nîhiitaninîh, dahnî-nâ doléłgo, ako do dadi'nî-néł dah, ako do kë'yah bîkâ do-nağâhi-dah doléł.

20 ¶ Ako Jo'zef ei I'jiptgi kë'yah t'aat'e Fero ya' na-yisnî; I'jipt dine'e bî da'da'-ak'eh bandahaznî, hodicin'-igi bîk'ehdesdliñ éi'bañh: ako'dzago kë'yah Fero bîh sîliñ'.

21 Ako dinéh I'jipt bîyi' da'nîls'anden kin-hadas'âhi-gi bîyi' kë'dahat'ingo a'jilah.

22 Nâ'daiñiñ'hi bî kë'dayah t'eyah t'ado nîdzisnî dah; nâ'daiñiñ'hi ei Fero t'asah'di c'iyan ba' ninî'nilgo; ako Fero bénînlîgi ei déiyañ' nît'en; éi'bañh ha kë'dayah t'ado handahaznî dah.

23 A'kohgo Jo'zef ei dinéh ayidi'nid, Jo'akon, di'jin'h nîhi kë'yah bił Fero bah na'-nîhiyeññi: ako kwe'e k'êlyéh nîhiyah, ako kë'yahgi k'i-dadidohlél.

24 Ako agîž ba'holzižgo ko'dadohnił, la' Fero ba'dahidohjih, ako din'di akona-nélt'e'go éi danihi' do, nîhi da'da'ak'ehgi k'idadidohlél bîniyeh, ado nîhi in'dah nîhik'éi, in'dah nîhada'ałcîni bî c'iyan' doléł.

25 Ako adadi'nid, Yîsda'nîhi'nînîl: Bî'nidi Bohoniñi'hi nîhadajoba'go, Fero bî na'nîl dadidléł.

26 Ako I'jipt kë'yahgi t'aat'e-nît'en Jo'zef di bêhaz'añ'-go a'yilah, di'jing'o nîdih, éi Fero la'bî dogo; nâ'daiñiñ'hi bî da'da'ak'ehgi t'eyah dodah, éi do Fero bîh sîliñ' dah.

27 ¶ Ako Îz'rel ei Go'sen kë'yah bîyi' kë'dahat'in nît'en; akwe'e déiit'inigi dahanzlin, ado lañ'i dzizlin, ado ayoat'ego k'eañde'zìž.

28 Ako Jé'kab ei I'jipt kë'yahgi këhat'ingo tsosts'its'-âdah na'hai: ado Jé'kab binîkânden nezna'din do'ba'an diz'din do'ba'an tsosts'it bî na'hai.

29 Ako Îz'rel dadotsaljîn' k'adeñ ba'holzišgo, haye' Jo'zef Hak'go, bîzdi'nidgo abi-jînih, Nił nîşlin'go na'noşkañh sî tsosk'it bîya adil-nîh, ado joba'i in'dah ya'at'e'go şandi'nał; na'noşkañh do I'jiptgi lêh şidiltéł dah.

30 Daşîta yêñi' bîtahgi si-

tiñ' do ní'sín, ako I'jiptdo c'i-sídiłtél, ado lèyi-šijé'igi lèh sídiłtél. Ako aždi'nid, T'a adi'niniidigi a'deşnił.

31 Ako aždi'nid, God binał śic'in' handzih: ako God binał bic'in' hadzodzi, ako Îz'-rel ha tsask'eh bikägi ya a'dzidzah.

WOLTA'I 48.

1 Ako akodza do'bik'ijiń' la' Jo'zef yił holne', Jo'akon, niże'e datsah: ako haye' Manas'seh in'dah I'frem dasdięż.

2 Ako la' Jé'kab yił holne'-go adi'nid, Jo'akon, niye' Jo'zef nic'in' yigał': ako Îz'rel dzil'dzil iżdilyā'go tsask'eh bika dasnesdah.

3 Ako Jé'kab éi Jo'zef ayid'i'nid, God-T'aałtso-Yinéla'-ni Luz'di, Ké'nan ké'yah biyi' sa niyágo šik'i sodolzin,

4 Ado aśidi'nid, Jo'akon, k'eañyil'ziśgo a'ndeślił, ado na'ałcini nás dahilcih'igi t'oahayuigo adeślił, ado nits'-ando dîneh t'oahayui k'eañ-dayilziś'go adeślił; ado ké'yah na'ałcini nás dahilcih'igi badides'ał hol'ago da-bi doléłgo.

5 Ako niye' t'aala', I'frem in'dah Manas'seh, éi I'jipt ké'yahgi na' yiżcín'igi, t'ahdo I'jiptgi nani'sah dah yendań, éi şih; Ru'ben in'dah Sí'mian şih'igi giat'ë'go şih dolèł.

6 Ado na'ałcini na nādocił'-igi éi t'a ni do, ado bik'iso bik'ehgo kē'dahat'in'gi dajozi' dolèł.

7 Ako t'a şih Pé'dandeń niya yeńdań, Ré'cel şa'ałk'-éh daztsanh, Ké'nan kē'yahgi yi'néł'go, I'frath t'aayidi hadzih'go i'dań: ado I'frath t'ah bic'in' yi'néł'go lèh hołtiń', akwe'e Beth'lihem holi-veh.

8 ¶ Ako Îz'rel éi Jo'zef bie'keh dziłtsań'go aždi'nid, Di'sań' hai' at'ińh?

9 Ado Jo'zef haže'e abiždi'nid, Siye'keh at'ińh, kwe'e God śéninil'igi. Ako aždi'nid, Na'noškańh, bił śanikāh ako bik'i sodideszińł.

10 Ako Îz'rel hasłihgo bininā binał do yeh oin' dah siliń'. Ako bi'gahgi niżniēż-go yi'za-not'ańh, ado a'di-holtsöd.

11 Ado Îz'rel éi Jo'zef ayid'i'nid, Do ninin nēdestsèł' dah ní'sín nít'en, ako nídiń God na'ałcini ałdo' śein'i'ęż.

12 Ako Jo'zef bigodt' yiła'gi sizińgo nahjin' ko'jilah, ado hanin beh ní'jin' ya a'dzidzah.

13 Ako Jo'zef t'aa'la' dasdięż, I'frem nísnajin' beh Jé'kab ništłajin' bic'in' niż-ništłajin'go, ado Manas'seh ništłajin' beh Jé'kab nísnajin' bic'in' niżništłajin'go, ako bic'in' niżniēż.

14 Ado Íz'rel nišnajin' beh k'izdesni'go I'frem bitsi bika dasdesni, ei akeden yišci'ni jilinh, ado niſt'ajin' beh Manas'seh bitsi bika dasdesni, ako hoł bēho'zingo dasdesni; Manas'seh ei atse yižcin'igi at'e ei'bañh.

15 Ako Jo'zef bika' sozdolzingo aždi'nid, God, ei ſiže' E'braham, in'dah Ai'zik yi'gahgi naas nit'enigi, ei Godigi ſiniłkañden di'jinjin' ſana'altso' nit'en,

16 Diyin-nal'a'i ei bañhi-giat'eh'igi yits'añdeñ yisda'-ſiłtin'igi, aſikeh yik'i sodidolziñl'; ſi'zi' ado ſiže' E'braham in'dah Ai'zik dab'zi' beh dajozi' do; ado na-haszañ bika' t'ai'yisi t'oa-hayuigo k'eañdi'not'inl.

17 Ako Jo'zef haže'e ei I'frem yitsi yika dahdesni' dziłtsan'go, do hoł ani' daho-go, haže'e dah-bizdidiñi'go, I'frem bitsi bits'añdo, Manas'seh bitsi bika' dahbiż-didoñih biniyeh.

18 Ako Jo'zef haže'e abiž-di'nid, Do akot'e dah ſiže'e: di atse yižcin'igi at'eh ei'bañh; ni'la' nišnajin' beh bitsi bika' dahdilnih'.

19 Ado haže'e do in'zingo adi'nid, Ših ſil bēho'zin ſiye', ſih ſil bēho'zin: ei aldo la' dîne'e dolèl, ei aldo' ayoat'e dolèl: ako nidiñ t'aani bitsi'li bilahgo ayoat'e dolèl ado

ba'alcini nás dahilcih'igi t'ohayui al'añ dadine'e da-dolèl.

20 Ado ei bijiñh yik'i sodolzingo adi'nid, Íz'rel, ni'zi' yil a'k'i soda'didolziñlgo adani' do, God, ei I'frem in'dah Manas'seh giat'eg'o a'nihiđolił: ado I'frem ei Manas'seh yi-lahgo at'e'go a'yilah.

21 Ako Íz'rel ei Jo'zef ayidi'nid, Jo'akon, dadestsal: ako nidiñ God nił naas do, ado daniže'e bi kę'yah yen-go na'nihiđoiś.

22 İndidah kę'yah la' nık'-iso bilahgo nadinianh', ei'di A'mor dîne'e si' diltlis in'dah şe iłtin' beh biğ'a'dineştañh.

WOLTA'I 49.

1 Ako Ję'kab haye'keh, Hak'go, bıždi'nidgo abijinih, Ahah' ohnëh, ako nás yołkal'go nihiçin' a'dahodonil'igi beh nihił hodeşnih.

2 Ahah' ohnëh'go, dai'solts'an, Ję'kab biye'keh; dano'lin'igi;

Nihiže'e Íz'rel dai'solts'-án.

3 Ru'ben, ni atseh' ſa yiž-cin'igi ni'linh, sidzi'li, in'dah sidzi'li beh ho-de'žižigi ni'linh;

Alähgo ayoat'eh'igi in'dah alähgo adzi'li.

4 Toh yo'anolgäzi nahoni'lin biniña do alähgo ant'e' dah dolèl;

Niže'e bì tsask'ehjìn' ini-yah', éi'bañh;
 I'dań bañhigi in'dza : sì bïkä-dahan'téhi bïkajìn' iniyah'.
 5 Si'mian in'dah Li'vei' éi ałk'is nidlinh;
 Bi diltlis éi bëdadilah'igi bì dënì' a'dat'eh.
 6 Si sizin níli'ni, bì nahat'-ah in'dah a'la-naadlèh'-igi t'ado bïtah ninahi,
 Sé ayoat'éi' t'ado bił nili'-ni:
 Baho'ciñdo dineh lë'i yi-yishin', éi'bañh,
 Ado a'k'éhal'in'go bëgaśi bì tsa'ts'it k'i'nigiz.
 7 Bahaciñ'igi éi bañhigi a'bïdïdolnił, t'ai'yisi haś-ké'go, éi'bañh;
 Ado t'ai'yisi do joba'go baha'ciñ' nít'en:
 Jé'kab dine'e bïtahgi ał-ts'a'-deşnił,
 Ado Îz'rel bïtahgi taido'-jah'.
 8 Judah, nih nik'iso na'da-hanih' do:
 Né enä dabik'os yintan'-do;
 Niže'e biye'keh níc'in' ya'a'ndat'inh' dolèł.
 9 Judah éi Našdo'i-tso bì-ya'ži at'eh:
 Naniltséd'igi bits'ań dah-n'dindzah siye':
 Dajjisiñd'go, našdo'i-tso nahalin'go dzizdah',
 Ado našdo'i-tso ba'ādigi

giat'é'go; hai'san' nabididoł'tél?
 10 Nat'a'-giś Judah do bi-gadotin'l' dah,
 Ado nat'ani-bì-giś bïkë bïtä'deň do hadotin'l' dah,
 Šai'loh niyajìn;
 Ado éi dineh bik'eh daho-jil'in' dolèł.
 11 Bi teli-ya'ži c'il-naatl'oï-sikägdo yańh dahna'-yitl'oh,
 C'il-naatl'oï-sikäd biyis'i-gi nídih;
 C'il-naatl'oï-bì-ťo biyi' bì é' tanèz'giz,
 Ado yéhadit'eh'igi c'il-naatl'oï bì dìl biyi':
 12 Binä c'il-naatl'oï-bì-ťo beh líci' do,
 Ado bì gwo apbe' beh lí-gai' dolèł.
 13 Ze'bulan éi ḥo-nítél bì-bańh'gi, tsin-naél' holonigi kéhat'in' dolèł;
 Ado tsin-naél' ba' naél' do;
 Ado bì ké'yah hodzo'igi éi Zai'dan bi'gah dolèł.
 14 Îs'seker éi teli bïdzi'li at'-eh,
 Dibe dabagan' yiła'gi si-ti'ni:
 15 Ako hā'alyińh ya'ahot'-eh'igi hodziłtsanh',
 Ado keyah'igi hožo'ni lańh';
 Ado ha wos ya a'jilah haždidoyeł'go,

- Ako a'nal'a'i siliñ'go nā-niñ t'eyah yanagah'.
 16 Dan eí bì díne'e yént'in' dolèł.
 Îz'rel la' dadine'e nîliñ'-go.
 17 Dan eí hont'i'gi tl'iñ sitin'-igi nîliñ' do,
 Atingi tl'iñbikā-nidzis-kai'igi,
 Liñ biketaligi ahiñ'hás do,
 Ako bik'i sidah'igi t'añ-jin'go a'dahinidéh' dolèł.
 18 Jiho'vah nili'ni, nî beh-yisda'-ildé'hi biba' anist'eh.
 19 Ged, eí nítabähigi bik'-ido'jäh;
 Ako nídiñ dabike'tal yik'i' didoltał'.
 20 A'ser bít's'añdeñ c'iyán' nesk'ahigi holon' do.
 În'dah ádo nídat'áni bì c'iyán' dalkan'igi nahadléh' dolèł.
 21 Naf'telai eí biñh ba'ad bidocit'igi at'eh:
 Sad iñlin'igi yeh yałti'.
 22 Jo'zef eí tsín bigän t'o-ahayu'i bañh naadléh'-igi at'eh,
 Toh-ha'lín'igi bi'gahgo tsín bigän t'oahayu'i bañh naadléh'igi;
 Bigän tse nastl'inígi bilahgo adahezyiñh'.
 23 Da'diłt'ohi ha'ní' ha a'da-yilah,
- Ado dahołt'oh nit'én, ado dahojo'la' nit'én.
 24 T'a a'ko' nídiñ beh eltin' t'ah bidzil',
 În'dah bì'la' bigän bil bidzil'go al'yah,
 Jé'kab bì God-Ayoat'ebidzi'li bì'la' beh;
 (Ko'deñ na'nílkädigi eí Îz'rel ba tseh'igi at'-eh.)
 25 Niž'e bì God nídiñ, eí níkä anal'wo' dolé'l'igi,
 Ado T'aaltso-Yinél'a'ni beh, eí ník'ihojidli' dolèł,
 Ya'dilhił biyi'deñ ak'ihojidli'igi beh,
 În'dah wo'yahdeñ ak'ihojidli'igi beh,
 În'dah daapbe'do ak'ihojidli'igi, in'dah daiś-c'itdo ak'ihojidli'igi beh nik'ijisđli' dolèł.
 26 Niž'e ník'ihojidli'igi
 Eí dasiña' yéní' beh-ak'ihojidli'igi bilah at'-ego
 Hol'ago dadzil'igi nínt'i'-jin' nídiñ:
 Eí'di Jo'zef bít'si bükägi dolèł,
 Ado bük'iso yíts'añ nagah'igi bít'si-t'agi.
 27 Ben'jamin eí ma'in-tsoh nahalin'go al'gał do:
 Abin'igo yilhidił'igi yil-del' do,
 Ado e'e'ahgo niyisnan'-igi ałtai'nih' dolèł.

28 Di'di t'aadzil'tso Îz'rel dadine'e nakits'âdahgo dajiliñh': ako di'di dabiže'e yeh bîc'in' hadzi' ado hak'idahodzisdlî'; ado t'aadzil'tso t'alaiz nítin'igo beh-ak'ihojidlih'igi bîk'ehgo bîk'i sozdolzîn.

29 Ako hažo'ogo bîc'in' hadzodzi'go abiždi'nid, Si dîne'e yêni' bîl aha' adešnił: dašíze'e yêni' bîl yo'adašídoňl, tse-bi-hodza'ni go'ne', ei Heth dîne'e, I'fran bî da'ak'eh biyi'gi.

30 Makpi'lah da'ak'ehgi tse-ya-go'ne'-ahodzan'igi, Mam're bîc'in'gi, Ké'nan ké'yahdi, ei da'ak'eh lêh dahodi'nil biniyeh, E'braham ei I'fran, Heth dîne'e yâ nayisni'gi.

31 Akwe'e E'braham lêh destiñh', in'dah bê asdzan Sa'rah do'; akwe'e Ai'zik lêh destiñh', in'dah bê asdzan Rebe'kah do'; ado akwe'e sîh Li'ah lêh yiłtiñh'.

32 Ei da'ak'eh in'dah biyi'gi tse-ya-go'ne'-hodzan'igi, ei Heth ba'ałci'ni bâ ni-hazni'.

33 Ako Jé'kab biye'keh ałtso hažo'ogo yił dahanle'go, ha tsask'eh bîkajin' a'ndol'ezgo, ha niłc'ih hayi'den hâlwodt, ako hak'ei yêni' alikâhgo ajiyâh.

WOLTA'I 50.

1 Ako Jo'zef haže'e bînìn

bîk'ijin' ya a'dzidza'go ji'cah, ado bîzaž-not'aňh'.

2 Ado Jo'zef bin'dal'a'i azé-adéł'in'igi, haže'e bîk'idadi-dohdîs', bîždi'nid: ako azé-adéł'in'igi Îz'rel yîk'idadezdiz'go dësgan'.

3 Ado dîz/din jînh bi'gah ban'dajit'înh; akot'e'go dëlgan'igi beh banjikai: ako I'jîpt dîne'e hâ daca'go tsots'itdin yîskaňh'.

4 ¶ Yołkâli biyi' acâh yêni' baǵa'hošziž'go, Jo'zef hadzi Fero bî kîn go'ne' nîdakai'-igi bîc'in', ako abiždi'nid, K'adt nîhił nišlin'dań, na'nîhoškaňh, Fero bîc'in' hadadodzih'go a'dadidohnił',

5 Siže'e, God t'a bînał di beh şanaho'nîañh, jîdi'nid, Jo'akon, dadestał', Ké'nan ké'yahgi lêh sîdidoltêł biniyeh haho'gêdigi, akwe'e lêh sîdił'têł. Ako k'adt Na'noškaňh, sî'nidi aköñ de'sał'go ado siže'e lêh deštêł'go aden' na'dešdał'.

6 Ako Fero adi'nid, Nîlah, aköñ dînâhgo niże'e lêh dîł-têł, God t'a bînał ba'nahwinîañ yen'gi at'e'go.

7 Ado Jo'zef, biže'e lêh yiłtêhgo dahadiéž: ado Fero bindal'a'i t'aaltso, in'dah ha kîn go'ne' alâñjin' nîdakai'-igi, in'dah I'jîpt ké'yahgi alâñjin' nîdakai'igi t'aaltso bîl aköñ jî'kai.

8 Ado Jo'zef bî kîn go'ne'

nídačai'igi t'aaltsó, in'dah bék'iso, in'dah bíže'e ba'ałci'-ni: ako ba'ałci'ni adałts'isigi t'éyah, in'dah dabí dibe, in'dah dabí bęgaśi eí t'a Go'sen kę'yahgi ní'dézníl.

9 Ado nat'ani dabí tsin-nabańs, in'dah lín nídači-yéh'igi bił jininäh: t'oahojí-yu'igo.

10 Ado Jor'dan tse'nah, É'tad bì ho-dilkonh'igi, tl'oh-nadán-hadajíłk'ahijin' jí'kai-go: akwe'e daji'cah, t'aiyisi yé'go daji'cah: ako Jo'zef bızađ k'ehgo tsosts'it jính bi'gah haže'e ba daji'cah.

11 Ako eí kę'yahgi kę'da-hat'in'igi, Ké'nan díne'e É'tad bì ho-dilkonh'igi daji-ca'go dahwiltsań, ako ada-di'nid, Di Ijipt díne'e t'ai'yisi yinił a'dat'eh lańh': Di'bańh É'bel Miz'rém hosye', Jor-dan tse'nadi.

12 Ako haye'keh t'a a'dabiżdi'nid yen'gi a'daho'lah:

13 Hálah haye'keh Ké'nan kę'yahgo dahoniłtiń'go, Mak-pi'lah, da'ak'ehgi, tse-yago-ne' yo-a'daho'lah, eí É'bra-ham, I'fran, Heth díne'e yá nayisni', Mam're bék'in'gi, hwi'go biyi' yo-a'dahodilne' biniyeh.

14 Ado haže'e yo-a'daji'lah do'bék'ijin' Jo'zef in'dah hak'iso, in'dah t'aaltsó haže'e yo-a'dajilehgo bił jikai'igi, I'jiptgo bił níjí'kai.

15 ¶ Ado Jo'zef bik'iso dabí-że'e daztsań'go dadziłtsań'-go, adaždi'nid, Jo'zef bańhigí bék'in' a'dédza yéní', t'aani bańh níhik'é'didoał sa'sín.

16 Ako Jo'zef bék'in' säd a'dajila, Niże'e t'ahdo datsah yeńdań hažo'o adi'nid, dajin'i'go.

17 Kot'ego Jo'zef bék'in' hadadodzih, Na'noškań, ník'-iso t'aadzago yanaskai'igi in'dah bańhigí a'dadzäigí bandinińah: nic'in' bańhigí a'dadza eí'bańh: ako k'adt niże'e bì God bındal'a'i bì t'aadzago yanaskai'igi bandinińah. Ako Jo'zef bék'in' ya'dajili'go yí'cah.

18 Ako hak'iso ha yikai'go hac'in' daneşjol'go adadí'nid, Jo'akon, ni na'nil danidlinh.

19 Ado Jo'zef eí ahodi'nid, T'ado bék'e níhił dahoye'e, da' sì'iś God sezin'igi se-zinh?

20 Ako níhi t'éyah bańhigí a'daśo'leh'go a'daht'in' nít'en, nídih God eí ya'at'eh' dolé'l'go yinaha'a nít'en, di'-jińh at'eh'igi at'e'go idolił biniyeh, díne'h lańi' yı̄sda'hi-dokahgo biniyeh.

21 Ako k'adt t'ado bék'e níhił dahoye'e; níhaahaśyań do in'dah níhada'ałcini, ako biłah hoji'sońdgo ado bajıjoba'go bék'in' hadzisdzi.

22 ¶ Ako Jo'zef eí I'jiptgi kę'hojít'in nít'en, hoh, in'dah

haže'e ba'alcini do': ado Jo'-zef níbiníkan'igi nezna'din do'ba'an nezná na'hai.

23 Ako Jo'zef I'frem bina'li ba'alcini yiyltsaňh: Manas'-seh biye' Mé'ker ba'alcini ałdo' Jo'zef bıtsı'k'ęgi yiné-saňh'.

24 Ako Jo'zef hak'iso abız-di'nid, Dadestsal laňh', ako God t'aani niňha nadah do, ado di kè'yahdo c'inilhidoiš, kè'yah, É'brahim in'dah Ai-

zik in'dah Jé'kab yeh ya'ní-honian'igi ei bıc'in'

25 Ako Jo'zef ei Iz'rel ba'alcini God t'a binal ha'nda-haz'ango abiždi'nidgo ajinih, God t'aani niňha nadah do, ado sits'in kodo dayinohjäh dolèl.

26 Ako Jo'zef daztsaňh, nezna'din do'ba'an neznáh bı na'haigo: adobık'ídazdez-dızgo desgan'go I'jiptgi tsı-ts'a bı hodoltinh'.

MO'ZES BÎ NALTSOS NAKI'ÎGI
C'ÎNÎNAH YOLYEH'ÎGI
BÎK'EH-AHONI'LI NEZNÂH

WOLTA'I 20: 3-17.

3 ¶ T'akah na'nała' dani
god šilānjin' holon'go in'i'sin
yi'la'.

4 ¶ Ha'at'ih'igi-dah bîk'eaś-
ciń'go be'elya'i do ada adil-
nił' dah, do nîdih ha'at'ih'igi-
dah ya'dîlhił biyî'di dahol-
lon'igi bî'dî'lîl' dah, do nîdih
nahasdzań bikâgi daholon'-
igi dah, ado do nîdih tōh bi-
yî'di daholon'igi dah.

5 Ako ei bic'in' do ya
anant'inh dah dolèł, do nîdih
bic'in' naho'la dah dolèł, hâ-
lah, sîh, ei Jîho'vah nî God
niślinh, ako God ołc'indi niś-
linh ei'bańh, daata bańhigi
a'dadzaigî ei' bâda'ałcini tadi
ado din'di ałk'i-n'da'aścińh'
nîdih śik'edadinih'igi ei' ates'in' dolèł :

6 Nîdih mil'go dalt'e'go
ayoadaśo'niń'igi ado bêho-
seł'ani yaa'dahalyani ei' t'ë-
yah së ajoba' beh bîk'idajis-
dli' dolèł.

7 ¶ Jîho'vah nî God bî'zî' ei'
do-iłin'go do bahadi'dzih
dah: hâlah, Jîho'vah bî'zî' t'a
do-iłin'go ba' hadzodzi śin,

ei' ha'at'e' do hanh at'dîngó
aho'sin le' at'e' dah dolèł.

8 ¶ Haayinh-jinh ei' diyin-
go bâahayańh' beh bénîl'nih,

9 Hastan jinh ei' biyî' na-
nilniś do, ado nî nânîś ałtso
a'lîl dolèł:

10 Nîdih tsosts'it jinh'igi
ei' Jîho'vah nî God bî haay-
inh-jinh at'eh : ako ei' biyî'
do nanilniś dah dolèł, nî' do-
dah, niye' dodah, nîtsî' do-
dah, dineh na' nal'a'i dodah,
asdzan' nî na' nal'a'i dodah, nî
bêgasî dodah, nî dîneh-do-
bêho'zingo nağangi nîda-
kai'igi aldo' dodah :

11 Hâlah, hastan jinh'igi
biyî' Jîho'vah ei' ya'dîlhił in'-
dah nahasdzań a'yilah, tó-
nił' in'dah ei' biyî' daholo'ni
t'aaltso, ado tsosts'it jinh az-
lin' biyî' ei' hanalyin ; ei'
bańh Jîho'vah ei' haayinh-
jinh yik'i sodolzîn ado di-
yîn'go a'yilah.

12 ¶ Niż'e in'dah nîmah ei'
nił nîlin'go in'i'sin: ako t'ë-
yah Jîho'vah nî God nî' bî-
kago niyołkałi nêdinian'igi
ei' lań'i idolił.

20: 13

C'ÎNÎNAH YOLYEH'ÎGI

20: 17

13 ¶ Do adzilhē' dah.	hot'i'ni bē asdzañ t'ado bî-
14 ¶ Do aždilé' dah.	da'nînîlñi'hi, dîneh ba' na'l'a'i
15 ¶ Do ažniiñh' dah.	nîdih dodah, asdza'ni ba' na-
16 ¶ Bił kē'hot'i'ni t'ado
t'aadzago ba hõl'ne'e.	la'i nîdih dodah, bî bēgaši
nîdih dodah, bî ūeli nîdih do-
17 ¶ Bił kē'hot'i'ni bağan'
t'ado bîda'nînîlñi'hi, bił kē'-	dah, ado bił kē'hot'i'ni bîh'-
îgi èi t'aaltso dodah.

SÎN

SÎN 1.

1 Dineh la' hoł hožò'ni éi do-God-k'ehgo a'ní'dahaai' bik'ehgo jogalí, do nídih bañhigi adani'li bítah dzizi'-ni, do nídih a'ndahałt'i'i bítah dzizdai'.

2 Nídih bañh hoł hožò'ni éi Jiho'vah bizad-bik'eh-a'ho-ní'li; in'dah t'a éi bizad-bik'eh-ahoni'li t'eyah bantsí-dzikes t'aakwi jiñh in'dah t'aakwi tl'e.

3 Índah fo-ní'li'ni bibañh'gi tsín-bañh-anít'áni la' iah' nahojí'lin, ako bahwilžis'go ho nest'ań' hañh na'hodlél do; hat'ań' t'eyah do niłnéh' dah do; in'dah ha'at'i-dah ajoli'li éi i'lin' doléł.

4 Do-God-k'ehgo-adat'é' éi do akot'é' dah: nídih éi t'eyah azol' bił yo'adahayoł'igi nídaahojí'lin.

5 Éi'banh a'nahwit'ah-bé-nílkango éi do-God-k'ehgo-adat'é' do atah dadzo'ziñh at'é' dah, nā aldo' bañhigi adani'li éi bañhigiat'é-bañh-a'dadini a'la-ní'dadlél'gi do atah dadoléł dah.

6 Hálah, bañhigiat'é-bañh-a'dadini ba'dahont'i'i éi Jiho'vah bił bëho'zín: nídih

do-God-k'ehgo-adat'é' ba'-hont'i'i éi ađiñł doléł.

SÎN 23.

1 Jiho'vah éi sâahalyâni at'eh; do bî'dinišl'i'ni dah do.

2 Nanise' ałtas'ei' ya'at'é'hi dayitsó'gi na'hinoštéłgo ahso'sin: toh daszé'i bibañhgo sa' nagah.

3 Si sizi'ni ya'at'éh'go sa anayodlil: bi'zí' bik'eh a'at'-e'-at'dini dabintingo sa' nagah.

4 Ado anonél' bi ca'ha'oh bił bikóh go'ya c'ehi'sah nídih bédahadzí'ti do bik'è sił hoyé' dah doléł: nih sił yiaś' éi'bañh; ado ní tsıhał' in'dah ní giś éi'di beh ha'ośníh'.

5 Bikä-ada'ni t'a ał'dińdgo sa' iní'sin si daana'i dabinal: ado sítśit'ägi tlah bañh iní-sin; sih beh-adla'ni nídih wo'anlınh'.

6 T'aani ya'adat'é'hi in'dah ajoba'i éi ní' níldińd bijin'-jíin' šikedeń holon' do: ado in'dah hol'ago Jiho'vah bi kin biyi' ke'haśt'in' doléł.

SÎN 32.

1 Hoł hožò'ni éi la' t'a ha-

za'kah a'dzidza yēni' t'aaltso ha na'hides'tānh, in'dah bañhigi a'dzidza yēni' t'aaltso hak'éolcon'.

2 Dineh la' hoł hozò'ni eī Jihovah do bañhigiat'ē hac'in' nayil'ta' dah, in'dah honiç'ih t'eyah biyi' anot'ah at'din.

3 Taakwi jinh t'o bil as-t'e'diništ'ē'go sits'in siyi'di dadi'yah nahalin silin', dinisn'ig'i beh.

4 Taakwi jinh in'dah taakwi tl'ē ni'la' sik'ijin' dahel'das: beh dinisn'le yēni' ei siñ'go hazga'nī yic'in' nadlin'.

5 Bañhigi as'dza yēni' t'anigo nic'in' as'la in'dah ta si'za'kah as'dza yēni' do naniš'in' dah. Ako adeñih, Béhaz'āni bilah nidiñistal' yēni' Jihovah bil bē'hodesin' in'dah nih bañhigiat'ē beh ta si'za'kah as'dza yēni' sandi'niañh'.

6 T'a di' bañh God-k'eh-go adat'ei' t'aaltso nic'in' yikāh sodadilzin' dolèl, t'a nik'i-dahidokāhdañ: ako t'aani toh ayoat'eh dilkōn'go nidiñh eī do aha'nideñ bic'in', nidaögēh' a'dat'ē' dah dolèl.

7 Nih t'eyah bi na'hidiñt'iñhi ni'linh; ac'in'-nahwi-nāni do-sideñli'go aśin'i'sin do; yisdah-ildéh'go beh sin'ig'i śinadéł'ago aśin'i'sin dolèl.

8 Beh yinal' dolèli eī beh nandi'nestiñl in'dah bohwidił'al: t'a sih śinā t'eyah beh ninestiñl do.

9 Lin in'dah dzanez do ak'iditiñh'igi at'ē'go do ajit'ē' dah, halah, eī a'zati'i t'eyah beh wo'tanh, doda'go eī do nic'in' do'ya' at'ē' dah.

10 Bañhigi adat'ei' eī bañhdabi'i'i t'ohayui do; nidiñ Jihovah ba'dajoli ei ajoba'i ha na'dades'a dolèl.

11 Ei'bañh Jihovah banihiił dahożon' le', in'dah t'ai'yisi nihiił dahożon' le', bañhigiat'ē-nihañh-a'dadini: in'dah nihiił dahożon'go yē'go a'dadohnih, danihijeh k'ehet'ongo beh nitsi'dahkesi t'aanołtso.

SÎN 51.

1 God ni'li'ni, şajidi'bał, na'noškañh, ni ajoba' beh ayoii'in'iñ'ig'i bik'ehgo: in'dah ni ajoba' beh olza'ni t'ohayu'ig'i bik'ehgo, sih bēhaz'āni - bilah - nidiñis tal yēni' sah k'ēil'coñh.

2 T'a-siza'kah-as'dza yēni' ya'at'eh'go sañh nanił'el', in'dah bañhigi asdza yēni' sañh at'dingo aśileh'.

3 T'aani bēhaz'āni-bilah-nidiñistal'ig'i sił bēho'zin: in'dah bañhigi-as'dza yēni' t'aala'jin' bantsis'kes.

4 Nih nic'in', ni t'eyah niciñ' bañhigi as'dza, in'dah

nînâl bañhîgiat'è banisé'-yah: ako bêh haindzi'igi beh t'aani sî'liñ', in'dah beh ana-has't'in'di beh bik'eh-didi-dlèł.

5 In'dah śimah éi t'a bañhîgi ajit'è'go sîzniltsâñd, ado t'ado-ak'eh-hoł'i'ni nîshîñ'go śidižciñh'.

6 Jo'akon, ayi'di t'aani'ni holon'go nî nî'zin, in'dah ayi'di do-hot'in'gi éi beh honi'sângó aśidilił.

7 Nanise' la' beh-ak'eel'čahi beh cîn sañh at'dîngó aśiléh, ako in'dah cîn sañh at'-din dolèł: ado t'asigis ako in'dah yas bîlâh at'è'go li-niñgai' dolèł;

8 Bañ-ìł-hożo'ni in'dah t'ai'-yisi bañ-ìł-hożo'ni dist'a'go aśiléh'; ako t'eyah ts'in da-di'yahgo i'nîla yêñi' bîl nî-dahodojoñł.

9 Bañhîgi as'dzaigi nînîn bits'añ nanîl'in, in'dah t'a siza'kah as'dzaigi şah k'ëi'-corih.

10 God nîli'ni, şajidi'bałgo, na'noškañh, ajéih bañhîgiat'e bî at'dîni śiyî' ana'ndléh, in'dah ısizi'ni-nîc'ih ya'at'è'hi a'nidigo şah anandléh.

11 Honiloñ bits'añdo t'ado yo'aśidiähi; in'dah nîh nîl-c'ih-diyî'ni do sîts'a nîdîdial'dah.

12 Beh-yîsdah-iyîłtèhi bah-hożon'igi şâ'andidilił; in'dah

nî nîl-c'ih bandlêe beh šikâana'nîlwo'.

13 Ako in'dah bêhaz'âni-yîlah-nîdalîdiltâli bêhosinîl-âni beh nîdanîstîn' dolèł; in'dah bañhîgi adat'èh'igi éi na't'âñ na na'hîdokâh.

14 God nîli'ni şajidi'bałgo, nîh God yîsdah-şiniłti-ni, dîneh dabidîł beh śihodit'i doléli beh śic'añh ant'eh: in'dah nîh ya'at'èh'go in'dzâigi beh yê'go haśtał dolèł.

15 Nîh Jîho'vah śîdâ añ anlêh; ako sîzé'den ant'è'hi beh naħa'nîh' dolèł.

16 Joh náhanîñ'hi do-bañ-nîł-hożoñ'-dah; doda'go éi nîc'in' adeślił: in'dah adi'lîtgo náhanîñ'hi éi do nîł honê'l'ni dah.

17 God bîc'in' náhanîñ'hi éi nîl-c'ih-ısizi'ni bik'eh-hodesdliñ'i at'eh: ajéih bik'eh-hodesdliñ'i in'dah yînił at'è', nîh, God nîli'ni éi t'ado do nî-nî'zini.

18 Zai'an bîc'in' ya'at'èh'-go ant'înh t'a bañ-nîł-hożon'igi at'è'go: Jîru'salem bî na'astl'inîgi ya'at'èh'go nant'l'in.

19 Ako in'dah ya'at'èh'go o'o'ñîli beh nâinîñ'hi in'dah adi'lîtgo nâinîñ'hi, in'dah t'aat'eh adi'lîtgo nâinîñ'hi bañ nîł hożoñ' dolèł: in'dah bikâ-nâinîñ'hi bikâdo bêgaşı nâdajîlnîh' dolèł.

SİN 139.

1 Jiho'vah ní'lí'ni, nih ha-si'nisítgo, ado séhosí'ní'sínd.

2 Nahinośdá'li in'dah nahidiśda'hi níl běho'zín, ado ní'zadeñ nídih beh-nítsis'-kesi níl běho'zín.

3 Na'hinošté'li in'dah sa' nahazt'i'i éi hanisid, ado t'aaltso ašní'li bí'hinildìnł.

4 Sad t'ała'i nídih t'ahdo beh hasdzi'hi nídih, nih Ji-ho'vah ní'lí'ni t'aat'eh níl běho'zín.

5 Nih síkedeñ in'dah šílán-jín' nanínah', in'dah ní'la' beh šíkā dähidilníh.

6 Akot'é'go beh-ého'zíni éi alil'go sic'in' at'eh; wo'dah-deñ'i at'eh, ako do bí'neš'an dah.

7 Ni nílc'ih-diyí'ni-šań' hajih bits'ań de'sał? honilon'-giśań' hajih bits'ań adeš-woł?

8 Ya'dílhíł bih iyā nídih akwe'e honilonh': Si'ol hol-yé'gi ne'tiń nídih jo'akon, akwe'e honilonh'.

9 Abín'igo at'ah bíl nídi-dí'dla'i nahalingo to'-nítél nídanés'ändi beh ké'hašt'in nídih;

10 Akwe'e nídih ní'la' nasi-loz do, in'dah ní'la' nísná-jín'igi šo'fan' doléł.

11 Ado adiśni'go, T'aani ca-halhél šík'idoldoh; nídih sí-nágo tl'éigi éi hol'in' doléł.

12 Aou, cahałhél nídih do

ha'at'i'hi-dah nits'ań néníł-in' dah; ado tl'é'igi t'éyah jíjh nahalingo adindin' doléł: hálah, cahałhél in'dah hol'in'igi t'aa'lah níl ahéł-teh;

13 Ts'ide ağágo beh ašt'e nítse'hakesi si holo'ni éi t'aaltso béniholnih': símah biśc'it biyí'di se'tiń yeñdań sáaholyań nit'en.

14 Éi'baňh ant'é'i beh na-haşníh' do; bik'e ayé'go in'-dah alí'légo a'sídilyah: alí'li éi alí'lé lañh', in'dah si sizi'-ni t'aani ya'at'éh'go bíl běho'zín.

15 Do-yit'in'go a'sídilyah yeñdań, sits'is t'ado nits'ań na'dest'ind dah, indah na-hasdzan ts'ide atl'ahdii biyí'-di éi alłah-yí'c'ańgo a'sídilyah.

16 T'a ní níná sits'is t'ahdo ałtso alněh yeñdań yiyił-tsáñh; ako éi ánił'go bíl hol-žiś in'dah ní naltsoś biyí'di t'éyah ats'is běhadit'é t'ahdo halé'hi t'aaltso bík'inihes-dzoh.

17 T'ai'yisi i'lin lañh' ní beh nítśi'níkesi ałdo' sic'in', God ní'lí'ni; t'ai'yisi t'oahayui lañh' t'aaltsoğó.

18 Bí' i'niłta'go éi t'aaltso sé'i'igi bí'lah ané'lań' do: ako ts'éhesdzid'go t'a níl honiś-łonh.

19 Nih, God ní'lí'ni, t'aani bañhígí adat'é nadil'tsíł: éi'-

139: 20

SÎN

139: 24

bañh dineh dił dano'si'nigi
sít-s'ah-hohkäh.

20 Bañhígí-adat'é'go na ya'-
dałt'i, in'dah nih daana'i ní'-
zí' ba'ih'gó yeh ya'dałt'i.

21 Da' dōs dajošlā dah t'a-
altso, nih Jiho'vah danijo-
la'i; in'dah da' dōs bañhsí'ni
dah, t'aaltso nik'édadinih'igi
bañh?

22 Danijo'la'i t'aaltso ya'a-

112

t'é'hi beh jošlah: t'aaltso së
ana'igo yiništa'.

23 Nih God ní'lí'ni, sìyí'di
haní'sid, ako sìjéih níł bë-
ho'zin: sìnítahgo ako sìn-
tse'kes níł bë'hodoziñł:

24 Ado in'dah sìyí'di bañ-
higiat'é holo'ni beh anis-
t'é' ha'diniin', in'dah ho-
lágó hont'i'i biyi'gi sa yí-
nal.

HODZĀNGO HAIDZI'HI

WOLTA'I 2.

1 Šiye' sīzad nī nī'zīngō, ako bik'eh-ahoni'li-bēhoseł-āni aṣt'e'nīhini'l dolèl;

2 Ako nija beh beh-hódzà-ni bikah inīlts'añ do, in'dah nījéih beh bīk'idiyitinh'go inīsin;

3 Aou, t'aani, beh-ého'zīni bīka' nīcah, in'dah beh-ak'i-ditiñhi bīc'in' nīzhī wo'dahgo inī'sin;

4 Bēš-kīgai nahojī'lingo hakā dīnīñ'go, in'dah da'i'lī'nī nōnī nahalīngo hakantah;

5 Ako in'dah Jīho'vah beh-bits'a-honiye'i bīk'ididi'tiñl, in'dah God at'e'i nīl bē'ho-doziñl.

6 Beh-hódzàni éi Jīho'vah aidiāh: bīza-la'fahdo éi beh-ého'zīni in'dah beh-ak'i-ditiñhi nīhwiléh.

7 Beh-hódzàni hadalt'e' aṣt'e'-niyini'l éi a'at'e'-bañhat'dīni bah: ya'at'eh'go k'ehedz'on nīdakai éi bī nage' jīlīñh'.

8 Ya'at'eh'go beh-ahaz'āni ba'dahont'i'i éi bāahojilyañh, in'dah dadiyi'ni hoh'igī ba'dahont'i'i do bīda'hodełni'go adzo'sin.

9 Ako in'dah di bīk'ididi'-

tiñl : t'a-a'ko-giat'éhi, ado ya'at'eh'go beh-a'haz'āni in'dah ahélt'e'go ađit'āhi; aou, t'aani t'aaltso dahont'i'i ya'-at'é'hi.

10 Beh-hódzàni nījéih bī hazlin'go, in'dah beh-ého'zīni ni sizi'ni yīl honé'l nīgo;

11 Hodzañ'go nītse'hakesi éi do nīhodełni'go ano'sin dolèl, ado ak'iditih'i éi nāahalyan' dolèl:

12 Dīneh ba'at'e' bañhigi-at'e ba'honit'i'i, in'dah dīneh ak'ehal'in'go bizādi;

13 K'ehedzon dahont'i'i yīts'a-hakāhi, ado cahałhē'l go dahont'i' yih hikāhi;

14 Bañhigi adani'l go bīl daho'so'ni, in'dah ba'at'e'-bañhigi-adat'e ak'edahal'in'-go bīl daho'so'ni;

15 Nahonest'lizgo ba'dahont'i'i, in'dah ak'eh-dahalin'go dayikāhi bits'añdo yīsda'-nīltēh dolèl:

16 Asdza'nī do-bēho'zīni in'dah tsī'nağai', t'a éi ańot'āhgo hażo'ogo yałt'i'i bits'añdo yīsda'-nīltēh dolèl;

17 T'a éi ałcīni jīlīndań nahoneztań' yēnī' yo'aždi-anāh, in'dah ha God ha'dī'nī-anāh yēnī' bajiyonēh'.

2: 18

HODZĀNGO HAIDZI'HI

2: 22

18 Ha kin t'eyah anineh
yic'in'go at'eh, in'dah danez-
nāni eī bīc'in' ha'aho't'i'.

19 In'dah ha na'ho'jā'hi do
la' na't'an nadāh dah, do
ñidih inah ba'hont'i'i ni'da-
dyiłtsod dah.

20 A'at'e'-bañh-at'dini ba'-
dahont'i'i yinťan'go t'eyah,
dineh ya'at'e'hi ba'hont'i'go
yinał dolèł.

21 Èi'bañh k'ehez'dongo
adat'e eī kē'yah yikā kē'da-
hat'in' do, in'dah do bañh
dahnahaz'āni t'eyah t'aa'-
łajin' yiyi' kē'dahat'in' do-
lèł.

22 Ñidih ba'da'at'e' bañhigi
adat'e eī nahasdzań bikādo
až'dodińł, in'dah bēhaz'āni-
yilah-ñidahidiltali eī biyi'do
ałtso naho'dodińł.

AIZÉ'AH

AHODONI'LI-YAHALNE'Î BÎ NALTOS

WOLTA'I 52.

13 ¶ Jo'akon, sì nalte' éi hoyā̄go hažo'ogo nagā do, ayoat'é abídídolnił, in'dah haha'nih' do, in'dah t'ai'yisi alāhdi n̄iliń' doléł.

14 T'a a'nēlańgi nik'è t'o-bil-adahoyui yeńgi at'é'go; hanin ahéltliz lańh', éi díneh t'ahdo akonéh'dah nít'en, in'dah hats'is'igi éi díneh dabiyé'igi do ako'dat'é' dah nít'en.

15 T'a akot'é'go lań'i al'ań dadine'e yik'i doltah; nida-t'ani éi hak'è da'da'do'sa' doléł: hálah, t'ahdo beh hol dahane' yéní' éi dézdołtsél'; in'dah t'ahdo dazdits'inh yéní' éi bantsı'dazdokos éi'bańh.

WOLTA'I 53.

1 ¶ Hai'sań' badahwilne'igi dayosdländ? in'dah hai'sań' bíc'in' Jiho'vah bigań bě'hozińd?

2 Ado bih éi nanise' dít'odi nahalingo hanał dí'noyèł, in'dah aketl'ol ní' hazgandeń hani'sań nahalingo: bits'is at'é' éi do ayoianolnín dah; a'kohgo nihi dahlwiltsańgo

beh-ažnolní'ni éi do dani'-dzin dah doléł.

3 Díneh dahojo'łā nít'en in'dah do dahoni'zin dah nít'en; díneh yinił at'é', in'dah yini saańh yil ahî'nes-dí'ni: in'dah nihi danihińin hats'ani ní'danil'in'; ado hodijodlågo nihi aldo' do nihi jíliń' dah nít'en.

4 ¶ T'aani yini saańh niha bíł jogal', ado yinił éi niha joyel': nídih a'denidzingo éi atihodilya'igi in'dah hac'in' nahwisnáigi éi God bits'ańdeń.

5 Nídih běhaz'ani-bilah-ni-dahidiltańigí éi' bik'eh hā-aolziż, ado a'dazdezníh'igi t'eyah t'a nihiiza'kāh-bańhigi-adé'ni'li bik'eh: atihodilya'igi éi bik'eh nihiťahgo dahožoń' doléłgo; in'dah hak'inadzisk'ańh siliń'igi éi bik'eh nähidi'jé.

6 T'aaniłtso dibe nahalingo yo'ahikah; ado tała'i nítin'-igo t'a nihi dani'dzingo ahikah; in'dah t'a nihiiza'dákah-bańhigi-adé'ni'li'igi éi t'aat'eh nihiyah Jiho'vah yik'idianh.

7 ¶ Ak'ihodit'ah beh hac'in'

nahwi'nágo a'dahojohsín nít'eñ, in'dah t'ai'yisi hac'in' nahwisnád, t'a a'ko nídih t'ado hadzodzi' dah: na'atsédjiñ' dibe-ya'ži niké-dziñs'igi a'hodilyah, ado tādigé'sí binał dibe nahalingo do ajini' dah, ako t'ado nídih bize añ a'ho'lá dah.

8 Ak'ihodit'ah beh anahot'tah ya'at'é'hi bits'ando hoł c'idaskai: hai'san' i'dan ho dine'e yéni' bitahgi yantsi'dakes, dahanáni bi kéyah biyi'do hodisyin'igi sì díne'e bēhaz'ani - yilah - nídahesta biniñá: ako t'a ei atidabidi dolnił nít'eñ.

9 În'dah ado bañhigi adaníl'igi yil yo'adaho'lah, nídih dadziztsań'go ei la' at'i'ni nahalingo hah hodilyah; hálah, do hwe'ed'i'lah' dah nít'eñ, do nídih na'adlo'-sad hazé holon' dah nít'eñ.

10 ¶ Nídih adazdeznih'igi ei Jiho'vah bił nílin'go a'dzah; ado yíni saa'ni yi-hoł'te': ako hah'godah hwi sizi'ni banhigiat'è binina nähiniñin'go, t'a ei dahilci'hi yizdołtséł', ado hwiyołkáli nínezgo idolił, in'dah Jiho'vah bił hośo'ni ha'lak'edo k'eañna'dilzis' doléł.

11 Ado yizdołtsé'li ei hwi sizi'ni tihonih'go bits'ando hazlin'i in'dah hwih'go hoł ya'at'éh' do: in'dah ajit'é' hwé'dahosiingo shih nalte'

ba'at'e'-at'dini lan'i ya'at'éh'-go-ašt'è'-idolił; ado t'a biza'-dakah-bañhigi-adani'li ba' dahodidolt'el ei'bañh.

12 Di'bañh ayoat'é'i bił bi doléł'igi badiniş'ah, ado hoh in'dah dabidzil'igi bił dasnan'igi yil alts'a'dido'nił; hálah, hwi sizi'ni beh jiná yéni' anine'jin' azdiáñh; ado bēhaz'ani - yilah - nídahesta'li bił hodéłta'; in'dah lan'i bañhigi adat'é bah bił daho-dilt'e', ado bēhaz'ani-yilah-nídahesta'li bah' sozdolzín.

WOLTA'I 55.

1 ¶ Soh, t'a dibā daso'lin' shiñ hak'go, tōjin' níhohkāh, in'dah níhi bēso a'dadinigi; hak'go, ní'daiyołnih'go da'o-sańh'; aou, t'aani, bēso t'agéđ in'dah t'ado bañh-i'lin'igo c'il-naatl'oi-bi-to in'dah ap-be' biłgo ní'daholnih.

2 Ha'at'é'gośań' do bāh at'-ei ei bēso bik'é nídahesta'li? in'dah do beh hwih adlé'hi bik'eh nídałniś? hażo'ogo daśinołts'ańgo ado ya'at'é'hi dahsáńgo, in'dah ha'ní'di níhi' nazi'ni danilk'ahgo a'dil daholzon' doléł.

3 Sic'in'go dai'sołts'ańgo ado şahohkāh: dahidohts'-iñh'go ako níhi na'zi'ni dahaná doléł; ado hol'ago a'dé-tah-do-nint'i'i níhił adešlił, Dé'vid t'aani beh-ajoba'igi nídih.

4 Jo'akon, ał'ań dadine'e t'aaltso yeh yił halne' do biniyeh baniltinh, éi di dineh yanagai', in'dah bizad-k'eh ahoni'hi at'é' dolèl.

5 Jo'akon, ał'ań dadine'e la' do běhoní'sinigi yidi'kìł, ado ał'ań dadine'e la' do néda-ho'sinigi éi nahidokah, Jiho'vah ni God binina, ado in'dah Íz'rel bi diyí'ni binina; halah, éi ayoat'é' a'nihilah, éi'bañh.

6 ¶ Jiho'vah bē'dahono-sinh' bik'idadohkah t'a bī-honédza'dań, t'ah nihi'gāhgi holondań bīc'in' a'dadohnih':

7 Ako ha'ní'di bañhigiat'é'i ba'at'e' ba' hont'i'i yo'idiäh, ado ak'e-hal'i'ni dineh bin-tsí'kes yo'idiäh: in'dah ha'ní'di Jiho'vah bandzo'dza', ako in'dah beh-ajoba'i hoh' dolèl; in'dah nihi' God bīc'in', halah, éi t'oahayui yan'dido-ał, éi'bañh.

8 Sintse'kes éi do ní níntse'kes dah, do nídih na' dahont'i'igi sìh sa' dahont'i' dah, di Jiho'vah anih.

9 In'dah t'a ya'diłhił nahasdzań de'go bī'lah anizad'igi at'é'go, aldo' sa' dahont'i'igi nih na' dahont'i'igi bī'lahgo at'eh, in'dah sintse'-

kesigi éi nih níntse'kes bī-lahdi at'eh.

10 Ado t'a, níltsanh' in'dah yas do' ya'diłhił bīy'i'den nahałtin'igi do na'tań nina'-hadlèl' dah, nídih nahasdzań nétléh do, ado bīy'i'do nani-se' binā ań a'dane'go ana-yodlił do, ako k'edidlé'hi nani-se' binā beh na'hodlèl do, ado da'añyāni t'eyah c'iyan beh ni'dahodlèl dolèl:

11 T'a akot'ego sizad sizedo beh hahasdzih'go do na'tań la' ayila'i t'agèd si ní-dodlèl dah, nídih t'a sìh ní-sinigi la' yolił' do, in'dah t'a bīc'in' il'a' sìñ k'eañna'dilzis dolèl.

12 Ako t'ai'yisi nihił dahożon'go c'i'hidohkah, in'dah násgo bīk'eh hożō'ni beh níhidot'is do: dadził in'dah dahdask'idiți éi nihiidahgi ań a'dane'go dahatał do, ado tsin bił k'e'daya'hi éi t'aaltso ahi'dakat dolèl.

13 C'il dadeni'ni hadadi'no-sel' yeñgi éi joh, c'o' dah hadadi'no-sel', ado cōnh hadi'no-sel' leñgi joh, Mir'tel dah hadi'no-sel': ado di a'dzai t'eyah Jiho'vah bīc'in' yí'zi' dolèl, in'dah t'ado k'eg'e'si hol'ago beh-ého'zini at'é' dolèl.

JO'NAH

WOLTA'I 1.

1 ¶ Ado ako Amit'teai biye' Jo'nah éi Jiho'vah bizar yidizts'añ ako abiñih,

2 Ast'e'-adilnëhgo Ni'niveh éi ayoat'é kin-hal'ahago dinäh, ako éi ye'go bic'in' yadil'tih; halah šinal t'ai'yisi bañhigi adanił dazlin', éi'-bañh.

3 Nidih Jo'nah éi joh, Tar'sisgo dah yo'ajolwodt Jiho'vah holoni bits'añdo, ado Jappa holyé go'yah jiniyah; akwe'e tsin-nael Tar'sisgo dez'el lé'i dziłtsañh ako éi bik'e-nizn'lago bih jiyah, ado éi' bił Tar'sisgo Jiho'vah holoni bits'añdo jidogał biniyeh.

4 ¶ Nidih Jiho'vah éi fo'-nitel'bikago ayoat'é'go ni-yolgo a'yilah, ako fo'-nitel'bikago t'o-baha'dzitgo dé-yol éi'bañh tsin-nael yen'i t'onihi'dolton'l' nahalin siliñ'.

5 Ako nidał'é'li éi ni'dasdžid, ado t'ała'i nitin'igo dabigod yic'in' hadadesgaz, ado tsin-nael aszo'li dolel biniyeh nalye'hi ye'n'i tah da-dzistl'id. Nidih Jo'nah éi tsin-nael wi'yahdi bih jiy-

go; adi dzineztiñh, ado t'ai'yisi ajiłhaz.

6 Ko'dzago bik'eh-na'aé'li haniyah ado hac'in' hadzigo anih, Ha'at'é'gošan' nitsi'ni-kes alho'si ni'li'ni? ni'didah, ni God ne'nikanh, ako dats'i God, do-a'didiñlgoh nihañhtsi'dokos.

7 Ado éi t'aałtso alc'in' hadasdzi'go a'danih, Hak'-go shin, binina bañhigi a'ni-hidil'i'ni beh-be'hodozin'li a'dadilnił. Ako beh-é'hodozinli a'dayilah, ado nit'en Jo'nah bik'edit'an,

8 Ado éi adahodi'nid, Nidankanh nihil hõl'ne' hai'san' binina di'di bañhigiat'é' ni-hik'ijin' silin'; Ha'at'i'san' ni naniś? hađeñsan' naninah? hadišan' ni ke'yah? ado ha-at'išan' dîneh shin ni'linh?

9 Ado adabiždi'nid, Ših, Hi'brew dîne'e nišlinh'; Bo-honišni'hi éi Jiho'vah, éi God ya'dilhił biyi'diigi, ako ta éi fo'-nitel'in'dah ni' a'yilah.

10 A'kohgo éi dîneh t'ai'yisi nidasdzidgo adahodi'nid, Ha'at'i'san' biniyeh in'dzah? Halah, dîneh éi Jiho'vah holoni bits'añdo yo'ajolwodt-

go bîl bê'dahozin, hâlah éi
beh bîl hojolne' éi'bañh.

11 ¶ Ako adahodi'nid, Hâ-
sañ' dandilni'go di tó'-nítél
níhah ana'hodîdolzih? hâlah
to-nítél t'o-baha'dzitgo yil-
k'oł siliñ', éi'bañh.

12 Ado adabîzdi'nid, Na'si-
dołtéhgo tó'-nítél biyi' go'ne'
asiyołhan; a'kohgo tó'-nítél
níhah ana'hodîdolzih; hâlah
sîh' sînina di ayoat'é'go ni-
hic'in' déyoligi éi sîl bêho'-
zin, éi' beh at'eh.

13 T'a a'ko nîdih éi dinéh
c'eh tsits'a' nî'dadil'ol' daz-
ni'zin; nîdih c'eh adaji't'ind:
hâlah tó'-nítél'igi éi ni'yol
binina hadahjîn' t'aiyisi yil-
k'oł, éi'bañh.

14 Éi'bañh éi Jiho'vah yî-
c'in' hadadesgâzgo adanîh,
Nî'danikânh, nîh Jiho'vah
nîli'ni, nî'danikânh, di dinéh
yeh-hinâni binina do nîhi'-
nigi a'didinł dah, ado dîł
do-bo'hodit'i' beh do nîhik'i-
hodidi'âł dah: hâlah nîh,
Jiho'vah nîli'ni, t'a nîł ya'-
at'eh'igi in'dza, éi'bañh.

15 Ako'dzago éi Jo'nah nî'-
dêdiłti'n'go tó'-nítél biyi' go'-
ne' adayishan: ado tó'nítél
baha'cîn' ye'nî' a'hodilzé.

16 Ako dinéh éi Jiho'vah
bik'e t'ai'yisi nîdadzisdzidgo
badahojînîh, ado Jiho'vah
bic'in' nâdadzisnîn'go beh-
adidot'âli beh nîdahodziz-
ânh.

17 ¶ Ako Jiho'vah éi lô la'
ayoat'é le'i, Jo'nah idołnah
biniyeh, a'kwi yînîl'a'. Ado
Jo'nah éi lô ayoat'é ye'nî'
bibidt biyi'di dziztin'go tagi
jînh ado tagi tl'e azlin'.

WOLTA'I 2.

1 Ado Jo'nah éi Jiho'vah
ha God bic'in' lô bibidt biyi'-
deñ sozdolzingo, ajinîh,

2 Tihośnih'igi binina éi Ji-
ho'vah bic'in' sodeszîn,
Ado éi sîdizts'añ;
Hé'diz holyé' bibidt biyi'-
deñ hadesgâzgo
Ako sîzih' disints'añ.

3 Hâlah nîh, di ayoanî'zad
go'yah aşıyi'nlîhan, tó'-
nítél alnî go'ne';
Ado sînâgo t'aat'é-nît'en
tó'-dilköñ:

To dalk'ołigi in'dah tó
bigân éi altso šik'i' hol-
k'ôł.

4 Ado adiśnih', T'a nînał
c'iśidiyélğan';
Nîdih nî bî-sohodizîn-
kîn bic'in'go nâdides-
t'iñł.

5 Toh éi sînal'k'ôł, sî sîzi'ni
nîdih aldo':
Toh éi šik'idi ayoidétan,
Tayî'di tl'oh'igi éi sî tsis'-
ts'in bik'idadesdiz.

6 Yâgo dził nîdanes'ânjin'
nîniyah;
Nahasdzan éi bî dadil'-
jah bîgo hol'âgo šik'i'-
dasînil:

- Nidih Jiho'vah ní'lí'ni, sì
God aān bits'añdeñ níl-
c'ih-beh-hiníšnāni hai-
níltinh'.
 7 Hálah sì sizi'ni siyi'di do
níldzil' dah siliñ'go éi
Jiho'vah binaš'ni:
Ado sì sodizinigi ní bi-
sohodizin-kín biyi'di di-
sin'ts'añ.
 8 T'aadzil'tso ada'hononini
anoáhi hoł danílin'igi
éi t'a dahoh ajoba' hā-
dahidít'ah ye'ní' bì-
ts'anjín' ajikáh.
 9 Nidih sizad beh-ahéh-ní-
sín'igi éi níc'in' náhí-
dešnih;
Adešni'l'go beh níc'in'
hasdziigi éi adešni.
Yísdá'-ildé'hi éi Jiho'vah
t'é'yah bits'ando.
 10 Ado Jiho'vah éi ló yic'in'
hadzi, ado éi Jo'nah fa-baňh-
gi ní' yił'tsei bikajín' ho'des-
kwihi.

WOLTA'I 3.

1 Ado Jo'nah éi Jiho'vah
bizad néidizts'án ako ahał-
níh,

2 Ašt'è-adilneh'go Ni'ní-
veh éi ayoat'è kín-hal'ágó
dínah, ado beh bíc'in' ya-
dił'tih nídišníh ye'ní' beh
yadił'tih.

3 Ako Jo'nah ašt'è-a'dilyá-
go, ado Ni'nívehgoh niyáh,
Jiho'vah bizad k'ehgo. Ako
Ni'níveh éi tagi jin̄h biyi'

odał bi'góhgo t'ai'yísi ayo-
at'é' kín-hal'ah.

4 Ado Jo'nah éi kín-hal'ah-
ígí biyi' go'ne' la' ajiñh odał
bi'góhgo nížniyágó haždol-
gáz, ado ajiníh', Díz'din jin̄h
t'ah hadzih', a'kohgo Ni'ní-
veh kín-hal'ahígí a'dodinł.

5 ¶ Ako díneh Ni'nívehgi
ké'dahat'in'igi éi God dayos-
dláñd, ado éi t'aat'è-nít'en
t'ado daosa'ni, ado tl'oh-yíš-
bíz ak'ídáłtih, éi beh ha'ní-
hot'ańh aláhgo adajit'é'i in'-
dah a'oh'go adajit'é'i éi ałsto
ahéłt'é'go a'hodo'nid.

6 Hálah (Jo'nah) bızadígi
éi Ni'nívehdo aláhgo-nat'áni
yídzits'ań éi'bańh, ado éi
bık'ídahasda'hi-bıkádo-naha-
t'ai' bık'i hadaji'yah ado
beldla'di-é haždi'nil, ado
tl'oh-yíšbíz ak'ídzist'i'go lęś-
c'ih yahikahdi éi biyi' dzí-
nezdah,

7 Ado éi aláhgo-nat'áni
in'dah bıkédeñ-danílin'go-
yıl-nídaħħaħígí éi beh-ní-
hot'áni Ni'níveh biyi'gi
t'aat'è-nít'en badaha'ne'go
a'dayilah, ako a'daníh, Bı'ní-
di díneh ado dabiliń nídihi,
ado bęgası nídihi, ado dibe
nídihi t'ado ha'at'i'hi-dah dé-
ido'linh' dah: bı'nidi t'ado
da'ałcoži, in'dah t'ado daa-
dla'ni:

8 Nidih bı'nidi díneh in'-
dah a'lin' t'aałtso tl'oh-yíšbíz
ak'ídéłtih, ado yé'go soda-

dilzin'go God ní'dayokañh : aou, ado bi'nidi éi t'aaltsō bañhígí adajoni'l ye'ní yo'adaždiāh, ado adilah bił ada-jít'eh ye'ní yo'adaždidoał.

9 Hai'sań' bił bêho'zin éi God t'ān an'doń'nił'go ado lah'go tsí'nidokósiği, ado ayoat'é'go do-bił-ho'zońd ye'ní yíts'ańjín' ko'ndo'ni'hi, ako do a'didińl dah'igi ?

10 Ako God éi a'dadzäigi in'dah bañhigiat'é yíts'ańjín' a'dadzäigi yiyiltsáñh ; ado God éi bañhigiat'é'go a'nihi-deśił bidi'nid ye'ní éi lahgo yańh-tsi'nideskez, ako t'ado a'dzadah.

WOLTA'I 4.

1 Nidih éi a'hodzäigi Jo'nah t'ai'yisi do bił ya'at'eh' dah, ako t'ai'yisi do bił ho'zońd dah.

2 Ado Jiho'vah bic'in' sozdolzin'go ajinih, Jiho'vah ni-li'ni na'noškáñh, da' dös ko-t'é'go adi'nid dah, t'ah sì kék'yahdi na'sadań? Éi'bańh atseh Tar'sisgo yo'iswodt : hálah nih éi God joba'i ado an'diáhi, ado do-hańh ba-hacín'hi ní'linh, ado ní joba' ayoat'é in'dah bañhígí adilił ye'ní bańh-ní'ni, éi'-bańh.

3 Ako k'adt, Jiho'vah ní'li'-ni, na'noškáñh, niłc'ih-beh-hiniśnáni sits'ań na'diléh' ; hálah dadestsäligi éi ya'a-

t'eh, hiniśná dolé'l'igi éi do ya'at'eh' dah, éi'bańh.

4 Ado Jiho'vah adi'nid, Da' nahaciń'igis éi ya'at'eh?

5 A'kohgo Jo'nah éi kin-hal'ado c'izniyah, ado ha'a'ah bíc'in'go kin-hal'ado, ádi ca-ha'oh a'ji'lago, biyagi dzinezdah, ado kin-hal'ahigi dats'i a'dodinłgo yidesetsél' dziní'zingo.

6 ¶ Ado Jiho'vah God éi adé la' haini'sańh, Jo'nah beh bik'i ca'ha'oh' dolélgó, ado éi beh hoł na'hodojońl biniyeh. Ako Jo'nah éi t'ai'yisi bił ho'zońd, adéigi bańh.

7 Nidih God éi c'oś a'kwi yiníł'a', ado éi biska'ni abin'-igo adé ye'ní k'inílhäz, ako éi niłna'.

8 Ado éi ako'dzägo, jo'honaai dahdiyägo, God éi ha'a'ah biyadeń t'ai'yisi ni'yol-go a'yilah ; ado jo'honaai bits'ando Jo'nah bitsi-ts'in bił yił'do'igo bik'e ha'ní'-as-dińd, ado t'a hayi'idi dades-tsał dzini'ziń', ako aždi'nid, Dadestsäligi éi ya'at'eh, hiniśná dolé'l'igi éi' dodah.

9 Ado God éi Jo'nah ayid'i'nid, Da' nahaciń' gös éi ya'at'eh, di adé binina? ako aždi'nid, Ya'at'eh lańh' sa-haciń'igi, dadestsäligi ní-dih.

10 Ado Jiho'vah adi'nid, Adé t'é'yah bah ati ní ní'zin,

4: 11

JO'NAH

4: 11

t'ado bîniyé nîs'i'nilnîs dah
ñidih, do ñidih nosêl'go i'ni-
lä dah ñidih; ako éi t'a'la'
tl'è biyi' hani'sânh, ado t'a'la'
tl'è biyi' as'diñd;

11 Ado di Nî'nîveh, ayoat'è
kin-hal'âhigi, biyi'gi nezna'-

din do'ba'an nadindi mil da-
hanan'igi la'dabi'la' nîsnâjih
in'dah dabí'la' nîst'l'a'jîhîgi
ñidih do bił bêdaho'zin dah'-
îgi, ado a'lin aldo' t'oahayu'-
iigi, da' éis do bañh hañhdî'-
ne'siñl dah.

MATTHEW BÎK'EHGO HANE'-
YA'AT'É'HI
BOHOLNI'HI BÎ SODÎZÎN.

WOLTA'I 6: 9-13.

9 Nihīta ya'dil̄hil̄ bîyīdi honilo'ni, Ni'zí̄ diyin'go ol'zini.

10 Alâhgo - beh -nîholni'hi k'eañyilzis le'. Beh inini'zini ei nahasdzañ bîkâgi adonił, t'a ya'dil̄hil̄ bîyīdi ânil̄igi at'e'go.

11 C'iyan̄ t'aakwi jinh nîha' iyil'tsôdigi ei di'jinh nîha nâdîniâh.

12 Ado bañhîgi adé'nił'igi nîha-nâhidiâh, t'a nihic'in' bañhîgi adani'li ban'dahîdit'ahîgi at'e'go.

13 Ado nihī hodî'nołahjîn' t'ado anihiësi, nîdîh bañhîgiat'e bits'añdo yîsdah'-nîhiyî'nił : hâlah, alâhgo-behoholni'hi ei nih, ado beh-adzi'li, ado beh-ayoiat'e, ei hol'âgo nih, ei'bañh. Ei t'a akot'e' le'.

MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'- AT'É'HI

WOLTA'I 1.

1 Hane'-ya'at'é'hi bêdezt'i'i
Jesus Christ, God biye' bîh'-
îgi;

2 ¶ Ahodonili-yadahalne'i
t'a yeh ak'edaascînh' yêngi
at'é'go:

Jo'akon, sî nal'a'i nî'lânjin'
adeš'âl,

Ako éi nî'lânjin' ašt'é-ho-
doli' biniyeh.

3 T'a lla'dah kê'yah-bî-do-
naadâhigi hažih beh
naždilgâžigi at'é'go,
Boholni'hi biba' ašt'é-da-
ho'leh,
Ado ba' hont'i'i k'ezdongo
a'da'le.

4 Jan éi kê'yah-bî-do-na-
adâhigi nahadlago ūtagis
nît'en, ado nahadlago ūtagis,
baňhigi éi at'é bahyî'nigo
beh ana'hidit'ahi éi yaholne'.

5 Ado Judi'ah kê'yahdo
t'aat'é-nît'en hac'in' aheskai,
ado éi Jiru'salemdo t'aaltso;
in'dah éi t'aaltso hats'ando
tôh Jordan biyi' nahadlago
tadabidîsgiz, baňhigi adanił
yêni' yadaholne'go.

6 Ado Jan éi ǵań-ask'iti
bîgâ ha ē, ado akał éi ho

nazt'i'; ado wi'nesc'in'di in'-
dah tsist-nah-ñidaldzit'igi
bitl'iz yiyan nît'en.

7 Ado God yahalne'go
anîh, Ei la' ūkeden yigał'igi
éi sî'lâhgo at'eh; ya a'des-
niłgo bî kê-tl'ol k'edeś'âl nî-
dih do baňh nîshin' dah.

8 Ših t'aani nahadlago tôh
biyi' ūtanhise'giz nîdih éi
t'eyah Niłc'ih-Diyi'ni biyi'
tanhidogis.

9 ¶ Ado i'dań dayiłkâhi bî-
yi' éi Galili'di kîn-hal'âhigi
Nazereth holyé'do Jesus ni-
yah; ako Jan tôh Jordan
biyi' nahadlago ūtabizgiz.

10 Ado t'ahhâgo tôh biyi'-
do hajidahgo, ya'diłhil an
a'dzago dziłtsań, ado Nił-
c'ih-Diyi'ni éi hasbi'di la' na-
halingo hak'ijin' hadaho'le'.

11 Ado a'kwi ya'diłhil bî-
yi'den ažih dists'ańgo anîh,
Nih t'eyah ūsiye' ayoiośni'ni
nî'lîh, ado ya'at'eh'go na
ahéh-nî'sin.

12 ¶ Ado t'ahhâgo éi Nił-
c'ih-Diyi'ni kê'yah-bî-do-na-
adah'ago ahoyi'sah.

13 Ado akwe'e nîjigâgo
diz'din jînh azlin; ako Ak'i-

1: 14 MARK BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 1: 27

hodiāhi éi c'eh ha' nahaz-ānh ; ado n̄idaldlōsi n̄idal-dzid'igi bił n̄ijildéh n̄it'en ; ado God bindal'a'i ha has-kai'go ha'ndas'a'.

14 ¶ Ado Jan yah-abidolt'e' do'bik'ijiñ' Jesus éi Galilidi niyah, God alāhgo-beh-bo-holni'hi ya'at'ēh'go-ba-hane'-igi yeh yahalne'go.

15 Ado ani'go, Holzis'igi éi boholyāh ado God alāhgo-beh-boholni'hi éi baho'ni-yah ; bañhigi at'éi bits'añ-jin' a'ndahnēh ado hane'-ya'at'ē'hi dāohdlañh.

16 ¶ Ako be'ek'ít Galili yolyéh'igi bibañhgi jogal'go, Saiman in'dah bitsí'li Andrew, lō beh-hahaltso'si tāh yiyi'ahgo dziłtsańh ; hálah, éi lō yilnēhedé'li n̄ilinh, éi'-bañh.

17 Ado Jesus éi ayidi'nid, Hak'go, šikē wohaś, ako dinéh yisdayini'hi a'nihideś-ilił.

18 Ado t'ahhāgo ha lō beh-hahaltsos'i yēní' bits'añ dašdiāž, ado bikē jini'āž.

19 Ado t'a ayi'dijin' nižnyāgo éi Zebedi biye' Jéms in'dah bitsí'li Jan na'dziłtsańh, ako ałdo' tsin-naeł biyi' lō beh-hahaltso'si aśt'ě-jidléh'go dzizkeh'.

20 Ado éi t'aa'la' t'ahhāgo ji'ži' ; ado éi t'aa'la' bize'e Zebedi in'dah bandalniš'igi t'a akwe'ego t'a tsinnaeł bì-

yi'digo bits'añ dašdiāž, ako ađo bikē jini'āž.

21 ¶ Ako t'aadziłtso Kaper-néamgi jí'kai ; ado haayinh'-jinh azlin' bijinh a'la-na'adlē-ba'-kīn go'ne' t'ah-hāgo yah ajiyāgo ado ya-jil'ti'.

22 Ado éi t'aałtso nažntin'-igi binina t'o-bił-adahayu'i ; hálah, la' boholni'hi nahoji'-lingo bic'in' yajił'ti', ado do ak'idałci'i nahalingo dah, éi'bañh.

23 Ado akwe'e a'la-na'adlē-ba'-kīn go'ne' dinéh la' niłc'ih-beh-ini'zini biyi' siziń lé'i sida lah', ado éi haždol-gāžgo ajinħ.

24 T'ado niha nant'i'ni; nihi'san' hādandilnił', Nih, Jesus ni'li'ni Na'zerethdoh'igi? Da' a'nihidił'dinłgōś niħainiyah? Sił bēho'zin anti'ni éi God bits'ando t'ała'i diyin'-igi.

25 Ado Jesus hodesħegħ anih, Nih t'ado adini'ni, ado hayi'den hanināh.

26 Ado éi niłc'ih-beh-ini'zini yēní' hodisnāgo, ado yē'go haždolgāžgo hayi'den hal-wodt.

27 Ado éi t'aałtso t'o-hoł-adahayu'i, ako n̄idahidilkidt-go a'danīh. Ha'at'i'san' di at'eh ? beh-na'nti'nišan' di ha'at'i a'nidi šin at'eh ? hálah, beh-iholni'hi beh niłc'ih-beh-adéini'zini n̄idih yic'in'

hadzí, ado éi bik'eh-dahoł-iñh'.

28 Ado t'ahhágó beh baha'-ni'hi t'aat'é-nít'en Galili bínágo a'dadezdlád.

29 ¶ Ado t'a a'ko a'la-na'-adléh-ba'-kín biyí'deň c'é-jíkai'go, t'aaltso Saiman in'-dah bítisi'li Andrew bí kín go'ne', Jéms in'dah bítisi'li Jan éi bíl yah' ajokai.

30 Nidih Saiman bē as-dzañ bimah éi tāh-honigāh yík'è datsähgo sítin lañh'; ado éi t'a a'ko yeh hoł dahol'ne'.

31 Ado akwe'e niyágó ha'-la' yiyiltsöd, ado deg a'holah, ado t'ahhágó tāh-honigāh yéní' hats'al'dohgo t'a a'ko éi t'aaltso ba'ndzis'a'.

32 ¶ Ado éi i'iángó, jo'ho-naai iyágó, bandahałnih'igi in'dah niłc'ih-beh-adéini'zini biyí' nazi'ni éi t'aaltso hac'in' ałhan ni'dayizjá.

33 Ado t'a kin-hal'a nít'en, dädilkälgí a'la sí'lín'.

34 Ado éi t'oahayui nałni ał'an adat'é'li yík'è daniné né'idiyiljé; ado niłc'ih-beh-ini'zini yéní' t'oahayui dahayí'deň hainiskád; ado niłc'ih-beh-ini'zini yéní' t'ado dahdzi'hi, yidi'nid; hálah, éi t'aaltso hwé' dahosin, éi'-bañh.

35 ¶ Ado t'a éi baa'bini t'ahdo hah-hos'ind'go naž'-di'na' ado e'iżniyah do-naa-

dah haz'ängó jiniyah ako a'kwi sozdolzin.

36 Ado Saiman in'dah ná-nała' hoł nakai'igi éi haké dahdikai,

37 Ado éi hak'ekai'go ada-hodi'nid, Dineh t'aaltso niká dadéz'in'.

38 Ado abiždi'nid, Tiń', kín la' nínádasnil'igo dikah, ako a'kwi ałdo' God ba' hodeś-nih, hálah, éi' biniyeh adeň niyah.

39 Ado Galili t'aat'é-nít'en a'la-nídandléł-bada-kín da-bih'igi biyí' God ya' holne', ado niłc'ih-beh-adéini'zini dahayı'deň hainiskád.

40 ¶ Ado a'kwi la' lōd-ats'is-yilgáli bañh holon lé'i ha niyah na'hokāñhgo, ado hac'in' nitsidíne'go'go ahał-nih, Nił t'a a'kodañ naśidi-di'lalgo at'eh.

41 Ado Jesus hañh-bí'nigo bí'la' yeh k'ideścídłt ado ho-délcídłt'go ahodi'nid, A'deś-nił lañh', lōd nao'din̄.

42 Ado t'a hadzodzi'go t'ahhágó lōd-ats'is-yilgáli hañh holon yeni' hats'al'doh ako naz'didzah;

43 Ado t'a a'ko hažo'ogo nahozneztañ, ado t'ahhágó dahoždil'a';

44 Ado abiždi'nid, Joh, t'a-käh díneh la'dah bíl hol'ne', nidih dahdināhgo naiłni'hi bíc'in' a'déhonil'ziñh, ado t'a Mozes yeh nihoniāñ yēngi

at'égo naayił'nìn, éi nānt'ilzah'igi, éi'bañh; ako éi beh bíc'in' beh-ého'zin doléł.

45 Nidih ado c'ižniyágó éi baahožnilne', ado da'niłts'āńgo a'hodzäigi beh ahoždił-dlad; éi binina Jesus do t'a yit'i ni kin-hal'ahigi jiğāh dah, nidih do-naada'go hazan'igi njijigāh, ado éi t'aaltso t'a da'niłts'āńdeñ hac'in' níheskai.

WOLTA'I 2.

1 Ado t'a-dokwi-dah yis-kāngó Kaper'néamgi nadzidzah, ado kin go'ne' nadzisdah ha'ni'go t'aat'ē-nít'en dahodidezdlad.

2 Ado t'ahhágó t'oahayui a'la-dzizliń', ako éi binina do ha haz'an dah hazliń', t'a c'eaťingi nidih dodah; ado bíc'in' God bizad ba' hojolne'.

3 Ado la' haťah-do-nahwi' nā-dah dzizliń'go dadzitsah lé'i éi din-jilt'ē'go dahojil'-těhgo ha yí'kai.

4 Ako hac'anh jil'ágó do bíc'in' ajokāh at'é'go, éi'bañh kin bikádeñ ań-dazdezníl'go ako'ne'e Jesus bic'in' éi haťah - do - nahwi'nā - dah'igi tsask'eh bikā dziztiń'go ha-dá dahazlo'.

5 Ako Jesus dabodlań'go yiyltsań'go, éi haťah-do-nahwi'nādah'igi ahodi'nid, Šiye', baňhígí anił yēn'i nan'dét'aňh.

6 Nidih ak'idaači'i la' a'kwi nidaħáztaňh, ako dabijéih biyi'di nitsi'dakes:

7 Di dimehsań' ha'at'ē'go ba'ih'go God ya yałti'? Hai'-sań' baňhigiat'ē ané'diāh? God laňh' t'é'yah ní.

8 Ado t'ahhágó Jesus éi niłc'ih-hwi-sizi'ni beh hoł bé'hozín'go éi'di dahayi'di bantsi'dadzíkesgo ahodi'nid, Ha'at'ē'gośań' danihijéih biyi'di ahodzäigi akot'ē'go bantsi'dahkés?

9 Hai di'igisań' do niłdzil'dah, bitah-do-nahwi'nā-go datsähigi bíc'in'—Baňhígí anił yēn'i nan'dét'aňh, beh haodzi'igi dats'i? Ni'didahgo, ní tsas'k'eh ní'dinił'go bił dāhdińah, ha'ni'go haodzi'igi dats'i?

10 Nidih níhił bé'dahodozińl, Dineh Bayižci'ni na-hasdzińi bikägi beh-boholníh'go baňhigiat'ē ané'diāh (bitah-do-nahwi'nā-dah siliń'go datsah'igi ahiłníh:)

11 A'ndišnih, Ni'didah ado ní tsask'eh níidinił', ado na-gan'go níididah.

12 Ado t'ahhágó naz'didzah, ado tsask'eh naž'dinił, ado éi t'aaltso dabinał daśdiyah; éi' binina t'aadzilts'o t'o-hoł-adahayu'i, ado God bił sodazdolzín'go a'daníh, T'ahdo akonéh'go déltséh'igi dah.

13 ¶ Ado be'ek'idt bibaňh-

2: 14 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 2: 24

go anâdzodzah, ado dîneh t'aat'è-nit'en ha a'la-siliñ', ado t'aaltso nazneztañ.

14 Ado aköñ jogal'go Alfi'as bîye', Li'vai yolyeh'igi, na'ilyeh'igi dzisðago ho dziltsañ'; ado, Šikë yinał, hoždi'nid, Ado nizdidzägo hakë dašdiyah.

15 ¶ Ado ako'dzago eî bağan' go'ne' Jesus ajiyângó dzîzdah, ado bîc'in'-nîdail-yéh'igi ado bañhigi adani-ligi eî t'oahayuigo aldo' Jesus ado ho'dahołähigi t'a'la' yił nahaztañ'; hâlah, t'o-ahojìyu'i éibañh, ado eî hakë déyi'kai.

16 Ado ak'idaałci'i in'dah Ferisiz eî bîc'in'-nîdail-yéh'igi ado bañhigi adani'ligi bîl da'jiyângó daholtsañ', ako ho'dahołähigi adéyidi'nid, Ha'at'è-gośan' bîc'in'-nîdail-yéh'igi in'dah bañhigi adani'ligi bîl da'jiyañh ado bîl dajidlañh?

17 Ako eî Jesus yîdizts'ańgo ahodi'nid, Do-adat'èh'igi eî'di do azé-il'i ni deini'zin dah, nîdih dadinîh'igi t'è-yah; bañhigiat'è-bañh-a'dadini eî'di, bañhigiat'è bîts'ańjiń' a'ndâhñéh, do bîdeşnił' bîniyeh niyâ dah, nîdih bañhigi adani'li eî t'è-yah bîniyé niyah.

18 ¶ Ado Jan bîdahołähî in'dah Ferisiz bîdahołähî do da'jiyâń dah; ado hahas-

kai'go adahałnih, Ha'at'è'gośan' Jan bîdahołähî in'dah Ferisiz bîdahołähî do da'ayâń dah, nîdih nih nîdahołähî eî doako'dat'in dah?

19 Ado Jesus ahodi'nid, Igéh'gi nehekâhigi da' e'i's do da'ayâń dah? Azyé'hi t'a bîl nîjikai'go, azyé'hi t'a bîl nîjikai ni'holziżjiń' t'a da'jiyângó bahaz'ańh'.

20 Nîdih bîk'iniłkańgo eî azyé'hi bits'a' nîdolfeł, ado a'kohgo in'dah do da'jiyâń dah dolęł.

21 Dîneh aldo' do la'dah e-al'i'ni a'nidigi nânała' e hastihi yîdîłkâd dah, ako'dzah eî e a'nidi i'dilkadt yêni' hastihi gî haidozońs', ako atsé'dań yêni' bilâhgo adodlał.

22 Dîneh aldo' do la'dah to-abidt hastihi c'il-naatl'oi-bî-to a'nidigi yih idokał' dah; ako'dzago eî c'il-naatl'oi-bî-to a'nidigi yêni' to-abidt hastihi yidołdoh, ado c'ilnaatl'oi-bî-to in'dah to-abidt yêni' t'aadzai dolęł; nîdih c'il-naatl'oi-bî-to a'nidigi eî to-abidt a'nidigi bih yîkâh.

23 ¶ Ado ako'dzago ha-ayiñh-jînh azliń'go t'l'oh-nadâń bîl da'ak'eh biyî' go'ne' c'ijikai, ako hodaholâigi eî yîkâhgo t'l'oh-nadâń bînes-tań' dayiżniż.

24 Ado Ferisiz adahodi'nid,

Jo'akon, ha'at'é'gošan' haayiñh'-jiñh biyí' do-béhaz'a-ni banjíkai.

25 Ado abiždi'nid, Da' t'a-haś do Dé'vid a'dza yēni' nihił bē'dahoziñh dah? sān hoh in'dah hoł nakai'igi dí-cín dazliñ' yēni'?

26 Ei at'é'go God bì kin go'ne' yah ajiyah yēni', ako Abai'athar, éi ts'ide aláhgo náiñin'hi nílin yeñdań, ado báh, God bic'in' náhanin'hi ji'yań, do akot'égo béhaz'ań dah nídih, ako éi náiñin'hi t'eyah déiyan' nít'en; ako éi ado hoł yi'kaiigi aldo' la' ba'il'tsod.

27 Ado abiždi'nid, Haayiñh'-jiñh éi díneh ba al'-yah, ako díneh éi do haayiñh'-jiñh ba' ahodilyá dah.

28 Ei' binina Díneh Bayiž-ci'ni éi aldo' haayiñh'-jiñh beh boholni'hi at'eh.

WOLTA'I 3.

1 Ado a'la-naadlöh-ba-kin go'ne' yah anádzodzah, ado díneh lé'i bí'la' niña' lé'i akwe'e lañh'.

2 Ado éi t'aaltso ha'daha-sid, haayiñh'-jiñh biyí' dats'i na'hoždido'łal daní'zingo; ako éi beh hak'i'-dahoždido-ał biniyeh.

3 Ado aždi'nid, díneh bí'la' niña'igi bic'in', Kwe'e yi-zinħ.

4 Ado éi t'aaltso abiždi'nid,

Da' bēhaz'añgōś haayiñh'-jiñh aleh'go biyí'gi do ya'-at'éh'go ahodonil' dah? bañ-higi dats'i ahodonil'? La' hināni yisda'-doltel' dats'i? Doda'i, diyolyél' dats'i? nídih t'ado ha'at'i'-dah daždi'nid.

5 Ado do-hoł-hožon'go bítah dzidezgal', dabijéih dant'l'izgo éi bék'e do-hoł-hožon'-dah, ako díneh abiždi'nid, Ni'la' beh k'idilcíd, ako k'iž-dešcíd, ado ha'la' ha'dalt'e' nasdliñ', t'a laji'igi nahalin-go.

6 Ado Ferisiz c'ëikai, ado t'ahhágó Herod dabic'oni bít hondahaz'añh', ha'at'é'go da-hodiyołhé'l'igi biniyeh.

7 ¶ Nídih Jesus éi hodahoł-ähigi bít dašdikai, be'ek'itd-jin', ado t'oahojiyu'i Galili-den in'dah Judi'ahdo béké dayi'kai.

8 Ado Jeru'salemdeń, ado Aidumi'adeń, ado Jordan bí-lähdeń, ado Tair bínadeń, ado Saido'nadeń t'oahayui hahaskai, ayoadat'é' la' jolił'-igi dayi'nigo.

9 Ado hodahoł-ähigi bic'in' hadzodzi'go ajinħ, Tsin-naeł alts'isigi kwe'e sa ninoł'el, hálah t'oahaojiyu'i tóh bék'i-jin' ho dažniłjižgo' éi'bañh.

10 Ako lañ'i nádabizdi'säh éi'bañh. Ako éi binina ha-c'in' dahiljíž ho dadidilcıl' daní'zingo t'a nałni bañh daholon'igi.

11 Ado niłc'ih-beh-adéini'-zini éi t'aaltso dahołtsań'go candaħałé'go hayājīn' nítsi-dahidez'go, Nih God biye' ní'lính lańh', dahałni'go.

12 Ado, T'ai'yisi t'ado sa dahołne'e, bìždi'nid.

13 ¶ Ado hoh dził baġāńgo hajiyah, ado t'a hoh dzini'-zinigi, Hak'go, bìždi'nid: ako éi ha haskai.

14 Ado nakits'adah díneh atah dziz'lā, éi bìł níjikai' dolèł biniyeh, ado God bìzad yadahalnego ahiždoł'ał' biniyeh.

15 Ado danineh'igi nádèyi-diljéh dolèłgo in'dah niłc'ih-beh-adéini'zini bì nazi'ni bìyí'den ha'dahížnílcéh dolèł biniyeh beh-i'holni'hi haħi-dest'ańh.

16 Saiman éi ha'ži' Pi'ter ha bìk'i'-dahnast'ańh';

17 Ado Zebedi biye' Jéms in'dah bitsi'li Jan, ado éi t'ají'lah ha'ži' Boaner'jiz ha bìk'i'-dahnast'ańh', ako éi'di Adi'níh' biye' olyeh;

18 Ado Andrew, ado Fi'lip, ado Bartha'limew, ado Mat'-thew, ado Ta'mas, ado Alfi'-as biye' Jéms, ado Tha'dias, ado Saiman, Ké'nadeń,

19 In'dah Judas Iska'riat, éi nahwisni'igi, ¶ ado kín go'ne' yah ajokai.

20 ¶ Ako t'oahojiyu'i ahi-náhiždikai, ako do ajuyań a'hodza dah.

21 Ado hak'iso déidizts'ańgo hoł ní'dadodiłgo dahdi-kai; hálah, adadi'nid, Bî'ní' bìł c'a siliń', éi'bańh.

22 Ado ak'idaałci'i éi Jeru'-salemdeń yíkai'igi adadi'nid, Biel'zibub hayi' siziń lańh'; ado iní'zin-boholni'hi éi beh niłc'ih-beh-adéini'zini bì nazi'ni haħižnílcéh.

23 Ado a'c'in', Hak'go, bìždi'nidgo abijinih, Hane'-behé'détin'hi beh: Ha'at'é'gośań' Ak'ihodiāhi éi Ak'ihodiāhi haidi'nołcél?

24 Ado t'ała'i díne'e éi t'a bìh ałc'in' ałts'a'hi'nílgo, éi t'ała'i díne'e do ní'zago bē-hodidonal' dah.

25 Ado t'ała' haġa'ni t'a dahoh ałc'in' ałts'a'-hiji'nílgo éi t'ała' haġa'ni do hwé-hodidonal' dah.

26 Ado Ak'ihodiāhi t'a hoh a'c'in' naž'di'na'go ado ałts'ań jí'lin'go do hwéhodido-nał' dah, nídiń ajin' ha' níhont'i'.

27 Díneh ałdo' do la' díneh bìdzi'li baġan go'ne' yah adogał' dah, ako aden bi nalye'i c'idiyojih dah; díneh bìdzil'igi atseh bēdzızt'l'ongo in'dah bi nalye'i c'ihiždojih.

28 T'aani a'nihiđiśnih, díneh ba'ałcini t'aaltso bańhi-giat'é éi banahidit'ah dolèł, ado éi t'aaltso ba ih'go God ya yałti'i éi bana'hidit'ah dolèł.

3: 29 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 4: 11

29 Nidih t'a-hai'-dah Niłc'ih-Diyí'ní ba ih'go ba yijil'tí' eí t'ai'yisi do han'didot'ał dah, nídiñ eí hol'ago bañhi-giat'e biniyeh a'dzidzah.

30 Hálah, niłc'ih-beh-iní'zi-ni hwé holoñ lañh', daždi'-nid, eí'bañh.

31 ¶ Ado hamah in'dah hatsi'likeh akwe'e yi'kai, ado tl'odi naziñ'go hac'in' adaas'a', Hak'go, dahałni'go.

32 Ado eí a'la-dzizliñ'igi ho nas'ago adahodi'nid, Jo'akon, nímah in'dah nitsi'likeh tl'odi ní'kadantah.

33 Ado anādabiždo'nidgo ajinih, Hai'sań' śimah in'dah sitsi'likeh?

34 Ado eí'di hanago nida-häztan'igi bitah jidein' ado azdi'nid, Jo'akon, śimah in'-dah sitsi'likeh danol'inh'.

35 Hálah, t'a-hai'-dah God bi nahat'a' yik'eh-hoł'in' šiń t'a eí'di sitsi'li ado šilah' in'-dah śimah at'eh.

WOLTA'I 4.

1 Ado be'ek'idt bibañhgina'ntin ba nínaz'didzah; ado akwe'e t'oahayui hac'in' níheskai, ako tsin-naeł bih ji-yah, be'ek'idt biyi'di hol sa-anh'; ako t'aat'eh a'kwi ta-bañhgo jil'ah.

2 Ado hane'-beh-édetiñ'hi lañ'i beh yajil'tí'; ado ho na'ntin'igi beh hadzodzi'go ajinih,

3 Da'i'sołts'ań, jo'akon, k'è-didlé'hi la' k'ididolé'go c'iniyah.

4 Ado ako'dzago k'èlyéih' níki'jilkadgo la' atinjin' ahinezdé, ako eí nídat'a'i níhes-t'a' go dayi'yań.

5 Ado eí'di la' tseh'-tahjin' adahinezdé, a'kwi lèz do ho'żoń holoń' dah; ado eí t'ahhago hadane'sańh', hálah, eí lèz do ba dītań' dah, eí'bañh.

6 Nidih dozoń'go dahidian-go eí yiyi'zéz; hálah, eí'di bike't'l'ol at'din, eí'bañh, ako altso nílña'.

7 Ado la' c'il-dadéni'ni bítahgo ahinezdé; ado eí'di c'il-dadéni'ni dadi'ne'sańh, ako altso bi'gānh, ako t'ado binest'ań' hazliń' dah.

8 Ado la' lèz ya'at'é'hi biyi'go'ne' ahinezdé; ado dadí-ne'sańh, ado nítsań siliń'; ado binest'ań' hazliń', ako la' ta'-dingo, ado la' hasłań'dingo, in'dah la' nezna'dingo biläh ní'dasdliń.

9 Ado abiždi'nid, Dineh t'a-hai'-dah bija holoń'go beh azdits'a šiń ha'ní'di azdits'inh.

10 ¶ Ado t'asa'ha dzizliñ'-go, t'a akon' hanago naki-ts'adah'igi yił nídaħäztan'igi eí hane'-beh-édetiñ'hi oly'e'i yí'ndahodeł'kídłt.

11 Ado abiždi'nid, Nihi t'è-yah God beh-boholni'hi na-

nil'in'go beh-na'nti'ni éi'di
níhił bê'da hodoziñłgo níha-
dét'anh, nîdih t'a bî'nidi nî-
dakai'igi éi t'aaltso hane'-
beh-é'détin'hi beh bic'in'
ha'idzih.

12 Ako dézdoltséł nîdih
lañh', t'a a'ko nîdih do hoł
bê'dahodoziñł dah; ado daz-
didsots'iñł nîdih lañh', t'a
a'ko nîdih do bê'dazdîdotiñł
dah; ako do na't'an andaž-
do'nił dah, ado bañhigi ada-
joni'ii do han'dahîdidot'ał
dah.

13 Ako éi abiždi'nid, Da' di
hane'-beh-é'détin'higis do
níhił bêdaho'zin dah? A'ko-
san' ha'at'é'go hane'-beh-
é'détin'higí t'aaltso nîhił bê'-
dahodoziñł?

14 K'èdidlé'hi éi God bîzad
k'idileh;

15 Ado di'di éi sad k'iždilâ
yeñdań atinjin' ahînezde'igi
at'eh, nîdih t'a dazdits'iñł'go
t'ahhâgo Ak'ihodiâhi dahdi-
gâhgo, ado éi sad dahajéih
biy'i'den k'idolyâ yêni' yił
dahdilwo'.

16 Ado di'di éi t'a akot'é'go
tseh-ťahgo adahînezdê yêni'
at'eh; ako éi'gi sad déidi-
ts'iñł'go t'ahhâgo bañh bił
daho'żon neheleh'igi.

17 Ado éi'di bi ke'-tl'ol
a'dadingo, ako t'o konagan-
jin' bêdahodinah. Ado bîk'i-
jin' éi sâdigi binina bañhigi
a'hot'iñhgo, in'dah ak'ëdinih'

jiléh'go t'a a'ko t'ahhâgo
bik'é jidigoh.

18 Ado di'di éi la' c'il-dadé-
ni'ni bitahgo k'idolyâhigi
at'eh; éi'di sad déidits'iñ'hî,

19 Ado nahasdzań bîkâgi
beh-inâni yantse'kesi in'dah
bîna'adlo'go daat'i'ni, ado
nânała' bîda'hononi'ni t'aał-
tso, éi di di'igi dabijéih biy'i
go'ne' nehele, ado éi sad yê-
ni' nîdèłtsed, ako dabines-
tań' do dahaleh' dah.

20 Ako di'di éi lež ya'at'éh'-
igi k'idolyah'igi at'eh; éi'di
sad déidits'iñhgo dayodla'nî-
gi, ado éi'di dabînest'ań' nî'-
dahwiléh, la' tâdingo, ado la'
hastan'dingo, in'dah la' nez-
na'dingo bilâh nî'dadlêh.

21 ¶ Ado éi abiždi'nid, Da'
a'k'a-kon' yah itinh'gôs tsî-
ts'a biyâ go'ne' adotinł bîni-
yeh, tsask'eh biyâ go'ne'
dats'i adotinł bîniyeh? Ado
a'k'a-kon' ana'tsigih dats'i
do adotsih' dah?

22 Hálah, akwe'e nîdažnił-
in'igi éi'di t'aaltso bê'hodo-
ziñł, éi'bañh; ako t'aaltso
nanil'in nît'enîgi éi'di t'a-
at'eh do'nîh.

23 Dîneh t'a hâi'-dah bîjâ
holon'igi beh azdits'a' šin
ha'ni' azdits'iñh.

24 Ado éi abiždi'nid, Da-
dohts'a'i éi hažo'o dayi'sol-
ts'ań. T'a dîneh ba ina'nél-
ânhigi éi t'a akohgo nîc'in'
bîna'nélânh' dolêł; ado nîhi

4: 25 MARK BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 4: 41

dadohts'a'igi. éi bí'láhgo níhá adolnìl.

25 Hálah, éi hwé holon'igi, éi hoh hädolyèl; ado éi do hwé holon'igi éi'di hoh'igi nídih haǵa'dolyèl.

26 ¶ Ado aždi'nid, God aláhgo-beh-boholni'hi éi díneh la' alastsi kéiyí' go'ne' k'idilah nahalín.

27 Ado níjilwoś ado naž'di-nah, tl'égo in'dah jiń'go; ado alastsi yéní' díniséh ado haniséh, ako éi do hoł bého-zin dah.

28 Hálah, nahasdzań éi t'a bih bínest'ań' ha'iniséh, bít'ań atseh, ado bínest'ań' ado bik'ijin' bílastsi t'aat'eh bínest'ań' biyídigo haléh.

29 Nídih anest'ań'igi nít'inh'go éi t'ahhágó beh-ige'si beh yiyigés' léh, hálah, agíz ba'holzíz, éi'bańh.

30 ¶ Ako aždi'nid, Hásan' yit'é'go God aláhgo-beh-boholni'hi? ado ha'at'i'san' bíl ahí'nolnín sín bíl ahélt'é'go adadilníl?

31 Éi c'il la' bíná a'ohgo aníltso'i nahalín, éi anaígi k'idolyágó éi ts'ide anā t'aaltso bo'ohgo aníltso.

32 Nídih k'idilyéh'go ado díniséh, ado c'il t'aaltso bí'láhgo at'eh yiléh, ado bigan ayooadat'é yiléh, ako bí ca-ha'ohgo nídat'a'i ké'daha-t'inh.

33 ¶ Ado lań'i hane'-beh-

é'détinh éi beh bíc'in' God bizad beh hadzisdzí, t'a akot'é'go éi t'a bidažnél'an'igo dazdizts'ań.

34 Nídih hane'-beh-é'détinh t'agédgo t'eyah do bíc'in' yajíl'tí:dah; ako éi t'asa'ha dzízlin'go t'ai'yisi hažo'ogo hodahoł'ahigi t'aaltso t'a bého'zingo beh bíl hojol-ne'.

35 ¶ Ado t'a éi bijińh', ií-āńgo éi abiždi'nid, Tin' be-ek'ídtyonan'igo dikáh.

36 Ado t'oahojiyu'i yéní' ałtso hats'ańjín' dahdabíž-dílkai'go ado t'akojit'éh'igo dahdaždi'l'go jí:kai.

37 Ako ayoat'é'go dé'yol, ako tsin-naél tóh bih da-halk'olgo ako k'adeń hadebín.

38 Ado hoh t'eyah tsín-naél békédigo tsiał bik'ijin' ajíl-hoś, ado ts'edahodzisitgo adahodi'nid, Na'ntí'ni da'ha'ní'di a'didińkís ní ní'zin?

39 Ado nízdi'na'go ni'yol yéní', Hažo'ogo, bíždi'nid; ado tóh t'eyah, Hožoń'go ašt'édí'teh, bíždi'nid. Ako ni'yol yéní' ašt'édí'te' ado t'ai'yisi hodiýél.

40 Ado éi abiždi'nid, Ha'a-t'i'san' biniyeh ayoat'égo ní-dałdzit, ado ha'at'é'gośan' do da'ohdlan' dah?

41 Ako éi t'ai'yisi bě'dazdiszid ado a'dahíždo'nid, Ha'at'i lańh díneh sín at'eh,

5: 1 MARK BÎK'EHGO HANE-YA'AT'È'HI 5: 15

ní'yol nîdih ado tōh nîdih bik'eh dahołiñh?

WOLTÀ'I 5.

1 Ado be'ek'idt yona'nîdi jî'kai la' kék'yah Gadâra hól-yé'di.

2 Ado tsin-naël bîyi'den hajiyâgo t'ahhâgo jidaścâ bîtahdeñ dîneh lè'i la' nîlc'ih-beh-i-nî'zini bî siziñ lè'i hadah niyah.

3 Ako jidaścâ bîtahgo kék'hat'iñ lanñ'; ado dîneh do la' beh otl'oł at'é' dah, bêş-dahol-ža'igi nîdih dodah.

4 Hálah, ala'tsin nîna'nî'li ado bêş-daholža'igi nîdih t'ahañh beh bëet'l'oh, nîdih bêş-daholža'igi t'eyah yiyil-dlâd, ado ala'tsin nîna'nî'li t'eyah niyit'h; ado dîneh nîdih do la' aşt'e bo'le' at'é' dah.

5 Ado t'aa'lañjîn' jiñ'go ado tl'ego nîdih dzîl bîyi'go na-gâh, in'dah jidaścâgo na-gâh, dîlwosgo in'dah tseh yeh nî'ídilgës.

6 Nîdih nî'zajîn' Jesus yi-yiltsań'go yic'in' nî'dilwodt ado hayâjîn' nîtsidîne'go'go nahoskan.

7 Ado yè'go hadolgâzgo adi'nid, Hašan' nîdešlił, nîh, Jesus aágâgo ayoat'è God bîye' God bînal a'ndeñnih, do tîhoñnih'go ašídi'lîl dah.

8 Hálah, dîneh bîyi'den hanînâh, nîh nîlc'ih-beh-ini'-

zini nî'lîni, bîzdiñid, éi'-bañh.

9 Ado, Hašan' yînîlyeh, hoždiñid. Ado anaždo'nidgo ajîñih, Lan'i yînîsyeh, hálah, t'oaħoni'yu'i éi'bañh.

10 Ado t'ai'yîsi Jesus na'-yoskan: kék'yah t'akâ bîts'añjiñ' anîhinoł'kâd, yîlni'-go.

11 Ako a'kwi dzîl bî'gahgi bîso'di t'oaħayui da'ayañ'go nanîlkâd.

12 Ado éi nîlc'ih-beh-adéi-nî'zini yêñi' t'aałtso nî'dahokâñhgo adanîh, Bîso'di bîyi'go'ne' adanihiñ'ah, ako éi'di bih hîdikâh.

13 Ado t'a a'ko Jesus badî-niñâh'. Ado nîlc'ih-beh-adéi-nî'zini hayî'den hahazjé, ado bîso'di yîh dahaswodt; ado nanîlkad yêñi' t'a inîdzî'li beh bîdah go'yah na'dijé ado be'ek'idt bîyi' go'ne' ahewodt, ako tōh abis'dînd.

14 Ado éi'di t'aałtso bîso'di nîdažnîlkâd yêñi' a'kohgo yo'adziswodt, ako kîn-hal'âgi badahojoñe', ado bînâgo kék'yah aldo'. Ado éi t'aałtso c'êheżjé, halâ-hodza lah danî'zingo.

15 Ako Jesus yahaskai; ado a'kwi nîlc'ih-beh-ini'zini bî siziñ yêñi' do-at'éh'igo, ado bîntse'kes k'ezdongo, ado hadit'è'go siđâgo dadziłtsańh; ako t'aadziłtso nîdažisdzid.

5: 16 MARK BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 5: 33

16 Ako dineh dabinal'igi éi yeh hoł daholne' éi'di dineh niłc'ih-beh-ini'zini bī siziñ yēni' haidzaig'i ado biso'di a'dzaig'i yadaholne'.

17 Ado t'ai'yisi ní'dahokañh, Nihi kē'yah bits'añjìn' nandlēh, dahanli'go.

18 Ado ako tsin-nael' bih iyāgo, éi'di niłc'ih-beh-ini'zini hwi siziñ nít'en yēni' na'hokañh, Nil honišloñ' dolèł, hałni'go.

19 Akot'é' nídiñ Jesus, Dodah, hodínid, nídiñ nağan'-go nídidahgo ako Boholni'hi ayot'é şah a'yilah ado şa joba' dini'go ník'iso beh bíl daholne'.

20 Ado daşdiyah; ako Dika'polis kin-hadas'ahigi bítahdi t'aat'é-nít'en Jesus ayoat'é yeh aşt'é-hodla'igi éi' ba hojilne'. Ako dineh t'aadziłtso t'o-hoł-adahayu'i.

21 ¶ Ado Jesus tsin-nael' beh tse'na nádzidzägo, ako dineh lań'i ha a'la nānasdlin'; ado be'ek'idt bibańh'gi nádzidzah.

22 Ado nít'en jo'akon, a'la-nadlēh-ba'-kín beh-boholni'hi la' ha niyah, Jairus yolyeh'igi, ako ho dziltsań'go hake'tsinjin' nítsidine'go.

23 Ado t'ai'yisi na'hodzoskan, ako anih, Sitsi' alts'i siyē k'adēni' bī'nitsańh': ako na'hoskan, Hak'go, ádi ní'la'

beh bik'i didil'ni, nádidodał ado hinā dolèł biniyeh.

24 Ako Jesus bíl daşdiąż; ado dineh lań'i hakē yíkai'-go ho naś'ziż.

25 ¶ Ako asdza'ní lé'i la' díł biga'dinestał lańh', ako éi t'a akojit'é'go nakits'adah na'-hai lańh'.

26 Ako lań'i azé adéł'i'ni bík'è lań'idi tihodzoznī, ako ha nalye'i yēni' altso badziz nil, ado t'ado názdidzä dah nídiñ t'o yo'weh dah a'dzidzah.

27 Ako nít'en Jesus bahojí'ní, ako ahéñalai' bine'den'go jiniyah, ako bì e biždél-cít.

28 Hálah, bì e t'eyah t'o biddeniscit nídiñ hadalt'eh anáśidodlił, jini'go, éi'bańh.

29 Ado t'ahhágó ha díł haliñ yēni' as'diñd; ako t'a dzizin' nít'en nałni'hi bits'añdo hałah ya'hot'eh dzizliñ'go hoł bē'hoziñd.

30 Ako Jesus t'ahhágó biy'i'di bíl běhozin éi diyin biy'i'den' hayágó, honas'ahigi bic'in' nídziziyiz; ado adi'nid, Hai'sań'si e yídélcít?

31 Ado ho'dahoł'ahigi adahodi'nid, Joh níndzis'ah, ha'at'é'gośań' ako adinih, Hai'sań'si šidélcít?

32 Ado dineh bítah dzidezgal, ado a'dzidzäig'i hwiždoł-tséłgo.

33 Nídiñ éi asdza'ní nas-

džid ado bičah hoditlit, a'ho-dilyāigi hoł běho'zingo, ako biyajin' nitsizdine'go'go do-woc'idgo altso beh bił hojol-ne'.

34 Ado asdza'nì abiždi'nid, Sitsi' yinidla'ni éi'di hadałt'e' ana'nidlā, nìł hožon'i'go nanināh, ado nałni yēnī' bits'ańdo hadanilt'é'go.

35 ¶ Éi t'a yajil'ti'go díneh la' a'la-naadlēh-ba'-kin beh-boholni'hi éi bağanden yi'kaigo éi adadi'nid, Nitsi' yēnī' daztsańh; na'nile'is Na'nti'ni banant'inh.

36 Éi t'ahhāgo Jesus, éi sad beh haodzi'igi yidzits'ań nìdih a'la-naadlēh-ba'-kin beh-bo holnih'igi ayidi'nid, T'ado nìł hoye'i nìdih t'o indlainh.

37 Ako díneh hai'-dah akōn doda'go yeh hoł'a', Peter, ado Jéms, ado Jéms bits'i'li Jan, éi t'eyah bił daśdikai.

38 Ado a'la-naadlēh-ba'-kin beh-boholni'hi bağan'di jiniyah, nít'en ha'hoägo dzidzits'ań, la' andaceah, ado la' ayoits'a'go dacah.

39 Ako yah ajiyägo éi abiždi'nid, Ha'at'i'sań biniyeh ha'hoł'ah ado dahcah? Di at'ed éi do daztsań' dah, nìdih t'o' alhos.

40 Ado éi do il'-ilińh yeh hädädlöh. Nìdih t'aadziltsań c'hožniniłkädgo at'ed biže'e in'dah bimah ado bił nìjì-

kai'igi, é'idi t'eyah at'ed si-tin go'ne' bił yah ajokai.

41 Ado at'ed bił'a' dziltsodgo abijinih, Talitha, kumi, ako éi, At'ed a'ndišnih nìdidań, jini'go olyeh.

42 Ado t'ahhāgo at'ed nì-didzah ado déyah, hálah, éi nakits'adah bi na'hai, éi-bańh. Ado t'aadziltsań t'ai'-yisi ayoat'é'go t'o-hoł-adahayu'i.

43 Ado éi t'aadziltsań t'ai'yisi hažo'ogo abiždi'nid, Takań díneh la'dah bił dahoł-ne' yi'la', ado at'ed ha'at'i dah ba'nołtsod, hoždi'nid.

WOLTA'I 6.

1 Ado éi bits'ańdo dahnž'-didzah; ado t'a hoh ha ke'-yahgo anādzodzah; ado hodoł'ahigi éi t'a hakē yi'kai.

2 Ado haayinħ-jinħ azlin'-go, a'la-naadlēh-ba'-kin biyī'go'ne' ninaždinitań, ado lań'i dahozdizts'ańgo éi t'o-bil-adahoyuigo adanih, Ha'at'i bits'ańdośań' di díneh t'a-altsań bił běho'zin? Ado bayılıyah'igi lańh' ha'at'i beh-hódzani śin at'eh? ado di ahoni'li ayoat'é'i nìdih la' yoli'go yanagah?

3 Da' di'is do nì'iži'hi at'in' dah, Meri biyaż, Jéms ado Joses ado Judah ado Sîmian bî'nai? ado dabidēžiis do bił nékai dah? ado éi t'aaltsań do bił jî'lind' dah.

6: 4 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 6: 17

4 Nidih Jesus éi adahodi'-nid, Ahodoni'hi-yahalne'i éi beh-ił-ił'i'ni do beh at'din dah, nidih t'a ha kę'yahdi ado dahak'éigi ado bìł hajije'igi éidi t'eyah do bìł jiliñ'dah.

5 Ado a'kwi ahonili ayoidat'é'i do banjigā dah, nidih t'adokwi danîneh'igi éi t'eyah bìk'i daždilnìh'go na'hîzdiłjē.

6 Ado t'o-hoł-ahoyui, hálah, do da'odlań' dah, éi'baňh.

¶ Ado bìnägi kin-naznì'ligo nažnitin'go taždiyah.

7 ¶ Ado éi nakits'adah'igi, Hak'go, bìždi'nid ; ado naki nî'lago adzis'a', ado adzilgo beh-oholni'hi niłc'ih-béadé-ini'zini i'naži'ni beh ha'hi-nilcé'hí éi t'aaltso bah hîz-déz'aňh.

8 Ako a'dadoni'hi beh bîc'in' hadzodzigo ajinih, Ha'a-t'ih'igi dah t'ado dayinołe'hi, nidih gîs t'eyah, dahna'ayizi éi dodah, bâh nidih dodah, nîhè azis biyî' go'ne' beso nidih dodah:

9 Ako keh bike'gîz-haazt'i'igi t'eyah bî nî'dasoëzgo, ado ē-tsoh naki'go ałdo' dodah.

10 Ado adabîždi'nid, T'a kingi dahkâhgi t'a a'kwi nî-dasodah, hajin'dah nâdadoh-kâhgo in'dah dahdahidoh-kâh dolèł.

11 Ado t'a-hai'-dah do da-

nîhi nî'zinigi ado do t'a'k'adt danihi dizts'ań'igi éi bits'ań'jiń' dahdadohkâhgo, nîhike biyî' lèż ha'danoldéh dolèł, ako éi beh-ého'zîni bîniyeh. T'aanigo a'nihidisnih, bana'-hat'iń bijiń'go Sadam in'dah Gamarrah éi'gi bî'lâhgo ti-dahwiždonih.

12 Ako c'idadziskai, ado God bizad yadaholne', éi dinneh baňhigi adajoni'hi baňhdaho'nì'go yo'adahîždidoał bîniyeh.

13 Ako lań'i niłc'ih-behadéin'i'zini ha c'idahažjé; ado lań'i daninéhigi tlah ho dadziztlé'go na'dahoždiljē.

14 ¶ Ado alâhgo-nat'âni Herod éi haho'nî, hálah, t'a-at'è-nit'eń ha'zî' ba hane'go ahidezdlad éi'baňh ; ado éi adi'nid, Jan nahadlâgo-ťagisi yêńi' éi'di daztsań'den nâdi'na' sa'sin, éi' bînina di ayooadat'é'i yanagah.

15 Nânała' éi adanih, Elai'-jah at'inh ; ado nânała' éi adanih, ahodoni'hi-yahalne'i at'inh, doda'i éi la' at'inh.

16 Nidih Herod éi yiyi'nigo adi'nid, Jan, bitsi-ts'in k'inigîz yêńi' at'inh, éi daztsań'den nâdi'na' lańh'.

17 Hálah, Herod t'a hoh Jan bika ijiła'go ako yah ajił't'e', hálah, Herodias yolyéh'igi bînina, éi Herod hatsi'li Fi'lip bê asdzango ; ado éi badzîz'yeh éi'baňh.

6: 18 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È' HI 6: 33

18 Hálah, Jan éi Herod ayid'nid, Bik'eh-ahoni'li bîk'ehgo nits'i'li bê asdzan'igi né asdzango do bêhaz'ân dah;

19 Ei'bañh Hero'dias yolyèh'igi hac'in' do-bîl-hožon'-dah, ako hodiyeshél ní'zin nit'en, nîdih t'a' dodah.

20 Hálah, Herod éi Jan bîl nîlin'h, dîneh bañhigiat'ebañh-at'dini ado dîneh diyi'ni nîlin'go hoł bêho'zîn, éi'bañh yaahalyań nit'en; ado hozdizts'ańgo lań'igo a'dzah; ado bîl hožon'go ho dizts'ań.

21 Ado bihonédzańjin' ayil'kańgo Herod bîdîzcińyeni'-bi-jinh banâholžiżgo, t'a ake'ego nîdant'ahîgi ado alâhgo-silägo - bîndant'ahîgi, ado Galiligi dîneh daat'i'ni, éi' bah lań'i c'iyâń a'yilägo hats'ań dai'yań.

22 Ado Hero'dias bic'e'e yah iyâgo dabinał olžiż; ako Herod in'dah t'aaltso yił na-hâztan'igi éi'di bîl ya'adat'eh. Ado alâhgo-nat'ani éi ayidi'nid, T'a ni ní'zinigi si nikèdgo éi nadešlél.

23 Ado éi at'ed bic'in' God binał a'dé hadzodzi: T'a ni ní'zinigi si nikèdgo éi nadešlél, alâhgo-beh-śiholnih'-igi nîdih ałni'do.

24 Ado at'ed c'inadzâgo bîmah ayidi'nid, Ha'at'i'sań yi'deškił? Ado bîmah adi'nid, Jan nahadlâgo-ñaagi'si bîtsi-ts'in lańh'.

25 Ado at'ed t'ahâgo alâhgo-nat'ani yił yah anal'wodt, ako yiyikèdgo ajinîh, T'a k'adt lëts'a bîyi' Jan nahadlâgo-ñaagisi bî tsî-ts'in éi sadił.

26 Ako alâhgo-nat'ani t'ai'-yisi bañhbî'ni, nîdih a'dé hadzodzi'igi in'dah bîl nîdziztan'igi binina do lahgo anjo'dle' a'dza dah.

27 Ado t'ahâgo alâhgo-nat'ani salâgo la' ayil'a', ado, Bi tsî-ts'in naniâh, bîzdi'nid; ado akôn jîniyâgo yah-i'i'nił go'ne' ha tsî-ts'in k'iżnigiz.

28 Ado ha tsî-ts'in yenî' lëts'a beh nažnikańh, ako éi at'ed bažnikańh, ado at'ed éi bîmah yenîkańh.

29 Ado hodahołâh yenî' dayi'nîgo haži'i yenî' nîdëidiltin'go ado yo'adayilah.

30 ¶ Ado éi'di dal'âdi yenî' t'aadziłtso Jesus ba'alk'eh ahan nînâdziskai, ado adajî'tińdi in'dah beh nîdaz-neztań'i éi'di t'aaltso beh bîl dahojolne'.

31 Ako adabîzdi'nid, Hak'-go, nîhi t'eyah t'asa'ha ke'-yah-do-naadah'igo dikâh, hanî'zahjidah hâdadilyińh bîniyeh.

32 Ado éi t'asa'ha do-naadah'igo tsîn-nael beh ajokai.

33 Ako dîneh lań'i daşdikai'go dahołtsańh, ado lań'i hwé daho'sińd, ako kin-adas-adeń la' t'a'ni' t'ała' dajî'-

6: 34 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È HI 6: 49

jéhgo t'a hoh atseh a di níjíjé ado hac'in' níheskai.

34 Ado Jesus a'kwí hajiyágo díneh t'oahayui yil'ágó dziltsańh, ado t'o baa'áha dziniziń; hálah, dibe na'nílkádi beh at'dín nahalingo, éi'bańh; ako lań'i beh nínaž'díniń.

35 Ado dožońgo yaadez'áńgo hodahołáhigi ha yí'kaigo ado adadi'nid, Di do-naadah'igi at'eh lańh', ako k'adt dožoń'go hił'c'in':

36 No'wehjín' ahohkáh, bídiniń, kín-da'lań'go ado bínágo dahoğan'go, ako'ni c'iyán ní'déidiyołnih, hálah, t'ado dayoíyan'i dah, éi'bańh.

37 Ako hoh anábiždo'nid, Nihi ba'da'nołtsód. Ado adahodi'nid, Da' naki'di nezna'din yal bi'gahgós bäh ní-dahidil'nih, ako éi níhít'saan déidoyiń?

38 Ado abijinih, Dokwi'sań'bäh ní'dahjäh? níhilah da-nołinh. Ado hoł bëdahozind'go adaždi'nid, Bäh aś-dla' lańh', ado ló t'eyah naki'.

39 Ado a'dadonili beh bić'in' hadzodzí: Ako ał'ań no'jago tl'oh bikä dí'nohbińh dabiždi'nid.

40 Ado éi t'aaltso nezna'din in'dah aśdla'din danélt'e'go ał'ań níhezt'i'go dadí'nezbín.

41 Ako bäh aśdla' yení' in'dah ló naki' yení' daśdi'jago de'go ya'dilhíłl bić'in'go dzí-

dezgal ado sozdolzin, ado bäh nídzizt'i'go hodahołáhigi badzizníl ado éi yadayizníl, ado ló naki yení' alts'a'dzizn íl'go aldo' altso bítä-dzizníl.

42 Ado éi t'aadził'tso da'jiyáńgo t'ai'yisi hwih dadzilin'.

43 Ako éi nídaħastí'igi nídadzizlágó ts'izis nakits'ā-dah bī hadé'bińd, in'dah ló aldo'.

44 Ako bäh dajiyáń'igi t'aadził'tso aśdla'di mil díneh jilt'é lańh'.

45 ¶ Ado t'ahágo hodahołáhigi bić'in' hadzodzí: Tsí-naél bih hokähgo be'ek'ít yo'nanigo siba' Bethsé'dahgo wohkäh, sí t'eyah t'a di díneh t'aaltso yo'wehjín' bídideńiń.

46 Ado éi t'aaltso yo'wehjín' bídzi'nidgo dzíl bih jiyah, ađi sozdidolzińl biniyeh.

47 Ako i'i'áńgo tsín-naél éi be'ek'ít ałni'di yioł, ado hoh t'eyah t'asa'ha ní'di níjigáh.

48 Ado hac'in' nídaħwi'nágo dajil'élgo hodziltsańh, hálah, hadahdeń ni'yolgo, éi'bańh, ado yikaih t'ah'jín'go bandzidzah tóh bükádeń jogal'go; ado t'o hwi'gah dašdigah nít'eń.

49 Nídih tóh bükági jogal'go dahodziltsańh niłc'ih at'ińh dazní'zingo bik'è hadazdeşgáž.

50 Hálah, éi t'aaltso dahołtsaŋgo hak'è bïldahoyé. Ako t'ahágó bic'in' yajifti'-go abiždi'nid, Nihil dahožon'go, di'di ših ašt'iñh, t'ado nidałdz'i'ti.

51 Ado bic'in' tsin-naél bih jiyah, ado ni'yol yéní' a'ho-dilzé: ako t'aaltso t'ai'yisi t'o-hoł-adaho'yui, ado do bo'honéāngó bantsi'dadzizkez.

52 Hálah, bäh bił nahayah' yéní' t'ado bantsi'dadzizkez dah, hálah, dabijéih éi datl'is éi'bañh.

53 ¶ Ado t'aadziltso tse'na níjikai'go ako kë'yah Gene-seret holyéjin' jí'kai, ado tsin-naél dahdadziztl'oñh.

54 Ado tsin-naél biyí'den hajokai'go t'a a'ko dinéh hwé'daho'siñd.

55 Ako éi kë'yahígi t'aat'é-nít'en ū'a'dazdijégo daninéhígi tsask'eh bikägi naztiñ'-go nikí'dazdijá akwe'e t'a hoh hoho'ní'go.

56 Ado t'a níjigähigo kin-hadas'ago, ado kin t'a adałc'indi dah, ado binägi dah kín'igi dah, ako éi kín-tah nídaħazt'i'go daninéhígi nídaħiżjá, ako ní'dahokañh, ha ē t'eyah bibaňh'gi nídiħ yid-dadidolcił dajini'go; ado t'a ažnélǟngó hodadešcid'igi éi' t'aaltso hadałt'e nídasdlin'.

WOLTA'I 7.

1 Ado Ferisiz hac'in' ne-

heskai ado ak'edałci'i aaldo'la' Jeru'salemdeñ níheskai.

2 Ado éi hodahoł'ahigi la'bíla' t'a dacingo, éi do bē-haz'ani k'ehgo ūaa'dadesgi'zi yíł daayańgo dayiltsaňh.

3 Hálah, éi Ferisiz in'dah Juz dine'e t'aaltso ha'la' do hažo'o ūadadzigisgo do da'jiyan' dah, ałk'idań bēhaz'an' yéní' t'ah nídiħ t'a ako'dajil'inħ.

4 Ado na'inh bahaz'añden nídaħakħgo, do ūaa'dazdigisgo do da'jiyan' dah; ado lań'igo beh nídaħodi'nestań, a'sá, ado lęts'ā, ado bès-asā-litso'-igi in'dah bika-ada'ni éi ūadadzigis.

5 Ado éi Ferisiz in'dah ak'edałci'i nídaħodił'kíd, Ha'at'é'gośań nídaħoł'ahigi ałk'idań bēhaz'an'igi do biki'ehgo dajinā dah, ado bíla' do ūadegisgo t'eyah daayańh?

6 Ado anābiždo'nidgo abi-jinħ, T'aanigo Aizé'ah níħa halne', Nihi i'dahoł'in'igi, t'a bē-ak'eaściñh yēngi at'é'go, Di dinéh t'a biza dabanh'do t'eyah beh bił danišlinħ, nídiħ dabijéih t'eyah do beh bił danišlin' dah.

7 T'a a'ko nídiħ na'nle'i sicc'in' nídaħa'la', dinéh yéħas-aní yeh nída'nti'ni, éi'bañh.

8 Hálah, God yéħas'an'igi éi yo'adahidohāh, éi'bañh, ado dinéh yeh níħa nída-

7: 9 MARK BÎK'EHGO HANE-YA'AT'É'HI 7: 25

has'an'igi éi dayinohtān', éi'di klets'a in'dah beh-adla'ni tanagisi: ado lañ'i ako'dat'eh'igi a'daht'inh.

9 Ado abiždi'nid, God yéhas'an'igi yo'adahołtl'id lañh', t'a níhi bén'dahosoł-an'igi t'eyah dayi'nohtan'.

10 Hálah, Mozes adi'nid, Niže'e in'dah nimah nił nílinh, ado t'a-hai'-dah la' sad nícońgo beh biže'e in'dah bimah ya yal'ti' śin éi'di t'ai'yisi dadotsal.

11 Nidih a'dadohnih, Dineh la'dah biže'e in'dah bimah a'yididonił, T'a ha'at'ihi dah së holo'ní níhika-adolwoł'igi éi Karban at'eh, (ako éi God badét'añh, olyeh,) éi'di ako do hohodit'i' dah.

12 Ado biže'e in'dah bimah dah yíka-adolwoł yení' bic'in' badanohcín'.

13 Ako níhi bén'dahosoł'ani éi beh God bizad nídałtsed, ado ako'dat'eh lañ'i banahkai.

14 Ado dineh t'oahojiyu'-iigi, Hak'go, bîzdi'nidgo abižjinih, T'aanołtso da'si'nołts'ań ado níhił bě'daho'zín le'.

15 Ha'at'i-dah dineh bikadeń bih dogał'go cingo a'bidioli'li éi at'din; nídhíh dineh biyi'deń hadoga'li éi t'eyah cingo a'bidolił.

16 Dineh t'a-hai'-dah bija holon'go beh azdits'a' śin, ha'ní'di azdits'inh.

17 Ado dineh yil'ähigi bít's'ańjìn' kin go'ne' yah ajiyago, hodahoł'ähigi hane-beh-e'detińh yí'ndahodeł'kikt.

18 Ado abiždi'nid, Da' níhiś aaldo' do níhił bédaho'zín dah? Da' dos dah'in' dah, t'a ha'at'ihi dah dineh bikadeń biyi' gone' ahwileh' éi do hañh cíngó ahaléh' dah.

19 Hálah, éi hajéih do yih haléh' dah, nídhíh habídł t'eyah yih haléh'go haǵah ha'léh, c'iyán éi t'aaltso do banh cín dah a'déle'.

20 Ado azdi'nid, Dineh bígahwile'hi éi hañh cíngó ahoł'inh'.

21 Hálah, dineh biyi'deń ado bijéih biyi'deń nícoń'go nítsi'hakesi hahwileh, éi adilyeh, na'ageh', adiyolyęł,

22 Aniń', ada'hononi'ni, bańhigiat'e, na'adlo', ba'da'ihi, ak'édinih, azaho'ciń', a'daha'ni'hi, a'hodigis:

23 Di'di bańhigi adat'e t'aaltso dineh biyi'deń hahwileh, éi'di dineh ba ihgo a'yil'inh'.

24 ¶ Ako nízdidzago daśdiyah Tair in'dah Saidan kę'yah bibańhdi jiniyah. Ado ádi kín go'ne' yah ajiyah, ado dineh, T'aka la'dah yonih' yi'la' jini'go, nídhíh do niżdot'inł at'e dah.

25 Hálah, asdza'ni lě'i la'bice'e ałts'isi'-yę níłc'ih-beh-

ini'zini bī siziñ'go ha ho'nī lañh', ado ēi niyāgo hayajin' nítsidine'go.

26 Ako di asdza'nī ēi Grik dine'e at'eh, Sairo-Fini'sa dine'e ēi bits'ando jiliñh. Ako na'hokañhgo, niłc'ih-beh-ini'zini i'sizi'ni śic'e'e biyī'den haniłcēh, jidi'nid.

27 Nídih Jesus ahodi'nid, Bi'nī ałcini atseh hwih dałeh; hálah, ałcini bī c'iyan lęcań'i bic'in' ahiltl'id'go ēi do āni' dah.

28 Ako asdza'nī hanān-dzigo ahodi'nid, Boholni'hi, lęcań'i nídih bıkā-ada'nī bı'yago ałcini bı'lak'e hadan-déh'igi ēi déiyanh.

29 Ado asdza'nī anābiżdo'-nid, Kot'ē'go haindzi'igi ēi'-bañh nídidah, niłc'ih-beh-ini'zini ēi níc'e'e k'adt yiyī'-deñ hayah.

30 Ado ha kingo nídzidzägo, hac'e'e tsask'eh bıkago dasitiñ'go dziłtsańh, niłc'ih-beh-ini'zini yēnī hayi'den haya lañh'.

31 ¶ Ado bik'ijin' Tair in'-dah Saidan ké'yah bibańhdoo dahnaz'didzah, ado Dika'polis ké'yah biyī' go'ne' c'iżni'yāgo Galili be'ek'idigi jiniyah.

32 Ado ēi la' hajé'kałgo in'-dah do hats'id yajil'ti'dahgo ēi bıl na'dadziskai, ako, Bi-k'i'dilnih', dahojini'go ní'dahojokańh.

33 Ako jil'adi bits'ando t'a-sa'ha hoł daśdiaż, ado ađi hajeyi' go'ne' aždolni', ado haždiżego hatso biždělcit.

34 Ado ya'diłhił bic'in'go dzidez'in'go a'dił hadzodzol' ako ahozdi'nid, Effa'tha, ēi Añ ant'eh olyeh.

35 Ado t'ahāgo haja añ at'ē siliń, in'dah hatso do at'ē hi dah anal'yah, ako t'a běho'-zinigo yajil'ti' dzizliń.

36 Ako t'ai'yisi, t'akah díneh la'dah bıl dahołne', hoždi'nid: nídih t'a yo'wehigo yadaholne'.

37 ¶ Ako t'ai'yisi t'ohołada-ho'yuigo adajinîh, T'aaltso ya'at'eh'go yanayah; bije'-kałigi nídih adits'a'go a'yilah, ado do yałt'i'i nídih yałt'i'go a'yilah.

WOLTA'I 8.

1 T'a a'kwi nélka' yeń-dan t'oahayui a'la-nadzis-dlińgo ha'at'ih'igi-dah do-dajiyango, ako Jesus bida-hoł'ahigi, Hak'go, yidi'nidgo adabiżdi'nid,

2 Di jil'ahigi hańhsı'ni, hálah, sha'ał'eh ta dabiskan ado ha'at'ih'igi-dah t'ahdo déiyah dah;

3 T'ado daaya'ni ní'dadokah bidi'nidgo dabağan yańh nídadı'nołnā sha'sin; ado la' ní'zadeń nídałkai.

4 Ako hodahoł'ahigi hac'in' hadasdzi: Di do-naadah'ig-i-

8: 5 MARK BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 8: 21

šan' ha'at'é'den bāh hodolélgó di díneh yeh hwih dadolel?'

5 Ado nayiždeł'kídít: Dokwi'sań' bāh nídaħħjāħ? Ado adadí'nid, Tsosts'it lañh'.

6 Ado jil'ahigi, Ni'gi dí'nohbin, biždi'nid. Ado bāh tsosts'it yēnī' níz'dinilgo sozdolzin, ado nídziztī'go hodahol-ahigi badziznil, ado ei díneh yadayiznil.

7 Ado lō ałdo' t'adokwi ní-dajjāħ lañh'; éi'di ałdo' bìl sozdolzingo, Díneh bítahnih hoždi'nid.

8 Akot'é'go da'jiyan ado hwih dadzizliń': ako bāh nihesti' yēnī' nídadzizlāgo ts'iżis tsosts'it bì hadadé'bińd.

9 Ado dajiyāń'igi éi dindi mil jilt'é'go lañh', ako éi t'aaltso ana'dzis'a'.

10 Ako t'ahāgo hodahol-ahigi bìl tsin-nael bish ní'jokai; ado Dalmanu'tha kē'yah biġahgi ji'kai.

11 ¶ Ako Ferisiz éi c'ēhes-kai'go nídaħodil'kídít, ako yeh hodantahgo, ya'diħiħ biiyid' den beh-ého'zini dadinil'inħ daħodi'nid.

12 Ado yē'go a'diħ hadzodzol hwi sizi'ni beh ako ajinħ, Ha'at'i'sań' biniyeh dik'adt díneh'igi, beh-ého'zini nádanil'inh' dašílnih? T'a-anigo a'nihiðiśnih, Di díneh-igi bīc'in' beh-ého'zini do ba' adolnił' dah.

[Navaho] 10

13 Ado ako bits'ań daħdiyāgo, tsin-nael bish nádzodzah ado yona'ni bīc'in'go anajokai.

14 ¶ Ako éi i'dahoħ-ahigi bāh yadayoznah lañh', bāh t'aħla'i éi t'eyah tsinnael biiyigóne' daja'ah lañh'.

15 Ako hażo'ogo abiżdi'nid, ako ajinħ, Ferisiz bì beh-anilyo'li in'dah Herod bì beh-anilyo'li éi hażo'ogo t'a bāa'ħaħlañh.

16 Ado éi ba yadajilħi' ako adajinħ, Hálah, nihi bāh at-din, éi'bañh.

17 Ado éi Jesus bìl bēħo'-zingo ahodi'nid, Ha'at'i'sań' biniyeh, Hálah, nihi bāh at-din, éi'bañh, dahidohniħ? Da' t'aħaśin do nihi bēħaħ-ho'zin dah, ado doś dah'in' dah? Da' niħijéhihs da'tl'is?

18 Niħinā daholoni nídiħ eis do beh daoh'in' dah? ado niħija daholoni nídiħ eis do beh dadohts'a' dah? ado da' doś é'dałni' dah?

19 Bāh aħsla' nihe'ti'go éi aħsla'di mil díneh ba' nihe'ti' éi'di nihesti'igi dokwi'sań' ts'izis hadezbingo ní'dahisol-la? Ako adahodi'nid, Nakits'adah lañh'.

20 Ado tsosts'it bāh nihe'ti' éi din'di mil díneh ba' yēnī' éi'sań' dokwi ts'izis hadezbingo ní'dahisol-la? Ako adadi'nid, Tsosts'it lañh'.

21 Ado abiżdi'nid, Ha'at'é-

8: 22 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 8: 35

gošań' do bik'i'dadohtińh dah?

22 ¶ Ado Bethsé'dah kín-hal'ahígi jí'kai; ako díneh bíná at'din lé'i bíl ha da-dizkai, ado, Bididil'eíl, da-hojini'go ní'dahojokanáh.

23 Ako éi díneh bíná at'din yéní' ha'la' jo'tańgo kindo c'ihozníloz. Ado ádi haník'ež dižé'go hak'iž-dilni'go nahoždeł'kidt, Ha'at'ih'igídás do yíniiń' dah?

24 Ako dašdígál'go aždi'nid, Díneh t'eyah, tsín nída-kai nahalingo yiš'ińh'.

25 Ado bik'ijíń' hanaá ha bík'i naž'dilni, ado de'go dzí-dez'in'go a'hojilah: ako k'e-hez'don ajojn'go anáhojidläh, ako díneh t'aaltso t'a-yít'in'igo dzíltsańh.

26 Ako t'a hoh hağan'go anáhojil'a', ako a'hojíńh, T'akah kín hal'ahígi wo'ya', ado t'a-hai'-dah akwe'e bíl holne'.

27 ¶ Ado Jesus in'dah hodahol'ahígi aldo' Sezeri'ah Fili-pai binágó kín-hadas'ahígo dašdikai. Akón jokahgo hodahol'ahígi nayízdeł'kidt, Dí-nehsań' hai at'inh dašílnih?

28 Ado adadi'nid, Jan na-hadlágo-ťaagisi; in'dah la' İlai'jah daníh; ado nánała' éi ahodoní'li-yahalne'i la' at'inh, daníh.

29 Ado anábiždo'nid, Níhi'-sań' éi hai' at'inh dašínoh-

níh? Ado Pi'ter ahodi'nid, Christ ní'lính.

30 Ado t'ai'yísi hažo'ogo beh abízdi'nid, Ei t'aka díneh la'dah, éi at'inh, daší-dohne' yi'la'.

31 ¶ Ako nažntín'igi in'dah beh bíl ahožnílne': Díneh Bayižce'i ni éi lań'i yík'e ti-hwidonih, ako alañjín' nazi'-ni ado alañjín' nádaiłníhi, ado ak'edaalci'i éi t'aaltso do dahodí'no'zińl dah, ado dahodiyolħet, ado ītagi jińh az-liń'go naždidodał.

32 Ado éi t'ado naníl'i'ni beh hadzisdzí: ado Pi'ter hac'in' níniyágo hodítehgo yan'didzah.

33 Nidih níjiyágo hodahoł-ahígi bítah dzídezgáł'go Pi-ter bizdesteh, ako ajiníh, Ak'ihodiahi, síné'ji anínáh, hálah, God iní'zinígi éi do bantsí'nikes dah, nídiń díneh adé nízinígi éi t'eyah bantsí'nikes.

34 Ako jil'ahígi in'dah hodahol'ahígi aldo' Hak'go, bíž-di'nidgo abijiníh, T'a-hai'-dah šíkeden yigał dolé'li éi do a'dantse'kes dah dolęł, ado tsín-ałna'ösztí nízdido-tínl'go šíkeden jogał dolęł.

35 Hálah, t'a-hai'-dah yís-da'-adideštél dziní'ziní éi'di dazdotsał; nídiń t'a-hai'-dah ših sínina ado hane'-ya' at'é'hi bínina daztsáni éi yísdaa'didoltél.

36 Akošań' dineh la' nahasdzań t'aat'è-nit'en beh-boholnih siliń'go ado daztsań'-go da'sań' nè'lań ha biné'dodil?

37 Ado ha'at'i'sań' dineh yeh-hināni bik'eh hadolyèł?

38 T'a-hai'-dah éi' bînina sîh in'dah sizad yaya'nizini di dadilé'i in'dah baňhigi adani'li dahilci'hi dabînał, Dîneh Bayîzci'ni aldo ha ya'dinozinł, haže'e beh bits'a' dinli'-di-gi bêzniyâgo, ado diyin nîdal'a'i bił jokâhgo.

WOLTA'I 9.

1 Ako éi abiždi'nid, T'aani-go nîhic'in' hasdzih, Ła' kôń nîda'zin'igi anîneh nîdih t'a-do bił bê'dahodoziń' dah, God alâhgo - beh - boholni'hi ayoat'è'i yił niyâgo dadziłtsań'go in'dah.

2 ¶ Ado hastań yîskań do'bik'ijin' Jesus éi Piter ado Jêms in'dah Jan bił dašdikai, dził bîla'tahgo t'asa'ha hadziskai, ado t'a dabînał diyin beh łahgo aż'nolningo a'hoodiyah.

3 Ado ha e t'eyah bits'a'-dinlid siliń', t'ai'yisi yas bilâh at'è'go ligai, t'ado akot'è'-go nahasdzań bikâgi ligai go ayole'i dah.

4 Ado a'kwi Ilai'jah ado Mozes bił bic'in' nîniâz; ado éi Jesus yił ałc'in' ya'dalți.

5 Ado Piter éi hadzigo Je-

sus ayidi'nid, Na'nti'ni kwe'e nikai'igi éi ya'at'eh; ado nîhî'nî' di ca'ha'oh tago a'dadilnił, la' nî nah', ado la' Mozes bah, in'dah la' Ilai'jah bah doléł.

6 Hálah, ha'at'i-dah jîdidońił yénî' do hoł bêho'zîn dah, t'ai'yisi bik'è hoł dahoyè éi'-bańh.

7 Ado akwe'e k'os hazliń'go dahak'i caho'oh, ado k'os biyi'den sâd dists'ań ako anih, Di'dî šiye' alâhgo ośni'ni at'eh, dayi'solts'ań.

8 Ado t'ahâgo dahanâgo nîdadzizgal, nit'en dineh yénî' do naǵa'hi dah, Jesus t'eyah in'dah hoh do'.

9 ¶ Ako dziłdeń bidah nîjokâhgo hažo'ogo bic'in' ya'jiłtî': Daołtsan'igi t'akâ dîneh la' dah bił dahołne' yi'la', Dîneh Bayîzci'ni daztsań'den nâdidzâgo in'dah.

10 Ado di'di t'aałtso ha'isdzi'igi t'a bê'dajîlnih; ako nîdahîzdił'kidt, Ha'at'i la ah yiłnih, daztsań'den nâdidołał, nih'igi ?

11 Ako nîdahodel'kidtgo a'danîh, Ha'at'i'sań' biniyeh ak'edaałci'i, Ilai'jah atseh nâdodał, danîh?

12 Ado bic'in' hadzodzîgo bił hojolne', T'aani Ilai'jah atsé dogał, ado t'aałtso t'a aköñ nînë'diyo'nîł; ado t'a Dîneh Bayîzci'ni beh bik'ë-aści'ni lań'i bik'è tihwiždo-

nih, ado do bîl dajiliñ' dah dolèl.

13 Nîdih a'nîhidiñih, Îlai-jah éi t'aani niya lañh', ako t'a bîh daní'zingo a'daho'lah, ts'ide t'a bik'éasciñh yêngi at'égo.

14 ¶ Ado hodahoł'âhîgi bandzidzâgo t'oahayui ho nasâgo dziłtsańh, ado ak'edaalci'i nîdahodil'kidt.

15 Ado t'ahâgo éi dîneh t'aaltso dahołtsańgo t'o-bîl-adaho'yui, ado k'e daho'ni'go hadah liežjé.

16 Ado ak'edaalci'i nayiždel'kidt, Ha'at'i'san' bindahidol'kidt?

17 Ado éi jîl'âhîgi la' hâdzodzîgo ajînih, Na'ntini sîye' bîl naniäz, éi nîlc'ih-behinî'zini do yałti'i i-sizi'ni hwi holon.

18 Ako t'a boholnih'go hwé nîdzîhał, hażé hağâh, ado hawô ahîzdił'as' le', ako t'ai'-yisi hots'ini: di nîdahodil'âhîgi, Hanolcêh, bîdi'nid, nîdih do adajo'le' at'é dah.

19 Ado éi ahoždi'nid, Dodaohdlan'igi dahilci'hi dîne' e ha nî'zagošan' nîhił naškai' dolèl? hanî'zagošan' ha'i'nîš-nî'go a'daśinoh'sin dolèl? Nilâhdeň hoł şanohkâh.

20 Ado bîl nî'dadziskai; ado ho dziłtsańgo t'ahâgo nîlc'ih-beh-inî'zini yêni' t'ai'yisi digis yihoyił'hân, ado nîjiyolgâlgo hażé hayah.

21 Ado éi biže'e nayiždel'kidt, Hanî'zagošan' nî'holziž a'dzidzado? Ado ajînih, T'a alcini jîliñ'dai.

22 Ado lañ'idi kon' biyi' go'ne' ahoł'go, ado ła'h biyi' go'ne' aldo', t'a hodiyołhél'-go: nîdih bininil'âńgo ado nîhahhnî'nî'go ako nîhikaanilyéd.

23 Ado Jesus ahodi'nid, T'a nîh bininil'âńh, t'a-hai'-dah odlań sîn éi t'aaltsoni t'a ba adolnił.

24 Ado t'ahâgo aški biže'e hadolgaż ado t'a ca'yî', Bohonišni'hi, sîh ośdlanh, jîdi'nid; ado do-ośdlan'igi beh sîka-anilyéd.

25 Ado Jesus éi dîneh aha'-ni liežjéig iyiłtsań'go, nîlc'ih-beh-inî'zini yêni' yides-tek: Nîh, nîlc'ih-beh-inî'zini do-yałti'i in'dah do-adits'a'i bih haninâh, nî dişnih, t'akâ bih nano'dza' yi'la'.

26 Ado nîlc'ih-beh-iinî'zini yêni' haždolgâzgo ado hodis-nâ, ako hayi'den hayah; ado aški yêni' éi la' daztsań nahojî'lîn dzizliń, ako éi'bańh ji'lań'i, Dadziztsańh, dadi'nid.

27 Nîdih Jesus ha'la' yi-yiłtsodgo na'hodidziń, ado naz'didzah.

28 Ako kin go'ne' yah aji-yâgo, hodahoł'âhîgi t'asa'ha nîdahodil'kidt, Ha'at'é'gošan' nîhi t'ado hadanicâń dah?

9: 29 MARK BÍK'EHGÓ HANE'-YA'AT'É'HI 9: 44

29 Ado abiždi'nid, Kot'eh'i-gi t'ado at'eh'igo do hanilcéh' dah, sodizin in'dah do-adanh' éi t'eyah beh.

30 ¶ Ado dašdikaigo Galili kék'yah go'ne' c'ijikai; ado t'ado díneh la'dah yidonih' dah dzini'zingo.

31 Hálah, hodahołähigi nažntin'go abijinih, Díneh Bayižci'ni díneh bahodéltinh', t'a bih danízinigo a'dahodolił, ado dahodiyohleł; dahodzishin' do'bík'ijin' tagijin' azlin'go názdídodał.

32 Nidih éi beh haisdzi'igi do hoł bédaho'zin dah; nida-yízdidołkił'igi éi bík'e hoł dahoyē.

33 ¶ Ado Kapernéamgi jí-kai; ako kín go'ne' nayiždeł-kidt, Wohkähdeňsań' ha'at'i ban'daht'inh?

34 Nidih t'ado hadadzísdzi'dah, hálah, jokähdeń, hai'sań' ayoat'eh dolęł, dajini'go beh ałga'daždit'ah nit'en, éi'bańh.

35 Ado dzinezdägo naki-ts'adahig, Hak'go, bierzdi'nidgo abijinih, T'a-hai'-dah at-si'jin' ništin' dolęł dzini'zini éi akedeń jiliń' dolęł, ado t'aaltso banjil'a'i jiliń' dolęł.

36 Ako ałcini ałts'isi-yę' la'naždiłtiń'go éi hani'gi biznes-dah; ado nízdiltin'go éi t'aaltso abiždi'nid,

37 T'a-hai'-dah ałcini sí'ži' beh nédiltil'igi éi našídił-

tińh': ado našídiłtin'igi éi do sih t'eyah našídiłtin' dah, nídih śinił'a'i aldo' nédiltil'h.

38 Ado Jan hadzi'go anih, Na'ntini díneh la' ní'ži' beh niče'ih - beh - iní'zini i-sizi'ni hainilcéh'go déiltsań; ako, Dodah, dabidi'nid, hálah, do bił nékai' dah, éi'bańh.

39 Ako Jesus adi'nid, T'ado, Dodah, dabidohni'ni, hálah, do hai'-dah díneh la' ayoat'éi sí'ži' beh yandogał dah ado t'a nícon'go ša ya'dołih, éi'bańh.

40 Hálah, do níhít'sańjih ní'lín'igi éi níhic'ijih ní'lính.

41 T'a-hai'-dah sí'ži' beh toh dadohdliń'go níha'ini-káni, éi hálah Christ bı' da-nołih éi'bańh, t'aani a'níhidisnih, hayilya'i éi t'ai'yisi hadolyél.

42 Ado t'a-hai'-dah bızad-k'ehgo di adałts'isi daśo-dlan'igi la' bańhigi a'dzago, éi tseh-beh-ak'ahig hazé děāngó to-nítel' bıyí' go'ne' ahodiyolgan'go éi t'ai'yisi ya'at'e' dolęł nit'en.

43 Ado hai'-dah ní'la' bínina bańhigi in'dzago éi k'idi'giś; hálah, ní'la' agodt'go inah go'ne' iniyágo éi ya'at'eh, dodago éi ní'la' t'a ałc'iji' holon' nídih iní'zin-boholni'-hi-bahaz'ań go'ne', ado kon' do-adiń'hi bıyí' go'ne' iniyágo éi do ya'at'eh dah.

44 Adi dabí c'oś do daniné

dah, ado koñ' do o'diñh at'é dah.

45 Ado hai'-dah nîkê bînina bañhîgi in'dzago k'idi'gîs ; hâlah, naniłhodt'go inah go'ne' iniyâgo éi ya'at'eh, dodago éi nîkê t'a alc'ijî holon nîdih in'ziñ-beh-boholni'hi bahaz'añ go'ne', ado koñ' do-a'diñhi biyî' go'ne' iniyâgo éi do ya'at'eh dah.

46 Adi dabî c'oś do danînê dah, ado koñ' do o'diñh at'é dah.

47 Ado hai'-dah nînâ bînina bañhîgi indzago hañhîdił'hañl ; hâlah, God alâhgo-beh-boholni'hi biyî' go'ne' nînâ t'ała'igo iniyâgo éi ya'at'eh, dodago éi nînâ t'a alc'ijî holon nîdih in'ziñ-boholni'hi bahaz'añ biyî' go'ne', ado koñ' do-a'diñhi biyî' go'ne' iniyâgo éi do ya'at'eh dah.

48 Adi dabî c'oś do danînê dah, ado koñ' do o'diñh at'é dah.

49 Hâlah, t'aaltsô éi a'siñh ak'e'nîl nahalingo koñ' hak'i'-dado'nîl.

50 A'siñh t'eyah ya'at'eh ; nîdih a'siñh éi do halnih' dah sîlin'go, ha'at'i'sań beh halni adî'lîl ? A'siñh nîhiyî' dahołon'go ado alc'in' nîhił dahożon' le'.

WOLTA'I 10.

1 Ado daşdiyâgo Judi'ah

ké'yah bînît'âgo jîniyah, ado Jordan tòh-nîlin'igi tse'na nîzniyah ; ado dîneh t'oa-hayui ha a'la-siliń' ; ado t'a ajit'in'igi at'égo nazneztań.

2 ¶ Ado Ferisiz ha yî'kaigo nîdahodeł'kidt : Da' éiś t'a a'ko dîneh la' bê asdzań yo'idiâhgo, t'o hodażnâhgo a'dahojînh.

3 Ado bîc'in' hadzodzi'go a'bîjînîh, Mozessan' ha'at'i yeh na'nîhineztań ?

4 Ado adadi'nid, Mozes lañh' éi ak'eaści'ni bîk'ehgo alts'a'-ildé'hi nîhaidinîańgo a'yila nî, ako asdza'ni yo'ahîdit'âh.

5 Jesus bîc'in' hanânadzi'go anîh, Danihijéih datl'is éi'-bañh di nahat'ah nîhadet'ańh.

6 Nîdih hodéyâdo God a'yilai éi bikań'in in'dah ba'âdi a'yilah.

7 Di' bînina dîneh, bîze'e in'dah bîmah yits'ań hîdiğâhgo bê asdzań t'eyah yîl'hînâ dolêł.

8 Ado éi naki'igi t'ała'i yîlêh; ako âdo do naki' jîlin' dah, nîdih t'ała'i jîlêh.

9 Éi'bañh t'a-hai'-dah God ahi'yîłtsodi éi ha'nî'di dîneh do alts'a'idonił dah.

10 Ado kîn biyî' go'ne' hodoħâhîgi t'a éi yînînâhodeł'kidt.

11 Ado abîzdi'nid, T'a-hai'-dah bê asdzań yo'ayił' a'go

10: 12 MARK BÍK'EHGO HANE'-YA'ATÉ'HI 10: 26

ado la' nînë'diltin'go éi aždî-dolèl.

12 Ado asdza'nî la' ha hastin yo'ajil'a'go aldo la' banâdzidzâgo éi aldo' aždido-léł.

13 ¶ Ado ałcini hac'in' nî-dajiz'ez bidaždidolciłgo bini-yeh; ako éi hodahoł'ahîgi déidesteh.

14 Nidih Jesus éi yiyiltsańgo do bîl ya'at'éh dah, ado ahodi'nid, Bi'nî ałcini ša hakâh; t'ado, yo'wehdi, dabi-dohní'ni; hâlah, akodat'éh-îgi éi God alâhgobi-beh-ohol-nî'hi dabih, éi'bańh.

15 T'aanigo a'nihiđišnih, T'a-hai'-dah God alâhgo-beh-boholni'hi do di ałcini naha-lingo nabidiłtîn'igi éi t'ado bîjîdolèl dah.

16 Ako ałcini hagan beh jo'tań'go ado bik'i'-daždil-nih'go bik'i sozdolzîn.

17 ¶ Ado atingo jogal'go a'kwi la' hâjil'wodt, ado hac'in' nîtsizdîne'go'go na-hoždeł'kidt, Ya'at'éh na'nti-ni ha'at'i'sań' adeshl'go hol-ago inah bih de'sał?

18 Ako Jesus ahodi'nid, Ha'at'i'sań' bîniyeh, ya'at'é-hi, śidînih? t'ała'i nidih do ya'at'éh dah, nidih t'ała'i t'eyah ya'at'éh éi God.

19 Bik'eh-ahoni'li éi nił bê-ho'zin—Do adzilhê' dah, do aždilé' dah, do ažniıñh' dah, do t'aadzagi a'dahojlne' dah,

do hona'adlo' dah, nîze'e in-dah nîmah nił ni'lînh.

20 Ado hanâdzodzîgo aždi-nid, Na'nti'ni t'a aški nîshiń-dań di t'aaltso hažo'ogo ba-ahaśyańh.

21 Ado Jesus honeł'in'go ayoaho'ñih; ako ahodi'nid, T'ala'hago t'ahdo bî'iléh' dah; nîdîdahgo t'ant'inigi altso nahîl'ni ado ba'dahojoba'igi éi bitanînih', ako ya'dîłhîł biyi'di aśt'é-nîhîni'li holon' dolèł, ado hak'go tsîn-alna-ösztit nî'ditinh ado sîkë yinał.

22 Ado di beh haodzi'igi bahô'nî'go dašdiyah; hâlah, ayoat'é'go at'i'ni jîlinh, éi'bańh.

23 ¶ Ado Jesus hatazgâl'go hodahoł'ahîgi abiždi'nid, Da-jit'in'igi éi God alâhgo-beh-boholni'hi biyi' go'ne' dajikâhgo éi ha' niłdzil.

24 Ako hodahoł'ahîgi t'o-bił-adaho'yui, hadzodzi'igi binina. Nidih Jesus hanâ-nadzi'go ahałníh, Ałcini, daat'in'go yadaolih'igi éi God alâhgo-beh-boholni'hi biyi' go'ne' dajikâhgo éi ha' niłdzil.

25 Gań-ask'idi éi tsah bîga-hodzań go'ne' c'idogał'go éi do ba' nantl'a dah, nidih dineh ajit'i'ni éi God alâhgo-beh-boholni'hi biyi' go'ne' aždogał'igi éi ha' nantl'ah.

26 Ako t'ai'yisi t'o-hoł-adaho'yui ako adahiždo'nid,

Hai'san' t'éyah a'ko yísda'-bídídoltéł?

27 Ado Jesus honeł'in'go adí'nid, Díneh c'eh adéł'in'h'; nídih God éi do c'eh il'in dah; hálah, God t'aaltso yílah nél'anh', éi'bañh.

28 Ado Piter hac'in' aya'-nílti', Jo'akon, nídeleyeh yéni' t'aaltso bits'an dahidikai'go niké nídekai.

29 Ado Jesus hadzigo anih, T'aanigo a'níhidišnih, Díneh do la' bi kin, ado bék'iso, ado bílahkéh', ado bimah, ado biže'e, ado bé asdzañ, ado ba'ałcini in'dah bi da'ak'eh éi sih in'dah hane'-ya' at'é'hi binina yo'ididoał dah,

30 Nídih di k'adtiği daakin, ado ak'iso, ado alahkéh, ado daamah, ado ałcinikeh in'dah ada'da'ak'eh éi nezna'dindi ha bí'läh ní'dodlél, ado bańhigi a'hodidolnił nídih aldo', ado ba'holzižgo hol'ago jinā dolél.

31 Nídih t'oahayui daalän-jin'igi éi daakedeń dolél; ado akedeńigi éi alänjin' dolél.

32 ¶ Ado éi Jerusalem bić'in'go jokäh; ado Jesus éi ha'länjin' yigał'; ako t'o-hol-adaho'yui; ado aké jokähigi éi hoł-dahoyé. Ado nakits'a-dahigi, Hak'go, bızdi'nid; ako ahodidol-nił'igi beh bíl ahoż-nilne'.

33 Ako ajinih, Jo'akon, Je-

rusalemgo yikäh; ado Díneh Bayižci'i ni éi alańjin' nádał-niń'hi ado ak'edałci'i éi'di ba'hodidolteł; ado hodiyol-yel'go hah' hadadodzh; ado al'an díne'e ba hodidolteł;

34 Ado éi hodal'in' dolél, ado ní'dahodi'nołsıs, ado hak'i'-dahidizéh dolél, ado da-hodiyolħeł; ado tagi jinħi azlin'go nádídodał.

35 ¶ Ado Jéms in'dah Jan, éi Zebedi biye'keh, éi hac'in' níniażgo anih, Na'nti'ni t'a ninikédigi níhah adilił' ni-dzin.

36 Ako abizdi'nid, Ha'at'i'-san' níha adeślił nohsin?

37 Ako éi ahodi'nid, Di ní-hadiniħah, nits'a'dinlid'igi bíyi'gi bi'ní' la' ni nišnají dasidā do, ado la' ni niſtl'ají dasidā dolél.

38 Nídih Jesus abidi'nid, Yí'nohkédigi do níhił běho'-zin dah: ado da' níhi'is deś-dliń'igi dohdliń'go bí'noł-anh? ado da' níhi'is nahadlāgo-ṭaagis beh aśididol-nił'igi éi beh nahadlāgo-ṭanas'giz a'níhididolnił bí'noł-anh?

39 Ado éi ahodi'nid, Bí'nil-an lañh'. Ako Jesus anáhodo'nid, Sih deś-dliń'igi níhi aldo' t'aani dohdliń; ado nahadlāgo-ṭaagis a'sididolnił'igi níhi aldo' a'níhididolnił;

40 Nídih sì nišnají ado sih niſtl'ají dasoké dolél'igi éi

10: 41 MARK BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 11: 3

do sīh ādiš'āh dah, nīdih ēi t'a al'diñd bah ašt'ēlyai' t'a ēi bahididot'at.

41 Ado la' neznan'igi dé-dizts'aingo ēi do bīl ya'adat'-ēh'go ya ya'dal̄ti', Jéms in'-dah Jan bīl.

42 Nīdih Jesus, Hak'go, da-hodi'nidgo anih, Nihił bēda-ho'zīn ał'an dīne'e binant'a'i ēi'di hwē bī'daholnih, ado alāñjīn' nazi'ni beh bī'daholnih.

43 Nīdih nīhi t'eyah do akot'ē' dah dolēl; t'a-hai'-dah ayoaništ'eh dolēl dzinī-zini ēi nīhi nal'a'i jiliń' dolēl;

44 Ado t'a-hai'-dah t'aanoł-tso nīhilāñjīn' nīśliń' dolēl dzinīzini ēi t'aanołtso nīhi nal'a'i jiliń' dolēl.

45 Hálah, Dīneh-Bayižci'ni nīdih do ba' naal'a' dolēl bī-niyē dah, nīdih nal'a' dolēl ēi yiniyeh niyah, ado lań'i yī-cańh dadotsał yiniyē niyah.

46 ¶ Ado Jerikodi jí'kai; ado Jerikodo c'ižniyāgo hodahoł'ahigi bīl, ado dīneh t'o-ahayui ēi bīl jokāhgo, Timi'-as biye' Bartimī'as yolyeh'-igi, nā-at'dini jiliń'go, ēi ařin baňhgo aždo'kēdgo dzizdah'.

47 Ako dzidzits'aingo ēi Jesus Nazerethdeń jí'nigo, t'ai'yisi yé'go haždolgāz, Jesus, nīh, Dévid biye' nīli'ni sa ji'nabah.

48 Ado lań'i, T'ado adin'i'ni,

dahałni'go dahodesťeh: nīdih t'a yo'wehgo hanaž'dolgāz: Nīh, Dévid biye' sa jinabah.

49 Ado Jesus yiziń'go, Hak'go, bidohnih, jidi'nid. Ado dīneh bīnā at'dinīgi, Hak'go, dayidi'nidgo ada-nih, Nił hożoń'go nīdidāh, Hak'go, nīlnih.

50 Ado ha bēldla'di no'-wehjin' ajiyił'hangō nīzdi'na'go Jesus bažniyah.

51 Ako Jesus hac'in' han-nanadzi'go ahałnih, Hāsań-nišlēh nī nī'zīn? Ado dīneh bīnā-at'dinīgi adi'nid, Bohonišni'hi, ēs'inń' nī'deš dlēl nī'sin.

52 Ado Jesus ahodi'nid, Nīlāh, nīdīdāh, yīndlāni ēi ašt'ē'-nidlah. Ado t'ahāgo ajoinħ', ado ařingo Jesus bīkē jīniyah.

WOLTA'I 11.

1 Ado Jeru'salem ēi t'a ayi-di hadzih'do, Bethfagi in'-dah Bethani kīn-sinil'igi a'di nājikaigo, ado Alivet dziłdi, hodahoł'ahigi naki'go daś-dił'a',

2 Ado ēi abiždi'nid, Nihi-lāh kīn-sinil'igi bīc'in' doh-āś; ado a'kwi noāzgo teli-ya-żi dahastl'ońgo bik'i'-doh'āś, ēi dīneh t'ahdo yīkā dahndāh dah; k'edoh'ał'go de'-do'łos.

3 Ado dīneh la'dah, Ha'at'i'-

11: 4 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 11: 18

šań' biniyeh aht'ińh, ni'go níhič'ín' hadzidań, Boholni'-hi cō'idońiń biniyeh, didoh-nił; ako t'ahágo adeń šic'ín' yidońal.

4 Ado éi daśdiāžgo atingi dādilkałgi ḱeli-yaži dahastl'óingo dziltsańh, ako k'e-jiah.

5 Ado akoń' la' nida'zin'igi adahodi'nid, Ha'at'i'sań' biniyeh ḱeli-yaži k'eoħ'adt?

6 Ado adabízdi'nid, t'a Jesus ahodi'nidigi at'ego; ako t'a ha'ní'i'di dasdi'löz.

7 Ado éi Jesus bažní'lözgo běldla'di bikā dahdziznilgo yik'i'-dahnesdah.

8 Ako t'oahayui daha běl-dla'di atingo nídadziskad, nanała' t'eyah at'ań dajiž-giž'go atingo níki'dajitkad.

9 Ado éi alānjiń' dayikāh-iģi in'dah akedeń dayikāh-iģi éi'di ha'dadesgāž, ako adanih, Hosan'nah, Boholni'-hi běžniyāhīgi éi ba'hodoń-nih.

10 Beh-boholni'hi dolę́'igi ba'hodoń'nih, éi níhiča Dévid beh-boholnih'iģi; hosan'nah alahgo ayoat'é.

11 ¶ Ado Jesus éi Jerusalém go'ne' ajiyah, ado bī-so-hodizin-kín go'ne'; ado t'aalt-sogo nídzizgal'go, ako k'adt i'iāngó, ako nakits'adahīgi bīl Bethani kín-sinil'igo jí-kai.

12 ¶ Ado biska'ni Betha-

nido c'inajikai'go dicin dzizi-liń'.

13 Ado tsin-fig, bit'ań holon'go sīkād lé'i ní'zajin' dziltsańh, ado bažniyah, ha'-at'ih'igi-dah bańh holon' sa'-sin dzini'zingo. Ako bažni-yāgo bit'ań t'eyah, hálah, t'ahdo a'kwi níholžiž dah, éi'bańh.

14 Ado Jesus éi yic'in' hadzīgo anih, Dineh do la'dah na adoyinl dah kodo holāgo. Ako éi hodahołāhīgi déidits'ań.

15 ¶ Ado Jerusalemgi jí-kaigo, ado Jesus éi bī-sohodizin-kín go'ne' yah ajiyah. Ado bī-sohodizin-kín go'ne' nídalni'hi in'dah bandaini'hi c'ininił'kād, ado beso bīkā-alnā-da'ań'ní'li aldo' yandzistl'id; ado hasbi'di nídayił-ni'hi yikā-dahndahaztań yē-ní' aldo'.

16 Ado dineh do la'dah bī-sohodizin-kín binakah c'ida-jijah dah dolę́go, beh ho-jil'a'.

17 Ado nazneztańgo abijinih, Da' doś bīk'eaściń' dah, Śi kín bī -sohodizin-kín éi dineh t'aaltsoni bah yolyé' dolę́? nídiń níhi lańh' da-niń'hi ba' kín a'dałah.

18 Ado ak'edałci'i in'dah alānjiń' nādalni'hi dēditzs'ańgo, ha'at'ego dahodiyol-hel'iģi éi yandast'iń; hálah, hwé'daldzit éi'bańh; hálah,

lah, dineh t'oahayu'iigi eí t'aaltso nažntin'igi bik'è t'o-bil-adaho'yui, eí'bañh.

19 ¶ Ado i'i'ango kín-lando ts'edzidzah.

20 ¶ Ako abin'igo najo-káhgo tsin-fig sikád yéni' dadziltsanh, ako eí bí-ke-tl'oldo de'go t'aat'è-nít'en sagan' lañh'.

21 Ado Piter eí yinál'nigo ahañnih, Na'nti'ni, jo'akon, tsin-fig sikádgo, Do anilt'añ dah doléł, bidi'ninid yéni' al-tso sigan' lañh'.

22 Ado Jesus anahodo-nidgo anih, God eí daoh-dlañh'.

23 Hálah, t'aanigo a'nihi-diñnih, t'a-hai'-dah di dzil nídit'ango, fo-nítèl biyi' go-ne' ahidolgáñl, yidi'nidgo, bijéih biyi'di t'ai'yisi odlango, anin'igi eí t'aani ako'ho-doniłgo, ado t'a hadzodzigo ha' adonił.

24 Eí' binina a'nihi-diñnih, T'aaltso bika sodadołzin'igi ado dayinohkédi niña dolyél'igi dayinohdlañ'go ako eí niña dolyél.

25 Ado sodadołzingo beh bik'i'-da'hoh'ahi bän'dahidoh'ah, ako nihiتا ya'diñhil biyi'di holo'ni nihi ałdo' nihi t'aadzago a'dahdzaigi eí niña né'didoał.

26 Nidih nihi do anda'diyo'ahgo, eí nihiتا ya'diñhil biyi'di holo'ni ałdo' do t'a-

adzago a'dahdzaigi niña ni-dédoał' dah.

27 Ako Jerusalemgi nájí-kai; ado bï-sohodizin-kín biyi' go'ne' jogal'go alañjin' nadailnìn'hi ado ak'edaalci'i, in'dah alañjin'-nídakai eí hac'in' nikai.

28 Ado adahañnih, Ha'at'i beh-oholni'hi bïk'ehgošan' di di'igi bānaninah? Ado hai'-sañ' di beh-oholni'hi nedí'ni-anah ako di di'igi bānaninah?

29 Ado Jesus bic'in' hananadzigo anih, Sih ałdo' lahgo nanihidides'kil, ako nihi ałdo' sił dahodołnih, ako in'dah sił ałdo' beh nihił ho-deñnih, eí beh-oholni'hi bïk'ehgo di'di bāna'sähigi.

30 Jan nahadlágo-taagis yéni', da' eis ya'diñhil bits'añdeñ, dineh dats'i bits'añdeñ? k'adt sił dahołne'.

31 Ado eí ban'dadzist'ind: Ya'diñhil bits'añdeñ dadi'ni'go, t'a a'ko a'didonił, Ha'at'e'gošan' do daohdlañ' dah?

32 Ado, Dineh bits'añdeñ, dadi'ni'go, eí dineh bë'dadzildzit; hálah dineh t'aaltso, Jan eí t'aani ahodonili'-yahalne'i at'inh dani'zin eí'bañh.

33 Ado eí Jesus yic'in' hadaszigo adadinid. Do baholne' at'e' dah. Ado Jesus abidi'nid, Sih do' eí beh-oholni'hi di'di beh bāna-

śahigi do beh níhił hodeśnih dah.

WOLTA'I 12.

1 Ado hane'-beh-é'détinh beh bie'ín' ayaž'nílti': Dineh lé'i la' c'il-naatl'oi k'idilah, ado c'il nánała' bínago bínazt'i'go k'iždilah, ado tseh báji'níl c'il-naatl'oi ako'ne' yiljíz' doléł biniyeh, ado kín de'go ninezgo a'jilah, in'dah da'ak'eh yaa'dahalyáni a'kwi nízní'nílgo, ado la' ke'yah ni'zago ajiyah

2 Ado anít'anjín' a'holžižgo ha' nal'a'i la' éi da'ak'eh yaa'dahalyáni bits'añdeň c'il-naatl'oi baňh hazliń'i la' naž'dojih biniyeh ahojił'a'.

3 Ado éi dahodzisil'go ní-dahozneshal, ako t'agéd a'ndahodzis'a'.

4 Ado nánała' ha' nal'a'i anájił'a'; ado éi tseh yeh dahoł'ne'go ha tsí-ts'in dayi'tséd, ako t'o ha ya'hasin'gi a'dahoji'lago a'ndahodzis'a'.

5 Ado nánała' anájił'a'; éi t'eyah dahodzishinh'; ado nána lań'i la'; ako éi la' ní-dazneshal'go a'ndahodzis'a', la' ní'dadzistséd.

6 Ado t'ala'i yídzhíh, éi haye' ayoajo'ni'ni, éi'di ts'ide aké-dih jinił'a', ako ajinih, Siye' éi hoł danílin' doléł, sa'sín.

7 Nidih da'ak'eh yaa'dahalyáni éi a'dahido'nid, Di bí-

adoléł'igi at'ińh; hak'go, níhił'nídi dadiyilyéł, ako bí-doléł yéni' éi daníhi' doléł.

8 Ado éi dahodzisil'go dahodzishinh', ado c'il-naatl'oi bífahdo c'idahodzishan.

9 A'košan'di' bínina c'il-naatl'oi beh-boholníh'igi hadonił' ? Ako a'kwi dogałgo da'ak'eh yaa'dahalyáni yéni altso né'dołtsíłgo, ako c'il-naatl'oi éi-nanała' yé'didoał.

10 Ado da' di diyin-béak'é-aści'nigis nídih do dayi'nołta' dah?

Kín adéł'i'ni tseh do déni'zingo yo' adayishan yéni'

Éi'di alähdi beh nána' astl'inígi sí'lin'

11 Di'di Boholnihi ani'hi at'eh,

Ado éi danil'in'go t'o-níhił-adahayu'i.

12 Ado hoł ní'dadidił danizin' nít'en, nídih díneh bé-dadzildzít; hálah, hane'-beh-é'détinh-igi beh níhic'in' yajíł'ti' daní'zingo bił bé'dahozin' éi'baňh; ako hats'a'kai ado hats'anjín' aheskai.

13 ¶ Ako Ferisiz la' in'dah Herod dabí c'oni éi hac'in' adès'a', ha'zadigi beh hánjí-kai doléł biniyeh.

14 Ado éi'di ha yi'kaigo adahodi'nid, Na'nti'ni níhił bédaho'zin ya'at'eh'go holne'igi, ado díneh t'ado bénildzi-di dah, hálah, éi níhił bé'da-

12: 15 MARK BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 12: 28

hozin ; t'aanigo God iní'zini-gi beh na'ntin. T'a dats'i akot'eh, éi Si'zar bic'in' ní-dolyé'ligi, dodah dats'i ?

15 Da' ní'dadilyé'lis, do dats'i ní'dadilyé'l dah ? Nídih éi bít bého'zin t'o a'dahoždil-in'go ako abiždi'nid, Ha'at'i'san' biniyeh šika'daiyoł-hil' ? Yal la' sa noh'ah ako yídestséł.

16 Ado éi hādadziz'ańh'. Ado abiždi'nid, Hai'san' bì tsı-ts'in bik'i sianh', ado ha'at'i'san' beh bik'eaścińh? Ako adahodi'nid, Si'zar lanh'.

17 Ado Jesus hanānadzígo adahodi'nid, Si'zar bih'igi éi Si'zar ba ní'dahohnił, ado God bih'igi éi God ba ní'dahohnił. Ado hac'in' t'o-bił-adaho'yui.

18 ¶ Ako ádo Sa'dusiz ha haskai, éi adani'go, Do ní-dahwiždo'nih' dah ; ado ní-dahodił'kídgtgo a'danıh,

19 Na'ntini, Mozes níha yík'eaścińh, Díneh la' bitsi'li holon'go éi bē asdzań yanlı daztsań'go, ado ha'alcini t'a-la'i nídih at'dingo, ako éi bitsi'li hwé asdzań yení' bē asdzań siliń'go, éi hak'is yení' ba' adocił.

20 Ako tsosts'it bił hajije; ako atseh alañjín'igi éi bē asdzań hazlin'go dadzitsań'go do ha ažciń' dah.

21 Ako náakédeńigi bē

asdzań nádzisdliń, éi daná-dziztsańh, éi do ha ažciń' dah ; ako náaké'go éi aldo' t'a ako'dadzah;

22 Ako tsosts'itigí bì dziz-liń nídih do ba ajižciń' dah. Altso'go in'dah asdza'ní yéní' daztsańh.

23 Ako náhiždijeh bijiń'di hai'san' bē asdzań jí'lin' do ? tsosts'ídigi éi bē asdzań jí'lin' nít'éń.

24 Ado Jesus bic'in' hadzigo anih, Da' dís bınina do ako-dahdzä dah? Hálah, diyin-beák'eaścín'igi ado God beh-adzi'li éi do níhił bédaho'zin dahgo.

25 Hálah, dazneznáhdeń na'hiždijego do dadoyéh' dah, do nídih ba'dadogéh' dah, éi' bınina ; nídih ya-diłhił biyi'di God bì nal'a'i nídaha'lın.

26 Ado éi dazneznáhigi ná-dido'jähgo éi Mozes yéak'eaścińh, Da' éiś do dayinołta' dah ? c'il dadéni'ni bitahdeń God hac'in' hadzigo adi'nid, yení', Sih É'braham bì God nišlính, ado Ai'zik bì God nišlính, ado Jékab bì God nišlính.

27 Ako daneznáni éi do bì God jí'lin' dah, nídih dahanańi éi bì God jí'lin' lanh' : ako níhi t'eyah t'ai'yisi do aköñ adahnił' dah.

28 ¶ Ado ak'edaalci'i la' ni-yago, ahiłdahojılne'go yídiz-

ts'ań; ado nîdahoždeł'kidigi nîzo'nigo beh bîł dahojolne' éi bîł bêhozingo, ako éi aldo' nahodeł'kidt, Hai'sań' atseh bik'eh-ahoni'li at'eh ?

29 Ado Jesus ahodi'nid, Bi-k'eh-ahoni'li atseh'igi éi di, Izrel nîli'ni dai'nołts'ań; Boholni'hi nîhi God éi Boholni'hi t'ala'i nîlinh;

30 Ado Boholni'hi nî God éi nijéih t'aat'è beh ayoiiní-nîh, ado ni sîzini t'aat'è beh ayoiiní-nîh, ado nînî' t'aat'è beh ayoiiní-nîh, ado beh-nîdzi'li t'aat'è beh ayoiiní-nîh: di'di atseh bik'eh-ahoni'li at'eh.

31 Ado akedeńigi éi kot'eh, Nił kë'hat'in'igi t'a nîh nahalingo ayoiiní-nîh. Di'di bi-k'eh-ahoni'li do la' bîlahgo at'eh dah.

32 Ako ak'eilci'hi ahodi'nid, Ya'at'eh na'nti'ni, t'aani adi-nînid, hâlah, t'ala'i God, ado nânała' éi at'din, hoh t'eyah:

33 Ado hajéih t'aat'è beh ayoiaho'ni'go, ado ak'idoitîn'hi t'aat'è beh ayoiaho'ni'go, ado ayi'sizi'ni t'aat'è beh ayoiaho'ni'go, ado beh-adzi'li t'aat'è beh ayoiaho'ni'go, ado bîł kë'hat'i'ni t'a bîh nahalingo ayoiaho'ni'go éi t'aal-tso t'aat'è dilit'go nâhanîn'h'i ado nâhanîn'h'igi t'ai'yisi bîlahgo ayoat'eh.

34 Ado Jesus éi hwiyań'go ahodi'nidigi bîł bêho'zingo

ahodi'nid, God alâhgo-beh-boholni'hi do bic'in' nî'zad honîlon' dah. Ado bik'ijin' dineh do la'dah nînâbidił'kidt dah.

35 ¶ Ako Jesus éi bî -sohodizin-kîn go'ne' nažntin'go aždi'nid, Ha'at'è/gošan' ak'edałci'i a'danîh, Christ éi Dêvid biye' jîlinh ?

36 Hâlah, Dêvid t'a bîh adi'nid, Niłc'ih Diyî'ni beh : Jiho'vah éi Bohoniśni'hi ayidi'nid, Sîh nîşnâjî atseh sindah, Nê ena'i nikê bîyâ go'ne' na'i'nilgo ìn'dah.

37 Dêvid éi' binina t'a bîh aldo', Bohoniśni'hi, ahałníh, a'košan' ha'at'ego biye' jîlinh ? Ado t'oahaojîyu'iigi bîł dahożon'go dahodizts'ań.

38 ¶ Ado nažntingo bic'in' hadzodzîgo ajinîh, Ak'edałci'i baa'dahołyânh, bî è danînez'go nîdakai'igi ; di dineh lan'igo t'a k'aden' bînał ayoat'è beh dabidé'jiigi ;

39 Ado a'la-naadlêh-ba'-kin go'ne' bik'îdahasda'hi alâhgo adat'è'i éi t'eyah yîkâ dahn-dandâhigi ; ado adaaziñdgo t'a'k'at alânjin' dahanezdâhigi ;

40 Asdza'nî ba hastin baňh daneznâhigi dabâgan yêni' éi yândahodikai', ado yîk'è a'dahodil'âhgo nîzago soda-dilzin, kodajit'in'igi éi alâhgo tidahwiždonih.

41 ¶ Ado Jesus éi beso áha'-ni'li ahí'ni'l'igi bi'gahgi dziz-dah, ado t'oahojiyu'iigi ha beso éi beso ahí'ni'l' go'ne' adajini'l'go éi jine'l'in'; ado lañ'i daat'in'igi éi t'oahayui adayiznìl.

42 Ako asdza'ní-ba-hastin-baňh-daztsan'igi bahojoba'a le'i niyah, ado yal la' t'ai'yisi a'oh'go i'lin'igi éi naki'-go ako'ne' ayi'nìl.

43 Ako hodahoł'ahìgi, Hak'-go, bìzdi'nidgo adabijinìh, T'aanigo nihiç'in' hasdzih, Éi asdza'ní bahojoba'igi éi beso-ahí'ni'l' go'ne' aláhgo ayi'nìlgo at'eh.

44 Hálah, éi la'igi t'aadził-tso ba'ań nìdandéh'igi éi a'dadziznìl; di t'ai'yisi bahojoba'i t'a yit'inìgi altso akone' ayi'nìl, t'a beh jinan'igi nìdih altso.

WOLTA'I 13.

1 Ado bì-sohodizin-kìn bì-yi'den c'ízniyágo hodahoł'ahìgi la' ahodi'nid, Na'ntí'ni dola'do' tseh a'dat'é' dah, ado dola'do' kin dah, şoh, ní'nìl'in'h'.

2 Ado Jesus ahodi'nid, Da'di kin ayooadat'é'igis ní'nìl'in'h? Di'di tseh t'ała'i nìdih do alk'i'dasiän dah dolèł, ako éi altso na'hidoltl'il.

3 Ako Alivet dzil'igi dzidago, éi bì-sohodizin-kìn bìk'anhgo, i'dan Piter ado

Jéms ado Jan in'dah Andrew t'a adi'gahago nìdahodel'kìdt:

4 Nìhił hol'ne' hähgoşań di di'igi altso ako'donił? ado ha'at'i'san' beh-ého'zin dolèł di di'igi altso k'adt ako'doniłgo?

5 Ado Jesus hac'in' aya'-niłti'go anih, Hażo'ogo a'da-holyańh, dodago dîneh la'-dah t'aadzago nihi ní'do'loh.

6 Hálah, lañ'i sì'zì' Christ yeh a'dado'ji'go ahičah dolèł, ado éi Sih aśt'inh, dani'-go; ado lañ'i t'aadzago nìda'do'loh.

7 Ado ana' hazlin'go, ado ana' haléh ha'ni'go, badaha-ne'igi t'ado bik'è nihił dahoye'i; di t'a ako'dat'eh dolèł, nìdih di do ní'holziś at'é dah dolèł.

8 Hálah, la' al'ań dadine'e éi ałc'in' ní'dahidikah dolèł; lahgo nihokā beh-bidahol-ni'hi in'dah nānał'a' nihokā beh-bidaholni'hi ałc'in' ní'dahidikah dolèł; ado da'nìłts'ańgo ní'ní'daha'nā do; ado dahodicin dolèł. Di di'igi in'dah tiho'nih bëdezt'i'i at'é' dolèł.

9 ¶ Nìdih t'a a'da a'dahoł-yanh; ańahat'in'jin' a'danì-hidiyois, ado a'la-naadléh-ba'-kin biyí'go dabinał nínìhi'da'doltlis; ado nìdat'āni dabinał, ado aláhgo nida't'āni danì'l'in'igi dabinał ní'-

13: 10 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 13: 26

daso'ziń' dolél sîh' sînina, éi
níhi ša ní'dahołne' dolél.

10 Ako hane'-ya'at'é'hi éi
atseh ał'an dadine'e beh bîł
nî'dahodonih.

11 Nîdih nî'danîhiż'ezgo ado
yâdanîhiżnilgo t'ado bîk'ê
níhił dahoye'i, a'kohgo a'da-
dîdohnił'igi nîhadet'ani éi
beh ha'dadodzhîh, hâlah,
Nîlc'ih Diyî'ni ha'hidodzih,
éi'bañh.

12 Îł-haaż nîdih hodi'yol-
yèł'jîn' ya'hodołtél; aże'e
nîdih bîya'ži aidołtél; ado
ałcini nîdih dabîści'ni yic'in'
na'hîdidokâhgo éi' bînina
nî'dabididotsił.

13 Ado šiz'i'gi bînina dîneh
t'aaltso danihijołâ dolél;
nîdih t'a yeh agayâhigi éi
yîsdah'-hodîdoltél.

14 ¶ Do yildin'go nî'ilcoń'hi
do sîzin yêngi sîzingo yiniłtsań'go, éi Daniel, ahodonîł-
hi-yahalne'i yeh hadzî yêni',
(yołta'igi bî'nî' bił bêho'zîn,)
in'dah Judi'ah ke'dahoji-
t'in'igi bî'nî'di dziłgo yo'aji'-
jeh.

15 Ado ha'nî'di éi kîn bî-
gân dahnjîgâh sîn éi t'ado
ha'at'ih'igi dah bîkâh yah
anaż'dodał dah.

16 Ado ha'nî'di éi da'a-
k'ehgo nijîgâ sîn t'ado ha-
gân'go ha ē-tso bîkâh niżdo-
dał dah.

17 Nîdih bîk'inîłkângi éi
daltsan'igi in'dah dabidil-

t'o'igi éi t'ai'yisi tidahonih
dolél.

18 Ado hâi'go dadohné'hi,
éi doda dadolélgo bîniyeh
sodadołzin.

19 Hâlah, éi bîjin'jîn' bań-
hîgi ahodonîł, God t'aaltsoni
ayiłado t'ahdo akonêh'igi
dah, k'adt indi'dah; ado
t'ado akonâdo'nîł'igi dah.

20 Ado ađi jiñh'igi éi Bo-
holni'hi do ałts'isigo a'yil-
lago, éi do hinâ dah dolél
nît'en: ado nîzdînian'igi bî-
nina jiñh ałts'isigo a'jilah.

21 Ado dîneh la'dah nîhi-
c'in' hadzîgo: Soh, kwe'e
Christ; doda'i, nîlâhdi hoh,
dani'go t'ado daöhdla'ni.

22 Christ adadil'in'igi ado
ahodonîł-iyahalne'i adadil-
in'igi nîdakai dolél éi'bañh;
ado beh-ého'zîni ado ayoia-
dat'é éi adéidolił, ado bî'daz-
nîł'ândań éi ałah-hasdra'igi
nîdih yo adahiżdoiś.

23 Nîdih t'a a'dahołyanh,
ahodonîł'igi t'aaltso t'a bî-
tseh beh nîhił hweśne'.

24 ¶ Nîdih éi bîjin'jîn', ti-
ho'nih a'dza do'bîk'ijîn' jo'-
honaai bił ca'hodołhił, ado
oljé éi do beh adîndin' dah
dolél.

25 Ado son' ya'dîłhiłdeń
nandeh' dolél; ado ya'dîłhił
biyi'di beh-oholni'hi éi da-
dîtlit dolél.

26 Ado a'kohgo in'dah Dî-
neh Bayiżci'ni k'os bił yîl-

13: 27 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 14: 4

doh'go, ado ayoat'éi beh, ado beh bits'a'dinlid'go yîgal' doléł.

27 Ado a'kohgo bî nal'a'i idiyol'âlgo atah-hassla'igi ni' ni'dahones'ândeñ, ado ya'-diłhił alâhdi nél'ândeñ éi a'la-adéidolił.

28 ¶ Ako k'adt tsin-fig bi-ts'aido hane'-beh-é'détin'hi beh nihił bê dahozin: dabigânigi t'ah dadit'o'di ado bît'añ haléh'go, éi shin' t'aayi'-di hadzih'go beh bêho'zin.

29 Ts'ide ako'danoht'eh, di t'aaltso ako'danił'go daoltsan'go t'aayidigi holon, ado c'eatingi nîdihgo nihił bê-dahodozinł.

30 T'aanigo a'nîhidîsnîh, Di k'adt dahilcîh'igi éi do a'dodiñl dah, di di'igi t'aaltso adzago in'dah.

31 Ya'diłhił in'dah nahasdzañ éi t'eyah a'dodiñl, nîdih sizaq éi do a'dodiñl dah.

32 Nîdih ts'ide a'kwi nidolkâh'igi in'dah nîdolkîl'igi éi dineh do la' bił bêho'zin dah, ya'diłhił biyî'di anal'a'i nîdih dodah, ado Aye' nîdih dodah, Ałta éi t'eyah.

33 ¶ T'a a'dahołyanh, t'a ha'daohsid, ado sodadołzin, hâlah, nihodolžišgi do nihił bêdaho'zin dah éi'bañh.

34 Hâlah, Dineh Bayižci'ni éi la' dineh, la' kë'yahgo iyâgo, ho nal'a'i hok'e nîznînil'go ado kodajit'in' lëh,

bîzdi'nid, ado haidil'in'i éi, T'aaltso hanîsid, bîzdi'nid, éi' nahalin go.

35 Éi'bañh t'a ha'daohsid : hâlah, Boholni'hi éi nâdodâli do bêho'zin dah, i'i'ângó dats'i, tl'é ilni'go dats'i, naaho'-hai adi'nidgo dats'i, abîn'igo dats'i, éi do nihił bêdaho'zin dah.

36 Dodago éi t'ahâgo niyâgo il'hošgo nidołtsèl.

37 Ako di beh a'nîhidîsnîn'-igi éi t'aaltso abidişnih, Ha'-daohsid.

WOLTA'I 14.

1 Ado naki eskañ do'bik'ijin' hatis-adesdzâigi beh-béha'nihgo-adaazinđ in'dah bâh-do-nilyo'li beh-adaazinđ. Ado alânjin' nâdaiłniñ'hi ado ak'edaalci'i aständ' dèleñ na'adlo'go hoł nîdodîlgo hodiolyèł biniyeh..

2 Nîdih adadi'nid, Ada-aziñdgo bijiñh éi' dodah, akodêdzâgo bîk'è dîneh ba'-dahodociñł.

3 ¶ Ado Bethanidi kîn-sîn'iłgi, ats'is-yîlga'li Saiman bâ-nałnih'igi bî kîn go'ne' ajiyângó, nît'en' asdza nî lë'i tse'-ts'a yah ayianh', ako éi nard bîk'ah bî hadezbin, ako éi t'oahayui bañh-ilinh. Ado tse'-ts'a yëñi' dzists'ilgo hatsi bîkajin' yajikañh.

4 Ako la' bîk'è do-bił-dahozon'-dah, ado adañido'nid,

Ha'at'i'sań' biniyeh di'di tlah t'aadzai siliń?

5 Hálah, di ak'ah diz'din beso bi'gahgo nahidonih ní-téń, ako éi'di beso'igi bado-hojoba'igi bahido'níł yēń' éi'bahń. Ako éi beh hán-dajit'ính.

6 Ado Jesus adi'nid, T'ado bandaht'i'ni. Ha'at'i'sań' biniyeh ban'daht'ính? Ya'a-t'éh'gi yeh a'silah.

7 Hálah, níhi t'aa'łajin' bado-hojoba'igi t'eyah bíł ní-dakhkai; t'a holzis'gi ya'a-t'éh'gi a'dahlił, shíh t'eyah do t'aa'łajin' níhił naśkai dah.

8 T'a bíznél'an'igi a'dzidzah, šíz'i'i yistlah, yo'adolníł'igi t'a bitseh.

9 T'aanigo a'níhidiśnih, Hane'-ya'at'é'hi nahasdzań t'a-at'é-nít'éń bíkágo baha'ne' doléł, di asdza'ni a'dzaigíyahane' doléł, éi beh baha'nih doléł biniyeh.

10 Ado Judas Ískariat, éi nakits'adah'igi la', éi alañjíń' nádaiłnín'hi yic'in' iyah, bahoždoałgo biniyeh.

11 Ado éi dayi'nigo bíł da-ho'žond ado beso hädédez-ahn. Ako t'a hoł bihoné-dzań'gi díneh bahoždołtél bantsi'dzikęs.

12 ¶ Ako bäh-do-nilyo'li-beh-adaazińd la'ajin' azlin'-go, i'dan hatís-adesdzaigí éi' biniyeh náda'hazni, i'dan hodahoł'ahígí adahodi'nid, Hå-

jíšań' dikahgo níba' hatís-adesdzaigí beh-béha'ni'hi dibe t'a al'dińd adaazińdgo adadilnił?

13 Ako hodahoł'ahígí naki'-go abiždi'nidgo ajil'a', Kin-lań'i-yil'ahi go'ne' oh'ásgo a'kwi díneh tozis tóh yeh yoal'go níhidań' dogał: éi béké woh'aś doléł.

14 Ado t'a-hä'i-dah yah iyágó, éi díneh bí kín fíli'ni a'bídídohnił, Na'ntini ko'nih, Haisań' níidakai-ba'-kín a'kwe'e sida-hoł'ahígí bíł hatís-adesdzaigí dibe dade'sińl?

15 Ado t'a bíh a'dagi kín go'ne' t'aaltsoni t'a al'dińdgo níhíc'in' idolił: ado ádi t'aaltsoni t'a al'dińdgo níhiba' ahléh.

16 Ado éi hodahoł'ahígí dahdiázgo kín-lań'idi ní'áz-go t'a azdi'nid yeńgi at'égo bík'izní'áz; ado hatís-adesdzaigí-dibe t'a al'dińdgo a'jilah.

17 ¶ Ako i'i'áńgo nakits'adahigí akwe'e bíł jí'kai.

18 Ado a'kwi da'jiyáńgo nídziztań'go Jesus adi'nid, T'aanigo a'níhidiśnih, Níhił daaśan'igi díneh baśidołtél.

19 Ako éi bahń-daho'ní' dadzizliń', ado t'ała'i jínti'nigo, Da' shíh? daždi'nid.

20 Ako hanádzodzígó ajin'ih, Nakits'adahigí la' lëts'a biyí' bíł ih ní'deśnih'igi.

21 Ako t'a bék'eaścińh yen-

14: 22 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 14: 37

gi at'égo, Dîneh Bayîzci'ni yo'adogał: ado ti'hwiždoni'-hi éi dîneh, Dîneh Bayîzci'ni baždoltełi. Ya'at'eh doléł nit'en éi dîneh do hodîzciń-go.

22 ¶ Ado da'jiyâango Jesus bâh nêdiâanh, ado yił sodolzin'go niyizti' ado bîtä-dzizâango ayidi'nid, Nî'dadoh'a' dahsañh', di'di sîz'i'i at'eh.

23 Ado këts'a-ya'zi la' nêdiâango, ado éi baahêh' dzini'zingo sozdolzingo bîtä-dzizkañh, ako t'aaltso dayodlañ.

24 Ado abiždi'nid, Di'di si dîł at'eh, bénihot'ani a'nidigi bik'ehgo, éi lañ'i ba' yadzid.

25 T'aanigo a'nihidiñnih, c'il-naatl'oi bits'andenigi do la' nâdeśdliń' dah, God alâhgo-beh-boholni'hidi in'dah a'nidigi la' deśdliń.

26 ¶ Ado sîn la' beh dahojital'go A'livet dziłgo c'ijikai.

27 ¶ Ado Jesus ahodi'nid, nîhi di tl'e t'aanołtso sîh' sînina naadi'nohdah, t'a bék'e-aściñh yêni' bik'ehgo : Na-nîłkâdi bił nîzdešhał ako di-be yêni tayidokâh.

28 Nîdih ako'dza do'bîk'i-jin' naśidilzâgo, Galiligo nîhiba' yî'sał' doléł.

29 Nîdih Piter ahodi'nid, T'aadzîłtso naažnidé nîdih sîh t'eyah dodah.

30 Ado Jesus ahodi'nid, T'aanigo nîc'in' hasdzih, Di'jin'h ado di tl'e, naaho'hai

t'ahdo naki'di anih'go, tadi, Do hwê hasin dah, sî didi'nił.

31 Nîdih t'ai'yisi yé'go hadzodzî, Nił şidogań nîdih t'ai'yisi do nandî'nes'inł dah. Ado t'aaltso ałdo' t'a akot'ego adaždi'nid.

32 ¶ Ado da'ak'eh bîna'aztl'inîgi éi Gethse'mîni hol-yeħ'igî jî'kai. Ako hodahoł-ahîgi abiždi'nid, Nîhi t'a kwe'e nahisotañh', nîlähdi éi sîh sodideszinł.

33 Ado Piter ado Jêms in'-dah Jan éi bił akoń' jî'kai; ado na'hozdi'sâgo ha'nî' yî'lañd ado t'ai'yisi yînił' a'dzidzah.

34 Ado éi abiždi'nid, Si sîz'i'ni nîdih t'ai'yisi bañh-bî-nî'go t'o śidiyołhêł' nahalîn. T'a kwe'e nahisotañ'go ha-da'ohsîd.

35 Ado t'a ahan'jin' daśdi-yâgo, a'kwi nî'jin' tsî'ya jînesjol'go sozdolzin, Di t'a-anî'dań k'adigi sîyi' hadol-doh'go bi'nél'ânh.

36 Ado adi'nid, Abba, Aña, t'aaltsoni bininîł'ânh; di beh-adla'ni sits'anjin' konileħ'; do ako'dza dah nîdih, in'si-nîgi éi dodah, nîdih inini'zî-nîgi éi t'eyah doléł.

37 Ado bandzîdza nît'en da'ałhoś lañh; ado Piter abiždi'nid, Saiman, da' il'-hoś'iś? T'ała'hadi aħe'ilkit-jin' nîdihis do doiñ at'è dah?

38 Da'disoniñ', ado sodadołzin, ako nihi di'nołah do bih dohkah dah. I'sizi'ni-niłc'ih eí lañh' ní'zín nídiñ ats'is eí do biłah hołdzil dah.

39 Ado anādzodzágó t'a akot'ego sonaz'dolzín.

40 Ado haninādzidza nit'eñ nādajíłhos lañh'; t'ai'yisi bìł dazni'zín eí'bañh; t'ado beh hadadzodzi'hi dah a'ko.

41 Ado haninādzidzágó, eí' bìł tadi aléh'go abiždi'nid, K'adt da'ołhos ado hādał-yiñh; t'a ako'di baholziż. Jokon, Dineh Bayižci'ni bañhigi adani'li bì'lak'ejín' abi-doltiñh.

42 Ní'dohjéh, tìñ', yikâh; jo'akon, dineh yaśiniltin'igi eí k'adt t'a ayi'dideñ.

43 ¶ Ako t'ahágo t'ah yajil'-ti'go Judas niyah, eí nakits'adahigi la', ado t'oahayui yìł yikâh, diltliš in'dah gis dayi-jahgo, alānjìn'-nādaiłniñ'hi ado ak'edaalci'i in'dah alānjìn'-nìidakai eí dabits'añdeñ.

44 Ako dineh yahoniłtin'igi eí beh-ého'zín doléłi yìł ye'-ho'sind, ako anih, T'a biza-dí'neś'tał'igi eí at'in doléł, bìł ní'danohdél'go hažo'ogo dayi'nohłos.

45 Ado jiniyágo t'ahágo hac'in' nížniyágo adi'nid, Na'nti'ni, na'nti'ni, ado ha-za'-not'anih.

46 Ado dahodziltsödgo dah-dahozdilöz.

47 Nídiñ bìł nídziżin' eni'la' bì diltliš hayidziñs'go, alähgo-näiłniñ'hi bì nal'a'i eí níž-dil'halgo bija k'izníłhal.

48 Ado Jesus hadzigo ahodi'nid, Da' ağa'i'ni'hi nahalingōs sìł ní'dadohdil'go sa nohkai, diltliš in'dah gis dayi'nohjähgo?

49 Şan t'aakwi jiñh bì-so-hodizin-kín go'ne' na'nistin, i'dan do sìł ní'dasodél' dah, ado di ko'dza, ako diyin-beak'eaścín'igi eí bohodolnił biniyeh.

50 Ado eí ałtso hats'ań dah-dijé ado yo'aheswodt.

51 ¶ Ado dinéh lè'i aké bìł joas, naka'a'at'an'hi ligai t'éyah bik'esti'go, t'ajilci'igo hak'esti'; ado dahodzis'iggo,

52 Nídiñ nak'a'at'an'hi yē-niñ' bih hajiyah ado t'a jilci'igo a'jolwodt.

53 ¶ Ado eí Jesus alähgo-näiłniñ'hi yic'in' a'dahazloz; ado ađi alānjìn'-nādaiłniñ'hi ado alānjìn'-nìidakai, in'dah ak'edaalci'i t'aaltso ha a'la-siliñ'.

54 Ado Piter eí ní'zadeñ haké niyah, t'a alähgo-näił-niñ'hi bì kín go'ne' nídiñ; ado a'kwi haškéji-nídat'ani yìł nahaztaango na'idził.

55 Ado eí alānjìn'-nādaił-niñ'hi in'dah la'igi t'aaltso bînina Jesus déyidiyołhëli yan'dast'iñd; nídiñ t'ado bë-hozin' dah.

14: 56 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È'HI 14: 72

56 Hálah, lañ'i yoc'id beh ha daholne', ako ha daholnè'-igi éi do ahídalt'è dah.

57 Ado díneh la'i niziñ'go yoc'id beh ha daholne' adani'go,

58 Nihi lañh' dahodisits'añ, éi di bî-sohodizîn-kin yî'lah beh alyá'igi a'dešdiñl, ado tagi jînh azliñ'go nânaña' yî'lah t'agéd adešlił, jîdi'nid.

59 Ado nîdih ha dahane' do ahídalt'è dah.

60 Ado ho nas'ago alâhgo-nâiñin'hi nî'didzago Jesus nayîzdeł'kîdt ako ajînih, Da' doś hadi'dzih dah? ha'at'i'-sañ' yeh na dahalne'?

61 Nîdih t'ado hadzodzî dah, ado t'ado anâhoždo'ni'di dah. Ako alâhgo-nâiñin'-hi nînâhodeł'kîdt, Da' nî'iš Christ nî'lînh, Bił-sohodizini Biye'?

62 Ado Jesus adi'nid, Ših éi aṣt'înh; ado Dîneh Bayîzci'-ni éi Adzi'li bi nişnâjî dasidago in'dah ya'dîlhîł bîyî'-den k'os bił yîldoh'go déidołtséł.

63 Ado alâhgo-nâiñin'hi bi ē ayil'dlad ado adi'nid, Ha'at'i'-sañ' biniyeh nî'dahalne'i nânaña' dolèł?

64 T'a nihi, God ba ih'go ya' hadzigo dasidots'añ: ha'at'e'-go bantsî'dahkes? Ado éi t'aaltso Hodiyolyéł, dadi'nid.

65 Ado la' hak'i'-dahidîzéh'-go yan'dikai, ado haniñ'

yik'i'ndaaltilh'go, ado nî'dahoniłts'in, ado, Ahodoni'li ba hôl'ne', dahanı'go hadasdzi: in'dah haské'ji-nîdat'ani aldo' dahdahodilozgo dabî'la' yeh nî'dahonests'in.

66 ¶ Ako Piter éi kin alni bi'gahdi dzîzdâgo, alâhgo-nâiñin'hi asdza'ni-ba'-nał'a'-igi la' ha niyah.

67 Ado Piter na'idziłgo hołtsańh ado honełiñ'go adi'nid, Nih aldo' Nazerethdo, Jesus bił nanaas' nît'êñ.

68 Nîdih, t'aadzagî, jîdi'nid: Adinîn'igi do sîł bêho'zin dah ado do dists'a' dah. Ako ado caha'ohgo c'izniyah; nît'êñ naaho'hai adi'nid.

69 Ado éi asdzan'igi na'hołtsańgo akon na'zî'nîgi yeh yîł holne', Di éi la' at'înh;

70 Ado, Dodah, naždo'nid. Ado t'in'higo nâhodo'na' do'bik'ijin' akon na'zîn'igi éi Piter anâdêyido'nid, T'aani nîh éi la' ant'înh, Galili'ni nî'lînh. Hálah, yaniłti'igi éi'di bił ahélt'eh.

71 Nîdih ahožniśkèd ado hazaho'ciń' ako ajînih, Dîneh ban'daht'in'igi do sîł bêho'zin dah.

72 Ado t'ahâgo naaho'hai anâdo'nid. Ako Piter éi Jesus hac'in' hadzî yêni' bê'jolni, Naaho'hai t'ahdo naki'di anih'go t'a bitseh fadi, Do hwé'hasin dah, sî didi'nîł, ado éi batsız'nikezgo ji'cah.

WOLTA'I 15.

1 Ado abinigo t'ahago alañjín'-nádaiłníñ'hi ado alañjín'-nídakai ado ak'edaalci'i, in'dah t'aaltso éi ban'dadzist'indgo Jesus éi hwé dadziztl'oñh, ado a'dahodzizlózgo Pailat ba dahodzistinh.

2 Ako Pailat nahodel'kidt, Da' ní'is Juz alahgo-bi-na-táni ní'líñh? Ado éi bíc'in' hadzodzigo ajinih, Joh, beh haindzi.

3 Ado alañjín'-nádaiłníñ'hi lañ'i yeh hak'i'dahaz'ah: ní-dih t'ado hadzodzi dah.

4 Pailat nínahodel'kidt, Da' dos t'an hadi'dzih dah? Jo-akon, ní' níl'in'go lañ'i yeh ník'idaha'ah.

5 Nídih Jesus éi t'ado ha-at'i dah di'nid dah, éi'bañh Pailat t'o-bíl-ahayu'i.

6 Ako adaaziñd'gi awalyah nažjé'igi t'ala'i yédicid' lëh, t'a éi doléł dajinih'igi.

7 Ado díneh la' Barrabas yolyeh, éi be'astl'oñgo sítinh', nat'áni yíl dahigáango binina, ado éi nat'áni yíl dahigáango la' díneh yiyishiñh éi'bañh.

8 Ado a'la-jilin'igi éi yé'go hadadešgáž, T'a ant'in'igih adinił, dahodi'nid.

9 Ado Pailat anado'nido'ng hadzi yic'in', Juz alahgo-bi-nat'ániis níhah bë'dideşcili?

10 Hálah daołc'indgo bini-

na alañjín'-nádaiłníñ'hi ha dahastiñh éi hoł bëho'zin éi'bañh.

11 Nídih alañjín'-nádaiłníñ'hi éi jil'ahígi, Barrabas go danidzin, dabididohnił, dabidi'nid.

12 Ado Pai'lat anabido'nido'ng hadzi yic'in', Juz alahgo-bi-nat'áni dabidohnin'igišan' éi dädeşhí?

13 Ado t'aaltso hanadadeşgážgo adanih, Tsín-ałna'ösztit bikajin' bił a'daołkał.

14 Ado Pailat anahodo'nid, Ha'at'é'gośan' bañhigiat'é banjiyah? Ado t'ai'yisi yé'go hanadadeşgáž, Tsín-ałna'ösztit bikajin' bił a'daołkał.

15 Ado éi Pailat t'a k'aden' yil'ahígi bił hoji'sońd bini-ye, Barrabas éi bah bëzdi'cidt, ado Jesus éi nínaz'nestas'go sa'lago bázniltiñh, tsín-ałna'ösztit bikajin' hoł a'daždołkał biniyeh.

16 ¶ Ado salago éi ho'-ní-ťeljín', Prito'riam holyeh'igi dahoniłozgo, salago t'aat'é-nít'en, Hak'go, dayidi'nid.

17 Ado éi é tsí'dideh nahalinigi beh ha dahoždi'lá; ado c'il-déni'ni beh na'nít'ah-c'ah a'daji'lago éi hak'i'-dazdezanh'.

18 Ado a'dahałnih, Hálah, Juz alahgo-bi-nat'áni.

19 Ado lo'k'a-tsoh beh ha tsi-ts'in ní'dažníłhał; ado

15: 20 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È'HI 15: 36

hak'i'-dahidižéh; ado hayājin' niitsidahidez'go' bîl jîlinh' a'dadil'in̄h.

20 Ado éi hodajil'in̄ nit'en do'bik'ijin' è tsí'dídeh nahalin yéní ha dazdiltsoz, ado t'a hoh ha è yéní bih ní'dahodzistinh. Ado in'dah tsin-ałna'öszit bikājin' hoł a'dadołkałgo dahdahodilōz.

21 ¶ Ado éi díneh la' Saiman yolyeh'igi, Sairi'ni díne'e da'da'ak'ehdeñ jogal'go, éi Alexander ado Rufus biže'e, éi bîdah jî'kaigo, Tiñ', tsin-ałna'öszit yi'tinł, dahożdi'nid.

22 ¶ Ado éi dahazlōz, Golgo'tha holyeh'igi, éi tsi-ts'in ba'haz'ań holyeh.

23 Ado c'il-naatl'oi-bî-ło, jéh bîl ałtahgo hâ dadzikańh, jîdodlinł bîniyeh, nîdih do dzin'i zin dah.

24 Ado tsin-ałna'öszit bikājin' hoł a'dadziskal, in'dah ha è yéní ałtadzisní, díneh ałań dabih dadoleł'igi éi bâdaždi'kâd.

25 Ako dozoń'go dahadiän-go tsin-ałna'öszit bikājin' hoł a'dadziskal.

26 Ado, hak'igi di bék'eaścińh, JUZ ALAHGO BÎ NAT'ĀNI, beh-ého'zin bîniyeh.

27 Ado ağa'i'ní'li naki'go éi bîl hoł adaaskal, la' nîşnâjî dahidi'tinh, ado la' nîstl'aji dahidi'tinh.

28 Ado diyin-bék'eaścín'igi

éi boholyah, T'a bêhaz'āni yîlah ní'dahidesta'li bîl hodidol'łah, hodo'nid yeñgi at'ego.

29 Ako hwi'gah dahdahidikâhigi ho'dadilwoś, ado bîtsi déi'maz', ado adadi'nid, Šoh, nîh, bî-sohodizin-kîn k'ei'nîłcoñ'go ado tagi jiñh aléh'go la' anädidlił yéní,

30 Yîsda'-adil'łeh, ado tsin-ałna'öszit bikâden hadanînâh.

31 T'a akot'ego aldo' alâñjin'-nâdaihnin'hi in'dah ak'e-daälci'i bîlgo hodal'in'go al-c'in' ya'dalți': la' t'eyah yîsda'-dziznîl nîdih t'a hoh t'eyah do yîsda'-aždiltëh dah.

32 Bi'nidi Christ éi Izrel bî alâhgo-nat'âni nîl'n'igi k'adt tsin-ałna'öszit baňhdeñ hadağâh, ako dadidi'tinłgo in'dah daididlań. Ado éi'di bîl hoł a'daaskal'igi hwêdzî.

33 ¶ Ado al nî'doał'jîn' aholziżgo kék'yah t'aat'è-nît'en bikâ cahołhél hil'c'in'jîn'.

34 Ako hil'c'in'go éi Jesus yé'go hadolgâzgo hadzî, Eloi, Eloi, lama sabakthani? éi bahô'nego, Si God, Si God, ha'at'i'san' bîniyeh sits'ań dahdiniyah? jini'go olyeh.

35 Ado éi la' nazîn'igi dé-dizts'ańgo a'dahido'nid, Jo'akon, Ilai'jah hak'go, yîlnîh.

36 Ado díneh la' c'il-na-

15: 37 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 16: 4

at'oi-bi-to-dik'oñzî banjîl'-wodtgo, toh-nayîts'õnsigi beh dziz'ângó lo'k'a-tsoh bila'-tahgi dahdziz'ângó hâ biz'-nîtsih, jidodlinî biniyeh, ado ajînh, Bi'nî'di, t'ado banahat'ini; Îlai'jah dats'i hâ dogal'go na'hodołtêl danîhi donal.

37 Ado éi Jesus yé'go haji'-žilgo hwi sizi'ni yēnî' hayi'-den hâlwodt.

38 Ado bî-sohodizin-kîn go'ne' na'nibal yēnî' éi'di bîkâdo yâgo alc'adlad.

39 Ako salâgo bînant'a'i hwi'gahgi sizi'ni, kot'ego hayi'-den hâlwodtgo yiyiltsaň, ado adi'nid, T'aani, di éi God biye' nît'en laňh'.

40 A'kwi aldo' asdza'nî la' nî'zadeň dadez'in'; éi di'igi bîtahgi éi Meri Magdili'ni, ado Meri éi Jéms akêdeñîgi ado Joses bimah, in'dah Salo'mi éi a'kwi;

41 (Ako di di'igi Galilidi nîjigâdaň hakê nakaigo hâda'ini' nît'en;) ado laň'i la'-dah asdza'nî Jeru'salemgi yîl yikai'igi aldo'.

42 Ado bika'igi i'a'go ašt'ë-a'daždilneh bijînh', hâlah, biska'ni éi haayînh-jînh alêh éi'baňh.

43 I'daň Jo'zef éi Arîmîthi'-aden la' alânjîn'-nîdant'ahi, éi aldo' God alâhgo-beh-boholni'hi t'ai'yisi nayozli' éi t'ado yîsti'i Pailat yîl yah

iyah, ado Jesus bîzi'i yiyi'-kéd.

44 ¶ Ako Pailat t'o-bîl-aho'-yui t'a i'daň dadziztsan'îgi bînina; ako salâgo bînант'a'i, Hak'go bîzdi'nidgo ado nayiždel'kidt, Ha'daňsaň' dadziztsaň?

45 Ako silâgo bînant'a'i bîts'añdeň hoł bê'hozin'go, aži'i yēnî' Jo'zef banołtêh, jidi'-nid.

46 Ako nak'a'at'aňhi ligai la' nîdzisni'go, ako tsin-ał-na'oszít baňhdeň bîdahojlîtin'go éi nak'a'at'aňhi hak'iz-dezdiz; ako tse'ań a'holya go'ne' ahojlitînh; ado tseh hadazdinîlmâz.

47 Ado Meri Magdili'ni in'-dah Meri éi Joses bimah, éi nihodéltin'igi daho'in'h.

WOLTA'I 16.

1 Ado éi haayînh-jînh bi'-gah azliň'go, Meri Magdalî'ni ado Meri, Jéms bimah, ado Salo'mi éi'di c'il-likan dahalcin'igi nîdadzisni éi beh dahoždołtlah bîniyeh.

2 Ado haayînh-jînh biska'-ni, t'ai'yisi abînigo, jo'honaai t'o haya'hago, tse'ań ho'dol-tin'igi ji'kai.

3 Ado adaňizdo'nid, Haï'-saň'tseh hadâdînian'igi nahjiň' nîha idołmas?

4 Ado ha'dadzizgal'go nît'en tseh yēnî' nahjiň' el-

16: 5 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 16: 19

mâzgo dadziłtsań; hálah, éi t'ai'yisi nítsah éi'bańh.

5 Ado tse'ań ho'doltinh yé-ní' go'ne' ajokai, nít'eń niś-nâjín'go dínéh lè'i bì è ligai-go dasídágo dadziłtsań; ako t'o hoł-dahoyé.

6 Ako éi ahodi'nid, T'ado níhil-dahoye'i: Nazerethdeń Jesus éi tsin-ałna'öszt bîkâjín' bìł adaaskal yéni' éi hadanohfah; éi nádidzah, ako kwe'e at'din; jo'akon, sítin neŋgi dadoh'iń'

7 Nídih níhilâh, hodahoł'ah yéni' in'dah Piter bìł dahoł-ne', níhiba' Galiligo jogal dolél, t'a anih eŋgi at'ego, ako a'kwi dahwidoltséł.

8 Ado éi t'ahágó tse'ań ho'doltinh yeńdo c'ijikaigo daśdijé; hálah, bik'é haťah dahoditlitgo t'o-hoł-adahoyui éi'bańh; ado la'dah ní-dih t'ado bìł dahołolne' dah; nídadzilzitgo éi'bańh.

9 ¶ Ako haayinh-jińh bis-ka'ni, t'ai'yisi abinigo nâz-didzah, ado Meri Magdali'ni atseh na'holtsań, éi biyí-deń niłc'ih-beh-iní'zini i'sí-zí'ni tsosts'itgo bih hažníl-kâd yéni'.

10 Ado éi bìł níjikai yé-ní' haňh-dabí'nigo dācah', ako éi bažniyágo bìł ho-jolne'.

11 Ado éi jinágo hwiłtsań jidi'nidgo do dahołodlań dah.

12 ¶ Ako'dza do'bik'ijin' lahgo iżdilyágo éi indilt'ego da'ak'ehgo aťingo yiâšgo ba-na'dzidzah.

13 Ado éi dašdiāzgo ado ła'igi ałtso bìł dahołolne'; éi nídih ako do dahołodlań dah.

14 ¶ Ako bik'ijin' ɬats'a-dah'igi daayāńgo baźniyah ado dahołtsań; ako bizdes-tek do da'odlań'go ado dahan-jéh dātl'isgo éi'bańh, hálah, nâzdidza do'bik'ijin' dahoł'in'-igi éi do dayodlań' dah, éi'bańh.

15 Ado éi abíždi'nid, Níhilâh' nahasdzań nídanés'ânji, díneh t'aat'é bíc'in', haní' ya'at'ehi badahołni'.

16 T'a-hai'-dah odlani, ado nahadlago-ťanas'giz al'yai éi'di t'eyah yisda'-dolél; ní-dih t'a-hai'-dah do-odlan'igi éi fihwidonihjín' ałhidolgánł.

17 Ado di beh-èdaho'zini éi daodlan'igi yìł níidakai dolél: Si'zí' beh niłc'ih-beh-adéini'-zini hadéiniłcëh dolél in'dah sad lahgo-at'ě'i lań'i beh ya'dajíłti' dolél;

18 Ado tl'iś ní'dayi'lâ dolél; ado ha'at'ih'igi-dah ağı-aní déidlań nídih do hâda da'bídolił dah; ado danineh'-igi éi bik'i dahdahidilnih'go, ako do at'ehi dah nídadlél dolél.

19 ¶ Ako ado Boholni'hi hac'in' hadzí do'bik'ijin', éi

16: 20 MARK BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È HI **16: 20**
ya'dîlhił biyî'go abidoltiñh, t'è'hi beh God bâ dahojol-
ako God bî nišnâjî dasnez- ne', Boholni'hi hoł nîdalnîš-
dah. go, ado hazad beh beh-èda-

20 Ado dašdikai'go t'aat'è- ho'zîni beh dabidzil'go a'ji-
nît'en adziskai' hane'-ya'a- lah. Èi t'a akot'e' do.

LUKE BÌK'EHGO HANE'-YA'- AT'É'HI

WOLTA'I 1.

1 Èi t'aaltsø t'aani nihitahgo bì'daholyáigi èi lañ'i yeh ak'idaascinh,

2 C'ośdan'dan dabinal'igi in'dah God bizad yadahalne'i yeh nihil daholne'igi bik'ehgo;

3 Èi binina nih, Thia'filas naħa'ni'hi, t'a èi beh níc'in' alk'iniāngó ak'edeſcił'igi èi šil ya'at'eh, hálah, didi t'aaltsø t'a bēdezt'i' do ya'at'ehgo šil bēho'zin, èi'bañh.

4 Ako èi beh nandines-tan'igi t'aanigo níl bē'hodoziñl biniyeh.

5 ¶ Èi Herad Judiah bìnant'a'i nílin'go yołkał yeñ-dan, náiñin'hi lé'i la' Zeke-rai'as yolyeh, Abai'ah yìl danilin'igi la': ado bē as-dzañ t'eyah E'ran bitsi'keh la' nílinh, ako Elí'zabeth ha'ži'.

6 Ado èi t'ají'lah God binał bañhigiat'è-hañh-at'din, Boholni'hi yéhas'an'igi in'dah bì nahat' ah t'aat'è bìyí' t'aaltsø do beh hak'e-hat'ahigo niñiāš.

7 Ado ba'ałcini at'din, Eli-

zabeth do-ałcigo èi'bañh, ako t'ají'lah t'a hažo'o hadzistih.

8 ¶ Ado ako'dzago bìł dajilin'igi bitahgi God bìc'in' nájiñinh'go,

9 Nádaiñin'hi ba'haž'an'igi bik'ehgo, c'il-líkan-halcin'igi jidiłit'go, Boholni'hi bì bisohodizin-kín bìyí' go'ne' yah' anjidah'go, èi ha naniš.

10 Ado ako c'il-líkan-halcin'igi didolił ba'holžiżgo tl'odi a'la-dzizliñ'igi t'aat'è sodazdilzin.

11 Ado Boholni'hi bì diyin-nidal'a'i la' hac'in' niniyah, c'il-líkan-halcí'ni bikä-naha-níñinh'igi bì'gahgi bì nišna'jigo sizinh'.

12 Ado Zekeraias èi yiyl-tsain'go bitah hodisnā, ado bik'è t'o-hoł-ho'yé.

13 Ado nídih diyin-nal'a'i ahodi'nid, T'ado níl hoye'i Zekeraias, hálah, ní sodizin yidizts'ań èi'bañh, ako né asdzan Elizabeth aški na' yidołcił, ako èi Jan beh yidi'žił.

14 Ado t'ai'yisi hožo'ni in'-dah il-hožo'ni né holon' do;

ado yîzciñ'go lañ'i bañ bîl dahožon' dolèł.

15 Hâlah, Boholni'hi bîl ayoat'è do éi'bañh, ako c'il-naatl'oi-bi-to in'dah fo-diñhîł do yîdlañ' dah do; ako t'a bimah bišc'it biyi'den hâtliž-do God bî Niłc'ih Diyî'ni bî hadezbîn dolèł.

16 Ado Ízrel ba'ałcîni t'o-ahayuigo dabî God Boholni'hi, bîc'in' na'tań nîna'hîž-doiś.

17 Ado Ilai'jah biyi' sižin eñ' ìndah beh bîdzil eñ' éi beh Boholni'hi bits'i'jî jogal' do, aże'e dabijéih'igi ałcîni, yîc'in' ané'idodlił, ako ak'e-dahal'in'igi, do bañhigi-a'-dat'èh'igi dahwiyan'igi bîk'ehgo nîdakai'go idolił'; la'dine'e Boholni'hi bîba' aṣt'èt'ego idolił'.

18 Ako Zekeraí'as ei diyin-nal'a'i ayidi'nid, Ha'at'è'go-şań' di sîł bê'hodoziñl'? Joh, sîh t'ai'yisi hastin se'liń, ado sê asdzań t'a hažo'o bî'nîtih.

19 Ako diyin-nal'a'i hanâ-nadzi'go ahałnih, Sîh Gé-briel aṣt'înh, éi God bîc'in' se'zinigi: ako nîc'in' hades-dzih' bîniyeh sî'del'a', ado di ha'ne'-ya'at'è'hi nîł bê'hode-siñ' bîniyeh'.

20 Ado jo'akon t'ado its'a'i, in'dah do yanîłti' dah do, di ako'dadza bijiñh' in'dah, si-zâd, ba'holzižgo ako'donił'igi do yîndlân dah éi'bañh.

21 Ako a'la-dzizlin'igi Zekeraí'as bîba' nîdîz'iñ'go t'a Bî-sohodîzîn-kin go'ne' nîjîga'go hodî'na'go bîk'è t'o-bîl-adahayu'i.

22 Ado c'èdzidza'go c'eh bîc'in' hadzidzh': ako Bî-sohodîzîn-kin go'ne' hoł a'ho-dza'go bîl bê'dahozin'd': t'o nabi'jîgîż, ako do hadzodzî at'è' dah.

23 Ado ako'dzago akwe'e altso nîdzis'a'go, t'a a'ko ha-ğan'go dahniz'didzah.

24 ¶ Ado di bik'ijin' hwê asdzań Eli'zebeth i'niltsâń, ako aśdla' nîdèzitjîń na'az-des'in,

25 Ko'dzago Boholni'hi a'sî'lah, dîneh bîtahgi baya'nîs'i'ni sits'aidînîah bîniyeh śinê'lîń' yeñdań, jîdi-nid.

26 ¶ Ado hastań nîdèzitgo diyin-nal'a'i Gé'briel éi Ga-lîl'i'gi, Na'zereth holyé'jîń', God bits'añdeń bî'dél'a',

27 Kań'-at'dîni lê'i bîc'in', éi dîneh lê'i Dê'vid ba'ałci'-ni nâs-aholcił'igi ła', Jo'zef yolyeh'igi badet'anh; ado kań'-at'dîni éi Me'ri yolyeh'.

28 Ako diyin-nal'a'i hoł yah iya'go ahodi'nid, Jo'akon, nîh alâhgo iłniliňh', Boholni'hi éi nîł holon': asdza'nî bîtahgi alâhgo nîk'ihojidlîh'.

29 Ado hodziltsań'go adi-nidîgi bîk'è hollyé' hazlin', ado a'bijinîn'igi hažo'ogo

yantse'kes, ha'at'i'lah sîlnîh' dzîn'zingo.

30 Ako diyin-nal'a'i ahodi-nid, T'ado bîk'è nîl hoyé'i, Me'ri, God bîl nî'linh' sî-nî'lin.'

31 Ado jo'akon, nišc'it biyi'i dînil'tsânl, ado aški dilcił, ako éi JESUS bî'ži' dolèl.

32 Éi ayoat'é do, ado Alâhgoigi-Biye' yolyé' do: ado Boholni'hi God, haže'e Dê-vid nat'âni nîlin'dań beh boholnih yêni' yé'didoał.

33 Ako hol'âgo Jé'kab ba'ałci'ni bah alâhgo-nat'âni jîlin' do; ado beh boholnih'igi do nînt'i' dah dolèl.

34 T'a a'ko Mê'ri ei diyin-nal'a'i ayidi'nid, Ha'at'é'go-sań' di a'hodonil', joh, sa hastin' t'ah at'din?

35 Ako diyin-nal'a'i hanânadzîgo ahodi'nid: God bî Niłc'ih Diyîni in'dah Alâhgo-at'é'i beh bîdzi'li nîk'i dol-doh': éi'bańh ado éi aldo'nits'ańdo diyin'go docil'igi éi God Biye' beh wo'ji' dolèl.

36 Ado jo'akon, nîzé'di Eli'zebeth t'a bî'niłihgo aški yél'tsańh: ado éi, Do ałci'dah, bîdî'ni yêni' k'adt yiltsań'go hastań beh nîdeżit.

37 Hálah God do ha'at'i'hidah bîl biyah' hoyé'i dah.

38 Ako Me'ri adi'nid, Lan'ań Boholni'hi bî nal'a'i asdza'nî nî' nił'inh; bî'nidi nîzâdigi bî-

k'ehgo sîc'in' a'hodonil'. Ako diyin-nal'a'i hats'ań dahndidzah.

39 ¶ Ado i'dań Me'ri dahdiyágó kék'yahgi dzîl nazníl'igo tsîn'go jîniyah', kîn-hal'âh-igi kék'yah Ju'dah biyi'i;

40 Ado Ze'kerai'as bağan' go'ne' yah ajiyâgo Eli'zebeth bîc'in' hadzodzi'.

41 Ako ako'dzago Me'ri hadzi'igi Eli'zebeth yîdizts'ań'go, t'a a'ko hwesc'it biyi'i awé hidesnâ; ako Eli'zebeth, God bî Niłc'ih Diyîni hwi hadé'bińd:

42 Ako yêgo hadzodzi'go aždi'nid: Asdza'nî éi bitahgi alâhgo nik'ihojidlih', ado nišc'it bits'ańdo yîzcîn'igi bîk'ihojidli' le'.

43 Ado ha'at'é'go-sań' di sîc'in' a'hodzago, Bohoniśni'hi bîmâh sa niyah'igi?

44 Joh, sîc'in' hainidzi'igi t'a disets'ańgo sîc'it biyi'i di awé hidesnâ, éi'bańh.

45 Ako bîl hozo'ni éi asdza'nî yosdlândigi: Boholni'hi bits'ańdo hoł hône'igi éi ako'donił.

46 ¶ Ado Me'ri adinid Siyi'sîz'i ni éi Boholni'hi ayoat'é'go ya'hanih,

47 Ado niłc'ih sî sîz'i ni, God sî Yîsda'in'i li yeh t'ai'yîsi bîl ho'zoń.

48 Ako bî nal'a'i asdza'nî dohayu'igo yîneł'in': ako jo'akon, kodo' nás daħilcih'igi

1: 49 LUKE BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 1: 69

t'aaltso bîk'ihojidli' lañh', dašílni' dolèl.

49 Éi ayoat'ehi ayoat'ë'go sic'in' a'yilah éi'bañh; ado diyin éi bî'ži'.

50 Ado nás da'icih'do nás da'ici'hi bîk'eh dahoł'in'igi éi bijoba'i yic'in' idolił.

51 Bigan' beh bîdzi'li bêho'-zingo a'yilah; ado t'a bijéih' yeh niits'i'dakesgo a'dada-dzo'dlih'igi tainoskâd.

52 Ayoadat'ë'higi ñidahâz-tan yëndo ha'dayistl'id, ado do dahayu'iigi wo'dahgo a'yilah.

53 Ado dicin' danîlin'igi ya'adat'ëh'igi yeh ni'deinil-câd; ado daat'in'igi t'ado beh daholo'nigo yo'ayis'a'.

54 Beh-ajoba yénâl'ni bini-na, bî nal'a'i Îz'rel yikaal-wodt;

55 Danihiña yénî' yic'in' ha-hasdzi'igi at'ë'go, È'braham yic'in' in'dah ha'alcî'ni holâ-go nás dahiłcih'igi aldo'.

56 ¶ Ako Me'ri t'a bił dziz-kêgo ta ñidézit, ako bağan'-go dahna'didzah'.

57 ¶ Ako Eli'zebeth aždoł-cił'jin' a'holziż'go aški jiś-cînh'.

58 Ako bił kë'dahojit'in'igi in'dah dahazé'di, Boholni'hi ayoat'ë'go hac'in' joba'go dé-idizts'âńgo, ako éi t'aaltso hoł bił daho'żon.

59 Ado ako'dzado tsébi' yîs-kaň'go awé bañh-ñidahîzdi'-

nołgiś bîniyeh jí'kai; ako Ze'kerai'as beh daji'ži', bî-że'e bî'ži'igi bîk'ehgo.

60 Ako bîmâh hadzi'go adi-nid: Do akot'ë' dah; Jân yolyé' do.

61 Ako adahodi'nid, Nik'-éih do la' di yî'zh beh wo'ji' dah.

62 Ako bîze'e nîbî'dajigiz ha'ži' dolèl nî'zînigi bînda-bîzdił'kitgo.

63 Ako bîk'i-ak'ëilcih'igi ha-jitań'go ak'ejîscînh' ako ajî-nîh': Jân yolyeh'. Ako t'a-altso t'o-bîł-adahayu'i.

64 Ado t'a a'ko hazé' an a'hodza, ado hatso do nîdzil' dah siliń'go, God bahojînih'-go hadzodzi'.

65 Ako hanâgo kë'daha-t'in'igi t'aaltso bîk'ë bîł dahoyè: ado di a'daha'nîn'igi Judi'ah kë'yahgo dzîł naz-nîl'igi t'aat'ë-ñit'en ni'dadez-dlâd.

66 Ako t'aadził'tso dazdzis-ts'ań'igi dahajéih biyi' ast'ë'-ñidadziznil'go a'dajînh': Di awësań' ha'iit'ë' do? ako Boholni'hi yeh at'ë'i bił holoń.

67 ¶ Ado haže'e Zekeraí'as éi God bi Nić'ih Diyî'ni bî hadé'bindgo, a'dahoni'li yaholne'go anîh':

68 Boholni'hi, Îz'rel bî God éi baha'nîh' do; hálah bî di-ne'e yaniyâgo yîk'e' nîna-nî'lâh,

69 Ado beh yîsda'ilde'hi

deh'igi niha aṣt'è-yilah, hanal'a'i Dè'vid ba'ałci'ni bítahgi;

70 Nahasdzań al'yado diyin andant'ahi dabizé' beh ha-hasdzí yen'gi at'è'go:

71 Ei nihè daana'i bits'ānden yısdah'-idikah biniyah, ado danihi jo'łai' t'aaltso bít's'añdeń;

72 Ajoba'i danihita yēnī' badet'an'igi t'a ako'hodonil, ado diyin'go a'nihonian'igi yēnal'ni dolēl.

73 T'a bih binal nihiata È'-braham ya'nihonian'igi, ni-haididoałigi,

74 Ei nihè ana'i bî'lak'eden yısdah-nihidonil'go, t'ado nidełdzi'ti bık'eh dahonil'in'go ei nihaididoał.

75 Diyin'go, in'dah bañhigiat'è-niñhanh-at'dingo bık'ehgo binal nékai'go yołkał'go dahini'najin'.

76 Ado nih, awē, Alähgo-Wodahdiigi ya halne'i yinilyé' do: hálah Boholni'hi bilanjin' ba hont'i'go aṣt'è-holéh'go yinał' dolēl;

77 Bi dine'e, yısdailde'hi bıl'bedaho'zin dolèlgo biniyah, bañhigi-adanil'igi bana'hidi-dot'äligi beh,

78 Nihi God beh ajoba'i yeh osan'igi beh; ei' beh niłe wo'dahden Ha'a'ähigi ni'lìn'-go niha niyah',

79 Cahałhèl'gi in'dah anineh' bi caha'oh'gi niñdahaz-

tan'igi ya' adiniłdin' do biniyah, ado hożoń'go hont'i'go nihois do biniyah.

80 Ako aški ei dí'ne'sańh in'dah biyi' sizi'ni bıdzil' silin', ado donaadah'igi kē'hat'in nit'en, Iz'rel dine'e yi-nał' naǵa' dolę'l'igi ba'holziž-jin'.

WOLTA'I 2.

1 Ado ako'dzago i'dań nahasdzań yikä kē'dahat'in'igi t'aaltso dabı'zi' nalsos bık'idadodzoh'go, Si'zar Augustus ye'ñihonianh'.

2 Ako Qui'rinas, Si'ria bınant'a'i niliń'dań di atseh' dabı'zi' nalsos bık'idasdzoh.

3 Ako t'aadzil'tso daha kin-dayil'ähigo a'dadziskai dabı'zi' nalsos bık'idadodzohgo biniyah.

4 Ado Jo'zef aldo' Ga'lili-deń, Na'zereth kin-hal'ähiden c'iżniäz, Judi'ahgo, ei Dè'vid bi kinhal'ähigi, Beth-lilhem holyeh; Dè'vid ba'ałci'ni nás dahlcih'igi bítahdeń la' jilinh' ei'bańh.

5 Me'ri hwè asdzań dolę'l'-go hadet'an'igi bıl' bı'zi' bık'idadodzoh'go biniyah, a'kohgo Me'ri ei yıltsańh'.

6 Ado ako'dzago t'a akwe'e dzizkego, aždołci'jìn' bi'gah niñłkanh'.

7 Ako aški atse' docil'igi jiściń'go nak'a'at'ańhi bık'iz'dezdız'go sits'a bęgaśi

yí daałcož'igi bih jił'tinh; há-lah nídałkai'igi-ba'-kín go'ne' do haz'ań' dahgo, éi'bańh.

8 ¶ Ado t'a éi ké'yahigi ní-da'nílkádi tl'ego dibe yá-a'dahalyan nít'en.

9 Ako jo'akon, Boholni'hi bì diyingo-nal'a'i bık'ijin' ha'-dayah', ado Boholni'hi bits'a'-dín'dín'igi beh dabínágo i'didład: ako t'ai'yísi ní'da-dzisdzid.

10 Ako diyin-nal'a'i ahodinid, T'ado nídałdzi'ti: jo'akon, hane'-ya'at'é'hi beh t'a-i'yísi il'-hožo'ni beh níhił haś-ne', ako éi díneh t'aaltso bah.

11 Joh, Dé'vid bì kín-hala-higi, di'jinh Yíṣda'iní'li ní-ha' yížcính', éi Christ, Boholni'hi at'eh.

12 Ado beh-ého'zini éi ko-t'e'go níhic'in' at'é' do; awé nak'a'at'an'hi bık'i'desdiz'go tsits'a bęgası yí-da' ałcož'igi biyí' sítin'go déidołtséł'.

13 Ado t'ahágo diyin nal'a'i yén' bínagi yah biyí'den diyin nídał'a'i t'oahayui a'la siliń', ako God yadahanih'go a'danih,

14 God níle wo'dahdi sida'-hi baha'nih, in'dah nahasdzań bikägi díneh bìl ya'-adat'eh'igi biłahgi bìl daho-żon' dolèł.

15 Akoako'dzago diyingo-nídał'a'i ya'dilhił biyí' go'ne' ana'kaigo, nída'nílkádi a'da-

hido'níd: Sołtiń' Beth'lihem-jin' dikāh, ako di'di a'dzaigí, Boholni'hi níhic'in' a'yila'igi déidiltséł'.

16 Ako tśin'go ji'kaigo, Me'ri in'dah Jo'zef, in'dah tsits'a bęgası yí-da'ałcož'igi biyí' awé sítin'go bık'ijikai.

17 Ako dadziłtsań'go, di awé beh hoł daho'ne' yéní' bínágo badahojolne'.

18 Ako t'aaltso déidizts'-an'igi bık'e t'o-bìł-adahayu'i, éi nída'nílkádi beh bìł dahońe'igi éi'bańh.

19 Ako nídih Me'ri di t'aaltso t'o hajéih biyí'di beh bantsı'dzíkes.

20 Ado nída'nílkádi t'ań' na'kaigo, God ayoat'ei lańh' dazní'zin, ado bádahojínih', t'aaltso dazdzizts'ań'igi in'dah dadziłtsań'igi éi'bańh, t'a hol daho'ne' yéngi at'é'go.

21 ¶ Ako tsébi' biskan'go, bańh - nahinilgiz'igi ba'hol-žiż'go, Jesus beh dají'zi', t'ahdo iśc'it biyí' hozniltsańh yendań, diyingo-nal'a'i yé-ho'zi' yéní'.

22 Ado Mo'zes yéhas'an'igi bık'ehgo bi'gah niniłkań'go jí'diyin nídzisđliń'go, Jeru'-salemgo bìl jí'kai, Boholni'hi ba'daždołtél bîniyeh.

23 (Boholni'hi beh bık'eh-ahoni'li biyí' beh-ak'eaścín'-igi giat'ě'go, Atsəh' dabikań'-in' nídaħacih'igi t'aaltso Boholni'hi ba' diyin' dolèł.)

2: 24 LUKE BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 2: 39

24 Ado Boholni'hi yéhas-
āni biyí' beh-ak'eaścin'igi gi-
at'é'go, Hasbí'di naki'go; do-
da'go éi hasbí'di-łgai' bîya'ži
naki'go nādahîzdołnìn' bîni-
yeħ.

25 ¶ Ado niit'ēn jo'akon, Je-
ru'salemgi dîneh lè'i la', Si-
mian yolyeh'; t'a éi dîneh
bañhigi-at'é-banh-at'din, in'-
dah t'aalajin' ya'at'éh'go da-
hodí'sini, ado Íz'rel bîl na'-
hodojonł'igi bîba' jinah': ako
God bî Niłc'ih Diyîni hwé
holoń'.

26 Ado t'ahdo dadzitsâhgo,
God bî Niłc'ih Diyîni hac'in'
bé'hozin', Boholni'hi bî Christ
yizdołtséł'go.

27 Ado Niłc'ih Diyîni bî-
k'ehgo bî-sohodizin-kîn biyí'
go'ne' yah ajiyah': ako bî-
mâh in'dah biže'e bîl awé
Jesus yah ayil'tińgo bêhaz-
an'igi bîk'ehgo a'daždolił'go
bîniyeh.

28 T'a a'ko hagân beh daš-
diltin'go God ba'hojînih',
ako aždi'nid,

29 Boholni'hi, k'adt bî'nidi
nî nal'a'i bîl hożoń'go dahdi-
dogał', nizadigi bîk'ehgo:

30 Sînâ yîsda'iní'hi nîh'igi
yiyltsańh', éi'bańh.

31 Éi dîneh t'aaltsô bînał
ašt'é nîlâh:

32 Adindin'igi ał'ań dadi-
ne'e beh ba' adindin' do bî-
niyeh, ado nî dîne'e Íz'rel éi
beh ayoat'é'i.

33 Ako bîze'e in'dah bîmâh
bîł, di'di ha' hadzodzi'igi bî-
k'e t'o-hoł-ahayu'i.

34 Ako Sî'mian hak'i sodol-
zingo, ei hamâh Me'ri ayîdi'-
nid, Jo'akon, di awé ba' ni-
t'ańh' Íz'rel bîtahgi lań'i
nâahidi'nodâh, in'dah nâ'da-
hîdido'nâh bîniyeh; ado beh-
ého'zinígi do ya'at'ehgo ba
ya'dajilti'go:

35 In'dah, aou', dîltlis' niyî'-
sizi'ni biǵa'do'jîł, t'oahayu'i
dahajéih biyí' nîtsi'dadzîkes-
ígi beh bêho'zin do bîniyeh.

36 Ado akwe'e ahodonî'hi
yahalne'i lé'i, An'na yolyeh',
Fa'nuel bîtsî, éi É'ser dîne'e
la'; éi t'oahayu'i bî na'hai,
ado ha hastin' hazlin'do t'a
bîl jinâgo tsosts'it na'hai;

37 Ado t'a c'enai jiliń'go
tsébi'din do'ba'ań din ho na'-
hâi, ado do bî-sohodizin-kîn
bîts'ań daśdigâh dah, ako
tl'ego in'dah jińgo nîdih t'a-
do ajiya'ni in'dah sodizin t'é-
yah beh God bîk'ehgo nîjigâ
nit'ēn.

38 Ado t'a a'ko yah ajiyâ-
go t'a akot'é'go God bîc'in'
ahès-nî'zin, ado Jîrusalemgi
ké'dahat'inîgi, ak'i-nîna'ilye'-
hi bîba' dajinan'igi t'aaltsô
yeh yic'in' hadzî.

39 Ako Boholni'hi yéhas'an'-
ígi ałtsô bî'gah da'dzisliń'-
go, Galiligi, Nazereth, kîn-hal-
âhîgi ké'dahojít'ingo akon
nîjî'kai.

2: 40 LUKE BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 14: 31

40 ¶ Ado aški no'séł, ado hayi'-sizi'ni bîdzil siliń', in'-dah beh-hódzàni hwi hadé'-biñdgo, in'dah t'a at'in'igo God bik'ijidlih.

41 Ako t'ała'i nína'hahâhgo hamah in'dah haže'e Jerusalém go'deg ałnanat'aś, a'da-aziñd éi hatis-adesdza'igi beh-béha'nihigi ba na'hwil-zišgo.

42 Ako nakits'adah bì na'-haigo Jerusalemgo jí'kai a'dai'ziñd bahaz'an'igi bîk'ehgo.

43 Ado t'a akwe'e bi'gah dawiskan do'bik'ijin' níjokâhgo, aški Jesus t'a Jerusalémdi naǵa nit'en; ako haže'e in'dah hamah do' do bîł bêho'zîn dah lańh'.

44 Ako ańah bîł jokâhdzi-ní'zingo t'ała'i jinh odał bi'-gahgo níji'kai; ako dabik'ëi in'dah bîł ahédaħodzilzin'igi biłtahgi hazneztań.

45 Ako t'ado bik'ižniažgo, ado Jerusalemgo t'ań hanaž-nînîtań.

46 Ako ako'dza do'bik'ijin' ta yiskań'go, bî-sohodizin-kîn biyî' go'ne' nîda'ntin'igi alni'gi sida'go éi yiyists'ańgo in'dah nayidil'kidtgo bîk'iž-niāž.

47 Ako t'aaltso dahodizts'ań'igi, hoł ého'zînîgi in'-dah bic'in' hadzidzh'igi bik'ë t'o-bîł-adahayu'i.

48 Ako hodziłtsań'go t'o-

hoł-ahayui: ado hamah aho-dí'nid, Siyaż ha'at'é'gośan' ko'nihiñilah? Jo'akon, ni-że'e in'dah śih bańh-nihi'ni-go ní'kanita nit'en.

49 Ako ahodi'nid, Ha'at'é'-gośan' sîkanohťa nit'en? Da'siže'eis bik'ehgo bî kîn go'ne' aśt'in'igi do nihił bêho'zin dah?

50 Ako éi yeh hac'in' hadzi'-igi t'ado hoł bê'hoziñd dah.

51 Ako akwi'yah Nazarethgi hoł na'kaigo hak'ë-hoł'in' nit'en: ako bimah di aha-nin'igi t'aaltso bijeih biyî'di yantse'kes nit'en.

52 Ako Jesus beh-hódzàni yeh nás a'dzah, in'dah né-yanh', ado God in'dah dîneh bîł ya'ajit'eh joléł.

WOLTA'I 14: 28-35.

28 Ako hai'di nîhiñahgi la'kin ayoat'ëi adeslił' nizin'go, dos altse dî'nohdał dah, in'-dah ado bańhadolé'li dats'i t'a bî'nél'än no'singo yi'dol-fah dah?

29 Doda'go éi na'nle'i atl'ah nastl'ini a'jilah do'bik'ijin' altso aždoli'li do biž-nélän dahgo hanadeń ha'a'dadi'nodloh.

30 Ko'dani'go, Di dîneh kîn a'yî'ni'lâ nit'en, altso i'doli'li do yî'nes'än dah.

31 Ado hai nat'äni śiń la'-nînâ nat'äni bîł ana'hojî'leh'-go, dos altse diž'nodał' dah,

14: 32 LUKE BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 15: 10

in'dah ado ba n̄itsiz'dokos dah, éi nadin'di mil'go sic'in' yiné'l'igi dats'i neznādi mil'-go beh bîk'eh-didesdlé'l dzin'i'zingo?

32 Doda'go éi la'igi t'ah n̄i'-zadeñ yiga'l'go dziltsan'go, a'halne'e akōn jido'a'l', beh na'hodojoñ'li bañtsi'dzik'es-go?

33 T'a akot'é'go n̄ihitahgi hai'di-dah do t'a'k'adt ají-t'é'i t'aaltso beh (Jesus) baáz'dét'ah šin' éi do t'a'k'adt si ho'a'hi dzizliñ' dah.

34 A'siñh éi ya'at'eh: n̄idih do halnih' dah siliñ'gošan', ha'at'i beh halnih' n̄i'dodlél?

35 N̄i' n̄idih ado liñ' bi cañ yahikāhdi n̄idih do bîk'ijo-niñ at'é' dah; ako dîneh éi c'idayiltl'id. Hai'dah hajā beh azdits'a'i holon'igi ho-n̄idi azdits'inh'.

WOLTA'I 15.

1 Ako bîc'in'-n̄idailyéh'igi in'dah bañhigi-adanil'igi éi t'aaltso dahodidots'inl' bini-yeñ hac'in' n̄iheskai.

2 Ado Fe'rísiz in'dah ak'e'-daačci'i do bił adani'go ya'-dałti'go hadasdzi': Di dîneh bañhigi-adat'éhigi bahakâh ado yił da'ayañh'.

3 ¶ Ako di hane'-beh-é'-détinhi yeh yic'in' hadzi'go, anih':

4 Hai'sań' n̄ihitahdo dîneh siñ nezna'din bi dibe'go, ado

la' yo'ayil't'e'go, da' nahast'e'i'din do'ba'an nahast'e'i'-igis do donaǵa'hijin' t'ado yidołníh'go, ado yo'élwod'-igi (nînë' idiltin'jìn' haidi'no-tał dah)?

5 Ado éi nînë' idiltin'go bił hozoñ'go bi wos'gi dah-yi-dołtél.

6 Ado bağan'di nadza'go dahak'is'igi in'dah bił kē'dahojit'in'igi, Aha'nî hokâh, bîž-di'nidgo ado aždîdoni'l': sîl nîhîl dahożoñ' le', hâlah, si dibe yo'élwodt yenî' nâdiłtin'h', éi'bañh.

7 Ako anîhidişnih, T'a akot'é'go bañhigi-at'éh'igi t'ala'-igo bañhigi-anil'igi yo'idiāñ-go ya'diłhîl biyi'di éi bañh hozoñ' do, nahast'e'i'din do'ba'an nahast'e'i do-bañhigi-adat'é'go, do bañhigiat'é yo'-adéidiähigi bîläh at'égo.

8 ¶ Alđo' hai asdza'nî siñ la', bêş-łigai neznâ né'jahgo, la' yo'ayil'ne'go, da' t'aś do a'k'a-koñ' yididołtl'i'go kîn go'ne' t'aat'é hodo'soh' dah, ado néidiāñjìn' hažo'ogo ha-idî'notâł dah?

9 Ako éi nînëidiāñgo, dahak'is'igi in'dah bił kē'daho-jit'in'igi, Hak'go, dabîždi'nidgo a'bîždîdoni'l, Sîl nîhîl dahożoñ' le', hâlah, yo'ıne' yenî' nînâ'diañh éi'bañh.

10 T'a akot'égo a'nîhidişnih, God bi diyin-nîdal'a'i dabinał, bañhigi at'éh'igi la',

15: 11 LUKE BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 15: 27

bañhigi ani'ligi yo'idiāngō ēi t'a'yisi bañ bîl daho'žon.

11 ¶ Ado anādo'nid, Dineh lē'i la' biye' naki' holoñ:

12 Ako akēdeñigi haže'e abiždi'nid, Šiže'e, nalye'i sì dolé'ligi šadī'niah. Ako jít'i ni beh-jinan'igi ba ałts'a-jínil.

13 Ado ako'dza t'adokwi yışkań do'bik'ijin' akēdeñigi bî nalye'i t'aaltso a'la-a'yilah, ado ní'zadi kē'yah lé'igo jiniyah, ako ādi tsı'njigāgo ha nalye'i yēni' yo'adziz-nil.

14 Ado ałtso hats'a'izdél'go ēi kē'yahdi t'ai'yisi hodicin hazlin', ako hahojoba'igo t'aaltsoni bî'dinjilińh dzizlin'.

15 Ako ēi kē'yahdi kē'dahat'in'igi la' bažniyágo ba'ałk'eh dzizda nít'en, ado in-daazt'i'go biso'di bandziltso'go na'hał'a'.

16 Ako alastsi bıkai'gi, bîsö'di déiyan'igi c'eh beh hwih jileh: ado dineh t'ado la' ha'níłtsod dah.

17 Ako ajit'é'i beh adé'jolnigo aždi'nid, Šiže'e bağan'di bandalniś'igi lań'i dabî c'iyan' holoñ, ado t'a bilâh nél-anh, ako sıh t'eyah kwe'e dicin sı'níllin'.

18 Aṣt'é-a'didešnił'go şiže'e bíc'in' ní'dešdał ado abídidešnił, Šiže'e ya'dilhił bíc'in' in'dah ní'nic'in' bañhigi as-dzah,

19 Ako niye'go násido'ji-do'igi do bañh níšlin' dah se'lin': na'ndalniś'igi la' aší-léh'.

20 Ako ādo daşdiyágo haže'e bíc'in' dahniz'didzah, ako t'ah ní'zadeñ jogal'go haže'e hwiltsańh, ako ha'aħha niziń', ado dahdilwo-dtgo, ako hazé naz'cít, ado haza-not'aňh.

21 Ako haye' ahodi'nid, Šiže'e ya'dilhił bíc'in' in'dah ní'nic'in' bañhigi as'dza, ako niye'go násido'jido'igi do bañh-níšlin' dah se'lin'.

22 Ako nídih haže'e ei ba'ndalniś'igi ayidi'nid, Tıśiń'-go beldla'di-ě' ağa'go ya'at'ěh'igi ní'dołtsos'go bık'eł-tih; in'dah yostsah' bî'la' bañh nínoh'āh, ado keh bih bidoł'ęs:

23 În'dah aden bęgaşı-yäż nesk'ähigi kwe'e ní'no'łos'go sołhé', ako níhił dahožon'go da'didińl'.

24 Hálah, di şiye' daztsań' nít'en, na'ho'ni'; in'dah yo'iyä nít'en beh na'hosdzin. A'kohgo il-ho'žon yandikai.

25 Ako biye' alânjin'igi ana'azt'i'di naǵa' nít'eńgo, aden kinjin' nadal'go, dílnih' in'dah dajilzis'go yidizts'ań.

26 Ako ado nídalniś'igi la', Hak'go, yidi'nidgo, ahat'in'igi bî' nabíždeł'kit.

27 Ako ahodi'nid, Nitsi'li nadzah'; ako níze'e ēi bęga-

15: 28 LUKE BIK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 16: 26

ši-yāž nesk'āhi yiyishiñh', hálah, do dādah yidza'go, in'dah do at'ē'higoh ha na'-dzah, éi'bahñ.

28 Ako bik'ē do bił hożoń' dahgo, do yah abī'ni dah: éi'bahñ haže'e c'iniyāgo na'-hoskan.

29 Ako hadzodzi'go haže'e abiždi'nid: Jo'akon, di t'a na' naś'a'go lañ'i na'hai, ado bē-hosinil'an'igi t'ado do akōń asdzaigí dah: ako nídih t'ahdo tl'izi-ya'ži la' šaniłtēh' dah dasik'isigi bił šił dahożoń' dolę'l biniyeh:

30 Ako nídih di niye' aljil'-nih yił nakai'go ní nalyé'i beh híninäh yēnī' ałtso yi-k'oya'go nadzah, nídih t'a a'ko bēgaśi-yāž nesk'āhigi ba siniłhiñh'.

31 Ako abiždinid, Siye', nih t'aa'lañiñ šił naniāś, ado yis-t'in'igi t'aałtso nih.

32 Ako ya'at'ēh'go bahoné'-ni in'dah níhił daho'żoń: há-lah, di nitsi'li daztsań' nit'en na'ho'ni'; ado yo'iyā nit'en bēna'hosdzińd'.

WOLTA'I 16: 19-31.

19 Dineh lē'i la' t'ai'yisi at'iñh', tsí'dedeh nahalin'igi in'dah nak'a'at'añ'hi dalgai'-igi yéha'dit'eh, ado t'aakwi jíñh c'iyān ałtaskāndi t'eyah yiyanh:

20 Ado ado'kēdi lē'i La'ze-rus yolyeh', t'aat'ē-nit'en lōd

bañh holon'go bi c'edań'gi nina'déltēh'.

21 Ado dineh at'in'igi bi bıkā-ada'ni bıkäden bäh bize' ha'dahinezdé'igi şá'dadol-tsoł' dzini'zingo: indi'da kę-cań'i ha na'kāhgo éi ha lōd délnad nit'en.

22 Ado ako'dzago ado'kēdi yēnī' daztsańh', ako diyin-nidal'a'i dahdahodiltiń'go, É'braham biyidt'gi dahda-hastih': ado dineh at'in yē-nī' ałdo' daztsańh', ado yo' abidilyah';

23 Ado Hé'dizdi (éi hoye'go tiho'nih haz'āndi a'holyleh) tihojonih'go dzidezgáł', ado aji'galgo dodégan'idi É'braham dziłtsańh, in'dah Lazerus biyidtgi dasitiń'go.

24 Ado jica'go ajinih, Siže'e É'braham, t'aśon'di şajinabah'go Lazerus sic'in' dilah, ado bi'la' bi'la'tah'gi täh didolnih'go sitsö na'idi'nołk'as; di koń' biyi'gi tihośnih, éi'bahñ.

25 Nídih É'braham adi'nid, Siye' bénil'ni, híninadań ya'-adat'ēh'igi t'aaltso né holon' nit'en, ako Lazerus éi hac'in'-nahwi'na nit'en: ako k'adt éi bił na'hojond, in'dah nih t'eyah ti'honih'.

26 İndi'dah níhi in'dah nih do' níhiتا'gi bikoh ayo'anizad'go aṣt'elyah: ako kodo nadodal'igi do biho'nédzań dah; ado ałdo' aden la' niha

16: 27 LUKE BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 16: 31

dogał'igi do biho'nédzañ
dah.

27 T'a a'ko aždi'nid, Di'-
baňh na'noškaňh, sîže'e ba-
ğan'go hodil'ah:

28 Bił haję aśdla' së holon'-
igi bił dahoždol'ni bîniyeh,
ako di tiho'nih'igi do nihî'-
dokah dah.

29 Ako É'braham ahodi'nid,
Éi Mozes in'dah ahodoni'li-

yadahalne'i beh daholoň; bi'-
nî'di éi dayis'ts'ań.

30 Ako aždi'nid, Doda sîta
É'braham, la' daztsań'den
ba nadza'go, ako baňhigi
adani'ligi yo'adéididoał.

31 Ako anâbîždo'nid, Mozes
in'dah ahodoni'li-yadahalne'i
do da · yists'ańgo, la' daz-
tsań'den na'didza nîdih c'eh
nî'dahokaňh dolèł.

JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'- AT'É'HI

WOLTA'I 1.

1 Sād jí'lí'ni éi hodéya'di hojilon', ado Sād éi God yíl holoñ, ako Sād éi God at'eh.

2 Ako t'a éi hodéya'di God yíl holoñ.

3 Ado éi t'aaltsoni a'yilah: in'dah a'dalya'igi éi la'i ní-dih t'a hat'dingo t'ado al'yai dah.

4 Beh-ināni éi hwi holoñ lañh'; ako beh-ināni éi dīneh be'-adin'dín.

5 Ado adindin'igi éi cahałhél go'ne' adinilidin, ado cahałhél éi do bił běho'zin dah.

6 Dīneh lě'i God bīts'ando yíl'a', ako éi Jan yolyeh.

7 Ako t'a hoh hwé ého'zin do biniyeh jiniyah, beh-adin-di'ni ba hoždolnih biniyeh, ado éi t'aaltso hak'ehgo dé-idodlañl.

8 (Jan) t'a hoh éi do adi-din'igi jiliñ' dah, ní-dih t'o adindin'igi ba hoždolnih biniyeh hodéla'.

9 Ako éi t'eyah t'aani adin-di'ni at'eh, t'a éi dīneh t'aaltso nahaszañ bīkā nehe-kāhigi ya' adinilidin.

10 Nahaszañ bīkā níjigā nit'en, ado t'aaltsoni a'yilah ní-dih do hwé daho'sin dah.

11 T'a bīh'igi yaniyah ní-dih t'a bīh'igi do dabini'zin dah.

12 Ní-dih t'a ané'laango dā-honiziñ'igi, dahołtsōdigi éi t'aaltso beh-oholni'hi baždi-nianh éi God ba'alcini dadoléł biniyeh, t'a éi ha'ži' dayodlan'igi.

13 Do dīl bīts'ando nída-hažcīn'igi dah, do ats'is ní'lí-ni bīk'ehgo dah, ado dīneh do bīts'ando dah, ní-dih God t'eyah bīts'ando.

14 Ado Sādigi éi dīneh dziz-lin', ado níhiłahgi kē'hojít'inh, ado bēh-ayoiajít'è'i dé-iltsañh. Ała t'ała'i ba yíz-cin'igi ayoat'è'i lañh', beh-ajoba'i ado t'aani'ni bī ha-dezbīngō at'eh.

15 Jan ha nahasne'go yé'go hadzīgo anih, Beh hasdzi yení' éi di'di a'hodeśnih, Śikēdeń yígal'igi éi t'a sī'läh-go at'eh, hálah, t'a hoh éi sī-länjín' ajít'eh, éi'bañh.

16 Ado beh-ayoiajít'è'i hwi hadesbin'igi in'dah ajoba'

yeħ joba'igi ēi t'aaniltso nī-ha-dasyah'.

17 Hālah, Mozes ēi bîk'eh-ahoni'hi eīdinianh, nīdih ajo-ba' in'dah t'aani'ni ēi Jesus Christ bits'añdeñ hazliñ'.

18 Dineh la'i nīdih t'ahdo God yiyltsēh' dah: haye' t'ała'i hazliñ'igi, ēi Ałta bijéih biyi'di hojilon'igi ēi beh ha-ho'nīn.

19 ¶ Ado kot'ē'go Jan ba hane', Juz nādailnīn'hi in'-dah ēi bî-sohodizin-kin yā-a'dahalyāni, Jiru'selemdoīgi nīdahodel'kít yēnī, ḥai'sań' ant'inh dani'go.

20 Ado t'ado nēnił'in'igo t'aani a'daholne'. Do Christ aśt'in dah.

21 Ado nīnādahodel'kít ha'-at'i'sań' nīlinh? Da' Ilai'as-iś ant'inh? Ako aždi'nid, Do ēi aśt'in dah. Da' ēi ahodonili-yaħalne'i ant'eh? Ako, Dodah, nāzdo'nid.

22 Ado adahodi'nid, ḥai'sań' ant'inh, ako nīdanīhi'a'-igi bîl nī'dahodilnih. Ako ha'at'ē'go beh ā'dahadi'dzih?

23 Ako adi'nid, Nišli'ni ēi la'bîzih' donaadah'ideñ yē'-go ani'ni bizād, Ako ēi Boholni'hi ba' hont'i'go k'ehez-dōng a'dale', t'a Izé'as a'nīh yēn'gi at'ē'go.

24 Ako nīdaał'a'igi ēi Fe'rī-siz a'dat'in lanh'.

25 Ako nīdahodi'l'kitgo ada-hodi'nid: Ha'at'ē'gośań' na-

hadlāgo toh beh ūai'gis, do Christ nī'lin do', ado Ilai'as do nī'lin do', ēi ahodonili-yaħalne'i nīdih do nī'liingo?

26 Ako Jān yīc'in' hanān-adzi'go adi'nid: Sīh nahadlāgo toh beh taasgis, nīdih la' nīhiħah sīz'i ni ēi do bē-dahonohsin dah;

27 Ako hoh ajit'ēi šīlānjin' at'ē'go ēi sī'lāhgo ayoat'eh, bike't'lol k'edeś'ał nīdih do bañh nīšlin' dah.

28 Di'di t'aaltsø Betha'baragi a'dadza, Jor'dan bīlāħ-di, ādi Jān nahadlāgo toh yeh ūaagis nīt'en.

29 ¶ Nā biska'ni Jān ji-dein', nīt'en Jesus hac'in' yi-gał'go džiltsańh', ako aždi'nid, Jo'akon, God bîts'ando Dibe-Ya'żi danočinh', ako ēi nīhokā dineh t'aat'ē bīħago bañħig-i-at'ē yo'idiāhi at'-eh.

30 Di'di ēi a'bidiśnīh, sīkē-deñ dīneh la'ta sīlāhgo at'ē'i yi-gał', diśnīh yēnī, ako ēi t'aani šīlānjin'.

31 Ado do hwē'hasin dah nīt'en: nīdih Iz'rel dīne'e bī-c'in' hwē'hodozinl ēi t'a ako-t'ēdo biniyeh sī niyah', ako nahadlāgo to beh ūaasgis.

32 Ado Jān hā nahasne'go hadzi: Nič'ih Diyī'ni ya'dil-hił biyi'den, hasbi'di naha-lin'go hak'ijin' bidaho'le'go ado bik'igi nesda'go yił-tsānh'.

33 Ako do hwé'hasin dah nít'en: ako nahadlago fo beh taasgis síníl'a'igi t'a éi aśi-di'nid, T'a bikajin' Niłc'ih Diyí'ni bidaho'le'go yiniłtsań sín, ado bik'i dasida'go higi t'a éi Niłc'ih Diyí'ni biyi' ta-hodesgi'zi ajit'in dolèl.

34 Ako t'a sín yiłtsańh', in'dah beh hā nahosisne', Di God biye' at'é lańh.

35 ¶ Ado nā biska'ni Jān in'dah bo'hoł'ahigi naki'go bił nídadzizinh;

36 Ado Jesus yigał'go jineł'in', ako aždi'nid: Jo'akon God bits'ańdo Dibe-Ya'ži noł'inh.

37 Ado bo'hoł'ahи naki'igi b'idiżts'ań, ado Jesus bikē daśdiáz;

38 Ako Jesus naz'yiz nít'en ado bikē joaś'go hołtsańh, ado ahodi'nid, Ha'at'i'sań hanotah? ado abiždi'nid: Rab'bi, (éi Boholni'hi jini'go olyeh'), Hadiśan' kē'hot'inh?

39 Ado ahodi'nid, Hak'go in'dah noł'inh, ako kē'hat'in-di jini'ázgo hodziłtsańh, ako t'a éi bijińh' t'a akwe'e bił nídziztańh: hálah, t'a a'ko hił'c'in', éi'bańh.

40 Nakiždilt'eh'igi la' éi Jān yałt'i'go yidiżts'ań yén'i haké dahdiyah, éi An'drew at'inh, Sai'man Pi'ter yił haāžigi.

41 Éi altseh' yił haāžigi Sai'man jolyeh'igi yik'i-ni-ya'go ayidi'nid: Mesi'ya bik'i

nít'az, (éi Christ jini'go olyeh'.)

42 Ado Jesus bíc'in' hoł nít'az, ako Jesus honeł'in'go adi'nid, Nih, Sai'man ant'inh, Jo'nah biye', ako Si'fas yiniley'e dolèl, (éi Tseh olyeh.)

43 ¶ Ado la' náneskań'go Jesus daśdiyah Ga'liligo, ako aди Fi'lip bik'iz-niyágó abiždi'nid, Siké yinal'.

44 Fi'lip éi Bethsé'dado nağah', kin-hal'ahigi, ako An'drew in'dah Pi'ter ałdo' t'a ađo.

45 Fi'lip éi Natha'niel bik'iz-niyágó abiždi'nid, Bik'eh-a-honi'li biyi' Mo'zes, in'dah a'hodoni'hi-yadahalne'i hwé ak'edaascińh yén'i hak'i'-nikai, Jesus, Na'zerethdo, Jo'zef biye'.

46 Ado Natha'niel ahodi'nid, Ha'at'iśań' ya'at'é sín Na'zereth biyi' do hodolèl? Ako Fi'lip ahodi'nid, Hak'go, ado yidiłtséł'.

47 Jesus děiń'go Natha'niel, bíc'in' yigał'go yiyiłtsańh', ako hwé hadzodzi'go ajinih, Jo'akon, danoł'inh, éi t'aani Îz'rel díneh lańh', ako ba'at'e' éi bańh at'din.

48 Natha'niel ahodi'nid, Ha'dańśań' séhon'iśin? Jesus hanānadzi'go ahałnih: T'ahdo Fi'lip, Hak'go, niłnih, yendań, tsin-fıg biya'gi sín-dágo niłtsańh'.

49 Natha'niel hanānadzi'go

ahodi'nid: Rab'bi, nih God
biye' ní'lín lañh', in'dah nih
Íz'rel díne'e bínant'a'i aláh-
goigi ní'lín.

50 Jesus hac'in' hanána-
dzi'go ahodi'nid: Tsín-fíg bý-
yági sínđago niłtsań nídi'-
nidigi da' eis bańh śindláń?
yídiłtsé'li éi di t'a bílahigo
a'dat'éh.

51 Ado anáhodo'nid, T'aani,
t'aani'go a'nihiđišnih, kodo
bik'ijin' ya'díłhił an at'é'go
in'dah God bì diyin nídal'a'i
de'go ado yágo, Dineh Bayiž-
ci'ni bikájín' alna'hakáhgo
yídiłtsé'l.

WOLTA'I 2.

1 Ado tagi jiń azlin'go ɬah-
di igéh' lanh, Ké'nadi éi Ga'-
liliđi; ako Jesus bímáh éi
a'kwi níjigah':

2 Ado Jesus in'dah bida-
hol'ähigi ałdo' bígo, Hak'go,
bido'nid, igéh'jiń:

3 Ado c'il-naatl'oi-bi-то a'bí'-
nidindgo, Jesus bímáh abi-
di'nid, C'il-naatl'oi-bi-то beh
a'dasdind.

4 Jesus bímáh ayídi'nid, As-
dza'ní hāšań' nídešlił? Sih
t'ahdo ša holžiś' dah.

5 Ado bímáh éi nídal'a'igi
ayídi'nid, T'a a'nihiłni'nigo
a'dahnił'.

6 Ado a'kwi ɬosjéh nítsäigi,
tseh bít'sando alya'igi has-
tań'go sínil', beh bahaz'ańh
bik'ehgo t'aaltoni Juz tade-

gis, bés-asá hastań'di toh
hadezbin dabigahgo, t'a
ał'an.

7 Jesus adahodi'nid, ɬosjéh
bì toh ha'dadołbin. Ako da-
bídajin' ha'daždél'biń.

8 Ado anádabiždo'nid, Ha'-
dahohkáh k'adt, in'dah bì-
k'ehgo adaaziń'di badahoh-
káh, ako ba'dadzizkańh.

9 Ako bìk'ehgo adaaziń'di
toh, c'il-naatl'oi-bi-то alya'-
igi dzízlińh, a'dzaigi éi do
hoł běho'zín dah, nídiń nídal-
a'i t'eyah bíł bědahozin;
ado bìk'ehgo adaaziń'di ado-
yé'hi, Hak'go, biždi'nid.

10 Ako abiždi'nid, Dineh
c'il-naatl'oi-bi-то ya'at'éh'igi
atséd ádayikáhgo bahaz'ańh:
ado díneh ní'dadí'nidlińh'-
go éi c'il-naatl'oi-bi-то do
ya'at'éh'igi badahakáh, ní-
diń nih t'eyah t'ado atséd'
nília híničkań' dah, k'adt in'-
dah.

11 Di ts'ide atséd' ayoidat'é
Jesus yanayah'igi, Ké'nadi, éi
Ga'liliđi, ado beh-ayoiajít'é'i
běho'zingo a'jilah, ako bida-
hol'ähigi dabosdländ.

12 ¶ Ado éi bik'ijin' Kaper'-
néam go'ya jiniyah, Hoh in'-
dah hamáh do', ado hatsí'li-
keh do', in'dah hodahol'äh-
igi do': ako ádi t'ado ɬanh
dahwiskan' dah.

13 ¶ Ado ako Juz bìh ha-
tís-adeszda'igi-beh-béha'ni-
hi k'aden ba'holžiś, ako Je-

2: 14 JĀN BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 3: 4

sus dašdiyah Jeru'selem gó-deg.

14 Ado bī-sohodizin-kín go'ne' bēgaši, ado dibe, ado hasbí'di dah nídayilnih'igi, in'dah bēso alna'daa'ní'li yíl naháztañ'go bik'iž-niyah.

15 Ako tl'oł adałts'ozigi bē-atśis a'jilágo, bī-sohodizin-kín biyi'den t'aaltso c'ižní-nílkad, ado dibe, in'dah bēgaši do', ado alnadaaní'li bi bēso yajiyikāñh, ado tsin bī-kā alna'daa'níli naadzistl'id;

16 Ado hasbí'di nídayilni'hi yēni' abiždí'nid, Di'di c'ida-hohjah. Sīta bī kín t'ado biyi' na'iní' bahaz'añh ada-le'eí.

17 Ako hodahoł'ahigi di behak'éascin yēni' yé'dalni', Na-ğan' t'ai'yisi bahañh' ní'sin-go ašíł'na'.

18 Ako Juz hadasdzi'go ha-c'in' adadi'nid: Beh-ého'zini-şań' hā'it'é šin níhinal adi-líl'go, didi'igi in'dzah?

19 Jesus bīc'in' hanānadzi'-go anih': Di bī-sohodizin-kín a'daldinh ado tagi jīnh az-liń'go na'bídideşat.

20 T'a a'ko Juz adadi'nid, Díz'din do'ba'an hastań' na'-hai di bī-sohodizin-kín t'a alnēhgo, da' a'kos tagi jīnh az-liń'go nína'bídidi'lał lañh?

21 Nidih t'a hoh hats'is bī-sohodizin-kín at'é'go, eí a'bí-jinih.

22 Eí'bañh dadziztsań'den

nahojo'nigo eí hodahoł'ahigi di beh bīc'in' hadzodzi yēni' yé'dasni, ako t'aaltso lah'go diyin beh-ak'éascin yēni' dayosdlāñd, ado sād Jesus beh hadzodzi'igi aldo'.

23 ¶ Ado Jeru'selemgı nijiga'go hañis-adesdza'igi-behbéha'nihgo adaaziñd'igih t'o-ahayu'i dabosdlāñd, bī'zi' beh; ayoat'e la jolił'go dabinał, eí'bañh.

24 Nidih Jesus t'ado haa'déltiń' dah, hálah díneh t'aaltso hoł bēho'zin eí' bini-nā.

25 Ado la'dah díneh yahal-ne'go dozní'zin dah, hálah, díneh biyi'di holon'i hoł bēho'zin eí'bañh.

WOLTA'I 3.

1 Ako akwe'e díneh la' Fe'-risiz bítahdeń, Ní'kodi'mas jolyeh, ado Juz bī nant'a'i la'jilińh':

2 T'a eí tl'égo Jesus yan-iyah, ako ayidi'nid, Na'ntini' nihi níhił bēdaho'zingo God bits'anden na'nti'ni ní'linh: ako díneh do la' ali'légo ajo-lé at'é dah, ní int'in'igi at'e'-go, God hoł holon'go t'eyah.

3 Jesus hanānadzi'go ahodi'nid : T'aani, t'aanigo an'-diśnih, eí díneh do na'bídizi-ciń'go eí God alähgo-beh-boholni'hi do dzołtséł at'é dah.

4 Ako Ní'kodi'mas ahodi'nid, Ha'at'e'gośań' díneh la'

haſtihgo nădocił, da' hamah' biſc'itîs bih niždodał'go ado na'hoodidocił'?

5 Jesus anâhodo'nid, T'aani, t'aani'go an'diſnih, ēi akōn dineh la' do ūoh in'dah Niłc'ih Diyîni beh na'hoodižciń'-go ēi God alâhgo-beh-boholni'hi do bih jo'iya' at'é' dah.

6 Ats'is bits'ândo yižcîn'igi ēi t'a ats'is at'eh, ado Niłc'ih Diyîni bits'ândo yižcîn'igi ēi t'a Niłc'ih Diyîni at'eh.

7 Na'ndidocil nî dešnîn'igi ēi ako bîk'e t'ado t'o-nił-aha'yui.

8 Ni'yol t'a bî nî'zingo ni'yol, ado t'o dits'a'go ēi dînts'a', nîdîh hazlin'den do nił bêho'zin dah, in'dah dêyâgo ēi do nił bêho'zin dah: ako Niłc'ih Diyîni bits'ândo nîhieh'igi aldo' t'a ako'dat'eh.

9 Ni'kodi'mas hanânadzi'go ahodi'nid: Ha'at'é'gošan' di-di ako'dadonił?

10 Jesus hac'in' hadzi'go ahodi'nid: Da' nî'-iš Îz'rel dîne'e nîdahołni'hi la' ni'lînh, da' a'kôs di do nił bêho'zin dah?

11 T'aani, t'aani'go, an'diſnih, nîhi nîhił bêdaho'zinigi beh hadahidzih', ado dêltsan'igi badahwilne', ako badahwilne'igi do daõhdlań dah.

12 Nahasdzań bîkâgi ahoñi'ligi ēi beh nił hwes'nigo ado do indlań dah, ako ya'-

dîlhîl bîyi' di ahoni'ligi beh nił hweś'nigo, ha'at'é'gošan' ał't'an' ēi' yidi'dlânł?

13 Ya'dîlhîl bîyi'go do la'naya'hi dah, nîdîh ya'dîlhîl bîyi'den ha'dayah'igi t'eyah, Dineh Bayižci'ni t'eyah, ya'dîlhîl bîyi'di sidah'igi.

14 Ako t'a halgai'gi Mo'zes tl'iš dâhyidiłt'e' yêngi at'é'go Dineh Bayižci'ni dahbîdîdolt'el:

15 Ako t'a-hai'-dah bodlan'-igi ēi do a'dodinł dah, nîdîh hol'ago inah hwê hodolèł.

16 ¶ Hálah, God ēi nîhokâ dineh t'ai'yisi ayoayo'ni'go baňh Biye't'ała'i bayižcîn'igi yêniłtinh, t'a-hai'-dah bodlan'igi ēi do a'dodinł dah nîdîh hol'ago inah hwê hodolèł.

17 Hálah, God, bîye' ēi nîhokâ dineh do yanahwiāh bîniyeh yînił'a' dah, nîdîh nîhokâ dineh yîsdé'yîdonił'go bîniyeh yînił'a'.

18 T'a-hai'-dah bodlan'igi ēi do ba'nîhot'ân dah; nîdîh do bodlan'igi ēi t'a i'dań ba'nîhot' âingo at'eh, hálah God t'ała'i bayižcîn'igi bî'zî' do yodlân dah ēi bînina.

19 Ako di'di beh ba'nîhot'ânh, adîndin ēi nahasdzań bîkâ nîniya lańh', nîdîh dîneh cahałhêł t'ai'yisi bîł ya'adat'eh, adîndi'ni do bîł ya'adat'eh dah, hálah, adanî'ligi baňhigiat'ê ēi' bînina:

20 Hálah, t'aadzil'tso bañhígi adajoni'lígi éi adindin'ígi dajijołah', ako adindin'jín' do la' niğāh dah, ajoni'lígi bínina hodídotehgo bédzil-dzít, éi'bañh.

21 Nídih t'aanigo ajoni'lígi éi'di t'eyah adindinjín' nehiğāh, ajoni'lígi éi God bik'ehgo at'ego hah bë'hodoziñl biniyeh.

22 ¶ Di'di a'dadza do'bik'i-jín' Jesus in'dah hodahoł'ahígi kë'yah Judi'adi jí'kai ako t'a akwi bíl níjíkai nítt'en ado nahadlágó tada-dzizgiz.

23 Ako Jān aldo' I'nangi nahadlágó ūaagis, Sé'lem biğahgi, a'kwi to lañ'i holon' éi'bañh, ako aha'ni isdëgo nahadlágó tada-hodisgiz.

24 Ako Jān t'ahdo yah abi-dilt'e' dah.

25 Ado Jān bí'dahoł'ahígi la' in'dah Juz yíl naahí'dikidt yan'dikai hodil'zingo ūaa'dazdigis'ígi bínina.

26 Ako Jān ha jikaigo ada-hoždi'nid, Na'ntí'ni, éi Jordan bilahdi bíl naniäšgo ba hwinilne' yéní', t'a éi, jo'akon, nahadlágó ūaagis, ado dinéh t'aaltsa ba hakāh.

27 Jān hadzi'go ahodi'nid: Dineh t'ado badodi'hi dah, ya'diñhił biyi'den t'eyah bahadé'.

28 T'a níhi şah níhił bëda-hozin, Christ do níštiñ' dah,

nídih t'o bitsi'jiń' sì'dél'a' deśni'go hasdzí yéní'.

29 Ako ba'dogé'hi hwé holonigi éi adoyé'hi jiliñh', ako iyé'hi bik'is, bi'ğahgi siziń'-go bists'ań'ígi éi t'ai'yisi bíl ho'żoń, bïzad yidits'a' éi'bañh, dí'bañh t'ai'yisi sìl ho'żoń.

30 Ako hoh éi ayoat'eh jídoléł, nídih sìh t'eyah éi a'ōh naś'dlèł.

31 ¶ Éi hoh yo'dahdeń ha'dajiyah'ígi éi ts'ide t'aaltsóni yí'lähgo at'eh; ako éi la' nahasdzan bíkádoigi éi t'a ní' bits'ańdo ajit'eh, in'dah t'a nahasdzan ba yajilíti', ado la' ya'diñhił biyi'den ha'dajiyah'ígi éi ts'ide t'aaltsóni yí'lähgo at'eh.

32 Ado t'a yiyltsan'ígi in'dah yidizts'ań'ígi éi ya halne'; ako dinéh do la' ha halne' yodlań dah.

33 Ako hai'-dah hazad yos-dländigi éi God t'aani'ni at'eh jini'go beh-ého'zini beh azdozoh'.

34 Hálah hoh God yinił'a'-ígi éi God bïzad yeh ha-hadzih', ado God éi Niłc'ih Diyini t'ado bí'nél'ańhi ha-diáh éi'bañh.

35 Ako Ata éi Aye' ayo-ayo'ñih ako t'aaltsóni yí'lak'ejín' idiańh.

36 T'a la' Aye' yodlan'ígi éi hol'ago inah beh holon', ado éi la' Aye' do jodlan'ígi éi

inah do yizdołtsé'l' dah; ní-dih God yeh atiał'i'ni hol'ago hak'igi dolél.

WOLTĀI 4.

1 Ako Fe'rısız éi Jesus bī-dahoł'ahıgi Jān bīh'ıgi bī-lahgo lań'i a'yilago, in'dah lań'i nahadlago tānesgız'ıgi, déidizts'ańgo éi Boholni'hi bīł bē'hozın',

2 (Ako Jesus éi t'a bīh do nahadlago tāazgız dah ní-dih, bī'dahoł'ahıgi t'eyah,)

3 İ'dan hoh Judi'ado dasdiyah, Ga'lili bīc'in'go.

4 Ado Seme'ria biyı'go c'i-de'sał dziniziń.

5 Ako Seme'riadi kín-hal-ah lé'ıgi jiniyah', Sai'kar hol-yę lańh', kę'yah dahaz'ań lé'i éi Jé'kab, biye' Jo'zef yéidiniń yēńi' bī'gahgi.

6 K'adt akwe'e Jé'kab bī tohaha'dlēh, ako Jesus jo-gal'ıgi bits'ańdo c'ësdéya'-go éi tohaha'dlēh bikägi dzinesdah, ako k'aden iłne'-eähgo.

7 Ako Seme'ria asdza'nı la' yığał', toh haidoloh bīniyeh: Jesus ahodi'nid, Sa'nizid.

8 (Hodahoł'ahıgi éi kin'go c'ıyan nídaħiżdoñih bīniyeh ajokai.)

9 Ako Seme'riado asdza'nı ahodinid, Ha'atégośań' nih Ju la' nılıń'go, Sa'nizid, sīdī-nih, ako Seme'riado asdza'nı niśliń'go? Juz éi Seme'ria

dine'e do yił ałtah naldéh' dah éi'bańh.

10 Jesus hac'in' hanānadzi'go ahodi'nid: God nīha-iniłtin'ıgi nił bēho'zingo, in'dah hai at'inh, Sa'nizid, nił-nin'ıgi bēhoni'singo, ako né'idikańl' nit'en, ako beh-inah-tōh né'dokał nit'en.

11 Ako asdzanı anāhodo'nid, Joh, tohaha'dlēh go'ya ho-zad ado nīh toh t'ado beh haolé'hi dah, ako hādeń'sań beh inah toh nē holon'?

12 Da' Jé'kab nīhiتا yenii'sis bilahgo ant'eh, éi di tohaha'dlēh nīhaidi'nian'ıgi, ado t'a bīh, in'dah ba'ałci'ni, ado biliń' dayodlań?

13 Jesus hac'in' hanānadzi'go ahodi'nid: T'a-hai'-dah di toh jodlań'ıgi éi dībā naž-dodlēl:

14 Nīdih t'a-hai'-dah toh banikań'go yodlań'ıgi éi do dībā na'dodlēl dah, ako toh bānikan'ıgi éi hayi'gi tohaha'dlēh dolēl, ado ha'lin'go hol'ago inah bih yiliń' dolēl.

15 Asdza'nı ahodi'nid, Toh dīnīn'ıgi la' sāníkāh ako do dībā niśliń' dah dolēl, do nīdih a'kwi toh hanaśdah' dah dolēl.

16 Ado Jesus ahodi'nid, Nīlāh nī hastin, hak'go, bīdi-nih', ado kwe'e bīł nant'as.

17 Ado asdza'nı hanānadzi'go ahodi'nid: Sa hastin at'din, Jesus anāhodo'nid, Sa

hastin at'din, dînîn'igi, ya'-
at'eh'go adi'nînîd;

18 Hálah, asdla' nî hastin
nît'en; ado éi hoh k'adt bił
nanîasîgi do nî hastin at'ë
dah, ako t'aani'go haindzî.

19 Asdza'nî anâhodo'nid,
K'adt sîl bê'hozin' ahodoni'-
li-yahalne'e nî'lin lañh'.

20 Nîhiña yénî di dził yikä-
gi nîdaha'lâ nît'en, ako nîhi
a'dadohni'go, éi Jeru'selempgi
t'eyah dineh nîdaha'lago ba'-
haz'añh.

21 Jesus anâhodo'nid, As-
dza'nî sindlâñh, bîc'in' hol-
žiš, di dził bikägi dodah, ado
Jeru'selempgi ałdo' do Añta
bîc'in' nîdaho'lâ dah dolèl.

22 Nîhi do nîhił bêdaho'-
zinîgi bîc'in' nîdaho'lah', nîhi
nîhił bêdahózinîgi bîc'in' nî-
dahwidlah', hálah, yisdail-
dë'hi éi Juz dine'e bits'an-
do.

23 Ako bîc'in' holžiš, ado
k'adt nîdih ba'holžiž, a'koh-
go t'aani'go nahala'hi éi
Niłc'ih Diyini beh Añta yî-
c'in' t'aani'go nîdaha'lâ dol-
lël, hálah Añta ako'dat'ë'go
bîc'in' nîdahojî'lah'igi ha'in-
tah.

24 God éi Niłc'ih Diyin
at'eh ako éi t'aaltso yîc'in'
nîdaha'lâ šin éi Niłc'ih Di-
yini beh ado t'aani'ni beh
bîc'in' nîdahojî'lâ dolèl.

25 Asdza'nî anâhodo'nid,
Sîl lah bêhozîni éi Mesi'ya

yîgah'igi, Christ jolyéh'igi,
éi jîniyâgo t'aaltsoni yeh nî-
hił hodolnih.

26 Jesus ahodi'nid, Sîh nî-
c'in' yaštî'igi éi hoh ašt'înh.

27 ¶ Ako'dzago hodahołäh-
îgi hana'kai, ado asdza'nî
bîc'in' yajîltî'igi bahn t'o-bîl-
adaho'yui; nîdih ha'at'is bî'
naiđikidt, ado ha'at'is bîni-
yeh bîc'in' yanîltî' t'ado ho-
dini'di dah.

28 Ako asdza'nî éi ha ūs-
jeh t'a akwe'e nîzniâng
kin-hal'âgo an'dzodzah, ako
dineh t'aaltso abiżdi'nid:

29 Hak'go, dineh lé'i la' dé-
idołtsél', éi t'aaltso sîh at'înd
yénî' yeh sîl na'holne', da'
diis do Christ at'ë' dah?

30 Ako kin-hal'âdo c'idzis-
kai'go hâjî'kai.

31 Ts'îdah a'kohgo hodahołähîgi
nî'dahokâñhgo, Bo'-
hoâhi iyañh dahodi'nid.

32 Nîdih abiżdi'nid, Sîh
c'iyan' yî'san'igi holon, éi do
nîhił bedahozin dah.

33 Éi' binina hodahołah'igi
ałc'in' hadasdzi-go adadi'nid,
Da' la' dâs ha'niltsôd?

34 Jesus ahodi'nid, Sînił'a'i
in'zînîgi éi aśnëh ado bî nâ-
niñs altso aślêh, ako éi sî c'i-
yan' at'eh.

35 Diñ nî'dezit azliñ'go in'-
dah agîz'gi bahodolžiš, da'
dôs dadohni' dah? Jo'akon,
sîh a'nîhidiñnih, dado'ha'l'go
ado da'da'ak'ehgo dadoh'in',

hálah, dadigai, ako k'adt agižjín' a'holžiž.

36 Ado igēš'igi éi bic'in' na'ilyeh ado anest'aň' a'la-il'inh' hol'ago inah bic'in', ako k'edí'dlēh'igi in'dah igeš'igi éi t'aňa' baňh bìl hožon' dolél.

37 Ado t'a di giat'é'go t'aani beh aha'nih, éi la' k'iž-dilé'go in'dah nāna'la' t'eyah éi ajigés'.

38 T'ado akwe'e nidašol-nis dah nit'enigi, dadiyoh-giš biniyeh anihiyel'a', ako la' éi nidašniš yen'gi banahkai.

39 ¶ Ako éi'di kîn-hal'adi Seme'riado dine'e t'oahayu'i dahosdlaňd, at'indigi t'aaltso yeh šiň na'holne', nih, asdza'nî, dani'go éi'baňh.

40 Ako Seme'ria dine'e hahaskai'go, T'a kwe'e nihi-tah naninah, dani'go nida-hoskan, ako t'a akwe'e naki' hwiskaň'.

41 Ado t'oahayui na'dahosdlaňd, hálah, t'a hoh hazad, éi'baňh.

42 Ado asdza'nî adéyidi'-nid, K'adt daidlaňh', do ni adin'i'nigi bînina dah, t'a nihi dahodisits'aň éi' bînina, ado nihiš bê'dahozin, di t'aani Christ, nîhokâ dineh yîsda'yini'li at'eh laňh'.

43 ¶ Ako naki' yîskaň' do'bik'ijin' Ga'lili bic'in'go jiniyah'.

44 Hálah, Jesus t'a bîh adi'nid: Ahodon'ihi-yahalne'i t'a bîh bì kë'yahdi do hoł dan'i lin' dah.

45 Ado ako Ga'liligi jiniyägo, Ga'lilido dîne'e bìl daho'-žon, Jeru'selemgi adaaziñdgo t'aaltso ajit'indigi dayiltsanh éi'baňh, hálah, éi t'aaltso aaldo' adaaziñdgi nidas-kai, éi'baňh.

46 ¶ Ako'dzago Jesus nînadzah Ké'nadi, éi Ga'liligi, ako a'kwi toh, c'il-naat'l'oibî-to a'jila yen'gi. Ado akwe'e dinah aťah-baha'ni'hi la' Kaper'néamgi biye' datsah laňh'.

47 Ako hoh éi Jesus niyágó ji'ni Judi'a kë'yahdo Galilijin', ako hažniyágó nahodzoskan. Akwi'yah dinal'go šiye' nabididi'laň, hálah, dadotsaň bila'ta-dahašžiž nî, éi'baňh.

48 Ako ado Jesus ahodi'-nid, Beh-ého'zini in'dah ali'-légó ahoni'li yîniltsaň'go do inidlân dah dolél.

49 Ako ado dinah la' aťah baha'ni'hi yêni' anâhodo'nid, Joh, šiye' t'ahdo datsâh-dan aköñ dinaň.

50 Jesus anâhodo'nid, Nilah nîdidah; Niye' nadidzah. Ado dinah Jesus sâd yeh hac'in' hadzi'igi dzosdlaňd ako an'dzodzah.

51 Ado ako'i'ya nîjodal'go handal'a'i hadah yî'kai ako

yeh hoł daholne': ako a'danīh: Niye' nādīdzah.

52 A'kwi naizdił'kidtgo až-dīnid: Ha'dańšań' t'ah nīt'en ya'at'e nīdzisdlīn? Ako ada-hodi'nid, Ada'dań yaadez-āngō haťa-honezgai yēnī' do at'e'hi dah nasdlīn.

53 Ako aže'e bił bēho'zin, ts'ide az'āngō Jesus, Niye' nādīdzah, hodīnid yēngō, ado t'a hoh in'dah ha'ałcī'ni aldo' daosdlānd.

54 Di'di bił naki'di Jesus ayoat'e yanayah', Judi'a bi-yi'do Galīligi jiniyāgo.

WOLTA'I 5.

1 Ado di bîk'ijin' Juz bah a'daaziñd, ako Jesus akōn Jerusalemgo jiniyah.

2 ¶ Ado a'kwi Jerusalemgi, dibeh nīdahanih'igi bīgahgi tōh sīkańh', eī Hi'brev bīzad bîk'ehgo Bethez'da holyeh', ako eī bīnāgo aśsla'go ca'ha'oh.

3 Ako akwi t'oahayui jījē, do-bītah-dahoł'dziligi ado bī-nā a'dadinigi, nīda'nīlhod'igi dah, bītah-dahazgan'igi dah, eī tōh kīdo'nał' bība' nīda-diztańh.

4 Bana'hwilzis'go diyin nal-a'i la' tōh sikan'igi yih nadāh ado tōh nē'idiłnāh, ako t'a-hai'-dah atseh' tōh kides-nā do'bik'ijin' yih doltal'igi eī ha'at'i-dah nałnińhi bańh holon'igi ya'at'e nī'dadlēł.

5 Ako dinēh lē'i la' akwe'e haťah-do-hoł'dzilgo ałah, ako t'a akojít'ego ta'din do'ba'ań tsébi' na'hai;

6 Ako dziztiń'go Jesus hołtsańh', ako Jesus, t'a ałk'idań akojít'ego bił bēho'zin, ako ahodi'nid, na'sididodał'iś nīh nī'zin?

7 Ako dinēh bītah-do-hoł'dzil-dah yēnī' ahodi'nid, Joh, dinēh at'din eī tōh nahidi'nāhgo t'ado yi šołtēli dah, ako t'ah ajiń' yīsał'go nānala't'a şih atseh' yih nī'dadiltal'.

8 Jesus ahodi'nid, Nī'didāh, nīh tsask'eh nīdinił'go dahdināh.

9 Ado t'ado hoyāni dinēh yēnī' hadał't'eh ana'bīdilyah ado bi tsask'eh nē'dinil, ado jīdēyah', ako t'a eī haayińh-jīnh aléh biyī'.

10 ¶ Eī'bańh nahodilzah'igi Juz adahodi'nid, Di haayińh-jīnh at'eh, ako nīh tsask'eh yī'jih'igi eī do bēhaz'ań dah.

11 Ako hoh abiżdi'nid, Nasidisähigi t'a eī, Nih tsask'eh nīdinił'go dahdinah, sidi'nid.

12 Ado nīdahodił'kit, Hai'sań' dinēh siń, nīh tsask'eh nīdinił'go dahdināh, nīlnīh'?

13 Ako eī nahodisähigi do hoł bēho'zin dah: hālah, Jesus hats'a niyah, ado a'kwi t'oahayui jīl'ah, eī'bańh.

14 Ado bîk'ijin' Jesus bî-so-hodizin-kīn biyī' go'ne' hak'i-

niyāgo ahodi'nid, Jo'akon, nāndilzah, t'ado bānhīgi anānt'ini, akō nant'in'go indah t'a yowehīgo adini'l'.

15 Ado dinēh yēnī' dahdiyah, ako, naśidi'sāhīgi eī Jesus at'iñh, jini'go Juz bīl hōjolne'.

16 Ado eī bīnina Juz t'aani Jesus yik'ē-dadeznih' ado dahodiyilyēl' daniziñ', hālah, haayinħ'-jīñh biyi' di banjiyah' eī'bañh.

17 Nidih Jesus abidi'nid, Šīta t'aa'lañin' di'jīn'go yīlnīñš, ado Ših do' yišnīñš.

18 Eī' bīnina Juz t'aiyīsi Jesus dahodiyilyēl' daniziñ', haayinħ'-jīñh bēhaz'an'igi do bik'ehgo banjiya dah; nīdih do eī t'eyah bīnina dah, hālah, aldo' God Šīta at'eh, jīñih, ado God bīl ahēlt'ēgo iżdilneh' eī'bañh.

19 ¶ Ako Jesus anāhodo'nidgo hadzī hac'in', T'aani, t'aanigo a'nīhidisñih, Aye' ha'at'iħīgi dah t'asah'igo do ajilēh' dah, nidih haħa hanaħ il'in'igi t'eyah, ha'at'ihi-dah banjigāħīgi t'a eī Aye' aldo' yanagħāh.

20 Hālah, Aħta eī Aye' ayo'ñih eī'bañh, ado t'aaltso t'a bih at'iñħīgi yeh yīl hal-ne' ado dī'di bilāhgo adat'eī hac'in' idolił' ako t'o nīħiħ adahayui dolēl.

21 Ako Aħta eī daneznāħīgi na'idiyiħjēh' ado dahināgo

an'dēdle', ts'ide t'a akot'ēgo Aye' t'a hoznī'zīnīgi dahināgo an'dajidle'.

22 Aħta eī dinēh do īa' yēn-t'in dah, nīdih eī t'aaltso Aye' beh-boholnih' dolēlgo yēidināħ.

23 Ako eī dinēh t'aaltso Aye' bīl danīlin' dolēl, t'a Aħta hoł danīlin'īgi at'ēgo eī' bīnīyeh; indah Aye' do hoł nīlin'īgi eī Aħta, anil'a'igi aldo' do hoł nīlin' dah.

24 T'aani, t'aanigo a'nīhidisñih, T'a-hai'-dah sizad yidizts'añ'igi ado śiniħa'igi yodlāni eī holāgo inah' beh holoni, ado eī do bana'hodot'inīl dah, nīdih anineh' bits'ando inajin' iyah'.

25 T'aani, t'aanigo a'nīhidisñih, bic'in' holžiś ado k'adt nīdih ba'holžiż, ako eī danezzan'igi God Biye' bīzih' dēididots'inīl ado t'aaltso dazdzits'añ'igi eī dajinā dolēl.

26 Hālah, Aħta inah' t'a bih biyi'di holoni eī'bañh; t'a akot'ēgo Aye' inah' biyi'di holoni'go yēidināħ.

27 Ado beh-boholnih'go an-dot'inħgo aldo' yēidināħ, hālah, Dineh-Bayiżci'ni jīlinħ eī'bañh.

28 Di'di t'ado bik'ē t'o nīħiħ adahayui, hālah, jišċā go'ne' nażjé'igi t'aaltso hażih dēididots'inīl, eī bic'in' holžiś.

29 Ado aden hādahidokah, eī t'aaltso ya'at'ēħgo ada-

dzaigi éi hol'ágó inah' biyí-jín' nadahidido'jah, ado t'aaltso báñhígí adadzaigi éi ti-ho'nih biyí-jín' na'dahidido'jahgo baniž'dot'inł.

30 ¶ Sih t'asa'hago c'eh as'inh; dists'a'igi éi bik'ehgo bëiništ'ính: ako sih ana'hat'ính éi k'ezdon, hálah, do t'a sih iní'sinígi bikaša' dah éi'bañh, nídih Aṭa síníl'a'igi éi iní'zinígi t'eyah.

31 T'a sih a'dahašni'go éi sa hane'igi do t'aani dah.

32 Ako nána'la' éi sih sa halne' ado sił bëho'zín éi yeh sa halne'igi t'aani.

33 Nídih Jan bíc'in' ada-soł'a' ako éi t'aani'ni ya holne'.

34 Nídih díneh bits'ando sa hane'igi do ni'sin dah, ako di di'igi beh hasdzih níhic'in' yisda'hidohkäh biniyeh.

35 Ako hoh éi diltli'i ado ididin'go bits'a'dindin'igi jí-liń' nít'en; ako hwé adinín'igi konagan'ijín' níhił ya-adat'ehgo níhił daho'zońd.

36 Nídih Jan sa halne'igi bílahgo ayoat'eh sa halne', nánis ałtso adeslí'go biniyeh sítá séidinian'igi t'a di nánis banaśahigi éi sa halne' Aṭa éi síníl'a'.

37 Ado Aṭa síníl'a'igi t'a bih sa holne'; bízh nídih t'ahdo dadorts'inh dah, indah ażnolnínigi nídih do dałtséh' dah.

38 Ado bizar éi do níhiyí'di daholoń' dah, éi'bañh yiníl'a'igi do daöhdlań' dah.

39 Diyin beh-ak'eaścín'igi biyí' hažo'ogo hadadoh'in', éi beh hol'ágó inah' níhè holon danohsín, ako t'a éi t'aaltso sa halne'.

40 Ako níhi do šadanohkäh dah, inah' níhè dahodolé'l' ní-dih.

41 Díneh bits'andeń do sa ha'nih' dah.

42 Nídih níhèha'sín God yeh ayoio'o'ni'ni do níhiyí' daholoń' dah.

43 Sítá bí'zí' beh niyah' ako do dasinoh'sín dah; la'dah t'a bih bí'zí' yeh niyágó indah éi dadi'no'sinł.

44 Ha'at'egośań' déidoh-dlánł il-i'lin aha'dénidzin'igi; ako il-i'lin'igi God t'eyah bits'andeń éi do danohsín dah.

45 Ako Aṭa bíc'in' beh níha hoždolnih t'ado dašohní'ni, t'ała'i éi níha halní', Mozes ba'daino'lih'igi nídih.

46 Hálah, Mozes déisoh-dlánđgo t'eyah, sih do' dašoh-dlánđ dolę'l' nít'en, hálah, éi sé ak'eaścín' éi' beh at'eh.

47 Nídih yeh ak'eaścín'igi do daöhdlańgo, a'kośań' ha-at'ego sizad déidohdlánł?

WOLTA'I 6.

1 Ado éi' bik'ijín' Jesus dahdiyah Galili be'ek'íd tse'-

nago, éi Taibirias be'ek'idt at'eh.

2 Ado t'aiyisi ayo ažně-lango hakē dayikai, hálah, na'l ni bandat'inigi ayoat'é ba a'jilago dayiltsanh' éi' bínina.

3 Ado Jesus dzil bígāngo ajiyah ado a'kwi hodahoł-ahigi bił nídziftán nít'en.

4 Ako hatís-a'desdza beh běha'ni'hi Juz ba' ałk'eh adadozinł éi aha'ni hadzih.

5 Ako Jesus jídéin'go t'ohojiyu'i hac'in' jokáhgo dziltsanh, ado Filip abiżdi'nid, Hádeńšan' bäh ní dahidil'nigo ako di děidoyińl'?

6 Ako di t'o hožnťah bini-yeah ahojinh, hálah, aždoniń'-igi éi t'a hoh hoł běho'zin nídih.

7 Filip ahodi'nid, Bäh fa'din do'ba'an naki běso baňh-i-liń'go nídih do bígah dah, t'ala'i nítin'igo ałc'ińdigo ba'istsödgo nídih.

8 Hodahoł-ahigi la' Andrew, Saiman Piter yił haāžigi ahodi'nid:

9 Kwi aški lé'i tl'oh-nadán lés'an aśsla'go né'jah, ado ło alts'isigi ałdo' naki': nídih eiś akož'ně'lango honél'än doléł?

10 Ado Jesus adi'nid, Dineh t'aaltso dabidi'nolbin, ako éi haz'an'igi tl'oh t'ohayui yil-ah, ako dineh dínezbín'igi aśsla'di milgo a'nelt'e'.

11 Ako Jesus lés'an yěn'i ně'dinilgo ako yík'i sodolzińd, ado hodahoł-ahigi badziznıl, ako éi hodahoł-ahigi dadinezbín'igi yadayiznıl, ado ło ałdo' t'a yeh hwih ddoléłgo.

12 Ado nídanicädgo hodahoł-ahigi abiżdi'nid, Nihesti'-igi ní'dahó'lah, t'a bo'oh'igi do yoadolts'lı̄ dah.

13 Éi' bínina a'la-a'dayilah, tl'oh-nadán lés'an aśsla' ní-dahast'i'go bo'oh dajiyani'igi, ako ts'izis nakits'adahgo bī ha'dadé'bińd.

14 Ado Jesus díneh t'aaltso binał ali'lé yanayágó adadi'nid, Di t'aani ahodon'ihi-yahalne'i at'in lańh', nahasdzań bikagi dogał ha'nih yěn'i.

15 ¶ Ako t'a adzi'li beh a'lähgo-nat'ani adahoždoli'go Jesus bił běho'zingo éi' bínina t'asa'ha dzilgo anānadzah.

16 ¶ Ako k'adt i'i'ańgo hodahoł-ahigi be'ek'idtgo yí'kai.

17 Ado tsin-naęł bih jokai, ado tse'na Kapernéam bíc'in'go jí'kai, ako cahołhél'go ado Jesus t'ahdo ha yiğāh dah.

18 Ako ayoat'ego déyolgo toh yílk'öl siliń'.

19 Ako ta dats'i, din dats'i tsin-sitań bígahgo dajil'el'go Jesus toh yíkä yígał'go dadziltsanh', ado tsin-naęł yic'in' yígał'go, ado bik'è hołyé dahazliń'.

6: 20 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É' HI 6: 36

20 Nîdih ako ahodi'nid, Sih aständih, t'ado nî'daldzi'di.

21 Ako ado bîl ya'adat'éh'-go tsin-nael bih jiyah, ado t'ahago ke'yahjin' dzideskai'-igi ji'kai.

22 ¶ Ado biska'ni be'ek'idt yo'nandi nazinh yen'i a'kwi tsin-nael a'dadingo dadziłtsanh', hodahol'ahigi yih yi-kai nît'enîgi t'eyah, ado Jesus hodahol'ahigi tsin-nael do bîl bih jokai dah, ako hodahol'ahigi t'eyah t'asa'ha dahdikai:

23 Boholni'hi sodolzin do'bik'ijin' bâh dajiyân yêngi, tsin-nael la' Taibiriasdeñ nî-hez'el nîdih.

24 Ako a'kwi jil'ahigi, Jesus ado hodahol'ahigi aldo' do akwe'e nakai'go dêyinigo, bîh aldo' t'aaltso bîl dahdadiel, ado Kapernéamdi yî'kai Jesus yî'kadantago

25 Ado be'ek'idt yo'nandi hak'idaskaigo adahodi'nid, Na'ntini ha'dańshań' kwe'e yîniyah?

26 Jesus anâhodo'nidgo anih', T'aani, t'aanigo a'nihi-dişnih, Nîhi ha'dasinoťahigi ei nîhinał alî'lê baniséyah'-igi do biniyé' dah, nîdih, hâlah, bâh daoyango ado nîdanocâdigî ei t'eyah biniyeh.

27 C'yan ana'dinhîgi t'ado bîk'e nîdahnisi, ako c'yan do'a'dodinlígi, hol'ago inah bih yî'tii, ei Dineh Bayîzci'ni

nîhaididoäl, ei'bañh God Ata beh-ého'zini yeh hak'i-a'zoh.

28 Ako adahodinid, Ha'a-t'išan' bandikâh ako nîdadil-nîs God bî nânîs'igi?

29 Jesus anâhodo'nidgo hac'in' hadzî, Ei hoh hodêla'igi daöhdlañh, ako ei God bih nânîs at'eh.

30 Ako ei'bañh adahodi'nid, Ha'a-t'išan' beh-ého'zini sîn beh, nîhinał adili'go danidi-dlañl; ado ha'a-t'išan' bandi-nał?

31 Danihiňa yen'i halgaigi nîdakai yêndań man'na dayi'yân: t'a beh-ak'eaścîn nêgi at'ego, ei ya'dilhił biyi'-deñ bâh bazníłtsôd dêido-yiń'go biniyeh.

32 Ako Jesus anâhodo'nid, T'aani, t'aanigo anihidişnih, Mozes ei do ya'dilhił biyi'-deñ bâhigi nîha'niltsôd dah, nîdih sîta ei t'aani bâh ya'-dilhił biyi'deñ nîha'niltsôd.

33 Hâlah di God bîh bâh at'eh, ei hoh ya'dilhił biyi'deñ bidayah'igi ado nîhokâ dîneh inah yêidiâhigi.

34 Ado adahodi'nid, Boholni'hi, hol'ago di bâhigi nîha yiiltsôd.

35 Ado Jesus anâhodo'nid, Sih ei bâh beh-inan'igi nîs-likh', t'a-hai'-dah sadogal'igi, ei do dicin nâdodlêl dah, ado t'a-hai'-dah sôdlan'igi ei do dibâ nâdodlêl dah.

36 Nîdih a'nihi-dişnih, Nîhi

ałdo' dasołtsańh' nídih do da'ohdlan̄ dāh.

37 T'aaltso Aṭa šayidiāhigi eī šahakāh, ado t'a-hai'-dah sažniyah sīn eī t'aiyisi do No'wehjīn', hodoś'ne' at'ē dah.

38 Hálah, ya'diłhił biyi'deň hadayah do t'a sīh inisiniğgi adešnił biniyé' dah, nídih sīnił'a'igi in'i'zinigi eī adešnił biniyeh.

39 Ado di eī sīnił'a'igi in'i'zinigi at'eh, t'a Aye' dziłtsan'igi ado jodlan'igi eī t'eyah hol'ago inah beh holon, ado niniłkāndi nähodi-deşlāł.

40 Ado di'di Aṭa sīnił'a'igi in'i'zinigi at'eh, eī t'aaltso sažninił'igi do la' yo'adeşt'el' dah, nídih niniłkāndi nähodi-deşlāł.

41 ¶ Ako Juz honina ałc'in' ya'dalți' t'a dabiyi'idi, hálah, Ei bāh ya'diłhił biyi'deň niyah'igi ašt'inh, jini'go hadzodzi eī'bañh.

42 Ako adadi'nid, Da' di'is do Jesus at'iń' dah? Jo'zef biye', biže'e ado bimah bē-dahonilzin'igi? Ha'at'egośań' a'ko Ya'diłhił biyi'deň hadayah', jinih?

43 Ako eī'bînina Jesus anahodo'nidgo hadzi hac'in': T'ado t'a nîhiyî'idi sâd nîhiaga'ni.

44 Dineh do la' şadogał' dah, Aṭa sīnił'a'igi eī sîc'in' ko'ho-

lago t'eyah, ado niniłkāndi nähodi-deşlāł.

45 Ahodonili - yadahalne'i yîk'idézoh': Ado eī t'aadziltsoh God bits'añdeň nî'dahodi'notińl ako dineh t'aaltso Aṭa dêyidizts'ań'igi ado i'dahołan'igi eī šahakāh.

46 La'dah dineh do Aṭa yiyltsan' dah, God bits'añdeň nağah'igi eī t'eyah Aṭa yiyltsanh'.

47 T'aani, t'aanigo a'nîhi-dişnih, T'a-hai'-dah şodlan'-igi eī hol'ago inah beh holon.

48 Sîh eī bāh beh inan'igi nîşlinh'.

49 Nihiتا yēnî' halgaigi man'na dayi'yān ako eī daneznah'.

50 Di'di ya'diłhił biyi'deň bāh bîdayah'igi at'eh, ako eī'di dineh yiyyiyan'in do dадotsa' dah.

51 Sîh bāh hînan'igi nîşlinh', eī ya'diłhił biyi'den bîdayah'igi; ado dineh t'a-hai'-dah yiyyiyan'go eī hol'ago hînâ dolêl, ako bāh adeş'âligi eī sitsin' at'eh, ako t'a eī nîhokâ dineh beh dajinâ dolêl biniyeh.

52 ¶ Ako Juz eī' bînina do bîł dahożoń'go ał'c'in' ya'dalți'go adanih, Ha'at'egośań' di dineh t'a bîh bitsin' nîhadołtsol'go dadidińl?

53 Ako Jesus ahodi'nid, T'aani, t'aanigo a'nîhi-dişnih,

6: 54 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 6: 71

Dîneh Bayižci'ni bitsin' do daöyângó ado bîh dîl do daöhdlan'go ako inah nîhiyi'di at'din.

54 T'a-hai'-dah sitsin' yiyyiyan şin, ado şih dîl yodlañ şin eî hol'ago inah beh holon, ado niniłkândi nähodîdeşlâl.

55 Hálah, sitsin' eî t'aani c'iyan at'eh, ado şih dîl eî t'aani yïdlan'igi at'eh, eî'bañh.

56 T'a-hai'-dah sitsin' yiyyiyan şin ado şih dîl yodlañ şin t'a eî siyi'di hojilon, ado şih hayi'di honišlon'.

57 Ado t'a Aṭa hînan'igi şinił'a', ado Aṭa beh hînişnah', t'a akot'ego t'a-hai'-dah şiyañ'igi t'a eî sê hînâ dolêl.

58 Di'di eî ya'dîlhîl biyi'den bâh bîdayah'igi at'eh: danihiňa yêni' man'na dayi'yañ ako eî daneznah', di'di do akot'e dah, t'a-hai'-dah di bâh yiyyiyan'igi eî hol'ago hînâ dolêl.

59 Di beh nažnitin'go Kaperneamgi a'la-na'adleh-ba-kîn go'ne' hadzisdzi.

60 ¶ Di' binina hodahołahîgi laňh deidizts'ańgo adadi'nid, Di aha'nin'igi t'aiyisi nantl'ah, hai'sań' bîl bêho'zin dolêl?

61 Ado Jesus t'a hoh hayi-di hoł bêho'zingo, eî hodahołahîgi do bîl dahožon'go al'c'in' ya'dal'ti'go abiždi'nid, Da' di'is bîk'e do nîhił dahožon' dah?

62 Ako ha'at'egoşań' dolêl Dîneh Bayižci'ni de'go yîgal'go daołtsań'go atsé'dań sida nît'eań yeń'go?

63 Niłc'ih Diyini eî inah il'inh', ats'is eî t'ado il'i'ni dah, sâd beh nîhic'in' yašt'i'igi eî Niłc'ih Diyini adat'eh ado inah adat'eh.

64 Nîdih nîhi la' do daöhdlań' dah, hálah, Jesus hodéyâdeń dodajodlan'igi bîl bêho'zin eî'bañh, in'dah la' dîneh yahodołtêligi ałdo' hoł bêho'zin.

65 Ado aždi'nid, Di' binina anîhidi'nid, dîneh do la' sa doga'hi dah, Sîta bik'ehgo şâzniyâgo t'eyah.

66 Ado i'dań hodahołahîgi laň'i na't'ań dahna'lidikai ado t'ado hoł nâdeskai dah.

67 Ako Jesus hadzigo anih', nakits'adahîgi bîc'in': Da' nîhi'is ałdo' sits'a'-dohkâh?

68 T'a a'ko Saiman Piter ahodi'nid, Boholni'hi, hai'sań' bîc'in' dikâh, nîh hol'ago inah sâd né holon?

69 Ado nîhi da'idlâh ado t'aiyisi nîhił bêdaho'zin nîh t'aani Christ nî'lîh, God hînan'igi biye'.

70 Jesus anâhodo'nid, Da' şih'is do na'nîhidinil dah eî nakits'adah nołt'ego? ado nîhi la' bî-ini'zini nołt'înh'?

71 Ako eî Judas Îskariat, Saiman biye' a'bijinîh, hálah, t'a eî dîneh yahodołtêl eî-

7: 1 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È'HI 7: 18
bañh; ado éi nakits'adahígí hadzodzi'go t'a Galiligi níjí-
la' at'ính. gá nít'en.

WOLTA'I 7.

1 Ako'dza do'bik'ijiñ' Jesus nínajídah Galiligi, Judiagi éi do t'a'k'adt jidéyá dah, hálah, Juz dahodiyilyél da-ho'níh éi'bañh.

2 Akohgo Juz bih Ca'ha'-ohgi a'dadoziñl k'aden baholžiš.

3 Éi'bañh bìl hajijé'igi adahodi'nid, Kodo Judiago dahan-dinah ako nidahol'ahígi aldo' bananinähígi déidołtsél biniyeh.

4 Hálah, díneh la'dah do néniliñ'go yanagá dah së-ho'zin doléł ni'zingo, ako di'di bānaninägo t'a yit'ini t'aadziltsó dahanał bānaninäh.

5 Joh, bìl hajijé'igi nídih aldo' do dahodlań' dah, éi'bañh.

6 Ado Jesus ahodi'nid, Ših t'ahdo sa holžiš' dah, nídih nihi éi t'a holžišgi danihah'.

7 Níhoká díneh éi do níhi jo'lä dah, nídih ſih t'eyah dašíjo'lah' hálah, adanił'igi bañhígi at'ego éi bahaşne' éi'bañh.

8 Nihi adaaziñdgo dahdoh-käh: ſih t'eyah do k'adt adaa-zinđgo déyá dah; hálah, ſih t'ahdo ajin' ſa'ahalžis' dah éi'bañh.

9 Ako di sadigi beh hac'in'

hadzodzi'go t'a Galiligi níjí-gá nít'en.

10 ¶ Nídih bìl hajijé éi adaa-zinđgo éikai, ado hoh aldo' t'a nažnt'ingo akón jiniyah.

11 Ako adaaaziñdgi Juz ha'-dahodez'in'go a'danih, Hádi-ſan' níjigáh?

12 Ako díneh bítahgi hā ya'fi': la' adanih, Díneh ya'-at'ehi jilíñh, nídih nāna'la' éi adanih, Dodah, díneh bin-jilo'.

13 Ako nídih díneh la'dah do t'a yit'ini go'ne' dah, Juz bédadzil'dzítgo éi'bañh.

14 ¶ Ako adaaaziñd alni'gi holžišgo Jesus bì-sohodizín-kin go'ne' yah ajiyah ado nazneztan'.

15 Ado Juz t'o-bìl-adahayu'i ako adadi'nid, Ha'at'egoşań' di díneh naltssos bìl bēho'zin, şan' t'ado yihoł'an dah.

16 Jesus hananadzi'go aho-di'nid, Ših na'ntin'igi do t'a ſih dah, nídih ſinil'a'igi éi bih.

17 Ako díneh t'a-hai'-dah la' yik'ehgo nağágo na'ntin'-igi bìl bēho'zin doléł, God dats'i bits'anden, doda'i, t'a ſinik'ehigi dats'i adišnih'.

18 T'a-hai'-dah a'da yajil'-ti'igi éi t'a hoh ayoat'è deš-łel dzini'zin: nídih t'a-hai'-dah binil'a'igi baha'nih doléł ni'zinigi éi t'aani'go at'eh, ado bañhigiat'è biyi' at'din.

7: 19 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 7: 35

19 Da' Mozesiš bîk'eh-ahoni'hi do nîha yidiniān dah? nîdih eî bik'eh-ahoni'hi do bîk'ehgo nahkai dah. Ha'-at'išan' biniyeh ako dašidiyołħel'go ban'daht'inh?

20 Ako dîneh'igi anâdahodo'nidgo hac'in' hadasdzi, Niċčiħ-bî-ini'zini niyi'di holon lañh', hai'san' ako nî'nîħiñ'go yan'dat'inh?

21 Jesus hananadzi'go ahodi'nid, T'ała'i baniséyah ado t'aanołtso t'o-nîħiħ-adaha-yu'i.

22 Di'bañh Mozes aňh-na'-ħinilgiš nîha yidiniān, (ħálah, do Mozes bits'añdeñ dah, nîdih da'ata yenī' bits'añdeñ eî'bañh;) ako nîhi haayiñh-jînh biyī' nîdih dîneh bañh ħidalinołgîs.

23 Ako dîneh haayiñh-jînh biyī' hañh na'ħinešgiżgo Mozes bits'ando bik'eh-ahoni'hi do bits'aždokāh dah biniyeh, da' haayiñh-jînh biyī' dîneh hażo'o na'bîdilzah'igiš bañh sic'in' do nîħiħ dahożoń' dah?

24 Î'nolnîn'igi t'eyah bîk'ehgo t'ado nîtsi'dahkes, lē-dol't'e'go t'eyah bantsi'dahkes.

25 ¶ Ako la' Jerusalemdoigi adadi'nid, Da' di'is do dazdiyołħel'go ban'dajit'iniġi at'in' dah?

26 Ako nîdih do bîlyēgo yał'ti', in'dah t'ado bîc'in' hadzi'i dah. Da' bî'daholnih-

igis di t'aani Christ at'ingō bił bédaho'zin?

27 Joh di dîneh naġādeñ nîħiħ bédaho'zin; nîdih Christ niyāgo, niyādeñ dîneh īa'i nîdih do bił bédaho'zin dah dolél.

28 Ado bî-sohodizin-kîn go-ne' Jesus nażntin'go yé'go hadzodzi'go ajinh, Še'dahonohsin, ado našadeñ aldo' nîħiħ bē'daho'zin; do t'a sî'ni-k'eh niyā dah, nîdih śiniħa'-igi eî t'aani'go at'eh, ako eî do bē'dahonohsin dah.

29 Nîdih śih hwé'hasin : hálah, śih bits'añdeñ našah' ēibañh; ado eî śiniħa'.

30 A'kohgo hoł nî'dadidił daniziñ', nîdih dîneh t'ado hwiłtsödi dah, hálah, t'ahdo ajin' ha ahalziś' dah eî'bañh.

31 Ado t'oahayui dahos-dlāndgo ado adanih, Da' Christ niyāgoś di dîneh bî-lâħgo alî'lé yandogał'?

32 Ako dîneh akot'ego ha ya'dalти'go Fe'rîsiz déyidizts'ań, ado Fe'rîsiz in'dah alânjîn' nâdaiłnîn'hi bił eî yah-ada'inī'hi ades'a' hoł nî'-dadodiłgo biniyeh.

33 Ako Jesus ahodi'nid, T'a aha'nîjîn' nîħiħ honišloń', ako in'dah śiniħa'-igi bîc'in' nî'-dešdał.

34 Ha'daśinohħta dolél nîdih do šik'idadoħkah'dah, akonaś-ħad t'eyah do dadokħah'dah.

35 Ako Juz t'a bih ał'c'in'

7: 36 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 8: 1

ya'dalти'go adadi'nid, Hâgo-sań' dogał'go do bik'idadi-kah' dah, da' ta'daöskaigis bîtahgo jidogał', adi ał'an dadine'e nažntin dolęłgo?

36 Ako aha'nin'igisań' ha'at'i olyeh, Ha'daśinohta dolęł nîdih do šik'idadokah' dah, ako našadi eī akōn do dadowkah' dah?

37 ¶ Ado adaazińd bîgah ninîkango, eī bijińh ayoat'ě bana'asdē, Jesus siziń'go ado yě'go hadzi'go anih Dineh t'a-hai'-dah la' dibā niliń'go bî'nidi šadogał ado adodlinł.

38 T'a-hai'-dah šodlan'igi diyin beh-ak'eaścin'go adi-nidigi giat'ego eī biyi'den inah-łòh ha'dazlin' dolęł.

39 (Ako di Niłc'ih Diyini ba hadzodzi', dahodlan'igi badidot'ałi : hálah, Niłc'ih Diyini t'ahdo aden ădet'ah dah, ado Jesus t'ahdo ayo-at'eī abidilneh' dah eī'baňh.)

40 Ei' bînina dineh t'oahayui di'di aha'nin'igi dazdzits'ańgo adaždi'nid, T'aiyisi t'aani di Ahodoni'li-yahalne'i at'eh lańh'.

41 Nâna'la' eī adanih, Di'di Christ at'eh, nîdih la' adanih, Da' Christiś Galilideń dogal?

42 Da'dôś diyin beh-ak'eaścin'igi ani' dah, Christ eī Dêvid bits'ańdo oci'li jîlinh ado Bethlihem kin-hal'ado, t'a a'kwí Dêvid ke'hat'in nît'en?

43 Ako dineh'igi honina t'a al'ań nîtsi'dakęsigo ya'dalти'.

44 Ako la'igi hoł nîdadidil daniziń nîdih dineh t'ado hwiltsödi dah.

45 ¶ Ako yah-ada'ini'li eī alânjìn' nâdaiłnìn'hi ado Fe'rîsiz yana'kaigo adabiżdi'nid, Ha'at'egośań' t'ado bîl na'nohkai dah?

46 Yah-ada'ini'li anâdado'nid, Dineh t'ahdo kot'ego yałti'igi dah.

47 Ako Fe'rîsiz anâdahodo'nid, Da' nîhi'is ałdo' nîhi' dînot'a?

48 Da' bîdaholnih'igi ado Fe'rîsiziś la' dabosdlâńd?

49 Nîdih di dineh bîk'eh-o'o'ni'li do bîl bêdaho'zinigi dabidédzî.

50 Nikodi'mas, (eī tl'ego Jesus yaniyah'igi,) la' ałah jîlin'go abiżdi'nid,

51 Da' nîhi bîk'eh-o'o'ni'liś dineh la'dah t'ahdo yîdits'inhgo ado anî'ligi t'ahdo behozińh'go ya'nîhwiań?

52 Ei' t'aaltso anâdahodo'nidgo hac'in' hadasdzi, Da' nîhi'is ałdo' Galilideń nîlinh? hâissid in'dah dî'nîiń, hálah, Galilido ahodoni'li-yahalne'i do haléh' dah.

53 Ako dineh t'aadziłtso da-hańgan'go tâdzoskai.

WOLTA'I 8.

1 Jesus daśdiyah dził A'li-vet bîc'in'go.

8: 2 JĀN BÎK'EHGO HANE-YA'AT'É'HI 8: 19

2 Ado t'aiyisi abi'nigo bishohodizin-kin biyi' go'ne' anādzodzah, ako dīneh t'aaltso hahaskai, ado dzinezdāgo ado nazneztān.

3 Ado ak'idaalci'i in'dah Fe'rīsiz ēi asdzanī la' adilē'go bik'idadziskai'igi yił haikai ado alni'gi dayinesdāgo,

4 Adahodi'nid, Na'ntin'i di asdzanī ts'ide adileh yanağago nī'dadiltiñh.

5 Joh, Mozes bits'ando bik'eh-o'o'nī'li yeh nīhił holne' akodat'inigi bił nīzdolnił; nīdih nīh'san' ha'at'i dīnih'?

6 Di yeh hodantahgo adahodi'nid, beh hak'idahoždiāh biniyeh. Nīdih Jesus ya a'dzidzāgo lęż bikāgi ha'la' beh adzī'zoh, t'ado dziditzs'ań dah nahalingo.

7 Ako t'a nī'dahodil'kidtgo nīzdi'na'go abiždi'nid, T'a-hai'-dah ēi nīhiňahgi baňhigiat'ē biyi' at'dinigi ēi ha'nidi atseh di asdzanī tseh yeh nē'didoňlī'.

8 Ado ya anādzidzāgo lęż bik'i nājīšcīnh.

9 Ako dēyidizts'ań'igi t'ała'i nītīn'igo c'ėheskai, (alaňjīn'-igi atseh' ado ts'ide akeden'i beh nīholžiż:) ako Jesus t'eyah akwe'e, in'dah asdzanī yo'ne' alni'gi siziň'go.

10 Ado Jesus na'di'na'go t'ado yiyiltsa'ni dah, ei asdzanī t'eyah, ado ayidi'nid, Asdzanī, hājīšan' nīk'idaha'-

āhigi? Da' dīneh'iś do la'dah nē'nist'ińd dah?

11 Ako ajinīh, At'din dīneh, Boholni'hi. Ado Jesus ahodi'nid, Sih aldo' do na nī'dešt'ińl dah : nīlāh dahn'didah, t'ado baňhigi anānt'ini.

12 ¶ Ako Jesus hanānadzi'go ahodi'nid, Nahasdzan bīkāgo dīne'e ba' adindi'ni nīšlińh, t'a-hai'-dah sīkē nağāhigi ēi do cahaňhēlgo nağā dah dolęł, nīdih inah beh adindi'ni hwē holon' do.

13 Ei'baňh Fe'rīsiz adahodi'nid, Nih, t'a nīh a'dahol'ne', ako hōlne'igi do t'aani dah.

14 Jesus hadzīgo anāhodo'nid, T'a sīh a'dahaśne' nīdih haśne'igi ēi t'aani at'eh: hālah, niyādeń in'dah dēyāgo aldo' sīl bēho'zīn ēi'baňh; nīdih niyādeń ado dēyāgo do nīhił bēdaho'zīn dah.

15 Nīhi ats'is bik'ehgo t'eyah ban'daht'ińh, ako sīh do dīneh bēništ'in dah.

16 Nīdih bēništ'ińgo bēništ'ińi ēi t'aani; hālah, sīh do t'asa'ha dah, nīdih sīh in'dah Aťa śiniľ'a'igi sīl holon'.

17 Ado nīhi bik'eh-o'o'nī'li aldo' biyi' beh-ak'ěašcīnh, ēi dīneh nīdilt'ego halne'go ēi t'aani.

18 Sīh ēi t'a sīh a'dahalne'i-gi aśt'ińh, ado Aťa śiniľ'a'igi ēi aldo' ſa halne'.

19 Ako adahodi'nid, Hādišan' nīta? Jesus anādo'nid,

Ših' nîdih do së'dahonohsîn dah, ako šîta ałdo' do bê'dahonohsîn dah; së'dahonohsingo t'eyah šîta ałdo' bê'dahonohsin do nît'en.

20 Di sâdigi bêso-ba'-kîngó'ne' Jesus yeh hadzî, bîsôhodizîn-kîn biyi' go'ne' na'-ntin'go: ako nîdih dîneh do la'dah holtsôdi dah, hâlah, t'ahdo ajiñ' ha ahalzîs' dah eî'banh.

21 Ako Jesus anâhodo'nid, Ših, şâ' hont'i'go déya'go ado nîhi hadasinohfa dolêl, bañhîgi-at'é t'a daniliyi'go dadî'noñhnêl: déyah'ago do aköñ dadohkah' dah.

22 Ako Juz adadi'nid, Da'tâs hoh az'diyolyêl? Hâlah déyah'ago do aköñ dadohkah' dah, jidi'nid eî'banh.

23 Ako abiždi'nid, Nîhi yo'-iyahdi danoñlinh; sîh t'eyah yo'dahdeñ: nîhi nîhokâden danoñlinh sîh t'eyah do nîhokâden dah.

24 Eî'banh a'nîhidîñnih, bañhîgiat'é t'a daniliyi'go dadî'noñhnêl, hâlah, do daõhdlañ dah sîh ašt'inigo, ako bañhîgiat'é t'a daniliyi'go dadî'noñhnêl.

25 Ado eî adahodi'nid, Hai'-sañ' ant'înh? Ako Jesus ahodi'nid, Ts'ide atsé'dan a'nîhidîñnih yêni' t'a eî.

26 Lañ'i beh nîhic'in' hadesdzih ado beh nîha nî-dest'inli holon: nîdih sînił-

a'îgi eî t'aani; ako eî bits'añdo disets'añ'igi eî nîhokâ dîne'e beh bîc'in' yaštî.

27 Ako Ata ba yajîł'tî'go eî t'ado yîk'idaditân dah.

28 Ako Jesus ahodi'nid, Dîneh Bayîzci'ni dahdahidołt'e'go ako in'dah sîh t'a eî ašt'inigo nîhił bê'dahodoziñl, nîdih do t'a sî'nik'eh banaşâ dah; šîta yeh nasineztañ'igi bîk'ehgo di beh yaštî.

29 Ado sînił'a'îgi eî sîl holon: Ata eî do sîts'añdi nagâ dah, hâlah, t'aa'lañin' bił ya'-at'ehîgi t'eyah banaşâ eî'banh.

30 T'a di beh yajîł'tî'go lañ'i dahosdlând.

31 ¶ Ako Jesus eî Juz dahosdlândigi abiždi'nid, Sizâd t'eyah bîk'ehgo wohkâhgo ako in'dah t'aani sîdahoł'ahi danoñlinh.

32 Ado t'aani'ni nîhił bê'dahodoziñl, ado eî t'aani'ni nîhê' dêdîdocîl'.

33 Ako anâdahodo'nid, Nîhi Ebrahim ba'ałcini danidlinh, ado t'ado dîneh bî nalte' danidlin nît'enîgi dah, a'koşań' ha'at'ego nîhê' dadidocîl' dînih'?

34 Jesus anâhodo'nid, T'aani, t'aanigo a'nîhidîñnih, t'a-hai'-dah bañhîgi ani'li t'a eî bañhîgiat'é bî nalte' jilinh.

35 Ako a'nal'a'i do hol'âgo ha'ałk'ê sida' dah, nîdih Aye' t'eyah hol'âgo sidah'.

36 Éi' bīnina Aye' nīhē dēi-dezcit'go aka t'aani nīhē dadidocil'.

37 Sił bēho'zin É'braham ba'alcini dano'lín'igi nīdih daśidiyołhēl'igi t'eyah danohsin; hálah, sızad nīhiyi'di do ba'nahazāñ dah éi'bañh.

38 Siła bìł yiłtsan'igi t'a éi beh yaſti': ado nīhi danihiتا bìł daołtsan'igi éi banahkai.

39 Ako hanadasdzigo adahodi'nid, Ébraham éi danihiتا at'eh. Jesus anāhodo'nid, Ébraham ba'alcini danoliń'go lañh' Ébraham yanayah'igi banahkai dolèl nīt'en.

40 Nīdih k'adt daśidiyołhēl'igi t'eyah danohsin, t'aaningo beh nīhiłhweśne'igi éi God bits'ańdo disets'ań: hálah, Ébraham éi do akot'iń dah nīt'en.

41 Nihi danihiتا yanagāhigi bandahkai; aka adahodi'nid, Nihi do adilyeh beh danihidiżciń' dah, aka nīhiتا éi t'ała'i, éi God.

42 Jesus ahodi'nid, God nīhiłago lañh' ayoadaśohni' dolèl nīt'en nih; hálah, God bits'ańdeń kwe'e niyah éi'bañh, in'dah do t'a sī'nik'eh niyā dah, nīdih éi sī'nīla'.

43 Ha'at'egośań' yaſti'igi do bık'idohtinh' dah? Hálah,

nīhi sızad do dadohts'ińh dah éibañh.

44 Nihi iníziń-beh-boholni'hi danihiتا, éi bits'ańdeń dahonołonh, ado t'a yida'hinolnih'igi éi a'daht'ińh, in'dah éi hodéyadeń dineh néltsedı nīlinh, aka t'aani'ni do yık'ehgo nağā dah, hálah, biyí'di t'aani'ni at'din éi'bañh. Yoc'id yeh yaſti'go t'a bih'igi yeh yaſti': hálah, biyoc'idi nīlinh in'dah yīta nīlin'igi at'eh éi'bañh.

45 Ado t'aani'ni beh nīhi haśne'go éi' bīnina do daśohdlāń dah.

46 Hai'sań' bañhigiat'è beh śik'ihodoh'ah? ado t'aani adiśni'go ha'at'egośań' do daśohdlāń dah?

47 T'a-hai'-dah God bits'ańdoigi éi God bizad yidits'a': éi'bañh nīhi do dadohts'a' dah, hálah, do God bits'ańdeń dahonołon' dah éi'bañh.

48 Ako Juz hanadasdzigo adadi'nid, Da' dōś ya'at'ehgo adadi'ní' dah, éi nih Seme'ria dīne'e la' nīlinh, aka nīc'ih-bi-ini'zini niyī'di holon?

49 Jesus anādo'nid, Śih do nīc'ih-bi-ini'zini śiyī'di holon' dah; nīdih śih siła sił nīlin'go inī'sin, aka śih do nīhił nīšlin' dah.

50 Do t'a śih beh ayoanist'è doléli bikāśa dah, aka t'ała'i éi yıkāgāh ado yént'ińh.

51 T'aani, t'aani'go a'nīhi-

dîsnîh, t'a-hai'-dah la' dîneh sâd beh yašti'igi yâahalyângó eî do anîneh yidołtsé'l dah.

52 Ako Juz anâdahodo'nid, K'adt nîhił bê'dahozin nîlc'ih-bî-inî'zini niyi'di holon lañh', Ébraham îndah ahodo-nî'li-yadahalne'i eî daneznah', ako nîh adinîh, T'a-hai'-dah sâd beh yašti'igi yâahalyângó eî do anîneh yido'lînh' dah.

53 Da' nî'is nîhiña Ébraham yêni' eî daztsan'igi bîlähgo ant'eh? ahodonî'li-yadahalne'i aldo' daneznah':akoşań'hai i'dîlinh?

54 Jesus anâdo'nid, T'a şih ayoaništ'eh i'dîsyago ako ayoaništ'ehîgi do i'lin' dah dolêl; şîta eî ayoat'ë'i şeidiâh, nîhi God at'eh dadohnîn'igi:

55 Ako do hwé' dahonohsîn dah, nîdih şih bê'hasîn, ako, do bê'hasîn dah, dişni'go nîhi nahonişlin'go biyoc'idi nişlin dolêl nît'eh: nîdih şih bê'hasîn ado sâd yeh yałti'igi bâahaşyañh.

56 Nîhiña Ébraham şâ holziž'igi bijînh yiyiltsango t'aiyisi bil ho'żoñ ado yinèl'in'go bah bil ho'żoñd.

57 Ako Juz anâdahodo'nid, Nîh t'ahdo aśdla'din nî na'hâh dah, da' a'koş Ébraham yiniłtsaňh?

58 Jesus anâhodo'nid, T'aani, t'aanigo a'nîhidîşnih,

Ébraham t'a bitsé'daň honîşlonh.

59 A'kohgo tseh nî'dadzizlâ beh dahwiždoňi' bîniyeh, nîdih Jesus hats'ań nî'dest'iń, ado bî-sohodizîn-kin biyi'do c'ižniyah, ado bîtahgo c'ižniyah, ado yo'ajiyah.

WOLTÀ'I 9.

1 Ado Jesus t'a a'kwi jogał'go dîneh la' t'a bîdîçciñ-deň bînâ at'dîn lê'i dziłtsaňh.

2 Ako hodahoł'âhîgi nîda-hodel'kit, Na'nîni, hai'sań baňhîgi a'dzah, di dîneh dat'si, haści'ni dats'i ako t'a hanâ at'dîngó hodiçciñh?

3 Jesus ahodi'nid, Di dîneh do baňhîgi a'dza dah, ado bišeçin'igi aldo' dodah: nîdih God yanağâhîgi beh bê'ho-doziňl bîniyeh.

4 Sînił'a'igi bî nânîs t'aiyisi bana'sah' t'ah hol'îndań: t'lë eî bic'in' holzîs, a'kohgo dîneh do la' nalnîs dah.

5 Nahasdzań t'a bîkâ na-sâh'ijin' şih nîhokâ dîne'e ba adîndin nîşlinh'.

6 Ako akot'ëgo hadzi'go leż yîk'idêzé ado bîzë yeh haştl'iş a'yilâgo dîneh bînâ at-dinigi bîna'k'ë yiztlé.

7 Ado ayidi'nid, Nilah, Sîloam tóh sîkan'igi, (eî Èl'a' yolyeh) biyi' taa'digis, ado akôń jiniyago ta'az'desgiz ako adeň ajoin'go nîdzidzah.

8 Èi' bînina bił kē'dahojî-t'inigi ado hanā at'dîngō dahoñ yēnî' adadi'nid, Da' di'js do sîdâgo ado ado'ked yēnî' at'in dah?

9 Ako ła' a'danîh, Di éi' at'iñh: nânala' a'danîh, Ts'i-de bî'nolnîn lê'i, nîdîh t'a hoh aždi'nid, Ših lañh' éi ašt'ini.

10 Èi' bînina adahodi'nid, Ha'at'égošań' nînâ añ al'-yah?

11 Anaž'do'nidgo hadzodzî, Dîneh lê'i Jesus yolyeh'igi éi hašt'lîs a'yilah, ado šinâ yiztlé ado ašidi'nid, Nilâh Siloam, tōh sîkan'igo dinah, ađi ūaa'digîs; ako ado akôn nîséyah ado ūaadesgiz ako es'înh se'lin.

12 Ado éi adahodi'nid, Hâ-dišań' nağâh? Ako aždi'nid, Do šîl bêho'zin dah.

13 ¶ Ako éi bitsédań hanâ at'dîn yēnî' Ferisiz bîc'în' hoł daskai.

14 Ako lañh' haayiñh-jîñh azliñ'go Jesus hašt'lîs a'yilah ado hanâ añ a'yilah.

15 Ako Ferisiz ałdo' nînâda-hodel'kidtgo, Ha'at'égošań' iniiñh sînî'lin? Ako abiždi'nid, Hašt'lîs šinâ yiztlé, ado ūaadesgiz ako es'înh' se'lin.

16 Di' bînina Ferisiz ła' adadi'nid, Di dîneh do God bîts'añdeñ dah, hâlah, haayiñh-jîñh azliñgo do bił nîlin dah, éi'bañh. Nânala' éi

adadi'nid, Ha'at'égošań' dîneñ bañhigi aniñgi kot'égo alî'lé yanagâ do? Ako t'a ał'an hantsi'dakesgo ya'dałti.

17 Dîneh bînâ at'dîn nît'eñ-igi anâdêido'nid, Nîh'sań' ha'at'i bîdînîh', nînâ añ a'yilâigi bañh? Ado aždi'nid, Ahodonî'li-yaħalne'i ji'lîñh'.

18 Nîdîh Juz éi do dahodlań dah, t'aani hanâ at'dîn nît'eñ-igi, ado ajoin dzizlin'go, ado éi ajoin dzizlin'igi, haže'e indah hamah éi yîka' nîda-as'a'go indah.

19 Ado éi nîdahodel'kidt, ako adanîh, Da' di'is nîhiyâż at'eh, t'a bînâ at'dîngô yîžciń' dohnîn'igi, akosań' ha'at'égo k'adt o'înh'?

20 Ajîscîn'igi t'aajî'lah hanâdzodzî'go aždi'nid, Di nîhiyâż at'eh ado bînâ at'dîngô šîlcîñh' éi nîhil bêho'zin;

21 Nîdîh ajo'in dzizlin'igi éi ha'at'égo šinâ, ako do nîhil bêho'zin dah, ado hai šinâ hana añ a'yilah éi do nîhil bêho'zin dah, nîznî'nî'saňh, t'a hoh nîdahodel'kidt, ako t'a hoh a'dahazdodzih.

22 Ajîscîn'igi di sâd beh hadzodzî, hâlah, Juz bêdzîl'-dzit éi'bañh: Juz t'a i'dań yeh nîdahaz'aňh, t'a dîneh ła', di Christ at'eh, jîdi'nidigi, éi a'la-na'adlêh-ba'-kindo a-ts'a-hodîdolt'el.

23 Èi' bînina ajišcîn'igi až-di'nid, Niznî'nî'saňh t'a hoh nîdahodoł'kidt.

24 Ako bînâ at'din nît'enîgi, Hak'go, nâdeido'nidgo ada-yîdi'nid, God bîl sodil'zîn, nîhił bêdaho'zîn di dîneh baňhîgi anîli at'eh.

25 Ako anâdo'nidgo hadzi, Hwilah, baňhîgi anîli dats'i at'eh, dodah dats'i, nîdih èi do šîl bêho'zîn dah; t'ała'i t'eyah šîl bêho'zîn, šînâ at'din nît'en, k'adt eš'înh'.

26 Ako anâdahodo'nid, Hašań' ni'lâh, ado ha'at'égo nînâ aň a'yilah?

27 Anâbiždo'nid, T'a i'dań beh nîhił hwešne' nîdih t'ado dasidots'aň dah: ha'at'isâń' bîniyeh nâdadidohts'inł, da' nîhi'iš ałdo' bîdahoł'ah dolèl?

28 Ako dahodzédzî ado adâdi'nid, Nîh èi bohoł'ahi nî'lıňh, nîdih nîhi èi Mozes bîdahoł'ahîgi danidlînh.

29 Nîhi nîhił bêdaho'zîn God, Mozes yic'in' hadzi'igi, ako di èi jiniyâden do nîhił bêdaho'zîn dah.

30 Ado dîneh hadzîgo anâhodo'nid, Yâ t'a dolé'igi at'ê laňh', niyaden do nîhił bêdaho'zîn dah nîdih, ako èi šînâ aň a'yilah.

31 Joh, nîhił bêdaho'zîn, God baňhîgi adaniłigi do yîdits'a' dah: nîdih dîneh God yic'in' sodilzîn'igi ado yîk'eh-

go nağâhîgi èi t'eyah yi-dits'a'.

32 Nahasdzań hazlin'den dîneh t'a bînâ at'dîingo bîdîzciń'go t'ahdo bînâ aň al'-yah ha'nîn'igi dah.

33 Ako di dîneh do God bîts'andei nagâ dahgo, ha'at'ihihi-dah do la' il'in' dah dolèl nît'en.

34 Ado hanâdasdzîgo adahodi'nid, T'a baňhîgi ant'égo nîdîzcińh, da' akôs nanihîn-tin? Ako c'idahwîshan.

35 ¶ C'idahodzishan'igi èi Jesus yiyi'nî, ado hak'iniyâgo ahodi'nid, Da' God Biye'is yîndlâňh?

36 Hanâdzodzîgo aždi'nid, Bo'holni'hi, hai'sań' èi at'iňh, ako èi hośdlań' dolèl?

37 Ako Jesus ahodi'nid, Joh, ho nî'nîl'iňh, ado èi at'iňh nîc'in' yałti'igi.

38 Ako aždi'nid, Bo'holni'hi, ośdlańh, ako bîc'in' nahodzisah'.

39 Ako Jesus adi'nid, Anatîňh bîniyeh di nahasdzań bikâgi niyah', èi t'aałtso do daoń'igi daoń' dolèl bîniyeh; ado daoń'igi èi bînâ a'dadodinł bîniyeh.

40 Ako Ferisiz la' akwi'igi di sâd déyidizts'ańgo adahodi'nid, Da' nîhi'iš ałdo' nîhinâ a'dadîn?

41 Jesus ahodi'nid, Nîhinâ a'dadîingo laňh' t'eyah baňhîgiat'èi nîhè a'dadîn dolèl

10: 1 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 10: 16

nít'en nih, nídih k'adt níhi,
És'inh', dadohnih, éi'bañh
bañhigiat'éi t'a níhè holon.

WOLTA'I 10.

1 T'aani, t'aanigo a'níhidiñih,
t'a-hai'-dah éi do díbeh
bañan c'eatin go'ne' yah
ana'dah sín, nídih éi háden-
dah yítis na'nah'igi t'a éi
aniñ'hi ado ağa'i'ní'li at'eh.

2 Nídih t'a c'eatin go'ne'
yah ana'dah'igi éi díbeh yāa-
halyāni at'eh.

3 Éi dādil'kał yāahalyāni
hah añ né'ditinh ado hazād
éi díbeh déidits'a': ako t'a
hoh ho díbeh dabí'zí' yeh
yo'zih ado yah c'eliegāh.

4 Ado c'iné'nílgo yí'lánjín'
nağāh, ako díbeh hakē na-
kai, hálah, hazād yí'danes-
din éi'bañh.

5 Ako hai'-dah la' dobého'-
zini éi do yíké nakai dah, ní-
dih yits'añ dahdido'jah: há-
lah, la' dobého'zini bizad do
yé'dahosin dah éi'bañh.

6 Di hane'-beh-é'détin'hi
Jesus yeh hadzí hac'in': ní-
dih éi beh bíc'in' hadzodzi'-
igi t'ado yík'idaditán dah.

7 ¶ Ako Jesus anahodo'nid,
T'aani, t'aanigo a'níhidiñih,
Sih, díbeh bì c'eatin nişlinh.

8 T'aaltso sítse'dań nída-
haskai'igi éi da'ní'in'hi in-
dah agada'i'ní'li a'dat'eh:
ako nídih díbehdo dabidits'a'
dah nít'en.

9 Sih c'eatin nişlinh: sìh' sè
dineh t'a-hai'-dah la' yah
iyah sín éi yisda'-dogał, ado
yah anadah doleł, indah c'in-
nadah doleł, ado hotsojìn'
anadah doleł.

10 Aniñ'hi t'eyah do nadah
dah nídih aniñh'go t'eyah,
ado néltséd, ado niyiłcoñh:
sìh niyah'igi éi inah beh
daholón' doleł biniyeh, ado
lań'igo beh daholón' doleł
biniyeh.

11 Sih ya'at'ehgo díbeh yāa-
halyāni nişlinh: ya'at'ehgo
díbeh yāahalyāni éi inah bì
holoni díbeh yíc'anñ nidiāh.

12 Nídih adénago nalniş'-
igi, éi do díbeh yāahalyāni
at'é dah, díbeh do bih'igi, éi
ma'in-tsoh yiyiltséhgo díbeh
yits'añ dahdilwo' ako ma'in-
tsoh díbeh yíl ní'dahadéł
ado la' éi tadao'jah.

13 Adénago nalniş'igi éi yo'-
ilwo', hálah, adénago nalniş
éi'bañh, ado díbeh do yantse'-
kes dah.

14 Sih ya'at'ehgo díbeh yāa-
halyāni nişlinh, ado sìh dí-
beh bé'hasin, ado sìh'igi sè'-
dahosin.

15 Ata sèhosinigi giat'ego
Ata bé'hasin, ado inah si ho-
lon'igi éi díbeh bíc'anñ ní'hí-
dis'ah.

16 Ado díbeh nánałá' sè
holón, di sijé'igi do bits'añdo
dah: ako éi aldo' nides'iš,
ado éi t'aaltso sızad déidi-

ts'a' dolèl; ado t'ałah'ago šijé' dolèl, īndah dībeh yāahalyāni t'ała'i dolèl.

17 Éi' bīnina šīta ayoaso'-nih, hálah, inah si holoni nīna'dinianh, ako ado si nī-dodlēl éi'bañh.

18 Dineh do la' sigāididot'ā-hi dah, nīdih t'a sīh nīnāhīdīs-ah. Beh-adzi'li sé holon'igi beh nīnāhīdīs-ah, ado beh-adzi'li sé holon'igi beh si nī'dodlēlgo at'eh. Di šīta adešnīl'go yeh sa'nīhoniāni at'eh.

19 ¶ Ako di sād beh hadzodi'igi bīnina Juz alğanā-dadit'ah.

20 Ado éi lań'i yilt'ego adadi'nid, nīlc'ih-bī-ini'zini ha-yi'di holon' ado digis jīlin lańh', ha'at' iśań' bīniyeh dāhwisołts'an?

21 Nānała' éi adanīh, Di do nīlc'ih-bī-ini'zini biyi'di holon'igi at'é dah. Da' nīlc'ih-bī-ini'ziniś anā at'dīngō anā an i'doliń?

22 ¶ Ado Jerusalemgi éi bī-sohodizin-kīn ats'a't'ānh bīk'ehgo beh a'daazińd, ako i'dań hai'go.

23 Ado Jesus bī-sohodizīn-kīn go'ne' nağāgo ado Salaman bī ca'ha'oh go'ne' ałdo'.

24 Ako Juz hanādeń nīhes-kai'go adahodi'nid, Hā nī-zahgośań' nās nīhi niah' dolēl? Christ nīlīndań t'a bē-ho'zinigoh beh nīhił hōl'ne'.

25 Jesus anābido'nid, Nīhil hweśne' nīdih t'ado daisohdlańd dah: Šīta bī'zī' beh nānīs bana'sāhīgī éi t'aaltsōsa dāhalne'.

26 Nīdih do daşohdlań dah, hálah, do sīh sīh dībeh bī-tahdeń dahonołon' dah éi'bañh, t'a beh nīhic'in' hasdzī yengi at'égo.

27 Sīh dībeh éi sīzād dēidits'a', ako bē'dahasīn, ado éi sīkē nīdakai.

28 Ado éi sīh, hol'ago inah bahidiś-ah, ado ts'ide do a'dadodinīl dah, do nīdih dīneh la' dah sī'lak'edo hayidiyoł-hāńl dah.

29 Šīta éi sēidinian'igi t'aaltsō yī'lāhgo at'eh, ado dīneh do la' dah yī'nēl'an' dah šīta yī'lak'edo hayidiyoł-hāńligi.

30 Sīh īndah šīta éi t'ała'i nīdlińh.

31 A'kohgo Juz tseh nīnā-dayizlā hoł nī'dazdołniłgo bīniyeh.

32 Jesus anābido'nid, T'o-ahayui danīhīnał ya'at'éhi baniséyah'igi, éi šīta bīts'ańdeń, ako di bana'sah'igi hai'sań' bīnina sīł nī'daznołne'?

33 Juz anādahodo'nidgo adanīh, Ya'at'éhgo bananah'igi éi do bīnina nīł nī'daznilne' dah, nīdih diyini bā'ih'-go ba yanılıt'i'igi éi' bīnina, ado nīh t'a dīneh nī'līnh nīdih God i'dil'īnh'.

10: 34 JĀN BÍK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 11: 9

34 Jesus anābido'nid, Da' nihi bīk'eh-o'o'ni'liiš do biyi' beh-ak'eaściń' dah, "Šān has-dzi, god dano'liiň?"

35 God bizād yēidinian'igi god yeh yozi'go, ado diyin beh-ak'eaściń'igi do lahgo a'ndolniľ'go,

36 A'kosan' éi Aťa ats'ei-nilt'eigi ado nahasdzaň bī-kajin' yiniľ'a'igi, da eiš diyini bāih'go ba ya'nilti' dabidohnih; God biye' nišliňh, dišnīn'igi baňh?

37 Sita bi nāniš do banasago ako t'ado dašohdla'ni.

38 Ako éi banašago t'ado dašohdla'ni nīdih banašah'-igi éi daōhdlaň : ako Aťa siyid'i holon'igi, ado ſih do' biyi'di honišlon'igi éi nīhił bē'dahodozinł ado dēidohdlaň.

39 Di binina hoł nīdadidił c'eh nādani'dziń: ako bī'lak'edo hanajolwodt.

40 ¶ Ado Jordan bīlāhgo nādzidzah, Jan atsēd nahadlāgo taagis yen'gi; ado akwi niļaġā nīt'en.

41 Ado t'oahayui hahaskai-go adanih, Jan alí'lē do yanayā dah: nīdih Jan di dīneh yaholne'igi éi t'aat'e t'aani lanih.

42 Ado a'kwi t'oahayui dasoslaň.

WOLTA'I 11.

1 A'kohgo la' dīneh lē'i da-

tsāh La'zeras jolyeh', ako Meri īndah ba'di Martha éi Beth'ani, kīn-hal'ahīgi kē-dahojít'iňh.

2 (Ako di Me'riiġi t'a éi tlah likanī-halcin'igi Boholni'hi yik'i yayizid, ado bikē hatsi beh banadziłtséi yēni', éi bīlāh Lazeras datsāh.)

3 Éi binina halakēi éi yic'in' i'il'a' ako anih, Boholni'hi, jo'akon, ayoiini'nih'igi datsāh.

4 Ako di Jesus yidizts'aingo adi'nid, Di da'atsahīgi do bīk'ē dadotsa'l' dah, nīdih God ayoat'ei bēh bē'hodozinł biniyeh, éi God biye' aaldo' ayoat'ei beh bēho'zīn dolēl éi-banh.

5 Ako Martha īndah bidé-ži ado Lazeras éi Jesus ayo'nih.

6 Ako dadzitsahgo yiyi'ni nīdih t'a a'kwi nağago naki nānēskāňh.

7 Ado bīk'ijin' īndah hodahoł'ahīgi, Judi'ago nādikāh, bijini'go bīc'in' hadzodzi.

8 Ako hodahoł'ahīgi adahodi'nid, Na'nti'ni, Juz t'a a'nidigo nił nī'dazdilnił danizin' nīt'en, da' a'kōś akōń nādindzah?

9 Jesus anādo'nid, Da' dos nakits'adahdi ahēilké' dah la' ajinħ biyi'? Ako dīneh la' jin'go nağago éi do dīgēh' dah, hālah, di nahasdzaň ba' hol'in'igi yoinħ' éi'baňh.

10 Nîdih dîneh la' tl'ègo na-gâgo èi a'dogoh, hálah, hol-in'igi hayí' at'din èi'bañh.

11 Di beh hadzodzí do'bik'i-jin' abiždi'nid, Nihič'is Lazeras èi ałhoś; nîdih ajiłhos-deň ts'ehode'sił èi biniyeh déyah.

12 Ako hodahołāhígí ada-nih, Boholni'hi, joh, na'ilgâž ako k'adt nâdídodał.

13 Ako Jesus dadzíttsan'-igi áhyiłnih: nîdih hanalyinh'go ałhoś'igi áhyiłnih dazn'iżin.

14 Ako ìndah t'a bého'zînigo hoł holne', Lazeras èi daztsańh,

15 Ako nihińina do ádi na-sâgo bańh sił ho'żoń, da'ido-hdlań biniyeh; t'a a'ko nîdih bic'in' dikâh.

16 Ako Ta'mas, t'a èi Dî'ðimas jolyeh'igi bił i'dahojił-ahígí ayidi'nid, Nihi aldo' dadikâh ako hoł na'nîhididotsił.

17 ¶ Ako Jesus akwe'e ni-yâgo bił bê'hozin' èi jiścä go'ne' dziztiń'go t'a i'dań diń hwiskań lańh'.

18 Ako Jerusalemdo èi Be-thanijin' t'aayi'di, naki'di dats'i tsin-sitańh t'ah bic'in'-go.

19 Ako Juz lań'i Martha ìndah Meri yahaskai, hálah, daztsan'igi bańh ha'dahojił-nih' biniyeh.

20 Ako Martha, Jesus hac'in'

yigał'igi t'a ji'nîgoh daśdi-yâgo ado hadaś niyah, ako Meri èi t'a yo'ne' sida nît'en.

21 Ako Martha èi Jesus ayidi'nid, Bohonišni'hi kwe'e nanînâgo sítssi'li do dadotsał' dah nît'en.

22 Nîdih sił bého'zîn t'a k'adt nîdih ha'at'ihi-dah, God sa'anilé, bidi'ninidgo èi God né'doleł.

23 Jesus ahodi'nid, Nitsi'li yen'i èi nâdídodał.

24 Martha ahodi'nid, Nâdi-jeh'di ninîłkan'go lańh' atah naždido'nâhgo sił bého'zîn nîh.

25 Jesus ahodi'nid, Nadi-dah'igi ìndah inah èi śih niś-lînh: t'a-hai'-dah śodlan'igi èi daztsań nît'en nîdih hînâ nî'dodlêł.

26 Ako t'a-hai'-dah hînâgo śodlan'igi èi ts'ide do dadotsał' dah. Da' a'ko di yîndlańh'?

27 Martha anâhodo'nid, Aou, Bohonišni'hi, ośdlańh, Nîh Christ ni'lînh, God biye', na-haszań bîkâjîn' hadaǵah'i-gi.

28 Ako kot'ègo hadzodzi'go Martha anâdzah, ado t'a nan-t'iné hadé'zi Meri, Hak'go, biždi'nidgo ajinih, Na'nti'ni niyah'ado, Hak'go, niłnih'.

29 Ako t'a dzidizts'ańgo tsińłgo naž'di'na' ado bic'inś niyah.

30 Ako Jesus t'ahdo kin-

hal'ahigi jiğāh dah, n̄idih t'a Martha hadah niyah haŋgi niŋgah.

31 Ako Juz yo'ne' hoł na-häztan'igi hak'idahałta' yē-ni', Meri t̄sīn̄go n̄idi'na' do c'iniyāgo dadziłtsań, ako ado hakē jī'kai, ako a'danih, Jiścādi jidocahgo jidéyah.

32 Ako Meri jiniyah ado Jesus dziltsańgo biyajin' n̄itsiždini'go' ako ajinih, Bohonišni'hi, kwe'e nanināgo s̄i-tsī'li do daztsań' dah dolęł n̄it'en.

33 Ako Meri jica'go, ado Juz hoł yikai'igi ałdo' daaca'-go Jesus hołtsań', ako bini-na niłc'ih-hwi-sizi'ni beh aa'-haz niziń' ado ha'nī' yi' lańd.

34 Ado azdi'nid, Hādiśań' n̄idahosołtińh? Ako adahodi'nid, Boholni'hi, hak'go, ako di'niłińl.

35 Jesus yi'cah.

36 Ado Juz adadi'nid, Jo'-akon, t'ayiysi ayoaho'ni n̄it'en.

37 Ado nānała' t'eyah adanih, Da' di dineh'is do dineh bīnā at'dingo bīnā ań a'yila dah, n̄idih di dineh hak'ehgo do dadotsa'goś do biżnēl-an' dah?

38 Ako eī' bīnina Jesus t'a hayi'idi aa'ha dzinizingo jiścāgi jiniyah, tseh-bī-hodzań go'ne', ado tseh bida'dinianh.

39 Jesus adi'nid, Tseh no'-wehjiń' oh'āh. Daztsan'igi

bilah Martha ahodi'nid, Bohonišni'hi diń yışkan'dań dadzitsań, ako k'adt jīl'con dzizliń'.

40 Jesus ahodi'nid, Da' dōś an'diśni' dah, Yìnidań'go God yeh ayoat'ē'i yidiłtsēl?

41 Ado tseh nah'jiń' adadziz'ań dadzitsan'igi dziztin' bīts'ańdo, ado Jesus de'go dēiń'go hadzi, Śiła śih disints'ańgo eī'bańh nic'in' ahēhni'sin.

42 Taa'lań' śih dints'a'igi s̄ił bēho'zīn: n̄idih di dīneh nazin'igi biniyeh adiśnih, ako śinił'a'igi dēidodlań.

43 Ako kot'ego hadzodzi'go, yē'go haždolgāż, Lazeras, Hak'go, c'inināh.

44 Ado eī dadzitsań yēni' hajiyah, ha'la' indah hakē, ado t'aat'ē bīł yo'ēel'inh-eīgi hak'idesdiz'go: ado haninjīn' beh-a'dit'ōdi bik'idesdiz. Jesus adahodi'nid, Hak'in'daoh-ādgo hodadoheid.

45 ¶ Ako Juz lań'i Meri yahaskai'igi eī Jesus yanayah'-igi dayiltsań'go dahosdlańd.

46 Ako nānała' t'eyah Ferisiz yic'in' aheskai ado Jesus yanayah'igi yeh yił dahanle'.

47 ¶ Ako nādaiłnīn'hi alań-jīn'igi indah Ferisiz bīł ałił dahojilne' biniyeh a'la-dzizliń'; ako adadi'nid, Hāś dadid'ił, di dīneh lań'i alı'lē yanagāh?

11: 48 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 12: 5

48 Ako do bandét'ingo dîneh t'aaltso dabodlan' do: ado Rome dîne'e dadokâhgo nîhi kë yah indah beh-nîhi-daholnih'igi nîhigâdêdido-t'al.

49 T'a éi la' Kai'afas yolyeh, t'a éi yiähah'igi biyî' alanjin' naiłnîn'hi jiliñ'go éi yic'in' hadzi. T'ado nîhił bêdaho-z'iñi dah.

50 Ado do ya'at'eh bantsi'-dakes dah; dîneh t'ała'i t'aat'è yic'anîh dadotsal'go éi ya'-at'eh, ako t'aat'è-nît'en dîne'e do a'dodinł dah.

51 Ako di do t'a ha'nî'k'eh hadzodzî dah: ako t'a éi yiähah'igi biyî' alanjin' naiłnîn'hi jiliñ'go, ako éi dîne'e Jesus ya dadotsal ni'go a'holoni'li-yaholne'.

52 Ado do t'a éi dîne'e t'eyah' dah, nîdih aldo' God ba'alcini t'aniłfél tadaoskai'igi t'ałah'-iñiñ' a'la-idolił.

53 Ako éi bijin'do dahodi-yolliel'go t'eyah yan'dat'iñh.

54 Éi'bañh Jesus do t'a yi-t'ini Juz biña nâjîdâ dah; nîdih ado kë'yah lë'igi jîniyah, do-naadah'iñiñ', éi t'aayî'di kin-hal'ahigi I'frem holyeh, ako t'a akwe'e ho'dahol'ah-igi bił nîji'kai nît'en.

55 Ado Juz éi hañis-ades-dzah'igi-beh-béha'nihi éi k'a-deñ ba'holzis: ado t'oahojî-yui ha kë'dayahdo Jerusalengo adziskai, hañis-ades-

dzah'igi-beh-béha'nihi t'ah-do ba'holzisgo nahadlâgo aständ'a'dazdilne' bîniyeh.

56 Ako Jesus ha'dazdez'in' ado bi-sohodizin-kîn go'ne' naziñ'go t'a bih a'dahidi-nih: Ha'at'ego bantsi'dahkes adaaziñdjîn'is do doga' dah?

57 Ado alanjin' nâdaiłnîn'hi indah Ferisiz bił binahat'a' hatast'añh, dîneh t'a-hai-dah la' (Jesus) nağâhîgi bił bêho'zingo éi yahadolni, hoł nî'dazdodil' bîniyeh.

WOLTA'I 12.

1 Ako hañis-adesdzah'igi-beh-béha'nihi hastañ yis-kañ'go adoléłgo Jesus niyah, Bethanigi, ako a'kwi Lazeras kë'hojît'iñh, éi daztsai nît'enîgi ado éi nâbîdilzah'igi.

2 Ado akwe'e éi c'iyân ha a'dayilah: ako Martha haç'in' nî'izkañh: nîdih Lazeras éi la' bikâ-ada'ni bîc'in' hoł dahdi'nezbinîgi at'iñh.

3 Ako Meri tseh-ts'a nanise' la' nard yolyei bik'ah yeh dahidiahñ', ako éi t'aiyisi i'lîñh', ado Jesus bike' bikâ-jîñ' yadzizid, ado hatsi beh bike' jit'ôd: ado kîn go'ne' t'aat'è tlah likani halcin'go hadé'bîñd.

4 Ako hodahoł'ahigi la' éi Judas Iskariat, Saiman biye'-igi, éi na'hodiyolnih'igi adi'-nid,

5 Di tlahsañ' ha'at'ego t'ado

12: 6 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 12: 24

aasdla'din bëso bigahgo nähazni' dah, ado badahojoba'igi t'ado bádahasnîl' dah?

6 Di do badahojoba'igi yantse'kesgo hadzî dah, nîdih aniiñ'hi jilinh ado azis nîdziltsos éi'bañh, ado éi azis bîh hësnîl'igi beh nîdziltsos.

7 Ako Jesus adi'nid, T'ado ha nant'ini, di yo'aśidilnëh bîjînh bîniyeh nîjia nît'en.

8 Badahojoba'igi éi t'aa'lajin' nîhiñah nîdakai éi'bañh; ako shîh éi do t'aa'lajin' nîhiñahdah.

9 ¶ Ako éi'bañh Juz lañ'i bîl bédaho'zin a'kwi nîjigâh-igi, ado do Jesus t'eyah bîniyeh ji'kai dah, Lazeras aldo' dézdołtséł bîniyeh, éi daztsañdeñ né'disâhigi.

10 Ako alañjin' nâdaiñnîñ'hi Lazeras aldo' dahoždiyołhél'-go ban'dadzist'ind:

11 Hálah, na'hodilzâhigi bînina Juz lañ'i bits'akaigo Jesus dayosdlañd éi'bañh.

12 ¶ Ado biskani dîneh t'oahayui éi a'daaziñdgi nîheskai'igi, éi Jesus Jerusalemjîn' yigaļi déyi'nîgo,

13 Pâm bit'an dadzizti' ado hadašdokâh bîniyeh c'ijikai, ado ha'dadešgâz, Hosa'nah, Izrel dîne'e Alâhgo-bî-Nat'âni bahodo'nîh, éi Boholni'hi bî'zî' bêz-niyah'igi.

14 Ado Jesus teli-ya'zi bîk'iñiyâgo bik'i dasnezdah, t'a beh-ak'eaścin nëgi at'ego.

15 T'ado nîl ho'ye'i Zai'an bîc'e'e nili'ni : Jo'akon, Nih Alâhgo-nî-Nat'âni yigaļ', te-li-ya'zi yik'i dasidâgo.

16 Di hodahoł'ahîgi atsé'-dañ do bîl bédaho'zin dah, nîdih Jesus ayoat'é'i abîdilyâgo ìndah di ha hane'go beh-ak'eaścin yëni', ado di ha adajila'i yë'dasni.

17 Ako éi' bînina Lazeras jišcâ biyi'deñ c'ininah bîzdi'nidgo, ado daztsañ'deñ nâbîzdi'sâgo dabinalîgi yadaholne'.

18 Di' bînina aldo' dîneh hadah hëskai, hálah, di alî'lé banjiyâgo déidizts'añ éi'bañh.

19 Ako éi' bînina Ferisiz t'a bîh adahido'nid, Da' dôs dah-iñ' dah do bî'danil'añ' dahgo? Joh, t'aat'eh bikë nîdakai sîlin'.

20 ¶ Ado a'kwi Griks la'atâh a'daaziñdgi yi'kai soda-dîdolziñl bîniyeh:

21 Ado t'a éi Filip, Bethsé'-dadoïgi, Galilido, éi ba ji'kai ado nîdahoždeł'kîdtgo adadi'nid, Shoh, nîhi Jesus déidiltséł danidzin.

22 Ado Filip niyâgo Andrew yeh yił holne': ado Andrew ìndah Filip bîl Jesus yił holne'.

23 Ado Jesus hadzîgo anîh, K'adt ba'holzîz Dîneh Bayižci'ni ayoat'é adolnił.

24 T'aani, t'aanigo a'nîhi-

dîshnîh, Tl'oh-nadâñ bînâ la' do lè yilts'itgo ado daztsańgo éi t'asa'ha saan' do, nîdih daztsańgo éi bînest'ań t'o-ahayui baňh hodoléł.

25 T'a-hai'-dah yeh-hînan'-igi ayoayo'ni'go éi yeh-hînan'igi t'aadzai doléł: ado t'a-hai'-dah di nahasdzan bikâgi beh-jinan'igi jîjo'lâgo éi holâgo inah hwé holon doléł.

26 Dineh t'a-hai'-dah la' sa nal'a'go éi ha'nî' shiké yigał: ado na'sâhîgi éi sî nal'a'i aldo' nağâ doléł: dineh t'a-hai'-dah la' sa nal'a'go éi shîta bîl nîlin' doléł.

27 K'adt shiyi' sîzi'ni bî'nî' lanh ado ha'at'išan' dideşnil? Shîta, k'adt ba'holžiž yîsdah-sîl'teh: nîdih k'adt ba'holžiž'igi bîniyeh niyah.

28 Shîta nî'zî' ayoat'é anleh. Ado ya'dîlhîl bîyi'den sâd dists'ań ako anîh: Ayoat'ego lanh' as'lâ nî, ado ayoat'ego anâdeşdił.

29 Ako éi' bînina a'kwi nî-dzizin'igi dazdzits'ań ako, Adesnî', daždi'nid; nânał'a' adanîh, God bî diyin nal'a'i hac'in' hadzi.

30 Jesus hanânadzigo adi'-nid, Di ha'odzi'igi éi do ša' dah, nîdih nîhi t'eyah nîhah'.

31 Ako k'adt di nahasdzan bana'hat'iňh: ado k'adt nahasdzan t'o-altsuh-beh-boholni'hîgi c'ihiđolgânł.

32 Ado shîh nî' bîkâdo daší-

diltiň'go dineh t'aaltso ac'in' ko'dešlił.

33 Di, kot'ego dazdotsał'igi éi beh hadzodzî.

34 Dineh hac'in' hadasdzi'-go adadi'nid, Bîk'eh-o'o'nili bits'ańdo nîhił bêdaho'zin, éi Christ holâgo holon' do, ako ha'at'egoşań Dineh Bayižci'ni dahbîdîdoltel dinîh? Hai'sań di Dineh Bayižci'ni at'eh?

35 Ako Jesus anâhodo'nid, T'aayi'dijin' adîndin nîhił holon. Adîndin t'ah nîhê holonðan nîdahkai, ako ca-halhîł do nîhik'idoldoh' dah: hâlah, la' cahałhîł'go nağâh-igi, yigał'go do bîl bêho'zin dah.

36 Adîndin' t'ah nîhê holon'-dań éi adîndin'igi daöhdlaňh ako adîndin ba'ałcini dano-liń do. Di Jesus yeh hadzi ado dahdiyâgo hats'ań na'-dest'in.

37 Al'lê beh t'oahayuidi dabînał banjiyah nîdih t'ado dahosdlańd dah:

38 Izé'as, ahodonî'li-yahal-ne'i adi'nidigi t'a ako'hodonîł, éi yeh hadzi'igi, Boholní'hi hai'sań badahwilne'igi dayosdlańd? Ado hai'sań Boholní'hi bîgan bîl bêho'zin?

39 Ako éi' bînina dêzddolańgo do bî'dažnél'ań dah, hâlah, Izé'as anâdo'nid'igi at'ego,

12: 40 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È'HI 13: 6

40 Hanā a'desdiñd ado hajéih dayil'tl'is ako dahana do beh dajoin' dah dolèl, ado dahajéih do beh ak'idažditin' dah dolèl, ado do lahgo at'égo ana'hodidolnił dah, ado do nādabidideslał dah.

41 Di'di Izé'as yeh hadzī, hats'a'dindin'igi yiyiłtsań'go ado éi i'dan yeh ha holne'.

42 T'a ako nīdih alanjin' nīdat'ani t'oahayui dahosdlañd: nīdih Ferisiz bīnina do t'a yit'ini hā dahojilne' dah, a'la-na'adlēh-ba'kīndo bits'a' nīhi dido'nīł daznī'zīngō éi'baňh.

43 Hālah, dīneh beh baha'nīh'igi ayoadayo'nīh God baha'nīh'igi bilāhgo at'égo éi'baňh.

44 ¶ Jesus yē'go adi'nidgo hadzī: T'a-hai'-dah şodlan'igi éi do sīh şodlan' dah, nīdih şinił'a'igi éi yodlaňh.

45 Ako éi şoın'igi éi şinił'a'igi yoiňh'.

46 Sīh adindin nīšliń'go nahasdzan bīkājin' niyah, ado t'a şodlan'igi do cahałhēl'go nağā dah dolèl.

47 Ado dīneh la'dah sīzād yıdits'a'go ado do yodlań'go, éi do ba'nihodes'ał dah: nīhoka dīneh do ba'nihodes'ał biniyeh niyā dah, nīdih yısda'deşnil'igi t'eyah biniyeh.

48 Éi do sī nī'zīnīgi indah sīzād do yīnī'zīnīgi éi la'ha-nihodoał; sād beh hasdzi'igi

t'a éi ninılıkāndi ha'nihodoał.

49 Hālah, do t'a sī'nik'eh yaştī' dah éi'baňh; nīdih Aťa şinił'a'igi éi beh adideşnil'igi indah beh hahidesdzih'igi şeidiniaňh.

50 Ado sīł bēho'zīn yēhas-an'igi éi hol'āgo inah at'eh: éi'baňh t'a beh yaştī'igi, sīta t'a aśidi'nidigi at'égo yaştī'.

WOLTA'I 13.

1 Ako hatış-adesdzah'igi bik'ehgo adaaziñd t'ah bītsē'daň, di nahasdzan bīkādo Aťa yic'in' dogałligi, ba'holziżgo Jesus bīł bēho'zīn, t'a hoh'igi, nahasdzan bīkā nīdakai'igi ayoajo'nī'go, t'a nīznił'dińdjiń' ayoajo'nīh'.

2 Ado ałtso da'jiyan'go, Sai'man biye', Judas Iska'riat jolyeh'igi, inī'zin-beh-boholni'hi hajéih yih hiyah', éi nahodiyolnih biniyeh:

3 Jesus bīł bēho'zīn, Aťa t'ałtso ha'lak'ě yilago, ado God bits'añdeň jiniyah ado God bīc'in' nīzdodał;

4 Ajiyando naz'didzah, ado ha ē nahjīń' nīznił'ado beh-adit'odi dasdiłtsoz'go andzist'i'.

5 Ado bīk'ijin' biyi'-taadig'i'si biyi'jīń' ḫoh yajikańgo idahoł'ahigi dabikē ḫabıznigiz ado beh-adit'odi honazt'i'igi beh bajit'ōd.

6 Ako Sai'man Piter bažni-

13: 7 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 13: 24

yah: ado Piter ahodi'nid, Bohonišni'hi, da' nī'is šikē tadi'gis?

7 Jesus hanānadzi'go ahodi'nid, K'adt bana'sāhigi do nīl bēho'zin dah; nīdih a'tah in'dah nīl bē'hodozinl.

8 Piter ahodi'nid, Nih ts'ide do šikē tadi'gis dah. Jesus anāhodo'nid, Do tānise'gizgo do si niliñ' dah.

9 Sai'man Piter ahodi'nid, Bohonišni'hi, do šikē t'eyah dah, nīdih ši'la' aldo', indah si tsi-ts'in do'.

10 Jesus ahodi'nid, Éi tāazdesgiz'igi do t'aat'ē tāanaz-didogis dah, hakē t'eyah, t'aat'ē-nit'eñ do bañh cīn dah éi'bañh: ado nīhi cīn nīhañh a'dadin, nīdih do t'aanołtso dah.

11 Hálah, nahodiyolnih'igi éi hoł bēho'zin éi'bañh, éi'bīnina aždi'nid, Do t'aanołtso cīn nīhañh a'dadin dah.

12 ¶ Ako dabikē tādzizgiz do'bik'ijin' ha ē bih nīdzodzāgo ado naznesdāgo abīž-di'nid, Da' nīha asdzāigis nīhil bēdaho'zin?

13 Nīhi, Na'nti'ni indah Boholni'hi dašidohnih, ako ya'-at'ehgi a'dadohnih; hálah, éi nišlinh éi'bañh.

14 Ako ših, nīhi Boholni'hi ado nīhi Na'nti'ni nišlin'go, nīhikē tāse'gizgo nīhi aldo'ahah' nīhikē tādahgīs dolēl īen'h.

15 Hálah, bik'ehgo dolēligi nīhinał as'lah, asdza'igi t'a bik'ehgo adaht'in' dolēl bīnyeh.

16 T'aani, t'aanigo a'nīhidisnih, a'nal'a'i éi binant'a'i do yilāhgo at'ē dah: ado bī'dēla'igi do bīnl'a'igi yilāhgo at'ē dah.

17 Di di'igi nīhił bēdaho'zingo ako éi banahkai'go t'eyah nīhił dahożon' dolēl.

18 Do t'aanołtso a'nīhidisnih dah: ših bitaha'la'igi éi sīl bēho'zin: nīdih diyin beh-a-k'eaścinigi éi t'a akot'ego adonił, éi bāh bił yī'san'igi éi sīc'in' bike'tal yeh dahdi dil'ez.

19 T'ahdo ahanéh'go nīhił haśne', ako'dzago, ših, éi aś-tińgo dēidohdlanł.

20 T'aani, t'aanigo a'nīhidisnih, éi t'a-hai'-dah anaś-āhgo yini'zinigi éi ših nī'zin, ado ših nīziniñgi éi sīnīl'a'igi aldo' yini'zin.

21 ¶ Jesus kot'ego hadzodzi'go hayi' sizi'ni bī'nī yī-lańd, ado bidzilgo aždi'nid, T'aani, t'aanigo a'nīhidisnih, nīhi la' naśidiyołnih.

22 Ako idahoł'ahigi nīdaħi-nel'inħ, hai laňh' āhyiłni laňh' daznī'zingo.

23 Ako hodahoł'ahigi la' Jesus bīyidt bīnahjīn' kīz-nitīnh, ako éi Jesus ayoaho'niñh.

24 Ako Saiman Piter na-

13: 25 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È'HI 14: 3

hwé'agîzgo, hai'san' āhyil-nih, beh nîhił hõl'ne' biždi-doniłgo.

25 Ako eí Jesus bîyïdt bîk'i-jin' dziztin'igi aždi'nid, Bohoniśni'hi, hai'san'?

26 Jesus anih, È' siānço bades'ałigi eí hoh. Ako yinézānço Judas Iska'riat bažna'anh, Sai'man biye'.

27 Ado e'ez'an do'bîk'ijin' Ak'ihodiähi Judas yih hiyah. Ado Jesus ahodi'nid, Bandindzah'igi tšinłgo bananinah.

28 Ako bîkaada'ni bîc'in' nîdziztan'igi di aljinin'igi do bîł bêdaho'zin dah.

29 Ako la' adèzni'zin, hâlah, Judas bëso bîzis nîdziltsos-go eí'banh Jesus ahałnih, A'dadozińł bîniyeh'igi nayił-nih dats'i : bâdahojoba'igi ha'at'ihi-dah bahiżdonił dat's'i, daznî'zin.

30 Ado e'est'anîgi hayit'ańgo tšinłgo c'izniyah, ako ca-hoł'héł.

31 ¶ Ei' binina ako c'izni-yâgo Jesus adi'nid, K'adt Dineh Bayiżci'ni ayoajit'e'i ha'do'nih, ado t'a hoh hwé God ayoat'e'i ha'do'nih.

32 Ako eí' beh God ayo-at'e'i ha'do'nihgo, God aldo' t'a bih beh ayoat'e'i yi'nih-go, ado tšinłgo ayoat'e'i yi'nih-go ha i'dolił.

33 Alci'ni ya'zi t'o konagan'ijiń' nîhiťah na'sah. Si-

kadanohtâ dolèł: Juz bîc'in' hasdzî yen'gi at'ego k'adt a'nihiđiśnih : Dé'yah'ago do dadohkâh at'e dah.

34 Bik'eh-o'o'niłi a'nidi nîha dîniś'ah, ayoadahohnih, ayo-anîhośni nît'enîgi at'ego nîhi aldo' ayoadahohnih.

35 Di' beh dîneh t'aaltso, nîhi śidahoł'ahi danołin'go beh bîł bêdaho'zin dolèł, ayo-adahohni'go eí'bañh.

36 ¶ Sai'man Piter ahodi'nid, Bohoniśni'hi, hâgośań' diniyah? Jesus anâhodo'nid: Dêyago do k'adt śikē dinał dah; nîdîh a't'ah in'dah śikē yînał dolèł.

37 Piter anâdo'nid, Bohoniśni'hi, ha'at'egośań' do k'adt nikê yîsał' dah dolèł? Nini-na dasetsań' nîdih t'a a'ko dolèł.

38 Jesus anâhodo'nid, Da'sininałs dadi'tsał? T'aani, t'aanigo a'ndiśnih, naahołhai t'ahdo anih'goh tadi, Do hwé'hasin dah, śididi'nił.

WOLTA'I 14.

1 T'ado danihijéh biy'di nîhi'nî' dała'ni : God daoh-dlaňh, ado sih aldo' dašoh-dlaňh.

2 Śiła bî kîn go'ne' kin danîzo'nîgi t'oahayui: do akot'ego t'eyah nîhił hweśne' do nît'en. Sih dahdi'sah nîhiba' aśt'e-hodeślił bîniyeh.

3 Ako akon' dêyâgo, ado nî-

14: 4 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 14: 20

ha ašt'è-hošlāgo, ših aden nādešdāl, ako na'nihides'iš: ako na'sah'idi nīhi aldo' adi dolēl.

4 Ado déyah'ago nīhił bē-daho'zin, ado hont'i'go nīhił bēdaho'zin.

5 Tamas ahodi'nid, Bohonišni'hi, dīniyāgo do nīhił bēdaho'zin dah,akoşań'ha'a-t'ègo hont'i'i nīhił bēdaho'zin dolēl?

6 Jesus ahodi'nid, Ših hont'i'i, ado t'aani'ni, in'dah inah nišlīnh: dineh do la'Ata yadoga'li dah, ših sē'go t'è-yah.

7 Šedahososiñdgo eī ſiṭa aldo' bē'dahososiñd do nīt'èn: ado k'adt kodo hwé'-dahonohsin ado dahołtsańh.

8 Filip ahodi'nid, Bohonišni'hi, Ata nīhił bēhon'i'siňh ako at'è dadí'nidzińl.

9 Jesus ahodi'nid, Da' alk'i-dai nīhił honišlońh nīdih'iš do sēhon'i'sin dah Filip? T'a-hai-dah ſiłtsan'igi eī Ata yi-yiltsańh; ha'at'ègoşań' ako Ata nīhił bēhon'i'siňh, dī-nih'?

10 Ata biyí'di honišlońh, ado Ata eī sīyí'di holoń, da' eīs do yindlań' dah? Sad beh nīhic'in' yaſti'igi do t'a sī-nik'eh yaſti' dah: nīdih Ata sīyí'di hīnan'igi eī nāniśigī yanagah.

11 Ših sindlańh, Ata biyí'di honišlońh ado Ata sīyí'di ho-

loń, eī doda nīdih, nāniś aš-kī'igi beh ſindlańh.

12 T'aani, t'aanigo a'nīhi-dišnīh, T'a-hai'-dah ſodlan'-igi eī di nāniś aškī'igi hoh aldo' ajolił dolēl; ado nāniś aškī'igi bilāhgo ajolił dolēl; hālah, Šiṭa bīc'in' déyah eī'-bańh.

13 Ado t'a ha'at'ihīgi-dah sī'zī' beh dayi'nohkedgo eī adeśnił, ako Ata yeh ayo-at'è'i beh ba' yīnih dolēl.

14 Ado ha'at'ihīgi-dah sī'zī' beh dayi'nohkedgo eī adeśnił.

15 Ayoadašohni'dai ſih bīk'eh-o'o'niļi bāa'dahołyń dolēl.

16 Ado Ata bīc'in' sodides-zinł, ako akaanal'wo'i la' nīha nané'didoał, ako eī hol-āgo nīhił holoń dolēl.

17 Niłc'ih Diyini t'aani'ni nīdih, eī nīhokā dineh do beh daho'le' at'è dah; hālah, do daho'in' dah, ado do hwé'-dahosin dah eī'bańh: ako nīhił hwé'dahonohsin: nīhił kē'hat'inńh, ado nīhiyi'di holoń dolēl eī'bańh.

18 Do t'asa'ha nahkai' dah dolēl: nīha naśdah dolēl.

19 Konağan'ijin' hadzih, nīhokā dineh do nādasidoltsel' dah, nīdih nīhi dašoh'ińh: hālah, ſih hīniśnah, eī'bańh nīhi aldo' dahinohnā dolēl.

20 Ako t'a eī bijińh nīhił bēdahodozińl, ſih ſiṭa biyí'di

14: 21 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 15: 4

honîšlon'igi, ado nihi šiyî'di dahonołon'igi, ado sih nihiyî'di honišlon'igi.

21 T'a eî sih bîk'eh-o'o'niñ bil bêho'zingo ado yîk'eh nağâgo t'a eî ayoaso'nîn'igi at'eh: ado eî ayoaso'nîn'igi sîta bits'ando ayoabido'nî dolêl, ado sih ayoosni' dolêl, ado hac'in' adé'hode'zinl.

22 Judas ahodi'nid (Iskariat eî dodah) Bohonişni'hi ha'a-t'ègoşań' nihi t'eyah nihic'in' adé'hodil'zinl nîdih nîhokâ dîneh eî dodah?

23 Jesus hanânadzigo aho-di'nid, Dîneh la' ayoaso'ni'go, eî sizâdigi yâahalyań dolêl, ado sîta ayoaho'ni' dolêl, ado nihi ha né'tâs do, ado hołkêhwit'in' dolêl.

24 T'a-hai'-dah do ayoaso'nîn'igi eî do sizâdigi yâahalyan dah: ado sâd dadohts'a'-igi eî do sih dah, nîdih sîta, sinîla'igi eî bih.

25 ¶ Di t'aałtso t'ah nihił naškai'go beh nihił hweśne'.

26 Nîdih akaanal'wo'i eî Niłc'ih Diyini at'eh, eî Aتا sî'zî' yeh yîdol'al'igi, eî t'aałtsoni yeh na'nîhîntin dolêl, ado t'aałtsoni beh nihic'in' hahâsdzi'igi bê'dałnihgo anîho'sin dolêl.

27 Beh-îł-hożo'ni niha aś-łah, ado sił hożo'nigi nihadîniś'ah, do nihokâ dîneh adéidiāhigi at'ego nihadiniś'ah dah. T'ado danîhijéih biyî-

di nihi'nî dała'ni, ado t'ado nîdałdzî'di.

28 Nikiniyah ado niha na'-deśdał, nihiđi'nidigi eî dasidots'ań. Ayoadaśohni'go t'aiyîsi nihił daho'żoń, hâlah, sîta bic'in' déyah, nihi diś-nîn'igi eî'bańh: sîta sîlâhgo at'eh eî'bańh.

29 Ado k'adt t'ahdo ahanéh'go nihił hweśne', akoako'dzago dêidohdlań.

30 Kodo di' bîk'ijîn' do lań'igo nihic'in' yanânaś'tî' dah dolêl: nahasdzan t'o-altseh'-yeh-adîholni'hi dogał eî'bańh, ako eî do śidét'i' dah.

31 Nîdih nihokâ dîneh, Aتا ayoośni'go bil bêdahozin dolêl, ado sîta bîk'eh-o'o'nił'i śeidînian'igi ts'ide akot'ego aśnił. Soltin', dahdîdikah.

WOLTA'I 15.

1 T'a sih t'eyah c'il-na'atl'o'i t'ala'i ya'at'ehgo sîkâdigi niślinh, ado sîta t'eyah yâahalyani niślinh.

2 Sits'a dane'san'igi t'aałtso do bînest'ań haléh'igi eî yi-ts'a' yijâh: ado t'aałtso bînest'ań bańh nahadléh'igi eî bila'fa nijigis, t'a bilâhgo bańh na'hododlêl bîniyeh.

3 Ako k'adt sâd beh nihic'in' yâłti'igi beh niha'at'e' a'dadin.

4 Siyî'di dahonoloń' do, ado sih ałdo' nihiyi'di honišlonh. Ats'a ne'san'igi t'a bîza'nigo

do bañh nahadlēh dah, ba'sikādi bits'añdogo t'eyah: ako nīhi ts'ide ako'danoh-t'ēh, šiyi'di da honołon'go t'eyah.

5 Sih c'il-na'atl'o'i sīkādigi nišlinh, ado nīhi t'eyah bīgān danołinh, éi t'aa'lajin' šiyi'di hojilon' siñ, ado sih hayi'di honišlon'igi éi lañ'i anest'an' hañh na'hadlēh: hálah, t'a sī'dingo ha'at'i-dah do bī'danol'an' dah.

6 Ako dinéh t'a-hai'-dah do šiyi'di hīnago éi ats'a ne-san'igi yo'aholgān'go ado sa-gan nahoñi'lin; ako éi dinéh a'la-a'dayil'in'go dzí'dza daylkād ako dadilit.

7 Ako nīhi šiyi'di dahinohnāgo, ado sizād nīhiyī'di holon'go t'a nīhi danohsín'igi dayi'dohkił ako nīhah ako'dolnił.

8 Di beh šīta ayoat'éi ha'-do'nih, anest'an' t'oahayui nī-hañh nahadlēhgo éi' beh; akot'ego šidahołähigi danołin dolēl.

9 T'a šīta ayoaso'nin'igi at'ego, sih aldo' ayoanīhošnih ayoo'ošnín'igi t'a éi bik'ehgo nahkai.

10 Béhoseł'anigi bik'ehgo nahkai'go ako in'dah ayoo'ošnín'igi bik'eh nahkai dolēl: t'a šīta yéhas'āni bik'ehgo na'sah, ado yeh ayoo'o'nin'igi bik'ehgo na'sah'igi giat'ego.

11 Di'di t'aałtso beh nīhi-cin' hahasdzī sił hożon'igi t'a nīhiyī'di dolēl, ado nīhił dahožon'igi beh nī'da'dołdinł éi' biniyeh.

12 Di bēhoseł'an'igi at'eh, ahīdełnāgo ayoadahohnih, t'a ayoanīhošnín'igi giat'ego.

13 Di bilāhgo dinéh do la'ayoo'o'ni' dah, éi dinéh la'-dah bik'iso yic'añh daztsan'-igi.

14 T'a ha'at'i'hi-dah beh nī-hanihwiś'ahigi éi a'daht'in'-go ako nīhi sīk'iso danołinh.

15 Kodo nās holzisgo, do nal'a'i nīhi dišni' dah dolēl; hálah, a'nal'a'i éi hanant'a'i yanağähigi do bił bēho'zin dah, éi'bañh: nīdih sih sīk'iso, nīhi di'nid: hálah, t'aaltso šīta bits'añdo disets'an'igi éi nīhił bēdaho'zingo as'iah éi'bañh.

16 Nīhi do nī'daśidołtiń' dah, nīdih sih t'eyah na'nī-hiyē'lāgo nīnīhini'nīl, ado dasidohkai'góh anest'an' nī-hañh nī'dahodlēl dolēl, ado nīhi nest'an' do a'dodinł dah; ado t'a ha'at'i'hi-dah si'zi' beh Aṭa bi'dayi'nohked éi t'a bih nīhaididoał.

17 Di t'aałtso beh nīhił hosel'ānh, ayoadahohni' dolēl.

18 Isjañh nīhokā dinéh danīhijo'lāgo, éi nīhił bēdaho'zin, t'a nīhitsé'dań sih dasidzoslā.

19 Nihi nihokā dīneh bī dano'lin'go éi nihokā dīneh t'a bīh'igi ayoadayo'ni' dolēl, nīdīh hālah, nihokā dīneh do bī dano'lin' dah, ako nīdīh nihokā dīneh bits'añdeñ na-nīhiyē'lā, dī'bañh nihokā dīneh danīhijo'lah.

20 Sād beh nīhīc'in' hasdzi'-igi éi bē'dałnih, a'nal'a'i do binant'a'i yī'lāh at'é dah. Sīk'è-dadīnīhīgi a'dasi'lāgo, nīhi ałdo' nīhik'è-dadīnīhīgi a'danīhi dolīł; adiśnī'igi bīk'ehgo nīdakai'go t'eyah nīhi ałdo' nīhik'ehgo nīdakai' dolēl.

21 Di t'aaltso a'danīhidolił, sī'zī' bīnīna, hālah, śinił'a'igi do yēdaho'sin dah éi'bañh.

22 Do niyágō ado t'ado bīc'in' hahasdzi'go ako do bānhīgi a'dadza dah dolēl nīt'en: nīdīh k'adt bānhīgi-at'é t'ado beh nīdaždoł'in'hi dah.

23 T'a-hai'-dah sī jo'lah'igi t'a éi ałdo' śīta yijo'lah'.

24 T'a éi hałahgi baniséyah'igi dīneh ła'dah t'ahdo akonēh' dahīgi do baniséyahgo, ako do bānhīgi a'dadza dah dolēl nīt'en: nīdīh k'adt t'aanidlah, śīh in'dah śīta do danīhiltsańh ado danīhidzosańh.

25 Nīdīh di ako'dza éi bīk'eh-o'o'nī'hi beh-ak'eaścīn' nēgi at'égo adonił'go, T'ado bānígo dasidzosłā.

26 Nīdīh Akaanalwo'i niyāgo, śīta bits'añdeñ nīhīc'in' des'ałigi, Niłc'ih Diyini t'aanīn'igī, éi Ałta bits'añdeñigi ako t'a éi śī' hodołnih:

27 Nihi ałdo' śandahodołnih, hālah, t'a hode'sadeñ śīł nahkai éi'bañh.

WOLTA'I 16.

1 Di diigī t'aaltso beh nīhīł hweśne', ako do dadidohgōh dah.

2 A'la-naadlēh-ba'-kindo ats'a danīhidonił; ado bīc'in' holzīś t'a-hai'-dah nīhishīn' nīdīh éi God bī nāniś banaśah nī'zin dolēl.

3 Ako t'aaltso di di'igi at'égo a'danīhidolił, hālah, Ałta in'dah śīh do' do nīhē daho'-sin dah, éi'bañh.

4 Nīdīh di di'igi t'aaltso beh nīhīł hweśne', ako ba'-holzīżgo di di'igi beh nīhīł hweśne' yēni' bē'dadołnih. Ado di di'igi hode'sadeñ t'ado anīhidi'nid dah, hālah, nīhīł honiśloni éi'bañh.

5 Nīdīh ako k'adt śinił'a'igi bīc'in' nīdesdzah; ako nīdīh ła'dah t'ahdo, Hajinśań' dīnyah? śidohni' dah.

6 Nīdīh hālah, di di'igi beh nīhīc'in' hahasdzi' éi'bañh danīhi jēih biyīdi t'aiyīsi badanihī'ni'.

7 T'a ako nīdīh t'aanigo nīhīł haśne', nīdesdzah'igi éi ya'at'éhgi nīha'aśnēh; hālah,

do n̄idesdzāgo ako Akaanalwo'i do niha doga'l dah, éi'-bañh; n̄idesdzāgo éi n̄ihic'in' deś'at.

8 Ako éi niyāgo, n̄ihokā dīne'e bañhigiat'éi, ado t'a-ako-giat'éi, ado anāhat'inh éi t'aani yeh yił hodolnih.

9 Bañhigiat'éi, hálah, do dašodlañ' dah.

10 T'a-ako-giat'éi, hálah, s̄ih s̄ita bíc'in' déyah ado do dašoh'in' dah do.

11 Anahat'inh, hálah, na-hasdzan t'o-altseh-yeh-a'di-holni'hi bāna'hast'ind éi'-bañh.

12 Beh n̄ihic'in' hahides-dzih'igi t'ah lañ'i n̄idih, k'adt éi do b̄i'danołdzil' dah.

13 T'a ako n̄idih Niłc'ih Di-yini t'aani'igi niyāgo, éi t'aal-tso t'aani'go n̄ihoiś dolèl; hálah, do t'a bih a'dahalne' dah dolèl, éi'bañh; n̄idih t'a ha'at'ihi-dah yidsits'a'igi éi yahalne' dolèl; ado a'hoodo-nił'igi yeh n̄ihili halne' dolèl.

14 Ako éi ayoanist'eh a'si-dolił; hálah, s̄ih'igi éi bih' dolèl ado n̄ihic'in' yit'ingo idolił.

15 S̄ita bih'igi t'aaltsos s̄ih; éi'bañh adiñnih, s̄ih'igi bih' dolèl ado n̄ihic'in' yit'ingo idolił.

16 Konağan'ijin' do dašoh-in'dah dolèl; ado n̄ana konagañ'ijin' dašoh'in' dolèl, hálah, Aťa bíc'in' déyah éi'bañh.

17 Ako hodahoł'ahigi la' adahido'nid, Ha'at'isən' didi yeh n̄ihili halne', Konağan'ijin' do dašoh'in' dah dolèl, ado n̄ana konagañ'ijin' dašoh'in' dolèl; hálah, Aťa bíc'in' déyah éi'bañh.

18 Éi'bañh adadi'nid, Di konagañ'ijin' jinih'igisan' ha'-at'i al jinih'? Ať jinín'igi do n̄ihili bēdaho'zín dah.

19 Ako Jesus b̄il bēhozin n̄idahodidilkil daníziniği ako ahodi'nid, Da' beh hasdziigis bīndahidol'kīt, Konağan'ijin' do dašoh'in' dah dolèl, ado n̄ana konagañ'ijin' dašoh'in' dolèl, di'nidigi?

20 T'aani, t'aanigo a'n̄ihidiñnih, Nihi éi dahca' dolèl, ado yé'go dahca' dolèl n̄idih n̄ihokā dīne'e b̄il dahożon' dolèl; ado yinił nahkai dolèl; n̄idih yinił'igi ilho'żon n̄idodlèl.

21 Asdzanî k'adeń i'niłciin'-go bañhbîni łeh, hálah, ba'-holžiż éi'bañh; n̄idih t'a ajił-cih'go ti'hoodzozni'igi do bē-jil'nih dah, hálah, dīneh na-hasdzan bîkâ yiżciñh, éi'bañh t'aıyisi b̄il ho'żon.

22 Ako éi' binina k'adt n̄ihibañhdanili'ni'; n̄idih n̄ada-nihidestsél, ako danilihi jéih b̄il n̄idahodojoñl; ado n̄ihili dahożon'igi éi hai'-dah dīneh do n̄ihili ağa'ididot'ał dah.

23 Ado éi bijinh n̄ihili do n̄idaşıdidołkil dah. T'aani,

16: 24 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 17: 6

t'aanigo a'nihiidîsñih, t'a ha'-at'i'hi-dah Aṭa ši'ži' beh bi'-daínoh'kedgo eí nîhaididoał.

24 Holzîsdeñ ko'jiñ' t'ahdo ši'ži' beh daínoh'ked dah nît'en; daínoh'ked ako nîhaidolyéł, ado t'aiyisi nîhił dahożon' doléł.

25 ¶ Di t'aaltso hane' nantl'a'i beh nihiic'in' hasdzı; nîdih bîc'in' holzîs ado hane' nantl'a'i do beh nihiic'in' hanâdesdzih' dah, nîdih t'a bêho'zinîgo Aṭa beh nîhił ho-deşnih.

26 Ako eí bijiñh ši'ži' beh daínoh'ked doléł; ako Aṭa nîha né'deškań do dişni' dah.

27 Aṭa t'a bîh ayoaniho'nîh eí'bañh; hâlah, nîhi ayoada-şohñi nît'en, eí'bañh; ado God bits'añdeñ niyah'igi al-do' daöhdlañh eí'bañh.

28 Aṭa bits'añdeñ niyah, ako nahasdzan bîkâgi niyah; ado nâna nahasdzan bits'añjiñ' dahnâdideşdał'go, Aṭa bîc'in' nî'deşdał.

29 Hodahol'âhigi adahodi'-nid, K'adt t'a bêho'zinîgo yanîlti', do hane' nantl'a'i beh yanîlti' dah.

30 K'adt nîhi nîhił bêdaho'-zin, t'aaltsoni nîl bêho'zin lañh', ado do nîdih dîneh la'-dah nan'didoł'kil dah. Di beh dainidlañh, eí God bits'añdeñ yiniyah'igi.

31 Jesus anâbido'nid, Da'k'adtis nîhi da'ohdlañh?

32 Jo'akon bîc'in' holzîs, t'aani k'adt ba'holzîž, t'a nihi danohsingo taidołwoł, eí dîneñ t'ała'i nîtîn'igo, ako şih t'eyah t'asa'ha doléł; ako nîdih do t'asa'ha naşâ dah, hâlah, Aṭa sił holon eí'bañh?

33 Di t'aaltso beh anihiidi'-nid, şih' şé nîhił dahożon' doléł. Nahasdzan bîkâgo t'eyah nihiic'in' nîdahwi'nâ do; nîdih nîhił daho'żon; şih nahasdzan bik'ehdeşdin.

WOLTA'I 17.

1 Di sâdigi Jesus yeh hadzı, ado de'go ya'dîlîł biyî'go jidéin, ado aždi'nid, Aṭa, k'adt şahaz'ani ba'holzîž; niye' ayoat'e anleh, ako niye' aldo' ayoat'e an'dolił;

2 Beh-adzi'li t'aaltso badi-nian'igi at'ego, ako t'aaltso bahidînian'igi hol'âgo inah yedidoał.

3 Ako di'di hol'âgo inah at'eh né'dahosinđgo, nîh t'eyah God t'aani'ni nî'lîñh, ado Jesus Christ yinîl'a'igi aldo'.

4 Ako şih nî' bîkâ ayoat'e a'nîşlah; nânîş şadinian'igi altso banisë'yah.

5 Ako k'adt Aṭa nî'lî'ni ayoat'e aśiléh, nahasdzan t'ahdo alnêhdai nîl honişloñ nît'eñ-igi at'ego.

6 Nihokâ dîne'e bîtahdeñ dîneñ şadinian'igi bîc'in' nî'ži' bêho'zingo aś'lah; eí t'aaltso nîh, ako nîh t'aaltso şadinî-

anh; ako nîzâd yîk'eh-dahoł-iñh.

7 Ako šadinian'igi t'aaltso nîts'añdeñgo bîl bêdaho'zîn.

8 Hâlah, sâd šadinian'igi badinianh éi'bañh; ado éi'di dayosdland, ako t'aani ših nîts'añdeñ niyâgo bîl bêdaho'zîn, ado nîh šinîł'a'igi dayosdland.

9 Ako ših ba' sodiszîn; nîhokâ dîne'e éi do ba' sodiszîn dah, nîdih šadinian'igi t'eyah, hâlah, éi nîh éi'bañh.

10 Ado t'aaltso ših'igi éi nîh, ado t'aaltso nîh'igi éi ših; ado éi beh ayoat'è a'sidilyah.

11 Ado k'adt nahasdzan bîkâgi do našâ dah dolêł; nîdih di nahasdzan yîkâ nîda-kai dolêł, ako ših k'adt nîc'in' déyah. Aña diyîni, t'a nîh nî'zî' beh šadinian'igi bâa-holyanç, ako t'ala'i danîlin' do, nîhi anit'ehigi at'ego.

12 Nahasdzan bîkâ t'ah bîl naškai yeñdañ nî'zî' beh bâahaşyan nît'en, šadinian'igi éi bâahaşyan nît'en, ado t'ado la'dah yoilt'e' dah, nîdih ini'zin biye' t'eyah; ako éi diyîn beh-ak'eaścîn'igi bîk'ehgo ahodonîł bîniyeh.

13 Ado k'adt nîc'in' déyah; ado di t'aaltso nahasdzan bîkâ beh yaštî', ako éi, t'a beh šîł hožon'igi éi beh daholon' dolêł éi'bañh.

14 Nîzâd éi badinianh; ado

nîhokâ dîne'e dabîdzosłâ, hâlah, nîhokâ dîne'e do bî dajîlin' dah éi'bañh; t'a ših nîhokâ dîne'e do bî nîšlin'igi at'ego.

15 Do nahasdzan bîts'a'di'is bîniyeh na'noškañh dah, nîdih bañhigiat'è bîts'anjîn' nabi'ül'nîh dolêł.

16 Éi t'aaltso do nîhokâ dîne'e bî dajîlin' dah, t'a ših do nîhokâ dîne'e bî nîšlin'igi at'ego.

17 Nîh t'aani'ni beh diyînggo a'danile': nîzâd éi t'aani'-ni at'eh.

18 T'a nahasdzan bîkâjîn' aśinîł'a' nît'en'igi at'ego, ših aldo' nahasdzan bîkâgo a-hel'a'.

19 Ado éidi dabah' diyînggo i'dîsiyah, ako bîh aldo' t'aani'-ni beh diyînggo a'dabididol-nîł.

20 Ado do t'a di t'eyah bah' sodiszîn dah, nîdih dabizâd yeh dašidodlanligi aldo'.

21 Ako t'aadzîltso t'ala'i dajîlin' do; t'a nîh, Aña siyî'di honilon'igi at'ego, ado ših niyî'di honišlon'igi at'ego, ts'ide akot'ego éi'di aldo' t'ala'i nîhiyî'di daholon' dolêł; ako nîhokâ dîne'e éi šinîł'a'igi déidodlanł.

22 Ado ayoat'èi šadinian'igi éi badinianh; ako t'ala'i dajîlin' do, t'ala'i nidlin'igi at'ego.

23 Ših éi dabiyî'di, ado nîh

17: 24 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 18: 13

šiy'i'di, ado le'dadol't'e'go t'a-la'i dajilin' dolèl; ako nihokā dine'e nih šinił'a'igi bîl bêdaho'zin dolèl, ado ayoadéni' nih t'a ayoasini' nîn'igi at'ego.

24 Ata éi şadinian'igi honišloñdi bîl dahonišloñ' dolèl nîsin; ako ayoat'ei şadinian'igi déidołtsél; hâlah, nahasdzan t'ahdo alnêhdañ ayoasini'nih.

25 Ata nî'lîni, a'at'e'-niyî'-at'dini, nihokâ dine'e do nedaho'sîn dah; nîdih şih né-hasin, ado di'di bîl bê'dahoziñd nih šinił'a'igi.

26 Ado nî'zî' beh bîl hweşne', ado beh bîl nähodeşnih; ado éi beh ayoo'o'ni'ni beh ayoasini'ni'ni bîyî'di daholon' dolèl, ado şih dabiyî'di honišloñ' dolèl.

WOLTA'I 18.

1 Ako Jesus di sâdigi yeh hahasdzi'go hodahołâhigi bîl c'ijikai, a'kwi toh-nî'lîni, Kideran yolyehigi tse'na, ado a'kwi da'ak'eh, éi hodahołâhigi bîl bîh jokai.

2 Ado Judas, éi nahwisni'igi éi ałdo' a'kwi ho'inh'; hâlah, Jesus t'a ahanh hodahołâhigi bîl a'kwi nijikâh éi'banh.

3 Ako Judas alanjîn' nâdaiłniñ'hi in'dah Ferisiz bîts'anden sîlago, ado bînan-t'a'i ha'i'nilgo bîl ji'kai, a'k'a-

koñ' nadlo'igi ado honoyeł', in'dah dênih dajijahgo.

4 Jesus a'ho'didolniligi t'aaltso hoł bêho'zin ako éi binina bidaşniyâgo abiždi'nid, Hai'sań' hadadoh'in'?

5 Ako éi anâdahodo'nid, Jesus Nazarethdeñigi lañh'. Jesus ahodi'nid, Sih, éi aståt'inh. Ako Judas ałdo', éi nahwisni'igi, yił na'zînh.

6 Ako, T'a şih éi aståt'inh, jin'i'go bic'in' hadzodzi'go éi t'aaltso t'anjin' ni'jin' ani'de.

7 Ado nînâyîzdeł'kidtgo aždi'nid, Hai'sań' hadanohtah? Ako adadi'nid, Jesus Nazarethdeñigi lañh'.

8 Jesus anâdo'nid, Šań, şih éi aståt'inh dişni'go nîhił hweşne'. Joh, şih şikadanohdañ didi bîn'i'di dahdikâh.

9 Ako aždi'nidigi t'a ako-hodonit, Éi şadinian'igi do la'dah yo'ilt'e' dah jidi'nid yeń'.

10 Ako Saiman Piter bi diltlis hayidziñs'go alâhgo naił-nîn'hi bi nal'a'i bijâ nişnâjîn'igi k'izníł'hâl. Ako éi anal'a'iigi Mal'kas jolyeh.

11 Ako Jesus éi Piter ayidi'nid, Ni diltlis ih nantînh; da'beh-adla'ni şîta sénikan'igis do adeśdlin' dah.

12 ¶ Ako jîłâhigi ado hanant'a'i do', ado Juz bi sîlago Jesus dayiłtsöd ado hwê da'aztl'oñh.

13 Ado dahdahodilöz An'-
225

nas altseh bîc'in', hâlah, Kai'-afas éi badâni nî'lînh, ako t'a éi naâhah'igi biyi' alâhgo nâiñ-nîn'hi nî'lînh.

14 Ado Kai'afas t'a hoh éi Juz ba'hozdez'añh, Dineh t'ala'i, dîneh t'aat'é-nít'en ya' dadotsałgo éi ya'at'eh, jîni'-go.

15 Ako Saiman Piter éi Jesus yîkë niyah, nânał'a' ohoł-âhîgi aldo', ako ohoł-âhîgi éi alâhgo nâiñnîn'hi hwê ho'-singo, alâhgo nâiñnîn'hi bî kîn go'ne' Jesus bîl yah ajiäz.

16 Nidih Piter c'eatindi tl'o-di dzizînh. Ako ohoł-âhîgi alâhgo nâiñnîn'hi hwê ho'sinîgi c'iżniyâgo asdzanî c'ea-tin yâahalyâni yic'in' hadzi: ako Piter bîl yah ajiäz.

17 Ako asdzanî c'eatin yâahalyâni Piter ayîdi'nid, Da' nî'is do di dîneh bidahoł-âhîgi la' nî'lîn' dah? Ako ayîdi'nid, Ših éi' dodah.

18 Ado andal'a'i in'dah si-lâgo akwe'e yił na'zînh, tsîd dabi koń' adayi'lâgo éi yeh nî'da'idził, hâlah, ako desk'az, éi'bañh; ado Piter atah si-zîn'go na'idził.

19 ¶ Ako alâhgo nâiñnîn'hi Jesus, bidahoł-âhîgi ado ho na'ntîn bînahozdeł'kidt.

20 Ako Jesus hadzîgo adi'-nid, T'a yit'ini dîneh t'aat'eh bîc'in' yašti' nít'en: t'aa'la-jîn' a'la-na'adlêh-ba'-kîn go'-

ne' in'dah bî-sohodizîn-kîn go'ne' aldo', ado Juz a'la-nî'-daadlêh go'ne' na'nîstîn; na-nîl'in'go do ha'at'ihi-dah ba haşne' dah.

21 Ha'at'egoşań' bî'naśidîł'-kidt? Dasidizts'ań'igi éi beh bîc'in' hasdzi'igi bî'ndabidoł'-kidt: joh, éi beh hahasdzi'igi bîl bêdaho'zîn.

22 Ako kot'ego hadzodzi'go haşkêjî-nat'âh la' hwi'gahgi sizîn'igi éi Jesus yîldzidez-kâd, ado hadzi'go adi'nid, Da' akot'egoś alâhgo nâiñnîn'hi bîc'in' hahî'dzih?

23 Jesus ahodi'nid, Bañhi-giat'ego hasdzi'go, éi bañhi-giat'è ba hõl'ne', nîdih ya'at'-éhgogo ha'at'išań' bîniyeh naśidi'nîkâd?

24 Ako Annas hwê aztl'ońgo Kai'afas alâhgo nâiñnîn'-hi yic'in' ahoł'a'.

25 ¶ Ako Saiman Piter a'-kwi na'idziłgo sizînh. Ado éi bînina adahodi'nid, Da' nî'is aldo' bidahoł-âhîgi do la' nî-lîn' dah? Ako aždi'nid, Ših éi' dodah.

26 Ako alâhgo nâiñnîn'hi bî nal'a'i la', éi Piter yijâ k'inił-hal'igi bik'ëi, éi adi'nid, Da' dôs da'ak'eh go'ne' bîl nił-tsań' dah?

27 Ako Piter, Dodah, nâdo'-nid. Ado t'a a'ko t'ahago naaho'hai adi'nid.

28 ¶ Ako Jesus c'inadézloz Kai'afas bits'ańdo ana'ha-

18: 29 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 19: 2

tînh-ba'-kin go'ne'; t'aiyisi abin'igo; ako éi t'aaltso do ana'hat'iñh - ba'- kin go'ne' yah akai' dah. Nihañh dacin dadidlèl daní'zingo, ado hañis-adesdzah do dadidiñt dah sha'sindani'zingo, éi'bañh.

29 Ako Pailet bic'in' c'iniyah ado adi'nid, Di dineh-sań' ha'at'i beh bîk'idahodo-añh?

30 Ako hanadasdzigo adahodi'nid, Do dineh bañhigiat'é jiliñ'go do nîc'in' nîdahosidloz dah do nît'en.

31 Ako Pailet anâhodo'nid T'a nîhi dahdahodołos, ado t'a nîhi bîk'eh-o'o'ni'li bik'eh-go han'daht'iñh. Ako éi' binina Juz anâdahodo'nid, Dineh dadiiyile'l go éi do beh-nîha-haz'ań' dah;

32 Éi Jesus t'a yeh hadziyen'i at'ego ahodonil, ts'ide dazdotsal'igi at'ego bêho'zingo hadzodzî.

33 Ako Pailet ana'hat'iñhba'-kin go'ne' yah anâdzodzah, ako Jesus, Hakgo, biždi'nid; ado abiždi'nid, Da'nî'is Juz alâhgo-bî-nat'ańi nî'linh?

34 Jesus hanânadzigo anih, Da' tâs nih di beh adînih? La'dah dats'i še nił holne'?

35 Pailet anâhodo'nid, Da'si'is Ju nîshlinh? T'a nih ni dîne'e ado alañjîn' nâdañiñ'hi şadanizloz. Ha'at'i-sań' banisiniyah?

36 Jesus anâdo'nid, Beh-sîholnih'i éi do di nî' bîkâgiigi at'è dah; beh-sîholnih'igi nî' bîkâgiigi at'ego, éi' sandal'a'i bil alk'ojé doléł nît'en; Juz biñahjiń' do aśididodlosgo; nîdih beh-sîholnih'i éi do kodo' dah.

37 Ako éi' binina Pailet anâhodo'nid, Da' a'kos alâhgonat'ańi nî'linh? Jesus anâdo'nid, Nih haindziigi at'ego, alâhgo-nat'ańi nîshlinh. Di'bañh şidiżcińh, ado di'bañh nahasdzan bîkâgi niyah; t'aani'ni ba haşne' bîniyeh. T'aadziłtso t'aani'ni dazní-zinigi éi dasizdits'a'.

38 Pailet ahodi'nid, T'aani'nišan' éi ha'at'i at'eh? Ado di yeh hadzi'go Juz yic'in' c'inânadzago ayidi'nid, Bañhigiat'é biyi'di at'dîn sîl bê-hozin.

39 Nîdih beh-nîdahosoł'an'-igi at'ego hañis-adesdzah'igi dîneh la' niha bêhidiścîd. Ako dats'i Juz alâhgo-bî-nat'ańi niha bê'dideścîl?

40 A'kohgo t'aat'eh hanâdadeśgâz, Di dîneh dodah, Barab'basgo dadi'nid. Ako Barab'bas éi aǵa'i'nił at'eh.

WOLTA'I 19.

1 Ako Pailet éi Jesus dah-yidilözgo nainestśas.

2 Ado sî'lago c'il dadéni'ni dêyižbîžgo beh-na'nît'a-c'ah a'dayilah, ado hak'idéidez-

19: 3 JÁN BÎK'EHGO HANE‘YA‘AT’É‘HI 19: 15

aih, ado beldla‘di-ē tsí‘didéh nahalin‘igi yih dahastiñh.

3 Ado adadi‘nid, Hálah, Juz Aláhgo-Bi-Nat’áni; ado ní‘-dahonests‘in.

4 Ako Pailet éi‘ bínina c‘iná-nadzago anayido‘nid, Jo‘-akon, dahonoł‘inh, níhič‘in‘ c‘ihonisłos, bañhigiat‘é biyí‘di at‘dingo šíł bé‘hozingo níhił bë‘dahodozinł.

5 Ako Jesus c‘izniyah, c‘il-déni‘ni beh-na‘nít‘a-c‘ah hak‘idí‘ango, é tsídedéh nahalin‘igi aldo‘ beh jogałgo. Ado Pailet adahodi‘nid, Dineh danol‘inh.

6 Ado éi bínina alanjín‘ ná-daiłnín‘hi ado haśké‘jí-nída-t’áni dahołtsango hadadeš-gáz ado adaníh, Tsín-ałnaoszít bikajín‘ bił a‘daołkał, tsín-ałna‘oszít bikajín‘ bił a‘daołkał. Pailet abidi‘nid, T‘aníhi dahdahodołosgo tsín-ałna‘oszít bikajín‘ hoł a‘daołkał. Hálah, şih, bañhigiat‘é biyí‘di at‘dingo šíł bëho‘zín éi‘bañh.

7 Juz anádahodo‘nid, Níhi bik‘eh-o‘o‘ni‘li holoñ, ako éi bik‘eh-o‘o‘ni‘li bik‘ehgo daz-dotsał, hálah, God biye‘ iż‘dil-yah éi‘bañh.

8 Ako éi‘ bínina Pailet éi ha‘isdzi‘igi yídizts‘ango t‘ah bilähigo nídzisdzid.

9 Ako ana‘hat‘inh-ba‘-kín go‘ne‘ yah anānadza‘go Jesus ayidi‘nid, Hădenšań‘ nani-

nah? Nídih Jesus t‘ado ha-c‘in‘ hadzi‘ dah.

10 Ako Pailet ahodi‘nid, Da‘ dōs šic‘in‘ hadi‘dzih dah? Tsín-ałna‘oszít bikajín‘ níł adadolkałgo beh şiholnih, ado né‘dideściłgo beh şiholnih‘igi aldo‘, da‘ éiś do níł bë-ho‘zín dah?

11 Jesus anádo‘nid, Beh siki‘eh-didi‘dléli nè at‘din, yo‘-dahdeñ nadet‘ango t‘eyah; éi‘ bínina naśiniltin‘igi aláhgo bañhigi a‘dzah.

12 Ado bik‘ijin‘ éi Pailet hwé‘ dideścił c‘eh dziniziñ; nídih Juz hadadešgázgo adaníh, Di dineh bidincit‘go do Sizar bik‘is níliñ dah. T‘ahai‘-dah la‘ aláhgo-nat’áni adil‘in‘go éi Sizar yént‘inh.

13 Ako Pailet éi ha‘isdzi‘igi yídizts‘ango Jesus yił c‘iniáz ado bikádo anahat‘ini yik‘i-dahnezdah, kín-nahalgai‘gi, éi Tseh‘-síkád holyeh, nídih Hibru bizad k‘ehgo éi Gaba-tha holyeh.

14 Ako hañis-adesdza‘i biniyeh aśt‘e adadilne‘go ba-holžiż, ako k‘adt ts‘ide ałni‘-niañh, ako Juz abiždi‘nid, Jo‘akon, Aláhgo níhi Nat’áni danol‘inh.

15 Nídih hadadešgázgo adadi‘nid, No‘wehjín‘ ohłos, no‘-wehjín‘ ohłos, tsín-ałna‘oszít bikajín‘ bił adaołkał. Pailet ahodi‘nid, Da‘ Aláhgo níhi Nat’ániis tsín-ałna‘oszít bi-

19: 16 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 19: 29

kājīn' bīl ideškał? Nādaił-nin'hi alāhgoīgi anādahodo-nid, Nihi Alāhgo-Nat'āni at'dīn, Sizar t'eyah.

16 Ako yahoniłtiñh tsin-ałna'oszit bikajin' hoł adadołkał biniyeh; ado ēi Jesus dahdahodiloz.

17 ¶ Ado tsin-ałna'oszit t'a hoh jotiñł'go, Tsi-ts'in ba-haz'añh holyé lē'igo jiniyah. Ēi Hibru bizād bik'ehgo Golgotha holyeh.

18 A'kwi tsin-ałna'oszit bikajin' hoł adaaskal, ado nakiżdilt'ego ałdo'hoł adaaskal, t'aałc'ijì, ako Jesus ēi ałni'gi.

19 Ado Pailet beh-ého'zini yeh-ak'eaściñh ado tsin-ałna'oszit bila'ṭahdi dahyistsoz, ado beh-ak'eaścin'igi ēi JESUS NAZARETHDO, JUZ ALĀHGO-BÎ-NAT'ĀNI.

20 Ako di beh-ého'zini Juz lań'i dayil'ta'; hálah, Jesus tsin-ałna'oszit bikajin' hoł o'olkalido ēi kinjin' t'aayi'di; ado Hibru, ado Grik in'dah Latin bizād bik'ehgo beh bik'idaściñh.

21 Ado Juz nādaiłnīn'hi alāhgoīgi Pailet adéyidi'nid, Juz Alāhgo-bî-Nat'āni ēi t'ado beh-ak'ělci'hi, nidih Juz Alāhgo-bî-Nat'āni niślīnh, jin-nin'igi ēi t'eyah.

22 Pailet anādo'nid, T'a bik'ěselc'ini'gi ēi t'a bik'ěselc'ini'.

23 ¶ Ado silago danī'līn'igi Jesus tsin-ałna'oszit yikā yił adaaskalgo běhaždit'eh yēni' din'go alṭayisnī, ha ē ałdo'; ako ha ē do naskadt dah, bik'osdo yāgo t'aat'eh t'o yis-tl'oñh.

24 Ado ēi binina adadi'nid, Do ni'dahididoñs dah, t'o ba da'didikał, hai śin bī dolęł. Ako beh-ak'eaścin'igi bo'hol dolnił biniyeh, Béhadinis-t'ēhigi alṭayisnī, ado sī ē yadadi'kad ha'nin'igi, di t'aałtso binina silago ako'dadzah.

25 Ako a'kwi Jesus bimah tsin-ałna'oszit bi'gahgi si-zin'h, ado bimah bideži' Meri, ēi Klopas bē asdzan'h, ado Meri Magdelin ałdo'.

26 Ako ēi' binina Jesus hamah dziłtsań'go, ado ohołāh-igi la' ayoajo'nin'igi bīgah siziń'go hamah abiždi'nid, Asdzani, niyāż ninił'inh.

27 Ado ēi ohołāhigi abiždi-nid, Nīmah ninił'inh. T'a ako ēi ohołāhigi t'a bīh bağan'-go hoł anāt'āż.

28 ¶ Ado di bik'ijin' t'aałtso a'dadzago Jesus bīl bēho'zin, ako ēi diyin beh-ak'eaścin'igi bi'gah adolęłgo ażdi'nid, Dibā se'liń.

29 Ako a'kwi c'ıl-na'atl'o'i-bi-fo dik'onżigi la' sikańh; ako fo-nayits'ońsigi c'ıl-na'atl'o'i-bi-fo dik'onżigi yi hadedesbīn, ako c'ıl hi'sop yold-

19: 30 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'ÉHI 20: 1

yeh'igi, bitsin, yañh dahdész-anh, ako hazé'jìn' dahdéidiahn.

30 Ako éi' bînina Jesus c'il-na'at'l'o'i-bi-fo dik'onzìgi dztis'onzgo azdi'nid, K'adt bi'-gah azliñ'. Ado ha tsi ya a'jilago ado hwi sizi'ni ní-naz'dinianh.

31 ¶ Ado éi' bînina, hálah, Juz ašt'è adadilnèh'go éi'-bañh, haayiñh-jíñh do t'a tsin-ałnáoszít bikâ dahdahíz-deltiñ dah dolélgó, (hálah, éi haayiñh-jíñh ayoat'è azliñ éi'bañh,) bijádt dahízdotih'go ado yo'adaždoliłgo bîniedyeh Pailet ban'dadzoskan.

32 Ako sîlágó yïkaigo, atseh'igi hajádt dzizti', ado la'-igi bił hoł adaaskaligi ałdo'.

33 Nidih Jesus ba jikai'go dažnél'in nít'en t'a i'dań daztsań lañh', ako t'ado bijádt dadzizti' dah.

34 Nidih sîlágó la' tsidiñan beh hak'iz go'ne' yaayił'gèd. Ado t'a ako adeñ dîl in'dah foñ hâ'na'

35 Ado éi yiyiłtsan'igi yaholne', ako éi yahalne'igi t'aani; ado bił bêho'zingo éi t'aani yahalne', ako nîhi déidohdlañl.

36 Ako di t'aaltsó ako'dzah, éi diyin beh-ak'éaścîn'igi bo-hodolnił bîniedyeh, Bih ts'in t'ado la' k'idoltonł dah, hodo'nid yëni'.

37 Ado nânałahgi diyin beh-

ak'éaścîn'igi anih, Éi t'aaltsó baada'dzisgéd'igi dažníl'in' doléł.

38 ¶ Ado di bîk'ijin' Josef, Arimithi'adeñ, ako éi Jesus bidahoł'ahîgi la' nažnt'ingo, hálah, Juz bêdzildzit éi'-bañh; éi Pailet bažniyago Jesus biži'i biji'kèd, Nidideš-téł, jini'go; ako Pailet ha'-dina'anh; éi'bañh akonz ni-yago Jesus biži'i yëni' daś-diltiñh.

39 Ado Nikodimas ałdo' a'kwi niyah, éi atsé'dań tl'ègo Jesus yaniyah'igi, ako jeh likani dahalcin'igi al'tanas'-dzidgo jiniyiñh, nezna'dindi dahide'dlo' bi'gahgo.

40 Ado Jesus biži'i nidaž-diltiñ'go, nak'a'at'añhi ligai'-igi in'dah jeh likan-halcin'igi bił hak'ídazdezdziz, Juz yo'adał'in'go bêhaz'an'igi bi'k'ehgo.

41 Ako a'kwi tsin-ałna'oszít bikâjìn' hoł aolkal'igi éi la' da'ak'eh; ado éi da'ak'eh-igi a'kwi a'nid tseh bio'nil, aко'ne'e dîneh t'ahdo la' nil'teh dah.

42 Ako a'kwi éi Jesus nî-dadzistin'h, hálah, Juz ašt'è-adadilnèh'igi bijiñh éi'bañh; ado tseh-an' hodi'nił'igi t'aayi'di éi'bañh.

WOLTÀ'I 20.

1 Ado haayiñh-jíñh biska'-ni, abinigo, t'ah cahałhèł'go

20: 2 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 20: 17

Meri Magdilin jišcāgi niyah,
ako jišcādo tseh nahjīn' eī-
tāingo yiyiłtsańh.

2 Ako daśdilwodt, ado Saiman Piter ba jilwodt ado ṥa' idahoł'ahīgi, eī Jesus ayo-
yo'ñin'igi bažniyāgo abiždi-
nid, Boholnī'hi yo'adēstiń
lańh', ado nīdēstiń'gi do nī-
hił bēdaho'zīn dah.

3 Ako eī bīnina Piter daś-
diyah, ado nānała' idahoł'ahī-
gi ałdo' jišcāgo jiniāż.

4 Ako akōń t'ají'lah ałiž-
nēlcāingo eī ohołahīgi ṥa' Pi-
ter yadilwodt, ado jišcāgi
altseh jilwodt.

5 Ado ya a'dzidzago, ako-
ne'e jidēiń'go nak'ań'at'ańhi
dalgai'igi t'eyah akone'e sī-
níl'go yiyiłtsańh; nīdih t'ado
yah iyā dah.

6 Ado Saiman Piter bīkē-
deń yīl'wodtgo ado jišcā go'-
ne' yah iyah, ado a'kwi na-
k'ań'at'ańhi dalgai'igi sīníl'-
go yiyiłtsańh.

7 Ado azéđéltsoz'igi, eī ha-
tsits'in bīk'idesdiz nīt'enīgi,
do nak'ań'at'ańhi dalgai'igi
bił sīníl' dah, nīdih t'a'la' bī-
k'idesdizgo t'asah'di siłtsoz.

8 Ako ṥa' o'hoł'ahīgi ałdo'
akone'e yah iyah, atseh jiš-
cāgi yīlwodt yēńi', ado eī yi-
yiltsań'go osdlańd.

9 Hálah, daztsańdeń nādi-
do'nahgo diyin beh-ak'eaś-
cīn'igi eī t'ahdo bił bēdaho'-
zīn dah.

10 Ado idahoł'ahīgi daba-
gan'go anat'āż.

11 ¶ Nīdih Meri eī jišcā bī-
c'eedańgo jīca'go dzīzīńh, ado
t'a jīca'go ya a'dzidzāgo jiš-
cā go'ne' jidēiń'.

12 Ako God bīnal'a'i naki,
algai'go hadit'ē lé'i sīke'go
dzīltsańh, ṥa' dzīnes'an nīt'enīgi
sīdah, ṥa' eī dzīdesēz
nīt'enīgi, Jesus bīzī'i sītiń nīt'enīgi.

13 Ako eī ahodi'nid, Asdzani,
ha'at'isāń' ba nīcah? Ado
abiždi'nid, Hálah, śih Boho-
nišni'hi sits'ań yo'adēstiń
lańh' eī'bańh, ado nīdēstiń'gi
do sīl bēho'zīn dah.

14 Ado kot'ego hadzodzi'go
t'anjīń' nājiyah, ado Jesus
sīziń'go dzīltsańh, nīdih do
Jesus at'īńh dzīnī'zīn dah.

15 Jesus ahodi'nid, Asdzani,
ha'at'isāń' ba nīcah? Hai'-
śan'hantah? Ako hoh(Meri)
da'ak'eh yāahalyāni at'īńh
dzīnī'zingo aždi'nid, Joh, nīh
yo'ahwinīltiń'go, nīhwiniłtīn'gi
beh śił hōl'ne', ako yo'-
ahodeštēł.

16 Jesus ahodi'nid, Meri.
Ako nījiyāgo abiždi'nid, Rab-
bo'nai, ako eī Na'nti'ni jīni'-
go olyeh'.

17 Jesus ahodi'nid, T'ado
śih dinilcī'di ; hálah, t'ahdo
śīta bīc'īń' dī'sah dah eī'-
bańh; nīdih nilah sīk'iso bī-
c'īń' dināh, ako bił hodil'nih,
Śih de'go déyah śīta bīc'īń',

20: 18 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'É'HI 21: 1

nîhi alđo' nîhīta; ado ših God in'dah nîhi alđo' nîhi God eî' bîc'in'.

18 Ako Meri Magdilin nadzâgo ado idahoł'âhîgi yîl daholne', Boholni'hi dziłtsańgo ado di di'igi yeh hac'in' hahasdzi'go.

19 ¶ Ako t'a eî bîjînh i'i'ańgo haayînh-jînh biskani idahoł'âhîgi a'la-adzago dada-deskal, hâlah, Juz yé'daldzitgo eî'bańh; ako Jesus niyâgo alñi'gi yiziń', ado ahodi-nid, Nîhił dahożon' le'.

20 Ado kot'ego hadzodzi'go, ha'la' in'dah hak'iz ha'denêlin'. Ako idahoł'âhîgi bîł dahożoń, Bo'holni'hi dadziłtsango.

21 Ado Jesus anâhodo'nid, Nîhił dahożon'; T'a sîfa sînîl'a'igi at'ego, ših alđo' t'a akot'ego nîhi deś'ał.

22 Ako ado di yeh hadzigo hak'ijîn' dêiyol, ado ahodi-nid, K'adt Nił'ih Diyini nîhê daholoń le'.

23 T'a-hai'-dah bańhigiat'è ba nîdahidoh'âh eî ba na'hi-dest'ańh; ado t'a-hai'-dah bańhigiat'è do ba nîdahidoh'âhîgi eî do ba na'hides't'an dah.

24 ¶ Nîdih Tamas, nakits'a-dâhîgi ła', Didimas jolyeh'-îgi, eî Jesus niyâgo do aťah dah.

25 Ako ła' idahoł'âhîgi eî' binina adahodi'nid, Bo'hol-

nîhi dêiltsańh. Nîdih aho-di'nid, Ha'la'tl'ah go'ne' bîł o'olkal nît'eń go'ne' t'ado yiłtsań'go, ado sî'la' t'ado akone'e itsi'go, bîł o'olkal nît'eń go'ne', ado sî'la' beh bik'iz go'ne' do adeśniń'go ših do oślań dah dolęł.

26 ¶ Ado bik'ijîn' tsèbî yis-kań'go hodahoł'âhîgi in'dah Tamas yîl nahâztańh; ako da'delkal nîdih Jesus yah iyah, ado alñi'gi yiziń', ado adi'nid, Nîhił dahożon' le'.

27 Ako Tamas ayidi'nid, Nî'la' k'initseh ado sî'la' nînîl'ińh; ado k'iidlnih'go sîk'iz go'ne' adilnih'; ako t'ado do indla'ni nîdih indlańh.

28 Ako Tamas anahodo'nid-gó hac'in' hadzî: Bo'honîś-nî'hi, ado ših God.

29 Jesus ahodi'nid, Tamas, hâlah, ših nînîl'ińh eî'bańh sindlańh; bîł dahożo'ni eidi do dašoń' dah nîdih daos-dlańd.

30 ¶ Ado t'aani'go hodahoł'âhîgi bînał t'oahayui beh-ého'zini banjiyah, eî'di di naltsoś do bik'isdzoh dah.

31 Nîdih di'di bik'inehes-dzoh, ako da'ohdlań dolęł, Jesus eî Christ at'eh, eî God biye' ako da'ohdlań'go bî'ži' bik'ehgo inah nîhê da holon dolęł.

WOLTA'I 21.

1 Di t'aaltso ako'dadza do'-

21: 2 JĀN BÎK'EHGO HANE'-YA'AT'È'HI 21: 15

bik'ijiń' Jesus hodahoł'ahigi bíc'ín' adéna'hodzoszińd, Tai-birias be'ek'idigi; ako ako-t'ego adéhodzoszińd.

2 A'kwi a'la-a'dzidzaiggi éi Saiman Piter ado Tamas, éi Dí'dimas jolyeh, ado Natha-niel éi Galiligi Ké'nadeń, ado Zebedi biye', ado la' ohoł'ahigi nakidilt'ego aldo'.

3 Saiman Piter abidi'nid, Ło hahidestsosgó déyah. Ako, Nihi aldo' akōń nił dikah dahodi'nid. Ado akōń ji-kaigo tsińgo tsin-nael bih jokai; ado t'a éi bi-tl'e t'ado la' bił dazdezdél dah.

4 Nidih hayil'kango Jesus tabańhgi sizińh'; nidih idahoł'ahigi éi do Jesus at'ińh dazn'zín dah.

5 Ado Jesus ahodi'nid, Alci-ni, da' nihi c'iyani'sis holon? Ako, At'din dadi'nid.

6 Ado ahodi'nid, Ło beh hahaltso'si tsin-nael bi niśna-jin'go tāh dałtsos, ako la' beh hadadołtsos. Ako éi' binina tāh děstsozgo lo' t'o-ahayui hadadziltsos'go, c'eh adajil'ind.

7 Éi' binina éi ohoł'ahi Jesus ayoayo'niń'igi éi Piter ayidi'nid, Bo'holni'hi at'ińh. Ako Saiman Piter, Bo'holni'hi at'ińgo yidizts'aango lo-dayoléh'igi-bi-ē yih hi'yah, ado sis anes't'i' (t'a kici'igo éi'bańh) ako tayi' go'ne' bi-dah daśdilwodt.

8 Ado la' idahoł'ahigi éi tsin-nael alts'isi lé'i bił niel, (hálah, tabańhjin' t'aayidi, nezna'dindi ades'ez éi'bańh,) ako lo dayi'sod.

9 Ako t'a tats'a dziskaigo akōń tsid kon'go dadziłtsańh, bıkägi lo sinilgo in'-dah bäh do'.

10 Jesus ahodi'nid, Ło hahsosłtsoz'igi la' kwé'e ni'danohjah.

11 Saiman Piter akōń niyago lo-beh-hahaltso'si lo beh hadezbingo tsilts'ei'sod, nezna'din do'ba'an aśdra'din do'ba'an tago lo dantśazigi lańh'; t'oahayui lańh' nidih lo-beh-hahaltso'si t'ado k'indlad dah lańh'.

12 Jesus ahodi'nid, Hak'go, da'ohsańh. Ako idahoł'ahigi t'ado la'i nidih, Hai la ant'ińh? dahodi'nid dah; Boholni'hi at'ińgo bił bédaho-zin éi'bańh.

13 Ako Jesus ado ko'jin' dahdiyago bäh nedinił'go haťayizni in'dah lo aldo'.

14 Dadziztsańdeń nazdidzado bik'ijiń' di bił k'adt tadi hodahoł'ahigi baźniyah.

15 ¶ Ado da'jiyango Jesus, Saiman Piter ayidi'nid, Saiman, Jonas biye', da' di'is bilahgo ayoasini'nih? Ako abiždi'nid, Aou, Boholni'hi ayoanośni'go nił běho'zín. Ako anabiždo'nid, Ših dibehyazi bāaholyańh.

16 Ado naki'di hanādzodzi-go ajinih, Saiman, Jonas biye', da' ayoas'ašini'nih? Ako ahodi'nid, Aou, Boholni'hi, ayoanošni'go nîl bêho'zin. Ako anâbîzdo'nid, Ših dibeh bâaholyaňh.

17 Ado tadi hac'in' hadzigo anâhodo'nid, Saiman, Jonas biye', da' ayoas'ašini'nih? Ako Piter banhbîni, hâlah, tadi, da' ayoas'ašini'nih, bîždi'nid eî'baňh. Ako ahodi'nid, Boholni'hi, t'aaltso nîl bêho'zin, ayoanošni'go nîl bêho'zin. Jesus anâhodo'nid, Ših dibeh bâaholyaňh.

18 T'aani, t'aanigo an'dišnih, a'nid naninah yendaňt'a nihakananilzis nit'en, ado t'a nih nî'zingo naninâ nit'en; ako nîdih hasintihgo alts'aňjin' k'ididil'cił, ado la'dahakanidiyosis, ado do de'sał dah nih nî'zin nêgo naniłte dolęł.

19 Di eî yeh hadzî, eî dazdotsalgo beh God bił jiliń' do, eî bił bêho'zingo. Ako di beh hadzodzigo, Šikē yînał hozdi'nid.

20 Ako Piter nîdzîzyizgo, eî

ohoł'ahigi Jesus ayoayo'-ñin'igi hakê yigałgo dziłtsaňh; eî da'jiyan yeňdaň hayidt yik'ijin' sitiň'go, Bo'honišni'hi, hai'san' ânidołtel? jîdi'nid yenî.

21 Piter holtsaňgo Jesus ayidi'nid, Bo'honišni'hi, di'saň' dîneh ha'at'i yandogał?

22 Jesus ahodi'nid, Nanîszdâjîn' bî' nî' sîba' nağah nî'singo dâsaň' dilił? Nih sîkê yînał.

23 Di ha'isdzi'igi ak'iso bîtahgo a'dahidezdlad, di ohoł'ahigi do dadotsal' dah, dani'go: nîdih Jesus, Do dadotsal' dah, do nî' dah; nîdih, Nanîszdâjîn' bî' nî' sîba' nağah nî'singo dâsaň' dilił?

24 ¶ Ohoł'ahigi di'di yanâhalne', ado di'di yeh yik'eaścînh; ado eî yahalne'igi t'aanigo nîhił bêdaho'zin.

25 ¶ Ado Jesus t'oahayui lahgo adat'eî ałdo' yanayah; yanayah'igi t'aaltso behak'eaścîn'go naltos t'oahayui dolęł, nahasdzan nîdih bîkâ'i do ba haz'aň dah dolęł sa'sin nî'sin. Eî t'a akot'e do.

DALĀDI A'DADZAI BA HANE'

WOLTA'I 1.

1 Thiafilas nili'ni, atsé'daan bik'ëšełcin'igi éi t'aaltsø Jesus yandidzado, in'dah nídi-nítan yeñdo,

2 De'go a'bídoltiñh bijin'jin' éi dabididol'ałgo bítadzizla'igi God bi Niłc'ih Diy'i'ni beh beh-hodzis'áni baz-diniañh do'bik'ijin':

3 Ado ti'hozní do'bik'ijin' ałdo' éi t'aani hínago hac'in' i'dilyah, di'di lań'i beh t'aani-go a'dza, ado dajoin'go diz-din yískañh, ako éi' biyi' God beh-boholni'hi yá yał'ti'.

4 Ado bił ahı-najikai'go ha-c'in' hahasdzigo adi'nid, T'aká Jerusalem bits'anjin' dah-dohkäh yi'la', nídiñ di biba' adanoht'eh, Ata yénihonian'-igi, éi' beh níhił hweśne', ako daśidisots'ań.

5 Ako Jan t'eyah t'aani ūtbeh nahadlágó-yeh-ñaagis nit'en, nídiñ níhi t'eyah Niłc'ih Diyini biyi' tanihidido-gis, kodo t'ado lań'i yiłkáhi.

6 ¶ A'kohgo bił ahı-najikai-go nídaħodił'kitgo adadi'nid, Boholni'hi, da' k'adis Izrel dine'e beh-oholni'hi bandi-niāh?

7 Ado abiždi'nid, Holžiś'igi inđah yiħah'igi éi do níhił bē'dahodozinł biniyé' dah; nídiñ Ata t'a bih beh-bidzi'l bi.

8 Nídiñ Niłc'ih Diy'i'ni níhiè hodolèł, ako ado bik'ijin' éi beh-adzi'li níhiè hodolèł; ako níhi Jerusalemgi, ado Judi'-ahgi t'aat'ë-nit'en, ado Se-me'riagi, in'dah nahasdzan nídanès'ängo së nísozin' dolèł.

9 Ako kot'ego hahasdzi'go t'a dažnılıñ'go de'go dahbi-didiltiñh, ado k'os baśegiżgo éi beh hoł cā siliñ'.

10 Ako de'go ajiyágo, yah biyi'go hażo'o dazdez in'go, nit'en jo'akon, dinex le'i na-ki'go, ligai yéhadit'ego hwi'-gahgi yiziñ',

11 Ei ałdo' adi'nid, Nihi Ga-lilido dine'e, ha'at'egoşań' ya'diħħil biyi'go deg dadoh-in'go nasozinħ? Di Jesus t'a éi níhiits'ando ya'diħħil biyi'go dahbididiltin'igi, de'go holéł'go daołtsan'igi giat'ego nádodał.

12 ¶ Ado dzil A'livet yol-ye'hido Jerusalemgo níji'kai, éi Jerusalemdo t'aayi'digi,

Haayiñh'jiñh odał'igi bi'- dama hosye', olye'i eì Kéyah-gahgo.

13 Ado nijí'kaigo naade'gi kin go'deg hadziskai, ako'ne' nídziztañ nít'en Piter, ado Jéms, ado Jan, ado Andrew, ado Filip, ado Tamas, ado Barthalímew, ado Matthew, ado Jéms eì Alfi'as biye', ado Saiman Zilo'tiz ìndah Judas, eì Jéms bí'nai.

14 Di t'aaltso t'ała'iigi bants'i'dadzikesgo nás holžiz ha-žo'o sodazdilzín, asdzani bíł, ìndah Meri eì Jesus bimah'-igi ìndah bik'iso aldo'.

15 ¶ Ako kwe'e néłka' yeñ- dañ Piter i'dahoł'ahigi yini'-gi yiziñ'go adi'nid, (i'dañ nez- na'din do'ba'an nadin jilt'ego a'hadzizlin'.)

16 Dineh sik'iso t'a di beh- bik'eaściñ yeñgi a'dza, Nil- c'ih Diyini, Dévid bize' beh, Judas bah hadzodzi'igi, eì yiké yikahi Jesus dayil- tsöd.

17 Ei hoł nihił él'fa' ado di banékai'igi ałah badet'an ní- t'en.

18 Ako di dineh bañhigiat'è yik'e né'ní'lago eì beh ké'-yah nayisniñ'; ado bitsi ha'-yago hadägo'go' ako bił bidt yısdoh' ìndahbih c'i yení' t'aat'è hal'heñz.

19 Ado Jerusalemgi keda- hat'inigi t'aaltso bił bë'dahozin', ako eì' binina t'a bih da- bizad bik'ehgo kéyah Asel'-

dama holyeh.

20 Joh, Sin-bah-naltsos'igi eì biyi' beh-ak'eaścìn, Bi'ni dineh la' bağan yeñgi do nagah'i dah do, ado do yí kéhat'in dah do: ado bi tsask'eh yenjîn' la ana'dodał.

21 Di bınina di dineh ní- hił nakai'igi, nilé Jesus Boholni'hi nihińał naǵa yeñ- dañ,

22 Jan toh beh nahadlago yeh tħażgħiz yeñ'do, ìndah Jesus nihiits'ando dahbidilt-tinh yeñ bijiñ'jìn', nihiħad- deñ la'dah ní'didoltēł, nadidzähigi nihił bahojilne' do biniyeh.

23 Ako naki ní'daždinil, Josef eì Barsibas yolyeh'igi, eì akedeñ bi'żi'igi Justus yol- yeh', ìndah Matthaias.

24 Ako sodazdolzingo adaž- di'nid, Nih, Boholni'hi, dineh dabijéih t'aaltso níł bëho- zinigi, di nídilt'ehigi hai šin nídi'nianh?

25 Ako di banékai'igi ìndah danihi dol'adigi ałah yanaǵa do biniyeh, eì bits'ando Judas bēhaz'ani yiñis yiya'go nai'tliz, t'a bahazan'igo dogał biniyeh.

26 Ako tseh awo'zì beh-é'-hozin'hi beh-ak'eaścìn'igi eì Matthaias hayi'anħ; ako eì dal'ādi hats'adahigi bił ho'- dèl'fa'.

WOLṬA'I 2.

1 Ado aśladin yışkań bījīnh ēi Penticast ts'ide ba' holžiżgo t'aadziłtso t'ała'iigi bantsi'dadzikesgo t'ałah'igi nīdziztanħ'.

2 Ako t'ado hoyāni ya'dilħiħ biyī'deñ ni'yol tsoh naħalingo hodists'ań, ado kīn biyī nīdziztan nē go'ne' ha-dé'bind.

3 Ado atso dahałgī'zi koń' naħalingo dadziłtsań, ado t'a dajil'ań hakājīn' ah-hwizliind.

4 Ako t'aadziłtso Niłc'ih Diyīni hwi hadadē'bind, ado Niłc'ih Diyīni sād ał'an ada-t'ehigi hādēidez'ańgo beh hadadzisdzi.

5 Ado Jerusalemgi Juz dīne'e ya'at'ehgo dahodī'sini kē'dahat'inħ, ał'an dadine'e t'aaltso bits'ańdeñ.

6 Ako di hodists'ań'īgi déidizts'ańgo tl'odi a'la-siliń'īgi t'o-bił-adahayui, hálah, dīneh t'ała'i nītīnigo t'a hoh dahazādigi yeh ya'dalħi'go dazdizts'ań ēi'bańħ.

7 Ado tsī'dazdesyīz'go t'o-hoł-adahayuigo ał'c'in' hadazisdzi'go adaždi'nid, Jo-akon, da' di t'aaltso ya'dalħi'-igħiś do Galili dīne'e adat'ē dah?

8 Ha'at'egošań' ako dīneh t'aaniltso nīdahacin'jī sādigi yeh ya'dalħi'go dadits'a?

9 Parthia dīne'e, ado Midia

dīne'e, ado I'lam dīne'e, ado Mesopotē'mia yi kē'dahat'in-īgi, ado Judi'agi, ado Kapa-do'sīgi, ado Pon'tusgi, īndah Ē'sagi,

10 Frī'jiagi, ado Pamfi'liagi, ado I'jiptgi, ado Lī'biagi, Sairi'ni bināgo, ado Romdeñ nīdanēh'īgi, Juz īndah la' dīneh Juz binahadla' déini-zīn'īgi,

11 Krit dīne'e, īndah Erab dīne'e bił' t'a nīhi nīhizād yeh ya'dalħi'go dadits'a, God ayoat'ē i yanaġa'i at'eh.

12 Ako t'aadziłtso t'o-hoł-adahayui īndah do da'az'dodlań dah, ako ał'c'in' hadazisdzi'go a'dajinh, Di'sań ha'at'i biniyeh a'dzah?

13 La' ēi hādadloħ'go adanīh, Di dīneh c'il-na'at'l'o'i-biṭo a'nidigi yeh nīdanicād lańħ':

14 ¶ Nīdih Piter la' ts'adāh-īgi yił nazin'go ēi beh bīc'in' hadzodzi'go aždi'nid, Nīhi Judi'a dīne'e, īndah t'aanoltsa Jerusalemgi kē-dahoht'inīgi di nīhił bēda-ho'zīn le', ado sīzād dayi'nołts'ań:

15 Hálah, di do daadla-nī dah nīhi adēnohsin'īgi at'ēgo, joh, īndah deg dahan-dianħ'.

16 Nīdih ēi Joel, ahodon-ihi-yahalne'e yeh hadzi yēnī at'eh;

17 God adi'nid, kot'ē do-

lēl, Nihont'i'jin' ayiłkañ'go ats'is dahanan'igi t'aalts'o sih Niłc'ih Diyin bik'i-doldoh, ako niye'keh indah nitsi'keh God ya'dahalne' do, ado nihi tsilke danilin'igi bil a'dahane' dolēl, ado nihe hasto'i danilin'igi nidayiyel' dolel.

18 Ako éi yołkałgo sih nidal'a'i indah asdzani sih nidal'a'iigi sih Niłc'ih Diyini bik'i-doldoh ako éi God yadahalne' dolēl:

19 Ado wo'dahdi ya'dilhil biyi'di ali'lé, indah wi'yahdi nahasdzan bikā beh-ého'zini dézdołtsél; dil ado kon'indah a'hi, lit nahalin'igi:

20 Johonaai cahalhēl nidołlēl, ado oljē t'éyah dil nidołlēl, Bo'holni'hi dogał'igi t'ahdo ba' holzišgo ko'donił.

21 Ako ako'donił t'a-hai'-dah Bo'holni'hi b'zí' na'yo-kānhigi éi yisda'dogał.

22 Nihi Izrel dîne'e di säd dadohts'inħ, Jesus, Nazareth do dîneh nihitahgi God ayoat'ego a'yilah, ayoat'è yanayah'igi, indah ali'lé, indah beh-ého'zini beh, éi beh God nihitahgi yanayah; éi t'a nihi nihił bēdaho'zin aldo':

23 God bi nahat'a' do lahgo an'dolnił'igi, indah atse'dan bil bēho'zinigi, éi beh bañniłtin'igi, nihi bañhigi ada't'ehigi dabí'la' beh tsin-al-

na'oszit bikā bil a'dasołkāl ado dasołhinh':

24 Éi God né'idi'sah tiho-yo'nih'go anineh bîts'ando yidi'cít: hálah, éi do ho'tañ'le', at'è dah éi'bañh.

25 Joh, Dëvid beh hadzodzi'-go ajinih,

Boholni'hi t'aa'lañin' si-tsíjin' yis'inħ, Niśnajin'go si'gah na-gah', ako do nah'jin' asijö'lé at'è dah:

26 Di' binina şijeih bil ho'żon, indah sitso t'aiyisi bil ho'żon;

T'ah nā bilahgo sits'is aldo' na'oli'go hanalyinħ' do:

27 Hálah, Nih do Hé'dizdi (éi hoyé'go tiho'nih bahaz'an holyé'di)

Si sizi'ni bi'nidi nih ni'zin dah éi'bañh.

28 Ado aldo' nih diyinigi do bi'nidi diłdzid'igi yidołtsél' dah.

Inah ba' hont'i'igi sił bēho'zingo a'sindläh;

Ninìn beh il-ho'żon si hadez'bingo a'sidi'lil.

29 Dîneh sik'iso, si'nidi has-to'i a'hoyāni Dëvid beh nihic'in' hasdzih, éi daztsaňh indah lēh-yiltiñh, niđih bih jiscāigi éi kwe'e nihitah di'jin'go.

30 Éi'bañh a'hodon'i'li-yahalne'e jiliñ'go ako God t'a bih binał hac'in' adi'nid. Ha-

ts'ando n̄idahwiléh'igi nās
ocił'go la' nat'āni dasidah'igi
dahbiždī'nołdał;

31 Di atsé'dań bìł bē'ho-
ziñdgo, Christ na'hi'nādigi
beh hadzodzi', Hayi'sizi'ni do
Hé'diz hol-yé'di ho'ní' sida'
dah n̄it'en, indah bits'is n̄i-
dih diłdzid'igi t'ado yiyiltsań'
dah.

32 Di Jesus, God na'bidi'sah,
eí t'aaniltso badahwilne'igi
adét'inh.

33 Di'bañh God bì'la' n̄iś-
na'jín'igi beh wo'dahdi dah-
yidiłtiñh, ado Ata bits'ań-
deń God bih Niłc'ih Diyin
beh ha'nihot'ańgo, di daoł-
tsan'igi indah dadohts'a'igi
ha'dayil'doh.

34 Hálah, Dévid eí t'ado
ya'díłhił biyi'go iyā dah: n̄i-
dih t'a bih anih, Ei Jího'vah
sih Bohonišni'hi ayidi'nid,
Si'la' n̄iśna'jín'go dahnidah.

35 Nih daana'i bïkā dahdi'-
nil'ëzgo aś'lago indah.

36 Di' bînina ha'nidi Ízrel
dîne'e t'aaltso t'aani'go bìł
bèdaho'zin le', Joh, God eí
Jesus, t'a eí tsin-ałna'oszít
bañh'gi bìł a'dasołkäligi eí
Boholni'hi indah Christ n̄i-
lin'go a'yilah.

37 ¶ A'kohgo di déidizts'ań-
go t'a a'ko dabijéih baa'daaž-
jil nahalín siliń', Piter indah
la' dal'adigi aldo' t'aaltso
adayidi'nid, Dineh sik'iso,
hášan' dadi'nił?

38 Ako Piter ayidi'nid, Bañ-
higi adahníł'igi yo'adahidoh-
āh, ado nahadlágó toh beh
tadanihídidoğis, Jesus Christ
bí'zí' bìk'ehgo, bañhigi adahníł'igi
niha na'hididot'ał biniyeh, ado God bih Niłc'ih
Diyini n̄ihí dadoléł.

39 Beh a'hanihot'anígi eí
n̄ihah, indah n̄ihada'ałcini
aldo', ado n̄i'zadi n̄idakai'igi
t'aaltso bah, Boholni'hi n̄ihí
God, t'a Hak'go, yídídonił'igi
n̄idih t'aaltso.

40 Ado sâd t'oahayui yeh
yaholne' indah na'yoskan'go,
Di nahonestl'iżgo n̄idakai'igi
dahinan'igi bítahdeń yisda'-
hohkäh, jini'go hadzodzi'.

41 T'a a'ko eí bìł dahożoń'-
go hazad dayiltsöd'igi na-
hadlágó toh beh tadabidis-
giz: ado t'a eí bijińh tadi
mil bì'gahgo dîneh ho nāna-
kai.

42 Ado dal'adi bih na'n̄tin'-
igi bìk'ehgo hažo'o n̄idajikai'
indah bìł a'la-ní'dajidléh, in-
dah bāh n̄ina'dajitih'igi, in-
dah sohodizin'igi dah.

43 ¶ Ako n̄idajikai'igi t'aalt-
so bìk'e t'o-bìł-dahoyé'; ado
dal'adigi lań'i alı'légo indah
beh-ého'zini a'dayilah.

44 Ado t'aaltso da'osdländ-
igi t'ałah'igi nahaztańh', ado
t'ała'iigi bajı'lan' n̄it'en.

45 Ado beh bidałnih'igi,
indah dabih nalye'i ba'nda-
hazni', ako eí dîneh t'aal-

2: 46 DALĀDI A'DADZAI BA HANE' 2: 47

tso bīh bēso a'dadīnigi yítā- t'ała'i bantsi'dadzíkesgo da-
dēzni. ha c'iyan' da'jiyan' nit'en,

46 Ado Bi-sohodizin-kin 47 God yadahanih', ado di-
go'ne' t'aakwi jinh t'ała'i bantsi'dadzíkesgo nida{j}ikai,
ado daba{g}an'di bāh déyan' jinh yisda'-hakahigi ho' da-
nit'en, bil dahožon'go indah yinil.

PĀL YÎL·ĀDI BÎH NALTSOS ROMGI KÉDAHAT'INI BÎC'ÎN'

WOLTA'I 1.

1 Ako Jesus Christ bîh nälte' Pâl, dol'âli, t'asahdi God ba hane' ya'at'êhi yahalne'i a'bîdilyah.

2 Èi t'a bitsé'dan diyin behak'eaşcin'igi biyi' nâsgo ahodonîli-yahalne'i yeh ya'nîhonîaňh.

3 Biniyé'i èi biye' Jesus Christ Bi'dahonilni'hi, èi Dêvid bîh dine'e aholci'li la' at'eh:

4 Ìndah God biye' at'ê'i èi di beh bê'hozind, ayoat'eh bîdzi'li ado Niłc'ih Diyini beh, ado daztsaň'den na'ho-nin.

5 Ako t'a èi bits'ando dajoba'i ìndah dadol'âli a'nihiidlyah, al'an dadine'e t'aałtso bîtahgo bi'zi' bik'ehgo wodlani yî'dahołnih' doleł:

6 Ako èi bîtahjîn' nihi aldo' Jesus Christ nihi'ni'niñ.

7 Ado t'aałtso Romgi kêhat'ini, God ayoayo'ni'ni, t'asahdi diyini bido'nid: ajoba'i ìndah bik'eh-hożo'ni nihi'doh, God nihiتا ìndah Bi'dahonilni'hi Jesus Christ bits'ando.

8 ¶ Altseh', nihi daohdlan'-igi nahasdzan bikâgo haodzi'igi, èi bik'eh Jesus Christ beh, sih God ahe'he bîdi'nid.

9 Ako t'ado a'hodiszé'hi sodiszingo t'aa'łajin' nihi aldo' niha adišnih', di'di God sa bîl bêho'zîn, si sizi'ni beh banaşa'igi Biye' ba' hane'igi bik'ehgo:

10 Di k'adt holzis'igi hożon'go niha de'sał li, bikah sodiszin, God inizindań.

11 Beh nihiidzil doleli niłc'ih t'a joba'e ayilya'i sił bêho'zinigi la' nihi desk'el'go biniyeh t'a k'adeń nihiiltsańh;

12 Aldišni'ni èi dih, nihi ìndah sih do' ahélt'ego t'ała'i wodlani deisidlango ako ìndah nihił dahożon' doleł.

13 Ako sîk'iso lańdi adi niha de'sał nizin', (nídih nat'ań aso'sini) èi di nihił bê'dahodozinł, k'adt t'eyah nihiłtahgo deisohdländigi nanise' binest'ań'igi k'ehgo beh nihi dî'nes'inł, la' al'an dadine'e bîtahgo giat'ego.

14 Sih t'eyah di bic'in' banha'a'i niślinh, Griks ìndah al'an dine'e nîdaldzi'di, ìndah

dîneh dahwiyâni, ado do-dahwiyâni aldo'.

15 Ako k'adt nihic'in' ašt'è-a'dišyah t'a nîna'dînîst'înjîn' Romgi kéhoht'ini hane' ya'a-t'ehi beh nîhił dahodeşnih.

16 Ako Christ ba' hane' ya'-at'ehi do baya'nîsîn dah, hâlah, ei God bih beh-adzi'li bik'ehgo yîsda'ildé'hi, da'odlan'igi t'aaltso bic'in', Juz altseh indah Griks aldo' bîc'in'.

17 Hálah, t'a ei biyi'gi God bih t'a-ako-giadza'igi bêho-zin, odlando naodlani, t'a beh-ak'eaścînîgi at'ego, baňhigiat'è-baňh-at'dini ei odlanh yeh hînâ dolêl.

18 ¶ Ako ya'dilhîl biyi'den God bih beh-atiel'i'ni bêho-zin, dîneh t'aaltso do-God-bik'ehgo-adat'è'i bic'in', indah dîneh bih do-akwi-adat'è'i, ei do-akwi-adat'è'i biyi'taani'ni ya adayo'sin.

19 Hálah, dîneh ei t'aaltso God at'è'i bil bêdaho'zîn, ako God t'a bih hoł yè'daho'sind ei'baňh.

20 Hálah, bih do-daats'ini na-hasdzan al'ya-do t'a yit'inh, a'dalya'i beh bêho'zîn, t'a bih beh-adzi'li hol'ágóigi ado God at'è'i; ako do do beh-a'dahozdilzin le' at'è dah.

21 Hálah, God bil bêdaho-zîndań nîdih do ei jiliń'go ha nîtsi'dakes, do nîdih ha-c'in' ahèh daní'zîn dah, ei'-

baňh baňhigiat'è bil a'dat'iñh, indah dabijéih baňhigi adat'ego ei bil tl'e ada-ho'sin.

22 T'a a'ko nîdih ayoat'eh hwiyâni danidlînh daní'zîn, nîdih ei do hwiyâñ dah a'dadilne'.

23 Ado God yeh-ayoat'eh yêni' lahgo a'dayilah, dînes'-cin indah nîdat'a'i, indah nîdaldloši, indah nîda'na'i di yi'dailah.

24 ¶ Kot'è baňh God aldo' yo'-adibidez'anh dabijéih baňhigiat'è yeh yi'dindanîli'ni bîc'in', indah dabits'is do bil danîlin' dahgo adayo'sin:

25 Ei God bih t'aani'ni wo'c'id yîl alnadéznîl, ado a'dalya'i yic'in' nîdaha'lâ do bil danîlinh, I'ilai' bilahgo; ei hol'ágó baha'nih. Akot'è le'.

26 ¶ Di' bînina ba'i'hi bî-dahononi'ni bic'in' God yo'-adabidez'anh: hálah, bidaas-dzań nîdih do a'dadonił dah yengi a'da'dil'inh.

27 T'a akot'ego dîneh aldo' asdzanî al'in'gi bil bêdaho-zin nîdih yîts'anjîn' a'dat'ego; joh, t'a bih dah t'aiyi-si ba'i'hi bîdahononi'ni yeh aha-naldéh', ado di yeh aha-naldéh'igi ei nat'ango yik'e tidahonih.

28 ¶ Daholóni t'aaltso bil bêdaho'zîn nîdih God t'eyah do t'a'k'adt dêniżin' dah, ei'-di baňh God hoye'go antse'-

hakesi ya'dahodez'añh, indah ał'an adat'e'i do-bida-honédzäni ałdo' bic'in'.

29 Ako di t'aaltso bī dahèl, dc-akwi-adat'e'i, na'ageh' beh ts'i'na'ada'i, bañhigiat'e'i, adahononi'ni, a'doya', adah-jin'idli'ni bī dahèl', indah adiyolyèl'; sad e'tāh, anot'āh indah adilāh;

30 Asézin nat'a'i, ane'deñ yałti'i, God déjo'la'i, do-ił-i-linh, a'daha'nih, a'dādzodlī, bañhigiat'e'i a'nidī an'dayodli'hi, biści'ni do yik'eh-dahoł'i'ni.

31 Do-ak'idaditìn'hi, ałha-dét'anh dayini'si, t'o ak'indakai, nidacon'i do banaho'joñ adat'e'i, do bił a'hojoba'i:

32 Di ako'daniligi t'aaltso a'dodinl; akot'ego God yé-has'añh; di bił bēdaho'zin nidiñ t'a yandakai, ado do di t'eyah dah ałdo', la' do' yandakai éi bił dahonel'niñ.

WOLTA'I 2.

1 Èi'bañh la' díneh no'li'ni do anjít'in dah, nanałahjin' díneh an'i'hi beh, hálah, beh anant'ini, éi t'a nih beh a'danant'ingo at'eh éi'bañh; ako lahjin' beh anant'ini éi nih ałdo' bānanināh.

2 Di nihil bēdaho'zin ko'-dajit'inigi éi God yéhas'ani hak'jin' saañh', t'aani'ni bi'k'ehgo.

3 Indah nih díneh la' ko'da-

t'inigi beh bānant'ingo, t'a éi nih ałdo' bānanināgo, da' God yéhas'aniis ba dādi de-sał nih n'zin?

4 Doda'i dats'i dih: beh-ajo-ba'i k'ehgo t'añ bic'in' nina'-hidahi niyo'lałi do nīl bēho'-zin dah éi'bañh?

5 Ado nijéih tseh' nahalini indah do-łahgo-o'ne'-at'e'i beh ałi'doni'li a'danihi'nił, ałidinił bijin'jin', éi God t'a bił nihil yé'hodosinł, yéhas'ani ya'at'ehi bik'ehgo.

6 Díneh t'aaltso ał'an adaniligi bik'ehgo éi God hac'in' na'diyolèł:

7 T'aaltso ní'zago ha'daol-ni'ni ya'at'ehgi ahat'ini beh ayoat'e'i, indah beh-ił-idli'ni, indah inah doyicon'hi ha'deidez'in'i, éi t'eyah hol'ágoinani dabih dolèł:

8 Nidih t'aaltso a'c'añh-ya'-dal'ti'i indah t'aani'ni do yik'eh-dahoł'i'ni, nidiñ do-akwi-adat'e'i yik'eh-dahoł'in', éi t'eyah yé'go ahaciñ'i indah ałtidolni'li dabih dolèł.

9 Díneh t'aaltso ał'an dahaniñi bañhigi adanili éi tiho'-nih indah ac'in'-nahwi'nah dabih do, Juz ałtseh indah Griks ałdo',

10 Nidih díneh t'aaltso ał'an dahaniñi inah-ya'at'ehi yandakai éi t'eyah ayoat'e'i, beh-ił-idli'ni indah bik'eh-hożo'ni dabih do, Juz ałtseh indah Griks ałdo'.

11 Hálah, God éi dineh ał'ań adat'éli do bìł ał'ań at'égo yantse'kes éi'bańh.

12 Hálah, bik'eh-o'o'niли t'a-géd bańhígí a'dadzai éi bìk'eh-o'o'niли t'agéd a'dado-dinł: indah bik'eh-o'o'niли beh daholoń nídih bańhígí a'dadzai éi t'eyah bik'eh-o'o'niли beh ban'dahodot'inł éi'bańh;

13 (Hálah, bik'eh-o'o'niли děi-dits'a' nídih do yík'ehgo ašt'e'-daöne' at'é dah God binał, bik'eh-o'o'niли yík'ehgo ada-ní'li éi t'eyah t'aiyisi ašt'e'-danił.

14 Hálah, ał'ań dadine'e di bik'eh-o'o'niли beh a'dadin-ígí, t'a bìh adat'é k'ehgo bìk'eh-o'o'niли yík'ehgo a'danił, a'kohgo bik'eh-o'o'niли beh a'dadinigí éi t'eyah t'a bìh bik'eh-o'o'niли a'da danidlińh:

15 Ako éi bik'eh-o'o'niли o'o'li'li dabijéih biyi'di beh bìk'edaaścińh nídahalin éi bë-ho'zin, indah il'-ého'sini éi aldo' bìł dahalne', ado ɬahjín' ak'ihodit'ah t'eyah yantsi-dakes, t'a dabih éi dodago éi'bańh;)

16 Bénikángo dineh ał'ań adajít'é'i nídażnılı'n yēn'i' éi God yéhas'ani yeh hān'do-tinł, Jesus Christ beh, sha'hane' ya'at'éhi bik'ehgo.

17 ¶ Jo'akon, Ju ni'di'ni'ni indah bik'eh-o'o'niли beh ant'eh, indah badzinılı éi God,

18 Ado nih t'eyah yi'na-haa'i nił bëho'zin, indah ał'ań at'é'i dabi'yisi nił t'a-a'ko, indah bik'eh-o'o'niли beh nan-di'nestań:

19 Ado do-da'o'i'ni ba'na-sah, indah bìł-dat'l'é'i dahol-in'jin' bìł c'ëheskäh nih ní-zingo éi nił t'aani,

20 Ado do-dahoyáni nanis-tin nih ní'zin, ałcini bo'hoł'ahi níslıńh nih ní'zin. Nih t'eyah bik'eh-o'o'niли biyi' beh-ëho'zini indah t'aani'ni at'é'i né holon.

21 Nih t'eyah, jo'akon, ɬah-jin' na'nfini ní'linh, akot'é nídih nih t'eyah do na'adin-tin dah, éi'sań' ha'at'égo ? Na'nfinigo ɬahjín' dineh, Do ažniińh' dah, bìdinińh, nih'-sań' da' aniińh'is?

22 Nih, ɬahjín' dineh, Do až-dilé dah bìdinińh, Da' adile'is? Nih ał'ań adat'é bidaalya'i t'aiyisi sínishit, da' nih'is bì sohodizin-kin do bì aniińh' dah?

23 Nih bik'eh-o'o'niли badzi-nili'go iní'sin, ako ɬahjín' da-binał God do-iliń' dās i'nílah, bik'eh-o'o'niли do bik'eh-honiń'go beh?

24 Hálah, yízih'igi God, éi ał'ań dine'e bítahgo t'aiyisi ba'ih'go ya ya'dałti', nih ant'é'i bìninanah, t'a beh-ak'eaś-cin yeńgi at'égo.

25 Hálah, aldo' bik'eh-o'o'niли bik'eh-honiń'go, éi t'aa-

ni añh-na'ñinolgi'si ya'at'eh do: na aldo' di'di bik'eh-o'o'-nili do bik'eh-honiñ'go t'éyah añh-na'ñinolgi'si nih'-igi do-añh-na'ñinolgi'sgo al-niñ.

26 Éi'bañh, jo'akon, do-bañh-na'hinešgiz'igi éi biki'eh-o'o'nili ya'at'ehgo beh ba'nahot'ani, beh bana'idot'inili yāahalyāni, da'a'kos di do-bañh-na'hinešgiz'igi, do t'a bañh-na'hinešgizgo biciñ' yidol'tah dah?

27 Índah da'a'koś do-bañh-na'hinešgiz'i, t'a bidižcín'igi k'ehgo bik'eh-o'o'nili t'aaltso yiila'i, ako nih, naltos na'al-yai índah añh-na'hinešgiz'i beh na'az'ani bilah nídiniltali da' eis do yeh nan'dot'inil dah?

28 Hálah, la' t'aani Ju niliñ' nídiñ yeh-at'è'i beh nil'in'go ei do Ju at'è dah; na aldo' ei t'aani bañh-na'hinešgiz'i niliñ' nídiñ yeh-at'è'i beh nil'in'go ei do bañh-na'hinešgiz'i at'è dah.

29 Nídiñ la' t'aani Ju niliñ ni ei ya'at'è'i t'aani bi holon; índah añh-na'hinešgiz'i ei bijéih índah niłc'ih bi holon'go at'eh, naltos beh ei' do-dah; beh baha'ni'hi ei do díneh bits'ando dah, God t'èyah bits'ando.

WOLTA'I 3.

1 A'kośan' di Ju ha'at'i yeh

la' yil'inh'? Ado añh-na'ñinolgi'si ei'sań' ha'at'i bañh-iñlinh?

2 Lañ'igo al'an at'eh: hálah, ágago at'è'i éi God bizad ba yilyah' éi'bañh.

3 A'kośan' la' do da'odllañ dahgo? Da' do-dayodlan'igis éi God beh-wodlani do-iñlin'go idoliñ?

4 Dodah lañh': t'a beh-ak'eaścín yeñgi at'ego, Bi'ní God at'è'i t'aani, índah díneh t'aaltso at'è'i woc'it, ako beh haindzi'igi beh t'aani siliñ', índah beh anisint'iñdi beh bik'eh-didi'dlèt.

5 Ako nih do-akwi-éet'è'i beh bëho'zingo éi God bih t'a-a'ko-giadza'igi éi t'aiyisi ya'ateh, a'kośan' ha'at'i dadidi'niñ? Da' a'koś God do-akwi'go afe'elinh? (díneh k'ehgo adiśnih:)

6 Dodah lañh': akośan' ha'at'ego God yéhas'ani beh na-hasdzan bikágo al'an dadi-ne'e yeh yandot'inil?

7 Joh sih yoc'idigi beh bëho'zingo God bih t'aani'ni, índah ei ayoat'è'i alahgo bëho'zingo, ha'at'egośan' sih aldo' bañhigi anist'ego sa na'hat'inh?

8 Índah ha'at'egośan' do ha'ní' bañhigiat'è bayikah dah? (la' asézin'go adadi-ni'ni yeh nihā dahanle'igi bik'ehgo,) ako bañhigi ade-nilgo bits'ando ya'at'ehi ho-

doléł? Hoyé'go beh banda-haz'an'igi éi t'aiyisi ya'at'eh.

9 ¶ Ado ha'at'i? Da' nihí'is bílähgo adanit'eh? Dodah, t'aiyisi dodah: ts'ide altseh t'aani dadi'nid, éi Juz indah Griks t'aaltso bañhigi adat'eh.

10 T'a beh-ak'eaścin yengi at'ego, T'ado la' akwi-at'e'hi dah, dodah, do la'dah:

11 Ado do la'dah ak'editin'h' dah, indah do la'dah t'a'k'adt God bił bë'hoziń'di dah.

12 T'aaltso hont'i' yits'a-dahaskai, ado t'aat'è-nít'en do'i liń'-dah dazliń'; ako do la' ya'at'ehi yanagáhi dah, do dah, do la' dah.

13 Dabiza'gi éi jíscá ań at'è'i at'eh: dabítso t'eyah yeh da'noāh: dabidá biyádeń t'eyah tl'iś yeh na'altse'di at'eh:

14 Dabizé t'eyah o'dzih indah ak'edinih-sád bì hadadezbín:

15 T'sinłgo adiyolyél t'eyah yic'in' ayoa'dat'ińh:

16 I'oldin'li indah ac'in' náhwí'nah éi bił ba'dahont'i'.

17 Índah beh-hožo'ni ba-hont'i'i éi do bił bëdaho'zin dah:

18 God beh ba'nahas'ani do bik'è bił dahoyé' dah.

19 ¶ Ako k'adt nihíl bëdaho'zin bik'eh-o'o'niли ani'ni éi ba'a'dalyai t'aaltso yic'in' anih, do ha'at'ego dah hadzidzh' dah, indah nahasdzan

bikägo al'ań dine'e t'aaltso bañhigi at'ego ba' hadodzih, God binał.

20 Éi bañh bik'eh-o'o'niли bi' ilni'hi beh la' nijiga ha'at'e' do aśt'è-níł' dah do, God binał: hálah, bik'eh-o'o'niли éi t'eyah bañhigiat'é'i beh bëho'zin éi'bañh.

21 ¶ Nídih k'adt bik'eh-o'o'niли t'agéd God bih t'a-ako-giadza'igi bëho'zin, bik'eh-o'o'niли indah ahodoní'li-yadahalne'i yadaholne',

22 God bih t'a-ako-giadza'igi nídih, éi Jesus Christ beh odláni t'aadziłtso hac'in', indah daodláni t'aaltso dabi-k'ih: hálah, do la' al'ań at'è dah éi'bañh.

23 T'aaltso bañhigi a'dadzah, indah God yeh ayoat'é'i yiohdanes'änd éi'bañh.

24 Ako beh-ajoba'i beh t'a-jí'k'eh aśt'è-dadzah Christ Jesus beh ak'e-na'ilyago:

25 Éi God níné'idinianh, náhidonih'go, bih dił beh odlan'-go, bih t'a-ako-giat'éi bëho'zin do, bañhigi o'o'nił yen' anahidit'ah doléł biniyeh, God t'o yil at'eh heń'.

26 Di k'adt holžis'igi biyi' adišnin'igi, t'a bih bih t'a-ako-giadza'igi bëho'zin: God t'a bih t'aani'go o'o'li'hi at'eh, ado indah Jesus dayodlan'-igi t'aaltso God aśt'è-yi'la'i a'dat'eh.

27 A'kośan' hādi a'dādzodlı?

Éi do bahaz'añ' dah. Hai bïk'eh-o'o'niiliš beh? O'o'niiliš beh? Dodah: wodlāni bïk'eh-o'o'niili t'eyah beh.

28 Éi'bañh k'adt aṣt'e' ni-tsidasikezgo la' dineh odlāni beh ha'at'e' yēni' hanh at'dingo a'ho'dilyah, beh la' onil'go bik'eh-o'o'niili t'agéd.

29 Da' a'koś Juz t'eyah bah God jilinh'? Da' al'añ dine'eis aldo' do ba' dah? Aou, al'añ dine'e aldo' bah:

30 Jo'akon, t'ala'i God éi añh-na'hinešgi'zi wodlāni beh ha'at'e' yēni' hanh at'dingo idolił, indah do-hañh-na'hinešgi'zi éi wodlāni bïk'ehgo t'a akot'e dolèł.

31 ¶ Da' a'koś beh-odlāni beh bïk'eh-o'o'niili do-i'lin'go a'dél'inh? Dodah lañh': aou, bïk'eh-o'o'niili i'lin'go a'dél'inh.

WOLTA'I 4.

1 Ha'at'išan' dadidi'nił ako, éi Ébraham danihiña yēni', t'a bidiżcın en' k'ehgo, ha'at'i bił bē'hozin'?

2 Ako Ébraham ajoli'hi beh ya'at'ehgo-aṣt'e'-aždil-yägo, éi beh ayoaništ'eh dzi ni'zin do, n̄idih God bīnał éi' dodah.

3 Ado diyin beh-ak'eaścın'-igisan' ha'at'i nih? Ébraham éi God yodlañ'go éi beh ha'at'e' yēni' hanh at'dingo hac'in' nal'ta'.

4 Joh, dineh la' ajoni'hi éi adéna këh n̄idih do ajoba'go aīlya'i bïk'eh dah, dzosbāni t'eyah.

5 N̄idih la' do ha'at'i-dah ajolił'go indah God do-bil-niliń'go-naǵa'i n̄idih, éi ya'at'ehgo aṣt'e-el'i'ni, jodlāngó t'eyah, beh ajodlāni beh ha'at'e' yēni' hanh at'dingo hac'in' néidol'tah.

6 Ado Dévid aldo' yahalne', Ła' dineh do ha'at'i-dah ajo-lił' dah n̄idih, God ha'at'e' hanh at'dingo hac'in' nayił'-ta', éi'bañh t'aiyisi hoł hożon.

7 T'a éi hojilne'go ajinih, T'a bizadakäh a'dadza yēni' t'aałtso ban'dahidest'anh, indah bañhigi a'dadzidza yēni' t'aałtso hak'ėolcon', éi'bañh hoł daho'żon.

8 Indah aldo' la' dineh Boholni'hi do bañhigiat'è hac'in' yiyił'ta'i éi t'aiyisi hoł hożon.

9 Da' di ił-hożo'niili bañh-na'hinešgi'zi t'eyah bah, do-bañh-na'hinešgi'zi dats'i aldo' bah? Joh, a'dadi'ni'go wodlāni beh Ébraham a'at'e' hanh at'dingo hac'in' nal'ta'.

10 Ha'at'egośan' ako yel'ta'? Hanh-na'hinešgi'go dats'i, do-bañh-na'hinešgi'go dats'i? Hanh-na'hinešgi'go éi' dodah, do-bañh-na'hinešgi'go t'eyah.

11 Ado indah beh-ěho'zini

hadé't'ańgo dziniziń'igi, éi ańh-na'hińeśgí'zi, odláni beh a'at'e'-ańh-at'dingo beh-bé-ho'zini, t'ahdo hańh-na'hińilgís yeńdań hwé holoń yéní: daodlan'igi t'aaltso, do-bańh-ní'dahíneśgíz dah nídih dabítā jiliń' doléł; indah aldo' ha'da'at'e' yéní hańh a'dadingo dahac'in' naídol'fah:

12 Bańh - ní'dahíneśgíz'igi bah ańh-na'hińeśgí'zi bítā jiliń', nídih do t'a éi t'eyah dah, níhińa yéní Ebraham yodlań yéní t'ahdo bańh-na'hińilgís yeńdań beh holon yéní yike'-k'ehgo dayikáhi aldo'.

13 Hálah, beh-níhot'áni éi Ebraham nahasdzan bí doléli, do bik'eh-o'o'níli beh dah, hoh indah ho díne'e dahilci'hi nídih odlan'go a'at'e'-ańh-at'dini t'eyah beh.

14 Ako t'a-hai'-dah níidakai śin bik'eh-o'o'níli beh bí dadole'li dazlin'go, wodlań yéní do-i'lín'-dah al'yah, indah beh a'nahot'áni yéní do-idéńi'go al'yah.

15 Hálah, bik'eh-o'o'níli beh i'olní'li éi atiel'inh éi'bańh; bik'eh-o'o'ní'li do-holon'gi t'eyah běhaz'áni bítis nídel'tali at'din.

16 Éi'bańh di odláni t'eyah beh, ako t'a joba'e éi' beh; kot'e bańh, beh a'nahot'áni éi t'aani, da'hilci'hi t'aaltso

bic'in'; ado bik'eh-o'o'níli beh daholoni do éi t'eyah bic'in' dah, nídih aldo' t'aaltso Ebraham yodlań yéní dayodlań bic'in'; éi t'aaniltso níhińa at'eh.

17 (T'a beh-ak'eaścín yén-gi at'égo anih, Al'ań dadine'e lań'i bítā a'niślah), God t'a bih binał dzosdlań, danezzan'igi dahanágo ana'yodli'-li, indah a'dadini nídih daholón' nahalin'go yeh hadzi'i.

18 Ako t'ado beh-ha'honih'i dah nídih odlan' beh ha'honih, biniye'i éi al'ań díne'e lań'i bítā jiliń' do; t'a beh haodzi' yen' bik'ehgo, Na'al-cini da'hilci'hi at'é doléł.

19 Ado odlan' do do-níldzil'goh, t'a hoh ajit'é'i k'adt nezna'din bi'gahgo ho na'-haigo, hats'is daztsań nahalin'igi t'eyah do bantsí'dzíkes dah, do nídih Sara biš-c'ít do niłdzil dah siliń'igi bantsí'dzíkes dah:

20 T'a hoh t'eyah do-wodlańi biyi' God yeh ha'nihoní-áni do bik'ē nažnít'i dah, nídih bidzil'go odláni beh God yeh ayoat'é'i bahojinih;

21 Ado yeh ha'nihonian'igi aldo' yinél'ańgo la' yidoliłgo hol běho'zín, éi'bańh t'aiyisi dzinizin.

22 Ako éi'bańh ha'at'e'-hańh-at'dingo hac'in' yel'fa'.

23 Ado do t'a hoh t'eyah ha

beh-ak'eaściń' dah, di hac'iń' yélta'igi;

24 Nihi aldo' t'a éi níhic'iń' yi'dolťah, Jesus, Bi'dahonilni'hi daztsań'den né'idisa'i déidlango;

25 T'a éi bańhigi adé'nili bik'e nilti'ni, indah biniyeh ná'bidilza'i éi beh do níhihodit'i'go nídekai.

WOLTA'I 5.

1 Éi'bańh odlani beh ya'-at'ehgo-ašt'é-idzah, ako Bi-dahonilni'hi Jesus Christ beh, níhita'gi, God indah níhi do'ho'žoń nahasdliń':

2 Ado t'a éi aldo' beh, ajoba'i biyiń' nidasidzin'igi odlanh beh bih hikah, indah God yeh ayoat'éi nídadini'nih'igi éi t'aiyisi bah níhił daho'žoń.

3 Indah do t'a éi t'eyah akot'é dah, ac'iń'-nahwi'na nídiń' bik'e ha'dainilnih: bě-ho'zingo éi ac'iń'-nahwi'nan'-igi éi beh ha'honih';

4 Ado ha'honih' beh o'hoan; indah o'hoan'i éi beh nahodí'no'nih:

5 Indah nahodí'no'nih'igi do ayaha'singo e'eléh' dah, hálah, beh-ayoo'o'ni'ni God bits'ańdoigi da'nílt's'ańgo dasidešgiz danihijéih biyiń'. God bih Niłc'ih Diyini beh, ako t'a éi aldo' níha yilya'i at'eh.

6 Hálah, dzil t'ah níhè at'-dindań, ba'holzižgo, do-God-

bik'ehgo-adat'é éi Christ ya' daztsań.

7 Dineh la' ba'at'e' at'dini do t'a'k'adt la'dah ya' daztsań dah, nídiń la' da'ańsań' dineh ya'at'éhi t'a'k'adt ya' nína'adet'ańgo dadotsań.

8 Nídiń t'a'aniltso bańhigi adé'nil'go Christ níha daztsań, éi' beh God yeh ayoo'-o'ni'ni níhic'iń' a'yilah.

9 Ako k'adt t'eyah bih díł yéní' beh ya'at'ehgo-ašt'é-dadzā, ado ná bilahgo dolé'li éi t'a bih beh ayoat'eh atéeli'ni bits'ańdo yisda'-dikah.

10 Hálah, beh ena'i danidlin yeńdań, níhita'gi, God indah níhi do'ho'žoń nahasdliń, biye' daztsań beh, ako ho'žoń nahasdliń'igi ná bilahgo dolé'li éi yeh hinani beh yisda'-hikah.

11 Indah do t'a éi t'eyah dah aldo', God beh t'aiyisi níhił daho'žoń, Bi'dahonilni'hi Jesus Christ beh, t'a éi beh k'adt níhadet'ani altso k'hez'don siliń'.

12 ¶ Éi'bańh ako'dzago nahasdzan bikágó t'aat'é-nít'en dineh t'aala'i beh bańhigiat'é'i hazliń, indah bańhigiat'é'i beh aninéh hazliń'; éi'bańh dineh t'aaltso bitahgo aninéh siliń', t'aaltso bańhigi a'dadza éi'bańh:

13 Hálah, bik'eh-o'o'ni'li t'ahdo haléh yeńdań bańhigiat'é'i nahasdzan bikágó t'a

holoñ nít'eñ, nídiñ bik'eh-o'-o'niñ atdingo bañhigi-o'o'niñ do yél'ta' dah.

14 T'a ako nídiñ aninéh t'éyah bik'eh ahoniñ nít'eñ, Edam bañhigi adzado Mozes hazlin'jin', ažaňh Edam bê-haz'ani yilah nídeltal'igi bik'ehgo do bañhigi adadza dah nídiñ; joh, t'a éi t'éyah dogáli yélt'e'i jiliñ nít'eñ.

15 Nídiñ bêhaz'ani bilah nídeltal'igi indah t'aji'k'eh-ailya'i aldo' do ahélt'è dah. Ado t'ala'i bêhaz'ani yilah nídeltal'igi beh lan'i daneznágo, ako bilahgo at'e'i éi God beh-ajoba'i indah t'a joba'e ailya'i la', dinéh t'ala'i beh, Jesus Christ éi t'oahayui ya' a'dzah.

16 Índah t'ala'i bañhigi a'dzai indah ailya'i aldo' do ahélt'è dah; hálah, t'ala'i beh anahas'tindo éi t'aanigo beh a'nahot'anh, nídiñ t'aji'k'eh ailya'i éi lan'i bêhaz'ani yilah nídelta'li beh ya'at'ehgo ast'e-dadzah.

17 Hálah, dinéh t'ala'i bañhigi a'dza binina aninéh bik'eh ahoniñ'; t'a ako nídiñ bilahgo at'e'i, éi t'aałtso joba'i ayoat'e'i indah a'at'e'-anh-at'dini badadest'an'igi dabih, éi inah beh bidahol-nih' do, t'ala'i beh, Jesus Christ.

18 Éi'bañh t'ala'i bañhigi a'dzaig'i beh ana'hast'indgo

éi dinéh t'aałtso beh ba'na-haz'anh; t'a akot'ego t'ala'i biñ t'a-ako-giat'e'i t'aji'k'eh ailya'i, indah inah ya'at'ehgo ast'e-ilya'i aldo' di dinéh t'aałtso dabic'in'.

19 Dineh t'ala'i do ak'eh hojišcin'igi bik'ehgo t'oahayui bañhigi adani'li dazlin, t'a akot'ego t'ala'i ak'eh-hol'i ni bik'ehgo t'oahayui bada'at'e'-bañh-a'dadini a'dadolnil.

20 T'ah nā bilahgo bik'eh-o'o'niñ hazlin' bañhigi ahoni'li t'oahayui beh yidoltsel'biniyeh. Ado bañhigi ahoni'li t'oahayui nídiñ bilahgo at'e'i, éi ajoba'i alahgo anelán:

21 Ado bañhigiat'e'i bik'eh anonel' yeŋgi at'ego aldo' ajoba'i bik'eh a'hoñiñ do, t'ala-ko-giat'e'i beh, hol'ago inah bic'in', Jesus Christ Bi'daho-nilni'hi beh.

WOLTA'I 6.

1 Ha'at'išan' dadidi'niñ ako? Da' ajoba'i t'oahayui dolé'l danidzingös ha'ní'di bañhigiat'e'i ba yikah dolé'l?

2 Dodah lanh'. Ha'at'ego-šan' ako bañhigiat'e'i bic'in' dasitsan'go t'a éi biyi' násgo nádahini'ná dolé'l?

3 Da' dös t'a Jesus Christ biyi' ní'nihi'de'níl'igi a'nilt'e'-go daztsan'go ne' a'nihi'do'níl'igi níhiñ bédaho'zin dah?

4 Éi'bañh daztsań'go t'a níhił yo'aho'dilyah : ado Aťayeh ayoat'é'i beh Christ daztsań'den, né'idisa'i bik'ehgo níhił aldo' inah a'nidi bì níndékai doleł.

5 Hálah, t'a daztsan'igi giat'égo t'a bìl lèh níhido'já, ako t'a akot'égo na'bidilzäh-igi níhił aldo' akot'é doleł:

6 Di níhił bédaho'zìn, al-k'idań adanit'é yéni' éi bìl tsín-ałna'öszít bañh dahidilt'e', ako ats'is bañhigiat'é'i bik'eh hodidodlèl biniyeh násco bañhigiat'é'i do bik'eh dahonil'in' dah doleł.

7 Hálah, la'dah dadzíztsan'igi éi bañhigiat'é'i bits'ańdo hwé'docit.

8 Ako k'adt di déinidlańh, níhił Christ bìl dané'nágo, t'a éi aldo' bìl dahini'ná doleł:

9 Bého'zingo Christ daztsań'den na'bidilza'i éi do dana'dotsań dah, ako aninéh do bik'eh-nádidlin' dah doleł.

10 Hálah, dadzíztsań'go éi t'aalah'adi bañhigiat'é'i bìc'in' dadzíztsańh : indah éi yeh hínáni, éi God t'eyah bìc'in' jinah.

11 T'a akot'égo adantsi'dah-kes níhił aldo' bañhigiat'é'i bìc'in' dasínonágo, nídiń dahinohnáni éi God bìc'in', Jesus Christ Bi'dahonilni'hi beh.

12 ¶ Éi'bañh do ha'ní'di bañhigiat'é'i danihits'sis da-

dotsa'li beh bi'dahonołnih' dah do, ako éi beh ada'honi'ni éi do bik'eh hojil'in' dah.

13 Do nídiń níhitis'sis bêhadit'é'i ba'at'e'-holo'ni beh ajołił dah bañhigiat'é'i bìc'in': ako God bah a'dadiyoht'ahgo t'eyah, éi la'danezná nítt'enigi ní'daho'niń giat'égo, indah níhitis'sis bêhadit'é'i a'at'e'-at'dini beh a'dałilgo God bìc'in'.

14 Índah bañhigiat'é'i éi do bi'dahonołnih' dah do : bìk'eh-o'o'niłi éi do ba'adanoht'é' dah, ajoba'i t'eyah.

15 ¶ Ha'at'egosan' ako, da'ajoba'i t'eyah ba'adanit'égo, ado bik'eh-o'o'niłi do ba'adanoht'é' dahigis binińha'ní-di bañhigi a'de'nił? Dodah lańh.

16 Da' dös níhił bédaho'zìn dah, t'a bah a'dadiyońi'l-igi éi bik'eh dahonoł'i'ni, bìh na'nil danołińh, t'a éi bik'eh dahonoł'in'igi éi bìh na'nil danołińh; hai śiń, bañhigiat'égo éi aninéh bìc'in', indah ya'at'ehgo ak'eh hojil'inigo éi t'a-ako-giat'é'i bìc'in'.

17 Ako bañhigiat'é'i bìh na'nil danołiń'dan nídiń, beh na'ntini beh níhić'in' haodzi'igi danihijéih beh bìk'eh dahośołciń'go, éi bik'eh God bìc'in' ahé'hasin.

18 Ako bañhigiat'é'i bits'ańdo níhe dadescít'go, ako

t'a-ako-giat'ē'i bih na'nīl da-so'lin'.

19 Hasdzi'igi t'a dīneh bīk'ehgo adiśnih, hálah, nīhi-tah do dahoł'dzil dah ēi beh at'eh: ado īndah nīhīts'is bēhadit'ē na'nīlgo di bādahidisoanh ēi t'aiyīsi ba'ihi īndah bañhigiat'ē'i alta'dazt'i'i bic'in': t'a akonānat'ēgo k'adt nīhīts'is bēhadit'ē t'a-ako-giat'ē'i badahidohāhīgi t'eyah, t'asahdi adanoht'ē do-lēl.

20 Hálah, t'ah bañhigiat'ē'i bih na'nīl dano'lin' yeñdań t'eyah, t'a-ako-giat'ē'i nīhē at'din.

21 Ako t'aałtso k'adt bayadanosin'igisań' ha'at'i bits'ańdo nīhē hazlin'? Jo'-akon, aninēh t'eyah t'aałtso beh nīdahāzt'i.

22 Nīdih k'adt bañhigiat'ē'i bits'ańdo nīhēdadeścit īndah God bih na'nīl dosoliń'go, nīhē hazlin'i ēi t'asahdi at'ē do, īndah beh nī'nēl'āni ēi hol'āgo inah at'eh.

23 Hálah, bañhigiat'ē'i na-yile'i ēi aninēh at'eh; nīdih God ainila'i ēi inah do-nīnt'i'i at'eh, Jesus Christ Bi'dahonilni'hi beh.

WOLTA'I 7.

1 Da' dōś nīhił bēdaho'zīn dah, sīk'iso, (bic'in' yaśti'igi ēi t'aałtso bik'eh-o'o'nił bīk'eho'zīn,) dīneh ēi bik'eh-

o'o'nił yik'eh hołiń' do, nīzniłdińd bijin'jin'.

2 Ako asdzanı la' bik'eh-o'o'nił bik'ehgo ha hastin bo-hołnih' do nīzniłdińd bijin'jin'; nīdih ha hastin daztsań'go t'eyah bik'eh-o'o'nił bik'ehgo t'a hoz nī'singo nī-najidā do.

3 Ado ha hastin t'ah hīnāgo dīneh łahjīn' bīl alhajit'āżgo t'eyah adilé'i jolyé' do: nīdih ha hastin daztsań'go t'eyah bik'eh-o'o'nił do beh hana'-hodot'inł dah, do nīdih adilé'i jiliń' dah, dīneh łahjīn' bīl alha-na'jīt'āż nīdih.

4 Ēi'bańh dasik'iso nīhi al-do' bik'eh-o'o'nił bic'in' dasi-nonah, Christ bits'is beh; la' ba nāhidohkāhīgi biniyeh, ts'ide t'a hoh dadziztsań'deń na'hodilzah'igi nīdih, ako nīhīts'ańdo anest'ań' na'holdeł do, God bic'in'.

5 Hálah, t'a danīhīts'is dažci'ni bik'ehgo nēkai yeñdań bañhigiat'ē'i bīdahononih' danīhīts'is bēhadit'ē yeh yanayah, anest'ań'igi aninēh bic'in' na'holdeł dolęłgo, bik'eh-o'o'nił beh at'eh.

6 Nīdih k'adt di biyi' dasi-tsaań'go nīho'tan' yen', ēi bik'eh-o'o'nił k'adt bits'ańdo yīsda'-nīhido'nil; ako nīc'ih a'nīdī bik'eh dahonil'in' do, īndah bik'eh-o'o'nił nīt'enīgi ēi dodah.

7 ¶ Ha'at'išań' dadidi'nił

ako, da' bik'eh-o'o'niiliš bañhigiat'ë'i at'eh? Dodah lañh'. Dodah, bañhigiat'ë'i do bë'-hasin dah ñit'en, ako bik'eh-o'o'niili t'eyah beh: ado ada'-hononi'ni do bë'hasin dah ñit'en, bik'eh-o'o'niili t'eyah, Do adažnolni' dah, ni'go ïndah.

8 Ñidih bik'eh-o'o'niili behgo t'eyah bañhigiat'ë'i t'oa-hayui bïdahononi'ni al'añ at'ë'i siyi'di bë'hoziñd. Hálah, bik'eh-o'o'niili t'agèdgo t'eyah bañhigiat'ë'i daztsañh.

9 Hálah, þah bik'eh-o'o'niili t'agèd hinišnä ñit'en: ñidih bik'eh-o'o'niili hazlin'go bañhigiat'ë'i éi na'ho'niñ ako ïndah sih dase'tsañh.

10 ïndah t'a éi bik'eh-o'o'niili ailyah yëñi' éi beh inah biniyeh ni'sin ñit'en, sił bë'hozin'go éi aninéh bah lañh';

11 Hálah, bik'eh-o'o'niili beh bañhigiat'ë'i siniā ïndah t'a éi yeh sishiñh'.

12 Ako di bik'eh-o'o'niili éi diyin, ïndah bik'eh-o'o'niili yëhas'ani éialdo' diyin at'eh, ïndah t'a-ako-giat'eh, ïndah t'aiyisi ya'at'eh.

13 Da' a'kòs ha'at'i-dah ya'-at'ë'hi beh aninégo šic'in' al'yah? Dodah lañh'. Ha'-at'i-dah ya'at'ë'hi beh bañhigiat'ë'i yidoltsé'li t'eyah éi aninéh šic'in' a'yolił, ako di bik'eh-o'o'niili yëhas'ani behgo t'eyah bañhigiat'ë'i t'ai-

yisi bañhigiat'ëgo bë'hozoziñl.

14 Hálah, nihił bëdaho'zin bik'eh-o'o'niili nïlc'ih at'eh: ñidih sih t'eyah yižci'ni nïšliñh, bañhigiat'ë'i bïc'in' na-hazniñ'i.

15 Hálah, do adešnił'gi ašnił: ïndah adešni'li éi do ašnił' dah; ñidih bik'ë-dinišnih'igi éi ašlił.

16 Ako ha'at'i-dah do adešnił' yeñ' éi ašlił'go, k'adt t'eyah bik'eh-o'o'niili at'ë'i t'aani ya'at'eh lañh' ni'sin.

17 Jo'akon, k'adt éi do t'a sih ašt'in dah, ñidih bañhigiat'ë'i siyi'di holo'ni.

18 Hálah, sił bëho'zin siyi'di (sits'is biyì'diigi) ya'at'ë'hi at'din: beh a'dešni'li éi sé holon ñidih ha'at'ëgo ya'-at'ëhiadolni'li éi do sił bë'hoziñh' dah.

19 Hálah, ya'at'ëhi adešnił nisinh' ñidih éi do ašnił' dah: ado bañhigiat'ë'i do adešnił dah nisinh' ñidih éi ašnił.

20 Ado k'adt do adešnił'gi ašnił' li, éi do t'a sih ašt'in dah, ñidih bañhigiat'ë'i siyi'di holo'ni éi at'iñh.

21 Ako bëhaz'ani sił bë'hozin', ya'at'ëhgo adešnił' ñidih bañhigiat'ë'i éi sił holon.

22 Ñidih bik'eh-o'o'niili God bïh'igi t'aiyisi bañh sił ho'žon, dîneh ayì'di sizi'ni bïk'ehgo:

23 Ñidih sits'is bëhadit'ë

biy'i'di bēhaz'ani nanała' sīl
bē'hozin', ēi beh nītsiskešgo
bēhaz'ani yił ałk'ēdī'nih, in-
dah ēi bēhaz'ani bañhigi
o'o'lil'igi, sits'is biy'i'di hol-
ni, bīc'in' yisnān niślingo
yisilos.

24 Dineh t'aiyisi bideg ahod-
zai aniś'eh, hai'san' di
ats'is dadotsa'li bits'ando
yisdah'-śidołfèl?

25 God bic'in' aléh' ní'sin,
Jesus Christ Bi'dahonilni'hi
beh. Ako t'a sīh śintse'kes
beh bik'eh-o'o'niļi God bīh'-
igi bik'eh honiś'inh'; bēhaz-
āni bañhigiat'eh'igi t'eyah
ats'is beh.

WOLTA'I 8.

1 Kot'e bañh k'adt t'aaltso
Christ Jesus yiy'i'di daholon'-
igi do bañhigiat'e'i beh ban'-
dahodot'inl dah.

2 Hálah, bēhaz'ani Niłc'ih
Diyini bits'andoigi, beh-inā-
ni Christ Jesus bīh'igi beh
bañhigiat'e'i indah anonēł
bīl bēhaz'ani bits'ando do-si-
hodit'i'go a'silah ēi'bañh.

3 Hálah, bik'eh-o'o'niļi do
ha'at'i-dah la' yiléh' dah, ēi
dažci'ni do dabidzil' dahgo
ēi'bañh, God t'a bīh biye' ha-
dayił'a', ei t'a bañhigiat'ego
yižci'ni nahalin'go, ēi bañhi-
giat'e bah, ako yižcini bī
bañhigiat'e'i beh bānahas'-
t'iñd.

4 Ako bik'eh-o'o'niļi t'a-a-

ko-giat'ehigī bīk'eh adani-
t'e do; ēi do bañhigiat'ego
yižci'ni k'ehgo dayinikāhi,
nīdih Niłc'ih Diyini t'eyah
bik'ehgo.

5 Hálah, t'aaltso dažci'ni
yidahołni'hi, ēi t'a dažci'ni
k'ehgo adat'eh; nīdih t'aal-
tso Niłc'ih Diyini yik'ehgo
adat'eh, ēi Niłc'ih Diyini beh
holóni yik'ehgo adat'eh.

6 Hálah, t'a ocil'igi k'eh-
go ada'hononi'ni ēi aninēh
at'eh; nīdih Niłc'ih Diyini
bida'hononi'go ēi inah indah
hožō'ni at'eh.

7 Hálah, t'a dažci'ni k'ehgo
nitse'hakesi ēi beh God jo-
dla'i at'eh: ado ako'dat'e ēi
bik'eh - o'o'niļi God bīh'igi
beh do bidadé't'i' dah, do nī-
dih yik'eh dahołcił a'dat'e
dah.

8 Kot'e bañh t'a ats'is k'eh-
go adajit'e'i do God bīl daho-
jo'soñh at'e dah.

9 Nīdih nihi t'eyah Niłc'ih
Diyini bī honoloñh, danīhi-
diżcein yeñgi at'ego ēi dodah,
di t'aanigo God bīh Niłc'ih
Diyini nīhi holon. Ado k'adt
dineh t'a-hai'-dah Christ bīh
Niłc'ih Diyini bē-at'dingo ēi
do bī jiliñ' dah.

10 Ado indah Christ nīhiy'-
go ēi ats'is daztsaňh, hálah,
bañhigiat'e ēi'bañh; indah
Niłc'ih Diyini inah siliñ'go,
hálah, t'a-ako-giat'e ēi'bañh.

11 Nīdih Jesus daztsaňdeñ

né'idsa'ibih Niłc'ih Diyini
níhiyí'di hazlin'go, t'a bih
Christ daztsań'deń né'idsa'i
ałdo' danihits'is dadotsa'hi
dahanágo anéidodlił, bih Niłc'ih
Diyini níhè dahazlin'i
beh.

12 ¶ Èi'bańh dasik'iso bańhadaz'a'i danidlính, dażci'ni éi
do bic'in' dah, dażci'ni k'eh-
go ināni éi dodah.

13 Hálah, ats'is bik'ehgo
dahinohnágo éi danohné' doléł;
nídih Niłc'ih Diyini beh
ats'is ani'li nídałtséđ'go t'è-
yah dahinohná doléł.

14 Hálah, t'a a'nélte'gi God
bih Niłc'ih Diyini dabideżez-
go éi t'aaltso God ba'ałcini
a'dat'eh.

15 Hálah, na'níl yeh nítse'-
kesi bik'é níhíl nahoyé doléłi
éi do níhailyä dah, nídih Niłc'ih
Diyini běh-ého'zini éi
níhailyah, éi' beh Eb'ba, ní-
hiتا, dadi'nih.

16 Ako God ba'ałcini danidlin'igi
éi Niłc'ih Diyini t'a
bih, níhi níhi niłc'ih do' bìł
běho'zin:

17 Ado ałcini danidlín'go
níhi dadoléłi, God bih'igi ní-
hi dadoléłi, indah Christ bìł
t'ała' níhi dadoléłi; t'ała' hoł-
tidahwisi'nigo ako indah ał-
do' ayoat'è'i t'ała' danidlín'
doléł.

18 ¶ Ako bantsis'kesgo di
k'adt holžis'igi biyi' tiho'nih'-
igi do-bańh-i'lín'go, beh ayo-

anit'è doléłigi bě'hodozińli
do bìł ałhańh no'nił at'è dah.
19 Hálah, God ba'ałcini da-
níli'ni bě'dahodozińligi éi
a'dalyai t'aiyisi nídayoligo
yiba' adat'eh.

20 Hálah, a'dalya'i éi do-
dina'go běhaz'ańh, do t'a hoh
daha'nik'eh dah nídih, t'a bih
t'a akot'ègo yantsez'kezgo
éi'bańh, ado t'a éi yeh nida'-
dino'nih.

21 Hálah, a'dalya'i ałdo' t'a
bí'ni' nídałkai do, anonèł'go
o'o'dinli bì idli'ni bítś'ando,
God ba'ałcini ayoat'è'i t'a-ji'-
k'eh yeh a'dat'ehigi bítah-
jìn'.

22 Hálah, níhíl bědaho'zin
di'jingó a'dalya'i t'aat'è-ní-
t'en adinih na'adzil bìł yík'è
dadi'nih.

23 Do t'a éi t'èyah dah, ní-
dih níhi ałdo' Niłc'ih Diyini
bits'ando ałtseh nest'ani ní-
hè holo'ni, ts'ide t'a níhi a'yí'-
jin' da'dini'ni'ni, éi beh-é'ho-
zińli biba' adanit'eh, éi di da-
nihits'is beh yíds'a'-hido'níli.

24 Hálah, níhi naho'dino'-
ni'ni beh yíds'a'-hikah: nídih
nídi'no'nih yit'ini éi do na-
hodino'nih at'è dah: ako dí-
neh ha'at'i-dah join'go ha'a-
t'išań' biniyeh t'a éi beh
naždino'ni' do?

25 Nídih ha'at'i-dah do-dé-
t'inigi beh nída'dini'go ako
t'a éi biba' hadainilni go ada-
nit'eh.

26 ¶ T'a akot'ègo Niłc'ih Diyini ałdo' do-danihídził'igi yeh níhika-ahílyèd, hálah, ha'at'i-dah bíka sodadilzín do yen', do níhił bédaho'zín dah, nídiñ Niłc'ih Diyini t'a bih níha sodilzín, jídí'ni'go ha'at'i-dah do-beh - ha'odzih at'é'i beh.

27 Índah t'a bih daajéih haisid'igi éi Niłc'ih Diyini yiní'zini bił běho'zín, God yeh níhwíáhi bik'ehgo dadiyí'niyah' sodilzín éi'bañh.

28 Ako níhił bédaho'zín t'aaltsoni ani'li éi ya'at'eh níma'hadléh, éi God ayoada-yo'ni'ni dabic'in', t'a éi bi-daasniñ'i, t'a hoh ha a'dado-niłyi bik'ehgoigi.

29 Hálah, dahodolé'li t'a bił běho'zingo ałdo' bínahodzízańh t'a haye' at'éhigi a'da-doniłgo, éi bih bik'iso lań'i bítańh ałtseh yiżci'ni nílin' do.

30 Na bılähgo éi yinahazan'igi ałdo' yiyi'kéd: ado éi yiyi'kédigi ałdo' ya'at'éhgo aśt'è-yilah: ado éi ya'at'éhgo aśt'è-yiläigi ałdo' ayoat'ègo a'yilah.

31 ¶ Ha'at'išan' dadidi'nił ako, di kodat'èhigi bañh? God níhic'ijih nílin'go hai'-sań' ako níhi dilkal' dolèł?

32 T'a biye' nídiñ ya'idlëgo, éi t'aaniltso níhic'ańh ayil-tińh, ha'at'égośan' ako do t'a

éi bił ałdo' ha'at'i'hi-dah t'a-jí'k'eh níhayidonil' dah?

33 Hai'sań' God aśt'e'niniłti'ni ha'at'i-dah yík'ididoał? Ya'at'éhgo-aśt'e'-oli'li éi God at'eh.

34 Hai'sań' éi a'nahodoał? Christ lańh', daztsań nít'eni-gi, aou, lańh', daztsańdeń na'ho'ni'i, éi God bih niśná-jín' dasidah'igi, t'a éi ałdo' níha sodilzín.

35 Hai'sań' Christ bih behayoo'o'ni'ni yíts'a'-níhidonil'? Da' ac'in'nahwi'nah, tıho'nih, ak'è-dinih', dícín, te'e'inh, na-ha'dzít, diltlis'is'?

36 T'a beh-ak'eaścin yeńgi at'égo, Níñina t'aakwi jíñh níhidotsił; dibeh nídotsił na-halingo níhił ol'ta'.

37 Dodah, di t'aaltso kot'è nídiñ ayoaniño'ni'ni beh a-k'eh-hídídle'hi bilähgo dani-dlińh.

38 Hálah, t'aiyisi niziń'go éi anonel' nídiñ, inah nídiñ, di-yingo-nídal'a'i nídiñ, t'aake'-ego bidaholni'hi nídiñ, alań-jín' bidaholni'hi nídiñ, ha'a-t'ihi-dah k'adt daholo'ni nídiñ, ha'at'ihi-dah dahodolé'li nídiñ,

39 Da wo'dahdí nídiñ, da wi'yahdí nídiñ, índah a'dala-ya'i nídiñ t'ado la' yinél'a'ni dah God bih beh-ayoo'o'ni'ni, Christ Jesus Bı'dahonilni'hi biyi'gi, yits'a'níhidonili.

JAN BÎK'EHGO AHODONI'LÌ- BÈ'HOZÎ'NI

WOLTA'I 20.

1 Ado indah ya'dîlhîl biyî-deñ-diyîn nîdal'a'i la' hadaholê'go yiłtsańh, ako a'ān donihodzâni beh-añditiñ'hi yotinl'go indah bës-daholža'-i ayoat'é lé'i dahyoléł.

2 Ado ako nayē bahadzî'di yêni' yiyiłtsôd, ako di'di t'a ei tl'iś bëhode'ziži at'eh, t'a ei Inî'zin-beh-boholni'hi, indah Ak'ihodiâhi yêni' t'a-lah'adi mil na'haijin' ye'ez-t'lônh.

3 Ado a'ān donihodzâni yêni' biyî' go'ne' iyiyil'hâ, ado yida'dî'nîl'kalgo yida'dî'nî-dlêz, t'ado ał'ań dadine'e bin-jilo'i dolèlgo biniyeh, lahdi mil nahai bi'gah azlin'go indah t'o konagan'ijin' bë'didocîl lañh.

4 ¶ Ado bîk'idaasda'hi-bî-kâdo-nahat'é'i yiłtsańh, ako ei yikâ dahnahâztańgo yiłtsańh, ado ei an'dadot'inlgo badet'ańh; hâlah, ei Jesus ya'dahalne'go, indah God bîzâd, ado naldloši do yic'in' ni-dahasla'i, ado bîh dines cin; ado dabîtâgi indah do nîdih dabî'la'k'ëgi ba daasdzo'hi, ei

bînina dabih tsi-ts'in nî'dahidi'nîl yêni', ei bî naazi'ni deiltsańh; ako ado Christ yîl dahanâgo indah nîdant'ago lah mil na'hai.

5 Nîdih la' daneznah'igi ei t'ado nî'dahî'na'hi, lah mil bi'gah na'haigo indah, ako di'di ałtseh nâdido'ja'hî at'eh lañh'.

6 Di ałtsed nâdido'ja'hî biyi' ałah jili'ni ei jîdiyin indah hak'ihojidlih: ako ei t'èyah akedeñ-aninéhîgi do bîdilni' dah, nîdih ei t'aaltso God indah Christ yâ nâdailniñ'hi dadolèł, ado yîl nîdant'ago lah mil nî'dohah lañh'.

7 ¶ Ado lah mil nî'dohah'igi bi'gah azlin'go Ak'ihodiâhi nîyah'-sitindeń bë'didocîl lañh,

8 Ado c'idoagalgo nahasdzan bikâgi din'go haz'an'igi ał'ań dadine'e yinaalo' do, ado Gag indah Mégag dîne'e alk'idiyołjâh: ako ei adanel't'e'i tonitêl banhgi sei'igi nahalin.

9 Ado ako ei t'aaltso nahasdzan bikâ t'a-ahoniłtel-nit'en adahaskai'go, ado di-

yin dīne'e kēdahta'ini, īndah kīn-hal'āgo ayoo'nīn'igi yī-naš'žiž: a'kohgo ya'dīlhīl bi-yī'deň God, koň' hadēidil-nōdgo ēi abīs'diñd.

10 Indah Iní'zin-beh-bohol-ni'hi ina'a'lo' yēni' t'ēyah tseh-līkon'igi īndah koň'-bīl-be'ek'īdt biyī' go'ne' aholgān', ako t'a akwe'e ēi naldōsi īndah ahodoñi'li t'aadzago ya halne'e sikeh'idi, ado jin'go īndah tl'ēgo hol-āgo tihojonih' dolēlgo bīni-yeah.

11 ¶ Ado ayoat'ē bik'idaas-da'hi līgaigo yiłtsańh, ako bik'idadzizda'i ēi hanīn bīts'ańdo nahasdzan īndah ya'-diłhīl yo'ēldoh, ako t'ado ba haz'an'igi dah.

12 Ado ayoadat'eh īndah do-ayoadat'ēhīgi daneznāh yēni' ēi God yīdāhdeň nīda-zin'go yiłtsańh; ado naltsoś an a'dalyah, ado nānał'a an ananal'yah, ako ēi hol'āgo ināni badadest'āni dabī'ži beh sian lańh': ako danez-nan'igi t'aaltso ban'dahas-t'iñd, a'dadzidzāigi, naltsoś bik'i n'dahasdzo yēni' bik'eh-go.

13 Ado daneznāgo tāiyī'di nīdažjē yēni' ēi to-nītēl altso ha'yistl'id; ado aninēh īndah hē'diz (ēi hoyē'go tiho'nih haz'ańh yolyē'i) aldo' danez-nah yēni' yēdēidežcīt, ako ēi t'aaltso dīneħ t'ala'i nītīn'igo

ha n'dahast'iñd, a'dadzidzah yēni' dabik'ehgo.

14 Ako ado aninēh īndah hē'diz yolyē'i ēi koň' bīl-be'ek'īdt go'ne' ahestl'id. Ako dī'di ēi akēdeň aninēh at'eh lańh'.

15 Ako t'a-hai'-dah di hol-āgo-ināni naltsoś beh sian'i-gi biyī' ha'zī' do bik'i yis dzoh'igi ēi koň'-bīl-be'ek'īdt go'ne' a'hodistl'id.

WOLTA'I 21:

1 Ado ya'dīlhīl a'nidigi īndah nahasdzan a'nidigi yiłtsańh: hālah, ya'dīlhīl atseh yēni' īndah nahasdzan atseh yēni' ēi yo'ēldoh ēi'bańh; īndah to-nītēl aldo' as'diñd.

2 Ako śih, Jan niśli'ni kīn diyīngo hal'āhīgi ēi Jerusalem a'nidigo, ako ēi God bits'ańdo, ya'dīlhīl biyī'deň yıldoh'go īndah aşt'ēlyā'go, asdzani la' ba'igēh'go ba hastin yība' aşt'ē-adilya naħa-lingo yiłtsańh.

3 Ado ya'dīlhīl biyī'deň ažih yē'go beh haodzi'go dīse-ts'ańgo anih: Jo'akon, dīneħ bītahgi God bağan sianh', ado ēi yił kē'hat'iñ do, īndah bih dīne'e nīlin' do, ado God t'a bih bīl nījildēh' do, ado dabih God jiliń' dolēl.

4 Ado dahanā bits'ańdo anī'k'eštō' ēi God han'dēidołtsih; ado ādi aninēh at'din do, yīn' nīdih, cah' nīdih, ado

adinh' n̄idih at'din dolēl: hálah, atsé'dai a'dahot'eh yēnī' éi bīl yo'ahoyah éi'-bañh.

5 Ado éi hoh bik'idaasda'hibikádo-na'nít'a'i bikā dahn-dzidzah'igi aždi'nid, Jo'akon, ts'ide t'aaltsoni a'nidigo aš-léh'. Ado ašidi'nid, Ak'eil-cih': hálah, di sādigi éi t'aani ìndah do woc'id dah.

6 Ado anāsido'nid, K'adt ałtso a'dzah. Ako Alfa ìndah Omi'ga, éi bēhodezt'i'i ìndah bēnihont'i'i n̄išlinh'. Ado t'a dibā dzizlin śin éi t'a-ni-k'eh inah-þoh ha'li'ni hā dideś'äl.

7 Éi la'dah ak'eh-dzidesdlin śin t'aaltsoni bī' dolēl; ado ha God n̄išlin' do, ìndah hoh t'éyah šiye' jilin' dolēl.

8 Nidih n̄idaldzid'igi, ado do-da'odlan'igi, ado ba'dahodon'ihi, ado dineh n̄idéłtsé-di, ado ałjil'ni yił danilin'igi, ado n̄idilnih yandakai', ado é'ilyago yic'in' n̄idaha'la'i, ìndah dabiyoc'idi t'aaltso, éi be'ek'idt kon' ìndah tseh-kon' litso'igi bīl hodok'ańligi ba'ndahaz'ańh: ako éi aké-deñ aninéh at'eh lańh'.

9 ¶ Ado diyin n̄idal'a'i tsots'itgo lēts'ā yeh dahda'i'-kāh, ako éi tsots'itdi tida-hwiždoni'hi biyí' lańh', ako éi t'ała'igo śic'in' yałti'go sa ni-yah, ako anih: Hak'go, as-dza'nì ba'asgē'hi, éi Dibeh-

Ya'ži yolyéh'igi bē asdzań dí'nilińł.

10 Ado n̄iłc'ih n̄išlin naħalingo sīl dahdiāż, dził ayoat'eh ìndah n̄inez' lé'i bīc'in', ako ado kin ayoat'è diyingo hal'ahig, éi Jerusalem lańh' n̄išin'go a'silah, ako éi ya'diłħił biyi'deň, God bits'ando yago yıldoh',

11 God beh-bits'a-dinli'di beh holoń: éi beh-bits'a-dinli'di t'éyah tseh i'lin'go bīk'i-niz-didlädi giat'eh, ts'ide t'a jasper n̄idih naħalin, ako éi tseh-ġa-dind'i ni naħalin.

12 Ado bīh naastl'iní éi ayoat'eh do bainh n̄i'zad, ado nakits'adahgo dadilkał; ado t'a dan-dadilkał'igih diyin n̄idal'a'i nakits'adahgo na-zinħ'; ado yi'ži' bikā-dasz-dzoh, ako éi Izreł ba'ałcini nakits'adahigî dîne'e dabí'ži' adat'eh lańh'.

13 Ha'a'āhjigoh dādilkał ta lańh; ado na'hokońs'jigoh dādilkał ta lańh', ado ſa-dāahjigoh dādilkał ta lańh', ìndah éiāhjigoh dādilkał ta lańh'.

14 Ado kin-hal'ahig bīh naastl'iní biyādeň beh-hao-tl'iní éi nakits'adah ałk'i yist'l'in lańh' ako éi Dibeh-Ya'-ži yolyé'i nakits'adahgo ba'-dal'adi dabí'ži' biyí' lańh'.

15 Ado éi śic'in' yałti'igi o'lah lo'k'āgo yeh kin-hal'ahig ìndah dādadilkał, in-

dah bīnaastl'inīgi yīdadi'nōl-anl bīniyeh yotinl lañh'.

16 Ado kīn-hal-āhīgi ēi bī-nāgi diṅgo na'hodzizk'ih na-halīn, ado nāsē ēi nanigo t'a bił alē-nī'zah: ako lo'k'ā yēnī beh kīn-hal-āhīgi yī-nēl'āndgo aśdlaādahdi tsīn-sitañh' lañh'. Nāsē ado na-nī'go īndah de'go ēi t'a ahī-danēl'an lañh'.

17 Ado bīna'astl'inīgi yī-nēl'ānd, nīt'en nezna'din do'ba'an dīz'din, do'ba'an diñ ku'bit (ēi ac'ożlā do a'la' bī-la'fahjīn' olyē',) dīneh bī-k'ehgo i'nēl'ānhīgi, ako ēi diyin nīdal'a'igī la'.

18 Ado beh bīna'astl'inīgi ēi jasper tseh beh: ado kin-hal-āhīgi t'eyah o'lah lañh', ako ēi tseh'-soñ' nīłtoligi na-halīn.

19 Ado kīn-hal-āhīgi bīnas'-tl'inī biyādi yistl'inīgi ēi tseh dai'lin'igi al'an adat'ēlgo beh ha'dilyah. Atsēd yistl'inīgi ēi jasper at'e lañh'; akēden-īgi t'eyah ēi saf'fair; ado fā-īgi ēi kalse'doni īndah diñ'-īgi t'eyah e'merald:

20 Aśdla'īgi ēi sarda'nīx; hastañ'īgi ēi sar'dias; tsos-ts'iđigi ēi krīsolait; tsēbi'-īgi ēi be'rīl; nahast'ēi'īgi ēi to'paz; neznāīgi ēi krīsopré'sas; lats'adahīgi ēi ja'-sīnħ; nakits'adahīgi ēi a'-methist.

21 Nakits'adah dādadilkał'-

īgi ēi dici'li i'līn'īgi nakits'a-dahgo at'e lañh'; ado dāda-dilkāli ēi t'a da'nīl'an t'ała'i dici'li i'līn'īgi adat'eh: ado kin-hal-āhīgi bītahgo ha'da-hodit'i'i ēi t'aat'eh o'lah lañh', tseh'-soñ' binika dīndi'ni na-halīngō.

22 Ado ako'ne'e kin-bī-so-hodizi'ni t'ado la' yīltsań-dah: hālah, Boholni'hi God T'aaltso-Yīnēl'a'ni īndah Dī-beh-Ya'zi yolyeh'īgi ēi akwe'e bī-sohodizi'ni nī'līnh'.

23 Ado kin-hal-āhīgi ēi jo-honaai īndah oljē nīdīh beh at'dīn beh bī'dīndin dolē'li: hālah, God beh bits'adīnl'i: ēi beh adīndi'ni at'eh ēi'-bañh; ado Dibeh-Ya'zi yolyeh'īgi ēi akwe'e beh adīndi'ni at'eh.

24 Ado ēi nīdezdīni ēi bī-yī'gi al'an dadine'e yīsda'-bīdisnīl'īgi nīdakai' do: ado nahasdzan bīkā nat'āni danī-līn'īgi ēi yeh ayoadat'ēi īndah yeh iłdanīli'ni yīl yah adahakāh dolēl.

25 Ado jińgo ēi dādadilkał'-īgi do al'c'iń' a'ndal'inh' dah do: hālah, akwe'e tl'ē at'dīn dolēl, ēi' beh at'eh.

26 Ado al'an dadine'e yeh ayoadat'ēi īndah yeh ił-danīli'i yīl yah adahakāh dolēl.

27 Ado ha'at'ihi-dah nīda-yīlcōñhīgi, ado ha'at'ihi-dah ba'hoodoni'hi yandakai'īgi,

ado woc'id adéile'i éi t'aiyisi
do ako'ne' yah ahokāh at'é
dah: n̄idih Dibeh-Ya'ži yol-
yé'i bīh naltsoš hol'ágó inah
biniyeh biyi' bik'idasdzoh'-
igi t'eyah.

WOLTA'I 22.

1 Ado tōh n̄il̄oligo éi inah
tōh lañh', tseh-ǵadindí'ní na-
ħalingo bisdiłtol, bik'idaas-
da'hi-bikádo-nahat'é'i God,
indah Dibeh-Ya'ži yolyé'i
bīh'igi bits'ando c'inílin'go
śic'in' a'yilah.

2 Kín t̄ahgi ha'dahodit'i'igi
alni'gi ado tōh n̄ilin'igi al-
ts'añhjih éi inah-tsín sīkād,
binest'añ' nakits'adah al'añ
adat'ego bañh na'holdlēl
lañh', ado t'ała'i na'hidizid'
bik'eh binest'añ' bañh nan'-
t'inh: ado tsín bīh t'añigi
t'eyah al'añ dadine'e na'idi-
yiłjéh biniyeh lañh'.

3 Ado beh acōñh'igi yēn'i at'-
dín doléł: n̄idih bik'idaasda'-
hi-bikádo-nahat'é'i God bīh'-
igi indah Dibeh-Ya'ži yolyé'i
bīh'igi t'eyah akwe'e holon'
do; ado bīh n̄idal'a'i éi ba'-
n̄idal'a' doléł:

4 Ado éi t'aadziłtso bīnìñ da-
join' do; ado bī'zī' éi dahatā-
gi bik'idasdzoh doléł:

5 Ado akwe'e tl'è at'dín do;
ado a'k'a-kon' indah jo'ho-
naa'i n̄idih at'dín doléł; hál-
lah, Boholní'hi God éi ba'-
adiniłdin' do éi'bañh: indah

éi t'aaltso hol'ágó n̄idant'a
doléł.

6 ¶ Ado éi aśidi'nid, Di sād-
igi t'aaltso t'aani indah do
woc'id dah: ado diyin ahodo-
ni'li yadahalne'i bīh Bohol-
ní'hi God bits'ando bīh diyin
nal'a'i dahidił'a', bīh n̄idal'a'i
bic'in', éi t'a han'han adaho-
doni'li yé'ho'sin̄h biniyeh.

7 Jo'akon, sih, t̄sinłgo de'sał,
t'a-hai'-dah di sādigi indah
di naltsoš bits'ando ahodo-
ni'li ba hane'igi ba'ahojil-
yan'go éi hoł hożon' doléł.

8 ¶ Ado sih, Jan niśli'ni éi
di a'dadzāigi yiłtsańh indah
disets'ań. Ako disets'ańgo
ado yiłtsańgo di diyin n̄idal-
a'i śil é'ho'sindigi bike'tsin-
jin' neś'jol ado bic'in' sodi-
deszinł biniyeh.

9 Ado aśidi'nid, Yiniin'go,
do adinił' dah: hálah, t'ała'
bīl nanil'a'i niślińh ado n̄i
k'iso ahodoni'li-yadahalne'
aldo' éi'bañh; ado t'aaltso di
naltsoš biyi' sādigi yaa'da-
halyāni aldo': God t'eyah bi-
c'in' naho'łah'.

10 ¶ Ado aśidi'nid, Di nalt-
soš bits'ando ahodoni'li ba-
ho'n'i' éi sādigi t'ado al'c'in'
in'i'sini: hálah, éi k'adeň ba-
holzis.

11 Ako t'a-hai'-dah t'a-ako-
giat'é'i do dzini'zini éi ho'n'i'-
di t'a-ako-giat'é'i do dzini'zīn
dah: ado ha'hi hi éi ho'n'i'di t'a
ha'ih: ado bañhigiat'é-hañh-

at'dini éi ho'ní'di báñhig-i-
at'é - hanh - at'din: ado t'a-
hai'-dah jídiyín šin, ho'ní'di
t'a jídiyín le'.

12 Ado jo'akon, shih tsiñlgo
de'sał, ado díneh t'a da'níł-
ań a'dadzidzäigi bék'ehgo
na'hideshle'li éi bíl déyah.

13 Ako shih éi Alfa indah
Omi'ga níshlính, ałtseh'ígi in-
dah akédeñígi, beh hodezt'i'i
indah beh níhont'i'i.

14 Ado bíl daho'žon dolé'hi
éi yéhas'ani yík'ehgo adani'-
li, inah-tsin bañizdokähigi
indah kín-hal-ähigi bíc'in'
dadadilkałdeń yah ahiždo-
kahí beh haz'ań dolèł.

15 Ako nídih tl'odi t'eyah ké-
cani indah nídadilni'hi, ado
ałjílmi yíł daní'lín'ígi, ado dí-
neh nídełtsé'di, e'ílyágó yí-
c'in' nídaħa'la'i, indah t'ała'i
nítínigo woc'id bíl ya'ada-
t'ehgo adéł'i'ni daholońh.

16 ¶ Ako shih Jesus níshlí-
ni diyín šandal'a'i níhic'in'
il'a', di a'hadzäigi, ats'a-da-
haskai a'la-nídadlé'hi yeh yíł
hodolni bñiyeh, Dévid ba'ał-
cini dahilci'hi la' indahbih
ke'tl'ol níshlính, ado abi'nigo
soń' bits'a-dinli'di.

17 ¶ Ado Niłc'ih Diyini indah

asdza'ní-baasgé'hi, Hak'go,
níh. Ado ha'ní'di t'a-hai'-dah
azdzits'ań šin, Hak'go, níh.
Ado t'a dibá jiliń' šin ha'ní'di
jígah. Ado t'a-hai'-dah sí-
ní'zín šin ha'ní'di inah toh
t'aní'k'eh jidodlinł.

18 ¶ Hálah, ahodoni'li-yada-
halne'i di sädigi éi beh dí-
neh t'aaltso déidits'a'go bíl
haśne', ako t'a-hai'-dah dí-
neh la' di naltsoś bék'ine-
hesdzo'ígi laħdeń bí'jian'go
God aldo' beh ałihodidolni'li
ha yi'doał:

19 Ado t'a-hai'-dah díneh
la' di sädigi, éi ahodoni'li ba-
ho'ne'ígi naltsoś bits'ańdo la'
biždian'go, God aldo' naltsoś
bí hol'ágó inah beh ha' haz-
ań yéni' hats'édidoał, adı-
diyingo kín-hal-ähigi bits'ań-
do dah, ado di naltsoś bi-
yí' beh-ak'eaścín'ígi bits'ań-
do aldo'.

20 ¶ Ako di la' ahodoni'li
yeh hahasdzi'ígi anih: T'aan-
ni tsiñlgo de'sał. Akot'e le'.
Akot'e le'. Boholni'hi Jesus
adeń dinal.

21 ¶ Bi'dahonilni'hi Jesus
Christ bíh beh ajoba'i t'a-
nołtso níhè holon' do. Ako-
t'e le'.